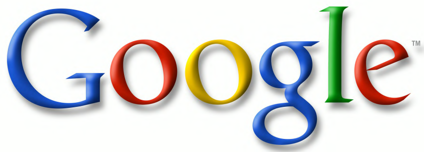
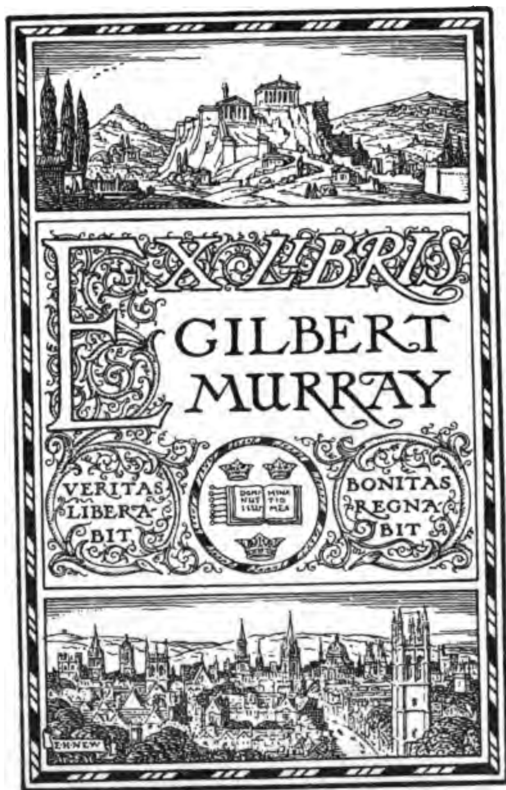

EX LIBRIS
GILBERT
MURRAY
VERITAS LIBERABIT BIT
BONITAS REGNABIT
E.H. NEW

LVD. CASP. VALCKENARI

DIATRIBE

IN

EVRIPIDIS

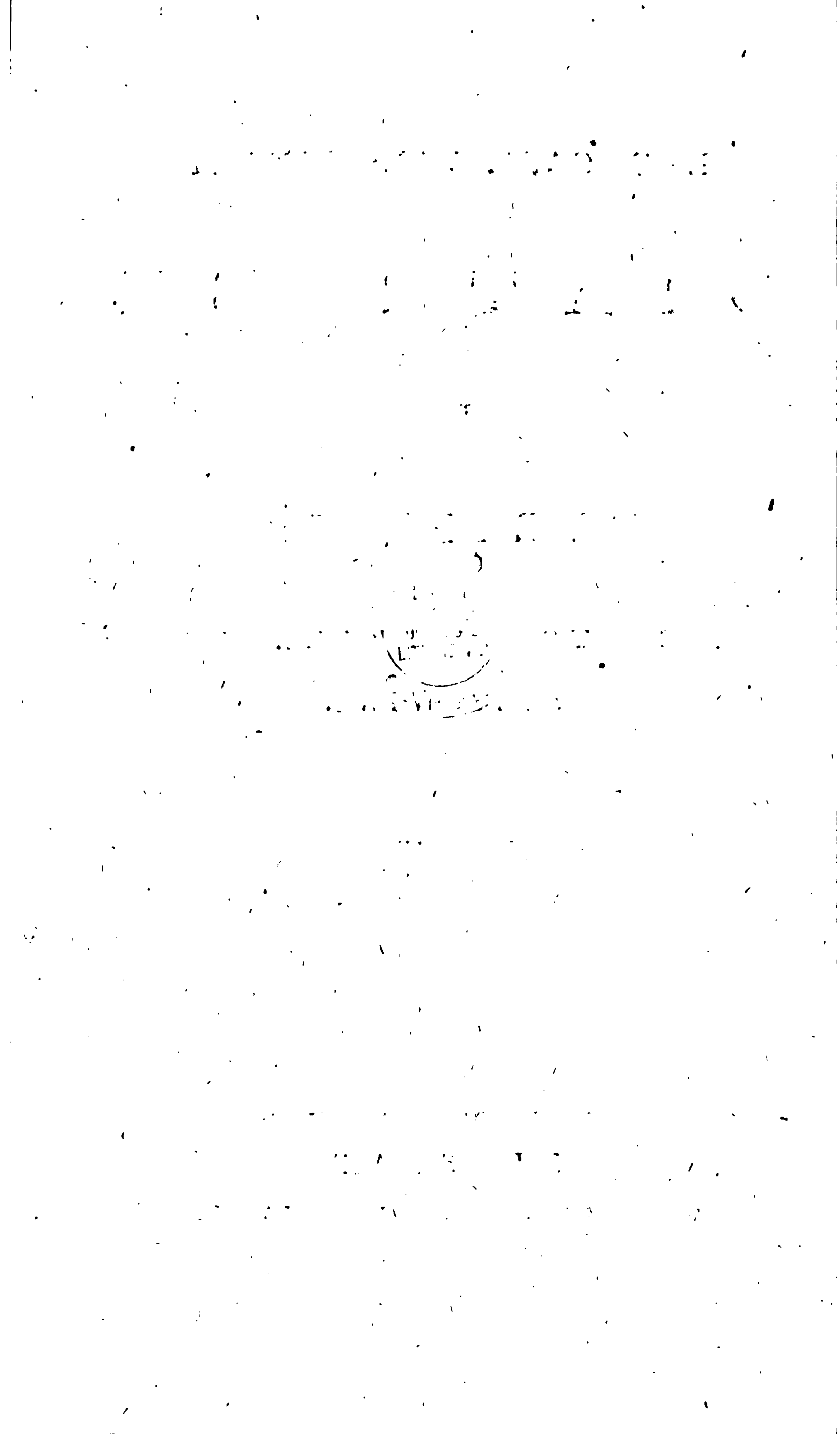
PERDITORVM DRAMATVM

RELIQVIAS.

LIPSIAE

SUMPTIBUS C. H. F. HARTMANNI

MDCCCXXIV.

ILLVSTRISSIMIS

ACADEMIAE

LVGDVNO-BATAVAE

CVRATORIBVS,

NATALIVM, MVNERVM, VIRTVTVM GLORIA SPLENDIDISSIMIS,

GVLIELMO,

COMITI DE BENTINCK,

RHOONAE ET PENDRECHTAE DOMINO, EQVESTRI HOLLANDIAE ORDINI ADSCRIPTO, EIVSQVE NOMINE INTER DELEGATOS PRAEPOTENTIVM HOLLANDIAE ORDINVM PRINCIPEM LOCVM TENENTI, AGGERIBVS ET VIIS RHENOLANDIAE CVRANDIS SEPTEMVIRO, etc. etc. etc.

CORNELIO DE WITT, I. C.

IAARSVELDIAE DOMINO, CIVITATIS DORDRACENAE SENATORI, ET CONSVLI, etc. etc. etc.

PETRO STEYN, I. C.

PRAEPOTENTIVM HOLLANDIAE ORDINVM CONSILIARIO ET SYNDICO SVPREMO, MAGNI SIGILLI CVSTODI, SVPREMAE CVRIAE FEVDALIS PRAESIDI, EIVSQVE TABVLARII PRAEFECTO, AGGERIBVS ET VIIS RHENOLANDIAE CVRANDIS SEPTEMVIRO, etc. etc. etc.

EORVMQVE COLLEGIS,

NOBILISSIMIS AMPLISSIMISQVE

VIRIS,

CIVITATIS LEIDENSIS CONSVLIBVS,

IOANNI VANDER MARCK, AEG. F. I. C.

IOANNI VANDER MARCK, I. C.

ADRIANO CRVCIO, I. C.

PETRO CAAVW.

NEC NON

GRAVISSIMO, CONSVLTISSIMOQVE.

VIRO,

IANO VAN ROYEN,

DAVIDIS FILIO, I. C.

CIVITATIS LEIDENSIS SYNDICO, ILLVSTRI ACADEMIAE CVRATORVM CONSVLVMQVE COLLEGIO AB ACTIS.

Qui mihi honorificum in Academia, quam sapienter moderamini, Lugduno-Batava locum adsignastis, VIRI PERILLVSTRES, ne hoc quidem meae erga vos observantiae quantulumcunque pignus accipere dedignabimini. Nec sane videri poterit libellus indignus qui vobis offeratur: continet enim exquisitas ante duo annorum millia clari Scriptoris sententias, quem virum longe sapientissimum fuisse iudicabat, ne dicam Apollinem Delphicum, (quamvis et hoc memoriae sit proditum,) illud multo certius et veracius Amstelaedamensis civitatis oraculum, quod in administranda republica Vos hodieque, VIRI MAGNIFICI, frequenter adhibetis, Petrus Cornel. Hoofdius. Quique iuvenis divini Poëtae prae reliquis vim mirabatur, Hugo Grotius, ad rempublicam vocatus in eodem erga Euripidem semper affectu perstitit. Danieli Heinsio videbatur *sapientiae non tam auctor bonus* Euripides, *quam oraculum, neque dux modo ad virtutem, sed certissimus prudentiae antistes.* In amabili Academiae Vestrae umbra a Iosepho Scaligero formati, natura quippe sua veterum admiratoris, Heinsii si vos forte minus movet auctoritas, tantam tamen in animis Vestris vim arbitror habiturum par illud popularium admirabile, ut Grotii Hoofdiique iudicium centenis, quae fortasse proferri possent, laudum testimoniis anteferendum, atque Euripidem iudicaturi sitis dignissimum, cuius ex perditis Tragoediis excellentia dicta Vobis dedicata ante offerantur, quam cum harum Literarum studiosis hominibus communicentur. Ea veterum fuit Poëtarum ratio, ut carminum suavitate homines allicerent, ferosque mores ad humanitatis amorem cultumque emollirent. Prae omnibus Euripides sub fabularum velo eam sapientiae partem tractavit in Tragoediis, quae moribus civium formandis emendandisque, quaeque humanae societati in universum maxime esset accommodata. Qua claruit, aetas in pacis etiam

artibus magnorum fuit inter Graecos ingeniorum feracissima. Praeter Periclem, Socratem, Anaxagoram, vidit illa Democritum, Hippocratem, Herodotum, Thucydidem, Sophoclem, Eupolin, Cratinum, Aristophanem, quorum vel unicus seculo suffecisset illustrando. Socratis familiaris gravissima quoque religionis capita frequenter attigit Euripides. Osor formidolosae superstitionis, quae cives etiam Atticos agitabat, de uno Deo universi conditore, de provida divinae mentis circa res humanas cura, de virtutis amore, de anima post funera superstite, de certo scelerum vindice, de praemiis piorum, de rebus divinis in universum sic sensit, ut in ista terrarum orbis caligine solus ille Poëtarum sapuisse, dignusque Socratis consortio fuerit visus Christianorum veterum eruditissimo Clementi Alexandrino, atque inter paucos proximus accessisse veritatem, quam Christiani profitemur. Morum disciplinae nullam equidem partem arbitror a Philosopho veteri excogitatam, quam ille non pertractaverit, verae virtutis et honesti laudator constantissimus. Suae aetatis et civitatis morum censor, reipublicae praesertim administrandae, sed et privatim quibusvis saluberrima dedit praecepta. Huius autem in scena Philosophi dramata, olim Regum quoque deliciae, studiose legebantur ab Alexandro Macedone, Antigono, Ptolemaeo Euergete, Caesare Augusto, ut illinc regni administrandi praecepta peterent, aut in Musicis his elegantiis a negotiis vacui iucunde conquiescerent. Aequiora quidem ille posterorum, quam suae aetatis hominum expertus iudicia, ab Archelao tamen Rege vocatus in Macedoniam et blande fuit exceptus, qui cum Poëta summam communicare consiliorum non dubitavit. Adeo rerum scena fuit mutata, ut hoc seculo cum Euripide praeclare agi arbitremur, si versuum illius dulcedine tanquam Sirene capti Graecis literis erudiendi, qui quidem indolis sint generosioris, ad amorem humanitatis veterisque Philosophiae se commoveri patiantur. Hanc vel in primis partem mihi a Vobis, VIRI PERILLVSTRES, demandatam credidi, dum Scriptores mihi Graecos in Academia Vestra commisistis interpretandos; ut, qui meam se darent in disciplinam, non Graeci magis sermonis, quam veteris memoriae rerum priscaeque sapientiae cognitione quadam imbuerentur; non ut verborum ornamentis Rhe-

torumque formulis ditati ingenium tantum excolerent, aut doctiores evaderent; sed ut antiquitatis monumenta tractantes animum etiam emendarent, atque his in literis exercitati cives patriae quisque suae meliores evaderent. Haec in Academia Frisiaca per quinque et viginti annos mea fuit ratio, ut, veteris sapientiae fontibus demonstratis, observationum aliarum taedium rerum ab antiquis Scriptoribus traditarum iucunditate minuerem, iuvenesque ad illa discenda cohortarer, quae viris etiam essent utilia futura. Poëtarum autem dicta in animos bene moratorum facilius influunt, et memoriae firmius inhaerent: a nugis vero, quibus rectam indolem sibi iuvenes necari patiuntur, potente Poëtarum lenocinio sunt avocandi, atque hoc tanquam calcari ad amorem humanitatis exstimulandi. Et videri fortasse potueram pretium operae tulisse, nisi ingenio claros nonnullos, ab Anglis eruditis et Germanis laudum praemio honestatos, literarum commodis inimica mors rapuisset ante diem. Quantumvis autem

Vitae summa brevis spem nos vetet inchoare longam,

si Deus O. M. coeptis adspiraverit, in Academiae Vestrae frequentia damnum illud insigne erit aliquando reparabile. Iam nunc inveniuntur, qui severa lege his studiis invigilantes in hoc genere literarum viri sint futuri. Nam, quorum pectora semel percusserit honestus antiquitatis amor, ad haec studia deserenda nulla conditione, nullis verborum tormentis permovebuntur. Ea quidem est harum literarum, ea veri, quantulum illud cunque sit, delectatio, ut hoc sint earum cultores praemio contenti. Nihil tamen his literis in Academia Batava promovendis maius attulit incrementum et decus potenti patrocinio et benigno favore, quo vos, VIRI PERILLVSTRES, harum cultores et Professores, non ultimos Academiae decus promovisse iudicantes, dignati semper fuistis atque etiam nunc dignamini. Quum ante hos triginta annos valde iuvenis unum hic maxime mirarer Albert. Schultensium, Nobilissimorum Decessorum Vestrorum exquisita me benignitas ditavit, dum, aditu ad recondita Bibliothecae scrinia patefacto, amplissimam mihi fecere quascunque vellem veteres membranas contrectandi potestatem. Istius beneficii temporisque memoriam dum saepe recolo iucundissimam, gratus recordor Illustris Consulis IOAN-

NIS VAN DEN BERGH, pacis bellique temporibus viri permagni, quique Illustrissimo Curatorum et Consulum erat consessui ab actis, excellentis etiam doctrina DAVIDIS ROYENI, qui, cum ad ceteras laudes eam homines adiïcerent eruditissimi, ut Academiae literarumque commodis semper invigilarent, sua tum perfecerunt commendatione, ut hoc ego commodo per biennium perfruerer. Ingentis beneficii semper memori saepe mihi fuit occasio subnata de Leidensi Bibliotheca bene merendi, ex qua huic etiam libello quaedam accesserunt ornamenta minime pervulgata; in quo Poëtae Philosophi dicta disiecta componere, atque illuminare conatus, quibus longi temporis aetas obscuritatem quamdam intulerat, Philosophiam etiam Euripidis, tum alia tradidisse videor, quae harum rerum intelligentibus inexspectata sint neque iniucunda futura. Hunc Vos libellum non dubito quin comiter et benigne sitis excepturi, eum etiam in finem editum, ut Academiae Batavae hac in parte decus meo quodam modulo nonnihil amplificaretur. Quod si quis forte tenue opusculum personis Vestris non satis dignum iudicet, Vos, Maecenates optimi, levem tamen officii honorem, et gratum efferentis animum Humanissimi indices non adspernabimini,

ILLVSTRISSIMORVM NOMINVM VESTRORVM

Scribebam Lugduni-Batav.
III. Id. Sept. CIↃIↃCCLXVII.

cultoris devotissimi,
L. C. VALCKENAER.

LVDOV. CASP. VALCKENARI

D I A T R I B E

IN

E V R I P I D I S

PERDITORVM DRAMATVM RELIQVIAS.

CAPUT I.

De fragmentis perditorum Euripidis dramatum.

Euripidis perditarum Trag. reliquias praestare fragmentis aliorum Poëtarum. Barnesio negligenter tractatas. Pro Euripideis dedisse B. quae essent Grotii. In Barnesianis optima Bentlejo deberi. Latinorum Poëmatum fragmenta diligentius collecta, quam Graecorum. Reliquias tales colligere periculosum. Quid in Editore requiratur. Emendantur fragmenta quaedam Danaës Eurip. Φθίνειν, perire. Προσφερής, similis. Annuae commutationes, ἔτειοι μεταλλαγαί. Ἔτειον ἑορτὴν restitutum Xenophonti. Amorem Ἔφηβον dictum. Τιμάοροι ξυνάοροι. Τίθεσθαι, pro ἡγεῖσθαι, νομίζειν.

Euripidis in scena Philosophi sententiae pleraeque, ad humanitatis virtutisque pulcritudinem commendandam, aut emendandos mores, vitamque bene informandam, aut rempublicam administrandam sunt comparatae; ex perditis autem tragoediis exquisitissimas quasque nobis veteres custodiverunt, huius inprimis Tragici versibus tanquam veris optimi morum magistri praeceptis usi, vel tanquam sapientissimi viri testimoniis. Hoc quum cadere nequeat in dubitationem, multum erraret opinione sua, qui reliquias dramatum Euripideorum cum cuiusvis Graeci Poëtae vel alterius Scriptoris fragmentis aequipararet, *Sophoclis* verbi gratia, vel *Callimachi*, vel *Nicandri*. Vt enim his simili-

busque soli delectantur antiquitatis amatores, quaeque his insumitur redintegrandis opera non magnam in universum praestare plerisque videtur utilitatem, Euripidea neminem arbitror vilipendere posse, qui quidem illa paulo propius cognoverit, atque usu didicerit, quantam in animis hominum bene moratorum vim habeant paucis expressa magnorum virorum dicta prae prolixis Philosophantium disputationibus; quique, praeter alios veteres Christianos, *Clementem* legerit *Alexandrinum*, atque ex locis, huic uni conservatis, perceperit, quam prope in isthac caligine superstitionis ad veritatis lucem *Euripides* accesserit.

b Non vulgarem itaque laudem ab omnibus *Barnesius* fuisset promeritus, qui ex perditis illius Tragoediis sua nobis in Editione plusquam duo mille et quadringentos versus adnumeravit, si per tot libros veteres dispersas dramatum istorum reliquias, aut prout legerentur, aut emendate scriptas in unum libellum collegisset; et, si quid esset a se mutatum, et, qua in sede singulae legerentur, magna cum cura nobis adnotasset. Sed minimum duo millia horum versuum vir Illustris *H. Grotius* interpretatus Latine partim in *Stobaeo* suo dederat, partim in Excerptis ex Tragoediis et Comoediis Graecis, viamque demonstraverat, qua diversorum dramatum inveniri possent fragmenta, facillimam. Hanc viam *Barnesius* ingressus alteri tamen fragmentorum ex duobus istis libris describendorum munus demandavit; in qua re dici vix potest quanta ubique incuria Barnesianus ille amanuensis fuerit grassatus. Apud *Stobaeum* reperta sedis incertae fragmenta cum ad illud pleraque drama re-
c tulisset, e quo praecedens petitum diceretur, multa dedit velut ex perditis tragoediis, quae legerentur aut in tragoediis integris, aut ad alia loca pertinerent: postquam typis iam essent descripta, nonnunquam erratum *Barnesius* animadvertit, cuius in Cressas v. 21, Inon. v. 72, v. 0, notas inspicienti patebit quod dicebam; illud etiam, alterius hac in re opera usum Editorem, ob hanc negligentiam iure culpandum. Gravioribus negotiis occupato Doctori satius fuisset haec non attigisse, quae poscebant mentem ab omnibus aliis curis vacantem. Sive autem huic debeantur additamenta, seu alteri, quae accesserunt ad Grotiana, sunt illa oppido pauca; nam ne trecentos quidem versus conficiunt; quorum forte dimidia pars multo rectius fuisset praetermissa. Si veterum libros, ipsius etiam *Stobaei* Florilegium, diligentius tractassent, alia plurima reperiri potuerant, quae sine controversia de perditis essent *Euripidis*

dramatibus repetita. Sedes fragmentorum a *Barnesio* raro 3
fuit indicata; vix unquam prisca lectio versuum, a *Grotio* a
sic interpolatorum, ut vulgatas tamen ille lectiones in notis
suis plerasque fideliter exhiberet. Vtrumque autem in hoc
instituto pernecessarium fuisse fatebuntur, quotquot harum
rerum sunt scientes. Inimitabilis ille Graecorum Poëtarum
interpres multa *Grotius* librariorum peccata feliciter emen-
davit, saepenumero tamen etiam in Euripideis *Virorum ma-
ximus legitimum Atticae scenae sermonem violavit*, quod
sane verissimum iudicium ut omnibus adprobarem verbis
proposui *Tiberii Hemsterhusii*, sic scribentis ad Scholion in
Lucian. p. 556. In his *Euripidis* locum invenit vel in-
primis, quod de Poëtis veteribus in universum scribit *Por-
phyrius* in Quaest. *Homer.* c. VIII, *τὰ ποιήματα σχεδὸν
ἀνάπλεω πάντα τυγχάνει ἁμαρτημάτων γραφικῶν, καὶ τῶν
ἄλλων, παραδιορθωμάτων πάνυ ἀγροίκων.* Tantum non
omnia *τὰ τοῦ πάνυ παραδιορθώματα* in versus admisit Eu-
ripideos *Barnesius*, recepitque tanquam senarios solutam b
interdum orationem, cui speciem quandam versuum indi-
derat *Grotius*, velut in Oedipum v. 3 — 6, et alibi,
quorum similes et ipse poëta tornavit in Stheneb. v. 11, Phryxi
v. 33, Inc. Trag. v. 442, 443, etc. Ista talia si cautos lectores
doctosque minime fallunt, quibus fontes accedere licet; alios
tamen saepius in errores abduxerunt, velut Euripidea nobis
excitantes, quae *Grotii* sint aut alterius. Olim quanto opere
doctis hominibus illud facinus displiceret, praeter ceteros, fra-
tres monstrant *Canteri*, *Gulielmus* Nov. Lect. VI, c. 23, *Theodo-
rus* Var. Lect. II, c. 17; ex quibus Variarum Lectionum libris
aestimare licet iuvenem eruditissimum in *Euripidis* aliorumque
Tragicorum inter se comparandis reliquiis fuisse occupatum;
qui, si hoc viveret aevo, unus omnium foret his tractandis ap-
tissimus. Nec periit *Theodori Canteri* labor, Clariss. *Jacobo
Philippo D'Orvillio* laudatus in Vanno Crit. p. 251, et hodiedum
ornat Praestantissimi *Joannis D'Orvillii* Bibliothecam. Sed, ut c
illuc redeam, nihil in hac certe postrema parte protulit *Euri-
pidis* Editor, quod absque illo homines ignorassent literati, et
ne unicam quidem suam alicuius momenti correctionem. In
quorum quidem manus nondum venisset illa *R. Bentleji* ad *Jo.
Millium* Epistola, cum prodiret *Euripides Barnesii*, in his frag-
mentis nonnulla forte laudaverint velut nova, *Ἀλκμαίωνα τὸν
διὰ Ψωφῖδος·* diversa dramata inscripta *Κρῆτες* et *Κρῆσσαι*,
et alia quaedam minime vulgata, *Barnesiis* certe ante incognita,
quam ista, qui solus forte viderat, primus monuisset *Bentlejus*
in perdocta Epistola; in qua cum haec scripserit p. 20, *non*

placere sibi eorum rationem, qui, cum merae corniculae sint, emendicatis hinc inde plumis germanos pavones se pollicentur; quanta *Bentleji* debuit esse indignatio, cum sic a Populari suo, Graecae tamen Linguae peritissimo, dilaceratas Tragici videret reliquias, quas ipse, iuvenis, tam sollicita cura composuisset; nam
4 ex eadem didicimus Epistola, *fragmenta omnium Poëtarum*
a *Graecorum cum emendationibus et notis grande opus edere* olim *Bentlejum* constituisse. Hoc quale fuisset opus pars eius exigua demonstrat, quae publicata prostat, exhibens operum *Callimachi* perditorum reliquias; qua nihil in hoc genere praestantius prodiit aut magis elaboratum. In Lysiacis reliquiis colligendis *Bentleji* laudem aemulatus est, rebus nuper humanis, quod dolemus, ereptus, Clarissimus *Demosthenis* Editor *Joannes Taylor.* In Latinorum tamen Poëtarum aliorumque Scriptorum componendis fragmentis tanta cum cura versati sunt *Hier. Columna, Franc. Dousa, Jos. Scaliger, Jan. Rutgersius, Petr. Scriverius*, aliique, ut horum ad exemplum sua concinnasse videri queat *Bentlejus;* sed in Graecis plerique infra laudem istam substiterunt, a qua *Barnesius* quam longissime abfuit in Euripideis. In his plurimos errores nuper profligavit vir Clariss. *Benj. Heathius* Notis suis in *Euripidem*, cuius fragmentis Bar-
b nesianis eiecit multa, addidit etiam non pauca, de Tragicis in universum bene meritus. Sed *Heathius* etiam, vir doctissimus, variis exemplis monstravit, quam sit illud perditorum dramatum reliquias colligentis *Periculosae plenum opus aleae:* illorum specimen duae tresve operis utilissimi paginae praebere poterunt. Velut incertorum dramatum omissa *Barnesio* fragmenta posuit ex *Ammonio* verba Euripideae Antiopes; ex *Etymologico M.* mendosa, quae recte scripta praebet eiusdem libri p. 537, 34,

Κρήμνη σεαυτὴν ἐκ μέσης ἀντηρίδος·

praeterea verba Medeae *Euripidis* v. 1382. Ex *Scholiis* in *Pindarum*, quae prostant in Inone v. 15. Ex *Eustathio* quatuor fragmina; quorum primum exstat in *Eurip.* Phoen. v. 1471. (in Phoen. v. 70, et 965, leguntur prolata ex *Scholiis* in *Hesiodum* et *Plutarchi* T. II, p. 407. D.) secundum supra recte mecum ad Palamedem retulerat. Tertium,

Ἄλλοισιν ἄλλος θεῶν τε κἀνθρώπων μέλει,

Hippolyti versus est 104. Quartum tanquam ex *Euripidis* Polyido minus vitiosum *Scholion* exhibet ineditum in *Homer.* Il. K, v. 56. In istis suis ad *Homerum* commentariis centena nobis excitans Euripidea, unicum, quod mirandum est, ex *Aristophane* Grammatico tantum praebet senarium *Eustathius*, omni-

bus praetermissum, ex incerta Tragoedia deperdita petitum; hunc nimirum ad Il. E, p. 429, 52 qui proverbii vim obtinuit;

"Ενδον γυναικῶν καὶ παρ' οἰκέταις λόγος.

prout scribendum pro οἰκέτας. Quae tanquam *Euripidea Suidas* exhibet in v. *Λογισμὸς*, *Sophoclis* esse monuit Clariss. *Jo. Tou-* 5
pius Em. in *Suid.* II, p. 133. Dum egregia nobis in eadem a
pagina describeret ex *Strabone Heathius*, olim, ut equidem arbitror, in Cresphonte lecta, cur suavissimum versum omisit intermedium, neque interpreti animadversum, VIII. p. 563. B?

Παμισὸν, εἰς θάλασσαν ἐξορμώμενον.

In hac vero parte addendorum si permultum deficere dixero, qua est humanitate vir Clariss. moleste non feret, quam sibi sumit more suae gentis libertatem laudabilem aliis non denegaturus.

Quod si quis igitur, omnibus ad eam rem praesidiis instructus, his etiam brevioribus Tragicorum reliquiis edendis manum admoverit, multa reperiet, quae priores sibi peragenda reliquerint; a quo non sane postularem, ut incertae sedis fragmenta laboraret ad certam reducere, aut operose veterum nobis loca designaret, qui quidem ad singula Tragicorum dicta nobi- b
liora respexerint tantum; quorum hoc in multis praestare potuisset Theologorum literatissimus *Th. Gatakerus*; utrumque non nisi a perpaucis, qui proximi *Bentlejum*, aut *Hemsterhusium* accessuri sint, exspectandum videtur: sed illud tamen requirerem, ut ex omnibus veterum libris, quibus sua *Grotius*, *Barnesius*, *Heathius*, derivarunt, aut etiam aliis collecta, in ordinem legitimum disposita, maxima cum fide, etiam depravatissima quaevis, nobis repraesentarentur. Huic inprimis ceterisque φιλευριπιδείοις haec opella mea proderit, tametsi non deteriora dari potuissent in Sophocleis, Euripideis praesertim Fragmentis, hinc inde selectis, illuminandis emaculandisque dicata. Quando de *Barnesio* forte plura dixi quam necesse erat, is autem primo loco Danaës Euripideae collocavit ex *Stobaeo* reliquias, Danaës ἀποσπασματίῳ, quod *Hieron.* invenerat *Commelinus*, subiectas, de his primum pauca ponam, quibus a me c
dicta confirmentur.

Primos octo versus, *Plutarcho* servatos T. II, p. 306. A. *Grotius* in Excerptis ad Danaën retulit: *Grotium* sequutus *Barnes.* in nota, *Hunc*, ait, *locum alii ad Dictyn fabulam referendum putant:* cur *Bentlejum* non nominat? qui in Epist. ad *Jo. Millium*, *Barnesio* lecta, p. 15, solus monstraverat, locum ex *Euripidis* esse Dictye repetitum. Danaës ex *Stobaeo* fragmenta, qualia dederat *Grotius*, exhibuit pleraque *Barnes.* illius

coniecturas, non *Euripidae* verba, nobis mox in primi fragmenti postremis versibus exhibens:

Οἱ ζῶσι σὺν κακοῖσιν, οἱ δ' ὄλβου μέτα·
Φθίνουσι δ' αὐτοὺς πρόσφοροι μεταλλαγαί.

His deceptus Clar. *Heathius* scribendum putabat, Φθίνουσι δ'
6 αὖ τοὺς —ut, τοὺς pro τινὰς posito, sensus esset: *quosdam porro*
a *perdunt etiam mutationes istae, quae utilitatem adferre videntur.*
Ne reliqua dicam, praeter insolentissimum illud τοὺς, quo nobis argumento persuadebunt, Φθίνειν verbum esse transitivum? Sua se *Grotius* e coniectura dedisse fatetur in Ecl. *Stob.* p. 141, pro vulgatis a *Cantero* p. 16, Ζῶσίν τε σὺν κακοῖσιν, —

Φθίνουσ' αἰτίοις προσφόροις μετ' ἀλλαγαῖς.

Haec, sic legitimo more redintegrata, nobis, ut puto, restituent Euripidea:

Φθίνουσ', ἐτείοις προσφερεῖς μεταλλαγαῖς.

Intereunt, annuis similes commutationibus. Ponam et vicinos versus, prout legendi videntur:

Οὕτω δὲ θνητῶν σπέρμα, τῶν μὲν εὐτυχεῖ
b Λαμπρᾷ γαλήνῃ· τῶν δὲ συννεφεῖ πάλιν,
Ζῶσίν τε σὺν κακοῖσιν· οἱ δ' ὄλβου μέτα
Φθίνουσ', ἐτείοις προσφερεῖς μεταλλαγαῖς.

Φθίνειν non perdere, sed significat *perire*, sive *deficere*: ut in hac ipsa ῥήσει· Θάλλειν τε καὶ μή, ζῆν τε καὶ φθίνειν ποιεῖ. *Soph.* Oed. in Col. v. 603, Φθίνει μὲν ἰσχὺς γῆς, φθίνει δὲ σώματος. apud *Etymol.* p. 602, 2. et in *Euripideae* Inonis fragm. (v. 59.) quod partim ex *Stobaeo Gesn.* p. 561, 20. *Grot.* p. 435. *Plutarch.* II, p. 104. B. *Gataker.* in *M. Antonin.* VII, 40, sic debuerat vulgari:

Ἄνασσα, πολλοῖς ἐστιν ἀνθρώπων κακά·
Τοῖς δ' ἄρτι λήγει· τοῖς δὲ κίνδυνος μολεῖν.
Κύκλος γὰρ αὑτὸς καρπίμοις τε γῆς φυτοῖς,
c Θνητῶν τε γέννᾳ· τῶν μὲν αὔξεται βίος,
Τῶν δὲ φθίνει τε, καὶ θερίζεται πάλιν.

Interire dicuntur, ἐτείοις προσφερεῖς μεταλλαγαῖς, *anniversariis vicissitudinibus non dissimiles*: — *Similes* non tantum ἐμφερεῖς, παρεμφερεῖς, προσεμφερεῖς, sed et *Euripidi* dicuntur προσφερεῖς· Or. v. 408, νυκτὶ προσφερεῖς κόραις. Herc. v. 131. Cycl. v. 435. Helen. v. 566. 597, Ἑλένῃ προσφερής, quae transsumsit *Philostr.* de Vit. Soph. II, p. 570. — Vbi paulo ante mentio facta fuerat θέρους et χειμῶνος, facile patebat attendenti, ἐτείους μεταλλαγὰς esse τὰς τῶν ὡρῶν μεταβολάς, *anniversarias vicissi-*

tudines, *Ciceroni* de N. D. ii, c. 38, *annuas commutationes*, de
Invent. i, c. 34. *Herodot.* ii, c. 77, *in Aegypto* οὐ μεταλλάσσουσι
αἱ ὧραι· ἐν γὰρ τῇσι μεταβολῇσι — τῶν ὡρέων etc. *Annuus*,
ἐτήσιος, et ἐπέτειος, hic paulo insolentius dicitur ἔτειος. ut in
Rhesi v. 445, *Pindaro* Ἰσθ. iv, 114: ὥρας ἐτείους praebet *Dio-
genes L.* ix, 10. *Suidas*: Ἔτειον, ἐνιαύσιον. *Hesych.* Ἔτειον, 7
τὸ κατ' ἔτος, ἐτήσιον. In Epist. *Socrat.* xviii, *Xenophon* suos a
e schola Socratis sodales invitat in secessum Scilluntéum, ad
agendum illic *festum diem anniversarium in honorem Deae ve-
natricis*; ubi vulgatur: ἄγοντες τὴν εὔιον ἑορτὴν τῇ Ἀρτέμιδι.
festum fortunatumque diem, *L. Allatio*; unius literae mutatio-
ne scribendum, ἔτειον ἑορτήν· eodem errore in iisdem Epist.
p. 73, v. 8. Ἀρόταν transiit in Ἀρύαν. Sed hic persequar
Euripidea ex Danaës dramate; in quorum versum 84, scripti
Cod. Paris. lectio, Πρέπει, admitti posset, *Grotio* memorata;
in versum 91, *Plutarchea*,

Ἔρως γὰρ ἀργὸν, κἀπὶ τοιούτοις ἔφυ.

(*Otia si tollas, periere Cupidinis arcus.*)

uti legendum vidit *B. Martinus* Var. Lect. ii, c. 6, ante *Jo.
Piersonum* Verisim. i, c. xi. p. 135. Ad vocem, τοιούτοις, b
quempiam adscripsisse reor τοῖς ἀργοῖς, atque inde natam lec-
tionem, quae prostat in *Stobaei* Florilegio. Eiusdem loci ver-
sus, aliis etiam tentatus, sic forsam legi posset:

Ἐν τοῖς δ' ἔχουσ' ἔφηβος ἐμπέφυχ' ὅδε.

Pro νὴ τὸν Ἔρωτα, *Meleager* in Epigr. inedito scripsit,

Ναὶ τὸν ἁβρὸν ἔφηβον ἐπόμνυμαι, Ἀντίοχος μὲν
Ἦν ἂν Ἔρως, ὁ δ' Ἔρως τοὔμπαλιν Ἀντίοχος.

Sed praestiterit fortasse versum, voce tantum transposita, cum
Joanne Nostro *Luzacio* legisse:

Ἐν τοῖς δ' ἔχουσι πέφυκεν ἡβητὴς ὅδε.

Huic senario qui proxime subiiciuntur apud *Stobaeum* p. 399,
5, tanquam eiusdem Poëtae, ad Danaën in Edit. *Barnesii* sunt c
relati: si illinc sumti sunt, a praecedentibus separari saltem
debuerant.

Paulo post duo versus (106, 107,) collocantur ex *Stobaeo
Grotii* p. 301, (Ed. *Gesn.* p. 432, 8.) ad quos alii duo recte
adiiciuntur in Addendis: iunctos hos quatuor praebet *Sto-
baeus* p. 452, 38. *Grotii* p. 330,

Γυνὴ μὲν, ἐξελθοῦσα πατρῴων δόμων
Οὐ τῶν τεκόντων ἐστὶν, ἀλλὰ τοῦ λέχους·

Τὸ δ' ἄρσεν ἕστηκ' ἐν δόμοις ἀεὶ γένος
Θεῶν πατρώων καὶ τάφων τιμάορον.

Τιμάορον corrigendum, pro *τιμᾶ ὅρον*, vidit *Th. Stanlej.* ad
Aeschyl. in Choëph. v. 141, *σοῦ, πάτερ, τιμάορον; tui, pater,*
ultorem: idem *H. Valesio* venit in mentem ad *Harpocrat.*
p. 33, scribenti tamen *τιμήορον*. hoc velut suavius *Apollonius*
Rhod. aliique probarunt: formam *τιμάορον*, magis congruam
8 gravitati scenae tragicae, adhibuit *Aeschylus* l. c. in Agam. v.
a 523. v. 1587. Suppl. v. 43. *Aeschylum* sequutus *Euripides,*
vindicem, τιμάορον, coniuges (*συνηόρους* aliis) *ξυναόρους* dixit;
uxorem non tantum *ξυνάορον* in Or. v. 653. 1594. 1604.
Phoen. vs. 1689. Alc. v. 824. et apud *Clem. Alex.* Strom. IV,
p. 621, 22. sed et *maritos ξυναόρους* in Or. v. 1141, *Νύμφας*
[*τ'*] *ἔθηκεν ὀρφανὰς ξυναόρων.* illinc *Hesychius: Ξυναόρων,*
ἀνδρῶν. Idem: Ξυνάορον, τὴν συμβιοῦσαν γυναῖκα γαμετήν.
Ad eamdem rationem *Τέτρωρον ἅρμα* scribitur et *τετράορον.*
est autem horum similiumque ut origo sic eadem significationis
translatae ratio, attendenti non obscura.

Possent et alia quaedam ad Danaës fragmenta notari; sed
unum nunc tantum attingam, sic vulgatum:

Φιλοῦσι μέν τοι τῶν μὲν ὀλβίων βροτοὶ
b *Σοφοὺς καλῆσαι τοὺς λόγους.*
Plerique plenum iudicant sapientia.
Quicquid profantur divitus. — Grotius.

vulgaris quidem ista sententia, verbisque aliis *Euripidi* saepius
expressa; eleganter in senario, quem dedit *Sextus Empir.*
p. 277,

Κάλλιστα Μουσῶν φθέγγεται πλουτῶν ἀνήρ.

Sed, nisi egregie fallor, sibilis in Attica scena fuisset exceptum,
doctis auribus inauditum, illud *καλῆσαι*, aeque ac *κομπῆσαι*,
alibi male positum. Vbi vulgavit ista *Grotius* in *Stobaei* sui
Tit. XCVII, p. 391, in notis, *Quia*, ait, *Euripidi asscribuntur*
hi versus, putavi καλῆσαι a Poëta scriptum: quod autem hic
legitur ἡγεῖσθαι esse ex glossemate. In *Stobaeo Gesneri* legerat
c p. 519, 40,

Σοφοὺς ἡγεῖσθαι τοὺς λόγους. —

Sine cunctatione corrigendum arbitror:

Σοφοὺς τίθεσθαι τοὺς λόγους. —

Hic velut interpretamentum scribi potuit ad *Τίθεσθαι*] *ἡγεῖσθαι, νομίζειν.* potuit etiam genuina vox in illam depravari,
ut saepe *TI* et *H* inter se male transmutata varia nobis loca

corrupere. *Putare, reputare*, τὸ ἡγεῖσθαι saepe veteribus dicitur Τίθεσθαι, ob eam rationem, quam indicarunt *Casaubonus*, et *Hemsterhusius* in Misc. Obs. V, 3, p. 66. — In versu Medeae 572, Τὰ λῷστα καὶ κάλλιστα πολεμιώτατα Τίθεσθε· scribi etiam ab *Euripide* potuit Ἡγεῖσθε· sic paulo ante, πάντ' ἔχειν νομίζετε. *Soph.* Elec. v. 1282, Δαιμόνιον αὐτὸ τίθημ' ἐγώ. Philoct. v. 513, τὸ κείνων Κακὸν τῷδε κέρδος Μέγα τιθέμενος· *illorum damnum huic velut in lucro ponens*, vel *in lucri rationes referens:* proximum accedit ad illud hoc in *Xenophontis* qui dici- 9 a
tur Agesil. p. 66, ἐχθρὸν μὲν οὐδένα ἡγούμενος πολίτην, — σώζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων, ζημίαν δὲ τιθεὶς εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος ἀπόλοιτο. Sapiunt et ista Sophistam, qui meminerat ἡγεῖσθαι et τίθεσθαι vel τιθέναι in multis loquendi formis promiscue poni: *Heliodor* VIII, p. 404, 30, φιλίους μᾶλλον ἢ πολεμίους τοὺς ἐπιόντας ἐπιτιθεμένη· paulo post, pro τίθεσθαι, πείθεσθαι ex Codicibus, hic scribendum τιθεμένη· sic V, p. 210, 14, *malum* ἀγαθὸν μέγιστον τιθέμενοι. et VIII, p. 375, 29. *Pro nihilo ducere* Graecis dicebatur παρ' οὐδὲν ἄγειν· παρ' οὐδὲν ποιεῖσθαι· vel ἡγεῖσθαι, vel τίθεσθαι. quorum hoc est in *Aesch.* Agam. v. 238. *Lucian.* I, p. 528. παρ' οὐδὲν τίθεσαι τὸν εὐεργέτην. *Clem. Alex.* p. 539, 1. παρ' οὐδὲν ἡγοῦνται τὸ ζῆν· quod ἐν οὐδενὸς τίθεσθαι λόγῳ *Pausaniae* p. 875, 76. aliisque. *Aliquid* sive *aliquem* ἐν τιμῇ τίθεσθαι, vel ἐν αἰσχρῷ, sunt *Euripideae* phrases; aliorum, τίθεσθαι ἐν γενναίοις. ἐν φιλοσόφοις· ἐν οὐδενί· ἐν λόγῳ πολλῷ· ἐν μεγάλῳ· b
in magno habere, Sueton. Caes. c. 23. *Casaub. in gloria ponebant, Livii* XXVI, c. 37. *Thomas Mag.* Ἐν σπανίοις ἐτίθει, κάλλιον, ἢ σπάνιον ἡγεῖτο.

CAPVT II.

De numero perditorum Euripidis dramatum.

Euripidis perdita dramata minimum LVI. *Multo plura vulgo numerari. Apollodori Chronica senariis scripta. Fuerintne* Ξάντριαι *Euripidis et* Κάδμος. *Schol. in Aristoph. et Probus emend.* c
Scripseritne Eurip. Atrea, Thyesten, Cercyona, Nioben, Sisyphum, Phrygas. Carcini Alopes fragmentem. Niobe Sophoclis et Aeschyli. Athe-

naei locus explic. Socratis amicus Eurip. Tentatur locus Aeliani. Indice dramatum Eurip. eiicienda nomina. Terea Sophoclis fuisse, non Eurip. Βάκχαι ἢ Πενθεὺς unum drama. Interlocutores dramatum saepe peperisse ficta nomina. Aufertur Diphilo Comoedia. Euripidis Λικύμνιος. Photii peccata ex dramatum nominibus Poëtas efformantis, Dictyn, Hypobolimaeum etc.

Euripidem quinque et septuaginta Tragoedias scripsisse *M. Varro* testatur apud *A. Gellium* N. A. XVII, c. 4. Totidem nobis etiam innotuerunt: nam, praeter XIX quae supersunt dra-
10 mata, (Rhesum etiam *Euripidi* tribuerunt) ex perditis tragoe-
a diis sex et quinquaginta pervenerunt ad nos fragmenta. Dramatum deperditorum, quae sine ulla dubitatione nobilissimo Tragico contribui debent, haec sunt nomina:

Αἰγεύς.
Αἴολος.
Ἀλεξάνδρα, ἢ Ἀλέξανδρος.
Ἀλκμαίων ὁ διὰ Ψωφῖδος.
Ἀλκμήνη.
Ἀλόπη.
b *Ἀνδρομέδα.*
Ἀντιγόνη.
Ἀντιόπη.
Ἀρχέλαος.
Αὔγη.
Αὐτόλυκος Σατυρικός.
Βελλεροφόντης.
Βούσιρις.
Γλαῦκος.
Δανάη.
Δίκτυς.
c *Ἐρεχθεύς.*
Εὐρυσθεὺς Σατυρικός.
Θερισταὶ Σάτυροι.
Θησεύς.
Ἰνώ.
Ἰξίων.
Ἱππόλυτος καλυπτόμενος.
Κρεσφόντης.
Κρῆσσαι.
Κρῆτεις.
Λαμία.
Λικύμνιος.
Μελανίππη ἡ σοφή, ἢ δεσμῶτις.
Μελέαγρος.
Οἰδίπους.
Οἰνεύς.
Οἰνόμαος.
Παλαμήδης.
Πειρίθους.
Πελιάδες.
Πηλεύς.
Πλεισθένης.
Πολύειδος.
Πρωτεσίλαος.
Ῥαδάμανθυς.
Σθενέβοια.
Σίσυφος Σατυρικός.
Σκείρων Σατυρικός.
Σκυρίαι.
Συλεύς.
Τήλεφος.
Τήμενος.
Τημενίδαι.
Ὑψιπύλη.
Φαέθων, ἢ Κλυμένη.
Φιλοκτήτης.
Φοίνιξ.
Φρίξος.
Χρύσιππος.

In hoc numero cum *Varrone* consentiunt ista *Suidae* in Εὐριπίδης· — δράματα δὲ αὐτοῦ κατὰ μέν τινας οε΄. sed addit *Suidas:* κατὰ δὲ ἄλλους ἐνενήκοντα δύο· σώζονται δὲ οζ΄.

quae postrema demonstrant antiquitatem Grammatici, cui debentur. Praeter ceteros, de numero Tragoediarum *Euripidis* probabiliter egerat in Chronicis *Apollodorus* Grammaticus nobilissimus; ex quibus ista de *Menandro* nobis servavit *A. Gellius* N. A. XVII. c. 4,

Κηφισιεὺς ὢν ἔκγε Διοπείθους πατρὸς,
Πρὸς τοῖσιν ἑκατὸν πέντε γράψας δράματα,
Ἐξέλιπε πεντήκοντα καὶ δυεῖν ἐτῶν.

vocem *δυεῖν* dedit MS. Franeq. pro *ἐκ* in versu primo scripsi *ἔκγε*. hinc quoque liquet, quod ex *Stephano Byz.* noveramus, 11
et ex *Diogenis Laërt.* VIII, 52, (ubi senarios latere primus a
forte vidit *Adrianus* noster *Heringa*,) Chronica sua versibus scripsisse senariis iambicis *Apollodorum*, quod disertis etiam verbis *Scymnus Chius* testatur in Periegesi v. 33 etc. cuius eam in rem testimonio *Th. Galeus* iam usus est in Dissert. de Script. Mythol. c. VI. — Numerum Tragoediarum etiam XCII explevit superavitque *Jo. Meursius* in *Euripide*; sed praeter istas LVI, a me designatas, quae *Meursio*, *Barnesio*, aliisque commemorantur velut *Euripidis* Tragoediae, aut nulla nituntur, aut certe dubia auctoritate. Harum classe tamen excipi duae fortasse poterunt, atque ad Euripideas LXXV adiici,

Κάδμος,
et
Ξάντριαι. b

Euripidis Ξαντρίας, *Asclepiadis* auctoritate munitas, nobis praebet, atque illinc decerptum fragmentum, *Scholion* in *Aristoph.* Ran. v. 1385. *Νύμφαι ὀρεσίγονοι*] *Ἐκ τῶν Ξαντριῶν Εὐριπίδου φησὶν Ἀσκληπιάδης*, — *Νύμφαι ὀρεσιγονιαι θεαῖσιν ἀγείρω Ἰνάχου Ἀργείου, ὑπὸ ποταμοῦ παισὶ βιοδώροις*. In his literas primum *ὑπὸ*, ex proximis male repetitas, delendasque mecum vidit elegantiss. *Jo. Piersonus*. Quaenam Tragico dicta fuerit *ἀγείρουσα*, latuisset, opinor, absque *Platone*, qui L. II. de Republ. p. 381. D. *nec in tragoediis*, ait, *neque in aliis quis poëmatibus εἰσαγέτω Ἥραν ἠλλοιωμένην ὡς ἱέρειαν, ἀγείρουσαν Ἰνάχου Ἀργείου ποταμοῦ παισὶ βιοδώροις*, prout recte vulgavit pro *βίου δῶρα H. Stephanus*. Iunonem itaque, adsimilantem anum sacerdotem, quae *Nymphis montanis Deabus Inachi filiabus almis stipem cogeret*, ista Tragicus in scena fecerat dicentem, hoc forte modo constituenda: c

Νύμφαισιν ὀρεσσιγόνοισι θεαῖς
Ἀγείρω Ἰνάχου Ἀργείου
Ποταμοῦ παισὶν βιοδώροις.

Sed *Euripides* ista dixerit an *Aeschylus* dubitari poterit: *Ae-*

schyli-Ξάντριαι citantur et aliis; Euripideae nusquam alibi;
et similia *Aeschyli* peccata plura damnat etiam in vicinia
Plato, p. 380, et p. 383; *Euripidis*, quod meminerim, nullum.
Velut ex *Euripidis Cadmo* quaedam excitat *Probus* in
Virgil. Eclog. VI, v. 31. quae sic mendosa feruntur in Editio-
nibus: „*aëra* — *Euripides in Cadmo* Χάος *appellavit sic:*
„οὐρανὸς ὑπὲρ ἡμᾶς καινῶς φοιτῶν ἕδος δαιμόνιον, τόδ' ἐν μέσῳ
„τοῦ οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς οἱ μὲν ὀνομάζουσι χάος." his
paulo emendatius scriptis usus est *Jos. Scaliger*. Conj. in *Var-*
12 *ron*. p. 81, οὐρανὸς ὑπὲρ ἡμᾶς κενὸς, φώτων ἕδος δαιμόνιον.
a τὸ δ' ἐν μέσῳ οὐρανοῦ etc. ut erant, vitiosa protulit Clar. *Benj.*
Heathius Not. in *Eurip*. Fragm. p. 171. Meliora quidem, nec-
dum tamen sincere scripta prout olim prodierant, praestare
ausim, si sic legantur:

οὐρανὸς θ' ἡμᾶς ὕπερ
Καὶ Γῆ, βροτῶν κοινόν τε δαιμόνων θ' ἕδος·
Τὸ δ' ἐν μέσῳ τοῦ τ' οὐρανοῦ τε καὶ χθονὸς
Χάος μὲν ὀνομάζουσιν.

Huius nominis si scripsit *Euripides* tragoediam, in illa forte
Cadmus dixerit, dum in anguem mutaretur, quae velut Euripi-
dea nobis servavit *Hermogenes* p. 226, et 227,

Οἴμοι· δράκων μου γίγνεται τόγ' ἥμισυ·
Τέκνον, περιπλάκηθι τῷ λοιπῷ πατρί.

Illic nullam quidem Rhetor Cadmi facit mentionem, sed p. 484,
b *Κάδμος*, inquit, δράκων ἐγένετο ἐξ ἀνθρώπου· et res manifesta
est: Euripidea quinimo spectabat *Ovidius* IV Met. 584.

me tange, manumque
Accipe, dum manus est; dum non totum occupat anguis.

Dubia nituntur auctoritate, quae dicuntur *Euripidis*

Ἀτρεύς. Νιόβη.
Θυέστης. Σίσυφος.
Κερκύων. Φρύγες.

Euripidis Atreo et Thyestae quae tribuuntur, desumta
videntur ex eius *Cressis*, quarum argumentum ante ignotum
plerisque, certe *Barnesio*, primus patefecit vir in hoc quoque
c genere literarum Maximus *R. Bentlejus* in Epist. ad *Jo. Mill*,
p. 23, 24. vid. Celeberr. *P. Burmannus* in *Ovid*. II Trist. v.
391. — *Euripidis* Κερκυόνα ex unico *J. A. Fabricius* memorat
Eustathii loco, quinque vicibus citantis *Euripidem* ἐν Κερκυόνι,
ad *Hom*. Il. Ζ, p. 522, 15. Od. Θ, p. 324, 28. Ι, p. 371, 46.
Λ, p. 430, 38. Φ, p. 749, 7. Sed diversis istis locis, et ad Il.
Φ, p. 1321, 31, ubi nomen tantum legitur Tragici, duo dim-

taxat attigit fragmina, Cercyonis filiam Alopen spectantia, ex Neptuni compressu — *γέμουσαν κύματος θεοσπόρου*, in quem illa dixerit nativa simplicitate sua,

Πλήσας δὲ νηδὺν οὐδ' ὄναρ κἀν εὐφρόνῃ
Φίλοις ἔδειξεν αὐτόν.

Probabiliter Clar. *Heathius* ad *Euripidis Alopen* referenda censuit. Excitans autem ista veterum Scholiis in *Homerum Eustathius* nullam certe legerat *Euripidis* aut alterius Tragoe- 13
diam, quae nobis perierit. — *ὁ Καρκίνου ἐν τῇ Ἀλόπῃ Κερ-* a
κύων nominatur *Aristoteli* Ethic. Eudem. VII, 7, p. 175, 3. in quibus errantes notavit *P. Leopard.* Em. XII, c. 21. hic, opinor, locus ex *Aristotelis* Eth. Eud. obversabatur *H. Valesio* ad *Harpocr.* in *Καρκίνος*, ubi ex Orat. *Lysiae* c. Mnesimachum laudatur *Καρκίνος ὁ ποιητὴς, εἰπὼν, Οὐ* (*Νοῦ, Vales.*) *κεῖνος ἐξέστησε* etc. vitia quando viri doctissimi reliquerunt intacta, egregiam *Carçini* Tragici sententiam, similem Euripideae in Bacch. v. 318, ponam hic emendatius scriptam, suoque modulo illigatam,

Νοῦ κεῖνος ἐξέστηκε· τὰς γὰρ ἐν φύσει
Ὀρθῶς φρένας παγείσας
Οὐδεὶς ἐπαίρει καιρὸς ἐξαμαρτάνειν.

Huius quoque Tragici nomen ut Euripidei dramatis dederat *Jo. Meursius:* sed *Carcino* recte dictum vindicarunt *Grotius* b
et *Th. Gatakerus.*

Nioben scripserunt *Aeschylus* et *Sophocles*: hoc nomine fabulam *Euripidem* docuisse non ante credam, quam alicunde fulcrum accesserit obscuro loco *Aristotelis* de Poët. c. XVIII, p. 244, 15. nam, quod excitat Zeno *Diogenis Laërt.* VIII, 29, *ἐκ τῆς Νιόβης· Ἔρχομαι, τί μ' ἀΰτεῖς*, aut *Aeschyleum* est, aut, quod probabilius, *Sophoclis*, cuius dicto legitur usus etiam Zeno §. 19. Vtriusque Nioben frequenter laudant veteres, Euripideam nemo, si seponas locum *Aristotelis*. In *Aristoph.* Vesp. v. 578, *Οἴαγρος — οὐκ ἀποφεύγει, πρὶν ἂν ἡμῖν Ἐκ τῆς Νιόβης εἴπῃ ῥῆσιν τὴν καλλίστην ἀπολέξας.* Scholiastae dicitur is actor *repraesentasse τὴν Νιόβην, ἢ Σοφοκλέους ἢ Αἰσχύλου.* In Niobe definiverat *Aeschylus* numerum Niobidarum; *Euripides* autem in Cresphonte, quod liquet ex *Schol.* in *Eurip.* Phoen. v. 162. — In *Athenaei* loco prima facie dubites *Sophoclis* an *Aeschyli* Niobe sit intelligenda L. XIII, p. 601. A. *καὶ*
Αἰσχύλος μέγας ὢν ποιητὴς καὶ Σοφοκλῆς ἦγον εἰς τὰ θέατρα c
διὰ τῶν τραγῳδιῶν τοὺς ἔρωτας, ὁ μὲν τὸν Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον· ὁ δ' ἐν τῇ Νιόβῃ τὸν τῶν παίδων. ad *Aeschyli* Nioben haec retulit *Stanlejus*; male: formula *ὁ μὲν — ὁ δὲ* monstrat prius ad *Aeschylum*, ad *Sophoclem* posterius esse referendum,

ut in simili loco p. 602. E. et alibi saepius; sed scripsisse puto *Athenaeum*: ἦγον εἰς τὰ θέατρα — τοὺς τῶν παίδων ἔρωτας (ut p. 602. A.) ὁ μὲν τὸν Ἀχιλλέως πρὸς Πάτροκλον, ὁ δ᾽ ἐν τῇ Νιόβῃ τὸν τῶν Νιόβης παίδων. Nioben hic *Sophoclis* esse intelligendam, hoc plane demonstrat *Plutarchi* T. II, p. 760. D. τῶν τοῦ Σοφοκλέους Νιοβίδων (L. Νιοβιδῶν) βαλλομένων καὶ θνησκόντων ἀνακαλεῖταί τις οὐθένα βοηθὸν ἄλλον οὐδὲ σύμμαχον, ἢ τὸν ἐραστήν. Alterum *Aeschylo* certe tribuendum (forsan in Myrmidonibus traditum,) liquet ex *Platonis* Symposio, T. III, p. 180. A. *Αἰσχύλος δὲ φλυαρεῖ φάσκων Ἀχιλλέα Πατρόκλου ἐρᾶν*, etc. Sed tota mihi videtur observatio docti lectoris, verbis *Platonis* ex Scholio marginis interiecta.

Sisyphum, drama satyricum, una cum Alexandro, Pala-
14 mede, Troasin, atque adeo tetralogiam istam quo anno detu-
a lerit *Euripides* in certamen docet *Aelian.* V. H. II, c. 8. atque ex illa, velut fabula satyrica, perexigua quaedam nobis innotuere fragmenta; sed istiusmodi fabulae minime congrua prolixa ῥῆσις, quam ex eius *Sisypho Grotius* et *Barnesius* exhibent, illa, meo iudicio multum ab Euripideo scribendi colore diversa, *Critiae* tanquam auctori tribuenda est cum *Sexto Empir.* p. 562. De hac re quid sibi videretur mallem non dixisset vir eximius, sed in hoc genere literarum minus exercitatus, quam iudicem decebat, *Jo. Laur. Moshemius* ad *Cudworthi* Syst. Intell. p. 793.

Phrygum nomine scripsisse fabulam *Euripidem* mihi quidem non liquet ex frigido *Mnesilochi* ioco apud *Diog. Laërt.* II, 18,

Φρύγες ἐστὶ καινὸν δρᾶμα τοῦτ᾽ Εὐριπίδου,
Ὧι καὶ Σωκράτης τὰ φρύγανα ὑποτίθησι.

b Recte, ni fallor, restituit secundum versum *Jo.* noster *Piersonus*,

Ὧι καὶ τὰ φρύγαν᾽ ὑποτίθησι Σωκράτης.

Si signum his subiiciatur interrogantis, nihil inde conficias nisi id unum, visum fuisse Socratem adiutasse Tragicum in scribendo, συμποιεῖν Εὐριπίδῃ· ibidem ex *Aristophanis* Editione Nubium perdita duo versus proferuntur, sic, ni fallor, emendandi:

Εὐριπίδου δ᾽ ὁ τὰς τραγῳδίας ποιῶν
Τὰς περιλαλήτους οὗτός ἐστι τὰς σοφάς.

Socratem certe noveramus et aliunde Nostri fuisse studiosissimum, ex his etiam *Aeliani* V. H. II, c. 13, εἴποτε Εὐριπίδης — ἠγωνίζετο καινοῖς τραγῳδοῖς, τότε γε ἀφικνεῖτο. Καὶ Πειραιοῖ δὲ ἀγωνιζομένου τοῦ Εὐριπίδου καὶ ἐκεῖ κατῄει. Quid sit

καινοῖς τραγῳδοῖς ἀγωνίζεσθαι docuit vir Summus in *Lucian.* I. p. 166, 167. nemo autem, quod sciam, quid sit *Πειραιοῖ* ἀγωνίζεσθαι: neque in Piraeeo ullae fabularum fuisse leguntur commissiones. Pro καὶ Πειραιοῖ δ. ἀ. corrigendum suspicabar, καὶ ἐπὶ *Ληναίῳ* δὲ ἀγωνιζομένου. [Fallitur. V. Boeckh. de Trag. p. 206. et de Lenaeis p. 75. ED. LIPS.] Quod si rectum est, qui raro theatra frequentabat Socrates, non ille tantum nobilissimis ludis adesse scenicis dignatus fuit, cum novae Dionysiis urbanis, τοῖς ἐν ἄστει, committerentur *Euripidis* Tragoediae, sed et *Lenaeis* interesse, quum illic inter cives iam ante actae repraesentarentur Euripideae fabulae: *Lenaeis* enim aderant μόνοι Ἀθηναῖοι, χωρὶς τῶν συμμάχων καὶ ξένων, ut scribit *Schol.* in *Aristoph.* Acharn. v. 503, c

Αὐτοὶ γάρ ἐσμεν, οὑπὶ Ληναίῳ τ' ἀγών.

Huic vero coniecturae parum tribuo, cum illam adprobare non potuerim Cl. *D. Ruhnkenio*, qui de Dionysiis perdoctam nuper edidit dissertationem in Auctario Emend. ad *Hesychium*. Sed 15 hic agere coeperam de Tragoediis *Euripidis*, quarum catalogo, a praeter illud *Καρκίνου*, haec quoque nomina meo quidem arbitratu sunt eximenda:

Ἀλεάδαι.	*Κτίμενος.*	*Πολυνείκης.*
Δίδυμοι.	*Οἰλεύς.*	*Σκύλλα.*
Ἑλένης ἀπαίτησις.	*Πασιφάη.*	*Τέκνης.*
	Πενθεύς.	*Τηρεύς.*
Καπανεύς.	*Πηνελόπη.*	*Τρῶες.*
Κλεῖδες.	*Πολύδωρος.*	*Φαίδρα.*

Ad *Aleadas* vel *Ἀλωΐδας Euripidis* duo retulit fragmenta *Barnesius*, quorum prius aut *Sophoclis*, aut ex incerta *Euripidis* est Tragoedia; posterius velut ex *Sophoclis Aloadis* (*Ἀλωάδαι* genuinum dramatis esse nomen docuit *Ti. Hemsterhusius* ad *Lucian.* p. 495.) exhibet *Stobaeus Gesneri* p. 239, b 34. *Grotii* p. 162. hac ratione scribendum,

Κοὐκ οἶδ' ὅ,τι χρὴ πρὸς ταῦτα λέγειν,
Ὅταν οἵ γ' ἀγαθοὶ πρὸς ἀγεννήτων
Κατανικῶνται·
Ποία πόλις ἂν τάδ' ἐνέγκοι;

vulgatur v. 2, *Ὅταν οἵ τ' ἀγαθοὶ πρὸς τῶν ἀγεννῶν*, vel *ἀγενῶν*. Sophocleum, *Ἀγεννήτων*, *δυσγενῶν* interpretatur *Hesychius*. — *Ἑλένης ἀπαίτησιν*, quo nomine dramata scripserunt *Sophocles* et *Timesitheus*, cur *Euripidi* tribueremus nihil esse causae *Jo. Piersonus* ostendit ad *Moer.* p. 172, et *Benj. Heathius* in Fragm. *Eurip.* p. 168. Monitumque fuit partim ab aliis, partim a Clar. *Heathio*, in *Κλεισί*, *Κτιμένῳ*, *Οἰλεῖ*, *Τρωσί*, vitiose

scriptis; *Euripidis* latere *Cretenses*, *Temenum*, *Sylea*, (alter c locus, ad *Oclea* relatus, *Sophoclis* est ex *Ajace Locro*:) *Troadas*. —

Ad *Tennem* unicum fragm. refertur: duo sunt diversorum senarii: *Stobaeus Gesneri* p. 30, 39, eorum alterum exhibet tanquam ex *Euripidis Tenne*: [v. Elmsl. ad Bacch. p. 195. ED. LIPS.] in *Τέννε* vel *Τηρε*. latet opinor *Τημένῳ* alterum tanquam *Sophoclis*,

Σκαιοῖσι πολλοῖς εἷς σοφὸς διόλλυται·

quem Sophocleum esse ipsa etiam indicat verborum structura: *Tennes* tamen, quod minime negem, aptam Tragoediae praebere potuit materiem; sed, quantum recordor, nullius drama hoc nomine memoratur alibi. — Ex *Sophoclis Tereo* petitus videtur versus apud *Stobaeum* p. 145, 25,

Θάρσει· λέγων τἀληθὲς οὐ σφαλῇ ποτε.

quem, sic scribendum, absque ulla ratione retulit ad *Euripidis*,
16 incognitam ceteris, *Terea*, *Meursium* sequutus sive *Barnesius*
a seu potius is, cuius in his summa incuria describendis opera *Barnesius* fuit usus. Nostri quoque Terea sibi *Meursius* apud *Clementem Alex.* detexisse videbatur; errantem notavit *Thom. Gataker.* A. M. P. c. XI, p. 533. F. quid verum esset hac in parte non ante constitit, quam emendata *Clementis* scriptio fuisset eruta *Ti. Hemsterhusio*, et indicata ad *Schol.* in *Aristoph.* Plut. p. 227: Praeter ceteros, Cl. *P. Burmannum* ad *Ovid.* Trist. II, 389, in Tereo decepit *Euripidis* dramatum catalogus; quo *Capanea*, *Penthea*, *Polynicen* iam vidit *Gatakerus* eiiciendas; *Pasiphaën*, et *Phaedram*, *Fabricius*. — Nulla, opinor, veteribus *Polydori* nomine memoratur Tragoedia: et crederemus *Euripidis* Polydorum innotuisse recentiori Grammatico de Dialectis scribenti? citat ille quaedam ex Nostri Hecuba, in qua prodit in scenam *εἴδωλον Πολυδώρου*, ac si legerentur *ἐν τῷ Πολυδώρου δράματι*· illo doctiori debetur forte Vaticani
b Codicis lectio *ἐν Πολυδώρῳ*, doctissimo *G. Koenio* memorata ad *Gregor.* de Dialect. p. 8. Unam legerat *Euripidis* Oresten *Fulgentius*; in Oreste lecta *in tragoedia* scribit *Electrae* reperiri Mythol. III, c. 5. in Plautinis citandis simili fraude usus. — Argumentum nobilissimum, vulgatis *Penthei* nomine tragoediis, tractarunt *Thespis*, *Aeschylus*, *Chaeremon*, et *Jophon*; si huius tamen *Pentheus* a *Bacchabus* fuit diversa. Certe suspicor apud *Suidam* in *Ἰοφῶν* scribendum *Βάκχαι ἢ Πενθεύς*· Aeschyleam quoque binominem fuisse Tragoediam; et in veteri catalogo *τῶν Αἰσχύλου δραμάτων κατὰ στοιχεῖον* nomina *Βάκχαι* et *Πενθεύς* male distracta: ex *Euripidis* Pentheo quae pauca citantur, leguntur in eius Bacchabus, quae tragoedia in eximio Codice

Florentino *Euripidis* Πενθεὺς inscribitur, ut in eodem Codice *Euripidis* Hippolyto praefigitur *Φαίδρα*· huc spectabat *Is. Vossius* ad *Catull.* p. 221, cuius industriae debetur ad istum Codicem *Euripidis* aliquot dramatum instituta accuratissima collatio, quam Bibliotheca praebet Leidensis. Quandoquidem *So*- c
phoclis Phaedra valde fuit nobilitata, minime mirandum est, hic illic sub Phaedrae nomine citari, quae sint ex *Euripidis* Hippolyto derivata: saepe numero evenit, ut interlocutores dramatum veteribus commemorati tanquam dramatum nomina ab interpretibus aliisque viris literatis considerarentur: hinc prodierunt velut *Euripidis Capaneus, Polynices, Pasiphaë* etc. errores etiam plures in indice dramatum *Sophoclis*. Comoediae quoque recensentur nonnullae, nusquam olim inventae: ut unam memorem, *Diphili* nobis Ἡμέραι excitantur *Zenobio*. In huius Cent. IV. Pr. 18, Ἡ κρίνον ἢ κολοκύντην· vulgatur: μέμνηται ταύτης Δίφιλος λέγων ἐν Ἡμέραισιν, Αὐτός ἑπτά σοι, γέρων etc. Forma vocis productior erroris admonere viros doctos debuerat: obliterabunt comoediae nomen senarii Comici sic restituti:

Ἐν ἡμέραισιν αὐτὸν ἑπτά σοι, γέρων, 17
Θέλω παρασχεῖν ἢ κολοκύντην ἢ κρίνον. a

Intra dies septem ipsum tibi, mi senex, tradam vel sanum vel mortuum. — Fragmentum *Antiopes* Euripideae apud *Clementem Alex.* Strom. v, p. 716, 1. hinc in *Euseb.* Praep. XIII, p. 679. D. ipsi *Frid. Sylburgio* videbatur recentioris cuiusdam *Amphionis*, his *Clementis* decepto, Ἀμφίων λέγει τῇ Ἀντιόπῃ. Non recordabatur vir eruditissimus Amphionis et Zethi, ex Antiope Nycteide Iovi natorum, quos in isto dramate egregio pro sua quemque arte fecerat *Euripides* concertantes; praeter Antiopen *Euripidis* nullam huius nominis legerat Tragoediam *Clemens*: huic citatorum Auctorum indicem qui confecit *J. A. Fabricio*, praeter istum, errores in hoc etiam genere turpissimos commisit. Accurate *Schol.* in *Aristoph.* Ran. v. 1114, prolato loco ex *Euripidis* Phryxo subiecerat: ἀλλ' ὁ λέγων ἐστὶ b
Φρύξος· *sed qui dicit ista in dramate ipse Phryxus est*: sic litera mutata corrige vocem vulgatam, ἀλλ' ὀλίγων ἐ. φ. — [Ita scriptum in ed. Ald. Monuit Porson. Adv. p. 41. ED. LIPS.] Sed non erat omittenda, quam inter fictas sub *Euripidis* nomine Tragoedias secundo loco posui, *Δίδυμοι*. In *Stobaei* Eclogis Ed. *Canteri* p. 10. ad versum *Euripidis* legitur Εὐριπ. διδύμοις, videturque alibi in istius operis Codice scripto id ipsum invenisse *Grotius*: vid. viri Magni Excerpta ex *Eurip.* p. 380. et *Gataker.* A. M. P. c. XI. Hi dum nobis aliunde *Gemini* demonstrentur, tanquam apta Tragoediae, vel satyricae saltem fabulae, materia, suspicabor in illis latere nomen *Λικυμνίου*, tragoediae

Euripidis, ut et alio loco in iisdem Eclog. p. 129; ubi ex
Porphyrii de Styge libello multa nobis exhibentur *Apollodori*,
haec praeter cetera: *κατωνομάκασιν Ἀχέροντα μὲν διὰ τὰ
ἄχη· ὡς καὶ Μελανιππίδης ἐν Περσεφόνῃ·* huius verbis ista
subiiciuntur: *ἐπεὶ καὶ Λικυμῖοι φησὶ, Μυρίαις* etc. quae, ele-
c ganter emendata, — *μυρίαις παγαῖς | Δακρύων Ἀχέρων ἀχέων
τε βρύει*, caute velut incerti posuit *Grotius* Ecl. *Stob.* p. 164.
Mihi prorsus congrua videntur *Euripidis* ingenio, frequenter
ἐτυμολογοῦντος, atque ex eius petita *Licymnio*, ut adeo resti-
tuendum arbitrer: *καὶ Εὐριπίδης Λικυμνίῳ φησὶ*, — *μυρίαις
πηγαῖς* etc. Poëta quidem fuit raro memoratus *Licymnius*, ut
minime mirer, quae velut Licymnii dederat *G. Canterus*, sub
huius nomine protulisse *Hier. Columnam* ad *Ennii* Fragm. p.
243. et *Th. Galeum* Diss. de Scriptor. Mythol. p. 28. Illud
laetor, quam veram arbitror, lectionem in *Stobaeo* dudum ante
me detexisse *Th. Reinesium* V. L. III, p. 346: nollem vero,
virum literatissimum ab inventa veritate retractum auctoritate
Photii, poëtas inter, e quibus excerpta dederit *Stobaeus*, *Li-
cymnium* quoque recensentis, Cod. 167. Non alibi fateor Li-
cymnii factam *Stobaeo* mentionem praeterquam in isto loco;
sed quid mirum illius etiam Codicem hoc loco fuisse vitiosum?
18 Peccata autem *Photii* similia in hac ipsa recensione non ani-
a madverterat *Reinesius:* inter Poëtas, quibus usus fertur ad
excerpta concinnanda *Stobaeus*, *Photio* p. 195, numerantur,
Δικτὺς — Πολυειδὴς — Λικύμνιος — Ὑποβολιμαῖος. In *Po-
lyïde* non nescio quid disputari possit ex *Aristot.* lib. de Poët.
c. 16 et 17, sed illud etiam novi, nullam istius in *Stobaei*
collectaneis factam mentionem; saepius *Euripidis in Polyïde*,
prout in margine scribi solet. Sed quaero cui tandem ex tota
antiquitate innotuerint velut Poëtae *Dictys*, et *Hypobolimaeus*?
Non certe *Stobaeo*, qui multorum genuina tamen scripta tri-
verat, quorum ne nomina quidem aliunde haberemus cognita.
Ut Philosophos, ex sodalitio Pythagoreorum, *Sthenidam*, *Phin-
tin*; sic *Photius* nomina dramatum in Poëtas transformavit.
Menandri Comoedia fuit *Ὑποβολιμαῖος· Euripidis* fuere Tra-
goediae, *Δίκτυς· Πολύειδος· Λικύμνιος*. De *Photio* cum ple-
risque nimis benigne iudicans, *Reinesius* his animadversis de
b coniectura certe sua non dubitasset.

CAPVT III.

Exhibet Chrysippi fragmenta.

Chrysippi dramatis fragmenta; unum perinsigne. Verba ficta a literis affectus indicibus, ἄζειν· οἴζειν· ὤζειν· etc. Versus incertae sedis ad Chrysippum relati. Laii sententia; video meliora, deteriora sequor. Laïum auctorem inter Graecos dici τοῦ τῶν ἀῤῥένων ἔρωτος. Chrysippum, non a Iove raptum, sed secundum Praxillam forsan ab c
Oedipode, morte dedecus expiasse. Tradita Pisandro sequutum Euripidem. Pelopis dirae. Tantalo et Minoi imputari, quod ab aliis datur Laio.

Perpauca nobis reliqua sunt ex *Euripidis Chrysippo*, ultima fabularum in Dramatum Indice: in his exemplum ponam, ad quod perditarum Tragoediarum reliquiae mihi viderentur posse collocari, veterumque locis, in quibus leguntur, adnotatis muniendae. Quod primum ponam Chrysippi fragmentum sanequam eximium, nec ulla parte defectum, saepius repetitum, harum elegantiarum studiosis semper placiturum confido.

Ex Chrysippo, dramate *Euripidis*. 19

I. a

ΣΤΑΣΙΜΟΝ ΜΕΛΟΣ.

Γαῖα μεγίστη, καὶ Διὸς αἰθήρ,
Ὁ μὲν ἀνθρώπων καὶ θεῶν γενέτωρ,
Ἡ δ', ὑγροβόλους σταγόνας νοτίους
Παραδεξαμένη, τίκτει θνατούς,
Τίκτει δὲ βοράν, φῦλά τε θηρῶν·
Ὅθεν οὐκ ἀδίκως
Μήτηρ πάντων νενόμισται.
Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας b
Φύντ' ἐς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου
Βλαστόντα γονῆς εἰς οὐράνιον
Πόλον ἦλθε πάλιν· θνήσκει δ' οὐδὲν
Τῶν γιγνομένων, διακρινόμενον δ'
Ἄλλο πρὸς ἄλλου
Μορφὴν ἰδίαν ἀπέδειξεν.

Horum versuum septem primos *Sextus* praebet *Empir.* *'Αντ.* VI, §. 18, p. 360. in exemplum *σταсίμου μέλους*, qualia ad lyram canerentur in scena. Septem versus posteriores, velut Tragici, *Philo Judaeus περὶ ἀφθαρσίας κόσμου* p. 948 C. D.
c Postremos, *θνήσκει δ' οὐδὲν* etc. dederat et initio libri p. 939. D. quos repetit p. 963. E. ubi vocat *τὸ φιλοσοφηθὲν ὑπὸ τοῦ Τραγικοῦ.* — Ex *Euripidis* esse Chrysippo *Grotius* in Excerptis didicit ex *Clemente Alex.* Strom. VI, p. 750, 22, ubi, positis *Empedoclis* versibus, nisi quaedam exciderint, quod suspicor, haec proxima subiecit: *Εὐριπίδης ἐν Χρυσίππῳ μεταγράφει, Θνήσκει δ' οὐδὲν τῶν γιγνομένων· διακρινόμενον δὲ ἄλλο πρὸς ἄλλο μορφὴν ἑτέραν ἀπέδειξεν.* Accidit autem ut dissita sollertissime *Grotius* componens inter excerpendum duo versus apud *Sextum* relinqueret intactos, 6 et 7, quos, proinde etiam *Barnesio* praetermissos, illinc repetendos monuit *Heathius.* — vss. 8, 9, 10, et pars sequentis minus emendate scripti ubi citantur *M. Antonino* VII, 50, docta notat *Gatakerus*, ultimo versu, vulgatae *ἰδίαν* praeferens lectionem alteram *ἑτέραν· ἰδίαν* recte nuper tuitus est *Heathius*, repertum, ni fallor, *Vitruvio*, cuius verba ad sola *Euripidea*, apud *Clementem* reperta, comparavit
20 *Theod. Canterus* Var. Lect. II, c. 15. — Haec si viris doctissi-
a mis innotuere loca, non viderant, opinor, partem horum citatam *Heraclito* Allegor. *Homer.* p. 440, *πᾶν,* inquit, *τὸ φυόμενον ἔκ τινων εἰς ταῦτα ἀναλύεται διαφθειρόμενον, ὥσπερεὶ τῆς φύσεως, ἃ δεδάνεικεν ἐν ἀρχῇ, χρέα κομιζομένης ἐπὶ τέλει. διὸ δὴ τοῖς Κλαζομενίοις δόγμασιν ἑπόμενος Εὐριπίδης φησί, Χωρεῖ δ' ὀπίσω* etc. — et *Plutarcho* qui dicitur de Placitis Philos. V, c. 19, *'Αγέννητον τὸν κόσμον, οἱ ἐκ μεταβολῆς τῆς ἀλλήλων γεννᾶσθαι τὰ ζῶα· μέρη γὰρ εἶναι τοῦ κόσμου τούτου· ὡς καὶ 'Αναξαγόρας, καὶ Εὐριπίδης, θνήσκει, μεταμειβόμενα δὲ ἄλλο πρὸς ἄλλο, μορφὰς ἔδειξεν.* in his, vitiose scriptis, nostra *Euripidis* latere, et in horum versuum paene ultimo, pro *"Αλλο πρὸς ἄλλο*, scribendum, *"Αλλο πρὸς ἄλλου,* monitum fuit in notis ad *Eurip.* Phoen. p. 313. monueratque iam ante, qui opus illud *Plutarchi* Florentiae eleganter edidit *Eduardus Corsinus.*

---

b

II.

Γνώμῃ σοφός μοι, καὶ χέρ' ἀνδρείαν ἔχοι·
Δύσμορφος εἴην μᾶλλον, ἤ, καλός, κακός.

Sic leguntur in *Stobaei* Flor. *Gesn.* T. LXIV, p. 409. *Grotii* T. LXVI, p. 271. Adhibuit et cum eiusdem sententiae dictis contulit *Gataker.* A. M. P. c. XII, p. 542. — Versu secundo scri-

bendum videtur, *Δύσμορφος ἴσθι μᾶλλον*, *sit potius deformis, quam formosus et ignavus*: ut Pelopis fortasse sit votum, vel alterius, de filio loquentis.

III.

Ὦ δέσποτ', οὐδεὶς οἶδεν ἄνθρωπος γεγὼς c
Οὔτ' εὐτυχοῦς ἀριθμὸν, οὔτε δυστυχοῦς.

Ex *Stob.* T. CIII, p. 560, 53. *Grot.*, p. 433. In his, quamvis *duriusculum* videretur, *Dan. Heinsius* in *Jani Rutgersii* Var. Lect. IV, p. 405, εὐτυχοῦς et δυστυχοῦς accipiendum censuit ἀντὶ τοῦ, εὐτυχίας ἢ δυστυχίας.

IV.

Ἐλάζων.

Hesychius: *Ἐλάζων, εἶα ἐπικελεύων. Εὐριπίδης Χρυσίππῳ.* [Ab εὖα sic formarunt *Εὐάζειν* ab αἶ, αἶ, *Αἰάζειν* atque ad eandem rationem ab aliis vocalis, literisque, quas velut 21 affectus notas interserunt orationi, verba produxerunt: ab a ἆ formarunt *Ἄζειν*. *Grammat. Sangerm. MS.* penes Clar. *Ruhnken.* *Ἄζειν, τὸ στένειν. Σοφοκλῆς*, et *Ἄζειν*. τὰ διὰ τοῦ στόματος ἀθρόως ἐκπνεῖν *Ἄζειν* λέγουσιν *Ἀττικοὶ*, μιμούμενοι τὸν ἦχον τοῦ πνεύματος. οὕτως Νικόχαρις. sic a *Φεῦ*, *Φεύζειν* ab οἴ lamentantis *Οἴζειν* (ut ab οἴμοι, οἰμώζειν, *Οἰμώζειν*) ab ὦ admirantis *Ὤζειν*. *Hesychius*: *Ὤζειν, βοᾶν* † *Ὤζεν*, ἐβόησεν. † *Ὤζοντες*, βοῶντες, καὶ λέγοντες ὢ ὤ, καὶ θαυμάζοντες. *Aelius Dionysius Eustathii* ad Il. X, p. 1384, 39, *Ὤζειν*, τὸ θαυμάζειν, ὡς ὢ (L. ὢ ὤ) λέγειν. καθὰ καὶ *Οἰμώζειν*, τὸ οἴμοι λέγειν. καὶ *Φεύγειν*, τὸ *Φεῦ* λέγειν. scribendum utique καὶ *Φεύζειν* eiulanti Cassandrae *Φεῦ*, *Φεῦ*, in *Aeschyli* Agam. chorus v. 1317, *Τί τοῦτ' ἔφευξας*; sed haec, fateor, nihil ad *Euripidem* faciunt.]

V.

ΛΑΙΟΣ. *Λέληθεν οὐδὲν τῶνδέ μ' ὧν σὺ νουθετεῖς*, b
Γνώμην δ' ἔχοντά μ' ἡ φύσις βιάζεται.

VI.

ΛΑΙΟΣ. Αἶ, αἶ, τόδ᾽ ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακὸν,
Ὅταν τις εἰδῇ τἀγαθὸν, χρῆται δὲ μή.

Huc ista duo non dubitanter refero Laii Euripidei dicta, quibus, ut equidem opinor, in nullo dramatum Euripideorum
c locus fuit praeterquam in Chrysippo. — Horum prius, longe elegantissimum, Laïo in scena attributum fuisse novimus ex his *Clementis Alex.* Strom. II, p. 462, 17, ὁ μὲν *Λάϊος* ἐκεῖνος κατὰ τὴν τραγῳδίαν φησὶν, *Μέληθεν* οὐδὲν etc. τουτέστι τὸ ἔκδοτον μεγενῆσθαι τῷ πάθει. ἡ *Μήδεια* δὲ αὐτὴ ὁμοίως ἐπὶ τῆς σκηνῆς βοᾷ,

Καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾷν μέλλω κακά·
Θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν βουλευμάτων.

In Scholis ista Philosophorum fuere decantata Medeae *Euripidis* v. 1078, 1079, sic Latine leguntur apud *Chalcidium* in Tim. *Platon.* p. 273,

22 *Nec me latet nunc quam cruenta cogitem;*
a *Sed vincit ira sanitatem pectoris.*

ut haec ex *Euripidis* Medea, sic illa sunt ex eiusdem Chrysippo, quae *Grotius* velut incerti Tragici posuit in Excerpt. p. 467; in *Stob.* Ecl. p. 173, tanquam *incerti ex Laïo*, atque ita convertit:

Ego esse vera et recta quae memoras scio;
Sed improbata cogit ingenium sequi.

huic tamen fragmento locum dedit *Barnesius* inter Euripidea incertae Tragoediae v. 278, 279. Nihil habebat causae *Gatakerus*, cur ex *Aeschyli* Laïo petitum suspicaretur A. M. P. c. x, p. 529; in quo cum *Euripide* paulo familiarius versati τὸν Εὐριπίδειον mox agnoscent χαρακτῆρα. — Alterum fragmen-
b tum, una cum parte praecedentis exhibet *Plutarchus* T. II, p. 446 A. αἱ δὲ τῆς ἀκρασίας (φωναὶ,) Γνώμην ἔχοντά μ᾽ ἡ φύσις βιάζεται, καὶ, Αἶ, αἶ, τὸ δὴ (L. τόδ᾽ ἤδη) θεῖον ἀνθρώποις κακὸν, Ὅταν etc. Leguntur et hi duo senarii sincere scripti in eiusdem *Plutarchi* lib. de Aud. Poët. p. 33. E. ubi graviter Philosophus sententiam vituperat. Laïi fuisse dictum, quem amabat, Chrysippum rapientis, atque adeo decerptum ex *Euripidis Chrysippo* mihi quidem liquet ex his *Alcinoi* Isagoge in *Platonis* Doctrinam c. XXIV, ὁρᾶται δέ γε ἐπὶ μὲν τῆς Μηδείας ὁ θυμὸς λογισμῷ μαχόμενος· λέγει γοῦν τὸ, Καὶ μανθάνω μὲν etc. — ἐπὶ δὲ τοῦ Λαΐου τὸν Χρύσιππον ἁρπάζοντος ἐπιθυμία λογισμῷ μαχομένη, λέγει γὰρ οὕτως,

Αἶ, αἶ, τὸ θεῖον ἐστιν ἀνθρώποις κακὸν,
Ὅταν τις εἰδῇ τἀγαθὸν, χρῆται δὲ μή. c

Dan. Heinsius expressit;

Heu majus illud crimine humano malum,
Si quis bonum non nescit, et spernit tamen.

His usus *Stanlejus*, ad argum. in Sept. c. Theb. *Aeschyli*, vitiosa dedit Euripidea, et *P. Pantinus* in *Mich. Apostolii* Cent. II. Prov. 4, *Αἶ, αἶ, τὸ ἤδη* (L. *τόδ' ἤδη*) *θεῖον* etc. Illud his in rebus exercitatus fortasse miretur, cur Philosophi ceterique, qui plurimi Medeae *Euripidis* verba protulerunt, his Euripidei Laii tamen ex Chrysippo praeter unum alterumve omnes abstinuerint. Non tamen ista *Stobaeus* adnotare praetermisit, in cuius leguntur Florileg. T. v, p. 63, 22, velut incerti Tragici, atque hinc in Excerptis ex *Stob. Grotii* p. 35. ex Trag. p. 465. Velut *Euripidis* ista *Barnesius* recepit in Fragm. in- 23 certae Tragoediae, bis male repetita vss. 56, 57. et vs. 276, a 277. Postremo loco pro *χρῆται δὲ μή*, cum *Grotio* in Exc. ex Trag. dedit *δράσῃ δὲ μή*. In altero versu lectioni, quam *Heinsii* praebet *Alcinous*, *Αἶ, αἶ, τὸ θεῖόν ἐστιν* — vulgatam praetuli; *Αἶ, αἶ τόδ' ἤδη θεῖον*: tanquam Euripideam, Androm. v. 1066. *Οἴμοι, τόδ' ἤδη δεινόν*. Bacch. v. 804, *Οἴμοι, τόδ' ἤδη δόλιον*. — Ceterum haec et similia Laii Euripidei, amori turpissimo, quem damnabat, obsecundantis, et deteriora sequentis, dum probaret meliora, *Ciceroni* videntur obversata, scribenti in Tusc. Disp. IV, c. 33, *Quis aut de Ganymedis raptu dubitat, quid Poëtae velint? aut non intelligit quid apud Euripiden et loquatur et cupiat Laius?* ubi commode Chrysippi meminit Euripidei *Jo. Davisius*, ex quo dramate petita, quae supra posui, haec quoque *Ciceronis* demonstrant.

VII. b

Λάϊος — τοῦ τῶν ἀῤῥένων ἔρωτος — Ἑλλήνων πρώτιστος ἄρξας

in Chrysippo ferebatur *Euripidis*: *Aelianus* de N. A. VI, c. 15, de Delphino agens pueri Iasensis cadaveri intabescente, *Λάϊος*, ait, *ἐπὶ Χρυσίππῳ, ὦ καλὲ Εὐριπίδη, τοῦτο οὐκ ἔδρασε, καίτοι τοῦ τῶν ἀῤῥένων ἔρωτος, ὡς αὐτὸς λέγεις, καὶ ἡ φήμη διδάσκει, Ἑλλήνων πρώτιστος ἄρξας*. Ubi morem flagitiosum in Creta natum, hinc in Graeciam propagatum scribit *Timaeus*, *Heraclidae* hac in parte consentiens, *ἄλλοι δὲ φασὶν*, inquit *Athen.* XIII, p. 602. F. *τῶν τοιούτων ἐρώτων κατάρξασθαι*

Λάϊον, ξενωθέντα παρὰ Πέλοπι, καὶ ἐρασθέντα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Χρυσίππου, ὃν καὶ ἁρπάσαντα etc. miror quod addit *Athenaeus* p. 603. A. *Πράξιλλα δὲ ἡ Σικυωνία ὑπὸ Διός φησιν ἁρ-*
c *πασθῆναι τὸν Χρύσιππον.* Flagitia Iovis utiliter noverant etiam Christiani, quique semichristianus Homilias scripsit *Clementinas* illa percalluit; (vid. Hom. IV, 16.). Iovi tamen omnivolo Chrysippi raptum nemo alius, ut opinor, obiecit; fortasse ne *Praxilla* quidem, si verum est, quod suspicor, in istis ap. *Athenaeum ὑπὸ Διός*, (ΥΠΟΔΙΟΣ) latere verum nomen *Οἰδίποδος* ut scripserit, *ὑπ' Οἰδίποδος φησὶν ἁρπασθῆναι τὸν Χρύσιππον.* Oedipus certe a nonnullis Chrysippi Pelopidae habitus fuit *ἐραστής*· *Scholiastes* in *Eurip.* Phoen. v. 66, *quosdam tradere* scribit, *ὅτι Λάϊος ἀνῃρέθη ὑπὸ Οἰδίποδος, ὅτι ἀμφότεροι ἤρων Χρυσίππου.* Oedipodi itaque raptus Chrysippi potuit a *Praxilla* imputari, non Iovi. *Auctor* antiquus argumenti septem c. Thebas *Aeschyli, Pelopiden,* inquit, *Chrysippum ὁ Λάϊος ἥρπασεν ἐρασθεὶς αὐτοῦ, καὶ αὐτῷ συνεγένετο, καὶ πρῶτος ἐν ἀνθρώποις τὴν ἀῤῥενοφθορίαν ὑπέδειξε, καθάπερ δὴ καὶ ὁ Ζεὺς ἐν θεοῖς, τὸν Γανυμήδην ἁρπάσας.* —
24 Si licet in his perexigui momenti rebus hariolari, hariolor e-
a quidem in hoc *Euripidis* dramate Chrysippum expiasse morte voluntaria dedecus sibi a Laio illatum; atque hac in parte, ut saepius in aliis, secedentem Tragicum a reliquis historiae veteris enarratoribus, qui fratrum invidia, aut etiam novercae, patri prae ceteris dilectum filium sublatum tradiderant, secutum *Pisandrum* in Heraclea; quo prolixo poemate sic *Pisander* Herculis acta cecinit, ut, *a nuptiis Jovis et Junonis incipiens, universas historias, quae mediis omnibus seculis usque ad aetatem ipsius Pisandri contigerunt, in unam seriem coactas redegerit*; quae verba sunt *Macrobii* Saturn. v, c. 2. Ex isto poemate *Pisandri* multa nobis enarrantur in *Schol.* ad *Eurip.* Phoen. v. 1748, haec praeter cetera, [*ὅτι*] *πρῶτος ὁ Λάϊος τὸν ἀθέμιστον ἔρωτα τοῦτον ἔσχεν· ὁ δὲ Χρύσιππος ὑπὸ αἰσχύνης ἑαυτὸν διεχρήσατο τῷ ξίφει.* Ne illud quidem indignum notatu, quod sub eodem teste traditur ibidem; a Iunone (*cui vincla iugalia curae,*) immissam idcirco Thebanis Sphinga, quod
b Laii nefandum amorem reliquissent impunitum, *ὅτι Λάϊον, ἀσεβήσαντα εἰς τὸν παράνομον ἔρωτα τοῦ Χρυσίππου,* — *οὐκ ἐτιμωρήσαντο.* Dirae, quibus Pelops Laium propterea devovit, Apollinis oraculo sunt decantatae, quo *Scaliger* usus in *Euseb.* p. 44, ad ista *Hieronymi, Laius Chrysippum rapuit*; neque fidem meretur quod de Laio scribit mendacissimus auctor *Parall.* inter *Plutarchi* Opera T. II, p. 313. E. *ἑλέους ἔτυχε παρὰ τοῦ Πέλοπος διὰ τὸν ἔρωτα, propter amorem,* ni Pelopis

tamen familia non inauditum; cuius patri Tantalo veterum nonnulli raptum tribuere Ganymedis apud *Eustath.* in Il. Υ, p. 1280, 21. huic narrationi *Mnaseam* dat auctorem *Scholion* vetus ex MS. Cod. vulgatum in Dissertat. de Schol. in *Hom.* p. 136. ubi pro Tantalo Minoa nominat *Dosiades*, et ἐξ αὐτῶν (a Tantalo et Minoë) πρῶτον ἡ παιδεραστία dicitur ἄρξασθαι. De Tantali e filia Niobe nepotibus nonnulla dici possent ex *Athen.* XIII, p. 601. A. B. *Plutarch.* T. II, p. 760. D. Huc non pertinent quae de aliis traduntur, et de Thamyra, et *Orpheo*, c
qui secundum *Stobaei Phanoclem*, πρῶτος ἔδειξεν ἐνὶ Θρήκεσσιν ἔρωτας Ἄῤῥενας. Quo argumento Iovem Socrates in *Xenoph.* Symp. 523, 35. eodem *Barnesius* excusavit *Euripiden*, qui ferebatur τὸν Χρύσιππον, τὸ δρᾶμα Ἀγάθωνι χαριζόμενος διαφροντίσαι, *Aelian.* V. H. II, c. 21.

CAPVT IV. 25 a

In Euripidis Anaxagorea quaedam.

In quibus Anaxagoram secutus sit Eurip. ut ille, ἀγέλαστος. Illius in Physicis divina delectatio expicta verbis discipuli. ἡ Γεωμετρία, dicta γῆς ἱστορία. Uni philosophiae vacantis imago Platonica. Physicorum veterum vanae coniecturae reiectae Tragico, laudatori dictorum Anaxagorae. Ciceronem multa mutuatum esse a Chrysippo Stoico. Hunc libros suos opplevisse versibus Poëtarum. Pater ut sator, mater ut humus b
spectantur Euripidi secundum Anax. cuius opiniones de Nili incremento, de Sole massa ignita, expressae Tragico. Huius versus de Sole magis urente remotiora; de causa pleuritidis. Τὰ πόῤῥω et τἀγγύθεν opponi.

Fragmentorum, quae caput exhibet praecedens, primo quaedam insunt, quae scripsisse perhibetur *Euripides Heraclito* in Allegor. *Hom.* p. 440, τοῖς Κλαζομενίοις δόγμασιν ἑπόμενος.

Quandoquidem in aliis quoque dictis suis *Anaxagoram* traditur Clazomenium sequutus, ea de re sic pauca dicam, ut variis in locis dispersa hic legi possint collecta, nonnulla quoque meliora, quam alibi. Singulae propemodum *Euripidis* γνῶμαι nobis monstrant, quod et aliunde noveramus, in Socratis illum excercitum fuisse palaestra: et haec praesertim
o popularis nobis in *Euripide* placet ad vitam regendam utilis Philosophia. Physica si multa nobis dedisset istius aevi, vel Metaphysica, illa quo vivimus seculo non magni pleraque faceremus. In Physicis tamen ante, quam familiariter uteretur Socrate, diligenter illum versatum fuisse cognovimus; suumque amorem, quo praeceptorem in his rebus *Anaxagoram* prosequeretur, aliquoties nobis testatum voluit. Ingenio quoque moribusque Praeceptori discipulum suspicor fuisse simillimum: Vtriusque lineamenta duci forte possent nonnulla: hic satis erit unum attigisse.

De *Anaxagora Aelianus* V. H. VIII, c. 13, Ἀναξαγόραν — φασὶ μὴ γελῶντά ποτε ὀφθῆναι, μήτε μειδιῶντα τὴν ἀρχήν. duo ipsius discipuli, ingenia capitalia, *Pericles* et *Euripides* etiam fuisse feruntur ἀγέλαστοι. De Tragico testis est apud *A. Gellium*, N. A. XV, c. 20, *Alexander Aetolus*, (vid. in *Eurip.* Phoen. p. 688,)

26. Ὁ δ' Ἀναξαγόρου τρόφιμος χαοῦ στρυφνὸς μὲν ἔμοιγε
a προσειπεῖν,
Καὶ μισογέλως, καὶ τωθάζειν οὐδὲ παρ' οἶνον μεμαθηκώς,—

Viri optimi *Anaxagorae*, quem constat omnia postposuisse *discendi quaerendique divinae delectationi*, imago *Euripidis* animo, ni fallor, obversabatur, dum Philosophi nobis Physici laudes caneret et Geometrae in versibus, quos ex incerto dramate servavit *Clemens Alex.* Strom. IV, p. 634,

1) Ὄλβιος, ὅς τις
Γῆς ἱστορίας ἔσχε μάθησιν,
Μήτε πολιτῶν ἐπὶ πημοσύνας,
Μήτ' εἰς ἀδίκους πράξεις ὁρμῶν·
Ἀλλ' ἀθανάτου καθορῶν φύσεως
Κόσμον ἀγήρω, πῇ τε συνέστη.
b Τοῖς γε τοιούτοις οὐδέποτ' αἰσχρῶν
Ἔργων μελέτημα προσίζει.

---

1) Versus anapaesticos paulo aliter, quam vulgo fit, dispositos adscripsi prout emendandos arbitror. Pro τῆς ἱστορίας, scripsi Γῆς ἱστορίας. quaeque versui sexto, πῇ τε c

Hic addam et Latina *Grotii*,

Felix animo quisquis doctas
Imbibit artes: non ille malum
Quaerit populo: sed nec ad actus
Fertur iniquos. Senii ignarum,
Natura, tuum speculatur opus; 27
Ubi constiterit, qui, quoque modo. a
Factu quicquid turpe est, animis
Id nunquam talibus haeret.

Talem nobis Philosophum *Platonis* Socrates expingit ab omni re alia semotum, qui toto animo suae se dedit delectationi, in Theaeteto p. 173. D. cuius mens, quae mirantur reliqui mortales, *ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ, πανταχῇ φέρεται κατὰ Πίνδαρον, τά τε γᾶς ὑπένερθεν, καὶ τὰ ἐπίπερθεν γεωμετροῦσα, οὐρανοῦ τε ὑπὲρ ἀστρονομοῦσα, καὶ πᾶσαν πάντη φύσιν ἐρευνωμένη τῶν ὄντων, ὅλως εἴς τι τῶν ἐγγὺς οὐδὲν αὑτὴν συγκαθιεῖσα.* sic ista *Platonem* scripsisse puto, saepe veteribus usurpata. Talem fuisse Anaxagoram monstrant vel *Menagio* collecta in *Diog. Laërt.* II. 6, 7.

Tortuosa autem de obscuris naturae rebus philosophe- b
mata, qualia veterum quoque fuerunt in Ionia Physicorum

συνέστη, legebantur subiecta, *καὶ ὅπη καὶ ὅπως*, praetermisi tanquam interpretamenta voculae *πῇ·* pro *Τοῖσδε τ.* scribens *Τοῖσγε τοιούτοις.* — Velut Euripidea dedit ista *Grotius* in Excerpt. p. 433, descripta ex *Clem. Alex.* l. c. Sed illic cuius ista sint Tragici non traditur: *Euripidis* indicium *Polluci* debemus II, 14, hinc ut *Euripidis* citanti *κόσμον ἀγήρω*, et *Themistio*, secundum quem in Orat. xxiv, p. 307. D. (*ψυχαὶ ἐρωτικαὶ καὶ φιλόκαλοι,*) *τὰ ἐν ποσὶν ἀτιμάσασαι, περιπολοῦσι τὸν οὐρανόν· καὶ αὗται εἰσιν, ἃς Εὐριπίδης ὁ σοφὸς Οὔτε πολιτῶν [φησὶν] ἐπὶ πημοσύνας, Οὔτ' εἰς ἀδίκους πράξιας ὁρμᾷν, Ἀλλ' ἀθανάτου καθορᾷν φύσιος Κόσμον ἀγήραον.* ad sententiam ille suam accommodavit verba Tragici. — Ceteris suo loco relictis, auctoritate *Themistii* v. 8, recepi cum *Scaligero ἐπὶ πημοσύνας·* pro vulgato apud *Clem. Alex.* *ἐπὶ πημοσύνῃ*, potuerat etiam scribi *ἐπὶ πημοσύνην*,
cum *Jo. Piersono* Verisim. p. 128. Ex vulgatis, *Πῇ τε* c
συνέστη (*σύνεστιν* vitiosum est) *καὶ ὅπη καὶ ὅπως*, postrema recte opinor me reiecisse: neque enim sunt Euripidea; quaeque substituit *Heathius*, *χ' ὤπη χ' ὤπως*, Tra-

ante Anaxagoram, qui primus Deum, mentem puram et infinitam, a materia separavit, damnat *Euripides* in his apud *Clem. Alex.* Strom. v, p. 732, 3, quae hic ponam, prout legenda suspicor:

2) Δυσδαίμων ὃς τάδε λεύσσων
Θεὸν οὐχὶ νοεῖ . . . .
. . . . . . μετεωρολόγων δ'
28 *Ἑκὰς ἔῤῥιψεν σκολιὰς ἀπάτας,*
a *Ὧν ἀτηρὰ γλῶσσ' εἰκοβολεῖ*
Περὶ τῶν ἀφανῶν,
Οὐδὲν γνώμης μετέχουσα.

In *Anaxagorae* Schola, eiusque exemplo didicerat *Euripides*, *praemeditatione futurorum malorum lenire eorum adventum*: hoc in vita quotidiana perutile monitum a viro se didicisse sapiente sub Thesei persona testatus in scena, *Anaxagoram* Atticis spectatoribus notissimum designavit: *Cicero* Tusc. III, c. XIV, *apud Euripiden a Theseo dicta laudantur.* — *Nam qui haec audita a docto meminissem viro*, etc. — *Quod autem Theseus a docto se audisse dicit, id de se ipso* (legendum arbitror, *de se ipse*, *Euripides* nempe, sub persona Thesei,) *loquitur Euripides*: *fuerat enim auditor Anaxagorae, quem ferunt nuntiata morte filii dixisse*: *sciebam me genuisse*
b *mortalem.* Literatissimi Stoici, *Chrysippi* si nobis superessent

---

gici non conveniunt *τῇ γλαφυρότητι.* ad *Πῇ* interrogantis, hic paulo insolentius positum, adscriptum fuisse videtur, *καὶ ὅπῃ καὶ ὅπως.* — Quod primum posui, docto me spero Lectori adprobaturum, *Γῆς ἱστορίας.* In Schola quidem Pythagorae per excellentiam *Geometria* dici potuit *ἱστορία.* v. *Jambl.* V. P. §. 89. sed alibi quamcunque quis disciplinam scripto mandaret, illius tradere dicebatur *ἱστορίαν*· Musices ex. gr. Arithmetices, Geometriae, etc. *Eudemi Γεωμετρικὴν ἱστορίαν* citat *Eutocius* Praef. Comm. in *Archimed.* de dimens. Circuli p. 49.

2) Ex *Clemente* dedit ista *Grotius* in Excerpt. p. 433, (hinc *Barnes.* p. 509.) sic coniecturis suis interpolata, *ἃ δυσδαίμων, Ὅς τ. λ. θ. ο. ν. Μετεωρολογῶν δὲ καταῤῥίπτει Σκολιὰς ἀπάτας οἷον ἀτειρὴς Γλῶσσ'* etc. — Haec leguntur apud *Clementem*: *ὁ μὴ πειθόμενος τῇ ἀληθείᾳ, διδασκαλίᾳ δὲ ἀνθρωπίνῃ τετυφωμένος δυσδαίμων ἄθλιός τε κατὰ τὸν Εὐριπίδην, ὃς τάδε λεύσσων Θεὸν οὐχὶ ναεῖ, μετεωρολόγων δ' ἑκὰς ἔῤῥιψεν σκολιὰς ἀπάτας, ὧν ἀτειρὰ*

commentarii, intelligeremus, ex illis quam multa *Cicero* quoque derivasset in opera sua Philosophica; ista quidem certe praeter cetera sumsit a Chrysippo; e cuius scriptis cum multa refutanda sibi *Galenus* excerperet in opere *περὶ τῶν καθ' Ἱπποκράτην καὶ Πλάτωνα δογμάτων*, haec habet L. IV, T. I, p. 283, 48, *καὶ τὸ τοῦ Ἀναξαγόρου παρείληφεν ἐνταῦθα* (Chrysippus,) *ὡς ἄρα τινὸς ἀναγγείλαντος αὐτῷ τεθνάναι τὸν υἱὸν, εὖ μάλα καθεστηκότως εἶπεν, ᾔδειν θνητὸν γεννήσας, καὶ ὡς τοῦτο λαβὼν Εὐριπίδης τὸ νόημα τὸν Θησέα πεποίηκε λέγοντα,*

Ἐγὼ δὲ τοῦτο παρὰ σοφοῦ τινὸς μαθὼν,

— sequuntur ibi decem senarii, ex eadem scena Thesei Euripidei sumpti; quibus versus subiicitur ex *Eurip.* Alc. 1085, rectius scriptus quam vulgatur. *Euripidae* praesertim, cuius c
erat studiosissimus, sed et aliorum Poëtarum sententiis *velut* 29
quibusdam testimoniis, quae proposuerat confirmans, (*Quin-* a
ctil. Inst. O. p. 96,) adeò scripta quaedam sua *Chrysippus* oppleverat, ut hoc etiam ipsi vitio verterint adversarii, quos Stoicus habuit eruditissimos: certe *Galenus* ipsi obiicit eiusdem operis L. III, p. 265, 37, *τὸ, ἐμπιμπλάναι τὸ βιβλίον ἐπῶν ποιητικῶν*· et v. 54, *τὸ, πλῆθος ἐπῶν παραγράφειν ἐξ ἁπάντων τῶν ποιητῶν ἐκλέγοντα.* Dicitur et *Diogeni Laërtio Chrysippus* VII, 180, *πλείστῃ τῶν μαρτυριῶν παραθέσει χρώ-*

γλῶσσα etc. in quibus *ἀτηρὰ* scribendum vidit *Potterus*: in reliquis ante vulgatas lectiones substitui coniecturis *Grotii*; suspicatus intermedia quaedam excidisse, ubi defectus indicia posui: ut haec versuum istorum sit sententia: *Miser ille, qui spectans ista Deum animo non cernit*: (contra, *τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω, Ὅστις θεωρήσας — Τὰ σεμνὰ ταῦτα*, ut loquitur *Menander Stobaei* p. 608, 23, felicem iudico, qui, Deo universi conditore animadverso,) *longe proiicit tortuosos Physicorum laqueos, quorum lingua noxia sensus omnis vacuas leves periclitatur de rebus tenebricosis coniecturas.* Si vel ista fuit, vel similis istius *Euripidis* sententiae, exciderunt certe nonnulla. Vocem *μετεωρολόγων*, cuius loco scribi quoque potuit *μετεωροπόλων* [*Hesych. Μετεωροπόλων, τῶν τὰ οὐράνια σκοπούντων.*] *Grotius* in participium convertit *μετεωρολογῶν*. sed vellem vir Magnus nos docuisset, quid esset *καταῤῥίπτειν ἀπάτας*, quid hoc loco valeret *οἷον ἀτειρὴς γλῶσσα*. vulgatum *ὧν* pertinet utique ad *μετεωρολόγων*. *ἀτηρὸς, noxius*, est in *Eurip.* Hipp. v. 630. Andr. v. 353.

μενος, ὥστε καὶ — ἔν τινι τῶν συγγραμμάτων (in libris forte, περὶ παθῶν) παρ' ὀλίγον τὴν Εὐριπίδου Μήδειαν ὅλην παρετίθετο. Ad nos si pervenissent laboriosi hominis scripta, nobis quidem ista talia antiquitatis amatoribus non displicerent.

Sed missis, quae similia possent non pauca dari, potius *Anaxagorae* quaedam placita colligam, ab *Euripide* expressa. *Aristoteli* περὶ Ζώων γενέσεως IV, p. 269, 14; statuisse di-
b cuntur Ἀναξαγόρας καὶ ἔνιοι τῶν φυσιολόγων, γίνεσθαι ἐκ τοῦ ἄῤῥενος τὸ σπέρμα, τὸ δὲ θῆλυ παρέχειν τὸν τόπον. Eamdem doctorum hominum in Aegypto fuisse opinionem testatur *Diodorus Siculus* I, p. 91, 66, τὸν πατέρα μόνον αἴτιον εἶναι τῆς γενέσεως, τὴν δὲ μητέρα τροφὴν καὶ χώραν παρέχεσθαι τῷ βρέφει. Haec constans *Euripidae* quoque fuit sententia, qui, dum patrem adpellat τὸν φύσαντα· τὸν φυτεύσαντα· τὸν φυτουργον· τὸν ἀροτῆρα· τὸν τοῦ γένους ἀρχηγέτην· huic ut originis auctori omnia liberos debere statuit; matri τῇ τροφᾶς ὑποστάσῃ nihil adeo praeter *nutrimenta*, quam instar humi semen recipientis considerabat: eius Orestes in Oreste v. 551,

> Πατὴρ μὲν ἐφύτευσέν με, σὴ δ' ἔτικτε παῖς,
> Τὸ σπέρμ' ἄρουρα παραλαβοῦσ' ἄλλου πάρα.

In fragm. incerti dramatis *Eurip.* ap. *Stobaeum* p. 455, 22,
c filius ad matrem sic loquitur, ut multo se plus patri debere significet:

30 Στέργω δὲ τὸν φύσαντα τῶν πάντων βροτῶν
a Μάλισθ', ὁρίζω τοῦτο, καὶ σὺ μὴ φθόνει.
Κείνου γὰρ ἐξέβλαστον· οὐδ' ἂν εἷς ἀνὴρ
Γυναικὸς αὐδήσειεν, ἀλλὰ τοῦ πατρός.

ultimum illud, quod moris fuisse negat *Euripides*, solis Lyciis consuetudine receptum scribit *Herodotus* I, c. 173, ἓν τόδε ἴδιον νενομίκασι· — καλέουσι ἀπὸ τῶν μητέρων ἑωϋτοὺς, καὶ οὐχὶ ἀπὸ τῶν πατέρων. — Quod de matre Noster, didicerat id ipsum a Physicis *Aeschylus*; quam in rem notata quaedam sunt in *Eurip.* Phoen. v. 34.

Increscentis in Aegypto Nili causam *Aeschylus* etiam quaesivit in nivibus Aethiopiae Solis calore liquefactis: qui duabus in Tragoediis idem tradidit *Euripides* hac in re *Anaxagorae* praeceptoris dicitur sententiam sequutus *Diodoro Sic.* I, p. 46, Ἀναξαγόρας ὁ φυσικὸς ἀπεφήνατο τῆς ἀναβάσεως
b αἰτίαν εἶναι τὴν τηκομένην χιόνα κατὰ τὴν Αἰθιοπίαν· ᾧ καὶ ὁ ποιητὴς Εὐριπίδης μαθητὴς ὢν ἠκολούθηκε· adfertur tum Helenae *Euripidis* initium, adhibitum et *Aristophani* Thesmophor. v. 862, atque in eamdem rem in *Schol.* ad *Apoll. Rhod.*

IV, v. 269, ubi Ἀναξαγόρας φησὶ διὰ τὴν τῆξιν τῆς χιόνος (τὸν Νεῖλον·) ῷ· ἕπεται καὶ Εὐριπίδης λέγων, εἰλουμένη δὲ etc. scribendum, λέγων,

Νεῖλον μὲν αἵδε καλλιπάρθενοι ῥοαὶ,

versum Helenae *Eurip.* secundum illic restituendum vidit procul dubio Celeberr. *Wesseling.* Quod praeter ista praebet ex *Euripidis* Archelao Scriptor incertus de Nili incremento in Edit. *Herod.* renovata p. 788, scribi sic potuerat emendatius,

3) Νεῖλον λιπὼν κάλλιστον ἐν γύαις ὕδωρ,
Ὃς ἐκ μελαμβρότοιο πληροῦται ῥοαῖς
Αἰθιοπίδος γῆς, ἡνίκ' ἂν τακῇ χιὼν,
Τέθριππ' ὀχοῦντος ἡλίου κατ' αἰθέρα.

Fertur *Anaxagoras* Solem, velut indignum divino cultu, *massam* dixisse *lapideam ignitam*, μύδρον διάπυρον· ex eius sententia, λίθον διάπυρον dixit *Xenophon* Ἀπομν. IV, p. 474, 41. quo illud sensu capiendum sit, optime mihi tradidisse videtur *Rad. Cudworth.* Syst. Intell. c. III, Sect. 24. et c. IV, 31 Sect. 20. p. 460. Nec sane mirum, Athenis a forensi rabula a Periclis amicum impietatis propterea accusatum; si Deorum beneficentissimus ob simile dictum (μύδρον εἶναι τὸν ἥλιον) iam olim Tantalum poena gravissima dignum censuit; quod ex quorumdam traditione narrant *Eustath.* in Od. Λ, p. 457, 51, et *Scholiastes* in *Pindari* Ol. I, v. 97, addens, καὶ Ἀναξαγόρου δὲ γενόμενον τὸν Εὐριπίδην μαθητὴν πέτρον εἰρηκέναι τὸν ἥλιον — καὶ βῶλον· quibus firmandis eius adfert ex Oreste verba v. 6, et 984. posteriori loco certe Solem dixisse videtur, *coelum inter et terram* τεταμέναν Αἰωρήμασι πέτραν Ἀλύσεσι χρυσέαις, et φερομέναν Δίναισι βῶλον ἐξ Ὀλύμπου. quo loco de lapide βῶλον cepit *Thomas M.* in v. Ab his diversum e perdita Tragoedia locum respexisse videntur *Scholiastae* in *Apollon. Rhod.* I, 498, et in *Eurip.* Hippol. v. 601. Secundum utrumque ex praeceptoris *Anaxagorae* placito No-

---

3) Primo versu positum ἐν γύαις, *in arvis*, pro ἐκ γαίας, ex emendatione docti iuvenis, *Joannis Luzac.* Mutavi ῥοὰς in ῥοαῖς. pro τεθρίππου ὄντος, et versum aeque vitiante Codicum lectione τεθριππεύοντος· quae probari nuper non debuerat, eximiam recepi *Grotii* lectionem Τέθριππ' ὀχοῦντος ἡλίου· *Sole quadrigas agitante*: Solis enim currus, ut *quadrigae* Latinis, alibi etiam *Euripidi* τέθριππα fuit dictus.

ster χρυσέαν βῶλον τὸν ἥλιον εἶπεν. In *Anaxagora Diogenes*
b *Laërt.* II, 10, Solem χρυσέαν βῶλον *Euripidem* dixisse scribit ἐν τῷ Φαέθοντι. Phaëthontis Euripidei locus, quo spectant, latuit plerosque; non tamen Clar. *Nath. Forsterum*, qui Notis in *Platon.* Apolog. Socratis p. 345, 346, locum etiam ex Phaëthonte eumdem in finem attigit. In huius dramatis prologo, ni fallor, scripserat *Euripides* Clymenen elocatam Regi Aethiopiae,

Ἣν ἐκ τεθρίππων ἁρμάτων πρώτην χθόνα
Ἥλιος ἀνίσχων χρυσέᾳ βώλῳ φλέγει.

ad filium *Ovidii* Clymene,

Vnde oritur, terrae domus est contermina nostrae,

Met. I, 774. Apud *Strabonem*, qui quinque nobis ex *Eurip.*
c Phaëthonte versus servavit I, p. 58, 59, alter eorum quos posui legitur,

Ἥλιος ἀνίσχων χρυσέᾳ βάλλει φλογί.

Barnes. ad ista scripsit „*al.* χρυσέᾳ βώλῳ φλέγει.“ quod cui debeat equidem ignoro; valde autem probabile sic ut posui versum praeter Grammaticos legisse *Diogenem Laërtium*, sive potius,

Φοῖβός γ' ἀνίσχων χρυσέᾳ βώλῳ φλέγει.

Quando Phaëthontis Euripidei dramatis mentionem feci,
32 atque ex illo versus superstes Poëtam Philosophum monstrat
a in rebus naturae, ut erant tum tempora, exercitatum, hunc etiam versum emendatiorem, adponam quam vulgari solet. Versum nobis servavit *Vitruvius* L. IX, c. IV, p. 188, ubi, *Si radii,* (Solis, inquit) *per omnem mundum fusi circinationibus vagarentur, neque extentionibus porrecti ad trigoni formam linearentur, propiora flagrarent. Id autem etiam Euripides animadvertisse videtur: ait enim, quae longius a Sole essent, haec vehementius ardere, propiora vero contemperata* (leg. *eum temperata*, ex MSS. Codd. cum Clar. *P. Bondamo* Var. Lect. II, c. 3, p. 137,) *habere: itaque scribit in fabula Phaëthonte sic,*

4) *Καίει τὰ πόῤῥω, τὰ δ' ἐγγὺς εὔκρατ' ἔχει.*

---

4) Sic ista *Grotius*, voce tamen, quam vulgatis interiecit, indicata, scripsit in Excerpt. p. 411,

Non dubitanter corrigo,

Καίει τὰ πόῤῥω· τἀγγύθεν δ' εὔκρατ' ἔχει. b

Hoc etiam fortasse *παράδοξον* in *Anaxagorae* schola di- 38
dicerat *Euripides:* talibus certe delectatum Clazomenium Phy- a
sicum vere monuit Clar. *Ed. Corsinus* in Dissert. I ad *Plutarch.*
de Placitis Philos. p. 29.

In ea quoque Physiologiae parte quae morbos eorumque spectat curationem, versatum Tragicum praecepta monstrant quae Medicis dat utilissima. Sed unicum hic tantum ponam Scyriarum *Euripidis* fragmentum, quod *Sexto Empirico* perplacuit: ut ostendat epitheton a Poëta adiectum saepenumero illius in arte peritiam ostendere, praeter Homerica *Sextus* excitat *Ἀντιῤῥ.* I, p. 285, *τὸ παρὰ τῷ Εὐριπίδῃ ἐπὶ τῇ Λυκομήδους θυγατρὶ Δηϊδαμείᾳ λεγόμενον,*

Καίει τὰ πόῤῥω μὲν, τὰ δ' ἐγγὺς εὔκρατα
Ἔχει.

quae ut totidem Euripidea dedit *Barnes.* in Phaëthonte, sollerter tamen in Eclogis *Stobaei Grot.* p. 157 repertum ex eadem fabula senarium istis praeligens. In *εὔκρατα,* cuius penultima producitur, claudicare metrum animadvertit *Heathius,* atque eam in sanando hoc versu medicinam adhibuit, quam, reperta veritate, nunc ipsemet pro candore suo repudiabit. *A. Schottus* Obs. Hum. v, c. 25, ex Vitruviani Codicis *MS.* vestigiis correxisse videtur, *τἀγχίγεια·* Sed more suo scripserat *Euripides,* ut arbitror, c

Θερμὴ δ' ἄνακτος φλὸξ ὑπερτέλλουσα γῆς
Καίει τὰ πόῤῥω· τἀγγύθεν δ' εὔκρατ' ἔχει.

In talibus *ἐγγύθεν* sic solet usurpari. Rhesi versus est 482, *Μή νυν τὰ πόῤῥω, τἀγγύθεν μεθεὶς, σκόπει. Eurip.* Ion v. 586,

Οὐ ταυτὸν εἶδος φαίνεται τῶν πραγμάτων
Πρόσωθεν ὄντων, ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων.

Soph. Philoct. v. 468. *Plutarch.* II, p. 625. c. senes *πόῤῥω τὰ γράμματα τῶν ὀμμάτων ἀπάγοντες ἀναγινώσκουσιν· ἐγγύθεν δὲ οὐ δύνανται.* ibid. *Sophocles, Πόῤῥω δὲ λεύσσων, ἐγγύθεν δὲ πᾶς τυφλός.* Apud eumdem *Plutarch.*

5) *A.* Ἡ παῖς νοσεῖ σοῦ κἀπικινδύνως ἔχει·
ΛΥΚ. Πρὸς τοῦ; τίς αὐτὴν πημονὴ δαμάζεται;
b Μῶν κρυμὸς αὐτῆς πλευρὰ γυμνάζει χολῇ;

34 a Hoc versu quaesitum putat *Sextus*, μήτι πλευριτικὴ γέγονεν; et paucis tradidisse Poëtam, quid accidat ex frigore laborantibus lateris dolore, quem acuta febris comitatur et tussis, per quam excreatur pituita biliosa: διὰ τὸ τοὺς πλευριτικοὺς βήσσοντας ὑπόχολον ἀνάγειν. Pleuritide laborans ἀναῤῥήσσει ὑπόχολα *Hippocrati* p. 493, 30. in peripneumonia ἀποχρέμπτεται — ὑπόχολον, p. 518, 5. — Ad ista ex Scyriis non absurde *Barnes.* hunc versum adiecit *Euripidis*,

Ψύχος δὲ λεπτῷ χρωτὶ πολεμιώτατον.

in quo scribi malim λεπτόχρωτι cum *Graevio* in *Ciceronis* I.

T. II, p. 1124. F. duo leguntur ex tragoedia versus:

Ἔστιν Δίκης ὀφθαλμὸς, ὃς τὰ πάνθ᾽ ὁρᾷ.

καὶ,

Πέλας γὰρ ἑστὼς ὁ θεὸς ἐγγύθεν βλέπει.

quorum secundum alibi me legere non memini; suspicor autem voce mutata corrigendum:

Ἑκὰς γὰρ ἑστὼς ὁ θεὸς ἐγγύθεν βλέπει.

Deus enim stans longe remotus prope tamen spectat: ἑκὰς in talibus etiam adhiberi solet: *Eurip.* Herc. v. 198. Phoen. v. 964. Bacch. v. 392. *Aesch.* Agam. v. 1113.

5) Hoc modo versus leguntur apud *Sextum*, nisi quod
c χολῇ scripserim pro χολῆς. Suspectum mihi quoque verbum γυμνάζει, in χειμάζει, *vexat*, mutandum coniecit Clar. *Ruhnkenius.* — A *Grotio* interpolata in Exc. p. 431, *Barnesius* recepit, edoctus a *Gatakero* A. M. P. c. x, (p. 520) ad quam fabulam pertinerent. Achilli, in Lycomedis gynaeceo latenti, Veneris furto cognita Deidamia, *Statio* Achill. III, 172,

silet aegra, premitque
Jam commune nefas:

adhibita clandestinis amoribus socia puellae nutrix (v. 275)

raptumque pudorem
Surgentemque uterum atque aegros in pondere menses
Occuluit.

XVI. Ep. VIII. ad Tironem, ubi de *Euripide Cicero, cui tu*, ait, *quantum credas nescio; ego certe singulos eius versus singula testimonia puto.*

---

b

CAPVT V.

Exhibet Euripidis Anaxagoréa.

Anaxagoréa quaedam Euripidis placita ex Chrysippo dramate Vitruvium enarrasse. Tragici sententia de Diis fictis; de Deo vero; de Aethere et Terra, principiis genitalibus, sive coniugibus omniparentibus. Deorum et fabularum irrisor sua receptis opinionibus accommodavit. Deus Euripidi αὐτοφυὴς, universi conditor, ὁ Δημιουργὸς Νοῦς, mens pura Anaxagorae. Alia Tragici de Deo dicta veritati congrua. Preces ad Deum optantis malorum humanorum depulsorem. c

Pervenustum *Euripidis* ex Chrysippo dramate canticum hic mihi sumam retractandum, atque unicum de multis hoc et sequenti capite consideratius expendendum, ut *Euripidis* de uno Deo, huius universi conditore, rerumque creatarum duobus principiis, sententia in sua luce collocetur, et simul manifestum fiat, quid ex *Anaxagorae* praeceptoris disciplina haustum isto cantico posuerit. Haec mea comparanti ad Systema Intellectuale *R. Cudworthi* cap. IV, sect. XIX, antiquitatis 35
Graecae minus perito, ut sunt operis eximii laudatores non a
pauci, suspicari iure licebit, multa virum minime vulgarem aliis hoc in genere reliquisse peragenda, in quo saepenumero Criticum desideres, mendosis decepto, et sine controversia sive ab homine 1) Iudaeo, seu a Christianis fictos, velut ver-

---

1) Iudaeis cur hanc fraudem imputari malim, quam Christianis, exemplo mendacis Iudaei nitar aliquando demonstrare, qui si homines etiam primarios decepit, quid de aliis erit existimandum?

sus *Orphei*, *Sophoclis*, et aliorum nobis adnumerante iis etiam in locis, ubi, saepe verbosus, tacet Clar. *Moshemius*. Sed *Euripidis* illud, quod dicebam, canticum hic primum reponam: *δὶς γὰρ, κατὰ Πλάτωνα, τόγε καλῶς ῥηθὲν οὐδὲν βλάπτει*.

Γαῖα μεγίστη καὶ Διὸς αἰθὴρ,
Ὁ μὲν ἀνθρώπων καὶ θεῶν γενέτωρ,
Ἡ δ', ὑγροβόλους σταγόνας νοτίους
Παραδεξαμένη, τίκτει θνατοὺς,
Τίκτει δὲ βορὰν, φῦλά τε θηρῶν·
b *Ὅθεν οὐκ ἀδίκως*
Μήτηρ πάντων νενόμισται.

Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας
Φύντ' ἐς γαῖαν· τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου
Βλαστόντα γονῆς εἰς οὐράνιον
Πόλον ἦλθε πάλιν· θνήσκει δ' οὐδὲν
Τῶν γιγνομένων· διακρινόμενον δ'
Ἄλλο πρὸς ἄλλου
Μορφὴν ἰδίαν ἀπέδειξεν.

Haec eadem *Euripidis* obversabantur *Vitruvio*, ista scribenti in Praefatione L. VIII, *omnium rerum principium professus est — Euripides, auditor Anaxagorae, — Aëra et Terram;* c *eamque, ex coelestium imbrium conceptionibus inseminatam, foetus gentium et omnium animalium in mundo procreavisse: et quae ex ea essent prognata, cum dissolverentur, temporum necessitate coacta, in eadem* (legendum puto, *in eamdem*, nempe terram) *redire: quaeque de aëre nascerentur item in coeli regiones reverti, neque interitiones recipere, sed, dissolutione mutata, in eamdem recidere, in qua ante fuerant, proprietatem.* Partem tantum Euripideorum, quae ipsi ex *Clem. Alex.* nota erat, *Theod. Canter.* Var. Lect. II, c. 15. cum his comparavit *Vitruvii*, adhibitis etiam *J. A. Fabricio* ad *Sextum Empir.* Ἀντιῤῥ. X, p. 685, ubi *Sextus*, ut demonstret,
36 a universi originem *Euripidi* ex duobus principiis repetitam *terra* et *aethere*, non eximium illud Chrysippi dramatis fragmentum, quod supra posuerat *Sextus* p. 360, sed excitat versum hexametrum velut *Euripidis*,

Αἰθέρα καὶ Γαῖαν πάντων γενέτειραν ἀείδω,

quem ex hymno quodam *Euripidis* sumptum suspicatur *Fabricius*, probabiliter admodum; nam illorum simillima leguntur et in *Orphicis* hymnis: h. III,

Οὐρανὲ παγγενέτωρ,
ἀρχὴ πάντων, πάντων τε τελευτή,
Κόσμε πατὴρ, σφαιρηδὸν ἑλισσόμενος περὶ γαῖαν.

h. xxv,

Γαῖα, θεῶν μῆτερ μακάρων, θνητῶν τ' ἀνθρώπων. b

prout ibi, pro *Γαῖα θεά*, corrigendum esse vidit sagacissimus Medicus Frisius *Adrianus* noster *Heringa*. Sed ista de *Terra*, una Deorum hominumque matre Poëtis satis sunt vulgata: *Pindarus* Nem. Od. vi. initio,

Ἓν ἀνδρῶν, ἓν θεῶν γένος, ἐκ
Μιᾶς δὲ πνέομεν
Ματρὸς ἀμφότεροι·

Matrem illic sive terram accipias cum *Scholiaste*, seu *materiam, τὴν ὕλην*, cum *Clem. Alex.* Strom. v, p. 710, 2. res eodem recidit: attigit et ista *Pindari Cudworthus* Syst. Intell. p. 431. Secundum *Hesiodum* quoque *Dii*

Γῆς ἐξεγένοντο καὶ Οὐρανοῦ ἀστερόεντος,

Theog. v. 106, et a ceteris *Γενεαλόγοις* fingebatur *Οὐρανὸς γήμας Γῆν.* Secundum *Lucretium* ii, 589, *Tellus habet in se corpora prima:* — v. 598,

Quare magna Deûm mater, materque ferarum, c
Et nostri genetrix haec dicta 'st corporis una.

Telluri tum eleganter accommodat Poëta, quae de magna Deûm matre

veteres Graiûm docti cecinere Poëtae.

Ab his ceterisque longe diversus *Euripides* quid mihi sensisse videatur, re altius repetita, paucis dicam. „Deorum, quales „a Graecis vulgo colerentur, contemptor, *Euripides* unicum „agnovisse Deum videtur *αὐτοφυῆ*· mentem puram, aeternam, „atque adeo infinitam, nulliusque rei indigam: non ille, quae „aliorum fuit opinio, Deum mentem esse censuit, quae, ma- „teriae velut infusa, ac cum illa arcte coniuncta, hanc molem „instar spiritus agitaret; sed puram et a materia longe semo- „tam; cui materiae natura sua quiescenti et confusae mens ista 37 „divina motum indiderit atque ornatum, creatrix coeli et ter- a „rae. Coelum autem, sive Aethera, et Terram, velut duo „elementa consideravit, ex quibus omnia in hoc universo nas- „cerentur, et in quae omnia, cum viderentur mori, in suum „quodque, resolverentur. Sed, ut carminum Poëta consule- „ret suavitati, atque ingenio elegantissimo morem gereret,

„veluti quodammodo *συνάρχοντας τῷ μεγίστῳ δαίμονι*, omni-
„parentes Aethera et Terram *εἰδοποιήσας*, connubio iunxit;
„suasque hic Poëta *ἐρωτικὸς* Amori qui dicebatur partes ele-
„gantissimas adsignavit: ex hoc coniugio omnia primum enata
„cecinit, atque etiam nunc per hos coniuges, vernis praeser-
„tim temporibus in mutuos ruentes amplexus, in ordine quid-
„que suo vegetatum custodiri conservarique." Quae dixi ple-
raque advocatis Euripideis non difficulter demonstrari possunt.
— Dii, quales a primis Theologis Poëtis confictos vulgus
b Graecorum venerabatur, omnibus vitiis, quae in hominem
cadunt, deformes, huic in scena Philosopho probari certe
non poterant: de illis quid sentiret saepenumero neque illud
obscure significavit; et his homines eruditi inter Christianos
quibusdam commode sunt usi, ad Deos istos nihili Gentilis
Poëtae verbis irridendos, eorumque cultores velut testimoniis
domesticis confutandos. Praeter cetera, quae plurima possent
excitari, satis erit legisse *Eurip.* Ionem vss. 441—451. Herc.
Fur. vss. 1315 — 1321. vss. 1341 — 1346. Andromach. v.
1165. conferri poterit *Cudworthi* Syst. Intell. c. IV, §. 19, p.
424, et p. 433. Vere scripsit in Bellerophonte,

Εἰ θεοί τι δρῶσιν αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶν θεοί.

Adversariorum calumniis, et exemplis motus aliorum cautius
postea mercari didicit, quodque *Pindarus* dicebat, *τόγε λοι-
δορῆσαι θεοὺς, ἐχθρὰν* esse *σοφίαν* animadvertit, *insanien-
c tem sapientiam Horatio.* Sic olim orsus *Euripides* suam Me-
lanippen,

Ζεὺς, ὅστις ἐστὶν, οὐ γὰρ οἶδα πλὴν λόγῳ
Κλύων·

primo versui hunc postea substituit,

Ζεὺς, ὡς λέλεκται τῆς ἀληθείας ὕπο, —

correctum versum praebet *Aristoph.* Ran. v. 1275, adhibitum
etiam *Hermogeni* p. 555. Priora leguntur apud *Athenag.* p.
23. *Justin. M.* p. 41. E. *Luciano* hinc facile restituenda T.
II, p. 689. Ad *Plutarch.* T. II, p. 756. B. C. comparari pote-
rit *Theod. Canter.* Var. Lect. I, c. 25. Post obitum Poëtae de-
mum actis, Bacchabus insunt *Euripidis* non pauca, quibus re-
ceptam civibus suis religionem videri voluit tueri; editamque
fabulam a Poëta, *ut impietatis a se crimen amoveret*, suspi-
38 cabatur amicus elegantissimus *S. Musgravii* Emend. in *Eurip.*
a p. 151. Istorum unum adhibet perdoctus defensor patriae su-
perstitionis *Plutarchus* l. c. B. *in iis quae Deos spectant, ἀρκεῖ,*

inquit, *ἡ πάτριος καὶ παλαιὰ πίστις, ἧς οὐκ ἔστιν εἰπεῖν οὐδ' ἀνευρεῖν τεκμήριον ἐναργέστερον, οὐ δι' ἄκρας τὸ σοφὸν εὕρηται φρενός.* in his syllaba fuit elisa a vicina: corrigendum enim, *Οὐδ' εἰ δι' ἄκρας* etc. sive prout legitur in *Eurip.* Bacch. versu 203, quem cum vicinis sic adscribam ut emendandos arbitror,

2) *Οὐδὲν σοφιζώμεσθα τοῖσι δαίμοσιν·*
Πατρίους παραδοχάς, ἅς θ' ὁμήλικας χρόνῳ
Κεκτήμεθ', οὐδεὶς αὐτὰ καταβαλεῖ λόγος,
Οὐδ' εἰ δὶ ἄκρων τὸ σοφὸν εὕρηται φρενῶν.

Sed in istis aut plebis indignatur superstitionem, et Poëtarum de Diis figmenta damnat (ut in Hercule v. 1346, *ἀοιδῶν*, ait, *οἵδε δύστηνοι λόγοι*, quae valde vitiata leguntur ap. *Plutarch.* b
II, p. 1052. E.) aut, quod saepenumero callide fecit *Plato*, ad suae se civitatis mores accommodat.

De Deo quid vere senserit *Euripides*, in Choris aliquoties declaravit, ex sua saepe persona Chori ministerio loquutus: Comicos hoc in Parabasi fecisse ubi scribit *Pollux* IV, III, atque illud Tragicis monet inusitatum, *ἀλλ' Εὐριπίδης*, inquit, *αὐτὸ πεποίηκεν ἐν πολλοῖς δράμασιν*. Tale *Χορικὸν ᾆσμα* fuisse suspicor in eius dramate Pirithoo, cuius hanc nobis 39
partem dedit *Clemens Alex.* Strom. V, p. 717, ex illo *Eusebius* Praep. Ev. XIII, p. 681. B. a

3) *Σὲ τὸν αὐτοφυῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ*
Ῥύμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξανθ',

---

2) Exhibent in his Edd. *σοφιζόμεσθα· Πατρὸς παραδοχάς*, — et *καταβάλλει*. Comparandus ad h. l. Chorus in Bacch. v. 888, etc. In Erechthei Fragmentis versus est 108, *Προγόνων παλαιὰ θεσμί' οὔτις ἐκβαλεῖ*. Pietatem veteres Athenienses sitam putabant *ἐν τῷ μηδὲν κινεῖν ὧν αὐτοῖς* c
οἱ πρόγονοι παρέδοσαν; *Isocrat.* Areopag. p. 145. D. Attico autem more scripserit *Πατρίους παραδοχάς*, ut *τιμὰς* scribunt *πατρίους*, et *θυσίας πατρίους*. — Vt versuum istorum secundo *Κρόνῳ* scribi quoque potuerit, cum de antiquissimis *Κρόνιοι* quoque *νόμοι* dicantur; vulgatum *χρόνῳ* mutari nolim: *αἰὼν χρόνου παῖς* dicitur in *Eurip.* Heraclid. v. 900, eidem *οὐδενὸς ἐκφὺς χρόνος*, in Bellerophonte apud *Stobaeum Grot.* p. 11.

3) Vulgatâ versu primo lectione non deterior, quam praebet *Eusebius*, *Σὲ τὸν αὐτοφυῆ, σὲ τὸν αἰθερίῳ* — (qui

Ὃν περὶ μὲν φῶς, περὶ δ' ὀρφναία
Νὺξ αἰολόχρως, ἄκριτός τ' ἄστρων
Ὄχλος ἐνδελεχῶς ἀμφιχορεύει.

Haec sunt Latina *Grotii:*

Te voco, te non aliunde satum,
Qui naturam turbine versas
Totam aetherio, quem lux circum,
b *Noxque atricolor, semper et ingens*
Circumsultat chorus astrorum.

His ex Pirithoo versibus usus est *R. Cudworthus* Syst. Intell. p. 434. Recte meo iudicio *Clemens*, ἐνταῦθα, inquit, αὐτοφυῆ, τὸν δημιουργὸν νοῦν εἴρηκεν· *hoc in loco* Tragicus *αὐτοφυῆ dixit mentem divinam, sive Deum opificem universi:* mundi enim opificem Deum vocabant δημιουργὸν, et τῶν ὅλων,

---

in vs. 2, Ῥόμβῳ praeter ceteros *Grotio* praebuit in Exc. p. 399, pro ὄμβρῳ·) Sed illam *Clementis* adfirmat *Schol.* in *Eurip.* Orest. v. 980, priores hinc duo versus excitans: *Schol.* in *Apollon. Rhod.* I V, 144, ad v. Ῥυμβόνας, citat ut ex *Euripidis* Pirithoo: σὲ τὸν αὐτοφυῆ πάντων θεῶν αἰθέρα ῥύμβῳ. τουτέστι κινήσει. ὅθεν καὶ τὸ κινούμενον τροχίσκιον etc. Euripidea corrupit interpolator; scripserat, opinor, Grammaticus: Σὲ τὸν αὐτοφυῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ ῥύμβῳ· et rectius posuisset δινήσει et δινούμενον· cum enim duplex sit motus, κίνησις intelligenda
c τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ στρεφομένου· vid. *Plato* Theaet. p. 181. c. Parmenid. p. 138. c. *Theocrit.* II, 30, ὡς δινεῖθ' ὅδε ῥόμβος — Ὣς κεῖνος δινοῖτο. huc pertinens *Scholion* male *Calliergus* adscripsit ad v. 18, Ῥόμβος δὲ, ὃν οἱ Ἀττικοὶ ῥύμβον καλοῦσι· sic recte *Piersonus* emendavit ap. *Ruhnken.* in *Tim.* Lex. Platon. p. 164. Nostro certe loco Ῥύμβῳ scribendum vidit accuratiss. *Ed. Twaites* ad ista *Eustathii* in *Dionys.* Perieg. v. 1134, τινὲς δὲ Ῥύμβον γράφουσι διὰ τοῦ ὑ, ὡς Εὐριπίδης ἐν Πειρίθῳ αἰθέριον ῥύμβον φησὶν, ὅ ἐστι στροφὴν καὶ τροχοειδῆ κίνησιν· monuitque Clar. *P. Wesseling.* ad Itiner. Hieros. p. 603, huc pertinere *Hesychianum* Αἰθέρος (vel Αἰθέριος) ῥύμβος, οὐρανός, ubi de Pirithoi scripta fragmento a Cl. *Jo. Alberti* mallem omissa. In Orphico hymno III, εἰς Οὐρανὸν versus est 4,

Οἶκε θεῶν μακάρων, ῥόμβου δίναισιν ὁδεύων.

sive *τῶν ὄντων δημιουργόν*. veritatem, quae Christianis innotuit, proximi videntur Indi accessisse, a quibus *τὸν λόγον, ὃς ἐς τὸν δημιουργὸν τῶν ὅλων εἴρηται*, dicuntur Aegyptii 40
transsumsisse *Apollonio* in Apologia ad Domitian. *Philostr.* a
de V. A. VIII, c. 7, p. 337, *ὁ λόγος δὲ*, inquit, *τῆς μὲν τῶν ὅλων γενέσεώς τε καὶ οὐσίας θεὸν δημιουργὸν οἶδε*. Multis quidem veterum Philosophorum dicebatur rerum omnium quae sunt in universo auctor Deus, et pater, et opifex, *ἀρχά τε καὶ αἰτία τᾶς τῶν ὅλων διακοσμάσιος* *Callicratidae Stobaei* p. 486, 24, sed qui dixerit non tantum rerum universi *γενέσεως*, sed et *οὐσίας*, atque adeo ipsius etiam *materiae* creatorem, *δημιουργὸν*, neminem equidem novi.

Cur autem *Clemens*, non *θεὸν τὸν δημιουργὸν*, sed scripserit *τὸν δημιουργὸν νοῦν*, ratio mihi videtur in *Euripidae* praeceptore Anaxagora quaerenda: Thales in Ionica Schola statuerat *νοῦν τοῦ κόσμου τὸν θεὸν*, sed primus vidit inter Graecos *Anaxagoras* *νοῦν κοσμοποιὸν τὸν θεόν*· sic recte Physicorum istorum opiniones in Eclogarum initio distinguit *Stobaeus*: Deo, quem puram mentem esse atque a materia longe semotam percepit, huius universi tribuit *Anaxagoras* omnem ornatum: omnia secundum illum in unum congesta et b
permixta nihil erant *nisi pondus iners*; inerti ponderi motum, formam, atque ornatum mens indidit divina, atque ita hoc universum condidit: *Diogenes Laërt.* Prooem. §. 4, *Ἀναξαγόρας πάντα ἔφη χρήματα γεγονέναι ὁμοῦ· Νοῦν δὲ ἐλθόντα αὐτὰ διακοσμῆσαι*. *Plutarch.* de Placitis Philos. I, c. VII, *ὁ Ἀναξαγόρας φησὶν, ὡς εἱστήκει κατ' ἀρχὰς τὰ σώματα, Νοῦς δὲ αὐτὰ διεκόσμησε θεοῦ, καὶ τὰς γενέσεις τῶν ὅλων ἐποίησεν*. ipsa nobis verba videtur Anaxagorae servasse I, c. 3, si pro *διῆρε*, Graecis inusitato, *διῆρεε*, atque ita scripserit ista more Ionico, *ὁμοῦ πάντα χρήματα ἦν· Νόος δὲ αὐτὰ διῆρεε καὶ διεκόσμεε. erant res omnes congestae: congeriem Mens dirimebat atque in ordinem omnia disponebat.* ibidem propterea laudatur, *ὅτι τῇ ὕλῃ τὸν Τεχνίτην προσέζευξεν*. *Diogen. Laërtius* II, 6, *πρῶτος*, ait, *τῇ Ὕλῃ νοῦν ἐπέστησεν*. *Plutarch.* in Pericle p. 154. B. C. *τοῖς ὅλοις — πρῶτος — διακοσμήσεως ἀρχὴν — νοῦν ἐπέστησε καθαρὸν καὶ ἄκρατον*. nonnulla dederunt *P. Merula* ad *Ennii* Ann. p. 123, et *Aeg. Menag.* in c
Diogen. Laërt. sed data opera sententiam exposuerunt *Anaxagorae Cudworthus* Syst. Intell. c. IV, Sect. 20, p. 458—460. et Clar. *Heinius dans l'Histoire de l'Acad. Royale de Berlin de l'année* 1753, p. 363. et seqq. Qui iam contulerit *Diodor. Sic.* I, p. 11, *Dionysium Halicarn.* T. II, p. 85, 16, p. 102, 45, et *Nath. Forsterum* in *Platonis* Phaedon. p. 374,

non dubitaturum puto, quin *Clemens* ex *Anaxagorae* sententia τὸν δημιουργὸν Νοῦν intelligi voluerit, atque optime fuerit *Euripidis* ista ex Pirithoo interpretatus. Deum itaque, qualem in *Anaxagorae* schola cognoverat, hic invocat *Euripides*, tanquam

τὸν αὐτοφυῆ, τὸν ἐν αἰθερίῳ
Ῥύμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξανθ',

41 *Non aliunde satum*, sed natura sua aeternum, *atque universi*
a *conditorem*. Ῥύμβος αἰθέριος *Hesychio* est ὁ οὐρανός· Coelum autem, sive ὁ κόσμος, secundum veteres περιέχει τὰ πάντα, terram, mare, quaeque in iis sunt omnia complectens: in talibus τὴν φύσιν, sive τὰ πάντα dicant, sive τὸν τῶν πάντων φύσιν, nihil interest: *quique adeo omnia mundo intexuit*, ὁ ἐν αἰθερίῳ ῥύμβῳ πάντων φύσιν ἐμπλέξας, Deus est *aedificator mundi*. Est autem eximie ῥύμβος αἰθέριος, *Aristophani* Nub. v. 379, αἰθέριος δῖνος, ἡ τῶν ἀστέρων δίνησις (vid. *Markland.* ad *Max. Tyr.* xxii, fine;) sive κύκλῳ περιφορά, prout *Platoni* dicitur de LL. v, p. 747. A. vii, p. 818. c. ἡ περιφορὰ τῆς ὅλης συντάξεως apud *Athen.* ix, p. 378. D.

Deus Αὐτοφυὴς dicitur ὁ ἔχων ἀφ' ἑαυτοῦ τὸ εἶναι, (τὸ εἶναι veteribus φῦναι dicebatur et πεφυκέναι·) *qui est a se ipso*: αὐτόθεος· vim istam vocis αὐτὸς in composito sic explicat *Ulpian.* ad *Demosth.* de Cor. p. 180, ὃς (hoc inserendum) οἴκοθεν καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ ἔχει τὸ etc. virtute nonnihil diversa apud *Platonem* de LL. i, p. 642. c. ὅσοι Ἀθηναίων εἰσὶν
b ἀγαθοὶ διαφερόντως εἰσὶ τοιοῦτοι· — μόνοι γὰρ ἄνευ ἀνάγκης αὐτοφυῶς εἰσὶν ἀγαθοί· *natura*, φύσει, *boni*: sic ista lego reiectis in marginem istis, θείᾳ μοίρᾳ, ἀληθῶς καὶ οὔτι πλαστῶς, commodis interpretamentis vocis αὐτοφυῶς· — Deus dicitur αὐτοφυής, ut αὐτοτελής, *in se et natura sua perfectus*: *Hippodamus Stobaei* p. 553, 24, αὐτοτελέα explicat, ὅσα δι' αὐτὰ τελέα ἐντὶ καὶ οὐδενὸς ἐπιδεῆ τῶν ἔξωθεν, οὔτε ποτὶ τὸ ἦμεν, οὔτε ποτὶ τὸ καλῶς ἦμεν. τοιοῦτος δέ κεν εἴη ὁ θεός· *Euryphamo* p. 556, 42, homo dicitur non αὐτοτελὴς — ἀλλὰ τέλησς· sic enim leg. pro ἀλλ' ἀτελής. *Deus* nullius indigus, ut Philosophis ceteris, sic et *Euripidi* Herc. Fur. v. 1345,

Δεῖται γὰρ ὁ θεός, εἴπερ ἔστ' ὄντως θεός,
Οὐδενός.

Aristaeo quoque Pythagoreo in *Stobaei* Eclog. pag. 45, 33, Deus est ἀγέννατος καὶ αὐτοτελής, Sed quae dixit Hymno in
c suum Iovem omnium efficacissima *Aristides*, T. 1, p. 5, apte

congruunt in Deum *Euripidis* τὸν αὐτοφυῆ· ὅδε ἐστὶ πρῶτός τε καὶ πρεσβύτατος, καὶ ἀρχηγέτης τῶν πάντων, αὐτὸς ἐξ αὐτοῦ γενόμενος· ὁπότε δὲ ἐγένετο οὐκ ἔστιν εἰπεῖν· ἀλλ' ἦν τε ἄρα ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἔσται ἐσαεὶ, αὐτοπάτωρ τε καὶ μείζων ἢ ἐξ ἄλλου γεγονέναι. καὶ — αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξ ἑαυτοῦ ἐποίησε, καὶ οὐδὲν προσεδεήθη ἑτέρου εἰς τὸ εἶναι. In his Euripideis tractandis modum forte videbor excessisse.

Eiusdem alia quaedam de Deo dicta, ex uno *Alexandrino Clemente* collecta, simpliciter ponam. Loco, iam ante prolato, *Δυσδαίμων*, aiebat, *Δυσδαίμων*, ὃς, τάδε λεύσσων, (huius puta universi ordinem) θεὸν οὐχὶ νοεῖ. In *Clementis* Protrept. p. 59, 19,

Θεὸν δὲ ποῖον εἰπέ μοι νοητέον;
Τὸν πάνθ' ὁρῶντα κ' αὐτὸν οὐχ ὁρώμενον,

Εὐριπίδης λέγει. In eiusdem Strom. v, p. 691. istis *Jesaiae*, 42
λέγει κύριος, — ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετε μοι; etc. παγκά- a
λως καὶ ὁ Εὐριπίδης συνᾴδει τούτοις, γράφων,

Ποῖος δ' ἂν οἶκος, τεκτόνων πλασθεὶς ὕπο,
Δέμας τὸ θεῖον περιβάλοι τοίχων πτυχαῖς;

Parietibus includere Deos Persis etiam, ut notum est, absurdum videbatur. Vno praeterea hic contentus ero *Euripidis* cantico, quod perinsigne solus etiam nobis *Clemens Alex.* servavit Strom. v, p. 688, ubi πάνυ, inquit, θαυμαστῶς ὁ ἐπὶ τῆς σκηνῆς φιλόσοφος Εὐριπίδης τοῖς προειρημένοις ἡμῖν (nempe περὶ τοῦ γνωστικοῦ βίου) συνῳδὸς διὰ τούτων εὑρίσκεται, Πατέρα καὶ Υἱὸν ἅμα οὐκ οἶδ' ὅπως αἰνισσόμενος. Filium Patris aeterni, quem eximie sic dictum adoramus Christiani, Graeco Poëtae veteri vel obscurissimis verbis adumbratum, hoc quidem aevo nemo sibi facile persuaderet: estque sane verissimum, quod de *Clemente* scribit alia occa- b
sione *Moshemius* ad *Cudworthi* Syst. p. 427, n. 6.

Sed μέλος illud *Euripidis* adponam, hic illic paulo rectius scriptum, quam a *Grotio* in Excerptis p. 431, *Barnesio* pag. 510,

4) Σοὶ, τῷ πάντων μεδέοντι, χολὴν,
Πέλανόν τε φέρω, Ζεὺς εἴτ' Ἀΐδης

4) In his a *Grotio* recessi: vs. 1, τῷ revocavi ex *Clem.* pro τῶν. vs. 4, θυσίαν ἄπορον in θ. ἄπυρον mutavi obsequutus *Abreschio* Anim. ad *Aesch.* p. 256. *Heathio* in

43 a ’Ονομαζόμενος στέργεις σὺ δέ μοι
Θυσίαν ἄπυρον παγκαρπείας

Fragm. *Eurip.* p. 185. et *Toupio* Emend. in *Suid.* III, p. 319. Pro παγκαρπίας recepi Grotianum παγκαρπείας. *Sophocles* Polyido: ’Ενῆν δὲ παγκάρπεια συμμιγὴς ὀλαῖς.
c — vs. 5, paulo forsan audacius scripsi (θυσίαν ἄπυρον) προχυθεῖσαν· (ut οἶνον προχυθέντα *Demetrius Phal.* π. ’Ερμ. §. 173.) ubi *Clemens* προχυτίαν praebet, *Grotius* πρόχύτην τε· *Heathius*, προχυταίαν· Non recordabatur vir Clar. incolam insulae cuiusdam prope Siciliam Προχυταῖον dictum; cetera vocem esse aeque inusitatam ac προχυτίαν et paene dixeram προχύτην isto sensu: hoc quoque versu quid aptius ut et praecedenti aliquando excogitabitur. — vs. 9, 10, restitui Clementina, nisi quod ψυχᾶς posuerim pro ψυχάς· *Grotius* dederat, ψυχαῖς ἀνέρων Ταῖς βουλομέναις· — et in vs. 12, Τίνι δεῖ μακάρων εὖ θυσαμένους, pro vulgatis apud *Clem.* Τίνα δὴ μακάρων ἐκθησαμένοις· ubi *Lowthii* coniecturam, legentis ἐκθυσαμένοις, firmatam Codice *MS.* recepi ad *Herodotum* p. 480. — Quod paulo ante dicere incipiebam, nec *Grotii* lectio, προχύτην τε, locum invenit in horum versuum quinto: sic poculum quoddam dicebatur; *salsae fruges*, in victimam ignemque sacrum defusae, Προχύται, plurali semper numero, (ut οὐλαί, et οὐλοχύται,) appellantur *Euripidi* Elec. v. 803 Iph.
d Aul. v. 1112. 1472. Sed *molae*, in memoriam ritus antiqui *sparsae*, in his sobriis sacris vereor ut locus fuerit: erat enim frugum omne genus oblatio et ἄπυρος θυσία· mirorque adeo cur *Grotius* χοὴν Πέλανόν τε, *vinum Salsamque molam* reddiderit: nota lex vetus Attica ap. *Petit.* p. 69, qua iubebantur Deos et heroas honorare ἀπαρχαῖς καρπῶν πελάνοις τε ἐπετείοις· Apud *Pausan.* in Atticis p. 62. f. Διὸς memoratur ‘Υπάτου βωμὸς, ἔνθα ἔμψυχον θύουσιν οὐδὲν, πέμματα δὲ θέντες οὐδὲν ἔτι οἴνῳ χρήσασθαι νομίζουσιν· isti Iovi suo Cecrops πέμματα ἐπιχώρια ἐπὶ τοῦ βωμοῦ καθήγισεν, ἃ πελάνους καλοῦσιν ἔτι καὶ ἐς ἡμᾶς ’Αθηναῖοι, *Pausan.* VIII, pag. 600. m. de his ἀπύροις ἱεροῖς, apud Eleos, Arcadas Phigalenses, Delios, aliosque usitatis multa dici possent quae huius non sunt loci, praeter illa quae dedere *Ez. Spanhemius* ad *Callim.* p. 494, 616. ad *Aristoph.* Plut. v. 659, 660, et *Jac. Perizon.* in *Aelian.* V. H. XI, c. 5.

Δέξαι πλήρη προχυθεῖσαν.
Σὺ γὰρ, ἔν τε θεοῖς τοῖς οὐρανίδαις
Σκῆπτρον τὸ Διὸς μεταχειρίζων,
Χθονίων θ' Ἅιδῃ μετέχεις ἀρχῆς·
Πέμψον μὲν φῶς ψυχᾶς ἀνέρων
Τοῖς βουλομένοις ἄθλους προμαθεῖν,
Πόθεν ἔβλαστον, τίς ῥίζα κακῶν,
Τίνα δεῖ μακάρων ἐκθυσαμένοις
Εὑρεῖν μόχθων ἀνάπαυλαν.'

haec sunt Latina *Grotii,* b

Tibi cunctorum domino vinum
Salsamque molam fero, seu Ditis
Tu sive Iovis nomine gaudes.
Cunctis larga defusa manu
De frugibus accipe dona. 44
Tu namque Deos superos inter a
Sceptrum tractas sublime Iovis,
Idem regnum terrestre tenes.
Tu lucem animis infunde virûm,
Qui scire volunt, quo sata mentis
Lucta sit ortu, quae causa mali,
Cui coelicolûm rite litando
Requiem sit habere laborum.

His precibus ad Summum rerum Moderatorem fusis hoc in genere nihil illustrius esse vere iudicabat *Rad. Cudworthus* Syst. Intell. c. IV, §. 19. Illud equidem non exputo, quamobrem ad ista, *Θυσίαν ἄπυρον παγκαρπείας*, et qua b
mente adscribi potuerit ab *Alexandrino*, *ὁλοκάρπωμα γὰρ ὑπὲρ ἡμῶν ἄπυρον* (sic leg. vs. 19 p. 688.) *θῦμα ὁ Χριστὸς,* quibus alludere *Paulina* videtur *τὸ πάσχα — ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστὸς*, ex I Epist. ad Corinth. V, 7. Nec miror tamen ista *Clementis* de *Euripide*, *ὅτι τὸν σωτῆρα αὐτὸν οὐκ εἰδὼς λέγει.* sic enim ultima scripta sunt Poëtae Philosopho, ut videri quodammodo queat Deum quemdam desiderasse Salutiferum, qui malis, quibus homines insanabilibus premebantur, aliunde non exspectandum praesentissimum adferret remedium. Invocat Deum Gubernatorem universi, cuius nomen sibi fatetur incognitum; quemque, ut verbis utar *Pauli* Lucanéis, *ἀγνοῶν — ηὐσέβησε·* huic frugum offert suarum primitias in animi grati testificationem ob benefacta: huius in superis inferisque agnita potentia, petit ab illo supplex, ut mentes illuminare dignetur veritatis amatorum, atque hos edocere, prae- b
ter cetera,

Τίνα δεῖ μακάρον ἐκθυσαμένοις
Εὑρεῖν μόχθων ἀνάπαυλαν.

Cui coelicolûm rite litando
Requiem sit habere laborum.

45
a

CAPVT VI.

Euripidis exhibet de duobus rerum creatarum principiis systema.

Euripidis Anaxagorea. Coelum, sive Aether, et Terra duo rerum creatarum principia. Aether Tragico genitor hominumque Deûmque, vulgo Jupiter dictus, Terram complexus ut coniugem. Nomina Iovis, Aetheris, Coeli in talibus permutari. Aethera semen genitale in Terram omniparentem defundere. Horum coniugum amorem venuste Tragicis enarrari. Nilum amorem Telluris dictum ex mente Aegyptiorum. In Aegypto versatum et Anaxagoram. Secundum Eurip. nihil mori; in suum quodque resolvi corpus genitale. Corpus in terram redire; in coelum, seu Aethera animum, sive illud in mente quod sit immortale.

Vt orsa capite praecedenti detexam, etiam secundum *Euripidem*, praeter Opificem, *τὸν αὐτοφυῆ*, nihil ante conditum hoc universum fuit, nisi *rudis indigestaque moles*. Sectam congeriem *in* duo *membra* Deus *redegit* aedificator, *coelum* et *terram*: haec duo consideravit velut corpora genitalia, sive rerum postea creatarum principia, hac in re quoque praeceptorem sequutus *Anaxagoram: Diodorus Siculus*, L. I, exposita veterum sententia statuentium ante mundum
b conditum *μίαν ἔχειν ἰδέαν Οὐρανόν τε καὶ γῆν, μεμιγμένης αὐτῶν τῆς φύσεως*, etc. *ἔοικε δὲ*, inquit p. 11, *περὶ τῆς τῶν ὅλων φύσεως οὐδ' Εὐριπίδης διαφωνεῖν τοῖς προειρημένοις, μαθητὴς ὢν Ἀναξαγόρου τοῦ φυσικοῦ· ἐν γὰρ τῇ Μελανίππῃ*

κλῆσιν (corrigendum φησὶν, syllabam κι peperit litera praecedens,) οὕτως,

> Ὡς οὐρανός τε γαῖά τ' ἦν μορφὴ μία·
> Ἐπεὶ δ' ἐχωρίσθησαν ἀλλήλων δίχα,
> Τίκτουσι πάντα κἀνέδωκαν εἰς φάος,
> Δένδρη, πετεινὰ, θῆρας, οὕς θ' ἅλμη τρέφει,
> Γένος τε θνητῶν.

his versibus, quos Melanippen τὴν σοφὴν fecit in scena dicentem, istum praefixerat Poëta:

Οὐκ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλ' ἐμῆς μητρος πάρα, Ὡς etc. 46

quo versu suam erga praeceptorem *Anaxagoram* benevolentiam insinuasse dicitur *Dionysio Halic.* Arte Rhetor. p. 85, a
21, ἡ ἀρχὴ τοῦ λόγου αὐτῷ αἰνίττεται τὴν πρὸς τὸν διδάσκαλον εὔνοιαν· illic non lectum, initium istud exhibet infra pag. 103, 3, ubi paulo ante, Ἀναξαγόρᾳ, inquit, προσεφοίτησεν Εὐριπίδης· Ἀναξαγόρου δὲ λόγος ἐστὶν ὅτι Πάντα ἐν πᾶσιν (addendum videtur ἦν·) εἶτα ὕστερον διεκρίθη. Ista tamen, personae minime congrua dum mulierem Poëta dicentem facit, hanc esse arbitror τὴν τῆς Μελανίππης ῥῆσιν, quam velut exemplum τοῦ ἀπρεποῦς καὶ μὴ ἁρμόττοντος notabat *Aristoteles* de Poët. c. xv. Primum autem versum eleganter alludens in Symposio *Plato* T. III. p. 177, A. ἡ μέν μοι ἀρχὴ τοῦ λόγου ἐστὶ κατὰ τὴν Εὐριπίδου Μελανίππην, οὐ γὰρ ἐμὸς ὁ μῦθος, ἀλλὰ Φαίδρου τοῦδε· habuit non in Sophistis tantum sed et Poëtis imitatores: errat in *Aristide Scholiasta Jebbii* T. II, p. 33, excitans diversae sententiae hemistichium ex *Eurip.* Hippolyto v. 352. b

Quae quidem philosophanti Melanippae *coelum et terra*, propria *Euripidi* adpellatione dicuntur *aether* et *terra*. Si res ipsa spectetur, verum videri poterit quod posuit *Casaubonus* Anim. in *Athen.* x, c. v, eiusdem *Euripidem* fuisse sententiae cum *Homero* et *Xenophane Colophonio*: sed in *Euripidis* Sthenoboeae fragmento, quod tractat *Casaubonus*, explicando a viro summo dissentirem; et, velut ab illorum opinione diversam, *Euripidis* de rerum principiis sententiam considerarunt veteres; quorum loca pro istius aevi ratione *Theod. Canterus* attigit Var. Lect. II, c. 15, *Sextus Empir.* p. 685, *Vitruvius* Praefat. L. VIII, *Probus* in *Virgil.* Eclog. VI, v. 31, qui, memorata *Xenophanis* opinione, duo statuentis creationis principia terram et aquam, *consentit*, ait, *in numero Euripides*, *sed speciem discriminat*; *Terram enim et Aëra inducit principia.* *Aëra* et *Terram* dixit et *Vitruvius*; sed *Sex-*

tus, aliorum recensitis hac in re placitis, *Ἐκ Γῆς δὲ*, inquit,
c *καὶ Αἰθέρος* [*γεγενῆσθαι τὰ πάντα θέλει*] *Εὐριπίδης*, hic quidem vocem adhibens. *Euripidis* genuinam *Αἰθέρος*, in quam frequentandam Tragicum huncce *εὐεπίφορον* fuisse vere scribit *Schol.* in *Aristoph.* Ran. v. 919, quo versu

Αἰθὴρ ἐμὸν βόσκημα,

inquit *Euripides*, si quis alius praeter Socratem, indignissimus, qui toties turpiter violatus a Comico in scena agitaretur: *Euripidis* de aethere sententiam ridendam exponit *Aristoph.* in Thesmoph. v. 13,

οὕτω ταῦτα διεκρίθη τότε.
Αἰθὴρ γὰρ ὅτε τὰ πρῶτα διεχωρίζετο,
Καὶ ζῶ' ἐν αὐτῷ ξυνετέκνου κινούμενα,
Ὧι μὲν βλέπειν χρὴ πρῶτ' ἐμηχανήσατο, etc.

47 *Aether Euripidi*, velut genitor, ex *Terra* matre omnia
a procreavit animantia et inanima: in Chrysippi dramatis nobili fragmento,

Γαῖα μεγίστη, καὶ Διὸς αἰθὴρ,

hic quidem hominum Deorumque *γενέτωρ*, illa animantium et frugum alma genetrix,

Μήτηρ πάντων νενόμισται.

Praeter flumina, mare, Solem, iniuriae testes invocantur *Aeschyli* Prometheo v. 88, 90, *Ὦ δῖος αἰθὴρ*, — *παμμῆτόρ τε γῆ*. Sed *Euripidae* mentem atque ex diversis locis verba *Pacuvius* expressit in Chryse: locum a *Scaligero* ad *Varron.* p. 31. *Gatakero* in *M. Antonin.* IV, 23. *G. J. Vossio*, aliisque emendatum, versu in suam, ut puto, sedem reposito,
b hic adscribam:

Hoc vide circum supraque, quod complexu continet
Terram; nostri coelum memorant, Graji perhibent aethera:
Quidquid est hoc omnia is animat, format, auget, alit, creat,
Sepelit, recipitque in sese omnia; omnium idem est Pater;
Mater est terra; ea parit corpus; animam aether adiugat:
Indidem eademque oriuntur; de integro atque eodem occidunt.

Praeter ista ex dramate Chrysippo, respexit in his vel inprimis Euripidea, forsan e Cressis petita, quae, saepe ve-

teribus et recentioribus adhibita, ne hic quidem omitti possunt:

Ὁρᾷς τὸν ὕψου τόνδ' ἄπειρον αἰθέρα,
Καὶ γῆν πέριξ ἔχονθ' ὑγραῖς ἐν ἀγκάλαις· c
Τοῦτον νόμιζε Ζῆνα, τόνδ' ἡγοῦ θεόν.

ut nec *Enniana*,

Aspice hoc sublime candens, quem invocant omnes Iovem.

prae reliquis, qui hic plures nominari possent, huc spectantia collegit *Thom. Gataker.* l. c. peregregia: ubi Stoïcus *Chrysippus* disputabat, ut scribit *Cicero* de N. D. I, c. 15, *Aethera esse eum, quem homines Iovem appellarent*, *Euripidis* praesertim nitebatur hanc in rem testimoniis: *Euripidi* vero, ceterisque Poëtis Graecis et Latinis hac etiam in parte praeivit *Homerus*, cui in Il. *T*, 357,

ταρφειαὶ νιφάδες Διὸς ἐκποτέονται·

Nihil interest utrum in talibus dicatur ἐκ Διός, an ἐξ οὐρανοῦ, vel ἐξ ἀέρος: illic ἐκ Διὸς interpretatus ἐξ οὐρανοῦ qui 48
docte scripsit de *Arati* vita et opere p. 273. D. ut monstret a
per Δία etiam τὸν ἀέρα posse intelligi, testem ait citari *Philemona* Comicum, p. 274 B. cuius illic verba sic scribi debuerant: — Ὃν οὐδὲ εἷς λέληθεν (οὔτε κακὸν οὔτε ἐσθλὸν πεποιηκώς, sensum tantum dat a se omissorum Grammaticus, quae *Stobaeus* nobis exhibet in Eclogis *Cant.* p. 6, et p. 25,) — οὗτός εἰμ' ἐγὼ

Ἀὴρ, ὃν ἄν τις ὀνομάσειε καὶ Δία.

his tandem subdit, ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν τῷ βίῳ φαμὲν, τὸν Δία ὕειν. in hanc quotidianam loquendi formulam nonnulla adscripta sunt ad *Herodotum* P. 109. conf. *Toupio* notata in *Suid.* II, p. 139. *G. J. Vossius* de Orig. et Progress. Idol. II, c. ult. et *J. Potter.* in *Lycophr.* Cass. v. 80. Secundum, *Macrobium* in fine Saturn. *Alcman Lyricus dixit rorem aëris et Lunae filium*: sumsit ex *Plutarchi* Sympos. II, pag. 759. B. ubi *Alcman*, οἷα, φησὶ, Διὸς θυγάτηρ μέγα τρέφει καὶ σελάνας. non μέγα, sed ἔρσα dederat hic *Plutarch.* ut p. b
918. A. 940. A. *Alcman* autem: Οἷα Διὸς θυγάτηρ ἔρσα τρέφει σελάνας δίας. attigit *Victorius* V. L. XIV, c. 17. *Chrysippo* aliisque Stoicis, quibus Iupiter erat *Aether, aër interiectus inter mare et caelum*, (*Cicero* de N. D. II, c. 26.) *Iunonis nomine* censebatur consecratus: *qui diligentius eruunt veritatem* secundum *Macrobium* Saturn. III, c. 4, *dixerunt, esse*

— *medium aethera Iovem, Iunonem vero imum aëra cum terra.* Sed solius ferme *Euripidae* locis hic uti constitueram.

Aether Tragico pater hominumque Deûmque, atque adeo est is ipse, qui vulgo *Iupiter* dicebatur; quam Aether *tenero circumiectu amplectitur*, Terram Aetheri Tragicus stabili connubio iunxit: ex perdita sunt *Euripidis* Tragoedia, nec *Grotio* neque aliis, quantum recordor, animadversa, quae praebet *Cornutus* de N. D. p. 184. *Κορυφὴ δὲ θεῶν, κατ' Εὐρι-*
c *πίδην, ὁ περὶ χθόνα ἔχων φαεινὸς αἰθήρ·* ex Chorico carmine procul dubio petita sunt:

Κορυφὴ δὲ θεῶν, ὁ περὶ χθόν' ἔχων
Φαεννὸς αἰθήρ.

id est, *ὁ περιέχων χθόνα αἰθήρ,* — Scripserat *Lucretius* II, 1065,

— *avido complexu quam tenet aether.*

non *quem*, sed *quam*, nempe *materiam*, sive *terram*: L. V, 319,

Hoc circum supraque, quod omnem
Continet amplexu Terram: quod procreat ex se
Omnia, (quod quidam memorant) recipitque peremta.

49 nota sunt illa *Lucretii* excellentissima II, 990,

a *Denique coelesti sumus omnes semine oriundi;*
Omnibus ille idem pater est, unde alma liquentes
Humorum guttas mater cum Terra recepit etc.

L. I, v. 251,

pereunt imbres, ubi eos pater Aether
In gremium matris Terraï praecipitavit,
At nitidae surgunt fruges etc.

quae cum aliis quibusdam Poëta Philosophus ab *Euripide* mutuatus est, cui in talibus saepenumero *Ζεύς, αἰθήρ, Διὸς αἰθήρ*, et *οὐρανὸς* usurpantur promiscue; quod partim iam liquet ex dictis, multisque aliis adfirmari posset: in illis Ter-
b rae matri iungitur velut omniparens, *Aether, coelum, Iupiter, dius* sive *Iovis Aether*: in Amatorio *Plutarchi* p. 747. D. *Euripidis ὁ πετάμενος ἱερὸν ἀνὰ Διὸς αἰθέρα Γοργοφόνος*, fuit, ut suspicor, in Andromeda Perseus: neque illud inter Euripideas retulere reliquias, nec quod ponam, in eius Melanippe lectum: in *Aristoph.* Thesmoph. *Euripides* v. 279.

Ὄμνυμι τοίνυν αἰθέρ', οἴκησιν Διός.

In istam fabulam Scholia vetera non pauca possunt apud *Suidam* reperiri: sed versum *Euripidis*,

> Ὄμνυμι δ' ἱερὸν αἰθέρ', οἴκησιν Διὸς,

quem praebet *Suidas* in v. Παρακεκινδυνευμένον, velut illius legerat in Scholiis ad *Arist.* Ran. v. 100, ubi nostris prostat in exemplaribus tanquam ἐκ Μελανίππης Σοφοκλέους. infrequens corrector *Steph. Bergler.* in notis ad Thesm. v. 279, c
docte emendat ἐκ Μελανίππης σοφῆς, sive τῆς σοφῆς· facilis fuit error describentis, qui sic nomen *Sophoclis* saepe legerat compendifactum; cuius, quae nulla fuit, Melanippe nititur isthac voce mendosa. Euripidea praesertim spectabat in Ibide scribens *Ovidius* v. 71,

> *Ipsaque tu Tellus,*
> *Ipse meas Aether accipe summe preces.*

Vt in vita communi indignitate rei commoti, *coelum*, *terram*, *mare*, *Solem*, inclamabant, apud *Euripidem Iovem* et *Terram* invocant iurantque: Orestes in Elec. v. 1177, Ἰὼ Γᾶ, καὶ Ζεῦ πανδερκέτα βροτῶν, Ἴδετε τάδ' ἔργα. Chorus in Medea v. 148, Ἀΐες, ὦ Ζεῦ, καὶ Γᾶ, καὶ φῶς, Ἰαχάν· *Eurip.* Hippolytus v. 1025, Νῦν δ' ὅρκιόν σοι Ζῆνα καὶ πέδον χθονὸς Ὄμνυμι· Medea v. 746, Ὄμνυ πέδον γῆς, πατέρα θ' ἥλιον πατρὸς Τοὐμοῦ, θεῶν τε συντιθεὶς ἅπαν γένος.
Medea more gentis suae coelo et terra matre potuerat esse 50
contenta: nam apud *Apollonium Rhod.* III, v. 699, sorori a
dicenti, Ἀλλ' ὄμοσον γαῖάν τε καὶ οὐρανὸν, morem Medea gerens v. 714,

> Ἴστω (Κόλχων ὅρκος ὑπέρβιος, ὅντιν' ὀμόσσαι
> Αὐτὴ ἐποτρύνεις·) μέγας οὐρανὸς, ἥ θ' (ed. ἠδ') ὑπένερθε
> Γαῖα, θεῶν μήτηρ· —

Euripides apud *Macrob.* Saturn. I, c. 23,

> Καὶ Γαῖα μῆτερ· Ἑστίαν δέ σ' οἱ σοφοὶ
> Βροτῶν καλοῦσιν, ἡμένην ἐν αἰθέρι.

In Aethere sedentem dixit terram, quam pater Aether circumiectus περιεῖχε, *amplectebatur:* τοῦ χθόν' ἐγκυκλουμένου Αἰθέρος meminit in Bacchabus v. 292. Troadum versus 883, b

> Ὦ γῆς ὄχημα, κἀπὶ γῆς ἔχων ἕδραν,

— Ζεὺς, cum seqq. hic me non detinebit: vid. Clar. *Nath. Forster.* in *Platonis* Phaedon. p. 390. — Aethera Terramque tanquam Omniparentes Chrysippi nobis expingit Euri-

pidei fragmentum: alius ex perdita Tragoedia locus eiusdem ferme sententiae, ni fallor, obversabatur *Porphyrio* π. 'A. III, 25, p. 135, ista scribenti: *συγγενὲς ἡμῖν τὸ τῶν λοιπῶν ζώων γένος· καὶ γὰρ τροφαὶ πᾶσαι αἱ αὐταὶ πᾶσιν αὐτοῖς, καὶ πνεύματα, ὡς Εὐριπίδης, καί,*

φοινίους ἔχει ῥοὰς
Τὰ ζῶα πάντα·

καὶ κοινοὺς ἁπάντων δείκνυσι γονεῖς, Οὐρανὸν καὶ Γῆν. Communes omnibus animantibus parentes monstrat Coelum et
c *terram*; omnibus etiam mortalibus alio sensu communes, *ceu lumina Solis et aurae*, *Ovid.* Met. I, v. 135, ut VI, 350, *usus communis aquarum; Nec Solem proprium Natura, nec aëra fecit. Claudian.* Rapt. Pros. II, 260, *alii quascunque tulerunt Raptores, saltem communi Sole fruuntur*; ut *Menander* dixit *Τὸν ἥλιον τὸν κοινὸν*, p. 184. et p. 260, *ἔσπασας τὸν ἀέρα Τὸν κοινὸν*, *Philemon*, *τὸν αὐτὸν ἀέρα Ἑτέροις συνέλκεις*. *Euripides* Helena v. 912,

Κοινὸς γάρ ἐστιν οὐρανὸς πᾶσιν βροτοῖς
Καὶ Γαῖ', ἐν ᾗ etc.

51 Elegantissime Coelum sive Aether secundum *Euripidem* mari-
a tus, saepius alias, sed praesertim verno tempore genitale semen desiderantis coniugis in gremium sese

Reiicit, aeterno devinctus vulnere amoris;

ex hoc autem Aetheris compressu

alma liquentes
Humorum guttas mater cum Terra recepit,

[*Ἡ δ'*] *ὑγροβόλους σταγόνας νοτίους*
Παραδεξαμένη, τίκτει etc.

Foeta parit nitidas fruges, arbustaque laeta,
Et genus humanum, et parit omnia saecla ferarum.

b interprete *Lucretio* II, 991 etc. *Eustath.* in *Hom.* Il. Ξ, p. 966, 31, *τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν* 1) *συνδυάζει ἀλλήλοις ὁ μῦθος, τὸν μὲν ὡς γόνιμον, τὴν δὲ, ὡς ἐκεῖθεν τὰς*

---

1) *Συνδυάζει* significat *connubio iungit*: *συνδυασθέντες ἄῤῥην θηλεία*, *Plato* de LL. VIII, pag. 840. D. hinc *Aelian.* de N. A. III, c. 44. *Ἀφροδισιαστικῶν συνδυασμῶν* meminit *Athen.* X, p. 457. D. *Clem. Alexandr.* p. 558, 21, *Gregor. Nazianz.* T. I, p. 564. A.

τοῦ γεννᾷν αἰτίας ἔχουσαν. Amorem horum coniugum castissimum, quo omnia in mundo animantur, formantur, alunturque, nativa sua suavitate sic cecinit Noster, ut, quod imitandum habebat, exemplar *Aeschyli*, meo certe iudicio longe superaverit, nihilque scribi posse videatur venustius. — Partem Eclogae tantum proferam, quam, tredecim versibus constantem, nobis ex perdita *Euripidis* Tragoedia servarunt *Athenaeus* XIII, p. 599, et 600. et *Stobaeus* Ecl. Phys. *Canteri* p. 21, 22. *Grotii* p. 149. Sex primis versibus cum egisset *Euripides* de latissime patente Veneris imperio; (et Venus apud *Statium* Sylv. I, Ecl. II, v. 185, *ipsum*, inquit,

ipsum in connubia Terrae
Aethera, cum pluviis rarescunt nubila, solvo.) c

hi septem versus emendate, ut arbitror, scripti subiiciuntur;

2) Ἐρᾷ μὲν ὄμβρου Γαῖ', ὅταν ξηρὸν πέδον,
Ἄκαρπον αὐχμῷ, νοτίδος ἐνδεῶς ἔχει·
Ἐρᾷ δ' ὁ σεμνὸς Οὐρανὸς, πληρούμενος
Ὄμβρου, πεσεῖν ἐς γαῖαν ἀφροδίτης ὕπο.
Ὅταν δὲ συμμιχθῆτον ἐς ταὐτὸν δύο, 52
Τίκτουσιν ἡμῖν πάντα, κἀκτρέφουσ' ἅμα, a
Ὅθεν βρότειον ζῇ τε καὶ θάλλει γένος.

Exiguam in paucis scripturae diversitatem nunc non expendam. Et quibus ista nota sunt, hic tamen non illibenter le-

---

2) Partem fragmenti quae huc spectat, ex *Athenaeo* repetitam, *Eustathius* protulit in Il. Ξ, p. 967, 6, attigit omnium primus tribus in locis *Aristoteles* Ἠθικ. Νικ. IX, p. 136, 8. Ἠθ. Μεγ. II, p. 65, 6. Ἠθ. Εὐδημ. VIII, p. 186, 5. *Plutarch.* II, p. 770. A. et *M. Antonin.* X, 21. *Aristotelis* loca iam indicata *Victorio* V. L. XX, c. 20, *Gatakerus* designavit ad *M. Antonin.* p. 303, et diligenter enotata protulit loca Poëtarum Latinorum ex istis *Euripidae* vel Aeschyleis derivata: huic omissa pauca quaedam legi poterunt apud *Stanlejum* ad *Aeschyli* Agam. v. 1400. et *Christ. Schoettgenium* ad *Columellae* X. v. 206. Sed ab his ante omnes laudari debuerant, ne *Turnebum*, *Columnam*, aliosque dicam, *Jos. Scaliger* Conj. in *Varron.* de LL. p. 27. et *Fulv. Ursinus* in *Virgil.* Collat. Graec. ill. p. 135, 136. ex quo solo discimus *Euripidae* ῥῆσιν ex eius Oedipode decerptam, quod dramatis nomen *MS. Stobaei* Codex *Ursino* monstrasse videtur. c

gent *Aeschyli* locum e Danaïsin paulo melius scriptum, quam vulgarunt *Grotius* et *Stanlejus*:

8) Ἐρᾷ μὲν ἁγνὸς Οὐρανὸς τρῶσαι χθόνα·
Ἔρως δὲ Γαῖαν λαμβάνει γάμου τυχεῖν·
Ὄμβρος δ', ἀπ' εὐνάεντος οὐρανοῦ πεσὼν,
Ἔδυσε γαῖαν· ἡ δὲ τίκτεται βροτοῖς
Μήλων τε βοσκὰς, καὶ βίον Δημήτριον,

---

8) In vs. 1, τρῆσαι frustra posuit *Grotius* pro lectione Athenaica τρῶσαι· amoris *vulnus* nemini displicet: Phaedra *Euripidis* in Hippol. v. 392, Ἐπεί μ' ἔρως ἔτρωσεν. frequentius, fateor, *amore saucia* dicitur πληγεῖσ' Ἔρωτι, quam τρωθεῖσα. et hic τρῶσαι novo quodam modo poneretur: mihi non displiceret — βρέξαι χθόνα. quod libenter *Moscho* restituerem in Epigramm. in Cupidinem aratorem:

Εἶπε δ' ἄνω βλέψας αὐτῷ Διΐ, βρέξον ἀρούρας.

Xenophon Oeconom. p. 501, 26, πρὸς τὸν θεὸν ἀποβλέπουσιν, ὁπότε βρέξας τὴν γῆν ἀφήσει αὐτοὺς σπείρειν. in epigramm. *Moschi* pervenusto vulgatur,

πρῆσον ἀρούρας
Μή σε τὸν Εὐρώπης βοῦν ὑπ' ἄροτρα βάλω.

— Vs. 3. ἀπ' εὐνοοῦντος dedit *Grotius* pro vulgata voce ἀπ' εὐνάεντος· cuius loco, monente Clar. *Ruhnkenio*, *Athenaei* praebet Epitome MS. Paris. ἀπ' εὐνάοντος ex qua vera forsan lectio detegetur: mihi venit olim in mentem εὐρώεντος, *tenebrosi*, vox Poetis sed non de coelo pluvio frequentata. — vs. 4, pro Ἔκυσε, vel Ἔλυσε, vel Ἔδευσε, quod placet *Heathio*, posui Ἔδυσε γαῖαν· *terram subire solet*; eleganti coniectura corrigebat Clar. *Ruhnkenius*: Ὄμβρος — Ἔπλησε γαῖαν, memor in Alope dedisse Tragicum, Πλήσας δὲ νηδύν. — Versu 6 vulgata apud *Athen.* Δένδρον δέ τις ὥρα ἐκ ν. *Grotio* scripta, Δένδρων δέ θ' ὥρα ἐκ ν. *Stanlejo*, Δένδρων δέ τις ὥρ' ἐκ ν. *Heathio*, Δένδρων δε πως ὡρ' ἐκ ν. recte a me arbitror emendata,

Δένδρων τ' ὀπώραν, ἣ 'κ νοτίζοντος γάμου
Τέλειός ἐστι·

Et fruges arboreas, quae ex maritis imbribus suam adipiscuntur maturitatem.

Δένδρων τ' ὀπώραν, ἢ 'κ νοτίζοντος γάμου
Τέλειός ἐστι. τῶνδ' ἐγὼ παραίτιος. b

Illinc recte *Stanlejus* explicuit *Aeschylum* in Agam. v. 1400, quo satis absurde Tragica Clytaemnestra se mariti cruore respersam dicit,

Χαίρουσαν οὐδὲν ἧσσον, ἢ Διὸς νότῳ 53
Γᾶν· a

In eiusdem Supplicibus vulgata v. 886, *Ὅς ἐρωτᾷς ὁ μέγας Νεῖλος ὑβρίζοντά σε ἀποτρέψειεν·* in margine libri sui, quem servat Leidensis Bibliotheca, sic emendabat *Jos. Scaliger*, ne litera quidem adiecta:

Ὁ ἔρως γᾶς, ὁ μέγας
Νεῖλος·

quae perdocta Magni viri correctio nititur, ut puto, Aegyptiaca veteri traditione, quam nobis *Heliodorus* conservavit Aeth. IX, p. 423, et 424, *θεοπλαστοῦσι τὸν Νεῖλον Αἰγύπτιοι, — ἀντίμιμον οὐρανοῦ τὸν ποταμὸν σεμνηγοροῦντες* [*Ὃς ἀντὶ Δίας ψεκάδος. Αἰγύπτου πέδον — ὑγραίνει*, *Eurip.* Helenae v. 2.] — *ἃ δὲ ἐκθειάζουσιν ἐκεῖνα· τοῦ εἶναι καὶ ζῆν ἀνθρώπους ὑγρᾶς τε καὶ ξηρᾶς οὐσίας σύνοδον μάλιστα νομίζουσιν·* — *καὶ τὴν μὲν ὑγρὰν τὸν Νεῖλον, θατέραν δὲ τὴν Γῆν τὴν αὐτῶν ἐμφαίνειν·* — *πρὸς δὲ τοὺς μύστας Ἶσιν τὴν γῆν, καὶ Ὄσιριν τὸν Νεῖλον καταγγέλλουσι·* — *ποθεῖ γοῦν ἀπόντα ἡ θεὸς, καὶ χαίρει συνόντι.* haec minime protrita miror omissa Clar. *Jablonskio* de Nilo agenti Panthei Aeg. IV, 1. ubi conferri poterit p. 168. accedant ista *Philostrati* de V. A. VI, c. 1, de Indo et Nilo: *ποταμοὶ ἀμφοῖν ὅμοιοι· περαίνουσι γὰρ τὰς ἠπείρους ἐν ὥρᾳ ἔτους, ὁπότε ἡ γῆ ἐρᾷ τούτου.* nempe *τοῦ περαίνεσθαι·* cuius sensum turpem cogitabat Sophista.

(Right margin, beside the lines from "νομίζουσιν" to "ubi conferri": b, 54, a)

Cum Aegyptiaca traditione de duobus vitae animalis principiis, et Nilo terram Aegypti instar Dei foecundante, Euripidea si conferantur sive etiam Anaxagorea de Coelo sive Aethere et terra, haec sane videri poterunt ex eodem fonte ducta, quo multa veteres Graecorum Physici derivarunt: inter illos qui ad Aegyptios *ἐξεδήμησαν φυσιολογίας χάριν καὶ θεολογίας ἀκριβεστέρας* memoratur etiam *Anaxagoras Clazomenius* *Procopio* in Librum III Regum p. 185, inter illos nec *Clementi Alex.* neque *Plutarcho* nominatus, nec *Diogeni Laërtio*, qui itineris in Aegyptum comitem *Platoni* dat *Euripidem* III, 6.

b Sed undecunque sua hauserit *Euripides* de Aethere et Terra, velut rerum creatarum principiis duobus, (quibus et Aegyptii arbitrabantur *τὰ ἄλλα στοιχεῖα συνυπάρχειν τε καὶ συναναφαίνεσθαι*, *Heliodor.* pag. 424, 1.) cum Anaxagora, aliisque Physicis veteribus, *Euripides* nullam rerum creatarum mori statuit, aut ad nihilum interimi, sed in suum quidque genitale corpus resolvi: statuerat *Anaxagoras*, *τὴν φύσιν εἶναι σύγκρισιν καὶ διάκρισιν, τουτέστι γένεσιν καὶ φθοράν*· statuit *Euripides*, in terram redire quod esset e terra; quodque ex aethere natum divinioris esset originis in aethera reverti:

Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας
Φύντ' ἐς γαῖαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου
c *Βλαστόντα γονῆς εἰς οὐράνιον*
Πόλον ἦλθε πάλιν· θνήσκει δ' οὐδὲν
Τῶν γιγνομένων· διακρινόμενον δ'
Ἄλλο πρὸς ἄλλου
Μορφὴν ἰδίαν ἀπέδειξεν.

Euripidei simillimum nobile dictum *Epicharmi* bis terve hanc in rem adhibuit, praeter cetera, *Th. Gatakerus* de S. N. I. p. 48 A. M. P. p. 327. ad *M. Antonin.* p. 225. Epicharmea *Menander* respiciebat in istis p. 184,

Τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω,
Ὅς τις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων,
Τὰ σεμνὰ ταῦτ', ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν, ταχύ·

qui celeriter illuc abiit, unde venerat: cuius, corpore in terram recedente, anima coelo demissa illuc sublimis abiit: nam

55 *Nec sic interimit mors res, ut materiaï*
a *Corpora conficiat, sed coetum dissupat ollis:*

Lucret. II, 1001, 2.

,quidque in sua corpora rursum
Dissolvit Natura, neque ad nihilum interimit res,

Idem I, 216. Ex suis placitis interpretandus *Ovidii* Pythagoras Met. XV, 165,

Omnia mutantur; nihil interit:

vs. 244, *omnia fiunt ex ipsis, et in ipsa cadunt:* in elementa nempe sua, sive corpora genitalia: vs. 252,

Nec perit in tanto quicquam (mihi credite) mundo,
Sed variat faciemque novat:

Philosophorum hic loca possent excitari loquentium περὶ τῆς b
συγκρίσεως καὶ διακρίσεως, sed ad ultima *Euripidis* ista pauca sufficiunt illuminanda; cui constans haec fuit de corpore et anima doctrina, ut de *Euripide* Socratis familiari vere dici possit, quod de Socrate scribit *Cicero* in Laelio c. IV, — *non tum hoc, tum illud, ut in plerisque, sed idem dicebat semper, animos hominum esse divinos, iisque* (*piisque* legendum arbitror) *cum e corpore excessissent reditum in coelum patere:* hoc dixit in Tuscul. I, c. XI, *animos cum e corporibus excesserint, in coelum quasi in domicilium suum pervenire.* I, c. 49, *emittique nos e custodia et levari vinclis arbitremur, ut — in aeternam et plane in nostram domum remigremus:* dantur in hanc sententiam *Platonis*, et Platonicorum multa: cum philosophis *Manilius* non dubitanter statuit IV, 891, ex emendatione *Bentleji:* c

esse et nobis terrenae corpora sortis
Aetheriasque auras animo.

ubi subdubitabat *Nemesianus* Ecl. I, v. 39,

si sublimes animae coelestia templa,
Sidereasque colunt sedes, mundoque fruuntur:

Barthius locum etiam *Euripidis* adnotavit, neque *Gatakero* neglectum, ex Supplic. v. 532, nuper adeo sic eleganter emendatum a *Jo. Toupio* Emend. in *Suid.* II, p. 6,

'Εάσατ' ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκρούς·
Ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ ζῆν ἀφίκετο,
'Ενταῦθ' ἀπελθεῖν· πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
Τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν.

In *Eurip.* Oreste v. 1092, 56 a

Μήθ' αἷμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον,
Μὴ λαμπρὸς αἰθήρ·

Scholiasta Pindari recte supplet, τὸ πνεῦμά μου δηλονότι. *Euripidis* autem *Schol.* qui legisse videtur,

Μὴ σῶμά μου δέξαιτο κ. π.

interpretatur μὴ ἑνωθείην τοῖς στοιχείοις τελευτήσας. absurde secundum *Eurip.* in Hypsipyle apud *Stobaeum* p. 568, 12,

ἄχθονται βροτοὶ
Εἰς γῆν φέροντες γῆν.

Reddenda terrae est terra: tum vita omnibus
Metenda, ut fruges; sic iubet necessitas. b

Euripides apud *Ciceron.* Tusc. III, c. 25.

b Sed undecunque sua hauserit *Euripides* de Aethere et Terra, velut rerum creatarum principiis duobus, (quibus et Aegyptii arbitrabantur *τὰ ἄλλα στοιχεῖα συνυπάρχειν τε καὶ συναναφαίνεσθαι*, *Heliodor.* pag. 424, 1.) cum Anaxagora, aliisque Physicis veteribus, *Euripides* nullam rerum creatarum mori statuit, aut ad nihilum interimi, sed in suum quidque genitale corpus resolvi: statuerat *Anaxagoras*, *τὴν φύσιν εἶναι σύγκρισιν καὶ διάκρισιν, τουτέστι γένεσιν καὶ φθοράν·* statuit *Euripides*, in terram redire quod esset e terra; quodque ex aethere natum divinioris esset originis in aethera reverti:

Χωρεῖ δ' ὀπίσω, τὰ μὲν ἐκ γαίας
Φύντ' ἐς γαῖαν, τὰ δ' ἀπ' αἰθερίου
c *Βλαστόντα γονῆς εἰς οὐράνιον*
Πόλον ἦλθε πάλιν· θνήσκει δ' οὐδὲν
Τῶν γιγνομένων· διακρινόμενον δ'
Ἄλλο πρὸς ἄλλου
Μορφὴν ἰδίαν ἀπέδειξεν.

Euripidei simillimum nobile dictum *Epicharmi* bis terve hanc in rem adhibuit, praeter cetera, *Th. Gatakerus* de S. N. I. p. 48 A. M. P. p. 327. ad *M. Antonin.* p. 225. Epicharmea *Menander* respiciebat in istis p. 184,

Τοῦτον εὐτυχέστατον λέγω,
Ὅς τις θεωρήσας ἀλύπως, Παρμένων,
Τὰ σεμνὰ ταῦτ', ἀπῆλθεν, ὅθεν ἦλθεν, ταχύ·

qui celeriter illuc abiit, unde venerat: cuius, corpore in terram recedente, anima coelo demissa illuc sublimis abiit: nam

55 *Nec sic interimit mors res, ut materiaï*
a *Corpora conficiat, sed coetum dissupat ollis:*

Lucret. II, 1001, 2.

quidque in sua corpora rursum
Dissolvit Natura, neque ad nihilum interimit res,

Idem I, 216. Ex suis placitis interpretandus *Ovidii* Pythagoras Met. XV, 165,

Omnia mutantur; nihil interit:

vs. 244, *omnia fiunt ex ipsis, et in ipsa cad*[illegible] menta nempe sua, sive c[illegible]italia: vs. [illegible]

Nec perit in tanto [illegible] *hi cre*[illegible]
Sed variat faciem [illegible]

Philosophorum hic loca possent excitari loquentium *περὶ τῆς* b
συγκρίσεως καὶ διακρίσεως, sed ad ultima *Euripidis* ista pauca sufficiunt illuminanda; cui constans haec fuit de corpore et anima doctrina, ut de *Euripide* Socratis familiari vere dici possit, quod de Socrate scribit *Cicero* in Laelio c. IV, — *non tum hoc, tum illud, ut in plerisque, sed idem dicebat semper, animos hominum esse divinos, iisque* (*piisque* legendum arbitror) *cum e corpore excessissent reditum in coelum patere*: hoc dixit in Tuscul. I, c. XI, *animos cum e corporibus excesserint, in coelum quasi in domicilium suum pervenire.* I, c. 49, *emittique nos e custodia et levari vinclis arbitremur, ut — in aeternam et plane in nostram domum remigremus*: dantur in hanc sententiam *Platonis*, et Platonicorum multa: cum philosophis *Manilius* non dubitanter statuit IV, 891, ex emendatione *Bentleji:* c

esse et nobis terrenae corpora sortis
Aetheriasque auras animo.

ubi subdubitabat *Nemesianus* Ecl. I, v. 39,

si sublimes animae coelestia templa,
Sidereasque colunt sedes, mundoque fruuntur:

Barthius locum etiam *Euripidis* adnotavit, neque *Gatakero* neglectum, ex Supplic. v. 532, nuper adeo sic eleganter emendatum a *Jo. Toupio* Emend. in *Suid.* II, p. 6,

Ἐάσατ' ἤδη γῇ καλυφθῆναι νεκρούς·
Ὅθεν δ' ἕκαστον εἰς τὸ ζῆν ἀφίκετο,
Ἐνταῦθ' ἀπελθεῖν· πνεῦμα μὲν πρὸς αἰθέρα,
Τὸ σῶμα δ' εἰς γῆν.

In *Eurip.* Oreste v. 1092, 56
a

Μήθ' αἷμά μου δέξαιτο κάρπιμον πέδον,
Μὴ λαμπρὸς αἰθήρ·

Scholiasta Pindari recte supplet, *τὸ πνεῦμά μου* [illegible]
Euripidis autem *Schol.* qui legisse videtur,

Μὴ σῶμά μου δέξαιτο κ. π.

interpretatur *μὴ ἑνωθείην τοῖς στοιχείοις* [illegible]
secundum *Eurip.* in Hypsipyle apud [illegible]

[illegible] *ἄχθονται βροτοὶ*
[illegible] *ς γῆν.*
[illegible]

Insigne perditae Tragoediae fragmentum *Grotius* in Excerpta ex *Eurip.* retulit sic scriptum p. 423,

> Ὁ δ' ἄρτι θάλλων σάρκα, διοπετὴς ὅπως,
> Ἀστὴρ ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀφεὶς εἰς αἰθέρα,
> Νεκρὸν δὲ σῶμα κἂν μίμημα δαιμόνων.

Ad postrema *Grotius* in notis: *Apud Plutarchum* μικρὸν *et* καὶ, *libro cur oracula defecerint. Explicans, ait homines Deorum esse effigiem:* his omissis, ut sine dubio Euripidea dedit ista *Barnesius* p. 511. Vitiosa voce μίμημα notata, *Heathius* p. 180, magis etiam mendosa legi monuit apud *Plutarchum.* Pro Euripideis verba viri docti nobis dedere *Plutarchi,* in eo occupati, T. II, p. 416. C. D. ut monstret praeter Deos
c et homines medium quoddam genus dari, Δαίμονας· ἡ δὲ φύσις, inquit, αἰσθητὰς εἰκόνας ἐξέθηκε καὶ ὁμοιότητας ὁρωμένων Θεῶν, ὡς ἥλιον καὶ ἄστρα· Θνητῶν δὲ, σέλα καὶ κομήτας καὶ διάττοντας (ὡς Εὐριπίδης εἴκασεν, ἐν οἷς εἶπεν,

> Ὁ δ' ἄρτι θάλλων σάρκα, διοπετὴς ὅπως
> Ἀστὴρ ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀφεὶς εἰς αἰθέρα,
> Μικρὸν δὲ σῶμα·)

καὶ μίμημα δαιμόνιον (sive Δαιμόνων) ὄντως τὴν σελήνην, τῷ etc. Signa tantum posui parentheseos; in Luna quaesivit imaginem Δαιμόνων· ut Deorum, in Sole et astris; hominum mortalium, in subitis coeli fulgoribus et cometis, stellisque istis quae vulgo videbantur *Praecipites coelo labi, et multa cum luce currentes; vulgi sequitur* in his *opinionem, Servio* quoque iudice, *Virgil.* Georg. I, 365. Aen. II, 694. V, 527. Vocem
57 forte non invenit *Apulejus* in libello de mundo, qua in his,
a σέλα τε καὶ διάττοντες καὶ κομῆται, mediam nobis interpretaretur. Cum his fulgoribus, subito extinctis, ad mentem *Plutarchi* hominem in medio aetatis splendore extinctum comparaverat *Euripides;* cuius ille verba fuis interiecit: sed primum, ut puto, scripserat *Plutarchus:* καὶ διάττοντας (οὓς Εὐριπίδης εἴκασε θνητοῖς, ἐν οἷς εἶπεν, tum Euripidea hac ratione posuerat:

> Ὁ δ' ἄρτι θάλλων σαρκὶ, διοπετὴς ὅπως
> Ἀστὴρ, ἀπέσβη, πνεῦμ' ἀφεὶς ἐς αἰθέρα,
> Μιαρὸν δὲ σῶμα.)

nempe γῇ καλυφθῆναι ἀφεὶς τὸ μιαρὸν σῶμα· ista vox, huic apta sedi, saepe transiit in μικρόν· vid. *Eurip.* Hippol. v. 1441. Corpus spiritu vacuum sive inanimum, μιαρὸν, cuius θανά-

σιμοι ἐκπνοαὶ contage sua polluebant. Sed ne in his quidem b *Euripidem* ab *Anaxagorae* discessisse sententia monstrat comparatio, et verbum ἀπέσβη. censuit enim *Anaxagoras*, τοὺς καλουμένους διάττοντας ἀπὸ τοῦ αἰθέρος σπινθήρων δίκην καταφέρεσθαι, διὸ καὶ παραυτίκα κατασβέννυσθαι, quae leguntur eadem in opere de Placitis Philosoph. III, c. 2. et in *Stobaei* Ecl. Phys. p. 63. — θάλλων σάρκα legatur in Euripideis, an σαρκὶ, nihil interest: hoc ut usitatius praetuli, etiam oblatum a *Plutarcho*, priora huius fragmenti iterum adhibente T. II, p. 1090. c. Hoc usus est loco Clar. Noster *Ruhnkenius* in *Timaei* Lexicon p. 28. ad Ἀπέσβη pro ἀπέστη restituendum et in *Euripidis* Medea v. 1218,

> *Χρόνῳ δ' ἀπέσβη, καὶ μεθῆχ' ὁ δύσμορος*
> *Ψυχήν.*

Sed, ut alia mittam ex Helena et Supplicibus loca, non erat omittendus nobilis *Euripidae* de animo immortali, atque in c aeternam suam domum retrocedente, locus ex Helenae v. 1020,

> ὁ νοῦς
> *Τῶν κατθανόντων ζῇ μὲν οὔ, γνώμην δ' ἔχει*
> *Ἀθάνατον, εἰς ἀθάνατον αἰθέρ' ἐμπεσών.*

egregie *Grotius:*

> *anima post fati diem*
> *Iam non, ut ante, vivit: at sensus tamen*
> *Servat perennes, hospes aeterni aetheris.*

Hic quoque locus copiose tractari posset, nisi hoc iam capite in his Euripideis modum excessissem. Legi poterunt atque ad examen revocari de hoc loco subtiliter disputata *Cudwortho*, eiusque Interpreti Clarissimo *Moshemio*, p. 1039, 1040.

CAPVT VII. 58 a

In fragmenta dramatis Antiopes.

Antiopes Euripideae nomen Aristoteli restitutum; fragmenta quaedam exiguntur ad historiam veterem. Asii Samii poëma perpaucis, Pausaniae

lectum. Geminos Antiope quando pepererit, et ubi. Pastor iuvenum educator. Praeter nominum notationem nil ex Antiopa reprehensum Comico. Cum ignota matre loquentis Amphionis versus. Iovem dictum rem habuisse cum puellis sub teg-
b *mine Satyri, anseris etc. Antiopes ad filium verba, Deo culpam tribuentis. Dramatis fragmen de Dirce raptata. Matre vindicata Paean Amphioni cantatus. Fratrum, quorum ingenia diversissima, colloquium de Musica concertantium, Ciceroni memoratum aliisque.*

Vt Physica, quaeque illuc in Euripideis spectant, attigimus pleraque, sic et alia tractari possent non pauca, Politica praesertim, quibus sua iam aetate labentis Atticae Reipublicae mores perversos notavit, aut rem publicam gerentibus vera dedit praecepta. Sed, ut equidem arbitror, plerique harum literarum amantes libentius legent cuiuscunque generis *Euripidae* reliquias emendatius scriptas, quam prostant vulgatae. Hoc mihi capite sumam reliquias quasdam *Antiopes* Euripideae. Sed nomen ante nobilissimi dramatis restituere conabor *Aristoteli*
c de Poët. c. XIV, illud inprimis in Tragoedia probanti, si fingat Poëta τὸν μέλλοντά ποιεῖν τι τῶν ἀνηκέστων δι' ἄγνοιαν ἀναγνωρίσαι πρὶν ποιῆσαι. In tali temporis articulo factam laudat *Aristoteles* agnitionem in Cresphonte, et in Iphigenia: hae cum sint *Euripidis* tragoediae, eiusdem alia probabiliter
59 latet in proximis p. 239, 22. *καὶ ἐν τῇ Ἕλλῃ ὁ υἱὸς τὴν μη-*
a *τέρα ἐκδιδόναι μέλλων ἀνεγνώρισεν·* nullum autem fuisse arbitror *Euripidis* drama, in quo talis matris ἀναγνωρισμὸς locum invenerit praeterquam in *Antiope: ἐν Τηλέφῳ* dramate, filius quidem matrem Augen *agnovit*, nec tamen ἐκδιδόναι μέλλων· at in *Antiope:* hoc vero nomen cum a vicinis (fac scriptum *ENTHIEIIH.*) facile potuerit absorberi, corrigendum suspicor: *καὶ ἐν τῇ Ἀντιόπῃ ὁ υἱὸς, τὴν μητέρα ἐκδιδόναι μέλλων, ἀνεγνώρισεν· et in Antiope, cum filius* (Zethus nempe) *iam iam in eo esset, ut exposcenti* (Dircae) *dederet matrem, agnovit.*

Historiam Antiopes,

Ἣ δὴ καὶ Διὸς εὔχετ' ἐν ἀγκοίνῃσιν ἰαῦσαι,

plerisque perturbate traditam, unus omnium, sic ut suis sin-

gula temporibus videantur illigata, nobis breviter enarravit *Scholiastes Apollon. Rhod.* IV, 1090. Cum quis, Iovem mentitus, formosam Nycteïda vitiasset, iram illa patris verita, b
instante partu, Sicyona aufugisse videtur ad Epopea. Sed ante, quam illuc perveniret, quos utero gerebat, geminos in antro montis Cithaeronis enixa reliquisse, vel pastori educandos commendasse; onere tum levata sic Epopeo iam ante nota placuisse, ut hic illam sibi duceret uxorem. — Sed hinc diversa facies fuit narrationis in Euripidei dramatis Prologo, quo non ante fecit Zethum et Amphiona parientem Antiopen, quam post mortem patris, et mariti Epopei, a Lyco patruo, Sicyone vi Thebas *reduceretur*: habuit et ille suae narrationis auctores, quos sequutus est *Apollod.* III, p. 144, qui re sic narrata de Lyco victore, *τὴν Ἀντιόπην*, ait, *ἤγαγεν αἰχμάλωτον· ἡ δὲ ἀγομένη δύο γεννᾷ παῖδας ἐν Ἐλευθεραῖς τῆς Βοιωτίας.* et de eodem Lyco *Hygin.* f. VIII, *Interfecto Epopeo Antiopam vinctam abduxit in Cithaeronem: parit geminos, et reliquit.* His forte veriora *Pausanias* tradidit II, p. 124; sed et hoc auctore post mortem Epopei Lyco tradita, *ὡς ἐς Θήβας* c
ἤγετο, ἐνταῦθα καθ᾽ ὁδὸν τίκτει secundum 1) *Asium* illic olim citatum,

Ἀντιόπη δ᾽ ἔτεκε Ζῆθον κ᾽ Ἀμφίονα δῖον
Ζηνί τε κυσαμένη, καὶ Ἐπωπεῖ ποιμένι λαῶν.

Quod dicebam de serie narrationis Euripideae mihi constitit 60
ex Antiopes fragmento, quod ope *Eustathii* ex *Ammonio* eruam, tradente differentiam inter *Κύειν* et *Τίκτειν* p. 86. vulgatur illic: *Εὐριπίδης ἐναντίον, Ἡ κύουσα τίκτω (εἶπεν) ἡνίκ᾽ ἡγόμην πάλιν.* Illic ne iuvenis quidem cogitare debueram de

1) *Asium* illic olim citatum dico: nam pro vulgatis, *καὶ ἔπη τούτῳ πεποίηκεν Ἄγις ὁ Ἀμφιπτολέμου*, scribendum, *καὶ ἔπη ἐς τοῦτο πεποίηκεν Ἄσιος ὁ Ἀμφιπτ.* *Asii* Samii, Amphiptolemi filii, poëtae antiquissimi, (*τὸν Σάμιον ποιητὴν Ἄσιον, τὸν παλαιὸν ἐκεῖνον* dixit *Athen.* III, p. 125. B.) carmen epicum, quo historias ille veteres complexus inprimis *ἐγενεαλόγησε*, nescio an ulli eorum, qui nobis supersunt, fuerit lectum, praeterquam *Pausaniae*; nam quae illinc exhibent *Strabo* VI, p. 406. C. et *Athen.* XII, p. 525. E. aliis accepta retulerunt: sed ut alia multa solus, sic et hoc *Asii* Poëma legit et saepe laudat *Pausanias*, cui dicitur *Ἄσιος ὁ Ἀμφιπτολέμου*

Euripidis Antigone: quid verum sit *Eustathius* monstrat in Od. *Π*, p. 601, l. 45. ubi prolatis *Ammonii* verbis ista subiicit: *καὶ φέρεται εἰς τοῦτο χρῆσις ἐξ Ἀντιόπης τὸ, Κύουσα τίκτον· ἤγουν κατὰ γαστρὸς φέρουσα εἶτα ἔτεκον.* Utrum iam scribatur apud *Ammonium Εὐριπίδης Ἀντιόπῃ*, an, propter illud *εἶπεν* interiectum, et quia ipsius erant Antiopae verba, *Εὐριπίδου Ἀντιόπη — εἶπεν*, nihil refert; nec multum sane, utrum in versu probes *Euripidis Κύουσ' ἔτικτον·* ad ductum *Eustathii*; an, quod ego malim,

Κύουσα, τίκτω θ' ἡνίκ' ἠγόμην πάλιν.

b ut copula pendeat ab iis quae praecesserant: praeter alia, praesens *τίκτω* de re sic adhibetur *Euripidi* dudum praeterita, Androm. v. 9. Iphig. A. v. 1164. Taur. v. 23. 1319. Bacch. v. 2, 43. Ion. v. 356. Helenae v. 8. Illud vero minime dubitandum, quin in hoc versu, qui tantum poni potuit in Prologo, verba sint Antiopae gravidam se peperisse narrantis, cum iterum Thebas reduceretur.

A patrui coniuge, Dirce, Thebis omnibus injuriis vexata cum iterum aufugisset Antiope, nescia mater incidit in filios; a Zetho autem, cuius sibi opem implorabat, repulsam passa, cum iam esset dedenda Dircae, quae illam insequuta exposcebat, aut quum iam a saeva muliere abriperetur, commodum intervenit Pastor iuvenum educator, certisque documentis facile quidem Amphioni, sed et duro agrestique Zetho, fugitivam illam matrem esse tandem persuasit; si itaque Zethus est filius, qui *τὴν μητέρα, ἐκδιδόναι μέλλων, ἀνεγνώρισεν*, vere

c *Aristoteli* videor restituisse voces *ἐν τῇ Ἀντιόπῃ*.

Dicitur illa quidem *Apollodoro* ad filiorum ἔπαυλιν ve-

Σάμιος VII, p. 530. A. alibi simpliciter *Ἄσιος ὁ τὰ ἔπη ποιήσας* citatur, et *Ἄσιος ἐν τοῖς ἔπεσιν*. L. IV, p. 282, praeter cetera incertorum poëmata ad rem, quam tractabat, inquirendam evolvisse se narrat *ὁπόσα — Ἄσιος ἐγενεαλόγησεν· ἐς ού μὴν ἔς γε ταῦτα ἦν σφίσιν οὐδὲν πεποιημένον·* L. VIII, p. 599. *πεποίηται — Ἀσίῳ τοσάδε ἐς αὐτόν.* ex hoc more scribendi *Pausaniae*, in primo loco corrigebam *ἐς τοῦτο πεποίηκεν Ἄσιος*, cuius nomen semel etiam alibi vitiose scribitur *Ἄρειος* III, p. 239. F. Sed hic *Ἄσιος* ponendum iam vidit *Jac. Palmerius* in *Pausan.* p. 384. Conferatur Magni *G. J. Vossii* libellus de Poëtis Gr. in *Asio*.

nisse δεχθῆναι ἀπ' αὐτῶν θέλουσα· et a filiis agnita: sed commodum dramatis *Euripidis* (sive *Pacuvii* dicere malis cum *Th. Reines.* V. L. p. 374,) et *Enniani* nobis argumenta servavit *Hyginus* f. VII, et VIII; in hoc, ni fallor, *Ennii* dramatis argumento unius fit Zethi, matri primum reluctantis, 61
mentio: *devenit* Antiope *ad filios suos; ex quibus Zethus exi-* a
stimans fugitivam non recepit. In eundem locum Dirce — delata ibi Antiopam repertam ad mortem extrahebat. Sed, ab educatore pastore adolescentes certiores facti eam esse matrem suam, celeriter consecuti matrem eripuerunt.

Multo facilius, et dudum ante Zethum, matrem tacitum Amphiona agnovisse mihi persuadeo: Amphiona

Musarum comitem, cui carmina semper
Et citharae cordi, numerosque intendere nervis,

ingenium mite et natura potentior iam commoverant. Ecce testem in historia veteri idoneum *Propertium* III, El. XIII, de Antiope canentem v. 29,

Et durum Zethum, et lacrymis Amphiona mollem, b
Experta est stabulis mater abacta suis.

(Huc pertinet ex Antiopa *Pacuvii* versus apud *Nonium* in *Amolimini*,

Nonne hinc vos propere stabulis amolimini?);

vs. 35,

Sera tamen pietas: natis est cognitus error;
Digne Iovis natos qui tueare senex,
Tu reddis pueris matrem.

Huius educatoris nomen *tam fuisse ignorabile* mirabatur *Broukhusius*: Ὀρδίων dicitur *Cedreno* p. 22. c. et *Jo. Malelae* p. 55, et 56, sed istiusmodi testes mecum *Broukhusius*, credo, repudiaret, qui veteres nobis historias suis emblematis atque insulsis mendaciis contaminant: hoc in fabulis facile ferendum putabunt huius aetatis sophi, suam quisque Helenam nempe c
veridicam mirati. De pastore isto, eiusque uxore minime vulgata tradit *Dio Chrysost.* Orat. XV, p. 237. B. C. illinc discimus Pastores istos, Eleutheris degentes, servos Oenei fuisse, nothi filii Pandionis; corrigendum enim illic est: πλήν γε τῆς Οἰνέως (pro τῆς εἰήσεως) τοῦ Πανδίονος — νόθου παιδός. τῆς Οἰνέως nempe δούλης· quod illic relinquitur ex iis quae praecedunt supplendum; saepius omissum: v. in *Herodotum* p. 168, 55. nexum orationis non attendens, *Jo. Meursius* 62
τοῦ Οἰνέως refingebat de Reg. Athen. II, c. 15. Dicuntur au- a

tem *Dioni* Pastor eiusque uxor quos invenissent ἐν τῇ ὁδῷ expositos infantes, cuius essent ignari, cupide sustulisse proque suis educasse.

Prope Eleutheras antrum monstrabatur *Pausaniae* I, p. 93. F. de quo narrabant, ὡς Ἀντιόπη τεκοῦσα κατάθοιτο ἐς αὐτὸ τοὺς παῖδας. Secundum *Euripidem* partus doloribus pressa Antiopa foetum geminum *in via, sive bivio*, fuit enixa prope Eleutheras: ab hoc oppido *Hysiae* non longe aberant, ad Cithaeronem etiam sitae. Meminit et Hysiarum *Euripides*, sed forte tanquam oppidi, quod a Nycteo conditum (κτίσμα Νυκτέως dicitur *Eustathio* in Il. *B*, p. 200, 43,) filiae Antiopae fuerat natale: *Harpocration*, Ὑσιαὶ, — τῆς Βοιωτίας πόλις, ἧς μνημονεύει καὶ Εὐριπίδης ἐν Ἀντιόπῃ. Apud *Stephanum Byz.* in Ὑρία, *Hesiodus* ἐν Ὑρίᾳ τὴν Ἀντιόπην φησὶ γενέσθαι· Εὐριπίδης δ' ἐν Ὑσίᾳ. Leg. ἐν Ὑσιαῖς. In bivio
b peperisse secundum *Euripidem* vel ex his *Hygini* solis suspicari licuisset: c. VII, *dolor eam in ipso bivio coëgit partum edere. Quos pastores pro suis educarunt, et appellarunt Zeton* ἀπὸ τοῦ ζητεῖν τόπον· *Alterum autem Amphionem* ὅτι ἐν διόδῳ ἢ ὅτι ἀμφὶ ὁδὸν αὐτὸν ἔτεκεν. Nollem his ineptiis Tragicus eximium illud suum drama dedecorasset: in quo lecta fuere *Etymologo* servata, — p. 411, 13, velut *Euripidis*, Τὸν μὲν κίκλησκε, sive

Τὸν μὲν κικλήσκει Ζῆθον· ἐζήτησε γὰρ
Τόκοισιν εὐμάρειαν ἡ τεκοῦσά νιν.

(vox ultima νιν in *Etymol. MS.* transiit in γυνή.) et horum similia de Amphionis nomine: nam, in eodem libro p. 92, 4. λέγει Εὐριπίδης ὁ τραγικὸς ἐτυμολόγος τὸ Ἀμφίων· (scrib. ὁ τραγικὸς, ἐτυμολογῶν τὸ Ἀμφίων·) ὅτι Ἀμφίων ἐκλήθη παρὰ τὴν ἄμφοδον, ἤγουν παρὰ τὸ παρὰ (sic MS.) τὴν ὁδὸν γεννηθῆναι. ibidem dicitur *Aristophanes* ista ridendo exagitasse: huius versum servavit nobis *Pollux* IX, 36, ex altera
c Editione Thesmophor.

Ἄμφοδον ἐχρῆν αὐτῷ τεθεῖσθαι τοὔνομα.

Praeter ista, digna sane quae sibi sumeret Comicus irridenda, pauca suspicor hoc in dramate elegantissimo *Euripidis* reperta quae mordacissimus *Aristophanes* arrodere potuerit: Antiopes certe *Euripidis* nusquam fit *Aristophani* vel in *Scholiis* ad Comicum mentio, nisi semel in his cum laude: nam ubi memini Comicus saepius vexatae Andromedes in Ran. v. 53, quaestionem ponit Criticus, cur non potius meminerit nuper actorum dramatum *Euripidis*, τῶν καλῶν, Ὑψιπύλης, Φοινισσῶν,

'Αντιόπης· et respondet ad illam, ἐπειδὴ οὐ συκοφαντητέα ἦν τὰ τοιαῦτα.

Paulo ante memini diversitatis ingeniorum in his Antiopae
geminis: cum durus Zethus stabulis illam velut mulierem abegisset fugitivam, lacrymis miserae mulieris motum Amphiona
casus suos atque infortunia narrantem aure benigna suspicor 63
audivisse; et lacrymis mollitum ad durum fratrem dixisse, a
quae praebet *Stobaeus Gesn.* p. 153, 24, *Grot.* p. 91, *Barn.*
v. 61,

> *'Αμουσία τοι μήδ' ἐπ' οἰκτροῖσιν δάκρυ*
> *Στάζειν, κακὸν δὲ, χρημάτων ὄντων ἅλις,*
> *Φειδοῖ πονηρᾷ μηδέν' εὖ ποιεῖν βροτῶν.*

sed cum amorem mulier memoraret, quo virginem Iupiter dignatus, Satyri sub tegmine, gemino foetu frustra Deo reluctantem implevisset, in scena respondisse suspicor Amphiona,

> [*Οὐκ ἔστι ταῦτά γ',*]

et quae apud *Clem. Alex.* Strom. v, p. 716, 1,

> *'Αμφίων λέγει τῇ 'Αντιόπῃ,* b
> *οὐδὲ γὰρ λάθρα δοκῶ,*
> *Φωτὸς κακούργου σχήματ' ἐκμιμούμενον,*
> *Σοὶ τήνδ' ἐς εὐνὴν, ὥσπερ ἄνθρωπον, μολεῖν.*

Causa vix videtur cur *τήνδ' ἐς εὐνὴν* dixerit: una litera mutata Iovis nomen, *Ζῆνα*, restituet:

> *Σοὶ Ζῆν' ἐς εὐνὴν, ὥσπερ ἄνθρωπον, μολεῖν.*

noverat Amphion solere puellas isthoc aevo saepius,

> *Εἰς Ζῆν' ἀναφέρειν τὴν ἁμαρτίαν λέχους·*

qui versus est *Eurip.* Bacch. 29. Secundo versu *Satyri cela-*
tum imagine, qualem dixerat Antiope, Amphion designasse c
videtur. *Ovidius* Met. VI, 109,

> *Fecit olorinis Ledam recubare sub alis:*
> *Addidit, ut Satyri celatus imagine pulcram*
> *Iupiter implerit gemino Nycteida foetu.*

Σατύρῳ ὁμοιωθεὶς, *Schol. Apollon.* IV, 1090. Diserte Satyri meminisse Tragicum hic non falsus testis est *Cedrenus* p. 22. E. *ὁ μὲν Εὐριπίδης — τὸν Δία φησὶν, εἰς Σάτυρον μεταβληθέντα, τὴν 'Αντιόπην φθεῖραι.* paria dedit *Jo. Malelas* p. 58, quae paucis tradit *Cedrenus*, eadem mendacia verbose nobis enarrans: cum his nugatoribus nullo modo comparandus perdoctus Scriptor *Clementin.* Homiliar. V, c. 13, de Iove,

μίγνυται, inquit, καὶ Ἀντιόπῃ τῇ Νυκτέως, Σατύρῳ παρεικασμένος· — Νεμέσει τῇ Θεστίου, τῇ καὶ Λήδᾳ νομισθείσῃ
64 (malim, ὀνομασθείσῃ,) Κύκνος, ἢ Χὴν γενόμενος. ex ultimis
a pro ἀναγράψαντες scribendum χῆνα γράψαντες, Hom. VI, c. 23, loco, qui *Davisii* diligentiam praeteriit, sic ni fallor, restituendo: τὸν δὲ αὐτῶν ὄντα πατέρα θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων, ὃν οἱ πολλοὶ Δία λέγουσι, Λήδᾳ συνεσχηματισμένον χῆνα γράψαντες ἐν πίνακι δημοσίᾳ ἀνατιθέασιν.

Amyclaeo formosior ansere Ledae,

Ciris dicitur *Virgilio* v. 489. scripserat forte *Clemens Alex.* Protrept. p. 53, 7, τῇ Λήδᾳ ἐπιποτώμενον τὸν ὄρνιν — ἐναποτυποῦσι ταῖς σφενδόναις. vid. *Eurip.* Helena v. 18. etc. Venuste *Manilio* I, v. 346,

Deus in niveum descendit versus olorem,
Tergaque sidenti subiecit plumea Ledae.

Amphionis *Euripidei* ad Antiopen verbis ista *Clemens Alex.*
b p. 716, proxima subdit *Sophoclis* de Hercule dicta:

Τὴν τοῦδε γάρ τοι Ζεὺς ἔγημε μητέρα,
Οὐ χρυσόμορφος, οὐδ' ἐπημφιεσμένος
Πτίλον κύκνειον, ὡς κόρην Πλευρωνίαν
Ὑπημβρύωσεν, ἀλλ' ὁλοσχερὴς ἀνήρ.

Sophoclea miror in Excerptis praetermissa *Grotio*, nec non Amphionis ad Antiopen ista; qui si praeterea dixerit in *Euripidis* dramate, Iovem, aeterna pace beatum, atque omnibus in coelo rebus bonis affluentem, Deorum regina conjuge cum frueretur, turpiter ab hominibus fingi formas in terris quotidianas venantem, et hominis instar cum illis rem habentem; hoc, vel simile quid si dixerit Amphion *Euripidis*, ad ista respondere potuit Antiope, praeter alia, quae prostant ex *Euripidis* Antiopa in *Stobaei* Florileg. p. 386, 25. *Grot.* p. 239. *Barn.* v. 86.

c

Κόρος δὲ πάντων· καὶ γὰρ ἐκ καλλιόνων
Λέκτροις ἐν αἰσχροῖς εἶδον ἐκπεπληγμένους.
Δαιτὸς δὲ πληρωθείς τις ἄσμενος πάλιν
Φαύλῃ διαίτῃ προσβαλὼν ἥσθη στόμα.

Horum versuum quartum, cum forte legeretur *Athenaeo* citatus X, p. 421. F. *Grotius* retulit inter Excerpta ex incerta Trag. p. 435. et *Barnes.* p. 514. hic tamen ab eruditissimo populari *Gatakero* veram versus sedem discere potuisset ex

A. M. P, c. x, p. 519. qui similis sententiae dicta, hoc etiam Antiopes adscripsit ad *M. Antonin.* vi, 46.

i similia quoque dixerit in Iovem Antiope his *Propertii*: iii, El. xiii, 19,

Iupiter Antiopae nusquam succurris habenti 65
Tot mala? corrumpit dura catena manus. a
Si Deus es, tibi turpe tuam servare puellam?

quae praecedunt, et quae sequuntur,

Invocet Antiope quem nisi vincta Iovem?

monstrant, opinor, scripsisse *Propertium*:

Si Deus es, tibi turpe, tuam servire puellam:

quod aliquoties in ista versus sede, etiam absque casu, collocavit. Solent autem malis pressi sic apud *Euripidem* saepe loqui, Phoen. 86. Cycl. v. 353. Herc. v. 347. Elec. 583. etc. — Amphiona non dedecent quae habet ex Antiopa *Stobaeus* p. 439, 53. *Grot.* p. 320. *Barn.* v. 96,

Οὐ σωφρονίζειν ἔμαθον, αἰδεῖσθαι δὲ χρή, b
Γύναι, τό τε λίαν, καὶ φυλάσσεσθαι φθόνον.

Euripidis formam scribendi *φυλάσσεσθαι* praebet *Stobaeus Gesn.* sed ubi vulgarunt, *Γύναι, τὸ λίαν·* voculam interieci, quia primam in *λίαν*, Comicis aliisque etiam productam, vicies corripit *Euripides*; cuius perpauca loca, quae possent obiici, facillimam omnia medelam admittunt. — Nec in hac scena cum Amphione loquenti Antiopae disconvenirent ista apud *Stob.* p. 538, 28, *Grot.* p. 417, *Barn.* v. 28, partim *Erotiano* in *Κατεφρόνει* ex Antiope citata,

Φρονῶ δ' ἃ πάσχω, καὶ τόδ' οὐ σμικρὸν κακόν·
Τὸ μὴ εἰδέναι γὰρ ἡδονὴν ἔχει τινὰ
Νοσοῦντα· κέρδος δ' ἐν κακοῖς ἀγνωσία.

Agnita matre, quum iniurias filii cognovissent multiplices, c
quibus illam imperiosa Dirce tanquam mariti concubinam ut mulier ferociter vexaverat, nihil tale meritam, supra naturam et ipsi saevientes saevam mulierem crudeli supplicio necarunt: hoc quoque supplicium in scena narratum ab *Euripide* ex uno novimus Antiopes fragmento, quod *Longinus* protulit in exemplum rebus aptae verborum compositionis, qua in parte fuit artifex *Euripides* admirabilis. Miserationem movebant de Hippolyto narrata, furiis equorum distracto, *Eurip.* Hipp. v. 1236, qui, curru suo excussus, et resupinus haerens,

ἡνίαισιν ἐμπλακεὶς
Δεσμὸν δυσεξήνυστον ἕλκεται δεθεὶς,
Σποδούμενος μὲν πρὸς πέτραις φίλον κάρα,
Θραύων δὲ σάρκας.

66 *Seneca* Hipp. v. 1093,

a *Late cruentat arva, et illisum caput*
Scopulis resultat; auferunt dumi comas:
Et ora durus pulcra populatur lapis.

Contra spectatoribus dramatis Antiopes perplacuerunt a nuncio de Dirce relata, per montes, per scopulos, a truci tauro hùc illuc raptatâ: hinc ista pauca, plena latentis artificii, nobis dedit *Longinus* π. Ὕ. XXXIX, 7,

εἰ δέ που τύχοι
Πέριξ ἑλίξας [ταῦρος,] εἵλχ' ὁμοῦ λαβὼν
Γυναῖκα, πέτραν, δρῦν, μεταλλάσσων ἀεί.

b Quî quidem Euripideum norunt in scribendo χαρακτῆρα, hi, ni fallor, recte me vocem ταῦρος interseruisse vulgatis, atque ista, Πέριξ ἑλίξας, versus initio collocasse fatebuntur.

Chori verba quaedam Dircen a scelerum vindice tarde quidem, punitam tamen, canentis illa suspicor esse, quae sunt ex Antiopa in *Stobaei Eclog.* p. 9. ed. *Grot.* p. 123. *Barn.* v. 31 — 34.

Feceritne etiam *Euripides* in Antiopa laetum Amphiona hymnum sive Paeana canentem non temere dixerim: et hoc tamen aliquis suspicaretur ob ista *Philostrati* in Hippodromo V. S. II, 27, §. 4,

Καὶ κρεῖττον ὄλβου κτῆμα,

ἐκάλει [τὴν μελέτην] ἐκ τῶν Εὐριπίδου τε ὕμνων καὶ 2)

---

2) *Amphionis* illic, ut Poëtae, hymnos citari, praeter *Olearium*, censuit eruditiss. *Petrus Joannes Burette dans les Memoires de Litterat. de l'Acad. R. de Inscr.* T. X, p. 194. Apud *Harpocration.* in Ἑκατομβαιὼν legitur Ὑπερίδης ὁ τοῦ Ἀμφίονος φησίν· ubi corrigendum puto, Ὑπερίδης· ὁ γοῦν Ἀμμώνιος φησὶν etc. ut Lamprensis *Ammonius* designetur Nostro citatus in v. Βωμὸς, et saepius *Harpocrationi*, cuius verba in v. Ἀμαζόνειον hoc videntur modo restituenda: διείλεκται περὶ τῆς Ἀμαζονείου ἀφιδρύσεως Ἀθήνησιν Ἀμμώνιος.

Ἀμφίονος. canentem certe, matre vindicata, fecit Propertius
III, El. XIII, v. 41,

Prata cruentantur Zethi; victorque canebat c
Paeana Amphion rupe, Aracynthe, tua;

cantare saepe *solitus* (*Virgil.* Ecl. II, 23,)

si quando armenta vocabat,
Amphion Dircaeus in Actaeo Aracyntho.

hoc etiam ab *Euripide* sumsit *Virgilius:* nam, teste *Probo,* 67
Amphionem et Zethum Euripides, Iovis ex Antiopa Nyctei a
filia natos, ait cantando potuisse armenta vocare.

Musicus Amphion, Zethus pastor et rusticus, pro sua quisque arte disputarunt in *Euripidis* dramate; sed more hominum facientes, qui suarum quisque opinionum studio abrepti causam, de qua agere coeperint, in aliam saepe derivare solent, motam de sola Musica, essetne utilis necne, controversiam ad alia fratres traduxerunt Euripidei: suas Poëta delicias Philosophiam, veri nominis Musicam, amantem fecit Amphiona; cumque hic in artis suae defensionem sapientiae virtutisque utilitatem commendasset, agrestis ille Zethus, primum Musicam ad maiora nato inutilem esse contendit et noxiam, quippe quae rectam indolem necaret; tum, omnibus conquisitis, quae dici possent in nimium Philosophiae studium, al-
tius provectus studium in universum sapientiae virtutisque vi- b
tuperavit, effecitque adeo, ut, seposita tantisper lyra, fratris severitati morem gesserit Amphion, atque ad armenta remque familiarem tuendam augendamque animum adiecerit. Quod ultimum dicebam, si non *Euripidis,* nititur saltem *Horatii* testimonio I Epist. XVIII, v. 39,

Nec tua laudabis studia, aut aliena reprendes;
Nec, cum venari volet ille, poëmata panges.
Gratia sic fratrum geminorum Amphionis atque
Zethi dissiluit; donec suspecta severo
Conticuit lyra: fraternis cessisse putatur
Moribus Amphion.

Acroni Amphion citharam omisisse dicitur *causa discordiae vitandae. Platonis* illic Gorgiae meminit *D. Lambinus,* prae-
betque huc spectantis *Stratonici* dictum. c

Cetera quae dixi de hac Euripidea fratrum disputatione partim ex reliquiis, illinc a *Stobaeo* aliisque decerptis, demonstrari possunt, partim *Platonis, Ciceronis, Dionis Chrysostomi,* aliorumque hac de re dictis. *Auctor* Rhetoricorum

ad Herenn. II, c. 27, *Verendum*, inquit, *est*, *ne de alia re dicatur*, *cum alia de re controversia sit*, *inque huiusmodi vi-*
68 *tio considerandum est*, *ne — tota caussa mutata in aliam*
a *derivetur*; *uti apud Pacuvium Zethus cum Amphione*, *quorum controversia cum de Musica inducta sit* (MSS. *est*: malim *esset*), *disputatio in sapientiae rationem et virtutis utilitatem consumitur.* — *Cicero* de Orat. I, c. 37, *miror*, *cur Philosophiae*, *sicut Zethus ille Pacuvianus*, *prope bellum indixeris.* Vtrum *Pacuvii* Zethum aut Amphiona dicant, an *Euripidis*, res eodem recidit; *Pacuvius* enim Antiopam *Euripidis* Latinam fecit, atque adeo eadem geminos hos disputantes, quae multo fecerat elegantius *Euripides* Graecis senariis dicentes. *Cicero* de Invent. I, c. 51, *Amphion apud Euripidem*, *item apud Pacuvium*, — *vituperata* (a fratre Zetho, nempe) *Musica*, *sapientiam laudat*: sed disertum *Ciceronis* est testimonium de Fin. I, c. 2, *Quis tam inimicus pene nomini Romano est*, *qui Ennii Medeam aut Antiopam Pacuvii spernat aut reiiciat*, *qui se iisdem Euripidis fabulis delectari dicat*: paulo ante, has
b ipsas intelligens, fabulas dixerat *Latinas ad verbum de Graecis expressas*: hoc usus est loco *R. Bentlej.* in Epist. ad *J. Mill.* p. 17, ceteris etiam *P. Scriverius* in *Pacuvii* Tragoed. reliquiis p. 75, *Bentlejum* miror Antiopam *Euripidis* leviter attigisse tantum; *Scriverium* nihil invenisse reliquiarum, quod videri possit in ista scena, quam toties attigerunt veteres, locum reperisse, qua tam animose verbis fratres concertarunt Euripidei. Claudam hoc caput verbis *Dionis Chrysost.* ex Orat. LXXIII, p. 635. B. C. quibus istius Euripideae scenae nobis argumentum traditur: *τί δὴ βουλόμενος ταῦτα ἐγὼ διῆλθον; οὐ γὰρ δὴ νουθετῶν σε τοιαύτην νουθεσίαν οὐδὲ ἀποτρέπων τοῦ πιστὸν εἶναι· πολὺ γὰρ ἂν εἴην Ζήθου φαυλότερος τοιαῦτα ἐπιτιμῶν· ὡς ἐκεῖνος ἐνουθέτει τὸν ἀδελφὸν, οὐκ ἀξιῶν φιλοσοφεῖν αὐτὸν, οὐδὲ περὶ Μουσικὴν διατρίβειν, ἐάσαντα τὴν τῶν ἰδίων ἐπιμέλειαν· ἔφη δὲ αὐτὸν ἄτοπόν τινα καὶ ἀσύμφορον μοῦσαν εἰσάγειν·* mox senarium exhibet Euripidei Zethi,

c *Ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.*

sumseritne ista sua *Dion* ex ipso *Euripide*, an e *Platone* dubito. Sed de Euripideis ex Antiopa, quae multo nobis plura dedit *Plato*, et de ista dramatis parte nobilissima dicam capite sequenti.

CAPVT VIII. 69

a

Ex Antiope partem scenae praebet.

Amphionis et Zethi colloquentium versus ex Antiopa in suum locum relati. Quid sibi velit in Platone Ἀμφίονος ῥῆσις. *Critoni locus non in Critia, sed in cognomine dialogo.* παρεὶς ἐᾷ *redditum Euripidi. D. Heinsii quaedam gloriatio.* Διαστρέφειν, *pervertere, leges, Musicam etc.* ψυχῆς γενναία φύσις. τοιαῦται φύσεις, *ingenia eiusmodi. Euripidis dictum, Qua pote quisque in ea conterat arte diem.* Πολὺ νέμειν τινὶ, *multum alicui tribuere. Vnus vir saepe praestat multitudini. Athletices contemptor Eurip. Non agenda esse multa. Diphilus abutitur Euripideis.* Παῦσαι δ' ἀοιδῶν, *ut Desine querelarum.* Ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ, *quin da te mihi.* b

Amphionis Euripidei tres nobis senarios, quos et aliunde notos habuissemus, exhibet in Gorgia *Plato* I, p. 484. E. vellem totam Amphionis ῥῆσιν obiecisset Callicli Philosophiae vituperatori *Platonis* Socrates; ille semper amabilis εἴρων, cum iam ad augustias redactus Callicles interruptum colloquium cuperet, Gorgia ceterisque dissentientibus, neque ipse, inquit, illibenter cum Callicle usque eo verba commutassem, ἕως [ἂν] αὐτῷ τὴν τοῦ Ἀμφίονος ἀπέδωκα ῥῆσιν ἀντὶ τῆς τοῦ Ζήθου· p. 506. B. hinc, *Platonem* refutans satis acerbe, τὴν τοῦ Ἀμφίονος ῥῆσιν memorat *Aristides* T. III. p. 167. Zethi scilicet Euripidei versus aliquot, suis tamen verbis accommodatos, Callicles adhibuerat *Platonis*, p. 485, et 486. ut, quibus ille fratrem in scena nonnihil moverat, iisdem argumentis Socratem abstraheret a Philosophia, quam iuvenibus pulcram atque utilem fassus, si quis aetatem in illa contereret, seni praesertim inutilem, et, si forte aliquando in ius traheretur, forensis eloquentiae rerumque quotidianarum ignaro noxiam esse contendebat. Calliclea autem quem in finem dederit ista *Plato*, et de qua Philosophia non noluerit intellecta, recte mihi declarasse videtur *A. Gellius* N. A. x, c

cap. 22, quo Calliclis ista *Platonis* e Gorgia transscripsit, Eu-
70 ripidea quae dicebam continentia. Sententiam Calliclis sic pau-
a cis expressit *Olympiodorus* in Gorgiam *Platonis MS.* *Προ-
φέρει — ἀπὸ Ἀντιόπης τοῦ δράματος Εὐριπίδου ἰαμβεῖα διά-
φορα, προτρεπόμενος τὸν Σωκράτη μὴ φιλοσοφεῖν, ἀλλὰ
μᾶλλον τὸν πολιτικὸν βίον ζῆν· καὶ λέγει αὐτῷ, ὅτι τὸ μειρά-
κια παιδία μεταχειρίζεσθαι φιλοσοφίαν ἐπαινῶ· τὸ δὲ γέροντας
μὴ καταφρονεῖν μωρόν.* Vbi Callicles ore *Platonis* ad Socra-
tem, *κινδυνεύω*, inquit, *πεπονθέναι νῦν ὅπερ ὁ Ζῆθος πρὸς
τὸν Ἀμφίονα ὁ Εὐριπίδου.* *Olympiodori* commentarius ista
dat: *πρὸς τὸν Ἀμφίονα] Ὁ Ἀμφίων οὗτος Μουσικὸς ἦν.
ὁ οὖν Ζῆθος, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι ῥίψον τὴν
λύραν, καὶ κέχρησο ὅπλοις. κἀγὼ οὖν λέγω σοι, ὅτι ῥίψον
τὴν φιλοσοφίαν, καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν δεῦρο, καὶ δίκαζε.* —
Ad ista Calliclis p. 486. A. *εὐνοίᾳ γὰρ ἐρῶ τῇ σῇ.* haec haben-
tur ibidem: *Κατὰ ἀλήθειαν ὁ Καλλικλῆς ὡς εὐνοῶν ἔλεγεν·
ἀλλ' ὁ Σωκράτης κελεύει αὐτὸν σκοπῆσαι, εἰ τῷ ὄντι ἡ εὔνοια
αὕτη ἐπωφελής ἐστιν. Οὕτω γοῦν καὶ ἐν τῷ* 1) *Κριτίᾳ πρὸς
τὸν Κρίτωνα φησί.* Haec olim in Frisia adhuc haerente me-
b cum communicavit Amicissimus *D. Ruhnkenius* ex libro non-
dum edito descripta; alia quoque, quae, cum ad verba spe-
ctent *Euripidis*, suis locis commodius collocabuntur. — Prae-
ter tres quatuorve senarios, quae latebant in Gorgia *Platonis*
Euripidea, nec *Ficino* neque *Serrano* animadversa, aliis for-
san ante detecta, primus indicavit *G. Canterus* Nov. Lect. VII,
c. 27. Ex ineditis in Gorgiam commentariis etiam *Olympio-*

---

1) *Critiam* Dialogum *Platonis* mors interrupit imperfectum; sed in Critia neque *Critoni* fuit inter interlocutores locus, neque huic Socratis correctioni. Scripserat procul dubio *Olympiodorus* *ἐν τῷ Κρίτωνι πρὸς τὸν Κρίτωνα φησί.* In Critone *Platonis* loquitur in carcere Socrates cum uno Critone, ut erat amantissimus praeceptoris, animose cupiente ut se sineret amicorum ope quantocius carcere liberari: istam Critonis *προθυμίαν* ceterorumque laudat Socrates; sed multis demonstrat indignum esse persona sua, si ex carcere se sinat educi: ad ista *Platonis* e Phaedone p. 171, *ᾔδειν, ἔφη ὁ Κρίτων·* *Olympiodorus* ista dixisse scribit Critonem, *διότι πεῖραν αὐτοῦ εἶχεν ἐν ὁμωνύμῳ διαλόγῳ, ὡς καταφρονητικῶς ἔχοντος περὶ τὸν θάνατον.* ista nobis excerpsit ex eius commentariis Clar. *Forster.* De *Critone Platonis* saepe miratus sum quod *Platoni* frequenter iniurius scribit *Athen.* XI, p. 506. D.

dori quaedam alia quoque, dedit *Dan. Heinsius* Notis in *Horatium* p. 45. Ab his in nonnullis diversa concinnavit *H. Grotius* in Excerptis ex *Eurip.* p. 373. Horum diligentiam hac in parte superavit *Th. Gatakerus*, et *Platonis* Euripidea quibusdam additamentis, sagaciter in *Stobaei* Florilegio detectis, locupletavit A. M. P. c. x, p. 510. Excerpta *Grotii*, prout auxerat illa *Gatakerus* emendaveratque, *Barnesius* repraesentavit, subiectis ex *Stobaei* Florilegio Grotiano, quae illic velut ex *Euripidis* Antiope decerpta reperiuntur: ex vitiosis, quae reliquit *Gatakerus*, more suo ne literam quidem emendavit. c
De multis hic in exemplum attingam unicum versum, inter Barnesianos ex Antiope 17,

> [*Ἀνὴρ γὰρ, ὅστις εὖ βίον κεκτημένος*] 71
> *Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελείᾳ παρείασεν,* a

Quantillum erat *Euripidae* manum restituisse, corrigendo:

> *Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελίᾳ παρεὶς ἐᾷ·*

In *Stobaei* legitur Florileg. p. 209, 40, *ἀμελείᾳ παρειάσει·* in suo dederat *Grotius* p. 139, — *ἀμελίᾳ παρειάσει*. *Gatakerus*, qui primus haec ex Antiopa esse docte suspicabatur, legebat, quod exhibet editio *Barnesii*, *ἀμελείᾳ παρείασεν*. Ad haec *Heathius* notis in Fragm. *Eurip.* p. 165, *Verbum*, ait, *παρειασε penultimam necessario producit, etc. Forsan reponi potest παριεται, subaudita ad τα μεν κατ' οικους praepositione κατα.* Sed *ἀμελείᾳ* tolerari non potest in ista sede senarii Tragici; nil dicam de *παρίεται·* fatebitur, qua est facilitate vir humanissimus, ex *παρειάσει*, ne litera quidem mutata, recte efformasse me, b

> *Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελίᾳ παρεὶς ἐᾷ·*

Apud *Euripidem* multo frequentius quam ceteros *παρεὶς*, *παρεῖσα· πάρες·* vicies minimum, reperiuntur: *Gesnerus*, *Grotius*, *Barnesius* (v. 97) ut Euripidea vulgarunt ex Bellerophonte:

> *Ἐγὼ γὰρ, εἰ νοῦν εἶχ' ἐμ' ὁ σπείρας πατὴρ,*
> *Ἠπιστάμην ἂν Μουσικὴν παρεισπονεῖν·*

vidit mecum *Heathius*, de quo nemo dubitabit, scribendum

> *Ἠπιστάμην ἂν, Μουσικὴν παρεὶς, πονεῖν.* c

In Ione v. 745. *μὴ πάρες κόπῳ* nempe *σεαυτὸν*, eleganter

72 emendabat Amicus *Musgravii* Emend. in *Eurip.* p. 168. In
a Troadum v. 690, "Ἄφθογγός εἰμι καὶ παρεῖσ' ἐῶ στόμα· verbum ἐῶ sollicitari non debuerat. *Sophocles* Oed. in Col. 355, τὰ μὲν — Παρεῖσ' ἐάσω. Sed illud ipsum παρεὶς ἐᾷ legitur in Euripideis apud *Plutarch.* II, p. 24. c.

Ζεὺς γὰρ τὰ μὲν τοιαῦτα φροντίζει βροτῶν,
Τὰ μικρὰ δ' ἄλλοις δαίμοσιν παρεὶς ἐᾷ.

Incerti Tragici *Grotio* visa in Excerpt. p. 467, et *Davisio* in *Ciceron.* de N. D. II, c. 66. non dubitanter *Euripidi* tribuo cum *Gatakero* ad *Antonin.* VII, 31. *Euripidis* certe sunt apud eumdem *Plutarch.* II, p. 464. A.

τῶν ἄγαν μὲν ἅπτεται
Θεός, τὰ μικρὰ δ' εἰς τύχην ἀφεὶς ἐᾷ.

b Quod legitur p. 811. D. in eodem dicto, — ἀνεὶς ἐᾷ· *Grotius* recepit in Exc. ex *Eurip.* p. 429. hinc *Barnes.* Incert. v. 350. alterum equidem cum *Heathio* rectius arbitror ἀφεὶς ἐᾷ. Pro ἀφίσια, *Heringa* noster *Posidippo* Comico recte restituit ἀφεὶς ἔα, Observ. c. 28, p. 286. *Eurip.* in Electra v. 379,

Κράτιστον εἰκῇ ταῦτ' ἐᾷν ἀφειμένα·

de isto versu miror quod nobis narrat *Diogenes* L. II, 33. *Eurip.* *Stobaei* p. 437, 20,

Οὐ γάρ ποτ' ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χρὴ
Δοῦναι χαλινούς, οὐδ' ἀφέντ' ἐᾷν κρατεῖν.

c ad reliqua propius accedit hoc *Sophoclis* Aj. v. 765, Ajacem μήδ' ἀφέντ' ἐᾷν. *Aliquid vel aliquem missum facere* dicitur quis in talibus saepe ἐᾷν· ἀφιέναι· et ἀφεὶς ἐᾷν.

Dan. Heinsius notis suis in *Horatium* p. 55, concinnatis quodammodo Zethi Euripidei ex *Platone* nonnullis, „nullo, inquit, negotio, partim ex ipso, partim nondum „editis duobus, qui penes nos sunt, interpretibus, totam „ῥῆσιν continuare possis, et eximium praestantissimi auto„ris locum a tenebris vindicare: quod fortasse operae pre„tium sit.“ In his paene dixerim *Heinsium* νεανιεύεσθαι. in cuius Lectionibus *Theocrit.* alicubi *iuvenilem iactantiam* notare memini *Ti. Hemsterhusium* in *Scholia* ad *Aristoph.* *II.* p. 180. istiusmodi vero ingeniis a quibusvis insultari hoc sane permoleste ferimus. *Duo cum faciunt idem non est idem.*
73 Sed, si verum licet fateri, quae dedit illic tanquam Euri-
a pidea, non optime sunt tornata: potuisset tamen Poëta *Hein-*

sius, solius ope ingenii, Zethum atque Amphiona elegentissimis Graecis etiam senariis fecisse pro sua quemque arte probabiliter disputantes. Sed Atticorum veterum et *Euripidis* amantes, non quidem *attoniti* legeremus, duros tamen ex *Antiopa Pacuvii verrucosa* hoc quidem in loco versus suavissimis *Heinsii* Graecis anteponeremus: ad ductum enim *Pacuvii* ex multis incertae sedis versibus *Euripidae* forsan inveniremus ex hac Antiopae scena descriptos: *ἀλλὰ ταῦτα δὴ εὐχαῖς ἐστιν ὅμοια*· hic unicus *Pacuvii* trochaicus a *Gellio* servatus N. A. XIII, c. 8, recte scriptus *G. J. Vossio*,

Ego homines odi ignava opera, et philosopha sententia,

Zethi personae non disconvenit: neque illo cum viris doctis versum *Euripidis*, b

Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφὸς,

sed alium opinor expressum qui nobis perierit. Quandoquidem vero cum *Heinsio* operae pretium fore videtur, si quoad eius fieri poterit hic illic nonnulla in hanc scenam restituantur; ego, minime *ποιητικὸς*, in eius reliquiis dispersis et saepe retractatis redintegrandis concinnandisque periculum faciam.

74
a

ΕΚ ΤΗΣ ΑΝΤΙΟΠΗΣ ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ.

ΖΗΘΟΣ. ΑΜΦΙΩΝ. ΧΟΡΟΣ.

ΖΗ. *Ἀμφίον, ἀμελεῖς ὧν ἐπιμελεῖσθαί σε δεῖ,*
Αἰσχρῶς τε, ψυχῆς ὧδε γενναία φύσις,
Γυναικομίμῳ διαπρέπεις μορφώματι.

— — — — — — — —

— — — — — — — —

b ————

Vs. 1 — 3.] De plerisque reliquis securus, haec etiam spero me viris doctis adprobaturum, quae nonnihil a vulgatis sunt diversa: nituntur primum his *Platonis* ex Gorgia p. 485. E. ubi Callicles ad Socratem, *καὶ ἐμοὶ*, ait, *τοιαῦτ' ἄττα ἐπέρχεται πρός σε λέγειν, οἷάπερ* (ὁ *Ζῆθος*) *πρὸς τὸν ἀδελφὸν, ὅτι ἀμελεῖς, ὦ Σώκρατες, ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι, καὶ φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν μειρακιώδει τινὶ διαπρέπεις μορφώματι·* quid hinc velut *Euripidis* effecerit *G. Canter.* vid. in eius N. L. VII, c. 27. Vt sequentia necterentur cum iis quae praecedunt, posueram ex *Platone*: [*ἀμελεῖς, ὦ Ἀμφίον, ὧν δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι.*] Quibus apud me lectis feliciter Doctiss. *Jo.* Noster *Luzacius* illinc senarium efformavit: *Ἀμφίον, ἀμελεῖς ὧν ἐπιμελεῖσθαί σε δεῖ.* Eiusdem etiam adiacent Latina: mihi primum videbatur scripsisse *Plato*, *φύσιν ψυχῆς ὧδε γενναίαν — διαστρέφεις· adeo generosam animi indolem — pervertis.* Qui *iura, leges, Musicam etc. pervertunt* dicuntur illa *διαστρέφειν.* opposite ad Orphea et Amphiona notantur *οἱ διαστρέψαντες καὶ κατάξαντες τὸ σεμνὸν τοῦ μέλους*, *Dioni Chrys.* Or. 32, p. 380. c. Non *oculi* tantum *perversi*, ut strabonum, *διάστροφοι*, sed *ὄμμα καὶ φρένες διάστροφοι* memorantur *Soph.* Aj. 446, *Aesch.* Prom. v. 674. *Thom. M.* in *Διάστροφοι φρένες· — καὶ διάστροφος μορφή.* — Et sic a *Platone* scribi potuit, tametsi alterum esset *Euripidis*, in margine forsan adnotatum, sicut ad vocem *Platonis* *Μειρακιώδει* haec leguntur in *Olympiodori* commentario *MS.* *Ὁρᾷς πῶς, Εὐριπίδου, γυναικώδει, εἰρηκότος, αὐτὸς μειρακιώδει*

c

75

EX EVRIPIDIS ANTIOPE. a

ZETHVS. AMPHION. CHORVS.

[Latina, pleraque *Grotii*, interdum ad Graeca non respondent.]

ZE. *Omittis ea, quae te respicere oporteat,*
Amphion: animi sicne generosi indolem
In morem et habitum feminarum emasculas?

— — — — — — — — —
— — — — — — — — —

---
b

εἶπε. Sed *Euripidem* posuisse *Γυναικομίμῳ*, didicit *Grotius* ex *Philost.* de V. A. IV, c. 21, quo sui temporis Athenienses dicebat Apollonius in Bacchanalibus, *Γυναικομίμῳ μορφώματι, κατὰ τὸν Εὐριπίδην, αἰσχρῶς διαπρέπειν·* hinc *διαπρέπεις* restituendum monuit et *Heathius*, quod *Barnesius* etiam exhibet v. 4. *Grotius* sic ista dederat: — *ψυχῆς ὧδε γενναίαν φύσιν Γυναικομίμῳ διατρέπεις μορφώματι*. *Jo. Piersonus*, Praefat. in *Moerid.* Attic. ex *Philostrati* aliorumque locis suspicabatur p. XLIV, sic expleri posse senarios *Euripidae*,

Φθείρεις δὲ ψυχῆς ὧδε γενναίαν φύσιν
Γυναικομίμῳ διαπρεπὴς μορφώματι.

aut etiam putabat *διαπρέπων* legi posse. Qui corrumpunt c
indolem suam recte quidem dicuntur *τὴν φύσιν διαφθείρειν·* ut *Luciano* in fine Somnii, *φύσιν οὐκ ἀγεννῆ διαφθείρων*. et significatum voluit Zethus *Euripidis*, *Quid — necas rectam indolem?* sive *praeclaram ingenii indolem*. Sed neque illud *φθείρειν* sic, ut puto, adhibetur apud Tragicos, neque adeo liquet quo nitatur. Quum vero praeberet *αἰσχρῶς Philostratus*, hoc adfirmatum a *Platone* p. 485. A. et 486. A. recepi tanquam optimum; utque ad *διαπρέπεις* cetera congruerent, *γενναίαν φύσιν* in *γενναία φύσις* mutavi, videorque adeo forma paulo rariori, hinc obscurata, expressam hanc *Euripidis* Zetho restituisse sententiam: Rem negligis familiarem, Amphion, *quique praeclaram adeo habes ingenii indolem, forma muliebri turpiter speciosus incedis*: sive dicatur Amphion

76

a *AM.* † — — — — — — — ἐν τούτῳ γέ τοι
Λαμπρός θ' ἕκαστος, κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται,
Νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος,
Ἵν' αὐτὸς αὑτοῦ τυγχάνει κράτιστος ὤν.
— — — — — —

ψυχῆς γενναία φύσις· sive γενναίαν ἔχων τῆς ψυχῆς φύσιν, aut etiam ἐν τῇ ψυχῇ καὶ τῇ φύσει τὸ γενναῖον ἔχων· idem his locutionibus significabitur: ἐν τῇ φύσει Τὸ σωφρονεῖν ἔνεστιν, *Eurip.* Bacch. v. 315. vid. Adnot. in Hippol. v. 79. ex loco *Demosthenis* ibi citato, quo scribit *iuris et aequi pudorisque altaria maxime veneranda, inesse*
b ἐν αὐτῇ τῇ ψυχῇ ἑκάστου καὶ τῇ φύσει· facile vox corrigi poterit in huius Orat. contra Midiam p. 371, §. 349. — Recte *Schol. Soph.* in Oed. T. v. 683, ad ista αἱ δὲ τοιαῦται φύσεις, — scribit, ὁ ἔχων ἄνθρωπος, nempe τοιαύτην φύσιν· sic accipi debent αἱ ὑμέτεραι φύσεις bis apud *Thucyd.* VII, c. 14. αἱ τοιαῦται φύσεις in *Isocratis* Paneg. p. 64. B. *Terent.* And. I, 1, 64, *qui cum ingeniis conflictatur eiusmodi.*

Vs. 4—7.] In hac, Poëtis Graecis et Latinis decantata, notissima sibi sententia miror errare potuisse *Grotium*: *Cicero* de Off. I, c. 31, *ad quas res aptissimi erimus, in iis potissimum elaborabimus:* et elaboramus plerique: nam *trahit sua quemque voluptas*; et *Naturae sequimur semina quisque suae*, *Propert.* III, El. VII, 20. Latinis itaque *Grotii* substitui quae dedit *Gatakerus* Dissert. de N. I. S. c. XXV. qui citatis auctoribus sic ibi sententiam tractavit
c *Euripidis*, et in *M. Antonin.* V, I, ut eius observatis frustra quid adiiceretur: *Cicero* ad Att. V, Ep. X, in istis: *o illum! verum*, ἔρδοι τις, *dices*: nobilem respexit versum sive *Aristophanis*, seu illo antiquiorem, in eius certe Vespis 1422,

Ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.
Qua pote quisque, in ea conterat arte diem:

quem versum frustra sollicitabat *Gatakerus*. Recte etiam versu ult. pro τυγχάνῃ, quod fraudi fuit *Grotio*, et *Davisio* ad *Max. Tyr.* XXIII, §. 1. restituit τυγχάνει, et κράτιστος ex *Plutarcheis*; sed in initio loci constituendo labuntur ambo. Ex his apud *Platonem* p. 484. B. συμβαίνει τὸ τοῦ Εὐριπίδου, *Λαμπρός τέ ἐστιν ἕκαστος ἐν τούτῳ, κἀπὶ τοῦτ' ἐπείγεται, Νέμων* etc. vide mihi quaeso

77

AM. Hac re triumphat quisque, in hanc connititur, a
In hac diei maximam partem terit,
Excellere in qua maxime se senserit.
— — — — — —

quid efformaverit *Grotius* velut *Euripidis!* Excerpt. ex *Eurip.* p. 427,

λαμπρὸς ἐν
Τούτῳ 'σθ' ἕκαστος

sequutus hoc *Gataker.* in *Antonin.* in Dissert. aliud substituit deterius adhuc:

λαμπρὸς ἐν τούτῳ τε γὰρ
Ἕκαστός ἐστι,

Barnes. vocem prorsus inusitatam dedit, — ἐν τούτωΐ γὰρ Λαμπρός θ' ἕκαστος. — Isthaeccine, ἐν τούτωΐ· ἐν τούτῳ τε γάρ· ἐν Τούτῳ 'σθ', Doctissimis Graecorum versuum artificibus excidisse! quorum nihil usquam simile legerant in fine senariorum, in quo cum apud *Eurip.* ceterosque frequenter sit in gnomis — γέ τοι, hoc posui: legi tamen etiam commode posset: b

ἐν τούτῳ γε πᾶς
Λαμπρός τις ἐστὶ, κἀπὶ τ. ἑ.

prout aliquoties loquitur *Euripides*; sed laudo *Barnesium*, qui haec primus ad Antiopen retulerit: mihi hac in scena fuisse videntur Amphionis. Esse ex Antiope tum ex *Platone* suspicari licet, tum ex *Olympiodoro*; cuius huc etiam ista pertinere puto: προφέρει ἀπὸ Ἀντιόπης Εὐριπίδου ἰαμβεῖα διάφορα. — In hanc sententiam Amphionem plura dixisse non opinor tametsi his senariis ista proxima subiiciat *Plato*: ὅπου δ' ἂν φαῦλος ᾖ, ἐντεῦθεν φεύγει, καὶ λοιδορεῖ τούτῳ· τὸ δ' ἕτερον ἐπαινεῖ. — Eleganter autem, in qua re cupide quis elaborat, *cuique* adeo *maximam tribuit diei partem*, *Euripidi* dicitur Νέμων τὸ πλεῖστον ἡμέρας τούτῳ μέρος· errantem in his *G. Budaeum* Comm. L. G. p. 731, recte corrigit *H. Steph.* Thes. L. G. T. II, p. 1017. G. Sed utrumque latuit *Euripidae* locus, quo spectabat Philosophus: hinc commode explicari possunt locutiones, πολὺ, πλέον, πλεῖστον τινὶ νέμειν· *multum, plus, plurimum alicui tribuere*; et ἔλασσον, vel οὐδὲν τινὶ νέμειν. sic bis terve, (semel plene p. 169, 86,) loquutus, *Thucyd.* scripserat, c

78

a † Τὸ δ' ἀσθενές μου καὶ τὸ θῆλυ σώματος
Κακῶς ἐμέμφθης· καὶ γὰρ, εἰ φρονεῖν ἔχω,
Κρεῖσσον τόδ' ἐστὶ καρτεροῦ βραχίονος.
† Γνώμῃ γὰρ ἀνδρὸς εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
Εὖ δ' οἶκος· εἴς τ' αὖ πόλεμον ἰσχύει μέγα·
Σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα τὰς πολλὰς χέρας
Νικᾷ· σὺν ὄχλῳ δ' ἀμαθία πλεῖστον κακόν.
† Καὶ μὴν, ὅσοι μὲν σαρκὸς εἰς εὐεξίαν
Ἀσκοῦσι βίοτον, ἢν σφαλῶσι χρημάτων,
Κακοὶ πολῖται· δεῖ γὰρ ἄνδρ', εἰθισμένον
Ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς, ἐν ταὐτῷ μένειν.

— — — — — —

---

b vi, c. 88, p. 433, 17, ἵνα μηδὲ τοῖς Ἀθηναίοις ἔλασσον δοκῶσι νεῖμαι· pro δοκῶσιν εἶναι· de quo dubitare non debuit *Dukerus*. Similiter loquutum *Euripidem* ostendit *Jo. Markland* in *Eurip.* Suppl. v. 380.

Vs. 8 — 10] Huc retraxi quae dat ex Antiopa *Euripidis* *Stobaeus Gesn.* p. 36, 1. *Grot.* p. 17. *Barnesius* vs. 46 — 48. Rectius *Gesnerus* dederat v. 1, *corpus meum imbecillum ac muliebre*, quam *Grotius*, — *infirmum secus*, non sane suspicatus Amphionis esse verba ad ista fratris quae praecedunt respondentis: ne iam dicam vocem *secus* Romanis sic non usurpatam, quod e summo liquet *J. F. Gronov.* ad *Liv.* xxvi, c. 47. — vs. 9. ἐμέμφθης recte ceperunt, *vituperasti:* quomodo μεμφθῆναι etiam pro μέμψασθαι aliquoties adhibetur *Euripidi.* — In eodem
c versu, *Heathio* adnotatam praebet lectionem *Maximus:* εἰ γὰρ εὖ φρονεῖν ἔχω· haec leviter mutata, in εἰ γὰρ εὖ φρενῶν ἔχω, mihi quidem perplaceret; hoc tamen fateor minime necessarium.

Vs. 11 — 14.] Ex *Eurip.* Antiopa lecta in *Stobaeo Gesn.* p. 359. *Grot.* p. 205, ad hanc scenam pertinere vidit *Th. Gataker.* A. M. P. c. x, p. 510. b. qui sententiam utramque ex similibus veterum dictis illuminavit, iis etiam plerisque nominatis, qui ipsa repraesentarunt *Euripidis* verba: quatuor hos versus exhibet *Scriptor* vitae *Hom.* p. 366, 67. in his autem Σοφὸν γὰρ ἓν βούλευμα a *Grotio* mendosae voci recte substitutum, et πλεῖστον κακὸν, quod, pro πλέον, etiam dat *Sextus Emp.* Ἀντιῤῥ. i, p. 277. Conferri possunt, his partim usi, *Plutarch.* T. ii, p. 790. a. *Polybius* i, p. 50, *Diogen. Laërt.* vi, 104.

79

† Tu corpus in me molle et infirmum [secus] a
Non iure culpas. si mihi sapientia
Concessa, plus hoc quam lacertorum tori.

† Sapiente cura civitas feliciter
Domusque regitur: eadem et ad bellum valet.
Sententia una vincit innumeras manus.
Multi imperiti plena res discriminis.

† Hi qui saginae mancipurunt corpora,
Periculosum civitatibus genus,
Pecunia fugiente: ventri obnoxios
Manere iisdem rebus optandum foret.

Galenus in Protrept. p. 5, v. 57. ubi vitiosissima leguntur, *Eustath.* in Il. *B*, p. 182, 24. Latent Euripidea in *Themistii* Orat. xv, p. 191. A. *οὐχ οὕτω σοφὸν* (L. *σοφὸν ἓν*) *βούλευμα τὰς πολλὰς χεῖρας νικᾷ, ὡς εὐσέβεια καὶ φιλανθρωπία.* non item in Eiusdem Or. xvi, p. 207. D. Haec eadem *Platoni* suspicor obversata scribenti quae leguntur in Amatoribus T. i, p. 138. B. C. b

Vs. 15 — 18.] Haec etiam, ex Antiope, velut Amphionis, huc revocavi ex *Stob. Gesn.* p. 79, 31. *Grot.* p. 43. *Barn.* v. 54—57. — *Grotii* Latina Graecis v. 18. non sane respondent, nec satis intelligo quid sibi velint; neque etiam illa, quae Grotianis nuper vir Clarissimus substituit. Euripidea — *δεῖ γὰρ ἄνδρ', εἰθισμένον Ἀκόλαστον ἦθος γαστρὸς, ἐν ταυτῷ μένειν·* significant: *adsuetus enim intemperantiae semper ventrem expleat necesse est.* His lectis sententiam metro Praestans animi iuvenis *Joannes Luzacius* sic eleganter illigavit: c

qui se pugilice nutriunt
Gulae necesse semper est sic obsequi.

opibus autem destitutus quocunque tandem modo sibi parabit, quo corpus possit saginare, atque adeo evadat malus civis: contra qui tractat artem Musicam sibi patriaeque civis est utilissimus: congruunt ad haec *Euripidis* ista *Ciceronis* Tusc. ii, c. 16, *aniculae saepe inediam biduum aut triduum ferunt. Subduc cibum unum diem athletae, Iovem, cum ipsum* (hic sciolus forsan adscripserat, *Iovem Olympicum,*) *cui se exercebit im-*

80

a ✝ Εἰ δ' εὐτυχῶν τις, καὶ βίον κεκτημένος,
Μηδὲν δόμοισι τῶν καλῶν πειράσεται,
Ἐγὼ μὲν οὔποτ' αὐτὸν ὄλβιον καλῶ,
Φύλακα δὲ μᾶλλον χρημάτων εὐδαίμονα.

— — — — — —

✝ Τοῖος δὲ θνητῶν τῶν ταλαιπώρων βίος·
Οὔδ' εὐτυχεῖ τὸ πάμπαν, οὔτε δυστυχεῖ·
Εὐδαιμονεῖ τε, κ' αὖθις οὐκ εὐδαιμονεῖ.
Τί δῆτ', ἐν ὄλβῳ μὴ σαφεῖ βεβηκότες,
Οὐ ζῶμεν ὡς ἥδιστα μὴ λυπούμενοι;
✝ Ἐγὼ μὲν οὖν ᾄδοιμι, καὶ λέγοιμί τι
Σοφὸν, ταράσσων μηδὲν ὧν πόλις νοσεῖ.

b ———

plorabit: *ferre non posse clamabit*: notat ibi *Davisius*; athletas, eorumque saginam a Poëta, certaminum istorum osore, notari, extra controversiam positum est: quid de omni hac re sentiret nos docuit *Euripides* egregiis istis versibus, quos ex eius Autolyco nobis servarunt *Athenaeus* x, p. 413. et *Galenus* in Protrept. p. 4. Sumam inde tantum, quae ad hunc locum pertinent:

Οὐδὲν κάκιόν ἐστιν ἀθλητῶν γένους.
πῶς γὰρ, ὅστις ἔστ' ἀνὴρ
Γνάθου τε δοῦλος, νηδύος θ' ἡσσημένος,
Κτήσαιτ' ἂν ὄλβον·
Οὐδ' αὖ πένεσθαι κἀξυπηρετεῖν τύχαις
c Οἷοίτ'· ἔθη γὰρ οὐκ ἐθισθέντες καλὰ
Σκληρῶς μεταλλάσσουσιν εἰς τἀμήχανα·

In tali ῥήσει perparum interest, utrum dicas ἔθη οὐ καλὰ ἐθισθέντας, an εἰθισμένον Ἀκόλαστον ἦθος γαστρός. Illud rarius quod legitur in Grammatico Sangerm. *MS.* Νόσον ἔχειν, ἀντὶ τοῦ φαῦλον ἔθος ἔχειν· Εὐριπίδης Ἀντιόπῃ. — Athletae, qui egestate coacti Σκληρῶς μεταλλάσσουσιν εἰς ἔργα ἀμήχανα, sive κακὰ, sunt utique Κακοὶ πολῖται. In istis ex Autolyco, κἀξυπηρετεῖν τύχαις ex *Galeno* dedit *Grotius*: apud *Athenaeum* exstat, καὶ ξυνηρετεῖν· si legeretur, καὶ ξυνηρετμεῖν τύχαις· hoc altero minus usitatum hic non esset deterius, et certe pro ξυνηρεμεῖν in fine senarii, quo nonnullos offendit, *Sophocli* restituendum est ex Codicibus et aliunde in Aj. v. 1346. *Schol.* Ξυνηρετμεῖν.] Συμφωνεῖν, συντρέχειν· — ἐκ μεταφορᾶς τῶν κοινῶς ἐρεσσόντων.

81

† Quicunque largis opibus et gaza affluens a
Monumenta sortis nulla molitur suae,
Non hic beatus iure nuncupabitur,
Custos sed auri fortuito munere.
† Plena est laborum vita data mortalibus:
Non semper est infesta, non semper favens
Fortuna: nunc res laeta, nunc improspera.
Quando ergo nostra tam vaga est felicitas,
Quin absque curis discimus vita frui?
† Cantare promtum, dicere est promtum mihi,
Quod iuvet, et urbis neutiquam incendat mala. b

Vs. 19—22.] Haec quidem Amphioni vel imprimis decent, ex Antiopa prolata *Stobaeo* Floril. *Gesn.* p. 153, 20. *Grot.* p. 91. *Barn.* 58—61. Horum versuum secundo quod legitur in *Maximi* sententiis, (p. 188.) *Μηδὲν δ' ὅμως τι τῶν καλῶν πειράσεται·* vulgata lectione rectius indicabat clar. *Heathius.*

Vs. 23—27.] Quia cum vss. 26, 27, apte cohaerere videbantur vss. 28, 29, Amphioni sine controversia tribuendi, hac in sede collocavi ex Antiopa petita *Stobaeo* p. 560, 43. *Grot.* p. 433. *Barn.* v. 104—108. — versus 26 et 27 iterum posuit *Grotius*, ut ex incerta *Euripidis* Trag. in Exc. p. 435. ex *Clem. Alex.* Strom. VI, c p. 744, 9. ex Antiopa esse monuit *Gatakerus* A. M. P. x, p. 520. In his pro *Τί δῆτ' ἐν ὄλβῳ· Clementis* exhibent Edd. *Τί δῆποτ' ὄλβῳ μὴ σαφεῖ βεβηκότες·* alterum tamen verius arbitror; ne cui vero suspectum sit, *ὄλβος μὴ σαφὴς Euripidi* idem est ac *οὐκ ἀσφαλὴς* vel *οὐ βέβαιος. μὴ σαφεῖ* cum *βεβηκότες* aptius convenire videbatur.

Vs. 28, 29.] Leguntur ut ex Antiope in *Stob. Gesn.* p. 38, 17. *Grot.* p. 23. non, ut hic, duo, sed quinque versus continui; quos omnes etiam *Euripidis* Editor *Barnes.* ad Antiopen retulit v. 49—53. Nec meminerat etiam *Gataker.* in *Antonin.* II, 13, tres istorum quinque versuum ex *Eurip.* Electra petitos v. 294, etc. quod monuit *Heathius*: leguntur autem illic paulo melius scripti, quam in edita Electra, et prout scribendos vidit Amicus *Musgravii* Emend. in *Eurip.* p. 174.

82.

a † Ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ, μὴ πράσσειν παρὸν,
Μωρὸς, παρὸν ζῆν ἡδέως ἀπράγμονα.
XO. † Ἐκ παντὸς ἄν τις πράγματος δισσοῖν λόγοιν
Ἀγῶνα θεῖτ' ἂν, εἰ λέγειν εἴη σοφός.
ZH. † Καὶ πῶς σοφὸν τοῦτ' ἔστιν, εἴ τιν' εὐφυᾶ
Λαβοῦσα τέχνη φῶτ' ἔθηκε χείρονα;
— — — — — —
† Ἀνὴρ γὰρ ὅστις, εὖ βίον κεκτημένος,
Τὰ μὲν κατ' οἴκους ἀμελίᾳ παρεὶς ἐᾷ,
Μολπαῖσι δ' ἡσθεὶς τοῦτ' ἀεὶ θηρεύεται,
Ἀργὸς μὲν οἴκοις καὶ πόλει γενήσεται,
Φίλοισι δ' οὐθείς· ἡ φύσις γὰρ οἴχεται,
Ὅταν γλυκείας ἡδονῆς ἥσσων τις ᾖ·
— — — — — —
b ... — — — — — — etc.

Vs. 30, 31.] Hoc dramatis fragmentum primum est in Excerptis *Stobaei* περὶ ἡσυχίας p. 374. *Grot.* p. 21. voces, παρὸν ζῆν ἡδέως, hinc transsumsit *Apollodorus* Comicus ap. *Stob.* Floril. p. 158, 13. — Ad sententiam illustrandam haec et similia dedit *Gatakerus* in *M. Antonin.* IV, 24, ad illud *Democriti* ὀλίγα πρῆσσε, εἰ μέλλεις εὐθυμήσειν· *Qui tranquille volet vivere, nec privatim agat multa, nec publice.* Secundum *Euripidem*, Τὸ πολλὰ πράσσειν οὐκ ἐν ἀσφαλεῖ βίῳ, Hippol. v. 785. hic dicitur μωρόν· *Sophocli* Antig. v. 68, τὸ — Περισσὰ πράσσειν, οὐκ ἔχει νοῦν οὐδένα. Musicam artem tractantibus, *qui nihil praeter suum negotium agunt*, placuit semper
c laudabilis ista ἀπραγμοσύνη, praesertim Amphioni: *Iulianus* in Epistola apud *Suid.* in Ἀμφίων· περίεστί σοι καὶ σχολὴ, καὶ φύσεως ἔχεις εὖ, καὶ φιλοσοφίας ἐρᾷς· quae tria scribit effecisse Amphiona τῆς παλαιᾶς μουσικῆς εὑρετήν. Amphiona τῆς κιθαρῳδικῆς ποιήσεως inventorem statuit *Heraclides* apud *Plutarch.* T. II, pag. 1131. F.

Vs. 32, 33.] Ex Antiope habet *Stobaeus Gesn.* p. 472, 44. *Grotii* p. 345. qui ad mentem *Scaligeri* dedit δισσοῖν λόγοιν, pro δισσῶν λόγων· sed hoc etiam praebet *Athen.* XV, p. 677. B. distichon excitans ut *Euripidis*, atque illinc *Eustath.* in Il. *T*, p. 1262, v. 51. *Grotius* iterum in Excerpt. p. 378. et *Gataker.* Diss. de N. I. S. c. XV. *Casaubonus* Anim. in *Athen.* XV, c. 6, »hoc, inquit,

† Vitam otiosam qui potest traducere, a
Negotium si quaerit, haud recte sapit.
CHO. † In utramque partem facile de re qualibet
Disserere, si quis valeat eloquii artibus.
ZE. † Sapientiae quid in arte, quae recta accipit
Ingenia, sed peiora discendo facit?
— — — — — —
† Quicunque, magna copia florens opum,
Domus regendae deserit custodiam,
Sóloque cantu gaudet, et fidium sono,
Non civitati, non domo prodest suae,
Non ille amicis, ipsa natura excidit
Vbi quis subactus dat voluptati manus. b
— — — — — —
— — — — — —

———

»vult Eurip. facile esse disserto et facundo viro de qua»cunque re orationem instituere, aut aiendo aut negando; *κατάφασιν* et *ἀπόφασιν* vocat *δισσοὺς λόγους.*» — mihi verba Choro convenire, atque in hac sede apte haerere videbantur.

Vs. 34, 35.] *Grotius* in Exc. ex *Eurip.* Antiopa p. 373, primus eruit ex his Calliclis ad Socratem in *Platonis* Gorg. pag. 486. A. *καί τοι πῶς σοφὸν τοῦτό ἐστιν, ὦ Σώκρατες, εἴτις* (*εἴ τιν' εὐφυᾶ* scribi malui cum *Jo. Luzacio*) *εὐφυᾶ λαβοῦσα τέχνη φῶτα ἔθηκε χείρονα, μήτε αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενον βοηθεῖν, μηδ' ἐκσῶσαι ἐκ τῶν μεγίστων κινδύνων, μήτε ἑαυτὸν, μήτε ἄλλον μηδένα.* — c
His versibus olim subiecti perierunt; nec enim dubito quin alia quoque Zethus hic dederit *Euripidis*, et ex Platonicis hunc forte senarium eruas,

Μήτ' αὐτὸν αὑτῷ δυνάμενόν γ' ἐπαρκέσαι.

Sed in istis dum *εὐφυῆ* scribebat, non recordabatur *Grotius* moris Attici: *εὐκλεᾶ· δυσκλεᾶ* legerat et in Euripideis: vid. *Thomas M.* in v. *Ὑγιᾶ*, et *Pierson.* ad Moer. p. 375. Ceterum hoc dicto saepius nituntur verba Calliclis ad Socratem p. 484. C. D. et p. 485. D. *ὑπάρχει τούτῳ τῷ ἀνθρώπῳ,* (in senectute etiamnum philosophanti) *κἂν πάνυ εὐφυὴς ᾖ, ἀνάνδρῳ γενέσθαι, φεύγοντι τὰ μέσα τῆς πόλεως καὶ τὰς ἀγοράς.*

84 a † *Οὐδ' ἐν δίκης βουλαῖσιν ὀρθῶς ἂν λόγον*
Προθεῖο πιθανὸν, οὔτ' ἂν ἀσπίδος ποτὲ
Κύτει γ' ὁμιλήσειας, οὔτ' ἄλλων ὕπερ
Νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιό τι.
— — — — — —
— — — — — —
— — — — — —
† — — — — *ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ·*

Vs. 36—41.) Hos versus ex *Euripidis* esse Antiope, et cum sequentibus ad unam pertinuisse scenam sagaciter suspicatus est *Gatakerus* p. 510. — Leguntur hi sex velut
b *Euripidis* in *Stobaeo Gesn.* p. 209. *Grot.* p. 133. Eorum quatuor apud *Sextum Empir.* *'Αντιῤῥ.* VI, p. 363. ubi cum nomen etiam omissum esset Poëtae, Menandreos esse, neque absurde, suspicabatur *J. A. Fabricius*: uno omisso posuit ex *Sexto Grotius* in Exc. ex Tragicis incertis p. 467, exhibens illic inventam lectionem v. 40, *φίλοισι δ' οὐθεὶς*, (quod posui pro *οὐδεὶς*) *ἀλλ' ἄφαντος οἴχεται.* quae properanti videntur excidisse. — In huius *ῥήσεως* versum secundum, pro *παρειάσει*, meum recepi *παρεὶς ἐᾷ·* tanquam supra satis adfirmatum. — Primum horum versuum sic suis *Diphilus* Comicus interiecit, ut *Euripidem* urbano simul ioco mulierum osorem perstringat apud *Athen.* VI, p. 247. B. C. *mulieres ille in Tragoediis*

στυγεῖ,
c *Τοὺς δὲ παρασίτους ἠγάπα· λέγει γέ τοι,*
'Ανὴρ γὰρ ὅστις, εὖ βίον κεκτημένος,
Μὴ τοὐλάχιστον τρεῖς ἀσυμβόλους τρέφει,
"Ολοιτο, νόστου μή ποτ' εἰς πάτραν μόλοι.
(*τύχοι* poscere videtur sententia)
B. Πόθεν ἐστὶ ταῦτα, πρὸς θεῶν; A. Τί δέ σοι μέλει;
Οὐ γὰρ τὸ δρᾶμα, τὸν δὲ νοῦν σκοπούμεθα.

Vs. 42—45.] Ex his Calliclis Platonici in Gorgia T. I. p. 486. A. *καὶ οὔτ' ἂν δίκης βουλαῖσι προθεῖο ἂν ὀρθῶς λόγον, οὔτ' εἰκὸς καὶ πιθανὸν ἂν λάβοις, οὐθ' ὑπὲρ ἄλλων νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιο·* speciem quamdam versuum efformavit *G. Canterus* N. L. VII, c. 27; hiantes aliquot senarios *Grotius* in Excerpt. ex *Eurip.* p. 373, instructus *Olympiodori* in Gorgiam *Platonis* commenta-

85

† [Nec quicquam idonei, frater, aut recti in foro a
Dices, bonive consules; sed nec manu
Clypeo vibrato rem iuvabis publicam:]
Non alta capias moenia, aut pro innoxii
Salute calida capere consilia audeas.
— — — — — — —
— — — — — — —
— — — — — — —
† — — Audi me igitur; hos cantus leves

---

rio; ubi haec leguntur scripta: *καὶ οὔτ' ἂν δίκης βου-* b
λαῖσι] *Ὁ Εὐριπίδης εἶπεν· καὶ οὐκ ἂν ἀσπίδος κύτει προσομιλήσης. οὗτος δὲ φησὶ, δίκαις σχολάζει, ὦ Σώκρατες.* ultima sic potius scripsisse videtur *Olympiod.* *οὔτ' ἂν δίκαις σχολάσαις, ὦ Σώκρατες.* Quae *Grotius* dedit ut Euripidea, hoc modo corrigenda censuit *Gatakerus* A. M. P. c. x, p. 510,

Οὔτ' ἐν δίκης βουλαῖσιν ὀρθὸν ἄν ποτε
Λόγον προθεῖ' ἢ πιθανόν· οὔτ' ἐν ἀσπίδος
Κύτει ὁμιλήσας ἂν ὀρθώσαις στρατόν·
Οὐ τεῖχος ἂν λάβοις δή· οὔτ' ἄλλων ὑπὲρ
Νεανικὸν βούλευμα βουλεύσαιό τι.

Horum versuum secundo cur posuerit *προθεῖ' ἢ π.* non exputo: sequentia sic dederat *Grotius*, *ἂν ὀρθώσῃς στρατόν· Οὐ τεῖχος ἂν λάβοις σὺ, οὔτ'* etc. Graece quidem dicitur *ὀρθῶσαι πόλιν· πατρίδα·* sed quaero quis dixerit *ὀρθῶσαι στρατόν*; *Vrbem* vero *capere* nemo mihi facile persuadebit dici posse *τεῖχος λαβεῖν.* Sed ut vel ma- c
xime Graeca sint ista, qua tandem auctoritate vel quibus ista verbis nituntur *Platonis*? *Οὐ τεῖχος ἂν λάβοις* effinxit *Grotius* ex Platonicis, *οὔτ' εἰκὸς — ἂν λάβοις·* quae sunt interpretantis Euripidea Calliclis: *Antiphontis* est p. 115, 8, *κἂν ὁτιοῦν εἰκὸς παραλάβητε.* — His itaque reiectis, quinque versus in quatuor contraxi; nihilque in his dedisse videor, quod *Euripidem* dedeceat, quodque non possit adfirmari similibus Tragici dictis. *Ἀσπίδος κύτει ὁμιλῆσαι* est Thucydideum *πολέμῳ ὁμιλεῖν* ex L. vi, c. 70. Neque huic flexus optativus *ὁμιλήσειας* in versu displicebit *Euripidis*, qui quidem in Euripideis legere se meminerit *τέρψειας· πείσειας· πράξειας· γήμειας· φράσειας· κρύψειας·* Med. v. 1135. Alc. 700. Androm. 462. Iphig. in Aul. v. 464. in Taur. 505. 1025.

86
a Παῦσαι δ' ἀοιδῶν· πολεμίων δ' εὐμουσίαν
Ἄσκει. τοιαῦτ' ἄειδε, καὶ δόξεις φρονεῖν,
Σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίοις ἐπιστατῶν·
Ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφεὶς σοφίσματα,
Ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις.

Vs. 46 ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ etc.] Haec quidem ausim Euripidea praestare, nonnihil emendatius nunc scripta, quam ante: *Plato* suum Calliclem ista facit dicentem p. 486. c. ἀλλ' ὦ 'γαθέ, ἐμοὶ πείθου, παῦσαι δ' ἐλέγχων, πραγμάτων δ' εὐμουσίαν ἄσκει, καὶ ἄσκει ὁπόθεν δόξεις φρονεῖν, ἄλλοις τὰ κομψὰ ταῦτ' ἀφείς, εἴτε ληρήματα χρὴ φάναι εἶναι, εἴτε φλυαρίας, Ἐξ ὧν κενοῖσιν ἐγκατοικήσεις δόμοις. conf. *Dion. Chrys.* finis Orat. LXXIII. In *Platonis* Gorgiam haec praebet *Olympiodorus:* ὁ Ζῆθος, ὁ
b ἀδελφὸς αὐτοῦ, ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι ῥίψον τὴν λύραν καὶ κέχρησο ὅπλοις. et paulo post ad ista, Πραγμάτων δ' εὐμουσίαν] Ἐκεῖνος εἶπε τῷ Ἀμφίονι, ὅτι πολέμων δὲ εὐμουσίαν ἄσκει· οὗτος δέ φησι, πραγμάτων. ad ultima, Ἐξ ὧν κενοῖσιν] Παῦσαι τούτων, ἐξ ὧν ἐν κενοῖς καὶ ματαίοις κατοικήσεις οἴκοις· οὐδὲν γὰρ ἐκ τούτων κερδανεῖς. harum notarum prima huius partis sensum tantum exhibere videtur: hinc tamen *Heinsius* effinxit in *Horat.* p. 55,

ῥίψον λύραν
Κέχρησο δ' ὅπλοισι, πολέμων δ' εὐμουσίαν
Ἄσκει.

mihi venerant in mentem velut *Euripide* non indigni senarii:

Ῥίψον λύραν, Ἀμφίον, ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ,
Κέχρησ' ὅπλοισι, πολεμίων δ' εὐμουσίαν
c Ἄσκει.

Sed ob eam, quam dicebam rationem, his omissis, *Grotio* posita recepi; nisi quod, reiectis vocibus Ἄρεος,

87

Omitte, teque ad Martis exerce sonum. a
Vt iudiceris sapere, quae dico cane:
Fodias, aresque, pecora fac pascas tua:
Oblectet alios iste nugarum labor,
Per quas inani tibi sit habitandum domo.

πραγμάτων· pro *πολέμων Olympiodori*, scripserim *πολεμίων δ' εὐμουσίαν Ἄσκει·* nempe *τῶν πολεμικῶν πραγμάτων*, quae, ut notum est ex *T. H.* ad *Lucian.* T. I, pag. 379. *P. W.* ad *Diodor.* I, pag. 64. *Abresch* Diluc. *Thucyd.* *πολέμια* vocabant. — *Παῦσαι δ' ἀοιδῶν* scribatur, an *Παῦσαι δ' ἀείδων*, utrumvis ex *Euripide* poterit adfirmari: ad prius respondet Horatianum, *desine mollium Tandem querelarum:* hoc idcirco praetuli; quia b paulo post sequitur, *τοιαῦτ' ἄειδε·* sed neque in *Euripide* multum valet ista ratio. — Primum illud — *ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ·* est certe Euripideum, totidem literis in fine versuum scriptum in eius Heraclid. 175. Helen. 330. *Soph.* Oed. in Col. v. 1437, *μή σύ γ', ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ.* *Eurip.* Bacch. v. 309, *ἀλλ' ἐμοί, Πενθεῦ, πιθοῦ.* hic nomen sua sede collocatur, quod ne in istis quidem, *Ἀμφίον, ἀλλ' ἐμοὶ πιθοῦ*, aliena poneretur: — Quae vs. 49 post *Ἄσκει* sequuntur, duo etiam sequentes versus commodum servaverat *Stobaeus Gesn.* p. 369, 33. *Grot.* p. 217. cum prioribus sic iungenda vidit *Gatakerus.* In versu 49,

Σκάπτων, ἀρῶν γῆν, ποιμνίων ἐπιστατῶν·

ad evitanda *ὁμοιοτέλευτα*, quod suspicor *Euripidem* dedisse, restitui, *ποιμνίοις.* utrumque usitatum est: hoc *Sophoclis* Oed. T. v. 1038, *ὀρείοις ποιμνίοις ἐπεστάτουν.* — cum his conf. *Alciphronis* L. III, *Ep.* 14. Versum ultimum Stobaeanis iam adiecerat *Grotius*, a *Platone* et *Dion.* subministratum.

88
a

CAPVT IX.

De Rheso dramate.

*In Rheso dramate nihil adeo legi de meteôris. De
auctore dubitatum. Ex prologo perdito XI ver-
sus proferuntur, a Iunone Tragica pronunciati,
Minervam alloquente. Prologum fuisse condi-
tum ad exemplum Sophocleum. Hinc multum
diversos Euripidis Prologos, Comico iure nota-
b tos. De Rhesi auctore doctorum hominum iudi-
cia. Illud drama perpaucis veterum citatum.
Euripidae varii. Rhesum scribi potuisse a Tra-
gici fratris filio. Certe non Sophoclis tantum,
sed et indignum Euripidis esse persona. Euri-
pidis abesse τὸ τραγικὸν, τὸ γνωμικὸν, τὸ ἀκριβὲς,
τὸ γλαφυρὸν, τὸ ἐκλέγειν κοινὰ καὶ δημώδη. Verba
inesse de rarissimis permulta, qualibus abstinet
Euripides.*

Quo capite Physica quaedam *Euripidis* attigi, miretur for-
san aliquis, *Rhesi* nullam a me factam fuisse mentionem, qui
quidem in argumento *Rhesi* dramatis ista legere se meminerit:
*τὸ δὲ δρᾶμα ἔνιοι νόθον ὑπενόησαν, ὡς οὐκ ὂν Εὐριπίδου·
τὸν γὰρ Σοφόκλειον μᾶλλον ὑποφαίνει* (scribendum *ὑποφαί-*
c *νειν*) *χαρακτῆρα. ἐν μέντοι ταῖς διδασκαλίαις ὡς γνήσιον ἐπι-
γέγραπται, καὶ ἡ περὶ τὰ μετάρσια δὲ ἐν αὐτῷ πολυπραγμο-
σύνη τὸν Εὐριπίδην ὁμολογεῖ.* [Vid. Elmslei. ad Soph. Oed.
Col. p. 802. ED. LIPS.] Sed mirari desinet, ubi cognoverit,
in dramate *Rhesi* superstite, cui praefiguntur ista, nihil re-
periri quod illuc referri potuerit, nisi forsan unum illud, quo
Troiani vigiles, qui chorum conficiunt, Pleiadum sideris iam
apparentis, et Aquilae medium coeli tenentis, meminere
v. 528,

*Τίνος ἁ φυλακὰ, τίς ἀμείβει
Τὰν ἐμάν; πρῶτα
Δύεται σημεῖα· καὶ ἑπτάποροι
Πλειάδες αἰθέριαι·
Μέσα δ' αἰετὸς οὐρανοῦ ποτᾶται.*

89
quibus Tragicus Homerica quodammodo expressit ex Iliad. *K*, a
v. 251,

ἐγγύθι δ' ἠώς·
Ἄστρα δὲ δὴ προβέβηκε· παρῴχηκεν δὲ πλέων νὺξ
Τῶν δύο μοιράων.

ista autem ex Rheso, quae recte cepit Clar. amicus *Musgravii* p. 145, velut ab Astronomiae peritissimo Poëta scripta *Jos. Scaliger* admiratur in Prolegom. ad *Manilium*, p. 6, et 7. ubi, praeter cetera, *Auctor*, inquit, *Rhesi vetustissimus scribit Vergilias eminere supra finitorem Aquila culminante.* Qui Rhesum *Euripidis* esse Tragoediam cum *Scaligero* negat, *Sam. Petitus Scaligeri* tamen super hoc loco observata conatus est labefactare Miscell. III, c. 22. — Ab hoc uno loco si discedas, nulla hoc in dramate deprehendetur *περὶ τὰ μετάρσια πολυπραγμοσύνη*· neque ista pauca videntur hac po- b
tuisse nota designari, tanquam quae censeri deberent *Euripidem χαρακτηρίζειν*· quum contra minus accurate de sideribus loquatur *Euripides*; hoc monuit *Scaliger* ibidem, et Castig. in *Catull.* p. 92.

Si huius nominis drama scripsit *Euripides Mnesarchides*, posset quis suspicari, ex istius argumento sumta, quae supra posui; prout *Scaliger* putabat, de duobus argumentis, quae *Sophoclis* praefiguntur Philoctetae, alterum, versibus scriptum senariis, non istius esse dramatis, sed alterius cognominis sive *Aeschyli* seu *Euripidis*; nam ad istud argumentum haec sua manu scripsit vir Summus in exemplari edito Bibl. Leidensis: *ἔστιν ὑπόθεσις οὐ τοῦ παρόντος δράματος, ἀλλὰ τοῦ ἐπωνύμου, ἢ τοῦ Αἰσχύλου ἢ τοῦ Εὐριπίδου· ἀμφότεροι γὰρ Φιλοκτήτην δρᾶμα ἐδίδαξαν.*

Sed *Rhesi* drama superstes cuiuscunque sit auctoris, videtur ad nos imperfectum pervenisse. Ex eius Prologo, qua parte deficit, versus aliquot, atque adeo dramatis initium, c
quod huc usque latuit in tenebris, hic in lucem proferam. Verbis ex argumento vulgato paulo ante descriptis, in *Euripidis* Codice *MS.* Florentino, quem *Is. Vossius* adhibuit, haec proxima subiunguntur, ex libello descripta Leidensis Bibliothecae: *Πρόλογοι δὲ διττοὶ φέρονται. ὁ γοῦν δικαίαν ἐπιτιθεὶς τὴν ὑπόθεσιν τοῦ Ῥήσου γράφει κατὰ λέξιν οὕτως,*

Νῦν εὐσέληνον φέγγος ἡ διφρήλατος

Καὶ ἐν ἐνίοις δὲ τῶν ἀντιγράφων ἕτερός τις φέρεται πρόλογος, πεζὸς πάνυ, καὶ οὐ πρέπων Εὐριπίδῃ. καὶ τάχα ἄν τινες τῶν ὑποκριτῶν διεσκευακότες εἶεν αὐτόν. ἔχει δὲ οὕτως. Sequun-

90
a tur tum undecim senarii, partim *Is. Vossii*, meo partim arbitratu sic leviter emendandi:

1) *Ὦ, τοῦ μεγίστου Ζηνὸς ἄλκιμον τέκος,*
Παλλὰς, παρῶμεν· οὐκ ἐχρῆν ἡμᾶς ἔτι
Μέλλειν Ἀχαιῶν ὠφελεῖν στρατεύματα.
Νῦν γὰρ κακῶς πράσσουσιν ἐν μάχῃ δορὸς,
Λόγχῃ βιαίᾳ γ' Ἕκτορος στροβούμενοι.
Ἐμοὶ γὰρ οὐδέν ἐστιν ἄλγιον βάρος,
Ἐξ οὗ γ' ἔκρινε Κύπριν Ἀλέξανδρος θεὰν
Κάλλει προήκειν τῆς ἐμῆς εὐμορφίας,
Καὶ σῆς, Ἀθάνα, φιλτάτης ἐμοὶ θεῶν,
Εἰ μὴ κατασκαφεῖσαν ὄψομαι πόλιν
b *Πριάμου, βίᾳ πρόῤῥιζον ἐκτετριμμένην.*

Re minus considerata his versibus *Is. Vossius* subscripserat: *sunt autem haec verba Ulyssis.* Imo vero sunt sine ulla dubitatione verba Iunonis in scenam prodeuntis, Minervam, quam adloquebatur Troianis non minus iniquam, ad auxilium Argivis suis ferendum graviter cohortantis, nocte istum diem sequuta, quo Graecos Hector maxima clade affecerat: huius ubi meminit *Homerus* Il. *K*, (v. 48—52) in ista quidem parte carminis, quam *Δολωνοφονίαν καὶ Ῥῆσον* inscripsere, huius dramatis argumento praecipuo, Iunonis nullam fecit mentionem, sed eius *Scholiastes* in Il. *K*, v. 435, de Rheso agens, *δείσασα*, inquit, *Ἥρα περὶ τῶν Ἑλλήνων Ἀθηνᾶν ἐπὶ τὴν τούτου διαφθορὰν πέμπει.* illic etiam oraculo significatum scribit Rheso, invictum fore, *ἐὰν οἱ ἵπποι αὐ-*
c *τοῦ τοῦ Σκαμάνδρου πίωσι, καὶ τῆς αὐτόθι νομῆς γεύσωνται.* sed qua nocte venerat (*αὐτονυχεὶ*, inquit *Eustathius*) in castra Troiana, Rhesi tentoria *multa caede cruentus* vastavit Diomedes, eiusque equos albicantes avertit in Graecorum castra,

---

1) In his versibus, quae Codicis Florentini contextus minus sincera dabat, erant in margine melius scripta. Sed vs. 4, pro *μακῇ δορὸς*, quae Codicis erat lectio, ponere malui, *ἐν μάχῃ δορὸς* (ut in *Eurip.* Cycl. v. 5, et apud *Stobaeum* p. 240, 17.) quam cum *Is. Vossio*, *ἐν ἀκμῇ δορὸς* vs. 5, vocem *βιαίας* in *βιαίᾳ γ'* immutavi; et prout oportebat sic scripta vs. 7, *ἔκρινα Κύπριν Ἀλέξανδρον θεάν.* Versum 9 sic Codex praeferebat: *καὶ σῆς Ἀθηνὰ, φίλτατ' ἐμοὶθ' ἐῶν· Is. Voss.* emendabat: *Καὶ σῆς, Ἀθηνᾶ, φιλτάτη ἐμοὶ θεῶν.* turpis hiatus facile monstrabat formam legitimam *φιλτάτης.*

priusquam
Pabula gustassent Troiae, Xanthumque bibissent;

Virgil. Aen. 1, v. 476. qui de Diomede et Ulysse *Homero* nar- 91
rata in par illud amabile Nisum et Euryalum, artifice manu a
disposita, transtulit.

Et, ne quis dubitet, Tragoediae non optimae Pater, hac etiam in re, sicut in multis, verbis tamen potius, quam rerum apta dispositione, *Homerum* sequutus, Minervam fecit Ulyssi et Diomedi benignam adiutricem in Rheso contrucidando. Nam cum, interfecto speculatore Dolone contentus, in castra sua retrocedere cuperet Ulysses, adparet ex improviso Minerva, quidque facto opus esset amicos admonet. Ut *Homeri* Ulysses

ξυνέηκε θεᾶς ὄπα φωνησάσης,

Il. *B*, v. 182, et Tydides in Dolonia Il. *K*, v. 512; sic Ulys-
ses Tragici Deam suam agnovit tutelarem Rhesi v. 608, b

Δέσποιν' Ἀθάνα, φθέγματος γὰρ ᾐσθόμην
Τοῦ σοῦ συνήθη γῆρυν· ἐν πόνοισι γὰρ
Παροῦσ' ἀμύνεις τοῖς ἐμοῖς ἀεί ποτε.

quae partim ex Homereis v. 278, ἥτε μοι αἰεὶ Ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίστασαι, expressa sunt; sed cum his, et supra positis ex Flor. Cod. comparet mihi quis ex Ajace *Sophoclis* eiusdem Ulyssis simillima v. 14,

Ὦ φθέγμ' Ἀθάνας, φιλτάτης ἐμοὶ θεῶν,
Ὡς εὐμαθές σου, κἂν ἄποπτος ᾖς, ὅμως
Φώνημ' ἀκούω, καὶ ξυναρπάζω φρενί.

In his imitatorem *Homeri* agnovit *Eustathius*, qui Rhesi Tragoediam non memorat in suis ad *Homerum* commentariis. Ut in Rheso Iuno, sic in Ajace *Sophoclis* prima prodibat in thea-
trum Minerva, nec pro more *Euripidis* sola, sed Ulyssem c
adloquens, qui tentorium Ajacis adstabat speculator. Ad illud initium Rhesi,

Ὦ, τοῦ μεγίστου Ζηνὸς ἄλκιμον τέκος,
Παλλάς,

exigantur primi versus dramatum *Sophoclis*; Electrae,

Ὦ τοῦ στρατηγήσαντος ἐν Τροίᾳ ποτὲ 92
Ἀγαμέμνονος παῖ. a

Oedipodis Tyranni,

Ὦ τέκνα Κάδμου τοῦ πάλαι νέα τροφή,

Oedipodis in Colono,

Τέκνον τυφλοῦ γέροντος, Ἀντιγόνη,

Antigones,

Ὦ κοινὸν αὐτάδελφον Ἰσμήνης κάρα.

Quisquis demum Rhesi drama scripserit, istius Prologi Conditor hac in parte non *Euripidis* morem, sed *Sophoclis* expressit artificium, qui, quantum apta valeret fabulae dispositione prae *Euripide*, Dramatum quoque suorum Prologis de-
b monstravit. Sophocleis, aut huic etiam Rhesi prologo, nihil simile deprehendetur in viginti qui supersunt Prologis Euripideis.

In his *Euripidis* prologis, versibus elegantissimis, et saepe magna cum cura κατεῤῥινημένοις, sed ad Homeréam tamen *Sophoclis* maiestatem neutiquam aequiparandis, totum dramatis argumentum, ea interdum enarrantur, quae omnem ex ultima demum parte capiendam auditoribus intervertant voluptatem.

Saepe nimis sunt verbosi; quique primus in scenam prodit solus verba facit, nec raro γενεαλογεῖ. Plus aequo mordax, iustam tamen in *Euripidis* Prologos meo quidem iudicio censuram exercuit *Aristophanes*, acerbe διαβάλλων τὴν ὁμοειδείαν τῶν εἰσβολῶν τῶν δραμάτων, in Ranis v. 1230 — ad v. 1277. hoc vix uno potuit exemplo refelli,

Ἵν' οὗτος οὐχ ἕξει προσάψαι λήκυθον.

c Tanquam in Prologis ἡδέως ἀπαγγέλλων τὰ γένη ridetur in Acharn. v. 47, etc.

Sed undecim isti versus ex Rhesi prologo sic sunt facti, ut ipsa verborum σύνθεσις ex Sophocleis potius videatur quam ex Euripideis expressa: mirorque adeo Grammatici Graeci iudicium, cui πρόλογος iste videbatur πεζὸς πάνυ, καὶ οὐ πρέπων Εὐριπίδῃ. nec multum vereor, ne illius hac in parte
98 iudicium ab elegantiarum veterum doctis spectatoribus meo
a anteponatur. Ista naturae congrua simplex oratio, σεμνὴ καὶ εὐεπέστατα ἔχουσα μεγαλοπρέπεια, ne *Sophocle* quidem est indigna, et, si ad paucos istos versus Rhesi totum drama, quod legimus, responderet, suspicaremur cum *Scaligero Sophoclem* Rhesi dramatis esse auctorem.

Sophoclem tamen, nec mirum, dubitanter nominat *Scaliger*, sed *Euripidem* fabulam scripsisse confidenter negat Prolegom. ad *Manil.* p. 7, ubi *auctor* inquit *Rhesi Tragoe-*

diae vetustissimus, qui sine dubio non est Euripides: — Comment. in Culicem p. 31, *auctor Trag. Rhesi, non enim est Euripides.* et habuit vir Summus huic suae sententiae suffragatores, *Flor. Christianum*, *Dan. Heinsium*, *Andream Schottum*, et *Sam. Petitum*; hic, satis absurdam de *Aristarcho* tanquam auctore suspicionem suam exhibens, docte tamen *Sophocli* fabulam abiudicat et *Euripidi*, utiturque in eam rem argumentis minime contemnendis Miscell. III, c. 22. b

Euripidis editorem Clarissimum non sane miror ista scribentem in Rhesi v. 430, »si qua mihi in his rebus perspicacitas, non modo Sophoclei Characteris omnino nihil sapit, sed totum penitus Euripidem ad vivum exprimit. Hoc centum plus instantiis possem probare.« Sic ex cathedra poterat S. T. B. *Barnesius* probabiliter loqui, et, nemine contradicente, si liberet, *Ῥησίζειν.* scripto mandata verba duntaxat videntur et neminem movent.

Illud saepe miratus, tam pauca ex Rhesi dramate veteribus, Euripidea libenter adhibentibus, excitata, tandem animadvertisse mihi videor, hoc drama veterum perpaucis fuisse lectum. Illinc sumtos quinquaginta minimum versus, aut integros, aut leviter ad suam in scribendis versibus infantiam accommodatos, incertus *Auctor* inseruit Tragoediae suae *Χριστοῦ πάσχοντος*. In *Jo. Tzetzae* (Chiliad. IV, v. 965 etc.) *ἱστορίᾳ περὶ Ῥήσου κατὰ Εὐριπίδην* duo leguntur senarii qui sunt in Rheso vss. 510, 511. — Ex Rheso quoque voces in Lexicon suum Tragicum receperat *Didymus*; hinc praebet *Hesychius*, *Γοργωπὸν ἕδραν*, sumtum ex Rhesi v. 7 2) vidit *A. Heringa* Observ., p. 212. *Κερόδετα τόξα*, ex v. 34, *E. Spanhem.* in *Callim.* h. Apoll. v. 33 *Ὑπαφρον*, ex v. 711, *P. Wesseling.* Probab. p. 47. *Ἐδένναζεν*, ex v. 925 et 951, (ubi scripserat, opinor: — c

2) Versui 7, *Λῦσον βλεφάρων γοργωπὸν ἕδραν*: hic praemittitur in Cod. Flor.

Ὄρθου κεφαλὴν πῆχυν ἐρείσας.

dignus qui restituatur in sede, qua excidit. Paulo post ex eodem Cod. scribendum:

Τίς ὅδ', ἢ φίλιος φθόγγος; τίς ἀνήρ;
Τί τὸ σῆμα; θρόει.

94 *Μάτην ἄρ᾽ ἡμᾶς Θρήκιος 3) τροχηλάτης*
a *Ἐδέννασ᾽, Ἕκτορ·)*

Τολυπεύσας, Homericum, ex v. 744. *Προταινὶ*, ex v. 523, et ex proximo versu 524, *Ἐγερτὶ*, nam ubi vulgatur *Ἐγεργεῖ, γρηγορεῖ*, scribendum videtur, *Ἐγερτὶ, ἐγρηγόρως*· haec forma vulgaris, Homericum est *ἐγρηγορτὶ*, in Il. *K*, v. 182. Illud in loco Rhesi legitur, et sensu nonnihil diverso in *Soph.* Antig. v. 419. — Vbi testis laudari potuerat *Herodotus* I, c. 178, laudatur *Εὐριπίδης ἐν Ῥήσῳ Eustathio* in *Dionysii* Perieg. v. 270, respicienti versum Rhesi 29, 30, ubi pro *τὸν* eleganter *γόνον* corrigebat *Jo.* noster *Piersonus*:

Τίς δ᾽ εἶσ᾽ ἐπὶ Πανθοΐδαν, ἢ γόνον
Εὐρώπας, Λυκίων ἀγὸν ἀνδρῶν.

b *Quis huc arcesset Polydamanta Panthi f. aut filium Europae Sarpedona?* Idem ille *Piersonus* in Verisim. I, c. 6, p. 82, alium Rhesi locum emaculavit ex *Etymologico MS.* curatius elimatum *Toupid.* Emend. in *Suid.* II, p. 21. In edito etiam *Etymologico* memoratur *Εὐριπίδης Ῥήσῳ*· et, velut *Euripidis*, Rhesi versus 211 adhibetur a *Mario Victorino* Artis Grammat. L. I. Quantum recordor unicum tantum ex Rheso dictum in Excerpta sua *Stobaeus* retulit p. 310, 7, versum nempe 105 cum tribus sequentibus.

Tametsi non sit *Euripidis* istius nobilissimi drama, potuit ut *Euripidis* adhiberi, siquidem iam olim inter Euripidea locum repererit. Etiam florente republica Attica cognomines aliquot nobis innotuere; *Euripides* notatus *Aristophani* Eccles. v. 821, quem rempublicam gessisse vidit *St. Bergler. Euripides* Comicis irrisus recentioribus *Anaxandridae* et *Ephippo* apud *Athen.* XI, p. 482. C. D. Duo quoque

---

3) Vulgatam, *Θρήκιος στρατηλάτης* sic corrigo: viditque *Portus aurigam* fuisse Rhesi, quod liquet ex vss. 771, 781, 804 etc. Speciem vulgatae voci *Barnesius* conciliavit; et apud *Homerum* excitat Apollo cognatum Rhesi *Θρηκῶν βουληφόρον Ἱπποκόωντα*· Il. *K*, 518. Sed in Tragoedia famulus fuit auriga Rhesi; nec nominatur propterea. Poëtis Latinis dictus *agitator equorum*, his Poëtis est, *διφρηλάτης, ἁρματηλάτης* et *τροχηλάτης*. *Eurip.* Phoen. v. 39, *Λαΐου τροχηλάτης*· in huius Troasin v. 447, ubi recte scriptum, *Δαναϊδῶν στρατηλάτα*· Codex Flor. exhibet *ἀρχηγέτα*.

Tragici Poëtae, alter antiquior nostro; alter ipsius, *Suida* c
teste, *ἀδελφιδοῦς*. Secundum eumdem *Suidam* Noster filium
etiam habuit sibi cognominem: hic *Euripides*, ut puto, post
patris obitum, dramata paterna Iphigeniam in Aulide, Alc-
maeona, Bacchas, Liberalibus urbanis in certamen detulit,
et quintae, ut suspicor, victoriae honorem paterno nomini
comparavit; hoc partim nititur fide veterum Criticorum in
Schol. ad *Aristoph.* Ran. v. 67, *αἱ Διδασκαλίαι φέρουσι, τε-* 95
λευτήσαντος Εὐριπίδου, τὸν υἱὸν αὐτοῦ δεδιδαχέναι ὁμωνύ- a
μως ἐν ἄστει Ἰφιγένειαν τὴν ἐν Αὐλίδι, Ἀλκμαίωνα, Βάκχας.
Bacchas prae ceteris, *Luciano* quoque iudice T. III, p. 114,
βιβλίον κάλλιστον, perplacuisse suspicor Atheniensibus, et
hoc drama designatum *Suidae*, ubi *Euripides Mnesarchi F.*
quinta honoratus dicitur victoria *μετὰ τελευτὴν, ἐπιδειξαμέ-*
νου τὸ δρᾶμα τοῦ ἀδελφιδοῦ αὐτοῦ Εὐριπίδου. *Euripidis*
cognominis fuisse suspicatur *Heathius* in *Eurip.* p. 83. quae
profert ex *Eurip.* Iphig. *Aelianus.* Huic cognomini fratris
filio, velut auctori Tragico, tria *Suidas* attribuit dramata,
Oresten, Medeam, Polyxenam: *ego et Rhesum illi tribuerim*,
inquit *Mart. Anton. Delrio* Prolegom. in *Senecae* Trag. p. 22.
Quae non sanequam absurda est suspicio: nec enim tum longe
quaerendum, cur alterius *Euripidis* dramati inter nobiliora
locus fuerit concessus.

Quidquid huius sit, id mihi quidem et cum aliis et cum
Eruditissimo *Jacobo Hardionio* iam ab aliquot annis (olim b
aliter sentiebam, re nondum satis explorata) visum fuit ma-
nifestum, Rhesi drama nec *Euripidis* esse, neque *Sophoclis.*
Sophoclea quidem insunt, non pauca; loquendi quoque for-
mulae ab *Aeschylo* et *Euripide* transsumtae; sed, ab Aeschy-
leis diversissimum, drama in universum non *Sophocle* tan-
tum sed et indignum arbitror *Euripidis* persona. Horum in-
genia qui cognoverint mecum opinor fatebuntur ab utrius-
que ingenio alienissima huic fabulae inesse lineamenta. Ve-
rum sic hoc genus natura comparatum est, ut, quos in mul-
tis similes facile tanquam diversos dignoscas, difficulter ta-
men demonstres dissentienti.

Praeter Prologum, de quo ante dictum fuit, tota Oeco-
nomia fabulae variis casibus implicitae abhorret a more fin-
gendi Euripideo. Qua parte semper habitus fuit ab anti-
quis Criticis *Euripides* admirabilis, nihil est in hoc dramate,
quod spectatoribus Atticis videri potuerit miserabile atque
adeo dignum Tragica maiestate. *Euripidae* proprium in om- c
nibus Tragoediis, *πολὺ τὸ γνωμικὸν* hinc abest, ubi more
potius Sophocleo hic illic brevissimae quaedam interseruntur;

aptae pleraeque, sententiae. Nullum est *Euripidis* drama, in quo Chorus non admisceat ab actione quaedam remota, aut non attingat historias, quae spectatoribus etiam Atticis
96 videri debuerunt tenebricosae: ad *Eurip.* Phoen. v. 1026.
a quaedam prostant ea de re scripta: nihil in Rheso Chorus

medios intercinit actus,
Quod non proposito conducat et haereat apte;

ubique contra, oratione, nisi vitiata sit a librariis, intellectu facillima, in Rheso, et multo quidem constantius quam debuerat,

Actoris partes chorus officiumque virile
Defendit.

Rhesi quidem conditor *Sophocleae* Sirenis dulcedinem studuit, et *Euripidis* repraesentare τὸ ἀκριβὲς καὶ γλαφυρὸν, sed ab utriusque virtutibus, inprimis a verborum utrique propria συνθέσει, abfuit quam longissime. *Dionysio Halic.* iudice solus inter Tragicos usus est *Euripides* τῇ γλαφυρᾷ καὶ ἀνθηρᾷ συνθέσει. illa secundum *Dionys.* T. II, p. 46,
b et 47, εὔφωνά τε βούλεται εἶναι πάντα [τὰ] ὀνόματα καὶ λεῖα καὶ μαλακὰ καὶ παρθενωπά. τραχείαις δὲ συλλαβαῖς καὶ ἀντιτύποις ἀπέχθεταί που· τὸ δὲ θρασὺ πᾶν καὶ παρακεκινδυνευμένον καὶ δι' εὐλαβείας ἔχει. ad hanc normam qui cum
d Euripideis Rhesum comparabit, diversi Patris filiolum fatebitur. — *Aristot.* Rhetor. III, p. 120, 4, ubi artem, ne offendat auditorem, in dicendo occultandam praecipit, κλέπτεται δ' εὖ, inquit, ἐάν τις ἐκ τῆς εἰωθείας διαλέκτου ἐκλέγων συντιθῇ, ὅπερ Εὐριπίδης ποιεῖ, καὶ ὑπέδειξε πρῶτος.

Recedens ab Homerica *Sophoclis* et *Aeschyli* praesertim magniloquentia, vocibus Poëticis, quantum fieri poterat, evitatis, ex usitatis in sermone Atheniensium quotidiano selegit optimas et elegantissimas, atque his orationem suam artificio latente contexuit: usus *Euripides* κοινοῖς καὶ δημώδεσι τοῖς ὀνόμασι, (natura minime μεγαλοφυὴς ὤν) quantam tamen suis versibus vim indiderit διὰ μόνου τοῦ συνθεῖναι καὶ ἁρμόσαι ταῦτα, docet *Longinus* π. Ὕ. XXXIX, 3 etc. XV, 6.

c In tot millibus *Euripidae* senariis, perpaucae voces reperientur, quae harum rerum gnaris, Poëtis censeri queant solis usitatae, aut illiteratis istius aevi Atticis incognitae; quales Homericas fuisse plurimas, tum aliunde satis noveramus, tum demonstrat Comici *Stratonis* locus perinsignis apud *Athen.* IX, p. 382, et 383. Istiusmodi λέξεις, vulgo inusitatae,

plures in uno Rhesi dramate reperiuntur, quam in undeviginti Tragoediis *Euripidae*, perditarumque reliquiis omnibus. *Euripidi* quidem inusitatae, sive Sophocleae λέξεις seu *Aeschyli*, hic a me longe plurimae designari possent: de multis ex Rheso, quae sunt ad manum, paucas adponam, quibus, me iudice, sic nunquam fuisset usurus *Euripides*, prout illas adhibuit Rhesi Poëta: vs. 177, Ἐλν' οὖν Ἀχαιῶν ζῶντ' ἐκποι- 97
νᾶσθαι θέλεις; vs. 509, — κακῷ δὲ μερμέρῳ παλαίομεν. vs. a
629, πολεμίων μεμβλωκότων. vs. 776, Ἤπυσα. vs. 929, ἐδέυνασεν, et vs. 951. vs. 817, μαρραγνά γ', ἢ καρανιστὴς μόρος. vs. 744, Θρηξὶν πένθος τολυπεύσας· quae paulo post male repetita legi vidit Amicus *Musgravii*. vs. 523, κεῖ πρα-ταινὶ τάξεων. Φρουρεῖν ἐγέρτι. *Noctis caliginem* lecta voce saepe dixit et *Euripides* εὐφρόνην· semel aut bis ὄρφνην. Rhesi conditor κατ' ὄρφναν· ἐν ὄρφνῃ· δι' ὄρφνας· singula posuit plus semel repetita. Talia vero, quae dantur plurima, nunc non attingere statueram. Priora pleraque nemo miraretur, in *Sophoclis* si sparsa legerentur Tragoediis. Hic vocabulorum fuisse fertur novator: sed nova prorsus verba procudere, nisi a sono quaedam ficta, ne *Homero* quidem licuit: potuit et obsolefacta *Sophocles* in usum revocare; et saepius usu cognitis novam quamdam indidit significandi vim, qua parte summus Tragicus habuit in *Herodoto* se dignum
imitatorem. b

CAPVT X.

De Rheso Incerti dramate.

De Rheso dramate brevis disputatio. Legem Sophocli servatam hic ubique violari. Hectorem qualem pinxerit Poëta. Totum tum enarratur drama, ut liqueat neutri convenire. Libro Flor. vulgatis meliores excitantur lectiones. Dolon Eumedides. Hominis ventosi commentum. Tertius in hoc dramate miles gloriosus Rhesus: huic amata Arganthone. Equos tantum Rhesi Diomedem et Ulyssem, tum primum equitantes, in castra sua avertisse. Ocius ventis c

nihil Homero fingi; equos veloces tantum ἰσανέμους. In hymno veteri dictos videri πνοιῆς ἀνέμων θάσσονας. Hectori tribui responsa frigida ad accusationes aurigae Thracis. Superstitiosus Nicias δυσοιώνιστος. Ἐνδοιάζεσθαι, dubitare. Musae in ultimo dramate minus probabilis oratio. Ἕτερον de malo. ἕτερος δαίμων. mala ῥᾷον et ῥᾷστα φέρειν.

1) Rhesi drama neutri equidem, sed, si alterutri tribuendum esset, libentius tamen *Euripidi* tribuerem quam *Sophocli*, a cuius ingenio castigatissimo, ordine fabulam legi-
98 timo disponentis, oeconomia Rhesi, prorsus in multis ἀνοι-
a κονόμητος, planissime abhorret. Hanc in rem nonnulla *S. Petitus* iam indicavit turpissima huius Tragici peccata, qualia certe neque *Euripides* admisisset, εἰ καὶ (τὰ πλεῖστα) μὴ εὖ οἰκονομεῖ, ut scribit *Aristoteles* de Poët. c. XIII, p. 237, 27. sed quae multo magis dedecent *Sophoclem*. Hic praeterea, laudis semper aemulus Homereae, quales Tragoedia requirebat, heroas in scena semper σπουδαίους repraesentavit, οἵους δεῖ εἶναι. Haec ab eodem summo Doctore saepius in eodem libello inculcata lex (p. 255, 4. 225, 27. 228, 27, 229, 12.) turpiter ab Auctore Rhesi fuit violata.

Non Hectorem, praecipuum dramatis heroa, suis nobis coloribus expinxit, quem *Sophocles* sic fecisset loquentem, *ut fluere omnia ex eius natura* viderentur; sed, absurde meo iudicio, ut superbum et *sine pectore* militem, *qui nil nisi praelia nosset*, cuiusque temeritatem inconsideratam

---

1) Haec mea de Rheso quaeque leguntur capite nono, prout hic vulgantur, ante scripta sunt, quam legissem *Jacobi Hardionii* de hoc Dramate Dissertationem, *dans*
c *les Memoires de Litterature de l'Acad. Royale des Inscriptions et B. L.* T. x, p. 323—337. Tragici peccata notat vir egregius p. 329 et seqq. Nec *Sophocli* drama tribuendum neque *Euripidi* decernit p. 334, etc. Lectis *Hardionii* meisque observatis videbit Lector eruditus, raro in eadem nos ambo incidisse cogitandi vestigia, nisi quod rem eamdem nostro quisque modo conati simus probabilem reddere.

confutare debuerint et Aeneas, et qui pro castris excubabant b vigiles. Habuit in Aenea quem sequeretur: ex antiquis *Philostratus* in Heroicis p. 723, *ἐκάλουν οἱ Ἀχαιοὶ τὸν μὲν Ἕκτορα χεῖρα τῶν Τρώων, τὸν δὲ Αἰνείαν, νοῦν.* Fueritque Troianorum fortissimus Hector *θρασὺς*, manu melior, quam consilio, Hectora tamen dedecent quae Tragicus ipsum facit dicentem; quasque dat Aeneae partes, rectius, ut apud *Homerum*, sustinuisset Polydamas,

Πανθοΐδης· ὁ γὰρ οἶος ὅρα πρόσσω καὶ ὀπίσσω·
Ἕκτορι δ' ἦεν ἑταῖρος, ἰῇ δ' ἐν νυκτὶ γένοντο·
Ἀλλ' ὁ μὲν ἂρ μύθοισιν, ὁ δ' ἔγχεϊ πολλὸν ἐνίκα.

Il. Σ, 250 Huius aequalis providentissimi, atque eo nonnunquam timidi, consiliis saepe reluctatus, interdum utili- 99 ter se praebuit Hector *Homeri* morigerum. *Ἕκτωρ [ἄνατο]* a *Πολυδάμαντος*, ubi scribit *Aelianus* V. H. XII, c. 25, nonnulla notarunt *Kühn.* et *Perizonius* — Initio Rhesi vigiles, ne noceat officio defuisse, somno Hectorem excitant, indicaturi tota nocte in castris Graecorum ignes collucere v. 41,

Πῦρ αἴθει στρατὸς Ἀργόλας, Ἕκτορ,
Πᾶσαν ἀν' ὄρφνάν.

Hoc audito sibi mox Hector persuadet, fugam Graecos moliri; clamat ad arma; atque isthac ardet nocte fugientes insequi. Verbis illum satis intempestivis a suspicione retrahere frustra vigiles conantur. Loquentibus intervenit Aeneas; hic, re cognita, tanquam iuvenis rector, regaliter damnat Hectoris audacem temeritatem. Si habuisset utrumque Poëta probe cognitum, non tam arroganter ista fecisset Aeneam dicentem v. 105, b

2) *Εἴθ' ἦσθ' ἀνὴρ εὔβουλος, ὡς δρᾶσαι χερί·*
Ἀλλ' οὐ γὰρ ωὑτὸς πάντ' ἐπίστασθαι βροτῶν
Πέφυκεν· ἄλλῳ δ' ἄλλο πρόσκειται γέρας·
Σοὶ μὲν μάχεσθαι, τοῖσδε βουλεύειν καλῶς.

---

2) *Εἴθ' ἦσθ'*] Praeter *Stobaeum* p. 360, 7, quatuor versus istos leviter immutatos adhibuit *Auctor* Trag. Christ. v. 2373. Dum quartum sic exhibet, *Σοὶ μὲν μάχεσθαι, τοῖσδε δ' αυ κρύπτ' εἰδέναι·* invenisse videtur in suo Codice *Σοὶ* et *τοῖς·* quod (*τοῖσδε* hic malui, quam *τοῖς δὲ*, vel *τοῖσδε δὲ*) recepi, probatum *H. Stephano* Annot. in *Eurip.* p. 116, qui magis accommoda, quam c dederat *P. Victorius* V. L. x, c. 5, comparavit Home-

Τὸ καλῶς βουλεύειν tribuit, opinor, Antenori, Priamo, ceterisque curiae Troianae senatoribus, *queis aetas longa magistra fuit*: suam tamen etiam Aeneas Tragicus *βουληφόρου* personam hic, modeste, sustinuit. Ad Creusae suae fratrem, maximum Hectora,

tota salus in quo Troiana manebat,

100 ista dixisset Aeneas, si quis alius, magni Imperatoris admi-
a rator, umbram Hectoris qui sic in somno compellabat;

O lux Dardaniae, spes o fidissima Teucrûm!

Virgil. Aen. II, 281. Ad intolerabilem tamen istam superbiam nihil respondet Hector Tragicus, et Hector *Homeri* prudentissimo sibique carissimo Polydamanti, votis contraria loquuto, nisi meum, inquit, consilium sequaris,

Αὐτίκ' ἐμῷ ὑπὸ δουρὶ τυπεὶς ἀπὸ θυμὸν ὀλέσσεις,

Il. *M*, 250. — Decebat Augusti personam ad Romanos duces scribentis *Euripidae* Trochaicus ex Phoen. v. 602.

Ἀσφαλὴς γάρ ἐστ' ἀμείνων ἢ θρασὺς στρατηλάτης.

b sed Troianos vigiles dedecet in Hectora dictum, Rhesi v. 132,

Σφαλερὰ δ' οὐ φιλῶ στρατηγῶν κράτη.

Mittere speculatorem in castra Graecorum dramatis Aeneae, suadenti cum vigiles adstipulantur, quid Hector? — *quantum mutatus ab illo Hectore!* Νικᾶτ', inquit v. 137,

Νικᾶτ', ἐπειδὴ πᾶσιν ἁνδάνει τάδε.

---

rici Polydamantis verba ex Il. *N*, 729, Hectori movendo multo dicentis aptiora. *Sallustii* Iugurtha (B. I. c. VII,) *quod difficillimum in primis est, et praelio strenuus erat, et bonus consilio; quorum alterum ex providentia timorem, alterum ex audacia temeritatem adferre plerumque solet*: dedit ibi nonnulla *Jos. Wassius*. A *fortitudine* quantum distet *temeritas* monstrat *Auctor* Rhetor. ad Herenn. IV, c. 25. Qui dicitur *Eusebius* apud *Stobaeum* p. 359, 37, Θάρσος τὸ πρὸς τὰ φοβερὰ σὺν λόγῳ αἴνει, (ἀνδρεῖα γάρ,) τὴν δὲ μετὰ ἀλογίας ἐπ' αὐτὰ ὁρμὴν, Θράσος νόμιζε, καὶ ἀποστύγει. Ille itaque fortissimus Hector secundum Aeneam Tragici fuerit miles odiosus inconsiderata temeritate.

Verbis victus Hector Troianos rogat vigiles, quis ex ista cohorte (οἵπερ εἰσὶν ἐν λόχῳ, v. 149, ut optime cepit *Heathius*:) vellet intra Graecorum ire munimenta quid agitarent speculatum; neque enim se dicit unum ad omnia sufficere; veritus videlicet, ne sibi Regi et Imperatori has speculatoris partes Aeneas vellet demandatas. Sic certe loqui- 101
tur v. 152, a

> *Οὔτοι πάντ' ἐγὼ δυνήσομαι*
> *Πόλει πατρῷα, συμμάχοις θ', ὑπηρετεῖν.*

Non *magno laudum perculsus amore*, sicut apud *Homerum* Diomedes et Ulysses, *Virgilii* Nisus et Euryalus, suam sibi virtutem sat praemii reputantes, sed offert se periculo spe lucri motus quidam 3) Dolon. Hic in dramate primum alienissimo tempore multa super praemio cum Hectore loquutus, tandem (Aen. XII, 350,)

> *Ausus Pelidae pretium sibi poscere currus,*

se domum ait abiturum, ut ad opus se furtivum compararet.
Fraudem, quam moliretur Dolon, intelligere desideranti Cho- b
ro, hac adiecta ratione,

---

3) Vocula τὶς, hominem nobis in Dolone contemtum *Homerus* indicavit Il. *K*, 314.

> *Ἦν δέ τις ἐν Τρώεσσι Δόλων, Εὐμήδεος υἱός* —

cuius Diomedes nil magni fuerat de se pollicitus; Dolon, quod recte veteres in *Homerum* Critici monuerunt, αἰτεῖ μὲν ἀδύνατα, ὑπισχνεῖται δὲ πράξειν ὑπέρογκα. *Homerum* sequutus, Phryga *timidum* dixit *Ovidius*, *imbellemque Dolona*. vid. *Salvagnius* in *Ovidii* Ibin v. 629. Haec etiam, ita suspicor, fuisset emendaturus retractata *Virgilius* Aen. XII, 346, quibus dicitur Aeneae
comes Eumedes c

> *antiqui proles bello praeclara Dolonis,*
> *Nomine avum referens, animo manibusque parentem.*

In Iliadis Epitome, (quod elegans carmen, *Pindari* nomen praeferens, utinam etiam ante diem rapto *Higtio* nostro licuisset expolire, centenis mendis expurgatum,) vs. 712 legitur in Edd. *Troianus iuvenis*, in optimo Cod. MS. *Troius Eumenides*: corrigendum arbitror, *Tros Eumedides*.

Σοφοῦ παρ' ἀνδρὸς χρὴ σοφόν τι μανθάνειν,

Sophus iste commentum suum pandit, quod isthoc aevo bellatoribus aeque ac nostro perridiculum videri debuit: *Homeri* Dolon Il. *K*, 334,

Ἕσσατο [δ'] ἔκτοσθεν ῥινὸν πολιοῖο λύκοιο·

sive *λυκέην*, v. 459. hinc vide quid effecerit Tragici Dolon v. 208,

4) *Λύκειον ἀμφὶ νῶτον ἅψομαι δορὰν,*
Καὶ χάσμα θηρὸς ἀμφ' ἐμῷ θήσω κάρᾳ,
Βάσιν τε χερσὶ προσθίαν καθαρμόσας,
Καὶ κῶλα κώλοις, τετράπουν μιμήσομαι
Λύκου κέλευθον.

102 a Aptum illud *παρθένῳ ἠϊθέῳ τε* videri poterat terriculum; et hinc diversa facies Orniti venatoris in *Virgil.* Aen. XI, 679; recte *Longus τέχνην* iudicavit *ποιμένι πρέπουσαν* Pastoral. I, p. 14, cuius ope Dorcon puellam terrefactam ad obsequium cogeret: in illum enim decore *Longus* transtulit, quae mihi quidem in Troiano milite videntur absurda: *Λύκου μεγάλου δέρμα λαβὼν, — περιέτεινε τῷ σώματι ποδῆρες καταννωτισάμενος· ὡς τούς τ' ἐμπροσθίους πόδας ἐφηπλῶσθαι ταῖς χερσὶ, καὶ τοὺς κατόπιν τοῖς σκέλεσιν ἄχρι πτέρνης, καὶ τοῦ στόματος τὸ χάσμα σκέπειν τὴν κεφαλήν.* haec *Longi* verba nobis interpretantur emendata Tragici Dolonis, quem, natura timidum, recte Rhesi nobis Poëta paucis versibus, 219 —223, militem pingit arrogantem; nam se cum spoliis re-

---

4) Sic versus istos emendate scriptos ex Cod. Flor. exhibui in *Eurip.* Phoen. p. 152. b. *Χάσμα θηρὸς* obtulit etiam a se excogitatum Clar. *Io. Toupius* Emend. in *Suid.* III, p. 308. Cimbrorum equites in *Plutarchi* Mario p. 420. B. gestasse dicuntur *κράνη εἰκασμένα θηρίων φοβερῶν χάσμασι.* — Codicis istius Florentini lectiones aliquot in Rheso, probabiles plerasque, si hic illic enotavero, facturus videor harum literarum studiosis rem
c minime ingratam. Rhesi vs. 40, illic scribitur, *Οὐδὲν τρανῶς ἀπέδειξας·* seq. *Πῦρ αἴθει.* vs. 49, *Σοὶ δ' ὑποπτ.* vs. 73, *λελειμμένοι* (scribendum, *λελημμένοι*) vs. 79, *ἐμῇ φρενί.* [In vs. 92, *Λόχος κορυφαῖος* recte legit *Auctor* Trag. *Χριστοῦ Π.* v. 93. Sequentia quaedam prostant in *Eurip.* Phoen. v. 731.] vs. 151, *Τίς ἂν γένοιτό*

diturum gloriatur, Ulyssis et Tydidae caede peracta, cuius omne robur erat

Ventosa in lingua, pedibusque fugacibus.

Sed indigna sunt *Sophocle* et *Euripide*, quae Tragicus Hectori contribuit.

Actu II, prodit ex Ida monte Pastor Regius, gratissimum, ut putabat, nuncium allaturus Hectori super adventu saepe Troianis desiderati Rhesi cum exercitu Thracico. Pastorem primum vix alloquio dignatus Hector, tanquam de armentis verba facturum, ubi rem tandem intellexit, superbe respondet, nec Thracum se nunc auxilio, neque Troiam indigere Rheso defensore, qui, cum vocatus tempori non advenisset, nunc tandem post festum veniret; Troiam sua solius dextra defensam, et defensum iri, quandoquidem die, 103
qui instaret, Graeci tandem essent debellandi. Ad hanc magniloquentiam cum non inepte rusticus dixisset, non tamen auxiliatorem, Dea natum, temere repellandum videri, cuius sola praesentia formidinem hostibus incuteret; Chorus autem vigilum, si non ut auxiliarem, instar hospitis saltem Rhesum recipere suaderet; mox iterum totus a se mutatus Hector, utriusque sententia collaudata, Rhesum se tanquam socium recepturum pollicetur, pastoris, quem paulo ante despexerat, iudicio motum, ut scilicet! Rhesus aureis armis, et clypei splendore

Oculorum praestringeret aciem in acie hostibus.

γ' ὥςδε (scripserat, opinor, ὧδε γῆς εὐεργέτης; *quis tanto beneficio patriam mactabit?*) vs. 160, Νῦν δὶς τόσως ἔθηκας εὐκλεέστερον· et vs. 281, — λόγου δὲ δὶς τόσου μ' ἐκούφισας, quam lectionem ex duobus Codd. Parisinis enotavit etiam Clar. *Jac. Hardionius dans L'Histoire de L'Acad. des Inscr.* T. IX. p. 47. (ut v. 757. *Eurip.* Elec. 1092, et saepius alibi; δὶς τόσως ex eodem Cod. scribi poterit in *Eurip.* Medeae v. 1194, et δὶς τόσως δὲ πλείονα in fragm. incertae Trag. inter Barnesiana paene ultimo.) vs. 169, Χρυσὸς πάρεστιν — vs. 180, πρὸς δόμους. vs. 208, Κἀκεῖθεν ἥσω — vs. 205, κλωπικοῖς τε βήμασι. vs. 220, σύμβολον σαφὲς δ' ἔχων (l. δ' ἔχων σαφὲς quod ex duobus Codd. praebet *Hardionius* p. 46.) vs. 239, Ἀχαιὸν Ἄρη. vs. 250, Ἔνι δὲ θάρσος· et in antistrophe vs. 262, Ὅς ἐπὶ πτόλιν, ubi vulgatum πῶλον absurdum est.

Hectoris mutati verba sunt v. 339,

5) Σύ τ' εὖ παραινεῖς, καὶ σὺ καιρίως σκοπεῖς.
b 'Ο χρυσοτευχὴς δ' οὕνεκ' ἀγγέλου λόγων
Ῥῆσος παρέστω τῇδε σύμμαχος χθονί.

Ad ista Chorus, priorum immemor, et Hectoris securus, laudes accinit Rheso, tanquam Deo tutelari, cuius unius praesentia, facile debellatis Graecis, antiquum Troiae splendorem restitueret.

Satis odiosa Hectoris Tragici videbatur arrogantia; sed illam tamen longe superat qui Actu III prodit in scenam tertius gloriosus miles, ad cuius *virtutes ne* suas *Mars* quidem
104 *ausit aequiparare:* nam
a *Meri bellatores gignuntur, quas hic praegnantes fecit.*

Neque tamen amatam sibi puellam Arganthonen Rhesus caussam fuisse morae fatetur, quod e *Parthenio* 6) noveramus, at bellum commemorat Scythicum: sed cur non etiam

---

c 5) In his deterior est lectio *Flor.* παρέσται. Sed in hoc actu recte scriptos Codex exhibet vs. 267, *Καὶ γὰρ σὺ*, ποίμνας δεσπόταις τελεσφόρους· vs. 270, *Οἷ χρὴ γεγωνεῖν σ' εὐτυχοῦντα ποιμνίων.* in vs. 277, τῇδε γῇ. vs. 280, εἰς Τροίαν. vs. 302, *'Εστῶτ' ἐν ἱππείοισι Θρηκίοις ὄχοις.* vs. 303, ζυγηφόρον. vs. 310, ἄπλατον. vs. 313, ὁμαρτῇ, θρῃκίαν στολὴν ἔχων. vs. 317, πρὸς τἀγαθά. vs. 323, *"Εθραυε λαίφη.* vs. 324, *Τροίᾳ φίλος.* vs. 327, *'Ορθῶς ἔλεξας* [hoc Tragicis usitatum: suum, *"Ορα ὡς κτίζεις*, ne sibi quidem ipse Clar. *Heathius* nunc, opinor, adprobaret] vs. 329, οἵ σώζοντες *"Ιλιον* πάλαι. vs. 331, τοὐπιὸν θεοῦ σέλας, [vs. 333, βοηδρομεῖν hic in Cod. et recte legitur v. 412, hoc tamen loco βοηδρόμον praestiterit.] vs. 347. *'Επλάσθης Φρυγίαν πρὸς αὐλάν.* vs. 356, *"Ηκεις διφρευτάν.* vs. 384, *Παρὰ πορπάκων κελαδοῦντας.*

6) *Parthenio* auctore *'Ερ. Π.* c. 36, bello Troiano coorto, μετήεσαν αὐτὸν οἱ βασιλεῖς ἐπίκουρον· ἡ δὲ *'Αργανθώνη*, εἴτε δι' ἔρωτα, — εἴτε καὶ ἄλλως καταμαντευομένη τὸ μέλλον, βαδίζειν αὐτὸν οὐκ εἴα. Fatum illa forsan morari voluit, quod suspicari potuit ex oraculo, memorato *Eustathio* et *Schol.* in *Hom.* Il. *K*, 435. — In istis *Parthenii* μετήεσαν αὐτὸν, non utique significat mi-
c

Istas *tu legiones difflavisti spiritu*
Quasi ventus folia?

qui quidem hoc in dramate gloriosis, unicum tibi diem satis futurum, ad id omne conficiendum, quod per solidos annos decem perficere non potuisset Hector. Hectoris exceptus asperrima oratione, cum satis apte respondisset ad accusationis Hectoreae singula capita, tarde quidem, tempori se tamen venisse testatur; effecturum enim, ut uno die sit cum Graecis debellatum; sequenti die, re confecta, domum b se abiturum. En totidem paene verba Pyrgopolinicis istius v. 448,

'Αλλ' ὕστερον μὲν ἦλθον· ἐν καιρῷ δ' ὅμως.
Σὺ μὲν γὰρ ἤδη δέκατον αἰχμάζεις ἔτος,
Κοὐδὲν περαίνεις· ἡμέραν δ' ἐξ ἡμέρας
7) *'Ρίπτεις κυβεύων τὸν πρὸς 'Αργείους ῎Αρην.*

---

serunt eum Reges, sed Rhesum *arcessiverunt* Priamus et Hector missis legationibus; de quibus vid. Rhesi v. 401, et v. 937. ubi Clar. *Hardionio*, p. 48, iure laudatam Codd. *Reg.* lectionem adfirmat Tragoedia *Χριστοῦ Πάσχ.* v. 1376, *ἀλλά σ' ῞Εκτορος Πρεσβεύμαθ', αἵτε μυρίαι γερουσίαι ῎Επεισαν ἐλθεῖν, κἀπικουρῆσαι φίλοις.* — Vbi *Steph. Byz.* meminit *'Αργανθώνης, 'Ρήσου γυναικὸς, L. Holstenius* commodum recordabatur *Eustathii* in *Dionys.* Perieg. v. 322, sed non vidit ex istis, *Μυσοὶ — ἀπὸ Μυσοῦ υἱοῦ 'Αργανθώνης τῆς γενναίας τῆς 'Ορεσιβίου,* mendosis, haec effingenda sincera, *'Αργανθώνης, 'Ρήσου γυναικὸς, τῆς 'Ορεσιβίου.* ignoto patri nomen imposuisse putem conveniens vitae venatricis puellae, quae solo amore venandi percussa homines ante oderat, quam pulcerrimum Rhesum cognovisset; in montibus et sylvis degens, *τὴν κατ' οἶκον δίαιταν καὶ μονὴν ἀπέστυγεν,* inquit *Parthenius.*

7) *'Ρίπτεις* legendum pro *Πίπτεις*, monuerunt *Claudius Sallierius* dans *L'Histoire de L'Academ. des Inscr.* T. v, p. 125, et *Ti. Hemsterhusius* ad *Schol.* in *Aristoph. Π.* p. 205. Nollem vir clariss. *F. L. Abreschius* hanc quo- c que reiecisset coniecturam, quam iure *felicissimam* vocat *Benj. Heathius.* Vnam in v. 449 literam mutavi ex MS. *Flor.* in quo deerat vs. 400, ab alia forsan manu ex vicinis factus. vs. 404, servandum quod vulgatur *Σὺ*

105 *Ἐμοὶ δὲ φῶς ἓν ἡλίου καταρκέσει,*
a *Πέρσαντι πύργους, ναυστάθμοις ἐπεισπεσεῖν,*
Κτεῖναί τ' Ἀχαιούς. θ' ἡμέρᾳ δ' ἀπ' Ἰλίου
Πρὸς οἶκον εἶμι.

Sed horum immemor, Troia liberata periculo, spoliisque Diis consecratis, velle se dicit Hectore comitatum in Graeciam proficisci, ut illam ferro et igne popularetur v. 471,

Ξὺν σοὶ στρατεύειν γῆν ἐπ' Ἀργείων (MS.) *θέλω,*
Καὶ πᾶσαν ἐλθὼν Ἑλλάδ' ἐκπέρσαι δορί.

Graecorum fortitudinem in alieno quoque solo pugnantium decem annorum experimentis edoctus Hector, cum arroganter dicta refutasset philosophica moderatione, Thracem tandem
b interrogat, qua parte velit cum suis in praelio collocari: hic redit ad ingenium Rhesus; ad Hectoris regnum tutandum facere se velle ceteris otium significat, et solum pugnare: quod si sibi minus illud decorum iudicaret Hector, adversus Achillem ceterosque Graecos se unum collocaret in prima acie: iam ante dixerat v. 451,

Τμῶν δὲ μήτις ἀσπίδ' αἰρήται χερί.

106 (sic MS. Flor. pro *αἰρέτω*) hic v. 488,
a *Μόνος μάχεσθαι πολεμίοις, Ἕκτορ, θέλω·*
Εἰ δ' αἰσχρὸν ἡγῇ μὴ συνεμπρῆσαι νεῶν
Πρύμνας, πονήσας τὸν πάρος πολὺν χρόνον,
Τάξαι μ' Ἀχιλλέως καὶ στρατοῦ κατὰ στόμα.

Aiace tum Hector, Diomede, Ulysse collaudatis, Rhesi plenum arrogantiae sermonem silentio refutans ab exercitu reliquo

---

δ' ἐγγενὴς ὢν; — sed vs. 413. scribendum puto, *Οἵ δ' οὐδὲν ἡμῖν ἐν γένει πεφυκότες*· ut in *Eurip.* Alc. v. 903. *Dicaeogeni* in *Stob. Grot.* p. 261, etc. — Meliora dat vulgatis Cod. MS. vs. 416, *Οἵ δ' ἔν θ' ὅπλοισι, καὶ παρ' ἱππείοις ὄχοις.* v. 421, *κατ' ὄμμα σὸν λέγω.* vs. 431, *φόνος.* vs. 442, *Ξὺν τοῖσδ' ἄϋπνος οἶδα τλὰς πορπάσμασιν*, (de hoc versu miror eruditorum virorum iudicia: subiecta *τελείᾳ στιγμῇ* voci *ὁρίσματα*, scriberem: *Οὐδ', ὡς σὺ — Οὔτ' ἐν*) vs. 455, *μόνον.* vs. 477, *νομὸν τὸν Ἑλλάδος.* vs. 479, *ἀριστεῖς.* vs. 493, *λόγος γ' ἦν.* vs. 496, *Τί δαί;* vs. 506, *πυλῶν παραστάτας.* vs. 512, *κλωπικὰς ἕδρας.* vs. 514, *ἀμπείρας.* vs. 561, *εἰσπαίσας.*

separatum Thracibus locum adsignat, ubi castris positis noctem istam exigerent quieti.

Quartum dramatis Actum, conditum non sine artificio, quod attigit *R. P. Brumoeus dans son Theatre des Grecs*, T. IV, p. 401, dedecorant interventu suo Minerva ex Alexander, ut recte *Sam. Petito* fuit animadversum Miscell. III, p. 192, 193. Neque *Euripides*, nedum *Sophocles*, Deam in scenam
introduxisset in Paride decipiendo tam turpiter mendacem; b
Minervae *Homericae*, et Sophocleae in Aiace dispar est ratio.
Huius dramatis Poëta Minervam non mendacem tantum repraesentat, sed muliebriter enarrantem illius hostis formidandi virtutes, (quibus dicta hominis non conveniunt;) tandem,
quibus favebat, Ulyssi et Diomedi, hec mirum, adiutricem 107
in obtruncando Rheso, carissimae sibi Musae filio unico. a

Indice Dea non egentes heroës apud *Homerum* adventum, Rhesi sedemque separatam ab exercitu cognoverant ex Dolone; Tragici vero Dolon ante castris iam exierat, quam Rhesus ab alia parte venisset ad Hectora. Illud autem, saepe ferendum in his antiquis poëmatis, non adeo plerisque mirum videbitur, pauxillo temporis momento, quo Minerva, Veneris faciem mentita, cum Alexandro loquebatur, confectam a Tydide fingi Rhesi comitumque caedem; equos ab Ulysse abductos. Alexandrum fraudibus suis amolita Dea, mox amicos retrahit ab incoepto,

(*Sensit enim nimia caede atque cupidine ferri*,
Virgil. Aen. IX, 354,) his verbis usa: b

8) Ὑμᾶς δ' αὐτῷ, τοὺς ἄγαν γ' ὁρμωμένους,
Λαερτίου παῖ, θηκτὰ κοιμίσαι ξίφη·
Κεῖται γὰρ ὑμῖν Θρήκιος στρατηλάτης,
Ἵπποι τ' ἔχονται.

---

8) In his dubitanter ὑμῖν, sed persuasus ὁρμωμένους restitui, pro ἐρωμένους· quod hinc alienum in his rebus exercitati fatebuntur, qui norunt ὁρμώμενον et ὡρμημένον in talibus aliquoties reperiri: ubi recte vulgatur in *Eurip.* Hippol. v. 1152, πρὸς δόμους ὁρμώμενον· MS. Flor. praefert ὁρώμενον· quantillum hoc differt ab ἐρώμενον; — Ex hoc quoque loco liquet, Diomeden Ulysse comita-
tum equos tantum Rhesi in sua castra avertisse, non cur- c
rum: *Scaligerum* fefellit, notis in Culicem p. 31, versus Rhesi 798, quo dicuntur ὄχημα πωλικὸν λαβόντες ἵππων·

108 Hic subito Dea vigilum adventus admonitos amicos suos destia
a tuit: nec mirarer, ex Dolone cognita tessera istius noctis militari, Ulyssem solum praesentissimo se periculo potuisse liberare: sed vix intelligerem quomodo manibus vigilum elabi potuerint ambo, dum equos Rhesi albedine ardentes illinc averterent, nisi Deae potentissima machina ad omnia sufficeret.

Versum Dramatis 686, vigilum partim semichoro, partim Ulyssi contribuendum,

Ἡμιχ. Ἦ σὺ δὴ Ῥῆσον κατέκτας; Ὀδ. ἀλλὰ τὸν κτανοῦντά σε.

Petito non optime tentatum p. 196, probabiliter interpretatur Clar. *Heathius*: sed vigilibus, si noverant obtruncatum in tentorio Thracum Regem, versus quomodo convenit 691?

---

sed his quoque, more scribendi Euripideo, *equos* solos designari ostendit clar. *Heathius*. De curru cogitantem Tydidem retraxit *Homeri* Minerva Il. *K*, 504 — 509, cui probabiliter fingitur Ulysses equos arcu propellens, quia ne scuticam quidem ex Thracico curru rapere cogitaverat,

In sua captivis castra revectus equis,

Sabini Ulysses v. 17. Nusquam *equitatus* fit apud *Homerum* mentio; et ne hos quidem heroas nisi Minervae monitu equis Rhesi velut equites usos contendit doctiss. *Nicolaus Freretius dans les Memoires de Litterature de l'Acad. des Inscr.* T. VII, p. 287, 288. — In Iliadis Epitome, *Pindari* quae dicitur, v. 735, *multo candore nitentes* (versus interiectus recte omittitur in MS.) *Thraces* (*L. Thracis*) *equos rapiunt, quos nec praecederet Eurus,* (sic MS.) *Nec posset volucri cursu superare sagitta. Homero* pinguntur Il. *K*, 437,

c *Λευκότεροι χιόνος, θείειν δ' ἀνέμοισιν ὁμοῖοι.*

Qui candore nives anteirent, cursibus auras,

Virgilio Aen. XII, 84. sed secundum *Homeri Schol.* *χιόνος δύναταί τι λευκότερον γίνεσθαι, ἀνέμου θᾶσσον οὐδέν.* Neque, opinor, inveniemus in Iliade *Homeri* vel Odyssea, *Vincentem pedibus ventos*, *Manilii* v, 79; *cursuque pedum praevertere ventos*, *Virgil.* Aen. VIII, 807. XII, 345. Ipsius Achillis equi *Homero*, ἅμα πνοιῇσι πετέσθην, Il. *Π*, 149, ἀελλάδες et ἀελλόποδες ἵπποι. *Lu–*

'Αλλὰ συμμάχους ταράσσειν δεινὸν ἐν νυκτῶν φόβῳ. b

Noverant quidem, prope castra Graecos venisse speculatores; 109
ignorasse tamen truncum Rhesi sanguine singultantem, mani- a
festum est ex vss. 745, (quod vidit etiam *Petitus*,) et v. 755, quibus respondent ad lamenta Thracis aurigae.

Hic, graviter ipse quoque vulneratus, Actu quinto 9) sic suum infortunium et domini caedem lamentatur, ut primum de cladis auctore dubitasse videatur, quam Graecis imputat exploratoribus Chorus v. 804,

10) *Ἡνίοχε Θρῃκὸς, τοῦ κακῶς πεπραγότος,*
Μηδὲν δυσοίζου πολεμίους δρᾶσαι τάδε.

Sed cum vigilibus propter officium neglectum mortem Hector minaretur, omnem auriga Rhesi modum exsuperat, in ipso

---

cian. vid. T. II, p. 600. *Callimachus* scripserat, ut puto, — ἀλλὰ θεόντων Ἰσανέμων· vel Ἰσ' ἀνέμοις· non Ὡς ἀνέμων, ut vulgatur in Fragm. cxxxv. Achillem ἰσάνεμον ποδοῖν dat *Eurip.* Iphig. in Aul. v. 206. In eiusdem tamen *Callim.* h. Dian. v. 94, Pan Deae dedit venatrici Θάσσονας αὐράων κυνοσουρίδας. Quos ventis velociores dicere noluit *Homerus*, equos dixit Θάσσονας ἱρήκων, Il. *N*, 819. Solis equos ventis, credo, velociores dixerat qui hymnum Soli scripsit, inter istos qui velut *Homeri* vulgantur, p. 106, Ed. nuperae, quam debemus Clariss. *Ernesto*,

καλὸν δὲ περὶ χροῒ λάμπεται ἔσθος
Λεπτουργὲς πνοιῇ ἀνέμων· ὑπὸ δ' ἄρσενες ἵπποι.

Solis etiam ἄρσενες ἵπποι sunt sane notissimi; sed ista, πνοιῇ ἀνέμων, dum quis nobis interpretetur, suspicabor equidem dedisse Poëtam:

ἔσθος
Λεπτουργὲς· πνοιῆς δ' ἀνέμων ὑπὸ θάσσονες ἵπποι. c

His lectis, ὑπὸ in πολὺ quoque mutandum eleganter suspicabatur *Jo. Luzacius.* Nihil ista faciunt ad Rhesi drama, in cuius Actu quarto destituit nos Codex *Florent.*

9) Quinti actus initium recte figit in v. 727. *Hardionius dans les Memoires de Litterat.* etc. T. *X*, p. 328.

10) Si scripsit Poëta πολεμίους, quod additur, Μηδὲν δυσοίζου nequit explicari: verbo rarissimo speciem conciliat δυσοίζων, *moleste ferens*, supra positum v. 724;

Hectore velut auctore facinoris palam accusando; Hectora di-
b cit ipso Paride fratre magis sceleratum; quippe qui suam
hospitem obtruncaverit, turpi motus equorum eius adipiscen-
110 dorum cupidine: hoc quibuscunque poterat argumentis auriga
a Rhesi demonstrare conatur v. 835—855,

Ne his quidem dictis Hectoris exardescit violentia: dixisse saltem potuerat, qualia *Virgilii* Turnus in Drancen Aen. XI, 408,

Nunquam animam talem dextra hac (absiste moveri,)
Amittes.

---

quodque praebet *Hesychius*, Δυσοίζου. huc Rhesi locum, dubitanter tamen, viri docti retulerunt, et multo magis alienum *Clementis Romani*. Si lenissima mutatione refingas Hesychianum, in Δυσοίστου, οἰωνιζομένου, καὶ ἄγαν ὑποπτεύοντος, nihil aliud desideres: duplicem in talibus significandi vim saepius attigit *Thomas M.* vid. *T. H.* in *Lucian.* p. 179. isto sensu Δύσοιστος dici potuit cautus ille dux Atheniensium Nicias, καὶ φύσει δεισιδαίμων, ut dicitur *Diodoro Sic.* XII, c. 12, f. *Thucyd.* p. 478, 2. Scripserat, opinor, *Schol.* in *Aristoph.* Eq. v. 357, δυσοιώνιστος (pro δυσώνητος) γὰρ ὁ Νικίας. quam vocem adhibet in Lysistr. v. 506. *Lucian.* II, p. 355. Nusquam nobis lectum verbum Δυσοιωνεῖν ex *Phrynichi* Sophist. Appar. mihi suppeditavit Clar. *Ruhnkenius*: Δυσοιωνεῖν, inquit *Phryn.* τὸ δυσφήμως καὶ ἀπαισίως ἐπί τινι πράξει μελλούσῃ διαλέγεσθαι. — Nihil horum quadrat in hunc Rhesi locum,
c ubi nescienti famulo, quis herum obtruncasset, sinistri tamen aliquid de *sociis* suspicanti, hos nisi memoraverint, respondere debuerunt vigiles: *dubitare omnino noli, quin hostes hoc facinus patraverint:* scripseratne itaque Poëta, Μηδὲν δοιάζου, aut, quod malim,

Μηδ' ἐνδοιάζου πολεμίους δρᾶσαι τάδε.

In τοιοῦτος, ποιεῖν, corripitur et a Tragicis interdum οι, multo tamen rarius ab *Euripide*, quam a ceteris. Ἐνδοιάζειν et ἐνδοιάζεσθαι est ἐν δοιῇ εἶναι, vel ἐσφῆλθαι dubitare: *Thucyd.* I, p. 28, 75. p. 78, 84. ἐνδοιάζων τῇ γνώμῃ Sylla *Plutarchi* I, p. 457. B. *Herod.* VII, p. 589, 99, οὐδ' ἔτι ἐνδοιαστῶς. *Parthen.* π. Ἐ. Π. c. IX, p. 363, φράζειν ἐκέλευε τοῖς ἀδελφοῖς, μὴ (μηδ') ἐνδοιάσθαι, ὡς τῆς πράξεως ἐπὶ τέλος ἀχθησομένης, εἰ μὴ ἐκεῖνοι ἐνδοιασθεῖεν.

Sed ad ista vix ferenda convitia mitissime respondet Hector Tragici, de Dolone, quem miserat exploratorem, multo magis sollicitus, quam de fama, castrisque suis, Rhesi Regis, et socii, hospitisque, tristi caede turpiter violatis. Cumque vulneris dolore Thrax irritatior impudenter instaret criminationi, Hectora dicentem facit v. 868,

Σὺ δ' οὖν νόμιζε ταῦτ', ἐπείπερ σοι δοκεῖ.

Illo saltem, si sibi moriendum esset, in patria terra mori de- b
siderante, Sithonia nive frigidior est versus, (Hecubam non dedecet in dramate *Eurip.* cognomine v. 277, *Μηδὲ κτάνητε τῶν τεθνηκότων ἅλις·*) quo respondet Hector:

Μὴ θνῆσκ'· ἅλις γὰρ τῶν τεθνηκότων ὄχλος.

Quo se verteret domini tutela destitutus, nescienti famulo vide quam benigne Hector dicat,

Οἶκός σε κεύθων οὑμὸς ἐξιάσεται.

Fabulae conditoris, *Credo*, —

Sic maternus avus dixerit, atque avia.

Hoc humanitatis officium auriga Rhesi propterea repellente, c
quod manibus curari nollet homicidis; mansuetus instar ovis, qui semet ipse supra v. 68. satis absurde *Leonem* dixerat, Hector,

Ὅδ' αὖ τὸν αὐτὸν μῦθον οὐ λήξει λέγων.

Ad tot convitia, impudenter iactata, qui ne gemitum quidem 111
dederat indignabundus, quid mirabimur si suis iste vigilibus a
facile fuerit placatus, quibus paulo ante, coelo teste, mortem minabatur v. 817,

Ἤτοι μάραγνά γ', ἢ καρανιστὴς μόρος,
Μένει σε δρῶντα τοιάδ', ἢ τὸν Ἕκτορα
Τὸ μηδὲν εἶναι καὶ κακὸν νομίζετε.

His duo dat Hector mandata; primum ut aurigam Rhesi vulneratum in aedes suas (*tentorium* dicere potuerat,) deducant, atque illic affatim omnia curent ipsi necessaria subministrari, ut ne haberet scilicet! quod amplius criminaretur, v. 877,

11) *Λάζυσθ' ἄγοντες αὐτὸν εἰς δόμους ἐμούς,*
Οὕτως θ', ὅπως ἂν μὴ 'γκαλῇ, πορσύνετε.

---

11) *Λάζυσθ'* — *Οὕτως θ'* optime restituit *Reiskius*: *Eurip. Phoen.* v. 1654, *Λάζυσθε τήνδε, εἰς δόμους κομίζετε.*

b Alterum Hectoris mandatum Priamum spectat et senatum, quibus urbem ingressi cadavera honorifice sepelienda praeciperent v. 880, *νεκροὺς*

Θάπτειν κελεύειν λεωφόρους πρὸς ἐκτροπάς.

Sed tot iam versibus agitata lis ne maneret indecisa, Dea erat ex machina evolvenda, quae cladis auctores indicaret. Iam ante coelo Iunonem devocaverat et Minervam, *ἀνθρώπινα φρονούσας*. Hic una de Musis in aëre apparuit: Euterpe fuerit, an Calliope, vel Terpsichore Rhesi mater, Poëtae non satis constitit. Apparuit autem in ulnis gestans cruentum filii cadaver, hoc minus miserabile spectaculum, quod superba magniloquentia sibi vivus auditorum odium conciliaverat. Visa Dea Chorus v. 885,

12) *Ἐά, ἐά, ὤ, ὤ,*
Τίς ὑπὲρ κεφαλῆς θεός, ὦ βασιλεῦ,
c *Τὸν νεόδμητον* [*Ῥῆσον*] *χειροῖν*

— *Πορσύνετε*, quod perperam acceperunt, significat *subministrate*. — Paulo post, pro *λαοφόρους*, alteram formam hic aptiorem praetuli, *λεωφόρους πρὸς ἐκτροπάς*. huic saepe vulgarem substituerunt: *Μενέλεων*, pro *Μενέλαον* positum, in oraculo quod ex *Oenomao* dat *Euseb.* Praep. Ev. v, p. 223 B. versum vitiatum emendabit: apud *Harpocr.* in *Ἀργαῖος*, *Ἀρχέλεων* scripsisse *Theopompum* monstrat *Aldinum* *ἀγγέλεων*.

12) In his vulgari solet versus 887. vitiosus: *Τὸν νεόδμητον ἐν χεροῖν*· elidi potuit a vicinis nomen *Ῥῆσον*, et explet versum anapaesticum: *Ῥῆσον χειροῖν* itaque posui pro *ἐν χεροῖν*· *ἔνι χεροῖν* scribens, *Heathius* vocem *ξεῖνον* vel similem excidisse suspicabatur. — *Πέμπει* versu seq. vitiosum puto: *πενθεῖ* forte non displicebit? *quae Dea manibus gestans Rhesum luget?* Sed hos versus qui proximi praecedunt, partim cum *Reiskio* et *Heathio*, sic opinor restituendos:

Τίς ποτ' εὐτυχίας
Ἐκ τῆς μεγάλης Τροίαν ἀνάγει
Πάλιν εἰς πένθη
Δαίμων ἕτερόν τι φυτεύων;

c Sic veteres *ἕτερον* et *ἕτερόν τε* per *εὐφημισμὸν* dicebant *τὸ κακόν*. quique *causa mali* Pythagoreis, *Philolao*, *Timaeo*, *Archytae*, *ἁ κακοποιὸς ἀρχά*, *Plutarcho ὁ τῶν*

Φοράδην πέμπει;
Ταρβῶ λεύσσων τόδε πῆμα.

Musa caedis auctorem designat Ulyssem, et, more coelestium, vindictae cupida, hoc punito se sperat animum expleturam. 112
Diris etiam devovet Diomeden, et, primam malorum causam, a
Helenam. Tum satis frigide suos uni Strymoni mutatae virginis amores, ereptamque adeo sibi virginitatem spectatoribus enarrat, suamque pro filio sollicitudinem, quem fati non nescia frustra mater ab hac studuerit expeditione avertere. Hoc alienissimo loco captavit occasionem Tragicus dicendi, quae placitura noverat ingeniis Atticis. Velut oblita Dea priorum, hic nihil Ulyssem, nihil adeo fecisse fatetur Tydiden; omnem facinoris culpam in unam coniicit Minervam, v. 938,

13) *Καὶ τοῦδ', Ἀθάνα, παντὸς αἰτία μόρου,*
(Οὐδὲν δ' Ὀδυσσεὺς, οὐδ' ὁ Τυδέως γόνος
Ἔδρασε, δράσας·) μὴ δόκει λεληθέναι.

Deam Diva criminatur velut immemorem beneficiorum 14),

φαύλων δημιουργὸς, dicebatur et *ἕτερος δαίμων*. *Plutarch.* de Is. et Os. Ed. *Squir.* p. 116, *οἱ δὲ τὸν μὲν ἀμείνονα, Θεὸν, τὸν δὲ ἕτερον, Δαίμονα καλοῦσιν, ὥσπερ Ζωροάστρης·* — (Zoroastris de Deo magnifica dabit *Euseb.* Praep. Ev. I, p. 42. A.) hinc calamitates et infortunia *ἕτερος δαίμων Phalaridi* Epist. XII. *Καλῶς* et *ἑτέρως* opponuntur *Demostheni* de Cor. p. 150. §. 150. *Platonem* in Theaeteto scripsisse p. 173. D. *εὖ δὲ ἢ ἑτέρως τι γέγονεν ἐν πόλει·* suspicor ex *Jamblichi* Protr. c. XIV, p. 84, 25. Miror quae scripsit *Bentlejus* ad censuram *Boylei* p. 129.

13) Haec posui, prout eleganter a *S. Musgravio* fuere collocata Exercit. in *Eurip.* II, c. 9. — In versu 958, hic quidem scribere ausus sum *ἐφήδομαι* pro *συνήδομαι·* narrat quidem *Pollux* III, 101, *Isocratem συνηδόμενοι* scripsisse, *ἀντὶ τοῦ ἐφηδόμενοι.* quo nihil aliud conficias, quam Codicem Grammatici hac in voce fuisse vitiatum: *ἐφησθησόμενοι* recte nostrae praeferunt Edd. (p. 176. c.) hoc verbum, non illud, in talibus adhibebant veteres.

14) Istam partem dramatis vs. 941. et seqq. docte *Jac. Hardionius* interpretatur p. 335; quodque putat Socratem obscure Poëtae designatum mihi minus displicet, quam *Heathio.* c

b quibus urbem Palladi dilectam sorores Musae semper honorassent; suae se arguit in Athenas benevolentiae praemium referre, quod gestaret, cruentum filii cadaver. — Qui tam sollicitam famuli Thracis curam gesserat paulo ante Hector, hic ne verbo quidem debita matri dedit

solatia luctus
Exigua ingentis.

113 Indicat non obscure, se, vel absque Dea indice, caedis auctorem habuisse cognitum v. 952. Legerat hic Tragicus *Homeri*
a verba in Od. *T*, 133, Teucri Sophoclei Aj. v. 1008, sententiam *Archilochi*,

Οὐ γὰρ ἐσθλὰ κατθανοῦσι κερτομεῖν ἐπ' ἀνδράσιν.

Animi turpissimi vitium ne sibi Dea imputaret, Hector Tragicus a se suspicionem removet, quae nemini, nedum Deae, poterat in mentem venire, v. 958,

Οὐ μὴν θανόντι γ' οὐδαμῶς ἐφήδομαι.

Haec mea qui sibi sumserit examinanda, si voluerit ista per figuram λιτότητος tueri, quid proximis faciet, ubi se Deae narrat Hector paratum ad honorem tumuli mortuo deferendum? Sed hoc officium aspernata Dea quos filio duraturos
b pararet honores indicat; neque ipsa muliebriter mortuum lamentata Thetidis, filii casum multo gravius laturae, semet ipsa solatur exemplo v. 974,

15) *Ῥᾷον δὲ πένθος τῆς θαλασσίας θεοῦ*
Οἴσω· θανεῖν γὰρ καὶ τὸν ἐκ κείνης χρεών.

---

15) Pro *Βαιὸν δὲ πένθος* — hic quoque recepi *S. Musgravii* coniecturam ex eius Exercit. in *Eurip.* p. 95, legentis *Ῥᾷον δὲ πένθος τῆς θαλάσσιας θεοῦ Οἴσω.* Humanissimo viro non ingratum fore puto, si dixero, mihi dudum id ipsum in mentem venisse; qui cum *Musgravio* noveram, *moderate ferentes luctum, iniurias, morbos, calamitates alias*, ista dici *ῥᾷον* et *ῥᾷστα φέρειν· Euripidi* Hipp. v. 205, *Ῥᾷον δὲ νόσον — οἴσεις.* Dictye, *βλέπουσα δ' εἰς τὰ τῶν πέλας κακὰ Ῥᾷον φέροις ἄν.* Helenae v. 261. Elec. v. 72. *Soph.* Oed. T. v. 693. *Timocli Stobaei Grot.* p. 511. *Xenoph. K. Π.* VIII, p. 136, 6. Adrastum sic solatur Croesus *Herodoti* I, c. 35, *συμφορὴν ὡς κουφότατα φέρων κερδανέεις πλεῖστον.*

Vnius tandem filioli Musa mater in locum excurrit communem, 114
et vitam sterilem, quia vacat istiusmodi sollicitudinibus, foe- a
cundo praeponit matrimonio. Hector denique, curis istis so-
lutus, Rhesi sociorumque Thracum immemor, redit ad inge-
nium; ignes in Graecorum se naves iaculaturum pollicetur,
atque isthoc die bello finem impositurum v. 991.

Haec in sua luce collocata qui non putat indigna pleraque *Aeschylo*, *Sophocle*, vel *Euripide*, hunc equidem existimabo cum istiusmodi ingeniis nondum satis consuevisse familiariter. Eum etiam in finem haec scripsi, ne φιλευριπίδειος, *Euripidis*, ut Tragici, nimius viderer admirator, cui verum videtur *Aristotelis* iudicium, de Poët. c. VI, ἐάν τις ἐφεξῆς θῇ ῥήσεις ἠθικὰς, καὶ λέξεις καὶ διανοίας εὖ πεποιημένας, οὐ ποιήσει ὃ ἦν τῆς τραγῳδίας ἔργον. In *Euripidem* etiam saepe dici potest, quod *Plutarchi* Leonidas (T. I, p. 52. B.) ἀκαίρως τινὸς περὶ πραγμάτων οὐκ ἀχρήστων διαλεχθέντος, ὦ ξένε, ἔφη, οὐκ ἐν
δέοντι χρέῃ τῷ δέοντι. b

CAPVT XI.

Exhibens Prologum Philoctetae.

*Euripidis Philoctetae dispositio partim indicatur, ab Aeschylea et Sophoclis diversa. Prologus Euripidei dramatis exhibetur, qualem oratione soluta Dion praebet Chrysost. Qui supersunt ex
Prologo versus, suis sedibus collocati quibus de- c
beantur. Tentamen in eruendis ex Dione senariis aliquot Euripideis. Attica forma loquendi, τί σοὶ προσῆκε τοῦδε; Morbi vis interquiescens dicitur λωφᾶν. Vulnus ubi Philoctetes acceperit. Χρύση et Minerva dicta fuit, et insula, olim Lemno vicina, a mari absorpta. Philoctetes in Lemnum expositus, in insula Chryse fuerat ictus ab angue venenato.*

Vt ex Rhesi Prologo quosdam in lucem revocavi, sic ex Prologo Philoctetae *Euripidis* hoc capite versus aliquot restituam ex eius Paraphrasi, quam dedit nobis *Dion Chrysostomus* Ora-

tione quae dicitur LIX. Dramatis enim *Euripidis* esse Prolo-
115 gum, quod etiam aliunde nobis constitisset, liquet ex eiusdem
a Orat. LII, qua *Dion Philocteten Aeschyli, Euripidis, ac So-
phoclis, tanquam unus ex Iudicibus commisit*, ut scribit *Dan.
Heinsius* Prolegom. in Aristarch. p. 643. sic autem de tribus
Tragicis indicat *Dion*, ut, cum *Quinctiliano*, *iis qui se ad a-
gendum comparant* longe utiliorem *Aeschylo* et *Sophocle Euri-
pidem* voluerit lectori commendatum, et Or. XVIII, p. 255. D.
et in hac elegantissima trium virorum comparatione p. 551. A.
et D. ubi *δι' ὅλου*, inquit, *τοῦ δράματος πλείστην μὲν ἐν τοῖς
δράμασι* (L. *πράγμασι*) *σύνεσιν καὶ πιθανότητα ἐπιδείκνυται,
ἀμήχανον δὲ καὶ θαυμαστὴν ἐν τοῖς λόγοις δύναμιν.* Oecono-
miam quoque Euripidei Philoctetae partim saltem illinc novi-
mus, Prologum egisse Ulyssem; hunc in Lemnum venisse
Diomede comitatum; Chorum dramatis ex indigenis fuisse
Lemniis aeque ac in *Aeschyli* dramate; p. 549. D. *ἄμφω ἐκ
τῶν Λημνίων ἐποιήσαντο* (L. *ἐποίησαν τὸν*) *χορὸν*, sed *Eu-
ripides εὐθὺς ἀπολογουμένους πεποίηκε περὶ τῆς πρότερον
b ἀμελείας, ὅτε* (L. *οἵγε*) *δὴ τοσούτων ἐτῶν οὔτε προσέλθοιεν
πρὸς τὸν Φιλοκτήτην, οὔτε βοηθήσαιεν οὐδὲν αὐτῷ.* Neque
omni tamen Lemniorum auxilio tam longo tempore destituit
suum Philocteten Poëta, sed *Dione* teste p. 550, B. *Ἕκτορα
εἰσάγει ἕνα Λημνίων, ὡς γνώριμον τῷ Φιλοκτήτῃ προσιόντα,
καὶ πολλάκις συμβεβληκότα. Sophoclis* Ulysses in Lemnum
venit cum Neoptolemo; *Euripideus* cum Diomede: p. 551. D.
*πεποίηκε τὸν Ὀδυσσέα παραγινόμενον — μετὰ τοῦ Διομήδους.
Ὁμηρικῶς καὶ τοῦτο.* hac in parte sequitur *Euripiden Dosiades*
in ara secunda, ubi Philocteten ex Lemno

*φὼρ
Δίζωος, Ἶνίς τ' ἀνδροβρῶτος ἰλιοραίστας,
Ἠρ' ἀρδίων, εἰς Τευκρίδ' ἄγαγον τρίπορθον.*

fur bis vivus (Ulysses) *filiusque viriveri* (Tydei,) *Troiae va-
c stator, sagittarum gratia, duxerunt in Troada ter vastatam.*
Finxit autem *Euripides*, ut materiam sibi dicendi pararet, le-
gatos Troianos regnum offerentes Philoctetae, si secum venire
Troiam vellet adversus ingratos Achivos cum telis invictis
auxiliator: hoc patet e *Dione* p. 551. D. et p. 575. D. Oratores
istos Troianos non dedecent quae dedit ex *Euripidis* Philoctete
Justinus M. sive alius auctor libelli *περὶ Μοναρχίας*, p. 41. E.
Ὁρᾶτε δ' ὡς κἂν, sic forte scribenda:

*Ὁρᾷς γ', ὅπως κἂν θεοῖσι κερδαίνειν καλὸν,
Θαυμάζεται δ' ὁ πλεῖστον ἐν ναοῖς ἔχων
Χρυσόν·* etc.

vides, quam pulcrum Deorum quoque iudicio lucrum sit, etc.—116
Ad haec vel similia a Graecis exploratoribus dici potuit ille a
olim nobilis ex *Euripidis* Philoctete senarius:

Αἰσχρὸν σιωπᾷν, βαρβάρους δ' ἐᾷν λέγειν.

De hoc versu quae leguntur adscripta *Quinctiliano* I. O. III, c. 1, p. 215, conf. cum notatis *Th. Gatakero* A. M. P. c. X, p. 525. Qui praeter istos e Philoctete supersunt *Euripidis* versus, sunt e Prologo nonnulli. Quod inter Tragoediae fragmenta primum collocatur, ex *Stobaei* Eclog. *Grotii* p. 171. descriptum, olim a me temere fuit tentatum:

Τί δῆτα, θώκοις ἀργικοῖς ἐνημένοι,
Σαφῶς διόμνυσθ' εἰδέναι τὰ δαιμόνων
Οἱ τῶνδε χειράνακτες ἄνθρωποι λόγων. b

postrema recte tuetur *Heathius*: in primo versu sine controversia corrigendum:

θώκοις ἀρχικοῖς ἐνημένοι·

altera vox ne Graeca quidem; haec est usitatissima, et hac in sede commoda; *ἀρχικὸς, ἀρχικὸν γένος· τέχνη ἀρχικὴ* et similia frequentantur: *ἐφορικῶν δίφρων* meminit *Xenophon* p. 402, 10. *Herod.* VI, c. 63, Aristoni *ἐν θώκῳ κατημένῳ μετὰ τῶν ἐφόρων.* — *ἀρχικῶν θρόνων, Basilius* T. III, p. 190. A.

Euripideo more solus Prologum egit Ulysses: *Schol. Soph.* ad initium Philoct. *Καὶ παρὰ τούτῳ προλογίζει Ὀδυσσεὺς, καθάπερ καὶ παρ' Εὐριπίδῃ, ἐκεῖνο (ἐκείνῳ) μέντοι διαφέρει, παρ' ὅσον Εὐριπίδης πάντα τῷ Ὀδυσσεῖ περιτίθησιν.* — Prologi Euripidei paraphrasin quam dedit nobis *Dion* (Or. LIX.) p. 574—577, paulo emendatiorem quam vulgatur, interiectis aliquot *Euripidae* senariis, hic descripsisse non poenitebit.

---

117 EVRIPIDIS PHILOCTETAE PROLOGVS

ex paraphrasi Dionis Chrysostomi.

Προλογίζει ὁ Ὀδυσσεύς.

Φοβοῦμαι μή ποτε μάτην κατ' ἐμοῦ φανῶσι ταύτην οἱ σύμμαχοι τὴν δόξαν εἰληφότες, ὡς ἀρίστου δὴ καὶ σοφωτάτου τῶν Ἑλλήνων·

Πῶς δ' ἂν φρονοίην, ᾧ παρῆν ἀπραγμόνως,
Ἐν τοῖσι πολλοῖς ἠριθμημένῳ στρατοῦ,
Ἴσον μετασχεῖν τῷ σοφωτάτῳ τύχης.
118 *Ἀλλ' οὐδὲν οὕτω γαῦρον ὡς ἀνὴρ ἔφυ·*

---

1. In hanc Euripidei Prologi Paraphrasin recepi, quae *Casaubonus*, *Reiskius*, *Heathius*, alii, vulgatis dederant meliora: si quid praeterea fuit mutatum, verbo indicabitur.

3. *Πῶς δ' ἂν φρονοίην*] Hac in sede dudum a me collocatos, versus huc referendos ex *Dionis* paraphrasi vidit, monuitque Clar. *Heathius* Notis in Fragm. *Eurip.* p. 182. — Primos etiam versus cum *Dionis* paraphrasi iam contulerant *Theodor. Canter* V. L. I, c. 2. et *Jac. Nic. Loënsis* Miscell. Epiphyll. VI, c. 18, agentes uterque de loco *Aristotelis*, quo tres primi horum versuum adhibentur, Ethic. Nicom. VII, c 8, Ethic. Eudem. V, c. 8. Eosdem protulit *Plutarch.* T. II, p. 544. c. — In quarto horum versuum, quo spectat *Hesych*. in Γαῦρος, voculam, hac in serie necessariam, restitui, Ἀλλ' οὐδὲν — pro *Οὐδὲν γὰρ οὕτω γαῦρον, ὡς ἀνὴρ ἔφυ·* ut legitur in *Schol.* ad *Aristoph.* Ran. v. 284, citatus ex *Euripidis* Philoctete: hinc a studioso lectore positus in margine in contextum irrepsit *Dionis Chrys.* Orat. LII, p. 551. B. versus enim sententiam et illic paraphrasi *Dion* iam expresserat. — Senarium 5 et 6. ut incerti positos in *Stobaeo Gesneri* p. 199, *Grotii* p. 127, ex Philoctete petitos observavit *Th. Gataker.* in *M. Antonin.* IV, 3. et dudum ante *Theod. Canterus.* Sextum versum, re non satis considerata, *Gatakerus* suspicabatur *Aristoteli* restituendum; ego quintum etiam illinc auferendum iudico cum *Th. Cantero* et *Jac.*

Τοὺς γὰρ περισσοὺς, καί τι πράσσοντας πλέον,
Τιμῶμεν, ἄνδρας τ' ἐν πόλει νομίζομεν.

„*Καί τοι ποία τις ἡ τοιαύτη σοφία καὶ φρόνησις, δι' ἥν τις ἀναγκάζεται πλείω τῶν ἄλλων πονεῖν ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας καὶ νίκης· ἐξὸν, ἕνα δοκοῦντα τοῦ πλήθους, μηδενὸς ἔλαττον ἐν τούτοις ἔχειν τῶν ἀρίστων. ἀλλὰ γὰρ ἴσως χαλεπὸν εὑρεῖν οὕτω μεγαλόφρον καὶ φιλότιμον ὁτιοῦν, ὡς ἀνὴρ πέφυκε. Τοὺς γὰρ φανεροὺς καὶ πλειόνων ἅπτεσθαι τολμῶντας, σχεδὸν τούτους ἅπαντες θαυμάζομεν, καὶ τῷ ὄντι ἄν-* 119 *δρας ἡγούμεθα.*

Τῷ ἧς φιλοτιμίας κἀγὼ προάγομαι πλεῖστα πράγματα ἔχειν, καὶ ζῆν ἐπιπόνως παρ' ὁντινοῦν·

Nic. Loënsi. — Versui, quem interieci, emendato commode subiicitur, *Τοὺς γὰρ περισσοὺς* — ubi, Tragicis inusitatam, *Homeri* voculam ἄρ posuit *Grotius* in Exc. p. 413. quem sequutus *Barnesius*, non recordatus, eosdem sibi versus supra male iam collocatos, ut ex *Eurip.* Archelao p. 458. — Ulyssis Euripidei, hic abhorrentis a vita negotiosa, huiusque adeo loci meminerat *Plato*, dum elegantissima fabula finem imponebat libro x de Rep. p. 620, animas illic fingens defunctorum, quam quis in luce probasset, vivendi rationem eligentes; (ex qua opinione *Virgilius* Aen. vi, 654,

vivis quae cura nitentes
Pascere equos, eadem sequitur tellure repostos.)

animam Epei εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν, Thersitae, πίθηκον ἐνδυομένην, sed Ulyssis animam, μνήμῃ τῶν προτέρων πόνων, φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν, ζητεῖν περιϊοῦσαν πολὺν βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος. καὶ μόλις εὑρεῖν κείμενόν που καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων. Ad haec componantur Euripidei Ulyssis ista,

Πῶς δ' ἂν φρονοίην, ᾧ παρῆν ἀπραγμόνως etc.

9. *Καί τοι ποία*] In ista sex versuum paraphrasi, v. 10, posui πλείω τῶν ἄλλων pro vulgata voce Ἑλλήνων. recepi v. 12, 13, μεγαλόφρον et ὡς· quod, oblatum in Anecdotis *Gr. Wolfii* i, p. 280, probat *Heath.* vs. 13, *claros* et *illustres* dixisse videtur φανερούς. vs. 14, malui τούτους ἅπαντες, quam ἅπαντας. neque aliter scripsit his usus *Gatakerus* in *Antonin.* p. 97. c. — Vt Ulysses Euri-

Ὀκνῶ δὲ μόχθων τῶν πρὶν ἐκχέαι χάριν,
Καὶ τοὺς πιτνοῦντας οὐκ ἀπωθοῦμαι πόνους.

„ἀεὶ δέ τινα προσδεχόμενος καινὸν κίνδυνον, ὀκνῶ διαφθεῖ-„ραι τὴν ἐπὶ τοῖς ἔμπροσθε γεγονόσιν εὔκλειαν.“ Νῦν οὖν κατὰ πρᾶξιν πάνυ ἐπισφαλῆ καὶ χαλεπὴν, δεῦρο ἐλήλυθα εἰς Λῆμνον, 120 ὅπως Φιλοκτήτην καὶ τὰ Ἡρακλέους τόξα κομίζοιμι τοῖς συμμάχοις· ὁ γὰρ δὴ μαντικώτατος Φρυγῶν, Ἕλενος ὁ Πριάμου, ὃς ἔτυχεν αἰχμάλωτος ληφθεὶς, κατεμήνυσε, ἄνευ τούτων μήποτ᾽ ἂν ἁλῶναι τὴν πόλιν. Πρὸς μὲν δὴ τοὺς βασιλέας οὐχ ὡμολόγησα τὴν πρᾶξιν, ἐπιστάμενος τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἔχθραν, ᾧγε αὐτὸς αἴτιος ἐγενόμην καταλειφθῆναι, ὅτε δηχθεὶς ἔτυχεν ὑπὸ χαλεπῆς καὶ ἀνιάτου ἐχίδνης· οὐκ ἂν οὖν ᾤμην, οὐδὲ πειθὼ τοιαύτην ἐξευρεῖν, ὑφ᾽ ἧς ἄν ποτε ἐκεῖνος ἐμοὶ πρᾴως ἔχοι· ἀλλ᾽ εὐθὺς ἀποθανεῖσθαι ᾤμην ὑπ᾽ αὐτοῦ· ὕστερον δὲ, τῆς Ἀθηνᾶς μοι παρακελευσαμένης καθ᾽ ὕπνους, ὥσπερ εἴωθε, θαῤῥοῦντα ἐπὶ τὸν ἄνδρα ἰέναι· αὐτὴ γὰρ ἀλλάξειν μου τὸ

---

pidis versibus senariis, in hac quoque Paraphrasi ipse loquitur Ulysses, atque adeo Poëtam sequutus hic Paraphrastes, διὰ μιμήσεως. Sed alibi *Dion*, tanquam διηγητὴς, sententiam Ulyssis expressit Or. LII, p. 551. B. ἐξὸν γὰρ αὐτῷ ἀλύπως καὶ ἀπραγμόνως ζῆν, ὁ δὲ ἑκὼν ἀεὶ ἐν πράγμασι καὶ κινδύνοις γίνεται. τούτου δὲ φησὶν αἴτιον εἶναι τὴν τῶν εὐφυῶν καὶ γενναίων ἀνδρῶν φιλοτιμίαν, etc. Paraphrasis, in qua Poëtae μίμησις, Iliadis initio, facta fuit ἁπλῇ διήγησις, specimen dedit *Plato* de Rep. III, p. 393, 394. ad cuius imitationem Sophistae saepius in talibus ingenium exercuerunt; in iisdem etiam Homericis *Aristides* in Ed. *Jebb.* T. II, p. 487.

18. Ὀκνῶ δὲ] Hos etiam duo senarios apud *Plutarch.* repertos T. II, p. 544. c. *Grotius* iam retulit ad Philocteten. Eorum primum ut *Menandri* dederat in *Stobaeo* suo p. 127, et in illo, prout *Gesnerus* ediderat, ἐκχέας. ubi scribendum ἐκχέαι, iam monuerat *Th. Canter* V. L. II, c. 5. In secundo pro πίπτοντας, quod versum vitiat, cum *Heathio* posui πιτνοῦντας formam Tragicis adhibitam, ubi altera modulo reluctabatur: ὀκνῶ servandum credidi, ponendumque in proximis *Dionis* pro ὀκνῶν, ubi pro ἀεὶ nexus requirebat ἀεὶ δέ.

22. δεῦρο ἐλήλυθα] In his Paraphrastes exemplaris ve-

εἶδος καὶ τὴν φωνὴν, ὥστε λαθεῖν αὐτῷ ξυγγενόμενον· οὕτω δὴ ἀφῖγμαι θαῤῥήσας. Πυνθάνομαι δὲ καὶ παρὰ τῶν Φρυγῶν πρέσβεις ἀπεστάλθαι κρύφα, ἐάν πως δύνωνται τὸν Φιλοκτήτην πείσαντες δώροις, ἅμα καὶ διὰ τὴν ἔχθραν τὴν πρὸς ἡμᾶς, ἀναλαβεῖν εἰς τὴν πόλιν αὐτὸν καὶ τὰ τόξα. Τούτου προκειμένου ἄθλου πῶς οὐ πάντα χρὴ ἄνδρα γίνεσθαι πρόθυμον; ὡς διαμαρτάνοντι τῆς πράξεως ταύτης πάντα τὰ πρότερον εἰργασμένα μάτην πεπονῆσθαι ἔοικε. Παπαὶ, πρόσεισιν ὁ ἀνὴρ, αὐτὸς ὅδε ὁ Ποίαντος παῖς, οὐκ ἄδηλος τῆς ξυμφορᾶς, μόλις καὶ χαλεπῶς προβαίνων. Ὦ τοῦ χαλεποῦ καὶ δεινοῦ ὁράματος ὄντως· τό, τε γὰρ εἶδος ὑπὸ τῆς νόσου φοβερόν· ἥ τε στολὴ ἀήθης, δοραὶ θηρίων καλύπτουσιν αὐτόν. Ἀλλὰ σὺ ἄμυνον, ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ, καὶ μὴ μάτην φανῇς ἡμῖν ὑποσχομένη τὴν σωτηρίαν.

---

stigiis proxime videtur institisse: senariorum hic apparent *Euripidis* moduli:

Νῦν οὖν . . . . δεῦρ' ἐλήλυθα
Εἰς Λῆμνον, . . . τὸν Φιλοκτήτην ὅπως
Ἡρακλέους τε τόξα τοῖσι ξυμμάχοις
Φέροιμ'· ὁ γὰρ δὴ μαντικώτατος Φρυγῶν
Ἕλενος ὁ Πριάμου δουρίληπτος [ἐμήνυσεν,]
Ἄνευ γε τούτων μήποτ' ἂν πέρσαι πόλιν.

De Heleno conf. *Soph.* Phil. 606 etc. Qui his immorari voluerit, exercitatus in Euripideis, ex Paraphrasi nobis *Dionis* aliquando plures eruet senarios, Tragico non indignos. κατεμήνυσε in verbis *Dionis* sua sede reposui: mox πράως ἔχεν in πράως ἔχοι mutavi.

38. *Παπαὶ*] Paulo ante pro τοῦ videbatur sufficere τούτου [προκειμένου ἄθλου] et saepe memini τούτου in τοῦ mutatum. — In his iterum facile restituas Euripidea quaedam:

Παπαὶ, πρόσεισιν· αὐτός ἐστ' ἀνὴρ ὅδε
Ὁ τοῦ Ποίαντος παῖς, ...
Μόγις προβαίνων. ὢ θεάματός γε δὴ
Δεινοῦ.

hoc certe Euripideum in Med. v. 1167, δεινὸν ἦν θέαμ' ἰδεῖν. est et in *Soph. Phil.* v. 263, Ὁ τοῦ Ποίαντος παῖς Φιλοκτήτης.

121 ΦΙΛΟΚΤΗΤΗΣ.

Τί δὴ βουλόμενος, ὅστις εἶ ποτὲ σὺ, ἢ τίνα τόλμαν λαβὼν, πότερον ἁρπαγῆς χάριν ἥκεις ἐπὶ τήνδε τὴν ἄπορον στέγην, ἢ κατάσκοπος τῆς ἡμετέρας δυστυχίας;

ΟΔΥΣΣΕΥΣ.

Οὔτοι γε ὁρᾷς ἄνδρα ὑβριστήν.

ΦΙΛ. Οὐ μὴν εἰωθώς γε πρότερον δεῦρο ἥκεις.

ΟΔ. Οὐκ ἄρ' εἰωθώς. εἴη δὲ καὶ νῦν ἐν καιρῷ ἀφῖχθαι.

ΦΙΛ. Πολλὴν ἔοικας φράζειν ἀλογίαν τῆς δεῦρο ὁδοῦ.

ΟΔ. Ἓν τοίνυν ἴσθι, οὐ χωρὶς αἰτίας με ἥκοντα, καὶ σοίγε οὐκ ἀλλότριον φανησόμενον.

ΦΙΛ. Πόθεν δή; τοῦτο γὰρ πρῶτον εἰκός με εἰδέναι.

ΟΔ. Ἀλλ' εἰμὶ Ἀργεῖος τῶν ἐπὶ Τροίαν πλευσάντων.

ΦΙΛ. Πόθεν; εἰπὲ πάλιν, ὡς εἰδῶ σαφέστερον.

ΟΔ. Οὐκοῦν ἔτι δεύτερον ἀκούεις, τῶν ἐπὶ Ἴλιον στρατευσάντων Ἀχαιῶν εἶναι φημί.

ΦΙΛ. Καλῶς δῆτα ἔφης ἐμὸς εἶναι φίλος, ὁπότε γε τῶν ἐμοὶ πολεμιωτάτων Ἀργείων πέφηνας· τούτων δὴ τῆς ἀδικίας αὐτίκα μάλιστα ὑφέξεις δίκην.

122 ΟΔ. Ἀλλ' ὦ, πρὸς θεῶν, ἐπίσχες ἀφεῖναι τὸ βέλος.

---

53. Πόθεν δὴ] Paulo ante, v. 51, χωρὶς pro χάριν restitui in istis diversimode tentatis, οὐ χωρὶς αἰτίας με ἥκοντα. Hinc iterum Euripideos senarios efficias:

ΦΙΛ. Πόθεν δέ; τοῦτο πρῶτά μ' εἰκὸς εἰδέναι.
ΟΔ. Ἀργεῖος εἰμὶ τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου.
ΦΙΛ. Πόθεν; λέγ' αὖθις, ὡς μάθω σαφέστερον.

Mitto reliqua tanquam incertiora; sed in tribus istis senariis nihil est, quod non similibus possit Tragicorum locis adfirmari.

61. Ἀλλ' ὦ] Senarius evadet Euripideus:

ΟΔ. Ἐπίσχες ὦ, πρὸς θεῶν, ἀφιέναι βέλος.

Respondere potuit praeter cetera Philoctetes:

ΦΙΛ. Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ κατθανῇ τῇδ' ἡμέρᾳ.

Sed nec a *Dione* scribi potuit, opinor, εἴπερ Ἑλλήνων τυγχάνεις, neque, quae Clar. *Reiskii* est coniectura, Ἕλλην ὤν. Graecis enim in Lemnum delatis laetabatur inprimis Philoctetes *Soph.* v. 234. dicente enim Neoptole-

ΦΙΛ. Οὐ δυνατὸν, εἴπερ Ἑλλήνων τυγχάνεις, τὸ μὴ ἀπολωλέναι σε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ.
ΟΔ. Ἀλλὰ πέπονθά γε ὑπ' αὐτῶν τοιαῦτα, ἐξ ὧν δικαίως σοὶ μὲν ἂν φίλος εἴην, ἐκείνων δὲ ἐχθρός.
ΦΙΛ. Καὶ τί δὴ τοῦτό ἐστιν ὃ πέπονθας οὕτω χαλεπόν;
ΟΔ. Φυγάδα με ἤλασεν ἐκ τοῦ στρατοῦ Ὀδυσσεύς.
ΦΙΛ. Τί δὲ ἔδρας, ἐφ' ὅτῳ τῆσδε τῆς τύχης ἔτυχες;
ΟΔ. Οἶμαί σε γινώσκειν τὸν Ναυπλίου παῖδα Παλαμήδην.
ΦΙΛ. Οὐ γὰρ δὴ τῶν ἐπιτυχόντων οὐδὲ ὀλίγου ἄξιος συνέπλει, οὔτε τῷ στρατῷ, οὔτε τοῖς ἡγεμόσι.
ΟΔ. Τὸν δὴ τοιοῦτον ἄνδρα ὁ κοινὸς τῶν Ἑλλήνων λυμεὼν διέφθειρε.
ΦΙΛ. Πότερον ἐκ τοῦ φανεροῦ μάχῃ κρατήσας, ἢ μετὰ δόλου τινός; 123
ΟΔ. Προδοσίαν ἐπενεγκὼν τοῦ στρατοῦ τοῖς Πριαμίδαις.
ΦΙΛ. Ἦν δὲ κατὰ ἀλήθειαν οὕτως ἔχον, ἢ ἐπεπόνθει κατεψευσμένος;
ΟΔ. Πῶς δ' ἂν δικαίως γένοιτο τῶν ὑπ' ἐκείνου γιγνομένων ὁτιοῦν, τοῦ μηδενὸς ἀπεσχομένου τῶν χαλεπωτάτων;

---

mo, Ἕλληνές ἐσμεν· exclamabat, Ὦ φίλτατον φώνημα· v. 242. ὦ φίλης χθονός. Paulo post ex Ilio se venire narranti respondet: Πῶς εἶπας; οὐ γὰρ δὴ σύγ' ἦσθα ναυβάτης Ἡμῖν κατ' ἀρχὴν τοῦ πρὸς Ἴλιον στόλου. — si scripserat *Dion*, οὐ δυνατὸν, εἴπερ Ἑλλήνων [τῶνδε εἷς ὢν] τυγχάνεις, — Critico manifestum videbitur, voces sic positas, ut centies alibi, etiam hic inter describendum omissas.

66. Καὶ τί δὴ] Hinc efformatos ponam iterum aliquot versus Tragicos:

ΦΙΛ. Τί δὴ πέπονθας ὧδε δεινὸν, [ὦ ξένε;]
ΟΔ. Φυγάδα μ' Ὀδυσσεὺς τοῦ στρατοῦ γ' ἀπήλασεν.
ΦΙΛ. Τί δρῶν γε τῆσδε τῆς τύχης ἐτύγχανες;
ΟΔ. Οἶμαι Παλαμήδην σ' εἰδέναι τὸν Ναυπλίου.

Paulo post ex vs. 74. hunc senarium formavit *Jo. Piersonus* in *Moer.* p. 407,

Μάχῃ κρατήσας, ἢ δόλου τινὸς μετά;

79. Τοῦ μηδενὸς] Haec et proxima hic ad mentem constitui Clar. *Heathii*; *Reiskii* τοῦτον τὸν ἄνδρα praeter

ΦΙΛ. Ὦ λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πανουργότατε ἀνθρώπων Ὀδυσσεῦ, οἷον αὖ τοῦτον τὸν ἄνδρα ἀνῄρηκας; ὃς οὐδενὸς ἧττον ὠφέλιμος ἦν τοῖς ξυμμάχοις, ᾗπερ, οἶμαι, τὰ κάλλιστα καὶ σοφώτατα ἀνευρίσκων καὶ συντιθείς. ὥσπερ ἀμέλει κἀμὲ ἐξέθηκας, ὑπὲρ τῆς κοινῆς σωτηρίας τε καὶ νίκης περιπεσόντα τῇδε τῇ ξυμφορᾷ, δεικνύντα τὸν Χρύσης βωμόν, οὗ θύσαντες κρατήσειν ἔμελλον τῶν πολεμίων· εἰ δὲ μή, μάτην ἐγίγνετο ἡ στρατεία. Ἀλλὰ τί δή σοι προσῆκον τῆς Παλαμήδους τύχης;

124 ΟΔ. Εὖ ἴσθι, ὅτι ἐπὶ πάντας τοὺς ἐκείνου φίλους ἦλθε τὸ κακόν, καὶ πάντες ἀπολώλασιν, ὅστις μὴ φυγεῖν ἠδυνήθη. Οὕτω δὲ κἀγὼ τῆς παροιχομένης νυκτὸς

---

alia recepi. v. 82. ἧπερ in ᾗπερ, id est ὥσπερ, leviter mutavi. v. 81. *Heathio* servandum videbatur ὃς οὐδὲν ἧττον ὠφέλιμος ἦν τοῖς ξυμμάχοις· mihi cum *Casaubono* legendum, ὃς οὐδενὸς ἧττον· — eadem forma loquendi *Dioni* Or. XVII, p. 248. D. dicitur Εὐριπίδης οὐδενὸς ἧττον ἔνδοξος ὢν τῶν ποιητῶν. imitabatur illic oratorem *Aeschinem* c. Tim. p. 21, 27. ubi legitur ὁ τοίνυν οὐδενὸς ἧττον σοφὸς τῶν ποιητῶν Εὐριπίδης.

87. Ἀλλὰ τί δή] Versum arbitror *Euripidae* fuisse:

ΦΙΛ. Ἀτὰρ τί σοι προσῆκε Παλαμήδους τύχης;

Thomas M. Προσήκει [et Προσῆκέ] μοι τοῦδε, ἀντὶ τοῦ μετοχή ἐστι μοι. *Aristoph.* Avib. v. 970, Τί οὖν προσήκει δῆτ' ἐμοὶ Κορινθίων; *Quid vero mihi cum Corinthiis est?* In his similibusque pendet secundus casus a voculis τί et οὐδέν· *Xenoph.* K. A. III, p. 176, 23, τούτῳ γε τῆς Βοιωτίας προσήκει οὐδέν. Ἑλλ. VII, p. 345, 37, τί τοῦτο (L. τούτου) αὐτονομίᾳ προσήκει; *Antiphon* p. 145, 15, οὐδέν μοι προσήκει τῆς αἰτίας ταύτης. p. 147, 2, *Andocides* p. 5; 7, τούτων ἐμοὶ τῶν λόγων ἢ τῶν ἔργων τί προσήκει; p. 33, 29, ἐμοὶ μὲν οὐδαμόθεν προσήκει τούτου τοῦ πράγματος — Ἀλκιβιάδης (L. — δη) δὲ μάλιστα πάντων Ἀθηναίων. *Lysias* p. 121, 1, οὐδὲν προσήκει Ἀνδοκίδῃ τῶν συνθηκῶν, etc.

90. Οὕτω δὲ κἀγὼ] Non indigni mihi quidem *Euripide* viderentur versus:

ΟΔ. Οὕτω δὲ κἀγὼ τῆς πάροιθεν εὐφρόνης
Δεῦρ' ἐξεσώθην [ὧδε] διαπλεύσας μόνος.

διαπλεύσας μόνος δεῦρο ἐσώθην. Σχεδὸν μὲν οὖν ἔγωγε ἐν ὅσῃ χρείᾳ καθέστηκας αὐτός. Εἰ δ' οὖν ἔχων τινὰ μηχανὴν ξυμπροθυμηθείης ἡμῖν περὶ τὸν οἴκαδε ἀπόπλουν, ἡμᾶς τε εὖ πεποιηκὼς ἔσῃ, καὶ ἅμα ἄγγελον ἀποπέμψεις πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἴκαδε τῶν σοι παρόντων κακῶν.

ΦΙΛ. Ἀλλ', ὦ δύστηνε, πρὸς τοιοῦτον ἕτερον ἥκεις ξύμμαχον, αὐτόν τε ἄπορον καὶ ἔρημον φίλων, ἐπὶ τῆςδε τῆς ἀκτῆς ἐῤῥιμμένον, γλίσχρως καὶ μόλις ἀπὸ τῶνδε τῶν τόξων πορίζοντα καὶ τροφὴν, καὶ ἐσθῆτα, ὡς ὁρᾷς, ἣ γὰρ ἦν ἡμῖν ἐσθὴς πρότερον ἀπὸ τοῦ χρόνου ἠνάλωται. Εἰ δὲ δὴ τοῦδ' ἐθελήσεις κοινωνεῖν τοῦ βίου μεθ' ἡμῶν ἐνθάδε ἕως

Noctem etiam *Euripides* aliquoties dixit *εὐφρόνην*. — *τῆς πάροιθεν ἡμέρας*, est in *Eurip.* Phoen. v. 860.

95. *Οἴκαδε*] Legi potuit in fine senarii; hic etiam subiungi:

Τῶν σοὶ παρόντων ἄγγελον πέμψεις κακῶν.

98. *Ἔρημον φίλων*] Voces aliter collocatae dabunt versum iambicum:

Φίλων ἔρημον, κἀπὶ τῆσδ' ἐῤῥιμμένον
Ἀκτῆς.

100. *Ἣ γὰρ ἦν*] Quid si dederit *Euripides*:

ἣ πρὶν γὰρ ἦν
Στολὴ μακρῷ δὴ πᾶσ' ἀνάλωται χρόνῳ.

101. *Εἰ δὲ δὴ τοῦδ'*] Ex his etiam faciles efformantur iambi:

ΦΙΛ. Εἰ δ' οὖν θελήσεις τοῦδε κοινωνεῖν βίου,
Ἔστ' ἂν ποθέν σοι παραπέσῃ σωτηρία,
Οὐκ ἂν φθονοῖμεν· δυσχερῆ δὲ θεάματα
Τἄνδον, ξέν', εἰσίν.

Ex proximis *Dionis* vox excidit: *Reiskius* supplebat, *τελαμῶνες τε λύθρου ἀνάπλεοι*· de ulceris sanie *πύον* rectius diceretur: dici forte potuerunt *ἀνάπλεοι νοσηλίας Τελαμῶνες*, ut *Sophocli* Phil. v. 39. *Ῥάκη, βαρείας του νοσηλείας πλέα.* Nec tamen istam, ut puto, vocem adhibuisset *Euripides*; cuius est in Oreste v. 1178, *Εἴ ποθεν ἄελπτος παραπέσοι σωτηρία.*

ἂν ἑτέρα σοι παραπέσῃ σωτηρία ποθὲν, οὐκ ἂν φθονοῖμεν. Δυσχερῆ γε μὴν τἄνδον ὁράματα, ὦ ξένε, τελαμῶνές τε . . . . . ἀνάπλεοι, καὶ ἄλλα
105 σημεῖα τῆς νόσου. αὐτός τε οὐχ ἡδὺς ξυγγενέσθαι,

---

106. *Καί τοι λελώφηκε*] Postrema sola, quod miror, hinc *Grotius* enotaverat, ut senarium *Euripidis* ex Philoct.:

Νόσος κατ' ἀρχὰς οὐδαμῶς ἀνεκτὸς ἦν.

Gatakerus, ubi supplet et corrigit Grotiana, A. M. P. c. κ, p. 505, duo velut *Euripidis* versus efformavit; cumque dixisset eodem pertinere senarium *Aristoteli* laudatum de Poët. c. 22, quem attigerat et *Jac. Nic. Loënsis* Misc. Epiphyll. VIII, c. 8, tres nobis senarios ut in eadem sede lectos *Barnes.* adnumerat:

Καίτοι πολ' ἤδη τῷ χρόνῳ λώφησέ μοι
Νόσος· κατ' ἀρχὰς δ' οὐδαμῶς ἀνεκτὸς ἦν
Φαγέδαινά γ', ἥ μου σάρκα θοινᾶται ποδός.

126 sic, opinor, editum voluit *Barnesius*, non *Καίτοι πόλλ'*
a *ἤδη* —. *πολ' ἤδη*, nusquam, opinor, lectum, posuit *Gatakerus* l. c. et iisdem usus in *M. Antonin.* x, 22. Horum versuum primum, *ex Dionis paraphrasi satis infeliciter consarcinatum* iure merito censet *Heathius*. Clar. *D'Orvillius* in *Charit.* p. 355, *sic*, inquit *lege*:

Καίτοι πολὺ ἤδη τῷ χρόνῳ λώφησέ μοι
Νόσος.

Suo more leniter non nominatum *D'Orvillium* corrigit humanissimus *Jer. Markland.* in *Eurip.* Suppl. v. 109. Non sane *πολὺ νόσος μοι ἐλώφησε*· sed Graecum mihi videtur, quod praebet *Dion*, *λελώφηκε τὸ πολὺ τῆς νόσου*·
b *interquiescit morbi saevitia*: *Photius* in Lex. *MS.* *Λωφᾷν, τὸ ἠρεμεῖν καὶ τὸ ἐνδεδωκέναι καὶ ἀναπαύεσθαι δηλοῖ, οὐ τὸ πεπαῦσθαι δὲ παντελῶς.* non longe distat hoc *Platonis* de LL. IX, p. 854 c. *ἐὰν μὲν σοὶ δρῶντι ταῦτα λωφᾷ τι τὸ νόσημα.* Eadem forma loquendi quidni scribi potuit ab *Euripide?* (huius errorem corrigit *Sophoclis* Philoctetes v. 258, cui *νόσος ἀεὶ τέθηλε κἀπὶ μεῖζον ἔρχεται.*)

Καί τοι τὸ πολὺ δὴ τῆς νόσου 'λώφησέ μοι
Χρόνῳ· κατ' ἀρχὰς δ' οὐδαμῶς ἀνεκτὸς ἦν
Φαγέδαινά γ', ἥ μου σάρκα θοινᾶται ποδός.

ὅταν ἡ ὀδύνη προσπέσῃ· καὶ τοι λελώφηκε τῷ χρόνῳ τὸ πολὺ τῆς νόσου,

κατ' ἀρχὰς δ' οὐδαμῶς ἀνεκτὸς ἦν.

Sed hunc tamen versum in dramate sedem diversam tenuisse suspicor. Ortum fuerat ulcus taeterrimum, quo pes eius annum iam decimum erodebatur, ex morsu viperae, vel hydri sub fatali Chryses Minervae latentis altari; c
supra v. 120. Philoctetes Euripideus *Dionis* se dicit περιπεσόντα τῇδε ξυμφορᾷ, δεικνύντα τὸν (τῆς) Χρύσης βωμὸν, οὗ θύσαντες κρατήσειν ἔμελλον τῶν πολεμίων. Hic Χρύσης nomine insulam *Chrysen* Lemno vicinam, an Minervam insulae cognominem *Chrysen* designatam voluerint vix definiri poterit: in hac historia fit et alibi mentio τῆς Χρύσης καλουμένης Ἀθηνᾶς· et in argumento, quod primus, opinor, (non enim reperitur in Edd. *Aldina* aliisque antiquioribus:) *Sophoclis* Philoctetae praefixit in MS. Cod. repertum *Turnebus*:

Χρύσης Ἀθηνᾶς βωμὸν ἐπικεχωσμένον,
Ἐφ' οὗπερ Ἀχαιοῖς χρησθὲν ἦν θῦσαι, μόνος
Ποίαντος ᾔδει παῖς, ποθ' Ἡρακλεῖ συνών·
Ζηνῶν δὲ τοῦτον ναυβάτῃ δεῖξαι στόλῳ, 127
Πληγεὶς ὑπ' ἔχεως, εἶπεν' ἐν Λήμνῳ νοσῶν. a

his emendatius scriptis, quam vulgata prostant, partim usus est *Salmasius* in Addendis ad notas in Aram *Dosiadae* primam p. 243, et *Philostrati* Iun. verbis ex Icone Philoctetae p. 889, tentatis *Jo. Meursio* in *Lycophr.* Alex. v. 912. Recte docuit *Salmasius*, a *Stephano Byzant.* aliisque confundi Chrysen *Homeri* Troicam, et Chrysen sive Lemni, sive Lemno vicinam; sed, re minus considerata, statuit *Salmas.* hanc Chrysen, ad cuius altare fuerit ictus a vipera vel hydro Philoctetes, in ipsa fuisse Lemno promontorium isthoc nomine dictum: insulam Chrysen fuisse Lemno vicinam, negat *Salmasius* notis in aram *Dosiadae* secundam p. 147, et alibi. Non recordabatur ista scribens *Salmas.* *Pausaniae* VIII, p. 668, 669, b
narrantis Lemno non longe dissitam olim fuisse vulnere Philoctetae nobilitatam (πλοῦν ἀπεῖχεν οὐ πολὺν) Chrysen insulam, quae mari absorpta postea non amplius fuerit reperta: κατέδυ τε ἡ Χρύση καὶ ἠφάνισται κατὰ τοῦ βυθοῦ. Recte itaque *Leo Allatius* *Pausaniae* locum praeter cetera

Salmasio obiecit in libello de Patria *Homeri* p. 129, docuitque Chrysen insulam fuisse Lemno vicinam; conf. *Salvagnius* in *Ovidii* Ibin v. 255. Neque in Lemno, sed alibi percussum ab angue Philocteten ipsa monstrat a plerisque tradita narratio: nam expositus dicitur in Lemnum insulam, postquam Graeci satis diu sustinuissent taeterrimi vulneris putorem, et Philoctetae lamenta, sacra saepius interturbantis. *Dionis* Philoctetes Euripideus in Ulyssen, *κἀμὲ* inquit, *ἐξέθηκας*· Ulysses *Sophoclis* in
e Philoct. initio, *haec*, inquit, *est acta Lemni*, in quam v. 5,

Ποίαντος υἱὸν ἐξέθηκ' ἐγώ ποτε,
Νόσῳ καταστάζοντα διαβόρῳ πόδα,
Ὅτ' οὔτε λοιβῆς ἡμῖν οὔτε θυμάτων
Παρῆν ἑκήλοις προσθιγεῖν, ἀλλ' ἀγρίαις
Κατεῖχ' ἀεὶ πᾶν στρατόπεδον δυσφημίαις
Βοῶν, στενάζων.

v. 257, dicuntur illum in Lemnum *ἐκβαλόντες* Atridae et Ulysses. v. 265,

Ἔῤῥιψαν αἰσχρῶς ὧδ' ἔρημον, ἀγρίᾳ
Νόσῳ καταφθίνοντα, τῆς ἀνδροφθόρου
Πληγέντ' ἐχίδνης ἀγρίῳ χαράγματι.

128 de venenato morsu loquentis *Aeschyli* Philoctetae duo
a senarios, omissos *Stanlejo*, hos emendatos eruas ex *Plutarchi* T. II, p. 1087. F.

Οὐ γὰρ δράκων ἐνῆκεν, ἀλλ' ἐνῴκισε
Δεινὴν γε στομάτων ἔκφυσιν, ποδὸς λαβών.

In insula Chryse Minervae, de insula Chrysae dictae, Iason olim altare construxerat. Huic alteri, in quo contra Troiam profectus Hercules, puero tum Philoctete comitatus, sacra fecerat, serpens ille custos fuerat adpositus.

d

CAPVT XII. b

Praebet Holoboli Scholia in Aram Dosiadae.

Altare Minervae Χρύσης loqui fingitur in ara secunda Dosiadae. Salmasio probabiliter non visa, proferuntur Holoboli Rhetoris Scholia. Illuminantur obscura quaedam istius carminis. Iason Χρύσας αἴτας. Medeae nomen aufertur e Scholio in Aristoph. Medorum regio χώρα πεδιάς. Non templum Iason in insula Chryse, sed altare Minervae condidit, septo distinctum ab agro vicino; neque Διὸς ἄβατον in monte Lycaeo c *templum fuit. Talus Cretae custos ter quotannis insulam circumibat. Vulcanus ἀπάτωρ. Vltimi carminis versus illustrantur.*

Minervae Chryses altare, de quo dicere coepi in fine capitis XI, in insula, Lemno vicina, Chryse dedicatum ab Iasone testatur in ara prima *Dosiades*; qui in altero poëmatio ipsam illam ab Iasone conditam aram facit loquentem; et haec quidem de Philoctete:

'Εμὸν δὲ τεῦγμ' ἀθρήσας 129
Θεοκρίτοιο κτάντας, a
Τριεσπέροιο καύτας,
Αἶξεν, αἰν' ἴυξας·
Χάλεψε γάρ νιν ἰῷ
Σύργαστρος ἐκδὺς γῆρας.

Mea structura (sive *me*) *visa Philoctetes, qui Parin interfecit, et Herculem cremavit, subsiliit formidabilem in modum exclamans; nam serpens, qui positis exuviis iuvenescere solet, illum veneno laeserat.* Hoc tenebricosum poëma, cui idem atque alteri praefigitur in Codicibus *MSS. Dosiadae* nomen (quod absque scriptis Codicibus detexit *Jo. Meursius* Att. Lect. L. III, c. XVII,) dubium nullum est quin *Salmasio* rectius

Is. Vossius sit interpretatus ad *Melae* II, c. VII, ipse etiam,
quod nec diffitetur, Scholiis adiutus ineditis *Holoboli* Rhe-
toris. Quum in aram secundam nusquam Scholia vetera me-
moret *Salmasius*, nonnulla quoque male ceperit, his illum
b equidem suspicor fuisse destitutum, quantumvis *Isaac. Vossius*
illum *Holoboli Rhetoris Scholia ubique* dicat *ad verbum de-
scripsisse.* Ea de re iudicandi ut fiat omnibus copia, *Holoboli
Rhetoris* Scholia, ex Vossiano Codice Bibliothecae Leidensis
olim a me iuvene descripta, quae quidem ad hanc aram spe-
ctant, iterum descripsisse non poenitebit. Suspicor autem ex
antiqua membrana veteri quaedam Scholia descripsisse *Manue-
lem Holobolum*; nam hominem Ecclesiasticum aevo Michaëlis
Palaeologi, et Andronici, cuius fata saepius attigit in istorum
temporum historia *Georgius Pachymeres*; hominem, inquam,
istius aevi, absque subsidio Grammatici veteris, obscurissima
quaevis, nec *Scaligeris*, neque *Salmasiis* intellecta, probabi-
liter adeo interpretari potuisse non opinor. Huius quidquid
fuerit, haec sunt in istam aram *Dosiadae* secundam, quae
ara legi poterit emendatius quam alibi scripta in *Is. Vossii*
Observ. ad *Melae* L. II, c. VII,

SCHOLIA.

In Aram Dosiadae 130.

Ἑρμηνεῖαι τοῦ Ὁλοβώλου Ῥήτορος Κύρου Μανουὴλ, καὶ μεγάλου Πρωτοσυγγέλου.

Ὡς ἀπὸ τοῦ Βωμοῦ ὁ λόγος, ὅτι ἐγὼ εἰμὶ ὁ βωμὸς, ὃν Ἔτευξε καὶ κατεσκεύασεν Ἰάσων, ὁ Μέροψ, ἤτοι ὁ Θεσσαλὸς, ὁ Δίσαβος δὲ, ὁ δὶς ἡβήσας, τὸ μὲν τῇ φύσει, τὸ δὲ τῆς Μηδείας ἑψήσει, καὶ τῇ ἐντεῦθεν ἀνανεώσει. ὁ Πόσις καὶ ὁ ἀνὴρ, διὰ τὸ μέτρον Αἴτης καὶ ἐραστὴς, τῆς Στήτας

Vs. 3. *Ὃν ἔτευξε*] Posuerat hic ex *MS. Is. Voss.* *ὃν ειη ετευξεν·* ex alio Cod. adscripserat *ἐμὲ τεῦξε.* mox, *Ἰήσων ὁ μέροψ.* Inter ipsius Poëmatii versus hic illic in antiquissimo Cod. haec erant interpretamenta adscripta: vs. 1, *Στήτας*] *Γυναικὸς καὶ τῆς Μηδείας.* vs. 2, *Ἀνὴρ Θεσσαλὸς ὁ Ἰάσων.* vs. 3, *Ἐμπούσας*] *Θέτιδος.* vs. 4, *Τεύκροιο βούτα*] *Ἀλεξάνδρου.* vs. 7, *Ἀπάτωρ*] *ἢ θαισος.* (Leg. *Ἥφαιστος.*) vs. 9, *Τεῦγμ'*] *Οἰκοδόμημα.* vs. 10, *Θεοκρίτοιο*] *Ἀλεξάνδρου.* vs. 11, *Καύτας*] *Ἐνταφιαστής.* vs. 14, *Ἐκδὺς*] *Κατεκδυόμενος.* Ad versum ultimum haec scripserat *Is. Vossius*: „*Ἦρ' ἀρδίων*] *ἦρα* „hic plurale est, ut saepe, pro *χάριν.* itaque *ἦρ' ἀρδίων* „hic est *χάριν ἀρδίων.*" — *Propter hospitalitatem*, *ἕνεκα* vel *χάριν τῆς φιλοξενίας*, *Callimachus* dixit *ἦρα φιλοξενίης·* in fragm. *Bentl.* XLI.

Vs. 6. *Διὰ τὸ μέτρον Αἴτης*] Quid hic ista velint non adsequor; nisi versum spectant quintum; ubi *Χρύσας αἴτας* quis esset veteres ignorasse videntur Grammatici: nec mirum adeoque, *Holobolum* ista non attigisse: aliorum ne commenta memorem, *Salmasius* intelligit *Apollinem*, in Troadis urbe Chryse cultum eximia religione: multum vero sudavit vir Magnus, ut vicina lectori viderentur Apollini convenire: vulgata lectione servata *Is. Vossius* ad *Melam*, *Chrysae*, inquit, *amator* hic dicitur *Achilles propter Chryseïdem*, *quae Chrysensis erat.* Ne

καὶ τῆς γυναικὸς, τοῦ Ἄρσενος καὶ τοῦ ἀνδρός· ἐπιβουλεύσασα γὰρ Μήδεια Θησεῖ, καὶ φωραθεῖσα, ἔφυγεν εἰς τὸ μέρος τῆς Ἀσίας, ὃ νῦν Μηδία ἐξ αὐτῆς καλεῖται, ἀνδρῴαν περιβαλοῦσα στολήν. οὐχὶ ὁ Σποδεύνας, ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ ἐν σποδῷ καὶ πυρᾷ εὐναζόμενος παρὰ τῆς οἰκείας μητρὸς

Chryseidis quidem amator Atrides in istiusmodi carmine dici posset Χρύσας αἶτας· amata vero Pelidae *Briseïs* non utique Chrysensis erat; sed *Lyrnessis*: quid itaque? una litera interserta scriberem Χρύσας δ' αἶτας· — *sed amator Chryses Minervae*; idem ille Medeae maritus, μέροψ δίσαβος· non Achilles, — sed *Jason*, qui hoc altare (Χρύσης Ἀθηνᾶς βωμὸν dictum in argumento *Sophoclis* Philoctetae,) in honorem Deae sibi carissimae construxerat.

Vs. 7. *Τοῦ ἄρσενος*] Ex alio Codice his *Is. Voss.* adscripserat, τῆς ἄρσενος καὶ ἀνδρῴας· ex quo στολὴν, pro πύλην, in proximis recepi; ἀνδρῴαν περιβαλοῦσα στολὴν, quia virilem induta stolam in Asiam profecta dicitur Medea, rectissime *Voss.* initio carminis emendasse videtur Εἰμάρσενός με στήτας· causa enim nulla est cur Ἡμάρσενα *semimasculam* dixisset, quam tamen lectionem dubio vacuam putabat *Salmas.* Εἴμ' ἄρσενος (Ἐγὼ ὁ βωμὸς εἰμὶ) ut vulgatam erat, hic legisse videtur et *Holobolus.* — Quod ait de Medea in Asiam fugiente, et de *Media* ab illa denominata, traditum etiam ab aliis, nemo adhibebit, opinor, ad tuendum nomen *Μηδείας* in *Scholio* quod sic vulgatur in *Aristophanis* Equit. v. 603, ἀντὶ λόχου (corrige, λώτου) Μηδικοῦ· ἐδόκει γὰρ ἡ Μηδικὴ χώρα Μηδείας τε οὖσα καὶ κάθυγρος εὔφορος εἶναι εἰς τὰς τῶν κτηνῶν τροφάς. ubi cum docto Lectore correctionem communicavero *Ti. Hemsterhusii*, quam mihi vir Summus olim indicavit, *Μηδείας* nomini, quod sciolo debetur originis memori, feliciter substituens, πεδιάς τε οὖσα καὶ κάθυγρος· *regio campestris et plana.* talis etiam fuit Thessalia; ἡ τῶν Θετταλῶν, πεδιάς, atque idcirco equis alendis accommoda: vid. *Plato* L. I. de LL. p. 625. D. ne plures nominem.

Vs. 11. *Πυρᾷ*] *Πυρὶ* potius scribendum. — *Lycophronis* Alex. designatur v. 179, quo de septem liberis

Θέτιδος, ὡς δηλοῖ Λυκόφρων. πάλιν οὐχ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ Ἴυνς καὶ ὁ υἱὸς τῆς Ἐμπούσας, ἤτοι τῆς Θέτιδος. φάσ- 132
μα γάρ τι ἡ Ἔμπουσα νυκτερινὸν εἰς μυρίας μορφὰς ἀλλοιούμενον, ὡς φησὶ καὶ Φιλόστρατος· μετεβάλλετο δὲ καὶ ἡ Θέτις εἰς μυρίας μορφὰς, ὅτε μιγῆναι αὐτῇ ὁ Πηλεὺς ἔσπευδεν· ἢ καὶ ἐμίγη σηπίας εἴδει. Πάλιν οὐχ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ Μόρος καὶ ὁ θάνατος, τοῦ Βούτα καὶ τοῦ βουκόλου, ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοῦ Τεύκρου καὶ τοῦ Τρωὸς, τοῦ Τεκνώματος τῆς Κυνὸς, ἢ τοῦ υἱοῦ τῆς Ἑκάβης. Τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι ἐγώ εἰμι ὁ ναὸς, ὃν κατεσκεύασεν ὁ ἀνὴρ τῆς 133
Μηδείας, οὐχ ὁ Ἀχιλλεὺς, ὁ τοιόσδε καὶ τοῖος, ἀλλ' ὁ Ἰάσων· δύο γὰρ Θεσσαλοὺς ἄνδρας ἔσχεν ἡ Μήδεια, τὸν Ἰάσονα ἐν Θετταλίᾳ, καὶ τὸν Ἀχιλλέα ἐν ταῖς νήσοις τῶν μακάρων. — Πότε δ' ἐμὲ ἔτευξεν ὁ Ἰάσων; Ἦμος καὶ ἡνίκα ἔσυρε καὶ Ἔῤῥαισε καὶ ἔφθειρεν ἡ Μήδεια τὸν Οὖρον

Achillem canit Μοῦνον φλέγουσαν ἐξαλύξαντα σποδόν. — Pro Ἴυνις hic et infra scripsi Ἴυις more usitato.

Vs. 14. Φιλόστρατος] Ἐμπουσῶν mentionem fecit *Philostr.* V. A. II, c. 4. IV, 25. p. 165, 166. conf. *Jo. Meursii* Lect. Att. III, c. 17.

Vs. 19. Ὁ ναὸς] Dici debuit ὁ βωμὸς, sed Chryses Minervae templum etiam memoratur in *Schol.* ad *Soph.* Philoct. v. 1321, ubi dicitur Philoctetes,

Χρύσης πελασθεὶς φύλακος, ὃς τὸν ἀκαλυφῆ
Σηκὸν φυλάσσει κρύφιος οἰκουρῶν ὄφις.

Hinc discimus ab agro reliquo separatum altare fuisse sepimento pro more istius aevi. Nullum ibi templum fuit; neque aevo Lycaonis in Arcadiae Lycaeo monte Διὸς ἄβατον ἱερὸν, ut dicitur fuisse in *Eratosth.* Catast. c. I, hinc *Hygino* et *Scholiastae Germanici*; sed tantum Διὸς ἄβατον, ut *Eratosthenem* arbitror scripsisse, nempe τέμενος, a reliquo monte sepimento distinctum: quod liquet ex *Pausan.* VIII, p. 678. *Plutarchi* T. II, p. 300. A. Λυκαίου πλησίον σηκώματος est in *Euripidis* Electra v. 1274.

Vs. 23. Ἔσυρε καὶ] Ex alio Cod. *Vossius* enotaverat εὗρε καὶ, — in his latere videtur vox *Dosiadae* ἔψανδρα·

25 καὶ τὸν ὁρμητικὸν, Γυιόχαλκον καὶ χάλκεον ἄνδρα, τὸν Τάλων, κωλύοντα τοὺς Ἀργοναύτας διελθεῖν, ὃς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ περιώδευε τὴν Κρήτην νῆσον καὶ ἐφύλαττεν. [ὃν

---

cuius explicatio vel ab *Holobolo* vel a librario fuit omissa.

Vs. 24. *τὸν Οὖρον*] Recte cepit *Is. Vossius*, Cretae *custodem* interpretatus: *Salmasius* legit in ipso Poëmatio *τὸν γυιόχαλκον θῦνον*· *Achillem* intelligens: in Cod. MS. altero οὖκον· in altero recte legebatur οὖρον, ut hic in Scholiis, ubi male redditur ὁρμητικός· rectam lectionem sequutus est *Thom. Galeus* in *Apollodor.* p. 31. Talon iuxta *Apollon. Rhod.* IV, v. 1643, *Εὐρώπη Κρονίδης νήσου πόρεν ἔμμεναι οὖρον.*

Vs. 25. *τὸν Τάλων*] In Codd. hic erat *πάλων* et *πάλλων.* Ad ista *Catulli*, *Non custos si fingar ille Cretum*, *Is. Vossius* p. 122, haec attulit *Holoboli Rhetoris*, et in iis *τὸν Τάλῳ κωλύοντα τοὺς Ἀργοναύτας διελθεῖν* — De Talo, Argonautas litore Cretae navem religare vetante, Medeae magicis artibus tandem confecto, quae hic narrantur pleraque, praeter alia, cecinit *Apollon. Rhod.* IV, v. 1638—1689. Illic primum *Τοὺς δὲ Τάλως χάλκειος — εἶργε χθονὶ πείσματ' ἀνάψαι*· 1645, — *δέμας καὶ γυῖα τέτυκτο χάλκεος* (*Dosiadae γυιόχαλκος*·) qui tandem a Medea confectus, 1688, *ἀμενηνὸς ἀπείρονι κάππεσε δούπῳ.* Talus ille Cretensis, *χαλκοῦς* — *τῆς Κρήτης περίπολος* *Luciano* dictus T. III, p. 47, secundum *Simonidem*, quem hac in parte sequitur *Dosiades*, fuit *Ἡφαιστότευκτος*· quod ex *Suida* licet aestimare in *Σαρδώνιος γέλως*· et meminit *Eustathius* in Od. *Υ*, p. 735, 50. *τοῦ δοθέντος ὑπὸ Διὸς τῇ Εὐρώπῃ φύλακος Ἡφαιστοτεύκτου.* apud *Zenobium* Cent. v. Prov. 85, Minoi dicitur a Vulcano datus Cretae custos, *quam*, *τρὶς ἑκάστης ἡμέρας τὴν νῆσον περιερχόμενος, ὁ Τάλως ἐτήρει.* hoc, ut erat, absurdum videbatur *Apollonio*; dixitque adeo v. 1644, *Τρὶς περὶ χαλκείοις Κρήτην ποσὶ δινεύοντα.* *Ter*, quotannis nempe, *circumeuntem Cretam*: *τρὶς περιῄει τοῦ ἐνιαυτοῦ*, ut scribit in Minoë *Plato*, fabulae velum removens T. II, p. 320. B. *Platonis* locum dedit, et alia de Talo *J. Meursius* in Creta c. XIV.

Μόρησε] καὶ μετὰ μόρου καὶ κακοπαθείας ὁ Ἥφαιστος 184 ἐκτήσατο, ὁ *Ἀπάτωρ*· ἐκ γὰρ τῆς Ἥρας μόνης ἐγεννήθη, ὡς φησὶν Ἡσίοδος ἐν τῇ Θεογονίᾳ, ἣ καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ὡς ἐτώσιον ἄχθος· ὁ *Δίσευνος*, ὁ δύο γυναῖκας ἔχων, την Ἀφροδίτην καὶ τὴν Χάριν· *Ἐμὸν* δὲ *Τεῦγμα*, καὶ τὴν ἐμὴν κατασκευὴν, ἰδὼν ὁ Φιλοκτήτης, ὁ *Κτάντας*, καὶ ὁ φονεὺς, τοῦ Θεοκρίτου, ἢ τοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ τὰς θεὰς κρίναντος· ὁ *Καύτης*, καὶ ὁ ἐνταφιαστὴς, τοῦ Τριεσπέρου Ἡρακλέους. γνώριμοι αὗται αἱ ἱστορίαι ἐν τῷ Λυκόφρονι.

Vs. 27. [ὂν *Μόρησε*] Ista posui, pro scripta lectione *μόρου*. Ex Grammaticis solis nobis innotuit *Μορῆσαι* isto significatu, pro *πονῆσαι μετὰ κακοπαθείας*, qui *Homeri Μορόεντα* nobis interpretantur *τὰ μετὰ πολλοῦ καμάτου πεπονημένα*, in *Γειομόρος* quaerentes *τὸν γεωπόνον*.

Vs. 28. *Ἥφαιστος — ὁ Ἀπάτωρ*] Haec eadem si *Salmasius* ad manum habuisset Scholia, ab errore non uno sibi cavisset, *Parin* intelligens, ubi Vulcanns designabatur, *ὁ ἀπάτωρ*, *matrimus*, ut Minerva *patrima*, secundum *Scaligerum* ad *Catullum*. conf. *P. Wesseling*. Observ. II, c. X, p. 181. — Laudans hic *Hesiodum Hololus*, sive pótius illo longe vetustior Grammaticus, versum spectabat Theogon. 927, quo fratrem et maritum, *Τριτογενείας* patrem, imitata *Ἥρη (δ') Ἥφαιστον κλυτὸν*, *οὐ* (sic pro *ἐν* recte fuit emendatum: vid. *Galeus* in *Apollodor*. p. 8,) *φιλότητι μιγεῖσα, Γείνατο* · — ibidem paulo post *Ἀγλαΐην* Vulcanus v. 946, *Ὁπλοτάτην Χαρίτων, θαλερὴν ποιήσατ' ἄκοιτιν*. Veneris et Aglaïae maritus quanto rectius *Dosiadae δίσευνος* dicitur, quam Paris? — Excidit paulo post *Μητρόῤῥιπτος* · quo pertinent ista, *ἣ καὶ ἔῤῥιψεν αὐτὸν ὡς ἐτώσιόν ἄχθος* · in uno Cod. *περὶ ἑώσιον*, in altero erat *ὡς ἐτώσιον* · hoc sincerum: *ἐτώσιον ἄχθος* est in *Hom*. Il. *Σ*, v. 104.

Vs. 34. *Ἡρακλέους*] Reposui, ubi *Voss*. ex Codd. scripserat *τοῦ τριεσπεροῦ κλέους* · et paulo ante, *τοῦ τὰς θεὰς κρίναντος* · pro *κρίνοντος* · ex altero Cod. enotatum ibi, *τοῦ τῆς θ. κρινεντος*. — Vbi mox ex Codd. absque sensu legebatur, *καὶ ἐποίησεν* · *αἶξε* · scribendum cenui

Καὶ τί ἐποίησεν; Ἄϊξε, καὶ ὥρμησεν, Ἀνίυξας, καὶ κράξας. ἤτοι ἐμὲ ὕμνησε καὶ ἐδόξασεν ἰδὼν ὁ Φιλοκτήτης· εἰς δὲ ἀντίχαριν (οὕτω γὰρ τιμῶσι δαίμονες τοὺς τιμῶντας αὐτοὺς) Χάλεψε, καὶ χαλεπῶς ἔτρωσέ, Νιν, καὶ αὐτὸν, ἐν Ἰῷ, καὶ φαρμάκῳ, ὁ Σύργαστρος, ἢ ὁ ὄφις ὁ τῇ γαστρὶ συρόμενος, ὁ Ἐκδὺς τὸ Γῆρας· νεάζει γὰρ ὁ ὄφις τῇ τῆς παλαιᾶς λεβηρίδος ἀπεκβολῇ. Τοῦτον δ' Ἐλιννύοντα, καὶ βραδύνοντα, ἐν τῇ Ἀμφικλύστῳ, Κρήτῃ, μετὰ χρόνους εἰς τὴν Τευκρίδα, ἢ τὴν Τροίαν, τὴν Τρίπορθον, καὶ τρὶς πορθηθεῖσαν, παρὰ Ἡρακλέους, τῶν Ἀμαζόνων,

---

καὶ τί ἐποίησεν; — *ecquid fecit Philoctetes?* sic in his Scholiis infra v. 44, *Τίς*; supra v. 23, πότε δ' ἐμὲ ἔτευξεν ὁ Ἰάσων;

Vs. 35. Ἀνιῦξας] Posui pro ἀνεύξας· quantumvis mihi quoque cum *Vossio* carminis conditor dedisse videretur: Ἄϊξεν, αἶν' ἴυξας. ex Codicum altero *Voss.* notaverat Θώϋξεν ἀνιῦξας· ex altero, αἶξεν ἀνεύξας. — Sequentia *Scholiastae*, ἤ τοι ἐμὲ ὕμνησε (in alio Cod. erat ἢ ἐμὲ ὑμνήσας) καὶ ἐδόξασεν etc. aliam spectant lectionem, nostra tamen deteriorem, forsan Ἄεισεν.

Vs. 41. Κρήτῃ] Error est sive *Holoboli* seu librarii, cuius memoriae supra memorata *Creta* inhaerebat: a veteri Grammatico scribi debuit ἐν τῇ ἀμφικλύστῳ Λήμνῳ· tum dubito scripseritne μετὰ χρόνους, an μετὰ χρόνους ι, id est, δέκα· *post decennium*; tamdiu enim in Lemno haeserat Philoctetes. *Annum* recentiores Graeci Χρόνον vocabant: *Schol. Aesch.* in argum. Trag. VII c. Theb. *Schol.* in *Eurip.* Or. (ed. *King.*) v. 901. 1687. *Eustath.* in *Hom.* Il. *B*, p. 172, 9, μετὰ τοὺς ἐννέα δηλαδὴ χρό-

καὶ τῶν Ἑλλήνων, Ἤγαγεν, ἕνεκα τῶν *Ἀρδίων*, καὶ
τῶν βελῶν τοῦ Ἡρακλέους· Τίς; ὁ *Φὼρ*, καὶ ὁ κλέπτης
τοῦ Παλλαδίου· ὁ *Δίζωος*, ὁ εἰς Ἅιδου κατελθὼν καὶ
ἐκεῖθεν ἀνελθών· ὁ *Εὐνέτας* τῆς *Μητρὸς* τοῦ Πανὸς, ἤ
τῆς Πηνελόπης· ἢ ἔτεκε τοῦτον ἐκ τῆς μίξεως πάντων τῶν
μνηστήρων. Καὶ ἄλλος τὶς ἤγαγε τοῦτον τὸν Φιλοκτήτην εἰς 136
τὴν Τροίαν· ὁ *Ἰλιοῤῥαίστας*, ὁ τῆς Ἰλίου φθορεὺς, ἤτοι
ὁ Διομήδης. ὁ *Ἶνις*, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ Τυδέως, τοῦ *Ἀνδροβρῶτος*· ἔφαγε γὰρ οὗτος ὁ Τυδεὺς τὴν κεφαλὴν τοῦ
Μελανίππου, καταῤῥοφήσας τὸν ἐν αὐτῷ μυελόν.

νους. conf. *Jo. Mill.* ad finem Ev. *Matthaei* et *Marci*. *T. H.* in *Aristoph.* Plut. p. 178, et p. 407.

Vs. 48. *Ἰλιοῤῥαίστας*] In ultimis *Dosiadae Is. Vossium* miror cum *Salmasio* ἰνορῤῥαίσταν scribentem, et ἀνδροβρῶ, genitivum, ut ait, Doricum pro ἀνδροβρῶτος· hoc postremum erat in utroque Cod. quorum alter dabat Δίζωος, ἶνις τ' ἀνδρόβροτος ἰνοραίσταν· alter Δίζ. ἴννις τ' ἀνδροβρῶτος ἰλιοῤῥαίστας. Ingeniosa *Jos. Scaligeri* coniectura in *Theocrito Heinsii* p. 234, velut de Ulysse posita, qui Cyclopi oculos eruit, legentis σῖνίς τ' ἀνδροβρῶτος ἰλλοραΐστας, illa versum vitiat. Paene ultimi duo carminis versus Iambici sunt dimetri hypercatalectici; postremi eiusdem generis trimetri, sic, opinor, scribendi:

Δίζωος, ἶνίς τ' ἀνδροβρῶτος ἰλιοραίστας
Ἦρ' ἀρδίων εἰς Τευκρίδ' ἄγαγον τρίπορθον.

ut hic Diomedes *Ἰλιοραίστας*, Nero dicitur Ὁ *Μητροραίστης* in senario, quem emendavit vir Clár. *P. Wesseling* Dissertat. *Herod.* p. 181.

---

137 a

CAPVT XIII.

In Euripidis Meleagri fragmenta.

Versus aliquot ex Meleagri Prologo. Diana saepius Euripidi dicta Διὸς κόρη. Althaeae forte Tragicae dictum, Ἡδὺ τὸ φῶς βλέπειν. In Creontis Soph. dicto τηλικόσδε tantae vir aetatis, et tantillus. Meleagri dramatis exiguntur reliquiae. Ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον positum pro ἐσθλὸν ἀμφοῖν ἔκγονον. In Atalanten dicta.
b *Pro παρ' ἐκ Περσῶν, παρεκπεσὼν redditum Aeschylo. Ἀθῆναι Διάδες in Euboea, prope τὸ Κήναιον promontorium. Ἀκτὴν Εὐβοΐδα scripsisse Tragicos, vel Εὐβοΐδα. Ἕλη ἔγκαρπα, sive τεμένη. In Meleagro descripti qui adversus aprum convenere Calydonium: hos inter Γενῆδ' ἔπαλλ' Ancaeus, bipennifer.*

Ex *Euripidis* Meleagro pars quoque Prologi superest: hoc dramatis fuit initium:

> Καλυδὼν μὲν ἥδε γαῖα, Πελοπείας χθονὸς
> Ἐν ἀντιπόρθμοις, πεδί' ἔχουσ' εὐδαίμονα.
> Οἰνεὺς δ' ἀνάσσει τῆσδε γῆς Αἰτωλίας,
> Πορθάονος παῖς· ὅς ποτ' Ἀλθαίαν γαμεῖ,
> Λήδης ὅμαιμον, Θεστίου δὲ παρθένον.
> c [Οὗτός] ποτ', ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν,
> Θύων ἀπαρχὰς οὐκ ἔθυσε [παρθένῳ]
> Ἀρτέμιδι.

> *Oenea namque ferunt pleni successibus anni*
> *Primitias, frugum Cereri, sua vina Lyaeo,*
> *Palladios flavae laticis libasse Minervae*, etc.
> *solas sine thure relictas*
> *Praeteritae cessasse ferunt Letoïdos aras.*

Furtivum Martis cum Althaea concubitum, quo gravida Meleagrum Oeneo pepererit, forsan etiam, si qua fides ficto *Plutarcho* T. II, pag. 312 A. in Prologo Tragicus attigerit; quodqne modo nato infanti Parcae fatum cecinerant,

Tum suae vitae finem ac fati internecionem fore 138
Meleagro, torris quum esset interfectus flammeus. a

quae nobis ex *Attii* Meleagro dedit *Nonius* p. 15, ex Prologo probabiliter *Euripidis* (nam huius fabulam Latinam fecerat *Attius*) petita. In Prologo potuit et sedem reperire versus *Etymologo* servatus in *Μελέαγρος* p. 576, 30.

Μελέαγρε· μελέαν γάρ ποτ' ἀγρεύσεις ἄγραν.

vel *ἀγρεύεις*, ut editum. Sed *Euripidis* solos desideramus versus; argumentum enim Euripideae fabulae peti posset vel ex *Hygino* F. 174, olim forte praefixa dramati Latino *Attii*, aut ex *Schol.* in *Aristoph.* Ran. v. 1269, ubi *Euripidis* versuum, quos posui, primus dramatis fuisse dicitur initium, et *μετὰ ἱκανὰ τῆς ἀρχῆς* legi, quae sibi sumsit Comicus vexanda, b

Οἰνεύς ποτ', ἐκ γῆς πολύμετρον λαβὼν στάχυν,
Θύων ἀπαρχάς,

τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στίχου fuisse dicitur in Scholiis,

οὐκ ἔθυσεν Ἀρτέμιδι.

isthac in sede vitioso Dianae nomini substitui posse suspicabatur *Heathius* *Ἐνοδίᾳ*. In Choricis carminibus *Euripidis*, et *Sophoclis*, *Εἰνοδίας*, semel *Ἐνοδίας*, *Triviae*, nomen in senario legerat vir Clariss. hinc alienum: fatebitur, elegantem esse coniecturam, quam exhibui, Clarissimi iuvenis *Joannis Piersoni* legentis:

Θύων ἀπαρχάς, οὐκ ἔθυσε παρθένῳ c
Ἀρτέμιδι.

nusquam tragici senarium claudit nomen *Ἀρτέμιδος·* saepius orditur, Iphig. in Aul. v. 91, 358, 433, 1114, 1463. Iph. in Taur. v. 9, 36, quibus ad firmandam coniecturam *Piersonus* fuit usus, *Ez. Spanhemium* laudans de Diana virgine agentem ad *Callim.* h. Dianae v. 6.

Quantumvis autem voces in vicinia positas repetere saepe soleat Tragicus easdem, si disiectos versus sic a me probabiliter iunctos vidisset Nostras, cum nec adpareat ratio, cur hic virginitatem Poëta Deae memorasset, quae in Hippolyto v. 17, et alibi est manifesta, *virginis* titulo hic mecum praetulisset:

οὐκ ἔθυσε Διὸς κόρῃ
Ἀρτέμιδι.

139 ut in Hippol. v. 15, Ἄρτεμιν, Διὸς κόρην. Iphig. Aul. v.
a 1469, 70, — Διὸς κόρην Ἄρτεμιν. v. 1543, Ἐπεὶ γὰρ ἱκόμεσθα τῆς Διὸς κόρης Ἀρτέμιδος ἄλσος. — si, quos posui, versus ultimi hac in sede commode haerent, non male, versu sexto, nomini *Οἰνεὺς* videbitur a me substitutum pronomen *Οὗτος*.

Vltima huius ῥήσεως *Luciani* fuissent instituto magis accommoda T. III, p. 436. ubi nunc primi duo versus prostant, etiam laudati *Demetrio*, qui dicitur *Phalereus*, περὶ Ἑρμ. §. 58, olim ambo, ni fallor, lecti in *Aristot.* Rhetor. III, p. 131, 9. ubi quae *Σοφοκλέους* vocantur ἰαμβεῖα sine controversia sunt *Euripidis*, quamvis ad eamdem rationem suum Philoctetae drama *Sophocles* ordiatur:

> Ἀκτὴ μὲν ἥδε τῆς περιῤῥύτου χθονὸς
> Λήμνου.

b Ad primos duo, tres senarios *Heath.* addidit ex commentatore artis Rhetor. *Aristotelis*: ut illic legitur, *Porthaonides Euripidi*, ni fallor, dictus fuit Oeneus *Πορθάονος παῖς*· nec tamen formam nominis, *Παρθάονος*, Aetolicam, temere reiecerim: huic alteram praetulerunt *Th. Galeus*, et *Th. Munckerus*; utramque probat *N. Heinsius* in *Ovid.* Met. VIII, 541. — In primo versu stare nequit *Πελοπίης*, apud *Lucian.* relictum: *Πελοπίας* scribatur, an *Πελοπείας*, perparum refert: hoc tamen ex *Aristotele* recepi et *Demetrio*: hanc in sedem senariorum προμηθείας, ἱππείου, et similia libentius admiserunt Tragici, quam προμηθίας, ἱππίου· etc.

Quod inter Meleagri dramatis fragmenta collocavit ultimum *Barnesius*, primus *Grotius* ex *MS.* Paris. protulit in lucem in *Stobaei* Florileg. sic interpolatum p. 491,

c *Τερπνὸν τὸ φῶς μοι, τὸ δ' ὑπὸ γῆν ᾅδου σκότος*
> *Οὐδεὶς ἂν εἴδεν αὖ ἐς ἀνθρώπους μολών.*
> *Ἐγὼ μὲν οὖν γεγῶσα τηλίκη δόμον*
> *Ἀπέπτυσ' αὐτὸ κοὖποτ' εὔχομαι θανεῖν.*

Scripti Codicis *Grotio* memoratis lectionibus omissis, nec indicata loci sede fecit *Barnesius*, vel quem is habuit ad manum in his describendis, ut nemo his sanandis ausus sit manum commodare: ipsum quinimo *Barnesium* intolerandus in secundo versu videtur hiatus offendisse: voculae itaque *αὖ*, furtim substituit, *ἂψ*, in Attica scena prorsus inauditum. Sed fac Graeca: τὸ δ' ὑπὸ γῆν ᾅδου σκότος Οὐδεὶς ἂν εἴδεν αὖ ἐς ἀνθρώπους μολών; isthaeccine, obsecro, significare possunt:

inferûm nigra est domus,
Cui nemo semel inclusus in lucem redit?

an Gracca sunt γεγῶσα τηλίκη δόμου· et Latine converten- 140
da, *nata — nobili inprimis domo?* Haec quidem facillimam a
admittunt medelam, si sic emendentur:

Ἐγὼ μὲν οὖν, γεγῶσα τηλικήδ', ὅμως
Ἀπέπτυσ' αὐτὸ,

ego quidem certe, quae sum adeo grandaeva, mortem tamen abominor. Quae praecedunt *Grotius* se testatur effinxisse de his scriptis in Cod. Reg. Paris. (cui plura debebit aliquando *Stobaeus*) ἄτερπνον τ. φ. μ. τὸ δ' ὑπὸ γῆν δι' ᾅδου σ. οὐδεὶς ὄνειρον οὐδεὶς ἀνθρώπους μολεῖν. — Ex his, sane vitiosissimis, ista dudum efformavi, Tragico minus indigna:

Ἡδύ γε τὸ φῶς μοι· τὸ δ' ὑπὸ γῆν ᾅδου σκότος
Ἄτερπνον οὐδεὶς εἵλετ' ἀνθρώπων ἰδεῖν. b

Quid si ad hos quatuor versus Euripideus adiiceretur, qui proximus subiicitur in *Stobaeo Grotii*; alter item, quem ex *Euripidis* Meleagro profert *Auctor Etymologici M.* p. 803, 46, in v. Φῷ, ἀντὶ οὖτ φωτὶ, quo κατὰ mutandum in κάτω? Sex sic versus adipisceremur continuos, ab Althaea forte scenica pronunciatos:

Ἡδύ γε τὸ φῶς μοι· τὸ δ' ὑπὸ γῆν ᾅδου σκότος
Ἄτερπνον οὐδεὶς εἵλετ' ἀνθρώπων ἰδεῖν.
Ἐγὼ μὲν οὖν, γεγῶσα τηλικήδ', ὅμως
Ἀπέπτυσ' αὐτὸ, κοὔποτ' εὔχομαι θανεῖν.
Ψυχῆς ἄρ' οὐδέν ἐστι τιμιώτερον·
Τὸ μὲν γὰρ ἐν φῷ· τὸ δὲ κάτω σκότος κακόν.

Vltima siquis hinc remota voluerit, non valide sic sentienti c
reluctabor: sed, quae tanquam Euripidea restitui, arbitror aequis me iudicibus, nec solis, ubi similia quaedam comparavero, adprobaturum. Familiarem *Euripidi* sententiam esse constabit ex notatis *Gatakero* in *M. Antonin.* x, 34. et *Hemsterhusio* in *Luciani* T. I, p. 434. qui eamdem expressit p. 444, ἡδὺ γὰρ ἦν τὸ φῶς, καὶ τὸ τεθνάναι δεινὸν καὶ φευκτέον. illic etiam adhibita *Solano,* hic duo reponam *Euripidis* ex Iphig. in Aul. loca: v. 1218,

Μή μ' ἀπολέσῃς ἄωρον· ἡδὺ γὰρ τὸ φῶς
Βλέπειν· τὰ δ' ὑπὸ γῆς μή μ' ἰδεῖν ἀναγκάσῃς.

haec paulo aliter scripta apud *Plutarchum* T. II, p. 17. D. cum absque nomine Poëtae legerentur, ut incerti Tragici ver-

sus in Excerpta retulit *Grotius* pag. 467. Eadem *Euripidis* Iphigenia v. 1250,

141 a *Τὸ φῶς τόδ' ἀνθρώποισιν ἥδιστον βλέπειν·*
Τὰ νέρθε δ' οὐδέν. μαίνεται δ' ὃς εὔχεται
Θανεῖν.

vulgatur οὐδεὶς, alterum praebet *Stobaeus* p. 601, 24, et, 608, 50, haec ex *Euripidis* nobis ignota Tragoedia:

Οὕτως ἔρως βροτοῖσιν ἔγκειται βίου·
Τὸ ζῆν γὰρ ἴσμεν. τοῦ θανεῖν δ' ἀπειρίᾳ
Πᾶς τις φοβεῖται φῶς λιπεῖν τόδ' ἡλίου.

quibus paria dedit, aliis expressa verbis, Euripidea nutrix Phaedrae philosopha Hippol. v. 193. Timidum Phryga decet in Oreste versus 1554; sed indigna dicit Socrate *Luciani* Cerberus T. I, p. 421, ubi legitur itidem εἶδε τὸν ζόφον·
b ut nostro loco et alibi τὸ σκότος ἰδεῖν. cui tamen verbo si quis praeferat hoc in loco μολεῖν· uti poterit eam in rem praeter cetera versu ex Oenomao *Eurip.* inter illos *Barnesii* 20. — *Τὸ δ' ὑπὸ γῆν*, vel ὑπὸ γῆς (hoc praefert, ut magis Atticum *Thomas M.* in Ὑπὲρ,) ᾅδου σκότος, quia legitur in *MS.* Cod. δι' ᾅδου, scribi quoque posset ἀεὶ σκότος· ut legimus τὸν ἀεὶ χρόνον· τῆς ἀεὶ τύχης· et similia plurima: in δι', ἀεὶ latere potuit, et ᾅδου velut interpretamentum adscribi.

Illud, *Ἐγὼ μὲν οὖν, γεγῶσα τηλικήδ', ὅμως* — dubio caret. Admetus ad patrem, in *Eurip.* Alc. v. 642, *Ὃς, τηλικόσδ' ὤν, κἀπὶ τέρμ' ἥκων βίου, Οὐκ — ἐτόλμησας θανεῖν.* Animose *Sophoclis* Creon Antig. v. 737.

Οἱ τηλικοίδε καὶ διδαξόμεσθα δὴ
Φρονεῖν παρ' ἀνδρὸς τηλικοῦδε τὴν φύσιν.

Ego scilicet tantae vir aetatis talisque sapere docebor a tan-
c *tillo iuvene*: ἀνιαραὶ γὰρ τοῖς τηλικοῖσδε — νουθετήσεις, *Hierocles Stobaei* p. 462, 48. Sophoclea, quae rectius cepit *H. Stephanus* Annot. in *Soph.* p. 43, quam Ill. *Ez. Spanhem.* in *Julian.* Or. I, p. 116, gestu iuvabantur ab actore, sicut ista *Terentii*: *Quem ego* (homo senex) *puerum modo tantillum* etc. Idem *Sophocles* litera scripserat auctius Oed. in Col. v. 728,

ἄνδρα τόνδε τηλικόνδ' ἀπεστάλην·

est enim idem τηλικόσδε, ac τηλικοῦτος· conf. *Sophron* ap. *Demetrium* περὶ Ἑρμ. §. 151. *Lesbonax* Protrept. p. 174, 36. *Lucian.* T. III, p. 85, 90. *Aristid. Jebb.* T. II, p. 430, 6.

Philostr. V. A. vi, c. xi, ὢν δ' ὅμως τηλικόσδε — οὐκ ὀκνήσω etc. Scripserat, ut puto, fictus *Phalaris* Epist. 92, p. 72, 2. τηλικοῦτος ὢν absque voce γέρων.

Nunc porro paucis exigam *Euripidis* Meleagri reliquias plerasque: Inter fragmenta secundum collocavit *Barnes.* quale *Grotius* dederat ex *Schol.* in *Pind.* Nem. x, 12. Hic τῷ σπάσας, aptissimo, ne Graecum quidem isto significatu πάσας 142
(*gustare πάσασθαι* dicebatur) substituit: et nomini hinc alienissimo Περσεὺς, genuinum Τυδεὺς, quod *Scaliger* etiam adscripserat ad *Pindarum:* altero revocato, *Heathius* πυρσαῖς γέννσι scribendum censuit, quomodo scripserat *Salmas.* ad aram *Dosiadae* secundam p. 157, ubi Tydides Diomedes dicitur filius ἀνδροβρῶτος *hominum voratoris:* τοῦ κρατοβρῶτος παιδὸς meminit et *Lycophron* Alex. v. 1066. Polyphemi γνάθον Τῆνδ' ἀνδροβρῶτα dixit *Eurip.* Cycl. v. 93. Mihi scripsisse videtur *Euripides* Meleagro: a

Εἷς ἀνδροβρῶτος ἡδονὰς ἀφίξεται
Κάρηνα Τυδεὺς γέννσι Μελανίππου σπάσας.

His subiectum versum, quem praebet etiam Lexicon *Photii MS.* e *Suida* in *Νῦν δὴ*, repetiit *Grotius*, litera forte mutata scribendum:

Ὁρᾷς σὺ νῦν δή γ', ὡς ἐπράϋνας τύχην. b

in *Suidae* Cod. *MS.* Leid. legitur: ὁρᾷς σ. ν. δή με, ὡς ἐπρ. τύχη.

Reliqua Meleagri fragmenta *Barnesio* sunt ex *Grotii Stobaeo* transscripta: omiserunt hos duo versus, post decimum *Barnesii* collocandos, ex *Stobaeo Grot.* pag. 260. *Gesn.* p. 399, 19,

Ἡ γὰρ Κύπρις πέφυκε τῷ σκότῳ φίλη·
Τὸ φῶς δ' ἀνάγκην προστίθησι σωφρονεῖν.

alios etiam duo versus, quos dat *Stobaeus Gesn.* p. 433, 4, 5. Μισῶ γυναῖκας etc. ex Meleagro petitos indicat Codex *Stobaei* Leidensis *MS.*

Ex *Stobaeo Grotii* p. 307, (*Gesn.* 431, 2) dedit *Barnes.* v. 16—18,

Ἡγησάμην οὖν, εἰ παραζεύξειέ τις
Χρηστῷ πονηρὸν λέκτρον, οὐκ ἂν εὐτεκνεῖν·
Ἐσθλοῖν δὲ τ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἀμφοῖν ἔκγονον. c

Vltima, sine controversia vitiosa sic, insistens literarum vestigiis, corrigo:

Ἐσθλοῖν δέ γ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον.

utrique bono prolem etiam egregiam nasciturum. φῦναι transierat in φοῖν ἐκ· errore notissimo: eadem sententia et alibi, et in Alcmaeone:

Ἐσθλῶν ἀπ' ἀνδρῶν ἐσθλὰ γίγνεσθαι τέκνα.

Ne singulis adfirmandis immorer, istis versibus in dramate proximos fuisse subiectos suspicor v. 11—15, ex *Stob. Grot.* sumtos p. 290, (*Gesn.* p. 425, 40) voce ἀεὶ in τινὶ mutata, hac ratione, ni fallor, scribendos:

143 Εἰ δ' εἰς γάμους ἔλθοιμ', (ὃ μὴ τύχοι ποτε,)
a Τῶν ἐν πόνοισιν ἡμερευουσῶν τινί,
Βέλτιον' ἂν τέκοιμι δώμασιν τέκνα·
Ἐκ γὰρ πατρὸς, καὶ μητρὸς, ὅστις ἐκπονεῖ
Σκληρὰς διαίτας, οἱ γόνοι βελτίονες.

Insignis est in eam rem locus in Lycurgo *Plutarchi* p. 47. F. Haec in dramate dicta videntur, occasione Atalantae, quae cum iuvenum nobilissimis ad aprum convenerat confodiendum

Venatrix, non illa colo calathisve Minervae
Foemineas adsueta manus:

cui, praeter Meleagrum plerisque faventibus, suae civi hoc
b virile decus invidebant Ancaeus et Cepheus, Arcades ambo, sed inprimis Thestiadae, Meleagri avunculi: horum alterutri congruunt et ex *Attii* Meleagro quaedam reliquiae, et in Euripideis versus 28—32, 33, 34 ex *Stobaeo Gesn.* p. 432, 47. 439, 42. *Grot.* p. 309, 320. quos aliter collocatos atque emendatius scriptos, quam vulgantur, hic ponam:

Ἔνδον μένουσαν τὴν γυναῖκ' εἶναι χρεὼν
Ἐσθλήν· θυραῖοι δ' ἄξιαι τοῦ μηδενός.
Εἰ κερκίδων γὰρ ἀνδράσιν μέλοι πόνος,
Γυναιξὶ δ' ὅπλων ἐμπέσοιεν ἡδοναί,
Ἐκ τῆς ἐπιστήμης παρεκπεπτωκότες,
Κεῖναί τ' ἂν οὐδὲν εἶεν, οὔθ' ἡμεῖς ἔτι.

horum secundo vulgatur, θυράσι δ' ἀξίαν· scribi potuit: θύραθεν ἀξίαν· quod posui magis Euripideum videbatur: si sic
c isti versus olim cohaeserunt, tertio γὰρ poni a me debuit pro μέν· quod illinc distractus a *Stobaeo* versus accepit: versu quinto contra *Grotius* μὲν substituit pro γάρ. ex γὰρ ἐκπεπτωκότες hic, ut opinor, aptissimum feci παρεκπεπτωκότες.

Idem illud participium, sed paulum diverso significatu positum, miram subiit corruptelam in *Aeschyli* versu, quem ex eius *Γλαύκῳ ποντίῳ* vita praebet *Arati*, post *Victorium*, vulgata *D. Petavio* in Vranolog. p. 269. A. *εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐβοίας Ἀθηναίων Δαΐδαις μέμνηται* (in margine corrigitur *Ἀθῆναι ὧν μέμνηται*) *ἐν Γλαύκῳ Ποντίῳ Αἰσχύλος*,

Κἄπειτ᾽ Ἀθήνας Δαΐδας παρ᾽ ἐκ Περσῶν·

Petavius Latina dedit sensu vacua: *Excinde Athenas Daïdas e Persis.* 'Persas hinc fugabit una duntaxat ablata litera; una etiam transposita senarium nobis *Aeschyli* restituet:

Κἄπειτ᾽ Ἀθήνας Διάδας παρεκπεσών.

Cumque deinceps furtim Athenas Diadas se subduxisset. Fa- 144
cillime iam vicina sic corrigi poterunt: *εἰσὶ δὲ καὶ τῆς Εὐ-* a
βοίας Ἀθῆναι Διάδες, ὧν μέμνηται — Αἰσχύλος. haec non attigerunt *Stanlejus*, aut commentatores *Stephani Byz.* qui eadem forsan olim posuerat in *Ἀθῆναι·* ubi enim istius nominis urbs sexta memoratur in Euboea, atque ista prostant, *τὰς δ᾽ Ἀθήνας καὶ Διάδας λέγεσθαι·* primitus forte scripserat Grammaticus: *ταύτας τὰς Ἀθήνας καὶ Διάδας λέγεσθαι Αἰσχύλος μαρτυρεῖ.* Quando autem *Stephanus*, sequutus *Strabonem* x, p. 684. A. *Δῖον* urbem fuisse scribit Euboeae *περὶ τὸ Κήναιον*, a qua prope abfuerint (*πρὸς ταύτῃ ἦσαν*) *Διάδες Ἀθῆναι καλούμεναι*, suspicor equidem, quos eadem laudat e Tragoedia *Strabo* p. 687. A. versus *Aeschyli* versui paulo ante emendato iungendos:

Εὐβοΐδα κάμπην, ἀμφὶ Κηναίου Διὸς
Ἀκτὴν, κατ᾽ αὐτὸν τύμβον ἀθλίου Λίχα,

nihil interest *Εὐβοΐδα* scribatur an *Εὐβοῖδα.* *Euripides* apud b
Strabon. VIII, p. 546. B. *Οἳ γῆν ἔχουσ᾽ Εὐβοΐδα·* apud eundem I, p. 104. A. ex *Ionis* Omphale lecta sic corrigo:

Εὐβοΐδα μὲν γῆν λεπτὸς Εὐρίπου κλυδὼν
Βοιωτίας ἐχώρισ᾽ ἀκτῆς, ἐκτεμὼν
Πρόβλημα, πορθμόν.

vulgatur absurde: *Πρὸς Κρῆτα πορθμόν.* *Soph.* Trach. v. 74, *Εὐβοΐδα χώραν.* Ibidem v. 241,

Ἀκτή τις ἔστ᾽ Εὐβοιῒς, ἔνθ᾽ ὁρίζεται
Βωμούς θ᾽, ἔλη τ᾽ ἔγκαρπα, Κηναίῳ Διΐ.

sic corrigendum puto pro *Βωμοὺς*, *τέλη τ᾽* ut *Lucus* possit designari: nisi quis malit *τεμένη*, raptim ut dissyllabum pro-

nunciatum: nam v. 767 prope Cenaeum promontorium Iovi Hercules

c *Βωμοὺς ὁρίζει, τεμενίαν τε φυλλάδα.*

conf. *Jani Rutgers* V. L. II, c. 6. et *Jos. Wasse* in *Thucyd.* p. 224.

Sed nihil ista faciunt ad *Euripidis* Meleagrum, in cuius fragmentis, v. 35—42, ex *Stobaeo Grotii* p. 327, 357 descriptis nihil adeo desideres, nisi v. 37 *Heathii* lectionem, *κἂν πένησι δώμασιν.* — Versus 43, 44, ut saepe solet, *Stobaeus* ad duo diversa retulerat excerptorum capita XCVIII, et CXXIII, p. 527, 36. 609, 41. nec bis tamen *Barnesio* debuerant describi, absque ulla specie ad Pirithoum relata, quum priori loco dicantur ex Meleagro sumta, quod monuit *Gataker.* in *M. Antonin.* x, 31. Videtur autem ex diversis haec vera scriptio:

Τοὺς ζῶντας εὖ δρᾶν. κατθανὼν δὲ πᾶς ἀνὴρ
Γῆ καὶ σκιά· τὸ μηδὲν εἰς οὐδὲν βλέπει.

145 Non facile dixerim, cui votum tribuendum sit: (*Ovidii,*
a *Phoebe, ait Ampycides,* Met. VIII, 351,

Da mihi quod petitur, certo contingere ferro.)

sed quem praebet *Hermogenes*, p. 564, versum,

Ὦ Ζεῦ γένοιτο καταβαλεῖν τὴν σῦν ἐμέ.

hariolor tamen in *Euripidis* Meleagro lectum.

Qui ad aprum coïere Calydonium conficiendum, aliunde nobis notissimos vellem numeris etiam Euripideis legeremus laudatos: istius scenae, qua secundum *Macrobium* Saturn. v, c. 18, *nuncius inducebatur describens quo quisque habitu fuerit ex ducibus, qui ad aprum capiendum convenerant,* istius scenae pars tamen exigua nobis fuit a *Macrobio* servata: illic, praeter Telamonem, Atalanten, Thestiadas, Arcadis nobis *Ancaei* nomen, dudum obliteratum, felicissima coniectura repraesentavit amicus Clar. *Joannes Schraderus*
b Observ. I, p. 15. Hos quoque versus emendate scriptos hic adponam:

Τελαμὼν δὲ χρυσοῦν αἰετὸν πέλτης ἔπι,
Πρόβλημα θηρὸς, βοτρύσι δ' ἔστεψεν κάρα,
Σαλαμῖνα κοσμῶν πατρίδα τὴν εὐδαίμονα·
Κύπριδος δὲ μίσημ', Ἀρκὰς Ἀταλάντη, κύνας,

Καὶ τόξ' ἔχουσα· Πελέκεως δὲ δίστομον
Γέννν γ' ἔπαλλ' Ἀγκαῖος· οἱ δὲ Θεστίου
Κόροι, τὸ λαιὸν ἴχνος ἀνάρβυλοι ποδὸς,
Τὸν δ' ἐν πεδίλοις, ὡς ἐλαφρίζον γόνυ
Ἔχοιεν, ὃς δὴ πᾶσιν Αἰτωλοῖς νόμος.

In ultimis memoratum Aetolorum morem attigi ad *Schol.* in *Eurip.* Phoen. v. 140. cf. *Jo. Brodaeus* Miscell. III, c. 8. c
vs. 7, *Κόροι* positum pro *Παῖδες* ob *Aristotelis* apud *Macrobium* verba. vs. 4, olim lecta *Καὶ πρὸς δὲ μίσημ'*, in *Κύπριδος δὲ μ.* egregie mutavit *Th. Canter* V. L. I, c. 21. *Securim Sophocles* aliquoties dixit *γέννν· ancipitem securim, ἀμφήκη γέννν*, in Elec. v. 488. et nescio quis *Ἀμφίγεννν.* vid. *Hesych.* et in illum Notata: Idem *Ἀμφακῆς, ἀξίνη·* pertinuit, opinor, ad locum *Sophoclis Ἀμφάκης* [*γέννς*,] *ἀξίνη. Πέλεκυν δίστομον*, *latam bipennem*, dixit *Euripides* vs. 5, *maxillam securis ancipitem*, *πελέκεως δίστομον γέννν*· nisi tamen, quod suspicor, scripserit,

Γενῆδ' ἔπαλλ' Ἀγκαῖος·

certe pro *Γέννν, γένειον, γενῆδα*, scripserunt et *Γενῆδα*, *Hesych.* *Γενῆδα, ἀξίνην, πέλεκυν·* ex hoc forte loco. — Ista autem — *ἔπαλλ'* (aut *ἀνέπαλλ'*) *Ἀγκαῖος* — pro vitiosis *πέπλ' ἀλλακάταιος*, vere emendavit eximius Criticus, *Jo. Schrader.*

CAPUT XIV. 146 a

In fragmenta variorum dramatum.

Ex Aeolo sententia, de vi consilii robori corporis anteponenda. Versus ex Alexandro. Ἀγλωσσίᾳ ληφθείς. Locus ex Hippol. priore. Orationis εὔροια· multus fluens Python orator. Ἵν' ἦσαν, ἵν' εἶχον etc. Alcmaeonis exiguntur reliquiae. Τί τοῦτ' αὐτοῖς πλέον; πλέον ποιεῖν, proficere, et πλέον ἔχειν. Dramatis fragmentum male cepit Pindari Schol. Oedipi filius non Οἰδίπους dictus, sed Ὠιδίπου. Ὠ'χαρ-

νῆθεν κισσὸς in epigramm. Vitiose scripta de-
b *cepisse Grammaticos; rarius Eustathium.*

Qua ratione paucorum dramatum *Euripidis*, Danaës, Chrysippi, Antiopae, Philoctetae, Meleagri, sunt a me reliquiae tractatae, si ceterorum quoque sumerem singulas pensiculatius expendendas, liber excresceret instituto meo minus aptus, quique mole quoque sua plerisque displiceret. Quando vero non nimis operosam scribere Diatriben institueram, curam istam futuro reliquiarum Editori relicturus, mutata nunc ratione, hinc illinc unum alterumve Tragoediae fragmentum, prout fors tulerit, decerpam, quod hac opella mea possit illuminari.

Ex *Aeoli* dramate sumam unicum quod primum se offert inter Barnesiana, decerptum ex Chori carmine, quo vim animi consiliique corporis robori Tragicus anteposuerat, et pro-
c babiliter ostenderat, unus vir quantum saepe praestet multitudini, quod omnis aevi historia luculentis nos docet exemplis in Epaminonda, Philippo Amyntiade, Iuda Maccabaeo, Archimede, similibusque. Particulae, quae nobis illinc decerpta superest, haec est sententia; homini quidem exiguas tantum corporis esse vires, sed animi vim tantam, qua corporis robore secum minime comparandas feras, quaevis animantia maxime formidolosa, edomare voluerit. Ex *Stobaeo* partim, cui debetur dramatis nomen, p. 360, 1, indicatum, partim ex *Plutarchi* T. II, p. 959, C. D. in Excerpt. ex *Eurip.* dedit ista *Grotius:*

Βραχύ τοι σθένος ἀνέρος·
Ἀλλὰ ποικιλίαις πραπίδων
Δαμᾷ φῦλα πόντου
Χθονίων τ᾽ ἀερίων τε παιδεύματα.

147 ultima dividit in duo versus *Heathius*: quae *Grotius*, eadem
a totidem literis similiter collocata dederat *Theod. Canter.* V. L. II, C. XX. et sane miror, quotquot istorum *Euripidis* meminere, unius tantum *Plutarchi* fuisse loci recordatos, nisi quod isti tamen duumviri vocem *ἀερίων* aliunde repetierint: nam *Plutarchi* loco cit. mendosa prostant: *ἦ βραχύ τοι σ. ἀνέρος· ἀ. ποικιλίαις π. δαμᾷ φῦλα πόντου, χθονίων τ᾽ ἐανά τε παιδεύματα.* ex quibus tanquam sincere scriptis *S. Bochartus*, vir in suo genere Maximus, haec fecit Latina. *Hieroz.* I, L. III, C. XXVII. »*sibi subiicit maris belluas, et terrestrium sub*»*tilem scientiam*, id est quicquid in terrestribus feris est va-

ferrimum.» Sed *Plutarchi* liber de Fortuna p. 98. D. E. ista nobis praebet: *Τραχὺ μὲν σθένος ἀνδρὸς, ἀλλὰ ποικιλίᾳ πραπίδων, δεινὰ μὲν πόντου, χθονίων τ' ἀερίων τε δάμναται παιδεύματα.* Hinc voces aliquot *Euripidis* lucrati, duobus locis inter se comparatis, sic versus auctiores melioresque adipiscemur:

Ἦ βραχύ τοι σθένος ἀνέρος· b
Ἀλλὰ ποικιλίᾳ πραπίδων
Δεινὰ μὲν φῦλα πόντου,
Χθονίων τ', ἀερίων τε,
Δάμναται παιδεύματα.

In his *ποικιλίᾳ* praetuli vulgato, tanquam *Stobaeo* teste firmatum: *formidabiles belluae marinae*, *ἀναιδέα δείματα πόντου*, *Oppiano*, *Ἁλ.* v. 24, apte dicuntur *δεινὰ φῦλα πόντου·* nec adeo commode dici poterant *πόντου*, ut terrestrium ferarum et volucrium, *παιδεύματα*. Quin verbum *Δάμναται* huic sedi conveniat dubium nullum est, adhibitum *Homero*, *Alcaeo*, *Archilocho*, *Theocrito ἐν Παιδικοῖς*, *Aeschylo* Prom. v. 162, *Δάμναται οὐρανίαν γένναν.*

Euripidis hoc loco sententiae simile quid dederat *Aeschylus* in Choëph. v. 583 etc. eamdem explanatius exsequitur chorus in *Sophoclis* Antig. v. 349, etc. et *Oppianus Ἁλ.* v, vs. 1—43, Vbi *S. Jacobus* in Epist. III, 7, *πᾶσα*, inquit, *φύσις θηρίων τε, καὶ πετεινῶν, ἑρπετῶν τε καὶ ἐναλίων δαμάζεται — τῇ φύσει τῇ ἀνθρωπίνῃ·* alia *Jo. Pricaeus*, sed sola dedit omnium aptissima Euripidea *Grotius*. c

Vt unicum attingam Alexandri dramatis fragmentum; inter Barnesianos, versus 8, 9, 10, ex *Stobaeo Grotii* p. 160 (*Gesn.* p. 238, 20) petiti sunt: eorum medium emendavit iam olim *Theod. Canter.* V. L. II, c. 5. ut legendum vidit *Heathius* ex *Clem. Alex.* I, p. 340.

Ἀγλωσσίᾳ δὲ πολλάκις ληφθεὶς ἀνὴρ,
Δίκαια λέξας, ἧσσον εὐγλώσσου φέρει.

Primum illud *ἀγλωσσίᾳ* postulat oppositum *εὐγλώσσου·* diciturque *ἀγλωσσίᾳ ληφθεὶς* ut *νόσῳ ληφθεὶς Sophocli* Trach. 148
v. 452 etc. *ἔρωτι ληφθεὶς Xenophonti* p. 91, 1, aliisque, *δυσπραξίᾳ Ληφθεὶς* non *Menandro*, quod putabat *J. A. Fabricius* ad *Sextum Empir.* p. 282, sed probabiliter *Euripidi* apud *Plutarch.* T. II, p. 51. E. a

Qui versibus ex Alexandro paulo ante positis proximi duo subiiciuntur apud *Clementem Alex.* tanquam ex eodem loco petiti,

Νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι τἀληθέστατα
Κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν.

mihi non videntur cum vicinis cohaerere, et, tanquam ex alio loco derivati, vocula καὶ interposita, a prioribus separandi: fuerunt in prima editione Hippolyti lecti, ex qua hos quatuor profert continuos *Stobaeus Gesn.* p. 472, 38, *Grot.* p. 345.

b *Φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν*
Φωνὴν, ἵν' ὦσι μηδὲν οἱ δεινοὶ λόγοι.
Νῦν δ' εὐρύθμοις πιστώμασι τἀληθέστατα
Κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν.

horum tertio, ne sedem quartam pes occuparet antibacchius, *Barnesius* edidit τἀληθῆ· dumque huius mutationis lectorem non admonet, viam obstruxit, qua vera posset detegi. Cum forte legeretur εὐρύθμοισι στώμασι· sciolum, qui haec in oratores Atticos dicta noverat, πιστώμασι posuisse suspicor: dudum emendaveram:

Νῦν δ' εὐρύθμοισι στόμασι τἀληθέστατα.

postea lectione versus apud *Clem. Alex.* coniecturam vidi
c confirmatam. τὰς περὶ τὴν λέξιν εὐρυθμίας, quibus nimium studuit, *Isocrates* memorat ad Philipp. p. 87. F. Sed magis etiam placet alterum,

Νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι

Phaedrus *Platonis* T. III, p. 238. C. παρὰ τὸ εἰωθὸς εὔροιά τις σὲ εἴληφε. est *libere fluens oratio:* iussus Macedonas laudare Callisthenes dicitur εὐροῆσαι πρὸς τὴν ὑπόθεσιν, *Plutarcho* T. I, p. 695. D. sed odiosa plerumque censebatur *linguae volubilitas, flux de bouche:* hanc in Philippi Pythone notabat Orator p. 162 §. 246. πολλῷ ῥέοντι, *multo fluente,* sive *ruente:* vid. Clar. *Toupius* in *Demosth. Taylori* T. II, p. 697. In istorum *Euripidis* versuum secundo legendum ex *Plutarchi* T. II, p. 802. A.

ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.

hic quoque convenit *mixta quodammodo ex ut et ubi vocis*
149 *ἵνα significatio,* quam attigit *Bentlej.* in *Menand.* p. 41. Ad
a oram libri sui sincera *Sophoclis* Oed. T. v. 1388, *Ἵν' ἦν τυφλός τε καὶ κλύων μηδέν·* sic mutanda censebat *Scaliger,* *Ἵν' ᾖ τυφλόν τε καὶ κλύον μηδέν·* non attendens ad Atticum scribendi morem: *Eurip.* Hippol. v. 647, ἵν' εἶχον· *Lexicon* Biblioth. Coisl. p. 497, *Ἵνα μετὰ παρατατικοῦ· ἐκ τοῦ*

κατὰ Ἀνδροτίωνος, ἵνα ἐκεῖ περὶ χιλίων ἐκινδυνεύομεν· ista *Demosthenis* ex Or. c. Androt. leguntur p. 587, 39. 589, 51. et apud eumdem huius generis alia pag. 511, 25. 624, 23. pag. 695, 6. ubi nostrum ἵν' ἦν. In orationis *Isaei* fragm. apud *Dionys. Halic.* T. II, p. 169, 29, ἵνα βελτίων τε δοκῇ πᾶσιν εἶναι — καὶ — παρεῖχεν· παρέχῃ scribi maluisset *Sylburg.* ego παρεῖχεν servandum iudico, scribendumque ἵνα βελτίων τ' ἐδόκει. hoc ipsum ἵνα ἐδόκει legitur et alibi plus semel: conf. *H. Stephan.* de Dial. Att. p. 137. et *Markland.* in *Lysiae* Or. I, P. 22.

In Alcmaeonis fragmentorum primo duo confundi suspicabatur ap. *Erotianum Jo. Piersonus*, quorum prius sic esset b
constituendum,

Γυναῖκες, ὁρμήθητε, μήδ' ἀτιμίαν
Σκεθρήν τις ὑμῶν (καταχέῃ. vel simile quid:)

Posterius hoc modo;

ταῦτα γὰρ σκεθρῶς ὁρᾷν
Ἡμᾶς ἀνάγκη τοὺς νομίζοντας τέχνην.

Secundum, sive versum inter Barnesiana fragmenta *Grotii*, 4, et 5, emendavi in Phoen. v. 431. Senis illic memorati Phegei filia, quam habuit uxorem pristinae sanitati restitutus Alcmaeon, fuit Arsinoë. Maniaco filium filiamque Manto pepererat filia Tiresiae secundum *Euripiden* apud *Apollodor.* III, p. 162. — vs. 6, *Grotio* scriptus in Exc. Ἐπεὶ τεκόντος· aliter in *Eurip.* Phoen. p. 217, scribi poterit cum *Barnesio;* cum *Heathio* vs. 8, et 15. quem miror formam non offendisse Doricam vs. 18 μεγίσταν. quod attigit ἐκδιδάσκετ' est e coniectura *Grotii*, qui haec ne Graeca quidem, nedum Euripidea, c

Γυνὴ καὶ ὠφέλειαν ἀνδρὶ καὶ νόσον
Φέρει μεγίσταν, ἐκδιδάσκετ' ἐμῷ λόγῳ·

effinxit in *Stobaeo* suo p. 287 ex his in *Stobaeo Gesneri* p. 423, 28, *Γυναῖκα καὶ ὠφέλειαν καὶ νόσον ἀνδρὶ φέρει μεγίσταν, ἐδίδαξα τοὐμῷ λόγῳ.* Quae de choro petita si sic collocentur,

Γυναῖκα δ' ὠφέλειαν
Καὶ νόσον ἀνδρὶ φέρειν μεγίσταν,
Ἐδίδαξα τῷ 'μῷ λόγῳ.

nihil in his praeterea desiderem.

150. In istis vs. 22, Ἢ τί πλέον etc. ex *Stobaeo Gesn.* pag.
a 455, 12, *Grot.* p. 339, literam ἢ peperit sequens τί. corrigatur,

> *Τί πλεῖον εἶναι παῖδας ἀνθρώποις, πάτερ,*
> *Εἰ μὴ 'πὶ τοῖς δεινοῖσιν ὠφελήσομεν;*

Si non, rebus afflictis, opem feramus, quid, pater, ex liberis homines commodi percipient? sive quid proderunt hominibus liberi? τὸ εἶναι παῖδας τί δῆτα πλέον ἔσται ἀνθρώποις. Crates Athenaei VI, p. 267. F.

> *B. Τί δῆτα τοῦτ' αὐτοῖς πλέον; [A. πρόσεισιν αὐθέκαστον]*

Plato Symp. p. 217. c. *οὐδέν μοι πλέον ἦν· nihil proficiebam: Aristoph.* Plut. v. 531,

> *Καί τοι τί πλέον πλουτεῖν ἐστιν πάντων τούτων ἀποροῦντι;*

b sic libenter legerem, non ἀποροῦντας· attigit *Muretus* V. L. XII, c. 13. ubique dativus accedit in hac formula vere Graeca: vid. *Soph.* Antig. v. 274. *Antiphon* p. 140, 42. *Xenoph.* *K. Π.* v. p. 86, 33. *τί γάρ ἐμοὶ πλέον τὸ τὴν γῆν πλατύνεσθαι, αὐτὸν δὲ ἀτιμάζεσθαι;* In alias saepe formas ista locutio variari solet; *Bentlejum* mirabar ista scribentem in *Philemonis* Reliquias p. 117, »*Graeci πλέον ἔχειν proficere dicunt, non πλέον ποιεῖν*·» imo vero aeque ac illud; *Amphis Athen.* XI, p. 69. c. *Theocritus Chius* VIII, p. 344. B. *Andocides* pag. 19, 27. (scripserat: *οὐδέ γέ τι πλέον ποιήσετε*) *Eurip.* Hippol. v. 284. et dederat, opinor, *Philemon*:

> *Τί δὴ ποιεῖς πλέον; Δ. οὐδὲν, ἡ λύπη δ' ἔχει,*
> *Ὥσπερ γε δένδρον, τοῦτο καρπὸν, δάκρυα.*

Alterum *πλέον ἔχειν* olim etiam lectum fuit in versu *Menandri*
c (Fragm. p. 240.) nam ubi vulgatur in *Stobaei* Flor. p. 497, 6, *Οὐδ' ἕνα δ' ἔχοις ἰδεῖν ἂν οὐδ' εἰπεῖν ὅτῳ* — Codex huius Florilegii *MS.* pleraque saltem exhibens veterum Poëtarum dicta, quem, in Leidensi Bibliotheca cum multis latentem, nuper adeo adhibui, obtulit eadem quae dat Ed. Veneta *Trincavelli*: *οὐδὲν ἔχουσι πλεῖον, οὐδ' ἐρεῖ ὅτῳ.* Hinc sincera lectio facile eruitur:

> *Οὐδὲν δ' ἔχουσι πλεῖον, οὐδ' ἐρεῖς ὅτῳ*
> *Οὐκ εἰσὶ πάπποι.*

In Addendis *Barnesius*, p. 518, ad *Euripidis* Alcmaeona retulit hos primum versus:

> *ΑΛΚ. Ἀνδροκτόνου γυναικὸς ὁμογενὴς ἔφυς.*
> *ΑΛΡ. Σὺ δ' αὐτόχειρ γε μητρὸς ἥ σ' ἐγείνατο.*

sic *Grotius* ista posuerat in Exc. ut incerti Tragici p. 463. 151
quae tanquam Alcmaeonis et Adrasti Tragici dederat *Plu-* a
tarch. T. ii, p. 35. d. et p. 88. f. 89. a. legat mihi quis *Barnesio* hunc in locum notata: mihi versus isti Sophoclei videntur, atque ex huius Alcmaeone sumti.

Sed et haec habet ibidem *Barnesius*,

Ὅ, σοι πατέρα γ' ἀπώλεσ', Οἰδίπους δέ με
Χρυσοῦν ἐνεγκὼν ὅρμον εἰς Ἄργους πόλιν.

sua *Barnes* interpretatur, *Hic* (Ὅ,) *tibi parentem perdidit; Virum mihi* etc. *Heathius*, »pessime, ait, haec vertuntur; ita redde; *Quod tibi patrem perdidit, me vero* etc.» *Barnesius* ne hic quidem monito lectore πατέρα substituit voci χρυσοῦν. Haec invenit in Scholiis ad *Pindari* N. iv, 32, *Ἀμφιτρύω-*
νος] *Ἀντὶ πατρωνυμικοῦ, τοῦ Ἀμφιτρυωνίδου. — καὶ Εὐ-* b
ριπίδης.

Ὅ, σοι χρυσοῦν ἀπώλεσ', Οἰδίπους δέ με,
Χρυσοῦν ἐνεγκὼν ὅρμον εἰς Ἄργους πόλιν.

οὐ γὰρ ὁ Οἰδίπους ἤνεγκε χρυσοῦν ὅρμον εἰς Ἄργος, ἀλλ' ὁ Πολυνείκης, καὶ ἔδωκεν Ἐριφύλῃ. ἔστιν οὖν (ἀντὶ τοῦ) Οἰδιποδίδης. De Polynice verum est, aureum monile, *Harmonies dotale* (*Statio* Theb. iv, 106,) primum Argiae dedisse conjugi; hac, abeunte in bellum marito, illud gerere recusante, proditi mariti pretium fuisse Eriphylae: vid. *Columna* in *Ennii* Alcmaeonis fragm. p. 282. Latini Tragici verba, de Euripideis facta, mihi videntur in istis apud *Ciceronem* latere de Inv. i, c. 50,

avarum est mulierum genus;
(*Nam*) *Eriphyle . . . . . auro vitam viri vendidit.* c

De Eriphyles scelere libenter loquentis *Euripidis* verba *Chrysippus* adhibuerat; quod liquebit *Galenum* comparanti T. i, p. 282, 11. quaeque supra scripta sunt.

Sed quo tandem modo nobis persuadebit, qui tot suae nobis dedit imperitiae documenta, *Pindari Scholiastes*, *Euripiden* filio dedisse nomen paternum Oedipodis, toties in suis fabulis commemorati? Corrige Grammatici peccatum, vel Codicis quo fuit usus: nam mihi vix dubium est, quin scripserit *Euripides*,

ἀπώλεσ'· Ὠιδίπου δ' ἐμέ,
Χρυσοῦν ἐνεγκὼν ὅρμον εἰς Ἄργους πόλιν.

152 Χρυσὸς 1) γέ τοι σ' — impleret forsan minus absurde ver-
a sum primum. Sintne ista ex Alcmaeonis dramate vel aliunde petita definiri nequit; sed Polynices, Oedipi filius, ὁ Οἰδίπου *Euripidi* Suppl. v. 149, Ὁ δ' Οἰδίπου, τίνι τρόπῳ Θήβας λιπών; hic scriptum *Euripidi* Ὠἰδίπου· et more postea recepto Ὠιδίπου· ut ὁ οἶνος, ὁ οἰνοχόος contracta leguntur in ᾦνος, ᾠνοχόος, *Eurip.* Cycl. v. 557. Istiusmodi crases saepe viris etiam doctis fraudi fuerunt.

Vt diversi generis quid interiiciam, Clar. *Reiskius* in Epigrammatum a se publicatorum 497, *Euphorionis*, vulgavit, Ὥσπερ γῆθεν· dubitans tamen, hoc sincerum esset an ὡς χερσῆθεν, pro lectione MS. ὡς χαρνῆθεν. In meo apographo legitur optime:

Ὠ' χαρνῆθεν 2) ἀεὶ κισσὸς ἀεξόμενος.

b Ἀχαρνεὺς κισσὸς et Ἀχαρνείτης κισσὸς memorantur et in epigrammatis *Anthol.* Editae I, c. 67, 17. III, 26, ep. 42. quorum hoc, eiusdem formae ac Ἀταρνείτης ab Ἀταρνεύς, *Suidas* interpretatur Ἀθήνηθεν· ibi *Kustero* placebat Ἀχαρνῆθεν· nihil mutandum persuadebit *Alciphron* II. Ep. 3, p. 238.

Sed ut illuc redeam, qui paulo legerit attentius in *Pindarum* Scholia, nemo mirabitur adeo errorem in Oedipodis

---

c 1) His Editioni paratis (Adnotationes in Hippol. typis iam erant descriptae) pervenit ad me libellus elegantissimus *Toupii*, Partem III exhibens Emend. in *Suid.* in cuius praefatione ingeniose corrigit hunc versum p. XI,

Οὔ σοι πατέρα γ' ἀπώλεσ', Οἰδίπους δέ με

sed primum in verbis *Scholiastae* Euripideis substituit vocem πατέρα voci χρυσοῦν, per omnes Editiones a Romana *Z. Calliergi* ad Oxoniensem usque vulgatae: deinde difficulter mihi persuadebit, *Polynicen* a Tragico potuisse designari nomine *Oedipodis*.

2) Hoc etiam in loco Clar. *Toupius*, Em. in *Suid.* III, p. 63, Ὡς ἀρχῆθεν reponens, dum *veram* se putabat *lectionem* restituere, Ἥμβροτεν, οὐδ' ἔτυχεν. Atque in hoc genere literarum saepius evenit, ut, quos velut genuinos veritatis filiolos amplectimur, *amore refrigerato*, tanquam ἀμβλωθρίδια proiicere non recusemus.

nomine commissum. Si libri molem spectes, errores istius generis non magno numero reperientur in *Eustathii* commentariis in *Homerum*. Codicum tamen ille suorum vitiis interdum fuit deceptus, etiam in Euripideis: exemplo sit quod habet in Il. *H*, p. 543, 40, ex Tragico: ἓν γὰρ ἐκτενεῖ σ' ἔπος, ἤγουν εἷς (σε) λόγος ἐκτάδην ῥίψει. Nostris in exemplaribus recte legitur in *Eurip.* Medeae v. 685,

ἓν γὰρ οὖν κτενεῖ σ' ἔπος.

Etymologus in Τρέφοιν p. 764, 52, hunc nobis dat *Euri-* 153
pidis versum e perdita Tragoedia sumtum: a

Ἄφρων ἂν εἴην εἰ τρέφοιν τὰ τῶν πέλας.

in quo τρέφοιν, pro τρέφοιμι, ex τρεφοίην, συγκοπῇ τοῦ η contractum narrat: ἀλγοίην· ὁμιλοίην· φρονοίην· θαρσοίην· et similia reperientur et in Tragicis; nusquam, puto, τρεφοίην· sed vitiosum certe est τρέφοιν. Corrigamus mendam Codicis antiqui legendo:

Ἄφρων ἂν εἴην ἐκτρέφων τὰ τοῦ πέλας.

Insanirem, si aliorum liberos enutrirem. verbum ἐκτρέφειν frequentat *Eurip.* Iphig. Aul. v. 1451. Troad. v. 382, 754. Bacch. v. 277. Cycl. v. 142. Ion. v. 357, 821. etc. In *Euripidis* versu scribi quoque posset cum *Jo.* Nostro *Luzacio*, — εἰ τρέφοιμι τὰ τῶν πέλας.

Pindari Scholiastes in Nem. IV, 3, ut ostenderet τοὺς μεθ' Ὅμηρον οὐκ ἀκριβεύειν τὴν ἀντωνυμίαν, ex *Euripide* profert, *Τοιγάρ νιν αὐτὰς* etc. non vidit scribendum, *Τοιγάρ νυν* (id est *Τοιγαροῦν*) αὐτὰς ἐκ δόμων οἴστρησ' ἐγώ· b
prout legitur in Bacchabus v. 32.

CAPVT XV. 154
a

De Amore, eiusque patre.

Dramatis Antigones fragm. de puero Diones. Non illic cum Schol. Pind. Bacchus intelligendus, sed Cupido. Puer Veneris et Liber saepe iunguntur. Haemonis nomen versui insertum. Quem urget Amor, huic Deus est intolerandus. Amor,

μεγιστὸς θεῶν etiam Socrati, altari demum ho-
b *noratus Athenis aetate Pisistrati. De hoc altàri*
Hermiae quaedam non protrita. Euripidi θεὸς
μέγιστος, Rex hominumque Deûmque. Dictus
expertis malus puer, saevus, improbus. Vene-
ris puero fueritne pater atque avus idem Iu-
piter? ὁ Διὸς παῖς vulgo dici videtur Euripidi;
hinc Eustathio fabulatori. Nec Poëtis veteri-
bus Graecis, nec Genealogis, neque Christia-
nis Scriptoribus Graecis Iovis et Veneris filio-
lus innotuisse videtur.

Error *Scholiastae Pindari* hic dicendi mihi praebebit mate-
riam. Harum rerum scientibus mirum videri quoque debuit,
quod legitur in Scholiis in *Πυθ.* III, 176, Θυώνῃ] *Τῇ Σε-*
μέλῃ φησὶ, διωνυμία γὰρ ἐκέχρητο. εἰσὶ δὲ οἳ καὶ τὴν αὐτὴν
Διώνην λέγουσιν, ὥσπερ Εὐριπίδης ἐν Ἀντιγόνῃ,
c *Ὦ παῖ Διώνης, ὡς ἔφυς μέγας θεὸς,*
Διόνυσε, θνητοῖς τ' οὐδαμῶς ὑποστατός.

Pro *ὃς* — *ὑποστάτης*, sic correxit in margine libri *Scaliger*,
et *Grotius* in Exc. ex *Euripidis* Antigone p. 371, qui de Dio-
nyso Diones filio non videntur dubitasse. Quod scriptum in
Anim. ad *Ammon.* p. 208, istius *Scholiastae* solius dubia fide
nititur. In coelum illata Semele mater a filio dicta fuit Θυώνη·
vid. *Jo. Davies* in *Cicer.* de N. D. III, 23. et *P. Wesseling*
in *Diodor.* I, p. 232. Semelen qui *Διώνην* dixerit, inter
veteres neminem, quae Bacchum dixisse videatur Diones aut
Veneris filium, unicam ex antiquitate *Praxillam* novi: hoc
tamen ubi tradit *Hesychius*, alii *Διώνης* nomine Semelen in-
tellexerunt, ubi Poëta nobis ignotus meminerat *Βάκχου Διώ-*
νης. unicum in suo genere locum adscribam *Hesychii*: *Βάκ-*
χου Διώνης· οἱ μὲν βακχευτρίας Σεμέλης. οἱ δὲ Βάκχου, τοῦ
155 *Διονύσου, καὶ Ἀφροδίτης, τῆς Διώνης· παρόσον διωνυμία*
a *περὶ τὰς Θεάς. Πράξιλλα δὲ ἡ Σικυωνία Ἀφροδίτης παῖδα*
τὸν θεὸν ἱστορεῖ· quem? *Βάκχον* opinor, diversum a *Διο-*
νύσῳ. ad *Aristidis* Panathenaici T. I, p. 167, ista, *ὥσπερ*
ἐν πομπῇ· haec leguntur in Scholiis quae sunt penes Clar.
P. Burmannum Secundum MSS. ἐν ταῖς πομπαῖς ὁ μὲν Διο-
νύσου, ὁ δὲ Σατύρου, ὁ δὲ Βάκχου ἀνελαμβάνετο (L. *ἀνε-*
λάμβανε τὸ) *σχῆμα.* Sed Bacchum istum Veneris filium *Ci-*
cero, quique praeter illum Deos recensuere cognomines, igno-

varunt omnes. An itaque Dionysum, Veneris, aut certe Diones filium isthoc *Euripidis* loco designatum credemus? Non opinor. Primum quia non solet in his ab opinione recepta Tragicus dissentire, nedum talia consectari.

Ipse Amor, puer Diones,

ut in Veneris dicitur Pervigil. v. 76, meo iudicio hic etiam
intelligendus est. Sed dicat quis *Dionysum* tamen nominari;
et hic loca mihi Poëtarum excitet, qui plurimi cecinere *Βάκ-
χον καὶ τὸν Ἔρωτα*· quod *Sophoclem* in choricis fecisse car- b
minibus scribit *Hermesianax Athen.* XIII, p. 598. D. de se
senex amabilis *Solon* apud *Plutarch.* in Solone p. 96. E.

Ἔργα δὲ Κυπρογενοῦς νῦν μοι φίλα καὶ Διονύσου,
Καὶ Μουσέων, ἃ τίθησ' ἀνδράσιν εὐφροσύνας.

Cum Veneris puero non male Bacche facis,

Ovid. Art. Am. III, 762. *Achilli Tat.* II, p. 71, Ἔρως καὶ Διόνυσος iure dicuntur *δύο βίαιοι θεοί*·

Amor, et Liber, durus uterque Deus,

Propertio I, El. III, 14. — Sed praeterea in Bacchum, prae
Euripideis, aptius conveniunt ista *Diphili* apud *Athen.* II,
p. 35. D. c

Ὦ πᾶσι τοῖς φρονοῦσι προσφιλέστατε
Διόνυσε, καὶ σοφώταθ', ὡς ἡδύς τις εἶ.

et Baccho quis locus, obsecro, dabitur in Antigones dramate, quo solus Amor ardore suo corripuerat Haemona Creontis F. etiam in Euripideo; quod liquet ex argum. *Sophoclis* Antigones, et ultimo in illam Scholio. Huius ad Haemonem Euripidea verba si nobis servavit ista *Stobaeus* p. 567, 45 (ex Antigone esse *Eurip.* e *Grotii* novimus *Stobaeo* p. 446. sive *MS.* Paris.)

μή νυν θέλε
Λυπεῖν σεαυτὸν, [Αἷμον,] εἰδὼς, πολλάκις
Ὅτι καὶ τὸ λυποῦν ὕστερον χαρὰν ἄγει.

iure videbor egregii iuvenis (*ἀπάτας λεχέων ὑπεραλγοῦντος,* 156
Soph. Ant. 690.) interiecto nomine correxisse vulgata: a

Μὴ οὖν ἔθελε λυπεῖν σαυτὸν, εἰδὼς πολλάκις

sic *Grot.* posuit pro *Μὴ οὖν θέλε*· ut evitaret anapaestum secunda sede, quartâ nobis pedem dedit Creticum; nam *Μὴ οὐ* Tragicis et Comicis Atticis in unam semper syllabam contrahuntur; nusquam, si bene memini, *μὴ οὖν*. Ad haec

accedant vitiosi Codices, quibus toties se decipi passus est iste *Pindari Scholiasta*, neque temere videbor sic *Euripidis* ex Antigone versus restituisse:

Ὦ παῖ Διώνης, ὡς ἔφυς μέγας θεὸς,
Μόνος τε θνητοῖς οὐδαμῶς ὑποστατός.

ô puer Diones, quam magnus es Deus, et solus (Deorum)
b *mortalibus nequaquam tolerandus*: de Graecis hos fecit Latinos senarios *Joann.* Noster *Luzaç*:

Puer Diones, quantus es! mortalibus
Tu parvule, Deus, solus intolerabilis!

Loquitur non

Felix, cui placidus leniter afflat Amor,

sed unus ex miseris, *quos hic graviter Deus urget*, *Tibull.* II, El. I, 79.

ex omni quem *premit ille Deus*,

Propert. III, El. XX, 6. in quem *tota ruit Venus*, *Horat.* I, Od. 19, 9. — *Μόνος τε* scripsi totidem literis pro *Διόνυσε*, quod nomen ex versu praecedente facile potuit in hunc irre-
c pere. Sed hic commodum memini, *Ruhnkenio* nostro „quocum olim hanc coniecturam communicabam, placuisse quidem meam de errore Grammatici sententiam, sed in mentem mox venisse vocem non minus aptam,

Δεινός τε, θνητοῖς τ' οὐδαμῶς ὑποστατός.

Joannes Piersonus, cui primus ad has literas auctor fui tractandas, quas ingenio felicissimo, longiori vita dignissimus, unus omnium inter nostrates maxime exornasset, haec posuerat in schedis suis, quas Pater eruditissimus *Jacobus Piersonus*, filio clarissimo etiam nunc inter Frisios meos superstes mecum communicavit: „In *Διόνυσε* gravissima haerere „videtur macula, nam Scholiasten decipi certum est et lo-„quitur *Euripides* de Amore Diones filio. Forte

„*Θεοῖσι, θνητοῖς τ'*

157 „ut *Διόνυσε* e praeced. versu fluxerit, vid. fragm. Androm.
a „ubi *Τύραννος θεῶν καὶ ἀνθρώπων.*" Haec nostra quod ad summam rei conspiratio non nihil efficiet ad Grammaticum erroris arguendum. — Venus autem saepe *Dione* dicitur, et *Dionaea*, a matre, quam *Διώνην* vocantem *Homerum* Il. *E*, 370, plerique sequuti sunt; *Euripides* etiam in Helenae v. 1104, *Κούρη Διώνης Κύπρι.* hoc matris nomen, *Διώνην*, re-

ponendum pro *Διώνην* in *Clement.* Homil. XXIX, 16. in quibus infra H. v, 13. vulgatur *Κύπρις, ἣν καὶ Διώνην λέγουσιν·* ubi recte vir D. *Διώνης* nomen ponendum censuit. — De puero Diones nihil hic dicitur, quod non conveniat in Amorem. Hic *μέγας θεὸς* et *μέγιστος θεῶν Euripidi*, hac etiam in re Socratem sequuto, qui Amorem vocabat *δαίμονα μέγαν* et *μέγιστον τῶν ἄλλων δαιμόνων*, teste *Themistio* Or. XIII, pag. 162. B. Praeter cetera, in *Platonis* Sympos. *Socratis* Phaedrus indignatur T. I, p. 177. A, cum tot Poëtae Diis *ὕμνους* et paeanas cecinerint, *τῷ Ἔρωτι, τηλικούτῳ ὄντι καὶ τοσούτῳ θεῷ*, ne unum quidem illorum *πεποιηκέναι μηδὲ* (sic pro *μηδὲν* scribendum) *ἐγκώμιον*. *Euripides* Hippol. v. 538, *Ἔρωτα δὲ, τὸν τύραννον ἀνδρῶν, — οὐ σεβίζομεν.* Deorum potentissimo Pisistrati aevo primus Amori statuit altare Charmus ad Academiam: *Clemens Alex.* Protrept. p. 88, 33, *τὸν Ἔρωτα — ἐτίμα πρότερον οὐδεὶς, πρὶν ἢ Χάρμον μειράκιόν τι ἐλεεῖν, καὶ βωμὸν ἱδρύσασθαι ἐν Ἀκαδημίᾳ, χαριέστερον* (lege *χαριστήριον*) *ἐπιτελοῦς γενομένης ἐπιθυμίας.* vid. *Jo. Meursii* Ceramic. c. XXV, et *H. Vales.* in *Harpocr.* p. 96. Quae mecum ex *Hermiae* Commentario *MS.* in *Platonis* Phaedrum communicavit, quem mihi collegam vel in primis gratulor, Clar. *Ruhnkenius*, minime protrita hic docto Lectori proponam: *Καὶ παρ' Ἀθηναίοις ἐφεῖτο ἐρᾶν* (L. *τὸ ἐρᾶν*) *καὶ τοῦ Ἔρωτος βωμοὶ καὶ ἀγάλματα ἦσαν, καὶ Ἀντέρωτος* (conf. *Servius* in Aen. IV, 520) *ὡς καὶ ἐπιγράμματά γε ἐπὶ τῶν ἀγαλμάτων ἐγέγραπτο ἐπαινοῦντα τὸ ἐρᾶν· καὶ ὁ δρόμος ὁ μακρὸς τοῖς Παναθηναίοις ἀπὸ τοῦ βωμοῦ τοῦ Ἔρωτος ἐγένετο. ἐντεῦθεν γὰρ ἀψάμενοι* (*ἅψαντες* requiri videtur) *οἱ ἔφηβοι τὰς λαμπάδας ἔθεον, καὶ τοῦ νικήσαντος τῇ λαμπάδι ἡ πυρὰ τῶν τῆς θεοῦ ἱερῶν ἐφήπτετο.* quibuscum conferri unus *Plutarchus* poterit in Solone p. 79. A. B. Superest insigne fragmentum Auges, Euripidei dramatis, apud *Stob. Grot.* p. 243,

Ἔρωτα δ' ὅστις μὴ θεὸν κρίνει μέγαν,
Καὶ τῶν ἁπάντων δαιμόνων ὑπέρτατον,
Ἢ σκαιός ἐστιν, ἢ, καλῶν ἄπειρος ὢν,
Οὐκ οἶδε τὸν μέγιστον ἀνθρώποις θεόν.

Caecilius Comicus apud *Ciceron.* Tusc. IV, c. 32, ex coniectura *Bentleji*:

[Ego vero, Amorem] *deum qui non summum putet,*
Aut stultum, aut rerum esse imperitum existimo.

sua probabiliter *Menandro* debet, qui libenter exprimebat

158

Euripidea; quod vere monuit illic *Davisius*. Eadem *Stobaei* pagina hoc ex comoedia dat *Alexidis*: *Εἶτ' οὖν* — corrige:

Εἶτ' οὐ μέγιστός ἐστι τῶν θεῶν Ἔρως,
Καὶ τιμιώτατός γε τῶν πάντων πολύ;

Indignantis illud *Εἶτ'*, *οὐ* sequente, frequens apud Comicos; etiam in ipsius *Alexidis* versibus ap. *Athen.* III, p. 123. E. X, p. 443. F. etc. — Mirabili Abderitanorum morbo probabilem sane causam adsignat *Lucianus* T. II, p. 2, 3. per plateas ex *Euripidis* Andromeda versus magna voce recitantium, praesertim τὴν τοῦ *Περσέως ῥῆσιν*, cuius, ut literatis hominibus notissimae, primum tantum versum ponit:

Σὺ δ' ὦ θεῶν τύραννε κἀνθρώπων Ἔρως·

b *Luciani* itaque beneficio didicit *Gatakerus*, docuitque *Barnesium*, septem versus continuos, quos exhibet *Athen.* XIII, p. 561. B. ad Andromedam esse referendos *Euripidis*; sed hanc fabulam, de qua multa dici possent, nunc suo loco relinquam. Mos fuit *Euripidi*, versum interdum eundem in diversis repetere Tragoediis; duobus versibus istius ex Andromedae *ῥήσεως* simillimis in *Stobaeo Grotii* praefigitur alius diversae sententiae p. 261.

Σὺ δ' ὦ κάκιστε καὶ θεῶν τε καὶ βροτῶν·

Viderentur itaque et ista ex alio dramate petita. Sed videamus tamen: versus iste *Scaligero* debetur, hoc ubi nos docet *Grotius*, vulgatam nobis exhibet ex *Stobaeo Gesn.* pag. 399. 5. lectionem, quam praebet etiam Codex *Stobaei* Leidensis:

c *Σὺ δ' ὦ κάκιστε πάντων θεῶν τε κἀνθρώπων,*

Fac scriptum:

Σὺ δ' ὦ .... θεῶν τε κἀνθρώπων ....
Ἢ μὴ δίδασκε τὰ κακὰ φαίνεσθαι καλά,
Ἢ τοῖς ἐρῶσιν εὐμενὴς παρίστασο.

ubi sequentia sunt eadem, quis tandem ex *Athenaeo* supplere defectum primi versus dubitaret?

Σὺ δ' ὦ [τύραννε] θεῶν τε κἀνθρώπων [Ἔρως]

ego quidem ista praeferrem, supplemento scioli literatoris vitiosissimo, [*κάκιστε πάντων*] ipsius etiam *Scaligeri πάντων*, in *καὶ κἀνθρώπων* commutantis, absque ulla auctoritate,
159 in *καὶ βροτῶν*. Neque etiam vetulus iste Puer (qui de se ipse
a testatur in alis *Simmiae*: *τόσος ὢν δάσκια βέβριθα λάχνᾳ γέ-*

νεια·) diceretur *Euripidi* παῖς ἀνικητος βροτῶν, nedum θεῶν. Vt erat tamen, saepenumero expertis dicebatur etiam *Malus ille Puer*; *saevus*; *improbus*; *ferus*; *Virgilio* Ciri v. 133, Aen. IV, 412. *Tibull.* I, VIII, 3. *Horat.* II, Od. 8, 14, *Apollon. Rhod.* IV, 446. etc. *Oppiano* ʿΑλ. IV, 11 etc. ipsa matre teste in *Moschi* Eid. 1. *Bion* πάντεσσι κακὸν τὸν Ἔρωτα dixit in istis apud *Stobaeum* versibus (p. 401, 23 *Grot.* p. 267,) quos *Ursino Bionis* reliquias colligenti monuit omissos *Theod. Canter.* V. L. I, XX. et nemo tamen bene monenti morem gessit. Neque in eodem dramate hoc negaverat *Euripides*, cuius tribus versibus paulo ante positis haec ex Andromeda subiicit *Stobaeus*:

> Ἔρωτα δεινὸν ἔχομεν· ἐκ δὲ τῶν λόγων
> Ἑλοῦ τὰ βέλτισθ᾽· ὥστ᾽ ἄπιστον ἔστ᾽ Ἔρως
> Κἂν τῷ κακίστῳ τῶν φρενῶν οἰκεῖν φιλεῖ. b

In hunc locum haec erant in schedis *Piersoni*: — „Corrige: — „ὡς κάκιστον ἔστ᾽ Ἔρως· In *Stob. Grot.* legitur ὥστ᾽ ἄπι-„στον· quod non video quomodo explicari aut servari queat. „Rectissime autem κάκιστον ponitur, ubi sequitur ἐν τῷ κα-„κίστῳ. Sic in fr. e Danaë a nobis emendato Verisim. p. 134, „Ἔρως γὰρ ἀργὸν κἀπὶ τοῖς ἀργοῖς ἔφυ.“

Quem in his primum attigi, ponam locum e Ciri *Virgilii* v. 133,

> *Sed malus ille puer, quem nec sua flectere Mater*
> *Iratum potuit, quem nec pater atque avus idem*
> *Iupiter.*

hoc si verum est:

> *ille sorore*
> *Natus avoque suo,* c

ut Veneri dilectus Adonis *Ovidio* Met. X, 520. Recentiores hic niti poterant auctoritate *Virgilii*. Qui ante *Virgilium*, aut eius aetate, vel proxima, dixerit Cupidinem Iove natum et Venere, neminem, opinor, habemus. Dicitur nostris quidem in exemplaribus *Euripidis* Hippol. v. 533,

> Ἔρως ὁ Διὸς παῖς·

sed quum eodem in loco more solemni videatur dictus ὁ τᾶς Ἀφροδίτας· *Veneris filius*, videor mihi probabilem meam fecisse coniecturam legentis,

> ὁ τᾶς Ἀφροδίτας
> Ἔρως ὀλίγος παῖς.

160 Hanc coniecturam ante hoc ferme decennium per literas me-
a mini me communicare cum Clar. *Musgravio*, cum suo me do-
nasset Hippolyto. Hic postea vulgatae se lectionis, prolatis
aliisque sed istis inprimis versibus Virgilianis, patronum pro-
fessus est Exercit. in *Eurip.* II. c. IV. Nostra nihil refert,
utrum inter tot alia hoc quoque flagitium imputandum Iovi
sit, nec ne: libenter tamen viro elegantissimo, mecum *Euri-
pidis* et veritatis amatori, persuaderem, hac in parte cum
ceteris popularibus conspirasse, cum vulgo certe loquutum
Tragicum. Hoc futurum autumo, si quae in istum Hippo-
lyti locum a me scripta sunt *Musgravio* non displicent. Ex
antiquitate Graeca veterem certe neminem arbitror testem ci-
tari posse, qui patrem et avum Cupidini Iovem dederit. Re-
centior ille conditor fabulae satis absurdae de Amor. Ismen.
Eustathius, ut ex *Euripide* longe plurima descripsit, haec
etiam habet IX, p. 342, *Ὦ παῖ Διὸς, τύραννε Ἔρως* etc.
X, p. 393, *Ἔρως ὁ Διὸς παῖς ἐκστρατεύει κατὰ τοῦ πατρός.*
is itaque id ipsum in suo Cod. legit, quod in omnibus qui
b supersunt Euripideis Codd. probabiliter invenietur. *Virgi-
lium* quoque iuvenem (si Ciris est *Virgilii*, quod erudite pro-
babile reddidit Clar. *Jo. Schraderus* Observ. L. II, c. 3.)
voce vitiose scripta potuisse decipi, quis tandem auderet su-
spicari? Si rem tradidit aliunde notam, admirabile videbi-
tur nemini Poëtarum veterum (*Nonnum* excipio qui centena
sine teste protulit:) Amorem usquam dici in Patrem quoque
suum imperium exercere, ubi toties ipsum Iovem coelo de-
traxisse suisque sagittis victum domuisse narratur, et Venus
aurea celebratur, ut amatori Helena,

Iove digna viro, ni Iove nata foret.

Cum ubique *Puer Veneris*, nusquam a veteribus filius ille Io-
c vis vocatur; ne ab illis quidem, qui in Anthologia sive edi-
ta, seu inedita, tot centena nobis epigrammata condidere,
qui toties Amoris, ut Veneris filioli meminere, quique, ut
sua homuncionum excusent vitia, pristina Maximi Iovis et
omnivoli furta tam libenter commemorant: exercitatus in hac
palaestra *Meleager* patrem se Cupidinis ignorare fatetur:

Πατρὸς δ' οὐκέτ' ἔχω φράζειν τίνος·

Anthol. VII, ep. 16. Non ille Veneri natus, ut Minerva Io-
vi, Iunoni Vulcanus, habuit inter coelicolas patrem *ὁ ἀμ-
φιθαλὴς Ἔρως* *Aristophani* Av. v. 1735. Amorem honeste
quidem vulgus hominum, secundum *Senecam* Octav. 560,

Genitumque credit Venere, Vulcano satum.

oculatiores Vulcani coniugi natum noverant ex furtivo cum 161
Marte, vel fratre Mercurio, concubitu: Simonidea legantur a
in *Schol.* ad *Apollon. Rhod.* III, 26, ubi variorum opiniones recensentur de patre Cupidinis: id quoque peculiare fuit *Alcaeo* Lyrico, ut Amorem Zephyri statueret et Eridis filiolum: in *Etymologico MS.* Parisiis ista legit *D. Ruhnkenius* in v. *"Ιμερος· — τὰ ἄνθη λέγουσιν. "Ιμερα, ἐπεὶ ἐν τῷ ἔαρι φύονται, ὅτε καὶ τὰ ἐρωτικὰ θερμότερα ἐστί. τούτου χάριν καὶ ὁ Ἀλκαῖος Ζεφύρου καὶ "Ιριδος τὸν "Ερωτα φησίν.* Scripsisse Grammaticus *"Εριδος* videbitur *L. Gyraldi* comparanti Hist. Deor. Synt. XIII, p. 405. F. et *Michaëlis Fourmontii* Dissert. de Venere insertam Actis Academ. Reg. Inscript. T. VII, p. 25, 26. — Mars, Vulcanus, alii nominantur *Servio* in *Virgil.* Aen. I, 664. veterum Genealogorum, qui diversis Cupidinibus diversos etiam dedere genitores, quis tandem Iovem suspicatus est? nemo. *Cicero* de N. D. III, c. 23, *Cupido* b
primus Mercurio et Diana prima natus dicitur; secundus Mercurio et Venere secunda; tertius Marte et Venere tertia: haec tertia, *Iove nata et Diona*, Vulcano nupta, *cum Marte se miscuit, unde Cupido natus esse dicitur*, ut scribit *Ampelius* c. IX. Tredecim Cupidines, *Gyraldum* sequutus, invenit apud veteres *Fourmontius*; nullum Iove natum et Venere. Sed Christiani Scriptores Graeci, qui tot nobis Iovis flagitia commemorant, hoccine praetermisissent intactum, si legissent alicubi, Iove natam Venerem patri filiolum peperisse?

Si ne haec quidem Iovem huius unius flagitii poterunt absolvere, sit sanequam *Malus ille puer*, nec tamen deterior *avo genitore creatus*; fueritque secundum nonnullos, praeter ceteras, Iovi Venus,

quod Pelopéa Thyestae,
Myrrha suo patri, Nyctimeneque suo.

CAPVT XVI. 162
a

In fragmenta variorum dramatum.

Ex Archelao dramate sententia; in liberis enitescit patrum virtus. Aoristi de re fieri solita. Cratini duo versus ex Athenaei L. II, MS. Auges,

cuius nomen in αὐτῆς transiit, fragmentum. Quae onus ex Hercule conceptum deposuerat, ἀπονήσασθαι dicta. Νήσασθαι. Acrocorinthus ὄχθος Ἀφροδίτας. Bellerophontis reliquiis Barnesianis eximuntur aliquot versus. Improba quaedam dicta, personis Tragicis forte congrua. Hecate
b *Ἐνοδία. Sophoclis ex Ῥιζοτόμοις anapaesti; Euripidei Erechthei pacem cupientis. Aranearum pleno Catulli sacculo similia Poëtarum Graec. dicta. Πατρὸς et πρὸς permutantur. Σελλοὶ sacerdotes Dodonaei, Γηλεχέες, Τόμουροι. Eurysthei Satyrici duo fragm. Locus ex Cyclope.*

Nimis iterum ab instituto me locus abduxit ex *Euripidis* Antigone. Archelai dramatis initium si nobis praebet *Aristophanes* Ranis v. 1237, huius quoque Tragoediae duplex fuisse videbitur Editio. Duo fragmenta *Barnesius* suis locupletavit supplementis, quibus libenter carebimus; versum scilicet 60 implevit adiecto nomine *Ἀρχέλας·* versuique 49, *Μὴ πλούσιον θῆς* etc. ista praefixit a se excogitata: — *στρατιώτην δὲ*
c *σὸν*, qui in tot millibus senariis ista certe sede nusquam vocem legerat *στρατιώτην*. — In versu 46 *Ἐνέλαβε* vulgavit, *Grotium* sequutus in *Stobaeo* p. 359,

Ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἡ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
Ἐνέλαβε· κρείσσων τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου.

In *Stobaeo Gesneri* legitur: *ἐν ἔλαβε·* mihi corrigendum omnino videtur,

Ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἡ 'ρετὴ τῶν εὐγενῶν
Ἐνέλαμψε·

Fortes creantur fortibus et bonis:
Est in iuvencis, est in equis patrum
Virtus;

163 *Horat.* IV Carm. IV, 29. — Significant Euripidea: *In li-*
a *beris enim parentum virtus solet enitescere*: qua vi significandi noster etiam cum ceteris interdum aoristos adhibuit; *διώλεσεν*, in Suppl. v. 227. *Ἔβαψεν*, in Or. v. 706 etc. usum attigere praeter *H. Steph.* de Dial. Att. pag. 139, 143 etc. *Graevius*, *Hemsterhusius*, in *Lucian.* I, p. 516. *Gataker.* de S. N. I. c. 6. et *R. Bentlej.* in *Horat.* III, Od. 23, v. 19. —

Vt Latinis *virtus nitet* sive *enitescit*: (*Sallust.* vid. Cat. c. 54, 5. et *Cortius*:) Graecis *λάμπειν* dicitur; hic in liberis indoles generosa parentum *ἐλλάμπειν*. Nec auro, neque argento, sic neque ingenio nec virtuti suus est color, *nisi temperato splendeat usu*, *Horat.* II, Od. II, 3. sua *Ovidius* I, Amor. VIII, 51,

Aëra nitent usu:
Canescunt turpi tecta relicta situ;

sumsit e Sophocleis:

b

Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν, ὥσπερ εὐπρεπὴς
Χαλκὸς, χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσε στέγος.

quae servavit *Plutarch.* T. II, p. 792. A. 1129. D. et p. 788. B. Eiusdem fortasse sunt senarii, qui velut incerti leguntur initio Florilegii *Stobaei*:

Ἀρετὴ δ', ὅσωπερ μᾶλλον ἂν χρῆσθαι θέλῃς,
Τοσῷδε μᾶλλον αὔξεται τελειουμένη.

in his vitioso *τελειουμένη* nihilo melius Grotianum *τελεουμένη*· corrigo, dubitanter tamen,

αὔξετ' ἠγλαϊσμένη.

Tanto magis crescit virtus quanto magis splendet usu: *ἠγλαϊσμένος* et *ἐπηγλαϊσμένος* nonnunquam adhibentur; hoc etiam c in *Cratini* versibus, quos in Codice Parisino Clar. *Ruhnkenius* invenit: in Epitome, quam legimus Libri secundi *Athenaei*, haec tantum ut *Cratini* prostant p. 49. A. *τράπεζαι τρισκελεῖς σφενδάμνιναι.* illinc apud *Eustath.* in Od. *Α*, p. 29, 50. Ex integro Opere *Athenaei*, praeter alia quaedam loca Poëtarum, Clarissimus Amicus haec etiam *Cratini* invenit: *Γαυριῶσαι δ' ἀναμένουσιν ὧδ' ἐπηγλαϊσμέναι μεῖραξ φαιδραὶ τράπεζαι τρισκελεῖς σφενδάμνιναι.* Duo trochaici sic videntur scribendi,

Γαυριῶσαι δ' ἀναμένουσιν ὧδ' ἐπηγλαϊσμέναι
Μείρακες φαιδραὶ τραπέζας τρισκελεῖς σφενδαμνίνας.

Ad Augen *Euripidis* recte retulit *Grotius* quae prostant apud *Clem. Alex.* Strom. VII; p. 841, 34,

Σκῦλα μὲν βροτοφθόρα 164
Χαίρεις ὁρῶσα, τῶν νεκρῶν ἐρείπια· a
Κοὐ μιαρά σοι ταῦτ' ἔστιν. εἰ δ' ἐγὼ 'τεκον,
Δεινὸν τόδ' ἡγῇ.

ipsius enim Auges verba sunt ad iratam Minervam, in cuius

illa virginis templo suum fuerat onus enixa, quod vim Herculis passa conceperat: ἡ αὐτὴ *Potterum* decepit in *Clemente*: scripserat is: ἡ Αὔγη, δικαιολογουμένη πρὸς τὴν Ἀθηνᾶν ἐπὶ τῷ χαλεπαίνειν αὐτῇ τετοκυίᾳ ἐν τῷ ἱερῷ· eamdem mendam ex Euripidei Telephi Prologo apud *Dionys. Halic.* xi, p. 59, 17, sustulit primus *P. Leopard.* Em. iii, c. 24. et plus semel apud *Pausaniam F. Sylburgius*, nec tamen vidit viii, p. 698, Αὔγην ἐν γόνασι, legendum pro αὐτήν. Sed ad Euripidea *Clementis* oportunum Tragici locum adfert *Pot-*
b *terus*; potuit et excitare Iphig. in Taur. v. 74,

Θριγκοῖς δ' ὑπ' αὐτοῖς σκῦλ' ὁρᾷς ἠρτημένα.

Ammian. Marcellin. xxii, c. 8, p. 341, *immolantes advenas Dianae — caesorum capita fani parietibus praefigebant.* In Epistola *Mariae* Cassobelensis ad *Ignat.* p. 97, Iosias Deorum θυσιαστήρια νεκροῖς (L. νεκρῶν) λειψάνοις μιαίνει. Sed in *Euripidis* Auge spolia designantur hostium cadaveribus detracta: scribendum enim censui τῶν νεκρῶν ἐρείπια· pro vulgatis in *Clemente*, [Χαίρεις ὁρῶσ'] ἀπὸ νεκρῶν ἐ. *Grotio*, *X.* ὁρῶσα, κἀπὸ ν. ἐ. — Vbi *Comicus* in Ran. v. 1112, — κατέδειξ' οὗτος Καὶ τικτούσας ἐν τοῖς ἱεροῖς. *Scholiasta*: ἔγραψε γὰρ τὴν Αὔγην ὠδίνουσαν ἐν ἱερῷ.

De onere hoc deposito fortasse Chorus in Auge verbum adhibuerat ἀπονήσασθαι. *Hesychius*: Ἀπενήσω, ἀπέβαλες. Εὐριπίδης Αὔγῃ. hoc *Is. Vossio* et *L. Kustero* de menda suspectum esse non debuerat, quod satis tuebitur eiusdem *Hesychii*, Ἀπονησαμένη, ἀποσωρεύσασα. alibi vitiose scriptum,
c Ἀποθησαμένη, ἀποσωρεύσασα· hic, fateor, Ἀποσεισαμένη poterat etiam in mentem alicui venire, sed sincerum est alterum Ἀπονησαμένη, Euripideum quippe: nam, ubi vulgatur in Ione v. 875,

Οὐκ ἔτι κρύψω λέχος, ὡς στέρνων
Ἀπονισαμένη ῥάων ἔσομαι.

nemo monitus dubitabit mecum restituere Hesychianum hinc sumtum,

Ἀπονησαμένη·

illic *Barnesius* Ἀπονιψαμένη nescio cuius absurdam coniecturam (nam talia non debebant *Scaligero* tribui) in contextum intulit, suamque meliorem, Ἀποσεισαμένη, in margine posuit: unive verum est quod dicebam: Ἀπονήσασθαι, est *onus deponere. Erotianus*: Ὑπονησαμένη, ὑποσωρεύσασα. *Apollon. Rhod.* i, 364, ἀπὸ δ' εἵματα — νήσαντο· *vestes*

humeris deposuerunt: νήησα πυρὴν in Argonauticis quae di- 165
cuntur *Orphei*, v. 952, restituit Amicus meus eruditiss. *A-* a
drian. Heringa. Νήσασθαι sive νηήσασθαι est eximie in *cumu-*
lum congerere; congestum acervum diruere, ἀπονήσασθαι· νε-
κρῶν ὁμοῦ ἐπ' ἀλλήλοις ξυννενημένων meminit *Thucyd.* p. 565,
5. σωροὺς νεκρῶν dabit *Xenophon* p. 306, 36. *Eurip.* Phoen.
v. 1202, Νεκροὶ δὲ νεκροῖς ἐξεσωρεύονθ' ὁμοῦ. *Lucretius*
VI, 1261,

Confertos ita acervatim mors accumulabat.

Reliquiis e dramate Bellerophonte *Barnesius* versus aliquot
adiecit, quos ego quidem illic mallem praetermissos. Indicare
saltem debuerat, qua ratione motus Euripidea retulerit ad hoc
drama, quae legerat apud *Strabon.* VIII, p. 582, in quibus
basin anapaesticam efficere nequeunt "Ακρον Κόρινθον· aut
versum paroemiacum ista, Ἱερὸν ὄχθον πόλιν Ἀφροδίτας· b
Euripides forte dederat:

Ἥκω προλιποῦσα περίκλυστόν γ'
Ἀκροκόρινθον,
Ἱερὸν ὄχθον γ' Ἀφροδίτας.

Vsitatum arcis Corinthiacae nomen ex Mediceo *Strabonis* Cod. nobis praebuit Clariss. *Abr. Gronov.* Animadv. p. 198. vocem πόλιν ut interpretamentem forte quis adscripserat: nam satis erat dixisse ἱερὸν ὄχθον, *sacrum collem Veneris*: arcem Athenarum ἐλαιοφόρον ὀχθὸν vocat in Herc. Fur. v. 1178; Ἀθάνας σκόπελον, Ione v. 1434, 1480. vid. *Pindar.* Nem. XI, 31. forte scripserat in Electra noster v. 1289, Χώρει πρὸς ὄχθον Κεκροπίας εὐδαίμονα· non οἶκον.

Ad Bellerophontem retulit etiam *Barnesius* duodecim se-
narios Latinos, quos tanquam ex *Euripidis* Bellerophonte de- c
derat *P. Scriverius* in Tragic. Latin. Reliquiis p. 184, ex *Se-*
necae Epist. CXV. Sed de duodecim istis versibus quinque
tantum huc referri debuerant postremi: hos enim ex Bellerophonte sumtos aliunde novimus: septem priores ex diversis videntur *Euripidis* et *Sophoclis* fabulis eum illic in finem a Philosopho collecti, ut nec *apud Tragicos* deesse monstraret, *qui lucro innocentiam, salutem, opinionem bonam* mutarent: ultimos tantum versus ex Bellerophonte petitos haec *Senecae* quoque monstrant: *cum hi novissimi versus in Tragoedia Euripidis pronuntiati essent: — dabat in illa fabula poenas Bellerophontes*; nec primi septem versus continui potuerunt in scena pronuntiari, sed sunt e diversis sedibus. Ne *Grotius*

quidem hic satis attentus in Excerpt. ex *Eurip.* p. 379, ad primum ex versibus *Senecae*,

Sine me vocari pessimum, ut dives vocer.

166 hunc posuit Graecum:

a *Ἔα με κερδαίνοντα κεκλῆσθαι κακόν.*

Sed invenerat *Grotius* in Carminibus *Gregor. Nazianz.* [p. 210. B. T. II,] inter veterum dicta τὰ μὴ καλὰ, hos tres versus continuos, atque in una Tragoediae sede positos:

Ἔα με κερδαίνοντα κεκλῆσθαι κακόν·
Κρεῖσσον γὰρ, ἢ σέβοντα τοὺς θεῶν νόμους
Πένητα ναίειν, δόξαν ἠμπολημότα.

hos duo *Grotius* reliquit suo loco, quia *Senecae* Latinos omnes esse arbitrabatur ex Bellerophonte; secundus autem et tertius illic legebantur,

An dives, omnes quaerimus; nemo, an bonus:
b *Non quare, et unde; quid habeas, tantum rogant.*

Isti tres versus Graeci e quo dramate sint petiti prorsus latet; et ne quidem satis constat sintne *Euripidis* an *Sophoclis*; mihi tamen Euripidei videntur vel Ixionis aut alterius: ex huius Ixione similia quaedam dant *Stobaeus* p. 30, 8. et *Plutarch.* T. II, p. 18. E. 987. A. Nisi legum meminisset divinarum, sententia *Sophocli* non disconveniret, cuius ista velut dicta non optima dat *Athen.* III, p. 122. B. τὰ μὲν Δίκαι' ἐπαίνει· τοῦ δὲ κερδαίνειν ἔχου· hoc quoque: μηδὲν εἶναι ῥῆμα σὺν κέρδει κακόν. Ex Aloidis et Creusa *Sophoclis* similia reperientur in *Stobaei* Florilegio *Grot.* p. 371., et 373.

Quod inter Bellerophontis reliquias ultimo loco posuit dramatis fragmentum *Barnes.* ad Phoenissas emendavi; paene ultimum, ex *Stobaeo Grot.* p. 441. *Gesn.* p. 565, 9, sic mihi videtur corrigendum:

c *Θνήσκοιμ' ἄν· οὐ γὰρ ἀξιῶ λεύσσειν φάος,*
Κακοὺς ὁρῶν πᾶσ' ἐκδίκως τιμωμένους.

vulgatur: οὐ γὰρ ἄξιον λ. φ. et Κακοὺς ὁρῶντας.

Ipsius Bellerophontis, *Cui coelum campus fuerat*, *Manilio* v. 97, verba praebet *Scholiastes* in *Aristoph.* Vesp. v. 754. quibus ille videre desiderabat, τίν' ἔχει στάσιν Εἰνοδία· *quam sedem haberet Luna.* vulgatam vocem ἐνοδίας in εὐοδίας

167 *Flor. Christianus*, *D'Orvillius* in *Charit.* p. 192, in εὐδίας
a mutatam voluit: recte *Heathius* mecum restituit Hecates sive Lunae nomen Εἰνοδία· sic scriptum in *Eurip.* Ione v. 1048.

Orphei Precibus ad Musaeum (v. 45.) subiecto hymno in Hecaten; *Anthol.* I, c. 5, ep. 24. *Reisk.* Ep. 454. et in *Sophoclis* Ῥιζοτόμοις apud *Schol. Apollon. Rhod.* III, 1213; cuius dramatis istud fragmentum adponam paulo emendatius, quam vulgatur in Scholiis, aut in Exc. *Grot.* p. 139, vel *Scaligeri* Conj. in *Varron.* p. 108,

Ἥλιε δέσποτα,
Καὶ πῦρ ἱερὸν, τῆς εἰνοδίας
Ἑκάτης ἔγχος, τὸ δι' 1) Οὐλύμπου
Πολλόν γε φέρῃ, καὶ γῆς ναίουσ'
Ἱερὰς τριόδους, στεφανωσαμένη
Δρυσὶ, καὶ πλεκτοῖς
Ὠμῶν σπείρησι δρακόντων. b

Vulgantur ultima, πλείστοις ὤμῳ σπειρήμασι δρακ. *Scaliger* dedit, πλείσταις Ὠμῶν σπείραισι. πλεκτοῖς ponatur an πλεκταῖς parum refert, sed alterutrum arbitror requiri: designatur eadem, ni fallor, in fragmento Argonauticorum *Varronis Atacini* (*Atacinus* pro *Acinnius* recte correxit *Is. Voss.* in margine libri sui) apud *Nonium* in v. *Angues*,

Cuius ut adspexit torta caput angue revinctum.

versu 3 non ausim ἔγχος cum *Scaligero* in φέγγος mutare, quia novator est *Sophocles* etiam in voce ἔγχος, in qua vid. *Etymolog. M.* p. 313, 3. In Ῥιζοτόμοις *Sophocles Medeam descripserat maleficas herbas secantem*, teste *Macrob.* Saturn. v, c. 19, ubi quae leguntur inde sumta, *Ἁΐδε καλύπτραι*, etc. sic commode restitui poterunt:

Ἁΐδε καλυπταὶ c
Κίσται ῥιζῶν κρύπτουσι τομὰς,
Ἃς ἥδε βοῶσ', ἀλαλαζομένη,
Γυμνὴ χαλκέοις ἤμα δρεπάνοις.

hae radicum
Cistae condunt segmina tectae,
Quae vociferans, nudaque oberrans
Haec desecuit falcibus aeneis.

---

1) *Οὐλύμπου*] Hanc in anapaestico versu formam fortasse non reiiceret Clar. *Toupius*, quam senarium Atticum *respuere* putabat in *Suid.* III, p. 155. tum forte non recordatus formarum μοῦνος· οὔνομα· γούνατα· δουρίληπτος· et similium, quas Ionicas Attica scena vetus admisit.

168 ut eleganter expressit Graeca, ex patrueli mea natus, doctiss.
a Joann. *Luzacius*; hinc *Ovidii* Medea, quod *Micyllum* non latuit, *herbas — succidit curvamine falcis aënae*, Metam. VII, 227. vulgantur ultima, Χαλκέοισιν ἧμα δρεπάνοις τομάς. haec vox e praecedentibus male fuerat repetita: βοῶσα forsan sequentis est interpretamentum: *operculis tectae cistae* dicuntur καλυπταὶ κίσται *Sophocli*; cuius in Antig. v. 1023, Μηροὶ καλυπτῆς ἐξέκειντο πιμελῆς.

Sophocleis succedant *Euripidis* aliquot anapaesti, hic emendatius scribendi quam leguntur alibi. De certamine, quo Hercules

Aeripidis quarto tulit aurea cornua cervi,

sic in Temenidis *Euripides* cecinit teste *Aeliano* de N. A. VII, c. 39,

Ἦλθε δ' ἐπὶ χρυσόκερων ἔλαφον,
b Μεγάλων ἄθλων τινὰ δεινὸν ὑπο-
Στάς, κατ' ἐναύλους ὀρέων, ἀβάτους
Ἐπὶ λειμῶνας, ποίμνιά τ' ἄλση.

Versuum secundo ἵνα mutavi in τινά, quod, quamvis certamen ἆθλος diceretur ἀρσενικῶς, alia tamen voce magis accommoda libenter mutatum legerem: ultima vulgantur, ἐπί τε λειμῶνας ποιμένιά τε ἄλση.

Ex *Euripidis* Erechtheo nobis anapaestos aliquot praebere videtur *Stobaeus* T. LIII, p. 367, 37, vitiose scriptos:

Ἀρκείτω μοι μίτον ἀμφιπλέκειν ἀράχνα,
Μετὰ δ' ἡσυχίας πολιῷ γήραϊ συνοικοίην etc.

Grotius, p. 211. *Salmasii* dedit coniecturam,

c Ἄρκυϊ τὠμῷ μίτον ἀμφιπλέκῃ ἀράχνα;

non optimam, me iudice: nam *rete* dicitur ἄρκυς eximie venatoris, quocum nihil adeo commune fuit Erechtheo: quid huius personam deceret sensit *Grotius*, cuius ista sunt Latina:

Araneae circa meam decurrat orsus hastam.

Redeat in suum locum *hasta* Regis, dum vigebat iuventâ, bellatoris: scripserat Tragicus,

Κείσθω δόρυ μοι μίτον ἀμφιπλέκειν
Ἀράχναις.

Hasta mea inserviat araneis, quae circa illam texant telam; μίτον proprie, *pede quod gracili deducit aranea filum*, *Ovid.*

Amor I, 14, 7. Quam proposui lectionem sic emendatam nu- 169
per mihi praebuit eamdem Stobaei Codex *Vossianus MS.* voce a
δόρυ hic auctior, et verbi ἀρκείτω literis postremis dans in-
scriptas, σθω. Illam iam ante inveneram in Nicia *Plutarchi*
T. I, p. 529. A. ἐπόθουν τὸν — ἀπόλεμον βίον, ἡδέως μὲν
ᾀδόντων τὰ τοιαῦτα χορῶν ἀκούοντες, Κείσθω δόρυ μοι μίτον
ἀμφιπλέκειν ἀράχναις. *Quiescat hasta aranei telis revincta*,
Xyland. quae certe sunt eadem atque illa *Stobaei.* Pacis ama-
toris *Theocriti* votum idem est Eid. XVI, 96,

ἀράχνια δ' εἰς ὅπλ' ἀράχναι
Λεπτὰ διαστήσαιντο, βοᾶς δ' ἔτι μηδ' ὄνομ' εἴη.

huc spectat *Eustath.* in *Hom.* Od. Π, p. 593, I. Et alia pacis
sunt commoda secundum *Bacchyliden*,

Ἐν δὲ σιδαροδέτοισι πόρπαξιν αἰθᾶν ἀραχνᾶν
Ἔργα πέλονται· b

apud *Stobaeum* p. 367, 28. *Plutarch.* Numa T. I, p. 73. c.
(comparavit *P. Leopard.* Em. IV, c. 21,) ex quo ἀραχνᾶν
ἔργα recepi, pro lectione *Stobaei* ἀραχνᾶν Ἱστοὶ, quod legitur
apud Interpretem *Jesaiae* LIX, 5. *telas araneorum*, et *operas*
araneorum dixit *Plautus*: ἔργον ἀράχνα *Suidas* in v. Ἀράχνη
profert ex *Callimacho*; genitivus est Doricus pro ἀράχνου·
quod et monuit *Toupius* in *Suid.* III, p. 211. Ibidem praebet
Suidas (adiiciamus enim ista, quae *Kustero* videbantur adeo
obscura:) *Sophoclis* anapaesticum ex Inacho,

Πάντα δ' ἐρίθων ἀραχνᾶν βρίθει·

Omnia telam texentibus araneis sunt oppleta: habet et *Suidas*
in esurientem *Cratini* senarium,

Ἀραχνίων μεστὴν ἔχεις τὴν γαστέρα· c

Ventrem habes aranearum plenum; qualis sacculus erat *Catulli*;
ad quem *Cratini* versum comparavit *Janus Dousa* filius Conie-
ctan. in *Catullum* c. 3. His *Cratini* subiiciuntur apud *Suidam*
ista, Φερεκράτης Τυραννίδι· Ἀράχνεια ὥσπερ ταῖς σικυαῖσι
ταῖς κεναῖς. excidit primum syllaba quae legitur infra v. Συ-
κυαῖσι· Φερεκράτης Τυρ. Ἀρ' ἀράχνι' ὥσπερ ταῖς συκυαῖσι·
Haec, in Editionibus frustra repetita, absunt a praestantissimo
Codice *MS. Suidae* Leidensi, qui, suo loco in Ἀράχνη eadem
exhibens veterum loca, in Pherecrateis praebet, ἄρ' ἀράχνια
—. sed neque in *cucurbitulis* locus erat araneis aeque commo-
dus ac in *panariis* inanibus, ταῖς ἀρτοθήκαις· litera tantum
mutata corrigo,

Ἀρ' ἀράχνι', ὥσπερ ταῖς σιπύαισι ταῖς κεναῖς.

In *Aristoph.* Pluto, *Ἡ μὲν σιπύη μεστή 'στι·* v. 807. *ἔστι δὲ*
170 *[ἡ Σιπύη] πολλάκις παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Κωμικοῖς*, *Harpocrat.*
a in v. In *Theophylacti Simoc.* Epist. XXVI, [*ἡ δὲ σιπύη κενὴ*] *καὶ ἡ ἅλως λιμοῦ μοι πεπλήρωται.* voces uncinis inclusas, omissas in Edd. etiam in Aldina, praebuit Codex *MS.* olim Palatinus. *Themist.* Or. XVIII, p. 221: B. *οὔκουν αἱ σιτοθῆκαι μεσταὶ εὐρῶτος καὶ ἀραχνίων, ἀλλ' ὑπερχειλεῖς καὶ ὑπέραντλοι.* *Propertius* III, El. IV, 33,

Putris et in vacuo texetur aranea lecto:

sumsit ab *Homero* Od. *Π*, 35. ubi Ulyssis *εὐνὴ — κάκ' ἀράχνια κεῖται ἔχουσα.* *Homerum* et *Hesiodum* *E. κ. H.* v. 473, sequuti sunt reliqui.

Sed *Euripidis* ex Erechtheo, quae praeter tractata plura praebet *Stobaeus*, ut diversi generis versus disposuit *Heathius*; mihi paucis mutatis in anapaesticorum legem omnia facile cogi posse videbantur. In specimen partem eorum ponam:

b *Αἰδοῖμι δὲ, καὶ, στεφάνοισι κάρα*
Πολιὸν στεφανώσας, Θρήϊκιον
Πέλταν πατρός γ' ἐν Ἀθάνας
Περὶ κίοσιν ἀγκρεμάσας, etc.

sequentia premere malo, ne nonnullos offendat licentia, quae iam nunc forte nimia videri poterit: *ἀγκρεμάσας* et *Ἀθάνας* in his subministravit *Stobaei* Codex *MS.* Ad columnam in Minervae templo suspendere desiderabat Erechtheus peltam Thracicam, quam a socio Tereo, Thracum Rege, pater eius acceperat Pandion: pro vulgatis *Πέλταν πρὸς Ἀθηνᾶς*, paulo, fateor, audacius scripsi, *Πέλταν πατρός γ' ἐν Ἀθάνας.* Saepe tamen vox *πατρὸς*, ut a librariis compendifacta ponebatur, in praepositionem *πρὸς* fuit mutata; ni fallor, etiam in *Philo-*
c *strati* Hercule Furente p. 848. m. *ἱερεῖα δὲ προσέρριπται τῷ βωμῷ βρέφη ἀγεννῆ, καὶ τῇ λεοντῇ. προσβέβληται* etc. corrigendum arbitror: *βρέφη νεογενῆ* (hoc dedit et *J. Pierson* Verisim. p. 234) *αὐτῇ λεοντῇ πατρός· βέβληται δ' ὁ μὲν κατὰ τοῦ λαιμοῦ* etc. In *Demosthenis* Orat. *πρὸς Εὐβουλίδην* p. 713, 77, vulgatur *ὁ πάππος ὁ τοῦ πατρὸς*, sententia poscit, ut dicatur *avus paternus*, *ὁ πάππος ὁ πρὸς πατρός·* literae eaedem bis fuerant describendae.

Sed haec quaeque dari similia possent nihil ad *Euripidem* faciunt, eiusque Erechthea, in quo dramate nondum exputo qua occasione memorari potuerint et *Μίασμα δρυὸς*, illinc sumtum in Append. *Vatic.* II, Prov. 67, et Dodonaei sacer-

dotes: de his enim dixerat in Erechtheo quae cum Homericis comparat *Clem. Alex.* Strom. vi, p. 739, 17,

εὕδουσ' ἐν ἀστρώτῳ πέδῳ,
Πηγαῖσι [Σελλοὶ] δ' οὐχ ὑγραίνουσιν πόδας.

attigit haec *Eustath.* in Il. *Π*, p. 1074, 41. vox versui dee- 171
rat implendo: commodam, quam vicinae literae videntur ab- a
sorpsisse, restitui, Σελλοὶ, nomen his sacerdotibus Dodonaei Iovis proprium: *Homer.* Il. *Π*, 234. — ἀμφὶ δὲ Σελλοὶ Σοὶ ναίουσ' ὑποφῆται, ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι. *Sophocl.* Trach. v. 1183, Σελλῶν meminit ὀρείων καὶ χαμαικοιτῶν. Recte *Philostrat.* Iun. Icon. ii, p. 859, ubi hos *Sellos* memorat ἀνιπτόποδας et χαμαιεύνας, αὐτοσχέδιοί τινές εἰσιν, inquit, καὶ οὔπω κατεσκευασμένοι τὸν βίον. *Callimacho* Γηλεχέες h. Deli vs. 286. haec enim forma melior altera Γηλοχέες, quam praebet *Etymol.* p. 230, 1. λέοντες ὀρειλεχέες χαμαιεῦναι sunt in *Empedoclis* versu ap. *Aelian.* de N. A. xii, c. 7, qui versus cum sequente ut *Orphei* prostat in Ed. Clar. *Gesneri* p. 411. Dodonaei isti Τόμουροι, quia *caudam* sibi *demetebant* sic, ni fallor, dicti, hac in parte paucos, sed millenos habuerunt in vita horrida atque inculta imitatores inter illos, qui ceteris hominibus meliores sanctioresque videri voluerunt: similia narrantur de Essenis inter Iudaeos, de Gymnosophistis in Ae- b
thiopia et India, *Philoni Jud.* p. 1115, d. *Philostrato* V. A. iii, c. 15. vi, c. 10, de monachis inter Christianos, quos inter hodiedum χαμαιευνάδες, οἰοχίτωνες, ut dicuntur *Gregorio Nazianz.* T. ii, p. 118. b.

Ex *Euripidis* Eurystheo Satyrico quae proferuntur in Scholiis ad *Eurip.* Hecubam v. 837, sic videntur scribenda,

Οὐκ ἔστιν, ὦ γεραιὲ, μὴ δείσῃς τάδε·
Τὰ Δαιδάλεια πάντα κινεῖσθαι δοκεῖ,
Βλέπειν τ' ἀγάλμαθ'· ὧδ' ἀνὴρ κεῖνος σοφός.

vulgatur illic, δοκεῖ, Βλέπει — ὅδ' ἀνήρ, neque aliter ista leguntur in *Jo. Tzetzae* Chil. 1, 518, qui scripserat v. 512,

Ὡς Εὐριπίδης γράφει μὲν ἐν δράματι Ἑκάβης. c

non ἐν γράμματι Ἑ. Euripidea *Tzetzes* male tribuit Comico *Platoni*: *Platonis* exhibet in eamdem rem ista *Scholiastes*,

A. Οὗτος, τίς εἶ; λέγε ταχὺ, τί σιγᾷς; οὐκ ἐρεῖς;
E. Ἑρμῆ ἔγωγε, Δαιδάλου φωνὴν ἔχων,
Ξύλινος βαδίζων, αὐτομάτως ἐλήλυθα.

In his ex *Euripidis* Eurystheo apud *Stobaeum* p. 531, 39, *Grot.* p. 409,

Οὐκ οἶδ᾽ ὅτῳ χρὴ κανόνι τὰς βροτῶν τύχας
Ὀρθῶς ἀθρήσαντ᾽ εἰδέναι τὸ δραστέον.

docte *Jo. Piersonus*, restituit,

Ὀρθῶς σταθμήσαντ᾽ εἰδέναι τ. δ.

172 quid posceret sententia *Grotium* non latuit: *Non video, qua*
a *sint lance res mortalium Examinandae:* in *Euripidis* Cyclope v. 378, ubi socios dicitur Ulyssis devorasse:

Δισσούς γ᾽ ἀθρήσας, κἀπιβαστάσας χεροῖν,
Οἳ σαρκὸς εἶχον εὐτραφέστατον πάχος·

ista *Piersonus* in schedis posuerat: „*G. Canter.* N. L. 5. c. 29. „legit, *Δισσούς γ᾽ ἀθροίσας*. quod merito damnat *Barnes.* „Lege,

Δισσοὺς σταθμήσας

„Hesychius: *Σταθμήσας, ἐν ζυγῷ στήσας.* Similiter in Eury- „stheo Satyr. fragm. Barn. ult. Lege, *Ὀρθῶς σταθμήσαντ᾽* „pro *ἀθρήσαντ᾽*. conf. fragm. Soph. ap. Athen. L. 13. p. 564.
b „c. (Eurip.) Syleo v. 22. Valck. ad Ammon. p. 109. *σταθμή-* „*σας* Eurip. Ion. v. 1137.“ In hoc Cyclopis loco dudum idem illud restitueram ex *Hesychio:*

Δισσοὺς σταθμήσας κἀπιβαστάσας χεροῖν·

Cum duo manibus sublatos velut in lance ponderasset; porcas emptori rusticus Megarensis commendat in *Aristoph.* Acharn. v. 766,

Ἄντεινον, αἱ λῇς, ὡς παχεῖαι καὶ καλαί.

id est *βαστάσας στάθμησον·* sive *διασήκωσον.* in perdito dramate Comicus apud *Stobaeum* p. 268, 25, *ἰχθύδια* dixit *βεβασανισμένα Ἐπ᾽ ἰχθυοπώλου χειρί. Lucianus* T. III, 413. *τὸ βάρος (τοῦ ἐκπώματος) ἵστωσαν αὐτοὶ διαβαστάσαντες.* hinc apud Atticos *Βαστάσαι*, *Suida* teste, significabat etiam *τὸ ψηλαφῆσαι, καὶ διασηκῶσαι, καὶ διασκέψασθαι τῇ χειρὶ τὴν ὁλκήν.* conf. *Aristoph.* Thesm. v. 444, et *L. Kusterus.*

CAPVT XVII. 173 a

In Inonis Tragoediae reliquias.

Ad Inonis drama fragmenta quaedam referuntur. Ἰνοῦς ἄχη. Σπινθὴρ figurate. Λαμπτὴρ servandum in Euripidis versu. Σιγᾷν θ' ὅπου δεῖ, καὶ λέγειν· sententia plus semel adhibita Aeschylo et Euripidi. Sedes fragmentorum dramatis indicantur. Vinum aegritudinis remedium. Ἄλυπον ἄνθος μανίας profertur ex Sophoclis dramate Satyrico. Vsitata consolatio, Non tibi hoc soli. b *Fragmenta dramatis cum historia collata. De iisdem diversa tradit in diversis Trag. Euripides.*

Ex *Euripidis* Inone septuaginta nobis versus servavit *Stobaeus:* quos ex *Grotii* Florilegio Stobaeano plures dedit *Barnesius*, ipsemet ex Ione fatetur petitos: unicum adiecit Stobaearis ex *Pollucis* Onom. et in Addendis ex *Athenagora* duo versus, quos continuos ponere non debuerat, quique dubium *Sophoclis* sint an *Euripidis*: huic deberi puto quae dat *Plutarchus* T. II, p. 556. A. τῆς Οἰνοῦς [leg. Ἰνοῦς cum *Gatakero* A. M. P. c. XXX, p. 758,] ἐν τοῖς θεάτροις λεγούσης ἀκούομεν ἐφ' οἷς ἔδρασε μεταμελομένης,

Φίλαι γυναῖκες, πῶς ἂν ἐξ ἀρχῆς δόμους
Ἀθάμαντος οἰκήσαιμι, τῶν πεπραγμένων
Δράσασα μηδέν. c

Quia verba sunt Inus, factorum poenitentia ductae, πῶς hic non adeo capiendum ἐρωτηματικῶς, sed εὐκτικῶς, pro ὡς, vel εἴθε, Euripideo more: πῶς ἂν οἰκήσαιμι· utinam incolerem; vid. *Eurip.* Hipp. v. 208, et illic notata.

In Scholiis ad *Pindari* Ἰσθμ. IV, 89, ut *Euripidis* ista prostant:

Ἰδοῦσ' ἄδινοῦς συμφορὰν πολὺν χρόνον,
Νῦν ὄμμ' ἐγείρει.

inter incertorum dramatum fragmenta posuit *Barnes.* v. 428,

'Ιδοῦσα δεινὰς συμφορὰς —

174 Ne litera quidem mutata scribendum:

a *'Ιδοῦσα δ' 'Ινοῦς συμφορὰν —*

qui sic corrigendum mecum vidit *Jo. Pierson.* de Venere dictum suspicabatur:

At Venus immeritae neptis miserata labores

dicitur *Ovidio* Met. IV, 530. *'Ινοῦς ἄχη* ex *Zenobio* IV, prov. 38, et aliunde sunt notissima: *Schol.* in *Aristoph.* Vesp. v. 1404, παρὰ Εὐριπίδῃ γέγραπται ἡ 'Ινὼ κρεμαμένη καὶ ὠχρὰ ὑπὸ τῆς κακοπαθείας. Ista quidem suspicor esse ex *Euripidis* Inone, quo certe dramate repetita sunt in iisdem ad *Pindarum Scholiis* Πυθ. III, 66, sub *Euripidis* tantum nomine laudata: *Μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτῆρος 'Ιδαῖον σέλας Πρήσειεν ἄν τις. Scaliger* in ora libri sui corrigebat:

b *Μικροῦ γὰρ ἐκ σπινθῆρος 'Ιδαῖον λέπας*
Πρήσειεν ἄν τις.

Est illud quidem in hac sententia percommodum, probatum in Animadv. ad *Ammon.* p. 139. In *Aristoph.* Pace v. 607, Pericles

ἐξέφλεξε τὴν πόλιν,
'Εμβαλὼν σπινθῆρα μικρὸν Μεγαρικοῦ ψηφίσματος.

Philo Iudaeus de Migrat. Abrah. p. 407. A: σπινθὴρ καὶ ὁ βραχύτατος ἐντυφόμενος, ὅταν καταπνευσθεὶς ζωπυρηθῇ, μεγάλην ἐξάπτει πυράν. Nunc videtur vocem Tragicus adhibuisse λαμπτῆρος. Hos quatuor versus in Inone dedit *Barnesius* ex *Stobaeo Grot.* Tit. XLI, p. 159. (*Gesn.* p. 237, 33.)

c *"Ιστω δὲ μηδεὶς ταῦθ', ἃ σιγᾶσθαι χρεών·*
Μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτῆρος 'Ιδαῖον λέπας
Πρήσειεν ἄν τις, κἂν πρὸς ἓν εἴποις ποτὲ,
Πύθοιντ' ἂν ἀστοὶ πάντες, ἃ κρύπτειν χρεών.

In horum tertio πρὸς ἕνα legitur in Edd. *Gesn. Grotii*, nec non in *MS.* Cod. Leidensi: πρὸς ἕνα γ' εἴποις corrigit Clar. *Heath.* Emendetur versus ex *Plutarchi* T. II, p. 507. B.

καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα,
Πύθοιντ' ἂν ἀστοὶ πάντες, ἃ κρύπτειν χρεών.

Ad hos versus in isto dramate videtur Ino respondisse versibus a *Stobaeo* servatis p. 500, 29. *Grot.* p. 363. sic paulo melius scribendis, quam illic prostant, aut a *Barnesio* sunt vulgati v. 41,

'Επίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' εὐγενῆ χρεών, 175
Σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ, καὶ λέγειν, ἵν' ἀσφαλὲς, a
'Ορᾶν θ' ἃ δεῖ με, κοὐχ ὁρᾶν ἃ μὴ χρεὼν,
Γαστρὸς κρατεῖν τε· καὶ γὰρ ἐν κακοῖσιν ὢν
'Ελευθέροισιν ἐκπεπαίδευμαι τρόποις.

Sed si sunt ipsius Inonis verba, dicere debuisse videretur, καὶ γὰρ ἐν κακοῖσιν οὖσ' 'Ελ. neque sic elisa vocalis in fine senarii esset insolens: ὢν de femina poni potuit; ut de se Creusa θνητὸς ὢν ὑπερδράμω, *Eurip.* Ion. v. 973. Antigone *Sophoclis* v. 461, θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμεῖν· quod posuit *Dawesius* Miscell. Crit. p. 317, multis labefactari potest, preater ista quae dedit *B. Heath.* in *Eurip.* Med. v. 850. Haec quamvis ad tuendam vulgatam lectionem dici possint, plerisque tamen placituram opinor elegantem coniecturam *Jo. Luzacii,* b legentis,

κἂν γὰρ ἐν κακοῖσιν ὦ.

Esse autem ista Inonis liquet ex his *Plutarchi* de Garrul. p. 506. c. ἡ δ' Εὐριπίδειος 'Ινὼ, παῤῥησίαν ἄγουσα περὶ αὐτῆς, εἰδέναι φησὶ

Σιγᾶν θ' ὅπη δεῖ, καὶ λέγειν ἵν' ἀσφαλές.

Eumdem versum, Σιγᾶν θ' ὅπου δεῖ, etc. profert *Plutarch.* de Exilio p. 606. A. *Gellius* N. A. XIII, c. 18, comparat cum Aeschyleo, ἐν τῷ Πυρφόρῳ Προμηθεῖ,

Σιγῶν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγων τὰ καίρια.

Is versus si fuit in *Aeschyli* Prometheo Πυρκαεῖ, eamdem in quatuor dramatis *Aeschylus* adhibuit sententiam, Choeph. v. c 580. Sept. c. Theb. v. 625. Eumen. v. 277. qui locus postremus sua scribenti, ni fallor, obversabatur *Euripidi:*

'Εγὼ, διδαχθεὶς ἐν κακοῖς, ἐπίσταμαι
Πολλοὺς καθαρμοὺς, καὶ λέγειν ὅπου δίκη,
Σιγᾶν θ' ὁμοίως.

Noster in Oreste v. 637,

ἔστι δ' οὗ σιγὴ λόγου
Κρείσσων γένοιτ' ἂν, ἔστι δ' οὗ σιγῆς λόγος.

conf. Iphig. in Aul. v. 924, 925. *Pindar.* Nem. v, 32. *Gataker.* A. M. P. c. x, p. 508. Dissert. de N. I. S. c. 25, p. 130. — Praeter ista duo dramatis fragmenta, lubet hic Inonis Euripideae reliquias Stobaeanas attingere reliquas, locis, ubi pro- 176 stant designatis: sequar ordinem *Barnesii:* a

Vs. 1, 2, leguntur in *Stob. Gesn.* p. 52, 45. *Grot.* p. 27.

Vs. 3—6, Retulit ad duo loca diversa *Stobaeus* suorum Excerptorum Tit. x, et xciii. Leguntur in *Stob. Gesn.* p. 127, 36. *Grot.* p. 71. et p. 507, 20. (tanquam ex Ione) *Grot.* p. 377. Latina *Grotii* sunt utrobique diversa: priori loco legitur, *Βίᾳ νῦν ἕλκετ', ὦ* — altero, *Καὶ νῦν ἐφέλκετ', ὦ κακοὶ, τιμὰς, βροτοί.*

Vs. 7—13, Insignem de invidia locum, quem praebet *Stobaeus* p. 222, 20. *Grot.* p. 149, respicit *Aelianus* de N. A. iii, c. 17, *Λέγει μὲν οὖν Εὐριπίδης δυσώνυμον ὄντα τὸν φθόνον.* — versus 9, *Ποῦ καὶ πότ' οἰκεῖ* sic mihi videtur refingendus:

Τί δή ποτ' οἰκεῖ σώματος λαχὼν μέρος;

b versu 11 emendandum videri,

Τομαῖς ἀφαιρεῖν, ἢ ποτοῖσι φαρμάκοις·

monitum fuit ad *Eurip.* Hippol. v. 516.

Vs. 14—17, Sedes iam ante fuit indicata.

Vs. 18—25, Nulla parte vitiati scribuntur in *Stobaeo Grot.* p. 281, *Gesn.* p. 420, 32. Nam v. 21, me iudice non est cum viro doctissimo vox ἂν interserenda: ὡς, aeque ac ἵνα, iungi solet temporibus verborum praeteritis imperfectis.

Vs. 26—30, Sunt in *Stobaeo Gesneri* p. 432, 32, rectius scripti, quam in *Stob. Grot.* p. 309. illic enim reperitur, quod reponendum scribit *Heathius* v. 27.

Vs. 31—33. sic leguntur in *Stobaeo Grot.* p. 349. una litera minus in Ed. *Gesn.* 381, 31,

c *Τοιάνδε χρὴ γυναικὶ πρόσπολον ἐᾶν·*

μ' ἐᾶν Grotius edidit; *γ' ἐᾶν*, *Heathius*, qui recte corrigit v. 33, — *κεἰ κατ' ὀφθαλμοὺς ἔχει.* sed, v. 31, scribi malim, *πρόσπολόν σ' ἐᾶν.* fortasse *περᾶν* probabit, memor versus *Eurip.* in Hippol. 645,

Χρῆν δ' εἰς γυναῖκα πρόσπολον μὲν οὐ περᾶν.

Vs. 34, 35, *Stob. Gesn.* p. 493, 15. *Grot.* p. 353.

Vs. 36, 37, *Gesnero* uno ductu posita p. 498, 19, recte *Grotius* separavit p. 361; neque enim iambicos tetrametros admisit Tragoedia.

Vs. 38—40 ibidem leguntur.

Vs. 41—45 Sedes supra fuit designata.

Vs. 46—49, Leguntur in *Stob. Gesn.* p. 511, 51. hic

prout a *Grotio* sunt interpolati; qui v. 47 pro, τοὔνεχ' ὃν σέβειν πρέπει, posuit, minus Graeca, οὕνεκ' εὐσεβεῖ πρέπει. 177
v. 48, 49, pro, Μήδ' ὡς — ἀπώλεσεν, Μὴ, ὡς — ἀπω- a
λέσῃς· utrumque vitiosum: mihi, v. 47, visum fuit olim scribi commode posse, τοὔνδικον σέβειν πρέπει. Nunc, commodum ab *Heathio* monitus, in *Stobaeo Grotii* Tit. IX hunc versum aliter scriptum legi p. 55, (*Gesn.* p. 99, 51,) his inter se collatis versus *Euripidis* sic restituendos arbitror:

Κέκτησο δ' ὀρθῶς, ἃ ἂν ἔχῃς, ἄνευ ψόγου,
Καὶ σμικρὰ σώζου, τῇ δίκῃ ξυνὼν ἀεί·
Μήδ', ὡς κακὸς ναύκληρος, εὖ πράξας ποτὲ,
Ζητῶν τὰ πλεῖον', εἶτα πάντα γ' ἀπολέσῃς.

Vs. 50—54, Vt *Euripidis* leguntur in *Stobaeo Gesn.* p. 559, 50, *Grot.* T. CV, p. 430. emendavit, atque ex *Philostrati* V. A. VII, c. 5, ostendit ex Inone petitos *Gatakerus* A. M. P. c. XI. In notis ad *Eurip.* Phoeniss. v. 561, suspi- b
catus sum hos quatuor olim hoc in loco dramatis lectos:

Ὁ δ' ὄλβος οὐ βέβαιος, ἀλλ' ἐφήμερος.
Ὁρᾷς τυράννους διὰ μακρῶν ηὐξημένους
Ὡς σμικρὰ τὰ σφάλλοντα· καὶ μί' ἡμέρα
Τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω.

si iusta fuit suspicio, huic versui subiecti apud *Stobaeum* oportet ex alio fuerint loco petiti:

Ὑπόπτερος δ' ὁ πλοῦτος, οἷς γὰρ ἦν ποτε,
Ἐξ ἐλπίδων πίπτοντας ὑπτίους ὁρῶ.

Versu 52, ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω, recte emendarunt *Th. Canter.* et *Grotius*, ut legitur apud *Plutarch.* T. II, p. 104. A. et in loco quem ex *Ioannis Lydi* libello de mensibus inedito citat *Leo Allatius* in *Socrat.* Epist. p. 148, ἐν μιᾷ γὰρ, (L. c
μία γὰρ,) ὥς ἔφη τις, ἡμέρᾳ (ρα) Τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω.

Vs. 55—59, His usus sum Diatribes c. II.

Vs. 60—62, Sunt e *Stob. Grot.* p. 461. *Gesn.* 580, 4, 6.

Vs. 63—64, *Stob. Gesn.* p. 582, 28. *Grot.* p. 467. Pro *Μὴ Barnes.* posuit:

Μηδὲ σκυθρωπὸς ἴσθ' ἄγαν, πρὸς τοὺς κακῶς
Πράσσοντας ἄνθρωπος γεγώς.

Aliter ista collocari debuerant:

μὴ σκυθρωπὸς ἴσθ' ἄγαν
Πρὸς τοὺς κακῶς πράσσοντας ἄνθρωπος γεγώς.

178 a Vs. 65, 66, Velut ex Inone leguntur in *Stobaeo Grot.* p. 468; ex Oeneo in *Stob. Gesn.* p. 583, 28. Alibi prostant ut ex *Euripidis* Antiope sumti.

Vs. 67, 68, 69, In *Grot.* Florileg. p. 468, leguntur ut ex Inone; in *Stobaeo Gesn.* p. 583, 30, recte velut ex Ione; et *Grotius* in Excerptis ex *Eurip.* p. 332, erratum suum correxit: sunt autem in Ione vss. 730, 731, 732, quod monuit et *Heathius*: sed, pro versu vulgato 731,

Ἃ μὴ γένοιτο δ᾽ εἴτι τυγχάνοι κακὸν,

hunc praebet *Stobaeus*:

Εἰ δ᾽ ἄρα συμβαίνοι τὶ δυσχερέστερον.

et in v. 732. vulgato εἰσβλέψαι melius ἐμβλέψαι,

b *Εἰς ὄμματ᾽ εὔνου φωτὸς ἐμβλέψαι γλυκύ.*

quod *Plutarchus* adfirmat, bis minimum hoc usus senario T. II, p. 49. F. p. 69. A. qui hac voce vitiata legitur in *Schol.* ad *Pindari* Nem. VIII, 73.

Vs. 70 — *Οὐκ ἔστι λύπης* etc. — 74, Leguntur ibidem apud *Stobaeum*; nec tamen indicatur, ex Inone petitos. Sed in his:

Ὅς τις δὲ ταύτῃ τῇ νόσῳ (id est *τῇ λύπῃ*) *ξυνὼν ἀνὴρ*
Μόνος ταράσσει καὶ γαληνίζει φρένα,
Παραυτὰ δ᾽ ἡσθεὶς ὕστερον στένει διπλᾶ.

vitium latet: cur enim diceretur quis *illo solus aegrotans malo*, sive *solus turbare mentem turbatamque sedare*, causa nulla
c poterit excogitari: *Gesneri* nobis coniecturam exhibuit *Grotius* pro vulgata lectione, μεθ᾽ ἧς ταράσσει, — sic facile corrigenda:

Ὅς τις
Μέθῃ ταράσσει καὶ γαληνίζει φρένα,
Παραυτίχ᾽ ἡσθεὶς ὕστερον στένει διπλᾶ.

Μέθῃ dubio vacat, *ebrietate*, sive *vino*: *vino madidus*, *Μέθῃ δὲ βρεχθεὶς τῆς ἐμῆς μητρὸς πόσις*, *Eurip.* Elec. v. 326. quae cur figurato sensu caperet *M. A. Muretus* V. L. v, 16, causae nihil erat: *Soph.* Oed. Tyr. v. 789, *ὑπερπλησθεὶς μέθης*, *vino plenus*; qui *τὸ μεθύειν* quoque dixit *πημονῆς λυτήριον*, teste *Athen.* II, p. 40. A. quin *Euripides* etiam *τὴν πανσίλυπον ἄμπελον* in Bacch. v. 771, et hunc imitatus *Astydamas* Tragicus: *τὴν ἀκεσφόρον λύπης — ἄμπελον*, ibid. apud *Athen.* p. 40. B. *Varro* apud *Nonium* in *Coagulum* p. 28;

Vino nihil iucundius quisquam bibit; 179
Hoc aegritudinem ad medendam invenerunt. a

Propius ad priora *Dion Chrys.* Or. VI, p. 93. C. *νήφοντα ἐπιθυμεῖν μέθης, ὡς ἀπαλλαγησόμενον τῶν συμφορῶν.* Praeter ceteras, egregiam ex Lexico Sangerm. *MS.* quam ex *Phrynichi Sophistico Apparatu* putat haustam, hanc observationem debeo Clar. *Ruhnkenio: Ἄλυπον ἄνθος ἀνίας εἰ θέλοις εἰπεῖν ἐπί τινος πράγματος ὃ λύπης ἀπαλλάττει, οὕτως ἂν χρήσαιο ὡς Σοφοκλῆς ἐν τῷ Διονυσιακῷ Σατυρικῷ ἐπὶ οἴνου πρῶτον γευσαμένῳ τὸν* (L. — *νων τῶν R.*) *κατὰ τὸν χορὸν Σατύρων· Πόθεν ποτὲ ἄλυπον ὧδε εὗρον ἄνθος ἀνίας.* In his *Sophocleis* aptius mihi videretur *ἄλυπον ἄνθος μανίας·* in Trachiniis contra, v. 1017, quo vulgatur *ἀκήλητον Μανίας ἄνθος,* accommodatius futurum *Ἀνίας ἄνθος, insanabilem vim doloris. Apollonii* dictum, *τῆς ὀξυθυμίας τὸ ἄνθος μανία,* legitur apud *Stobaeum* p. 173, 49. Quam vero Grammaticus b laudat fabulam Satyricam *Sophoclis* nusquam alibi memoratam invenimus *Casaubonus* aut ego, nisi ubi *Hesychio Θωχθεὶς* explicatur *μεθυσθείς.* In tertium versum de tribus istis supra positis, pro *Παρ' αὐτὰ δ' ἡσθεὶς,* recepi *Gesneri* coniecturam, *Παραυτίκ' ἡσθεὶς,* tum quia *τῷ δὲ* hic locus non erat, tum quia *Παραυτίκα* legebatur et apud Tragicos, *Aesch.* Suppl. v. 774, *Eurip.* Or. v. 970. et apud quosvis Scriptores Atticos; (*West.* vid. in *Pauli* Epist. II, ad Cor. IV, 17.) non item *Παραυτὰ,* in Epistolis *Socraticis, Ignatii,* apud *Gregor. Nazianzen.* similesque obvium.

Vs. 75, 76, In *Stobaeo Gesn.* p. 615, 40, *Grot.* p. 507, ad flebilem Inonem probabiliter a mulierum choro (*φίλαι γυναῖκες* dicuntur apud *Plutarch.* T. II, p. 566, A. ut Helenae v. 262, Hippol. v. 373, Med. v. 214,) dicti, consuetam praebent consolationis formulam:

Γίγνωσκε τἀνθρώπεια· μηδ' ὑπερμέτρως
Ἄλγει· κακοῖς γὰρ οὐ σὺ πρόσκεισαι μόνη. c

Cicero Tuscul. III, c. 33, *consolatio — usitata — saepe prodest: Non tibi hoc soli: Sophocles* Elec. v. 154, *Οὔτοι σοὶ μούνᾳ, τέκνον, Ἄχος ἐφάνη βροτῶν.* hic semel, saepius *Euripides* usus est hac ratione: Hippol. v. 834, *Οὔ σοι τάδ' ὦ ναξ ἦλθε δὴ μόνῳ κακά.* Alc. 892, 932. Androm. v. 1041. In Med. v. 1017,

Οὔτοι μόνη σὺ σῶν ἀπεζύγης τέκνων·
Κούφως φέρειν χρὴ, θνητὸν ὄντα, συμφοράς.

horum recordatus, qui *Phalaridis* nomine scripsit Epistolas,

Epist. 144, f. οὐ, (L. ὅτι οὐ,) μὰ τὸν Δία, μόνον σὺ τοιαύτης ἀπεσφάλης γυναικὸς, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐκείνη τοιούτου ἐστερήθη ἀνδρός. ἐπεὶ τοίνυν οὔτε πρῶτος, οὔτε μόνος τοιαύτῃ ἐχρήσω συμφορᾷ, λογίζου τὰ ἀνθρώπινα πράως φέρειν.

180 Qui sequuntur in Editione *Barnesii*, p. 473, versus sunt ex
a Ionis dramate, praeter hunc unicum, apud *Pollucem* repertum vii, 178,

Κοίλοις ἐν ἄντροις ἄλυχνος, ὥσπερ θὴρ, μόνος.

quae forsan in Athamanta dici potuerunt: *Hyginus* in argumento dramatis Euripidei f. iv, *Athamas in venatione per insaniam Learchum maiorem filium suum interfecit: at Ino cum minore filio suo Melicerta in mare se deiecit, et Dea est facta.* De matre et filio, divinos honores adeptis, *Euripidis* ex Inone versus, vel *Sophoclis*, praebet *Athenagoras* Legat. pro Christ. c. xxvi, καὶ Ἰνὼ μετὰ τὴν μανίαν — θεὸν δοξάζουσι γεγονέναι,

Πόντου πλάνητες Λευκοθέαν ἐπώνυμον.

καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς,

b *Σεμνὸς Παλαίμων ναυτίλοις κεκλήσεται.*

Vbi *Comicus* Inonis meminit Euripideae Vesp. v. 1405, *Scholiastes*, ex mente forsan *Euripidis* in Inone, Ἰνὼ, inquit, κατὰ χόλον Ἥρας μανεῖσα, ἔῤῥιψεν αὐτὴν εἰς τὴν θάλασσαν, ἅμα τῷ υἱῷ αὐτῆς Μελικέρτῃ. verum tamen, quod addit *Scholiastes*: Εὐριπίδης δ' ἐν Μηδείᾳ φησὶν αὐτόχειρα τῶν δύο παίδων γενομένην, Λεάρχου καὶ Μελικέρτου, αὐτὴν ὕστερον εἰς θάλασσαν ῥίψαι. quae leguntur eadem in Scholiis ad *Euripidis* Medeam v. 1284; locum adscribam *Euripidis*, ut legitur in Cod. Flor. *MS.*

Μίαν δὴ κλύω, μίαν τῶν πάρος
Γυναικῶν ἐν φίλοις χεῖρα βαλεῖν τέκνοις,
Ἰνὼ μανεῖσαν ἐκ θεῶν, ὅθ' ἡ Διὸς
Δάμαρ νιν ἐξέπεμψε δωμάτων ἄλῃ.

et paulo post:

c *Δυοῖν δὲ παίδοιν ξυνθανοῦσ' ἀπόλλυται.*

In diversis Tragoediis aliquoties *Euripides* diversos auctores fuit in fabulis narrandis sequutus; quod eo dico, ne quis hoc etiam utatur argumento in dramate Medeae *Euripidi* abiudicando, quod antiqui Scriptores gravissimi nostro Tragico tribuerunt, quodque illi omnino tribuendum censeo.

CAPVT XVIII. 181

a

In duorum dramatum fragmenta.

Ex Cresphonte versus aliquot apud Strabonem. Meropes dicta, quae Cresphontis fuit uxor, ut Atrei, Aërope. Theodorus, Poëta dictus Aeliano, actor fuit Tragicus. Regis partes tributae tertiarum actoribus. Demosthenis et Ciceronis explanantur loca leni mutatione. Ad illa Tragicae Meropes, verba Polyphontis. Duo fragm. dramatis Melanippes, quam coelesti pon- b
dere Neptunus implevit. Plebis utilis opinio, de rebus humanis in Iovis tabulas relatis, a sapiente Melanippe reiecta. Ciceronis de Furiis sententia egregia. Secundum Eurip. rebus aderat humanis divina Iustitia tacita spectatrix, et tarda quidem, certa tamen scelerum vindex. Stricto iuri sapientibus prudens lenitas interdum videbatur anteponenda. De voce αὐθέντης disputatio satis verbosa, in qua de XXX Tyrannis Athen. nonnulla, tum de Socrate a iudicibus ut sicariis interfecto. Observatio de Euripidis Palamede, sub cuius persona Socrates adumbratus.

In Cresphonte locum videbuntur invenisse tredecim *Euripidis*
versus, quos nobis *Strabo* servavit VIII, p. 563, si praeter c
alia quis contulerit *Pausan.* IV, p. 285, et haec ex *Ennii* Cresphonte apud *Nonium: An inter se sortiunt urbem atque agros?* — In hoc *Euripidis* dramate, Meropes, quam Cresphontes habuit uxorem infortunatissimam, dicta nonnulla *Plutarchus* custodivit, partim bis posita *Barnesio*; nam, quos iam ante dederat, versus infra reposuit p. 529. omisit illuc sine controversia referendum fragmentum, quod praebet *Plutarchus* T. II, p. 998. E. σκόπει καὶ τὴν ἐν τῇ τραγῳδίᾳ Με-

ρόπην, ἐπὶ τὸν υἱὸν αὐτὸν, ὡς φονέα τοῦ υἱοῦ πέλεκυν ἀραμένην, καὶ λέγουσαν, Ὠνητέραν, [leg. e *MSS.*

Ὀσιωτέραν] *δὴ τήνδ' ἐγὼ δίδωμί σοι*
Πληγήν·

ὅσον ἐν τῷ θεάτρῳ κίνημα ποιεῖ, Quem inscia mater parum aberat quin interfecisset, suum esse filium agnovit: *Aristoteles*
182 de Poët. c. XIV, *ἐν τῷ Κρεσφόντῃ ἡ Μερόπη μέλλει τὸν*
a *υἱὸν ἀποκτείνειν, ἀποκτείνει δὲ οὔ, ἀλλ' ἀνεγνώρισεν. Aëropen* Cressam, Atrei uxorem, in scenam produxit *Euripides* in Cressis; in Cresphonte *Meropen,* infortunia sua lamentantem: huius personam sic egisse suspicor coram Alexandro Pheraeo Theodorum actorem Tragicum, ut tyranno lacrymas expresserit: *Aelianus* V. H. XIV, c. 40, *Θεοδώρου τοῦ τῆς τραγῳδίας ποιητοῦ ὑποκρινομένου τὴν Ἀερόπην* (scribendum puto *τὴν Μερόπην*) *σφόδρα ἐμπαθῶς, ὅδε εἰς δάκρυα ἐξέπεσεν.* Quae nonnunquam alios, et virum egregium *J. A. Fabricium* in Bibl. Gr. decepit *Aelianum,* opinor, adpellatio *τραγῳδοῦ,* saepe huic actori nobilissimo data, qua Tragicum credidit Poëtam designatum: hic vero *τραγῳδοποιὸς* dicebatur. Vt histriones Comici *Κωμῳδοὶ, Τραγῳδοὶ* veteribus erant *actores Tragici;* recentiores et *Aelianus* ipsos Poëtas sic dicere non dubitarunt.

Inter actores Tragicos nobilissimos Theodorum recensens *Plutarchus* T. II, p. 348. E. saepius illius meminit, etiam in
b *Πολιτικοῖς παραγγέλμασι,* p. 816. F. his notatu dignissimis: *τὸν μὲν ἐν τραγῳδίᾳ πρωταγωνιστὴν, Θεόδωρον ἢ Πῶλον ὄντα, μισθωτῷ, τῷ τὰ τρίτα λέγοντι, πολλάκις ἕπεσθαι καὶ προσδιαλέγεσθαι ταπεινῶς, ἂν ἐκεῖνος ἔχῃ τὸ διάδημα καὶ τὸ σκῆπτρον.* respicit ibi *Plutarch.* locum *Demosth.* de Falsa Legat. p. 253, §. 445. nec *Valesio* neque *Tayloro* satis, opinor, intellectum: *ἐν πᾶσι δράμασι τοῖς τραγικοῖς ἐξαίρετόν ἐστιν ὥσπερ γέρας τι τοῖς τριταγωνισταῖς, τὸ τοὺς τυράννους καὶ τοὺς τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι.* corrigatur, *τὸ τούτους* (nempe *τοὺς τριταγωνιστὰς*) *τυράννους καὶ τὰ σκῆπτρα ἔχοντας εἰσιέναι.* conf. *Plutarch.* Lysandro p. 446. D. Cur autem partes Regis in Tragoediis datae fuerint tertiarum partium actoribus tradit in *Scholiis* ad h. l. *Demosthenis ὁ τὰς θεατρικὰς ἱστορίας συγγράψας·* fuit is, ni fallor, *Asclepiades* in Tragodumenis. His commode succedent ista *Ciceronis* Divinatione in Q. Caecil. Orat. I, I, p. 325, *Vt in actoribus Graecis fieri videmus, saepe illum, qui est secundarum aut tertiarum par-*
c *tium, quum possit aliquanto clarius dicere, quam ipse primarum, multum submittere, ut ille princeps quam maxime excel-*

lat. In his *actores Graeci* iam displicuisse videntur *Asconio*; scripsisse suspicor *Ciceronem: Vt in actoribus Tragicis fieri videmus*, — nam Graeci fuerint actores an Latini, nihil ad rem faciebat determinasse: Latine loquentes videbant audiebantque Romani; et hos potius intellexisse *Cicero* videbitur legenti Tuscul. I, c. 44. de Off. I, c. 31. Orator. c. 31. Tragicos actores designari non Comicos monstrant et verba *Demosthenis*, *Plutarchi*, et ipsius *Ciceronis*, non vitae quotidianae speculo, sed Tragoediae congrua magnificentiae. Vtrumque locum praeter alia *H. Valesius* adhibuit in Notas *Mauss.* ad *Harpocr.* p. 293, 294. conf. *J. F. Gronovii* Observ. in Script. Eccles. c. 25, p. 285. et *Jo. Taylor.* in *Demosth.* T. II, p. 354.

Nisi nobis in hoc scribendi genere liberrimo emansoribus esse liceret, ista nimium abire faterer ab *Euripidis* in Cres- 183
phonte Merope, cuius ad Polyphontem dictum, Criticis an- a
tiquis vexatum, egregie tuetur *A. Gellius* N. A. VII, c. 3,

Εἰ γάρ σ᾽ ἔμελλεν, ὥς σὺ φῄς, κτείνειν πόσις,
Χρῆν καὶ σὲ μέλλειν, ἕως χρόνος δῆθεν παρῆν.

Duas literas adieci vulgatis, *Χρὴ* — et *ὡς*· posuique *Χρῆν*, et *ἕως*, hoc tamen in unam syllabam contrahendum pronuncianti: *tu quoque tamdiu cessare debueras a caede, usque dum tempus scilicet illud adesset*; quo frater, quod fingis, consilium exsequi aggrederetur: miror, quae de Graecis, *ὡς χρόνος δῆθεν παρῆν*, Latina fecit vir Clar. *cum occasio non esset omnino tibi defutura.*

Eiusdem Meropes ad patrem Cypselum argumentationem ex *Ennii* nobis Cresphonte, probabiliter Euripideo, dedit
Auctor Rhetoricorum ad Herenn. II, c. 24, b

Iniuria abs te afficior indigna, pater;
Nam, si improbum Cresphontem existimaveras,
Cur me huic locabas nuptiis? sin est probus;
Cur talem invitum invitam cogis linquere?

Supersunt, praeter ceteros, quinque versus *Ennii*, quibus quatuor Euripideos, verbum de verbo propemodum, expressit. — Fratris viduae scelus suum excusantis Polyphontis, ut suspicor, verba sunt, quae nobis e Cresphonte dedit *Schol.* in *Eurip.* Med. v. 85,

Ἐκεῖνο γὰρ πέπονθ᾽, ὅπερ πάντες βροτοί,
Φιλῶν μάλιστ᾽ ἐμαυτὸν οὐκ αἰσχύνομαι;

quam sententiam *Victorius* attigit V. L. xiii, c. 6, cum simi- c
libus dictis comparavit *Gataker.* in *M. Antonin.* XII, 4.

Duo tantum attingam e fragmentis dramatis Melanippes: hoc, *Grotium* sequutus, ordine tertium posuit *Barnesius*:

εἰ δὲ παρθένος
Φθαρεῖσά γ' ἐξέθηκέ τις τὰ παιδία,

petitum ex *Dionys. Halic.* Arte Rhetor. p. 103. illic *Dionysio*, vel cuicunque demum, scripta comparanti ad pag. 185, mihi videtur ad patrem Tragica dixisse Melanippe:

εἰ δὲ παρθένος
Φθαρεῖσά γ' ἐξέθηκεν εἰς βουφόρβια,
Φοβουμένη τὸν πατέρα, σὺ δράσεις φόνον;

184 his scriptis Clar. *Toupium* vidi Emend. in *Suid.* III, p. 21,
a Euripidea paulo aliter constituisse.

Quos ex Neptuno conceperat infantes inter armenta posuerat Melanippe; inter vaccas repertos stulte pater puellae Desmontes monstra credidit: mortem filiolorum ut averteret, ista patri dixit Melanippe. *Dionysius* p. 85, 25, ὁ (σχηματισμὸς) τῆς Μελανίππης, τίς (legerim, ὅτι τίς) τὰ παιδία ἐξέθηκεν εἰς τὰ τοῦ πατρὸς βουφόρβια. p. 108, 6, ἡ δὲ Μελανίππη ἐπαιδεύθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος· γέγονε δὲ ταύτῃ παιδία· ἐξέθηκε δὲ αὐτὰ εἰς τὰ τοῦ πατρὸς βουφόρβια· etc. vitiosum est ἐπαιδεύθη· non longe recedit ἐπλήσθη μὲν ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος. Ingeniosa est doctissimi *Toupii* coniectura III, p. 20, qua legit ἐπαιδώθη· meo tamen iudicio ne *Callimacheum* quidem παιδοῦσα, tanquam insolens, adhibuisset *Dionysius*; ut illa, βουφόρβια, vocem servavit *Euripidis*, sic et πλησθῆναι hac in re suspicor adhibitum Tragico de Neptuno, qui puellam vitiatam impleverit κύματος θεοσπόρου,
b cuius γέμουσαν, ἐκ Ποσειδῶνος δηλαδὴ, teste *Eustathio* ad
Od. *I*, p. 371, 46, dixerat Alopen *Euripides* in Cercyone:

Coelesti tumidus pondere venter erat,

Ovid. Fast. III, 42. Eiusdem Alopes Euripideae, a Neptuno, postquam Deus libidinem expleverat, se neglectam questae haec nobis verba servavit *Eustathius* in Od. *Φ*, p. 749, 6, simplicitate sua pervenusta:

Πλήσας δὲ νηδὺν οὐδ' ὄναρ κατ' εὐφρόνην
Φίλοις ἔδειξεν αὐτόν.

Sunt etiam voces Euripideae βουφορβός, βουφορβεῖν, βουφόρβια, in Iph. in Taur. v. 237, Alc. v. 8, v. 1031.

Alterum dramatis Melanippes fragmentum generis est diversissimi; quo sapientiae civibus non valde fructuosae speci-

men prabuit *Euripides*. Atticam quoque plebem utilis ista continebat superstitio, qua credebant inter homines oculis humanis non spectabiles versari rerum laudabilium inspectores, scelerumque spectatrices et vindices, qui quaeve bonorum malorumque nomina referrent ad suum Imperatorem Iovem, suis quaeque tabulis inscribenda. Qui Prologum agit in *Plauti* Rudente Arcturus v. 13, c

Qui falsas lites falsis testimoniis
Petunt; quique in iure abiurant pecuniam;
Eorum referimus nomina exscripta ad Iovem.

v. 21,

Bonos in aliis tabulis exscriptos habet.

Dum nomina factaque hominum in tabulas inscribi curabat Iupiter, dicitur illa ἀπογράφεσθαι, vid. in *Herodotum* a me notata P. 400, et a Clar. *Jo. Aug. Ernesto* in *Callim.* h. Cerer. v. 47. Sed Pater Optimus Max. tardus ad vindictam, non nisi sceleribus conduplicatis, tabulas illas suas pelliceas evolvebat: hac mente suspicor *Aeschylum*, aliumve Tragicum veterem scripsisse senarium, qui vim obtinuit proverbii, 185 a

Ὁ Ζεὺς κατεῖδε χρόνιος εἰς τὰς διφθέρας·

postea pellibus pugillares et libros substituerunt: de teste veraci proverbium habet *Lucianus* de Merc. Cond. T. I, p. 667, ἐκ τῶν Διὸς δέλτων ὁ μάρτυς. Hoc velut populare figmentum *Euripidis* Philosophia reiecit Melanippe in *Stobaei* Excerptis de Rer. Nat. *Grot.* p. 121,

Δοκεῖτε, πηδᾶν τἀδικήματ' εἰς θεοὺς
Πτεροῖσι, κἄπειτ' ἐν Διὸς δέλτων πτυχαῖς b
Γράφειν τιν' αὐτὰ, Ζῆνα δ', εἰσορῶντά νιν,
Θνητοῖς δικάζειν;

quae proxima sequuntur,

οὐδ' ἅπας ἂν οὐρανὸς,
Διὸς γράφοντος τὰς βροτῶν ἁμαρτίας,
Ἐξαρκέσειεν·

comparari possunt cum his apud Auctorem Philopatridis (*Lucian.* T. III) p. 603, v. 38, πολλούς γε γραφέας φὴς ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς ἅπαντα ἀπογράφεσθαι. dixerat ibidem Triephon p. 599, ἔστιν ἐν οὐρανῷ βλέπων δικαίους τε κἀδίκους, καὶ ἐν βίβλοις τὰς πράξεις ἀπογραφόμενος. haec quem in finem scripta sint neminem latet. Nec tamen impias opiniones in vulgus serere voluit *Euripides*; sed qua mente sapienter et animose c *Cicero* scripsit Orat. in L. Pison. c. 20, *Nolite — putare, —*

ut in scena videtis, homines consceleratos impulsu Deorum terreri Furiarum taedis ardentibus: sua quemque fraus, suum facinus, suum scelus, sua audacia de sanitate ac mente deturbat: hae sunt impiorum furiae, hae flammae, hae faces. horum, ut opinor, recordatus *Quinctilian.* Declam. CCCXIV. p. 623, non tamen sine causa traditum putat, *eos, qui aliquid commiserunt scelus, Furiis agitari, et per totum orbem agi: ut nomina,* inquit, *mentita sit* (sic scribendum, *sit, vetus aetas* nempe,) *ut aliquid fabulae affingant, ab aliquo tamen exemplo ista experimenta venerunt.* Tabulas in coelo fictas repellens *Euripides*, statuit tamen rebus humanis Iustitiam adesse facinorum spectatricem, quae, mortalium oculis non nisi mentis spectabilis, omnia videret, et, tacito lentoque gressu scelera-
186 tos sequuta, poenae tandem gravitate tarditatem suam com-
a pensaret. hunc ipsum locum, quem tractavi, sic claudit Melanippe:

ἀλλ' ἡ Δίκη
'Ενταῦθα ποῦ 'στιν ἐγγὺς, εἰ βούλεσθ' ὁρᾷν.

nihil in his me quidem offendit: quos enim alloquuta primum, *Δοκεῖτε*, *Nolite putare*, vel *Putatisne* potius, — ad eosdem nunc, *εἰ*, inquit, *βούλεσθ' ὁρᾷν· si vultis* illam, oculis nempe mentis, *intueri*, *hic praesens* adesse deprehendetur *Iustitia:* ingeniose tamen amicus quidam meus corrigere tentabat, *εἰ κοὐκ ἔσθ' ὁρᾷν·* proferens ex *Stob.* Ecl. *Grot.* p. 123, versum Ὁρᾷς Δίκην ἄναυδον οὐχ ὁρωμένην· et ex p. 127, Ἡ δ' ἐγγύς ἐστιν· οὐχ ὁρωμένη δ' ὁρᾷ· haec *Euripidis*, *Aeschyli* sunt priora apud *Theophil.* ad Autol. II, p. 256.

De Iustitia divina, tarda, certa tamen, scelerum vindice,
b locus est *Euripidis* e perdito dramate peregregius apud *Plutarch.* de Sera Numinis vindicta p. 549. A. et *Stobaeum* Ecl. *Grot.* p. 121, 123, his inter se collatis corrigendus, et forte versu *Euripidis*, alibi lecto, sic augendus:

Οὔ τοι προσελθοῦσ' ἡ Δίκη σε, μὴ τρέσῃς,
Παίσει πρὸς ἧπαρ, οὐδὲ τῶν ἄλλων βροτῶν
Τὸν ἄδικον· ἀλλὰ σῖγα, καὶ βραδεῖ ποδὶ
Στείχουσα μάρπτει τοὺς κακοὺς ἀεὶ βροτῶν,
Ὅταν σχολὴν ἄγουσα τυγχάνῃ, Δίκη.

huc pertinet etiam, alium in usum adhibitus, in Oreste versus 420;

Μέλλει· τὸ θεῖον δ' ἐστὶ τοιοῦτον φύσει.

de Deo *Euripides* Troad. v. 887.

πάντα γὰρ, δι' ἀψόφου c
Βαίνων κελεύθου, κατὰ δίκην τὰ θνήτ' ἄγεις.

Raro antecedentem scelestum
Deseruit pede Poena claudo,

Horat. III, Od. II, 32.

Sera tamen tacitis Poena venit pedibus,

Tibull. I, El. X, 4, βραδεῖ ποδὶ, vel δι' ἀψόφου κελεύθου. *Themistio* feliciter Euripidea restituit *Jo. Toupius* Emend. in *Suid.* ad *Δίκης* ὀφθαλμός. *Aeschyli* locum Noster expressit, quem apud *Theophilum Antiochen. Theod. Canter.* iam emendavit V. L. I, c. 4. Versum proverbialem ore vulgi tritum praebet *Sextus Empir.* p. 279,

Ὀψὲ Θεῶν ἀλέουσι μύλοι, ἀλέουσι δὲ λεπτά.

In *Stobaei* laudato Tit. sic vulgavit primus ex Cod. *MS.* 187
Grotius hos *Euripidis* e perdita Tragoediae versus p. 125, a

Συγγνώμονάς τοι τοὺς θεοὺς εἶναι δοκεῖ,
Ὅταν τις ὅρκῳ θάνατον ἐκφυγεῖν θέλῃ,
Ἢ δεσμὸν, ἢ βίαια πολεμίων κακὰ,
Ἢ παισὶν αὐθένταισι κοινωνῇ δόμων·
Ἢ τ' ἄρα θνητῶν εἰσὶν ἀσυνετώτεροι,
Ἢ τἀπιεικῆ πρόσθεν ἡγοῦνται δίκης,

horum tres priores tamen iam ante legebantur paulo aliter scripti in *Stobaei* Floril. *Gesn.* p. 197, 37. *Grot.* p. 123. hinc excerpti inter *Barnes.* p. 507, 102, quibus tres reliquos adiiciendos *Heathius* monuit p. 184. B. Vt sint isti versus sincere scripti, tribus certe reliquis insunt mendosa: ex quarto quae Latina fecit *Grotius, Vel una dominis tecta quos pueris habent,* b nullam admittunt his accommodam sententiam: corrigens ista vir Clar. convertit: *Aut filios homicidas in domus receperit: filii* sint an *patres* nihil interérat: cum homicidis sub eodem tecto, aut in eadem esse navi, nefas arbitrabantur. Fac scriptum ἢ πᾶσιν· facilis est mutatio in ἢ τοῖσιν αὐθ. Sequenti versu scribendum Euripideo more Ἦτ' ἄρα — último, Εἰ τἀπιεικῆ. Sic itaque hos versus reficiendos arbitror,

Συγγνώμονάς τοι τοὺς θεοὺς εἶναι δοκεῖς,
Ὅταν τις ὅρκῳ θάνατον ἐκφεύγειν θέλῃ,
Ἢ δεσμὸν, ἢ βίαια πολεμίων κακὰ,
Ἢ τοῖσιν αὐθένταισι κοινωνῇ δόμων;
Ἦτ' ἄρα θνητῶν εἰσὶν ἀσυνετώτεροι,
Εἰ τἀπιεικῆ πρόσθεν ἡγοῦνται δίκης.

c *Si quis periurio mortem evitare studet, aut carcerem, vel tristia belli mala; aut cum homicidis sub eodem versatur tecto; huiccine tu Deos esse putas ad condonandum faciles? Sunt profecto mortalibus Dii minus sapientes, si iuri et aequo nimiam lenitatem anteponunt.* hic enim opponuntur τἀπιεικῆ τῇ δίκῃ, ut alibi opponit *aequitatem stricto iuri;* τοὐπιεικὲς καὶ τὴν χάριν τῇ ἁπλῶς δίκῃ, sive noster Tragicus, seu, quod credere malim, *Sophocles* (ob Plutarchea T. II, p. 761. F. facile emendanda) apud *Clem. Alex.* Strom. II, p. 494, 9, ubi Orcus, *Illacrymabilis Horatio;* ἄσπονδος θεὸς, *Eurip.* Alcest. v. 424, cuius

Panditur ad nullas ianua nigra preces,

Propert. IV, El. XI, 2,

οὔτε τοὐπιεικὲς, οὔτε τὴν χάριν
Ἤιδει· μόνον δ' ἔστεργε τὴν ἁπλῶς δίκην.

188 a sic Cato Vticensis, iustitiae rigidae satelles, dicitur τὸ περὶ τὴν δικαιοσύνην ἀτενὲς, καὶ ἄκαμπτον εἰς ἐπιείκειαν καὶ χάριν, ὑπερηγαπηκὼς, *Plutarcho* T. I, p. 761. D. Erat tamen boni Regis ac iudicis persona dignius τὸ ἐπιεικὲς δίκαιον, τὴν αὐστηρὰν τῶν νόμων φωνὴν παραμυθούμενον, Magistratibus prudenter, neque inter Graecos frustra, commendatum a *Sopatro Stobaei* p. 314, 2. et eiusdem *Diotogeni* p. 331, 45, Rex bonus dicitur futurus, δίκαιός τε ὢν, καὶ ἐπιεικὴς καὶ εὐγνώμων· et v. 54, ἃ ἐπιείκηα καὶ εὐγνωμοσύνα πάρεδροί τινες — τᾶς δικαιοσύνας, ἃ μὲν τὸ ἀπότομον τᾶς βλάβας μαλθαίνοισα, ἃ δὲ τοῖς ἐπὶ ποσὸν ἀμπλακίσκουσι συγγνώμας ἀπομερίζουσα. eamdem rationem probabant Socrates, *Plato, Aristoteles:* hic vero ferme loquitur personae serviens *Euripides*, ut postea solebant Stoici, suum sapientem ἐπιεικῆ esse negantes. Sed, nostro nos modulo metientes, minutas potius lectionum varietates persequamur. Scribendum censui:

b Ἦτ' ἆρα θνητῶν εἰσὶν ἀσυνετώτεροι,
Εἰ τἀπιεικῆ πρόσθεν ἡγοῦνται δίκης.

utrumque ex *Euripidis* more; de quo nonnulla scripta sunt in hunc locum Hippol. v. 480,

Ἦτ' ἆρά γ' ὀψέ γ' ἄνδρες ἐξεύροιεν ἂν,
Εἰ μὴ γυναῖκες μηχανὰς εὑρήσομεν.

Pro Οὔτ' ἆρ', Iphig. in Aul. loco nostri simillimo, scribendum puto v. 1189,

Ἦτ' ἆρ' ἀσυνέτους τοὺς θεοὺς ἡγοίμεθ' ἂν,
Εἰ τοῖσιν αὐθένταισιν εὖ φρονήσομεν.

ultimum verbum vitiosum arbitror: *εὔφρονες γένοιντ'*, aut
simile quidpiam, ad Deos referendum, sensus loci postulare
videtur, qui commodum praebet, quod *Euripidis* versu prae-
cedenti restitui: c

Ἢ τοῖσιν αὐθένταισι κοινωνῇ δόμων.

Domini, *δεσπόται*, et *αὐτονόμοι*, quibus licebat *αὐτο-
δικεῖν*, *auctores* etiam, recentioribus *αὐθένται* dicebantur et
αὐθεντεῖν· veteribus istis Atticis, qui florente republica Grae-
corum viguerunt, ut equidem puto, nusquam: his vel sui
vel aliorum *interfectores αὐθένται* vocabantur: locum *Euri-
pidis*, qui potuerat obmoveri, (vid. Observ. Miscell. v, 1,
p. 109. et *Jo. Alberti* ad *Hesych.* in *Αὐθέντης*) emendavit
egregius Criticus *Jer. Marklandus* in Suppl. *Eurip.* v. 442.
Recte *Thomas M.* in v. *Δεσποτεία*, — *Αὐθεντία*, inquit,
*παρ' οὐδενὶ τῶν δοκίμων ῥητόρων εὕρηται ἐπὶ τοῦ τῆς δεσπο-
τείας ὀνόματος· — τὸ γὰρ Αὐθέντης οἱ παλαιοὶ ἐπὶ τοῦ φο-
νέως τάττουσιν.* Sed ne hoc quidem sensu veteribus Atticis
valde vox fuit frequentata, si bene memini, nunquam ad-
hibita *Demostheni*, nunquam *Isocrati*; *sui ipsius interfecto-* 189
rem frequenter appellantibus *αὐτόχειρα*. miror adeoque vul- a
gata nobis in *Harpocrationis* Lex. *Αὐθέντης*, *ὁ αὐτόχειρ*, *ἢ
ὁ αὐτὸν ἀναιρῶν· διὸ παρ' Ἰσοκράτει αὐθέντης·* Mallem scrip-
sisset ut veriora, *Αὐθέντης*, *ὁ αὐτόχειρ*, *ἢ ἑαυτὸν ἀναιρῶν*,
παρ' Ἀντιφῶντι· διὸ παρὰ Σοφοκλεῖ, *αὐτοέντης*. certe, teste
Phrynicho in Soph. Appar. *Σοφοκλῆς λύσας τοὔνομα αὐτοέντης
εἶπεν.* conf. *Eustath.* Il. *E*, p. 397, 8. sed ille Laïi inter-
fectores *αὐτοέντας* dicit Oed. Tyr. v. 107. Vnus oratorum
Antiphon τὸν αὐτόχειρα plus semel dixit *αὐθέντην*· cui hoc
ipsum restituendum Orat. VIII, p. 122, 44, *ὀῤῥωδῶ μὴ οὐ
μόνον τῆς χρείας τοῦ παιδὸς ἀποστερηθῶ*, *ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν
προκαταγνωσθέντα ὑφ' ὑμῶν ἐπίδω αὐτόν.* corrigendum est,
ἀλλὰ καὶ αὐθέντην προσκαταγνωσθέντα —. *sed et metuo*, *ne
insuper illum videam a vobis condemnatum tanquam sui ipsius
interfectorem*: conferatur accusatio in fine p. 120. et p. 123,
4. — *Αὐθέντης* eodem sensu legitur p. 123, 39. 125, 4, 6.
P. 124, 17, respondens ad ista priora, *σχετλιάζει*, inquit, b
κακῶς ἀκούειν φάσκων τὸν παῖδα, *εἰ μήτε ἀκοντίσας μήτε
πονήσας αὐθέντης ὢν ἀποδέδεικται·* in his, pro *μήτε πονή-
σας*, scribendum arbitror *μήτ' ἐπινοήσας*, scil. *ἀκοντίσαι*· ut
p. 123, 2, dixit *οὔτε ψαύσαντα τοῦ ἀκοντίου*, *οὔτε ἐπινοή-
σαντα ἀκοντίσαι.* De *homicida* in genere semel adhibuit *An-
tiphon* Orat. de caede Herodis pag. 180, 31, *ὁ διώκων τὴν
δίκην τοῦ φόνου ἵνα μὴ ὁμωρόφιος γένηται τῷ αὐθέντῃ· ne*

actor cum homicida sub eodem esset tecto, sive scelerati con-
tage pollueretur: hoc esset *Euripidi*, μή — τοῖσιν αὐθένταισι
κοινωνῇ δόμων. *Antiphontis* ultima *Spanhemius* attigit in
Callim. h. Cereris v. 118, notatis quaedam adiecit apposita
Jacob. Elsnerus Observ. S. in Evang. *Matthaei* VIII, 8. —
Quod praeterea scribit *Harpocration* in v. Αὐθέντης, *Ly-*
siam in oratione quadam sua, nobis perdita, vocem sibi quo-
dam peculiari modo, ἰδίως, posuisse de XXX Tyrannis, καί-
τοι δι' ἑτέρων εἰργάζοντο τοὺς φόνους· attendenti nemini mi-
c rum videbitur. Αὐθένται, *percussores* et *sicarii*, dici pote-
rant qui per carnifices suos tot centenos cives intra paucos
menses e medio sustulerunt: *caedis* enim *auctores* non minus
fuerunt, quam si suis ipsi manibus patrassent. *Heraclit.* in
Allegor. *Homer.* p. 434, οἱ νομοθέται, inquit, τοὺς πατρο-
τύπτας χειροκοποῦσι. Persarum Rex, Τιθραύστην κατάπεμ-
ψας, ἀποτέμνει αὐτοῦ (Tissaphernis) τὴν κεφαλήν, *Xeno-*
phon Ἑλλ. III, p. 293, 30. qui de his ipsis XXX tyrannis sub
persona Cleocriti, L. II histor. Graec. p. 278, 21. ὀλίγου
δεῖν, ait, πλείους ἀπεκτόνασιν Ἀθηναίων ἐν ὀκτὼ μησίν, ἢ
πάντες Πελοποννήσιοι, δέκα ἔτη πολεμοῦντες. Secundum *Se-*
necam de Tranquill. c. III, p. 352, *mille trecentos cives, opti-*
mum quemque, occiderunt: mille quadringentos, *Diogen.*
Laërt. VII, 5. quinimo mille quingentos ἀκρίτους interfecisse
non uno loco dicuntur *Isocrati* et *Aeschini*; huic de mala
Legat. p. 38, 15. contra Ctesiph. p. 87, 20, *Isocrati* in
Areop. p. 153. C. contra Lochit. p. 397. D. hic nihil vetabat
190 omnia loca adnotasse, partim tantum designata Praeceptori-
a bus meis, *Ti. Hemsterh.* ad *Schol.* in *Aristoph* Plut. p. 440.
P. Wesseling. ad *Diodor.* Sic. T. I, p. 643. ubi hanc histo-
riae particulam attigerunt. Viros aliquot primarios, quos per-
cussores isti sustulere, recenset *Jo. Taylor* V. C. in *Lysiae*
vita p. XLVII. — Horum impotenti dominationi, quantum
poterat, obluctatus Socrates illud quidem evasit incendium;
sed, anno post eiectos Tyrannos duodecimo, ab eodem isto
populo, cuius iura fuerat et libertatem contra tyrannos tui-
tus, insons morti fuit damnatus: de Socrate *Dion Chrys.* Or.
XLI, p. 507. A. B. ἐν μὲν τῇ τυραννίδι τῶν τριάκοντα ἔπραττε
b πάντα ὑπὲρ τοῦ δήμου· — ἀλλ' ὅμως ὑπὸ τοῦ δήμου, δι' ὃν
ἐκινδύνευεν, ὕστερον εὖ πράττοντος, διαβληθεὶς ὑπὸ συκο-
φαντῶν τινῶν, ἀπέθανεν. In Socratem itaque peiores istis
triginta sicariis in libera republica iudices Atticos, eadem
voce, qua tyrannos istos *Lysias*, αὐθέντας dixerat, ni fallor,
Aristippus, seu qui sub eius nomine scripsit epistolam XVI
inter Socraticas: ἀνεχωρήσατε πάντες ἀπ' Ἀθηνῶν οἱ Σωκρά-

τους ἐρασταὶ — δεδιότες μή τι ἐφ' ὑμᾶς ἔλθοι τῶν αὐτῶν ἄν, Corrigo, τῶν αὐθεντᾶν. *veriti, ne quid et vobis eveniat a sicariis.* Quae quidem in istis Epistolis *Aristippi* nomen praeferunt, Dorice scriptae, IX, XI, XIII, XVI, nihil, quantum memini, continent indignum *Aristippi* persona; sed eidem inscriptam Epistolam XXVII, velut ad Areten filiam datam, qualem tamen memorat *Diogen. Laërt.* II, 84, in qua nulla sunt Dorismi vestigia, illam tanquam spuriam reiicio, nec tamen omnes cum praestantissimo sane viro *Jo. Pearsono* Vind. *Ignat.* p. 361.

Non adeo haec remota sunt, quam prima specie videbuntur, a reliquiis perditarum *Euripidis* Tragoediarum, si Palamedis dramate sub huius persona Socratem nobis expinxit, iam tum, cum illud prima vice ageretur *Euripidis* drama, sycophantarum Atticorum saepe calumniis vexatum, atque in Attico theatro splendidis *Aristophanis* mendaciis tur- c
piter agitatum: docuit enim suas Nubes mordacissimus Comicus, in Socratis contumeliam scriptas, Olymp LXXXIX, anno 1; octo demum annis post actas primum illius Nubes, suum drama Palamedem *Euripides* in certamen duxit, Olymp. XCI, a. 1. Quod dicebam tametsi mihi quidem videatur verisimillimum, non potuit tamen *Euripides* hoc in dramate sub fictis personis exprobrare civibus suis immane scelus in Socrate necando commissum. Ista nihilominus; oppresso calumniis Ulyssis et aliorum Palamede, in *Euripidis* Palamede cantata sunt a choro:

'Εκάνετ', ἐκάνετε τὰν
Πάνσοφον, ὦ Δαναοὶ,
Τὰν οὐδέν' ἀλγύνουσαν
'Αηδόνα Μουσᾶν, 191
Τῶν Ἑλλάνων τὸν ἄριστον. a

vid. in *Eurip.* Phoen. notata p. 112. Et his auditis, intellecto quid vellet indicatum Poëta, fertur totum theatrum illacrymasse: ista, sed ex incerto rumore, narrantur in argumento Busiridis Encomii *Isocratei*: καὶ νοήσαν τὸ θέατρον ἅπαν ἐδάκρυσε, διότι περὶ Σωκράτους ᾐνίττετο. Atheniensibus in Palamede Socratis mortem exprobrasse, censuit et *Diogenes Laërtius*; nam narratis, quae illam sunt Athenis consequuta, L. II, 44, Εὐριπίδης δὲ, inquit, καὶ ὀνειδίζει αὐτοῖς ἐν τῷ Παλαμήδει λέγων, 'Εκάνετ', ἐκάνετε τὰν Πάνσοφον etc. sed quod mox addit *Diogenes*, Φιλόχορος δέ φησι, προτελευτῆσαι τὸν Εὐριπίδην τοῦ Σωκράτους, verissimum atique: Philochorus sub Archonte Callia mortem adnotaverat b

Euripidis; illam Socratis, octennio post sub Lachete: si quid in hoc genere certum, planissime constat, *Euripidem* rebus humanis ereptum Olymp. XCIII, anno 1; Socratem demum Ol. XCV, 1. hoc a *Jo. Meursio*, *J. Pearsono* Vind. *Ignat.* p. 361, aliisque demonstratum neque *Sam. Petitus* negare potuit Miscell. 1, c. XIII. In historia levem errorem commisit Cl. *Sallierius dans les Memoires de Litt. de L'Acad. R.* T. VI, p. 388. Sed quam *Petitus* illic iniit rationem, ut post mortem Socratis acta videretur Tragoedia Palamedes, perpaucis probatam arbitror: mihi sic videtur; *Euripidi*, qui Attica noverat civium suorum ingenia, dum drama conderet Palamedis, obversatum prae ceteris amicum suum Socratem; forsan etiam quae postea demum evenerunt, ut erat in rebus humanis perspicax, partim praevisa. Sed si verum est, toto theatro lacrymas fuisse profusas, dum ageretur Palamedes, atque ista, quae posui, flebilibus modis canerentur, hoc evenisse suspicor, quum post mortem Socratis *Euripidis* repraesentaretur Palamedes.

192

CAPVT XIX.

In octo dramatum reliquias.

Ex Tragoediis dicta quaedam Ciceronis ad Atticum. Additamenta hic illic Ciceronis verbis olim videntur interiecta. Ad Oedipum fragmenta quaedam relata. Οἰδίπους de felice coniectore. Sphinx, οὐρὰν ὑπίλασ', erat versicolor. de Iride verba Anaxagorae et Xenophanis proferuntur ex MSS. Ex oratione soluta versus efformasse Grotium. Oedipum Euripidis ἐξωμμάτωσαν famuli Polybi. Exoculati Phineus et filii, Φινεῖδαι. Ἐξωμμάτωται, oculatus factus est, Aristophani. Talia dari etiam apud Latinos. Ex Oeneo quaedam et Pirithoo. Notitia Codicis Stobaei Leid. ex quo nomina quaedam dramatum eruuntur etc. et emendate scripti versus Phanoclis. De Glauco Minoïde extincto in dolio

melle pleno. Ex Eurip. Polyido versus aliquot ex MS. proferuntur, quibus augur ex artis disciplina loquitur. Κυματότροφος et similia vi passiva. Aliud dramatis fragm. ex MS. Suis quaedam personis attributa. Ex Rhadamantho quaedam et Syleo; ex hoc Satyrico dramate dictum iocosum. Ξύλον usu rariori positum. Loca veterum indicantur qui dictum alludunt ex Stheneboea, Amor poëtam vel facit vel invenit.

Perditae Tragoediae videtur esse fragmentum in *Ciceronis* 1) ad Atticum Epist. 3 libri VII,

> *ποῦ σκάφος*
> *Τὸ τῶν Ἀτρειδῶν;*

---

1) Sunt et in istis ad Atticum Epistolis alia perditarum Tragoediarum fragmenta: Sophoclea videntur L. XIV, Ep. XXII,

> *Ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τόνδ' ἀπωθοῦνται ψόγον.*

L. XV, Ep. XI, partim repetita L. XVI, Ep. VI,

> *Ἡ δεῦρ' ὁδός σοι τί δύναται νῦν θεοπρόπει;*

Sophocleis praesertim delectabatur Atticus: *Cicero* L. II 193
Ep. VII, *cupio istorum naufragia ex terra intueri, cupio, ut ait tuus amicus Sophocles, κἂν ὑπὸ στέγῃ Πυκνᾶς ἀκούειν ψεκάδος·* quibus commodum *A. Schottus* utitur ad *Zenob.* Cent. III, Pr. 95, *Ἐξάντης λεύσσω τὸν ἐμὸν* (sic scribendum) *κακὸν ἄλλον ἔχοντα. Sophoclis* versus e Tympanistis, qui leguntur in *Stobaeo Gesn.* p. 194
377, 5, et *Grotii* p. 227, vitiati, *Τί τούτου χάρμα* etc. nihil vetat hic emendatos posuisse:

> *Τί τοῦδε χάρμα μεῖζον ἂν λάβοις ποτὲ*
> *Τοῦ γῆς ἐπιψαύσαντα κἂν ὑπὸ στέγῃ*
> *Πυκνῆς ἀκοῦσαι ψεκάδος εὐδούσῃ φρενί;*

Cum Attico suo, qui, *Cornelio* teste, *sic Graece loquebatur, ut Athenis natus videretur*, toties Graece *loquutum* huiccine *Ciceronem* crederemus vocem *γλίσχρως* Latinâ *minutatim* interpretatum L. XVI, Ep. I, p. 702? Ne ad haec quidem *Pindari*, *Πότερον δίκας τεῖχος ὕψιον*,

193 Aliud etiam arbitror in Epist. quarta latere L. vi, qua, cum
a dixerat Attico scripturum se *μυστικώτερον*, nonnulla de uxoris suae liberto loquutus *ἐν αἰνιγμοῖς*, ista dedisse censetur: *δέδοικα δή, μήτι νοήσῃς. εἷς δή πού τοῦτο δὴ περισκεψάμενος τὰ λοιπὰ ἐξασφαλίσαι.* Vltima ne nobis quidem obscura sunt, si ad praecedentes hinc abstractae referantur voces, *εἷς δή που·* in quibus facile mecum Lector detegat nomen *Οἰδίπου·* Tragici veteris, ut, puto, verba sunt:

δέδοικα δή,
Μή τοι νοήσῃς, Οἰδίπου·

vereor sane ne rem intelligas Oedipe: hariolor autem ex *Euripidis* Oedipode verba fuisse Iocastae. In ista *Ciceronis* quadrat *Plauti* dictum Poen. I, III, 34, *isti quidem hercle orationi Oedipo Opus est coniectore, qui Sphingi interpres fuit.*

L. XIII, Ep. XXXVIII, adiecisset ista: *id est, utrum aperte hominem asperner et respuam.* Ad Romanorum scribens doctissimum *Varronem* Epist. ad Fam. IX, Ep. I, *Scito — me — redisse cum veteribus amicis nostris in gratiam;* his non utique interiecisset, *id est cum libris.* Scripserat, opinor, Servius Sulpicius ad *Ciceronem* (L. IV, Ep. V, p. 195.) *Noli te oblivisci Ciceronem esse; neque imitare malos medicos* etc. quae vulgantur his interiecta, *et eum qui aliis consueris praecipere et dare consilium*, mihi literatoris esse videntur, qui vim nominis iuvenibus explicabat. His in Catone Majore c. XIII, p. 420, *divine enim Plato escam malorum voluptatem*
195 *appellat*, subiecta, *quod ea videlicet homines capiantur, ut hamo pisces*, equidem reiecerim, ut indigna *Cicerone*, quibus ad intelligendum illud *Platonis* (*ἡδονὴν μέγιστον κακῶν δέλεαρ*, in Timaeo p. 69. D.) neque nos indigemus, neque censeri poterant egere Scipio, vel Laelius. In Hortensio scripserat *Cicero*: *an vero voluptates corporis expetendae, quae vere et graviter a Platone dictae sunt illecebrae atque escae malorum?* — Istiusmodi additamenta adulterina in aliis etiam scriptis Philosophicis *Ciceronis* dantur meo quidem iudicio nonnulla. Quod de Latinis aliquot Scriptoribus nuper adeo vere dicebat *Jerem. Marklandus* in Explicat. quas *Euripidis* Supplicibus subiecit p. 261, de Graecis etiam verissimum arbitror, et praesertim dici potest de *Xenophonte*.

Νῦν Σφιγγὸς γρίφους Οἰδίπους ἐφρασάμην. est *Alcaei* scriptoris epigrammatum Anthol. III, c. XII, ep. 19. b

De Sphinge certe fuit *Euripidis* in Oedipode dictum elegans,

Οὐρὰν δ᾽ ὑπίλλουσ᾽ ὑπὸ λεοντόπουν βάσιν
Ἐκαθέζετ᾽.

prout illud scriptum legitur ad *Schol.* in Phoen. pag. 790, emendatius quam apud *Aelian.* de N. A. XII, c. 7, *Athen.* XV, p. 701. B. *Erotian.* Lex. *Hippocr.* in v. *Ὑπείλλει* conf. *T. H.* apud *Ruhnken.* in *Timaei* Lex. p. 52. *Ὑπήλλασα* quum legatur apud *Aelianum*, ap. *Athenaeum* *ὑπήλασ᾽*. a *τίλλειν* autem formentur *τῖλαι* (*Theocr.* III, 23,) *τίλας*, *ἐκτίλας*, *ἀποτίλας*· venit in mentem tanquam verior Euripideae vocis scriptio,

Οὐρὰν δ᾽ ὑπίλλασ᾽ ὑπὸ λεοντόπουν βάσιν,

Sphinx *Senecae* pingitur in Oed. v. 96, d

caudam movens
Saevi leonis more; c

sed

quum conciperet minas,
Quumque e superna rupe, iam praedae imminens,
Aptaret alas verbere.

Sphinx autem in hoc *Euripidis* loco *consedit*, ab Oedipo iam 194
soluto carmine: a

caudamque remulcens
Subiecit pavitantem utero:

quae *Virgiliana* contulit ex Aen. XI, 812, aptissima *Hemsterhusius*; *Horatii* quoque simul spectari potest Cerberus Bacchi veneratione *leniter atterens Caudam* Carm. II, Od. XIX, 30.

Huc usque latuerunt in *Stobaei* Plutarcheis p. 403, 1, tres de Sphingis colore senarii, quos ob voces, et vocum *σύνθεσιν*, arbitror equidem ex *Euripidis* Oedipode petitos:

Εἰ μὲν πρὸς αὐγὰς ἡλίου, χρυσωπὸν ἦν
Νώτισμα θηρὸς, εἰ δὲ πρὸς νέφη βάλοι,
Κυανωπὸν, ὥς τις Ἶρις, ἀνταυγεῖ σέλας.

De Iride *Scholion* hic proferam in *Homeri* Il. *P*, v. 547, ex b
MS. Leidensi, tum quia ineditum est, e quo nihil excerpsit *Eustathius*, tum quia fit in illo mentio praeceptoris *Euripi-*

dis: "Ὅταν ἐξ ἐναντίας τῷ ἡλίῳ νέφος στῇ πεπιλημένον καὶ πλῆρες ὕδατος, αἱ δὲ ἀκτῖνες προσπίπτωσι τῷ νέφει, καὶ κα-
195 θάπερ ἀπὸ κέντρου τοῦ ἡλίου περιγράφωσι κύκλον, τότε τοῦ
a μὲν τῶν ἀκτίνων ἐρυθροῦ φαινομένου πρὸς τὸ κροκοειδὲς, τοῦ δὲ ἐν τῷ νέφει μέλανος ἐκλυομένου πρὸς κυάνεον, ἡ κρᾶσις ἀμφοῖν Ἶρίς ἐστιν. Ἀναξαγόρας δὲ φησὶν, Ἶρις νεφέλησιν ἀντιλάμπει τῷ ἡλίῳ. In eiusdem libri scripti *Scholiis* in Il. *Λ*, v. 27, sub nomine *Xenophontis* hi duo versus exstant:

Ἥν τ' Ἶριν καλέουσι, νέφος καὶ τοῦτο πέφυκε
Πορφύρεον, καὶ φοινίκεον, καὶ χλωρὸν ἰδέσθαι.

Pro Ξενοφῶν illic scribi debuerat Ξενοφάνης. *Xenophanis* versus dedit *Eustathius* p. 759, 20. et alibi nomina ista permutata sunt, et apud *Etymologum* in Γηρὰς p. 231, 3, Ξενοφῶν vulgatur, ubi Ξενοφάνης legendum.

Quae duo prima posuit ut Euripidei dramatis fragmenta *Barnesius*, abiicienda sunt: primi duo versus sunt ex eius
b Antigona; sequentia sunt ne versus 2) quidem. Horum loco ponendos duo, quos notis in *Schol.* ad Phoen. v. 61, *Grotio* dicebam et *Barnesio* praetermissos, posuisse video *Barnesium*
196 in Addendis p. 521, cum duobus aliis ex *Galeni* Protreptico,
a qui cum non legerentur in *Sophoclis* Oed. Tyr. et memorarent τὸν πλανήτην Οἰδίπουν· satis hoc causae credidit, cur huc illos referendos iudicaret; tum forte non recordatus, Oedipum in Colono scripsisse quoque *Sophoclem*, et huius dramatis versus esse tertium et quartum; quos *Galeno* commode narratur adhibuisse, quum fracta nave salvus Syracusas venisset, *Aristippus*.

In *Euripidis*, quos paulo ante dicebam, versibus ex Oedipode miror famulos Laii facientes, quam sibi vim Oedipus

---

2) Hac parte saepe peccavit in *Stobaeo* suo *Grotius*, cuius
c viri Maximi, ut hominis, errores tamen praecavendi sunt: ex. gr. quae dedit ut *Antiphanis* p. 411, miris modis interpolata, verba sunt *Antiphontis*: ex *Aristotelis* verbis plus semel Poëtarum nobis senarios efformavit. Quae dat ut incerti, Florileg. pag. 25, Κρύπτειν ἀμαθίαν — *Heracliti* verba sunt: κρύπτειν ἀμαθίην κρέσσον, ἢ ἐς τὸ μέσον φέρειν. ad quae *Sositii* vel *Sosibii* nomen adscriptum fuit, p. 487, mihi non videntur esse Poëtae, πῶς ἀναλύεται τὸ σῶμα πνεύματος φυγόντος.

ipse intulerit: *Scholia* in Phoen. v. 61, *ἐν τῷ Οἰδίποδι οἱ Λαΐου θεράποντες ἐτύφλωσαν αὐτὸν,*

Ἡμεῖς δὲ Πολύβου παῖδ' ἐρείσαντες πέδῳ
Ἐξομματοῦμεν, καὶ διόλλυμεν κόρας.

Huc videri potuisset respexisse *Comicus* in Pluti v. 635,

ἀντὶ γὰρ τυφλοῦ b
Ἐξωμμάτωται, καὶ λελάμπρυνται κόρας·

nisi *Scholiastae* diceretur *ἐκ Φινέως Σοφοκλέους ὁ στίχος·* in contrarium videlicet sensum adhibitus *Aristophani*, quam fuerat a *Sophocle* de Phineo, in poenam divinitus coecato, quod uxoris Idaeae fraude scelerata suaque motus credulitate filios ex Cleopatra prior coecasset: sic rem, in nonnullis controversam, *Sophoclem* narrasse novimus ex *Schol.* in *Apollon. Rhod.* II, v. 178. Quae tamen illic dantur Phinidis nomina, barbara *Sophoclis* senariis non conveniebant, sed Graeca Plexippi Pandionisque, memorata in *Schol.* ad *Soph.* Antig. v. 982. In versu Comici *Timoclis* apud *Athen.* VI, p. 223. c.

Ὀφθαλμιᾷ τις; εἰσὶ Φινεῖδαι τυφλοί·

de sincera, quam dedit, scriptura dubitare non debuerat *Casaubonus* in Anim. p. 396, neque ista scribere: *non Phinei liberos, sed ipsum oculis captum narrant Poëtae; Sophoclis* et aliorum, dum scribebat ista, non recordatus: ubi *Diodor. Siculus* IV, p. 288, 28, *τινὲς τῶν μυθογράφων τυφλωθῆναι φασὶ τοὺς Φινείδας ὑπὸ τοῦ πατρὸς*, notat Cl. *Wesselingius*. Sunt autem Timocli *Φινεῖδαι* non *Phinidae* tantum, sed et ipse Phineus cum filiis; quo sensu saepe *Herodoto* memorantur aliisque *Πεισιστρατίδαι*. c

Sophocli Phineus *Ἐξωμμάτωται, oculorum* fuit *acie privatus*; ut *Euripides* suum adhibet *Ἐξομματοῦμεν·* contrario sensu, posuit ex *Aristophanis* versu *Aelianus* de Nat. Anim. XVII, c. XX, *Ἀριστοτέλης λέγει γίνεσθαι ἐν Σάμῳ λευκὴν χελιδόνα· ταύτης γε μὴν ἐάν τις κεντήσῃ* (f. *ἐκκεντήσῃ*) *τοὺς ὀφθαλμοὺς, γίνεσθαι μὲν αὐτὴν παραχρῆμα τυφλὴν, μετὰ ταῦτα δὲ ἐξομματοῦται καὶ τὰς κόρας λελάμπρυνται, καὶ ἐξ ὑπαρχῆς ὁρᾷ, ὡς ἐκεῖνος φησί.* de quarumvis hirundinum pullis hoc narrat *Aristoteles*, verbum adhibens *ἐκκεντῆσαι*, Z. *I.* II, p. 49, 24. VII, p. 163, 24. *π.* Z. *Γ.* IV, p. 294, 5. Scripserat *Aelianus* probabiliter versum *Comici*: 197 a

Ἐξωμμάτωται, καὶ λελάμπρυνται κόρας.

Aristoph. autem verbum posuit pro *oculatus factus* esti sed et *oculos eripere*, *exoculare*, dicebatur ἐξομματῶσαι. Quae sunt in *Onomastico* veteri, *Exoculasso*, ἐξοφθαλμίζω. *Exoculatus*, ἐξομματωμένος· spectant loca *Plauti* Rud. III, IV, 26. et *Apuleji* Met. VIII, p. 207, 6. cuius *Apuleji* plurima praebet illud a *Vulcanio* vulgatum *Onomasticon*. Ista diversa vis praepositionis est in aliis etiam nonnullis conspicua: ἐξοπλίζειν significat non tantum *armare* sed et *exarmare*: ἔκδικος est ὁ ἄδικος, et ὁ ἄγαν δίκαιος, *Eustath.* in Il. *O*, p. 1039; 23, ad ἐξαίσιον. apud eumdem in Od. *Δ*, p. 193, 44, *"Εκτιμον παρὰ Σοφοκλεῖ ἐν Ἑλένῃ τὸ ἔξω τιμῆς — τὸ Ἐκτιμᾶσθαι τιμῆς ἐπίτασιν δηλοῖ.* vigent et alia quaedam hac
b duplici virtute; apud Romanos *incoctus* et *infractus* significant bene coctum et valde fractum: alia dedit Criticorum Princeps *R. Bentlej.* in *Horat.* III, Od. 2, 18. Supersunt et in Stobaeanis ex *Euripidis* Oedipode reliquiis emaculanda.

Oenei dramatis fragmenta suis singula personis ex argumento probabiliter poterunt adsignari. Quae prima ponuntur Diomedis verba sunt e bello domum redeuntis. Ad senem infortunatum (nam secundum *Timoclem* apud *Athen.* VI, p. 223. c. et *Stobaeum* p. 616, 42,

Γέρων τὶς ἀτυχεῖ, κατέμαθεν τὸν Οἰνέα.)

nescio cuius ista sint ex Oeneo apud *Stobaeum* p. 583, 21. *Grot.* p. 469,

Σχολὴ μὲν οὐχί· τῷ δὲ δυστυχοῦντί πως
Τερπνὸν τὸ λέξαι, κἀποκλαύσασθαι πάλιν.

c sic ista dedit ex Chrysippo Stoico *Galenus* circa finem L. IV de *Hipp.* et *Platon.* Dogm. τοῖς δὲ δυστυχοῦσί πως Τερπνὸν τὸ κλαῦσαι καὶ ἀποδύρασθαι τύχας· hinc formarem ut Euripidea,

Τερπνὸν τὸ λέξαι κἀποδύρασθαι τύχας.

De Pirithoo dubitatum, utrum *Euripidis* esset drama, an *Critiae*, liquet ex *Athen.* XI; p. 496. B. ex quo saltem hoc fragmentum ad reliqua istius dramatis referri potuerat:

"Ινα πλημοχοὰς τάσδ' εἰς χθόνιον
Χάσμ' εὐφήμως προχέωμεν.

Ipsius in hoc dramate verba forte fuerint, ex Tragoedia certe
198 Pirithoi, quae sub nomine prostant 3) Pirithi vel Pirithoi in
a *Stobaeo Gesneri* p. 220, 17, *Grot.* p. 147.

---

3) Hanc meam de *Pirithoo* tanquam dramatis nomine suspicionem adfirmavit, quem nuper demum diligenter ad-

Τρόπος ἐστὶ χρηστὸς ἀσφαλέστερος νόμου. 199
Τὸν μὲν γὰρ οὐδεὶς ἂν διαστρέψαι ποτὲ a

---

hibui, *Vossianus* Leidensis Bibliothecae Codex ex optimo descriptus, bonitate potius commendabilis, quam antiquitate, qui pleraque complectitur ex *Stobaei* Florilegio Poëtarum dicta, de ceterorum dictis pauca. — In hoc Codice *MS. Euripidis* ex Archelai dramate versibus (Ed. *Gesn.* p. 497, 49,) praefigitur tantum nomen *Ἀρχελάου*. Alibi (Ed. p. 562, 24,) locis *Κλειτομάχου· Βάθωνος ἐξ Αἰτωλῶν·* subiiciuntur haec ut *Ἀρχελάου, Πάλαι σκοποῦμαι* etc. — versus sunt ex *Euripidis* Archelao. — Vbi nihil Euripideum praecesserat, leguntur in b
Codice *MS.* tanquam *Ἀντιγόνου, Ἀνδρὸς δ' ἐρῶντος* (f. *ὁρῶντος*) *εἰς Κύπριν νεανίου*, etc. quae sunt in Ed. p. 386, 32, *Euripidis ex Antigone*. Vbi ex eodem petita dramate prostant ista in Ed. p. 411, 47, *Ζευχθεὶς γάμοισιν οὐκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος* etc. in *MS.* Leid. tantum praefigitur nomen *Ἀντιγόνου·* Alibi locis contiguis nomina praefiguntur in *MS. Διφίλου· Πολυΐδου· Ἀλέξιδος·* ubi est in Ed. *Gesn.* p. 514, 43, *Euripidis in Polyide.* — Quamvis et ista suum habeant usum, ut hoc constat exemplo, mihi scriptum Codicem, quem in angulo Bibliothecae publicae latentem indicio *Ruhnkenii* mei feliciter detexi, praesertim commendant spectabiles, quas obtulit nonnullas, lectiones, et nomina dramatum nonnunquam Poëtarum nominibus iis etiam in locis adiecta; c
in quibus illa ne ex Parisinis quidem *Grotius* enotavit. Speciminis gratia pauca quaedam indicabo:

Ed. *Gesn.* p. 101, 34. *Grot.* p. 58, his Palamedis persona dignissimis,

Εἷς τοι δίκαιος μυρίων οὐκ ἐνδίκων
Κρατεῖ, τὸ θεῖον τὴν δίκην τε συλλαβών.

Vir iustus unus millia immensa improbûm
Superat, favente fretus et iure et Deo.

in Edd. tantum *Euripidis* nomen, in *MS.* ubi versus praecedunt ex *Euripidis* Theseo, adscriptum legitur, *τοῦ αὐτοῦ Παλαμήδει.*

Ed. *Gesn.* pag. 222, pag. 50. *Grot.* pag. 150, his versibus,

200 Ῥήτωρ δύναιτο· τὸν δ' ἄνω τε καὶ κάτω
a Λόγῳ σπαράσσων πολλάκις λυμαίνεται.

Ἤδη γὰρ εἶδον καὶ δίκης παραστάτας
Ἐσθλοὺς πονηρῷ τῷ φθόνῳ νικωμένους·

adscriptum in *MS.* Εὐριπίδου Βελλεροφόντης. In versu illic sequente *MS.* recte praebet,

Οἴμοι· θανοῦμαι διὰ τὸ χρήσιμον φρενῶν,

b ubi vulgatur θανοῦμεν·

Ed. P. 226. Tit. περὶ πατρίδος, *Grot.* p. 154, primo fragmento, Εἰκὸς δὲ παντὶ etc. tantum *Euripidis* nomen, in *MS.* adpositum Εὐριπίδου Τημενίσιν. scribi debuerat, Τημενίδαις.

Ed. *Gesn.* p. 437, 20, *Grot.* p. 315, ad ista, Οὐ γάρ ποτ' ἄνδρα τὸν σοφὸν γυναικὶ χρὴ etc. ubi praecesserant *Euripidis* ex Andromache versus, scriptum in Cod. Leid. τοῦ αὐτοῦ Κρήσσαις.

Aeschyli, *Sophoclis*, *Aristophanis*, *Menandri*, et aliorum loca suis illinc fabulis aliquando poterunt restitui. Euripidea tractanti quae dedi sufficere videbantur. Cui haec lectu minus digna fuerint visa, huic suavissimos aliquot *Phanoclis* versus non arbitror displicituros, quos ex isto *Stobaei* Codice paulo meliores adscribam, quam prostant a *Trincavello* vulgati, vel *Gesnero* p. 399. vel *Grotio* p. 263,

c Ἢ ὡς Οἰάγροιο πάϊς Θρηΐκιος Ὀρφεὺς
Ἐκ θυμοῦ Κάλαϊν στέρξε Βορηϊάδην.
Πολλάκι δὲ σκιεροῖσιν ἐν ἄλσεσιν ἕζετ' ἀείδων,
Ὃν πόθον, οὐδ' ἦν οἱ θυμὸς ἐν ἡσυχίῃ.
Ἀλλ' αἰεί μιν ἄγρυπνοι ὑπὸ ψυχῇ μελεδῶναι
Ἔτρυχον, θαλερὸν δερκομένου Κάλαϊν.
Τὸν μὲν Βιστονίδες κακομήχανοι ἀμφιχυθεῖσαι
Ἔκτανον, εὐήκη φάσγανα θηξάμεναι.

In his Θρηΐκιος ex Cod. Paris. *Grotius* adnotaverat in exemplari *Stobaei* sui; in quo etiam erat μελεδῶναι v. 5, ut et in Cod. *MS.* Leid. qui praebuit, v. 8, εὐήκη (hoc est etiam in *Leopardi* Em. IV, c. 4.) et, v. 6, pro δερκόμενον, hic elegantius δερκομένου. Μελεδῶναι δερκομένου Κάλαϊν ἀεὶ αὐτὸν ἔτρυχον.

Vltimum ita versum corrigo, quó vulgo legitur,

Λόγοις ταράσσων·

alterum formulae ἄνω τε καὶ κάτω convenire mihi videbatur aptius, non nescienti tamen versum *Aristophanis* Ἀχ. 688, Ἄνδρα Τιθωνὸν σπαράττων, καὶ ταράττων, καὶ κυκῶν. *Plato* de Rep. VII, 539. c. χαίροντες, ὥσπερ σκυλάκια, τῷ ἕλκειν τε καὶ σπαράττειν τῷ λόγῳ τοὺς πλησίον ἀεί. *Lucian.* Icaromen. T. II, p. 776, οὐδὲν ἀνιᾶσι διασπαράττοντές με τῷ λόγῳ.

Peliadum *Euripidis* primus versus,

Μήδεια πρὸς μὲν δώμασι τυραννικοῖς,

ob unicam literam male pronunciatam latuit in *Scholiis* ad b
Eurip. Medeam in hunc versum 693, in Peliasin etiam lectum,

Τί χρῆμα δράσας; φράζε μοι σαφέστερον.

Schol. Σεσημείωται ὁ στίχος, ὅτι καὶ ἐν Πελιάσιν ἐστὶν, ὧν ἄρχει, Μήδ. π. μ. δ. τ. scribendum ὧν ἀρχὴ, ut apud *Athen.* legitur XIII, p. 559. F. ἐν Σεμέλῃ, ἧς ἀρχὴ, Ὦ νύκτες. Aedibus adstabat Peliae Regiis venefica, — κτανεῖν πείσουσα Πελιάδας κόρας Πατέρα· conf. *Eurip.* Med. v. 9, 486, 504. Argumento respondet hinc enotatum apud *Hesych.* Ἀρταμεῖν, κατακόπτειν· Εὐριπίδης Πελιάσιν. Sunt et ex Peliasin apud eumdem alia quaedam, et in Lexico *MS. Sangerm.* penes *Ruhnken.* In his *Aeliani* de N. A. VII, c. 47, τῶν ὑστρίχων — τὰ ἔκγονα ὄβρια καλεῖται· καὶ μέμνηται Εὐριπίδης ἐν Πελιάσι τοῦ ὀνόματος, καὶ Αἰσχύλος ἐν Ἀγαμέμνονι καὶ Δικτυουλκοῖς. ad indicium *Aeschyli* scribi facile potuerat ὀβρίκαλα καλεῖται· sed in Editione Londinensi permulta reliquerunt aliis viri doctissimi curanda: Αἰσχύλος Ὀβρίκαλα φησὶ c
τοὺς λεοντιδεῖς, *Eustath.* in Il. Γ, p. 288, 36.

In *Polyïdi* dramate nomen auguris usitato more Πολύειδον scripsisse suspicor *Euripidem*; quia de *Sophocle* notatum a Grammaticis, nomen ipsi scriptum paene ultima correpta, Πολύϊδον. Praeter versus ex *Polyïdo*, quos infra ponam, alia quoque ex ineditis non pauca, haec mecum pro humanitate sua literarumque amore communicavit Clar. Noster *Ruhnkenius* ex *Etymologico Regio Paris.* Πολύϊδος. οὕτω καὶ Ἀπολλώνιος ὁ τοῦ Ἀρχιβίου, καὶ ἔστι φησὶν πολυίδμων μάντις ὤν. οὕτω δὲ καὶ τὸ δρᾶμα ἐπιγράφεται παρὰ Ἀριστοφάνει· μαρτυρεῖ δὲ Φιλόξενος. καὶ Σοφοκλῆς δὲ Μάντεσι συνέστειλεν, ὅρῳ πρόχειρον (L. Ὁρῶ πρὸ χειρῶν) Πολυΐδου

τοῦ μάντεως. καὶ πάλιν. Οὐκ ἔστιν εἰ μὴ Πολυΐδην (Πολυΐδῳ) τῷ κοιράνῳ. horum pauca prostant in edito *Etymologico* p. 681, 24. nihil apud *Eustathium.*

201 *Polyïdi* dramatis argumentum vel ex *Aeliano* non diffi-
a culter intelligeretur, ubi cum aliis negat in Creta noctuam reperiri, Tragicum etiam vituperat qui ex noctua visa Polyidum fecerit augurantem: de N. A. v, c. 2, *Ἔοικεν ὁ Εὐριπίδης ἀβασανίστως πεποιηκέναι τὸν Πολύϊδον ὁρῶντα [Γλαῦκα,] καὶ ἐξ αὐτῆς τεκμηράμενον ὅτι εὑρήσει καὶ τὸν Γλαῦκον τὸν τεθνεῶτα, τοῦ Μίνω τὸν υἱόν.* Minoïdes ille Glaucus ceciderat *in dolium melle plenum*, *Hygin.* f. 136. *εἰς μέλιτος πίθον πεσὼν ἀπέθανεν*, *Apollod.* iii, p. 134. *πίθῳ, φασὶν, ἐναπεπνίγη μέλιτος*, *Eustath.* in *Hom.* Il. *M*, p. 850, 39. non scripserat illum *Palaephatus π. Ἀ.* c. 27, *extinctum ἐπὶ τῷ μέλιτι*, quod vulgatur; sed *ἐν πίθῳ μέλιτος*. Horum *M. Solanus* non recordabatur ad *Lucian.* T. iii, p. 245, 24. Puerum, cuius ne cadaver quidem usquam inveniebatur, quaerentibus respondisse parentibus fertur Apollo secundum *Hyginum* l. c. *Monstrum vobis natum est, quod si quis solverit puerum vobis restituet.* — (Minoï) *dixerunt natum esse vitulum, qui ter in die colorem mutaret.* ob ultima videtur Polyïdi drama designasse *Scholiastes* in *Aristid.* ed. *Jebb.* T. ii, p. 307, *Τραγικῆς βοὸς] Δρᾶμα πεποίηται Εὐριπίδου,*
b *ἐν ᾧ βοῦν τρίχρωμον ποιεῖ εὑρῆσθαι τισί.* quae subiiciuntur *περὶ οὗ γέγονεν αὐτοῖς φιλονεικεία βασιλείας*, nihil illa huc, opinor, faciunt; videnturque ab alio adiecta, confundente Minois vitulum cum aureo Pelopis in stabulis ariete; *Agnum inter pecudes aurea clarum coma* dixit *Attius.*

Dubium erat, utrum Glauci cadaver esset mari obrutum, an in terra iaceret neglectum. Aquila visa marina, quae in litore praedam quaereret, auspicio laetus augur in *Euripidis* dramate Polyïdus exclamabat: *Ἔα, ἔα. Ὁρῶ τὸν ἀκταῖς* — vel, ut scribendum potius arbitror:

Ἔα, ἔα.
c *Ὁρῶ γ' ἐν ἀκταῖς νομάδα, κυματοφθόρον*
Ἁλιαίετον· τὸν παῖδα χερσεύει μόρος·
Εἰ μὲν γὰρ ἐκ γῆς εἰς θάλασσαν ἵπτατο
Ὁ κύματ' οἰκῶν ὄρνις, ἡρμήνευσεν ἂν
Τὸν παῖδ' ἐν ὑγροῖς κύμασιν τεθνηκέναι.
Νῦν δ', ἐκλιπὼν ἤθη τε καὶ νομὸν βίου,
Δεῦρ' ἔπτατ'. οὔκουν ἔσθ' ὁ παῖς ἐν οἴδμασιν.

Ea! Video equidem marinum praedonem Haliaeëton (servavit Graecam vocem *Ovidius*,) *in litore quaerentem escam: in*

terra iacet pueri cadaver: (τὸν παῖδα χερσεύει μόρος, obscura forma loquendi divinum non dedecebat;) *Siquidem enim ales in undis habitans marinis* (οἰκοῦσι περὶ θάλατταν καὶ ἀκτὰς, *Aristoteles* Ζώων Ἱστ. ιx, p. 281, 14.) *in mare evolasset, puerum in undis extinctum significaret: nunc locis sibi* 202 a
consuetis, quibus escam venatur, derelictis huc devolavit: non itaque puer fluctibus iacet obrutus. Obscura quae videbantur hoc in loco Latinis adiectis explanasse me pleraque opinor: de primi versus voce κυματοφθόρον dubitantem confirmavit amicus eruditissimus *D. Ruhnkenius*, sibi non displicere significans κυματότροφον. hoc legitimum atque *Euripidi* restituendum censeo; *mari nutritum Haliaeëton* sic dixerit Poëta; ut *a feris nutritum* θηρότροφον· Cithaerona montem χιονότροφον dixit *nivibus nutritum.* Praeter alia sic ὀρεσίτροφος et οἰκότροφος adhibentur. Hunc locum insignem, unicum in suo genere, in lucem profero ex *Scholiis ineditis in Hermogenem*, qui tres tantum versus medios ex *Euripidis* nobis proferebat Polyïdo p. 416. *Schol. MS.* (ex quo Clar. *Ruhnkenius* excerpta mihi dedit utenda) ad ista *Hermogenis*; *Τὸ Εὐριπίδου ἐν Πολυΐδῳ*] *Οὕτως*, inquit, ἔχουσι τὰ τοῦ *Πολυΐδου ῥητά.* tum sequuntur, post voculas, clamantis hic b
indices laetantisque, septem versus continui, quos harum rerum studiosis non ingratos futuros exhibui.

Eiusdem Auguris esse videntur quae dat ex *Euripidis* Polyïdo *Stobaeus* pag. 382, 20 quibuscum componi poterit querela Tiresiae similis in *Eurip.* Phoenss. v. 961, seqq. Polyïdo neganti fieri posse, quod mortui filioli pater desiderabat, dicere potuit hoc in dramate Minos:

Ὅστις νέμει κάλλιστα τοῖς αὑτοῦ φίλοις,
Οὗτος σοφὸς πέφυκεν εἰς τὸ συμφέρον.

quae *Grotio* ceterisque praetermissa sunt in *Stobaeo Gesn.* p. 36, 43. dramatis indicium ex Cod. *MS. Paris.* praebuit *Grotius* p. 18, recepta in hunc locum lectione, quam *Gesner.* posuerat in margine.

Aliud huius Tragoediae fragmentum lucramur ex *Scholiis Homeri Leidensis MSS.* in Il. *K*, v. 56, ubi ad *Τέλος* nominis Ξενοφῶντι subiiciuntur ista; ποτὲ δὲ τὸ δαπάνημα, ὡς c
Εὐριπίδης ἐν Πολυΐδῳ,

Μάτην γὰρ οἴκῳ σὸν τόδ' ἐκκαίει τέλος.

καὶ Δημοσθένης ἐν τοῖς Φιλιππικοῖς, Χεῤῥόνησον δὲ ἐν τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξει. Scribendum ut sua de Philippo scrip-

sit *Demosth.* Philipp. III, *Χεῤῥόνησον δὲ τοῖς αὐτοῦ τέλεσι διορύξειν· τέλεσι τοῖς οἰκείοις* est ap. *Thucyd.* p. 272, 89. quae, praeter cetera, dedit *A. Dounaeus* in *Demosth.* p. 40. alia *Toupius* in *Suid.* III, p. 36. Omisso dramatis nomine, verba tamen hinc *Euripidis* excerpsit *Eustathius* p. 702, 47.

Μάτην δ' εἰκοστὸν τόδ' ἐκβαλῃ τέλος.

Iuvant ista se invicem: absque illis ex *εἰκοστὸν* difficulter eruisset aliquis *οἴκῳ σῷ*· pro *ἐκκαλεῖ* commodum praebet *Eustath.* *ἐκβαλῃ.* Dedisse Tragicum arbitror,

208 *Μάτην ἄρ' οἴκῳ σῷ τόδ' ἐκβαλῃ τέλος.*

a vel *οἴκων σῶν.* *haec impensa frustra de bonis tuis decederet:* huic versui fortasse proxime fuere subiecta, quae dat ex *Eurip.* Polyido *Stobaeus* p. 613, 87.

ἀνθρώπων δὲ μαίνονται φρένες,
Δαπάνας ὅταν θανοῦσι πέμπωσιν κενάς.

quaeque de Minoë dicta praebet *Plutarchus* T. II, p. 1104. D.

Κρητικοὺς
Αὐλοὺς, θανούσης κῶλα ποικίλης νεβροῦ,
[Συνέθαψε]

Faciunt ista praesertim ut suspicer insigne me huius dramatis detexisse fragmentum in *Eratosthenis* Epistola de cubi

b duplicatione, quam scriptam ad Ptolemaeum Regem servavit nobis *Eutocius Ascalonita* Comment. in *Archimedis* L. II de Sphaera et Cylindro p. 20. hinc repetitam, cum aliis reliquiis operum *Eratosthenis*, *Arati* sui Phaenomenis subiecit venerandus *Joann. Fellus*: sic autem Epistolam inchoat *Eratosthenes*: *Τῶν ἀρχαίων τινὰ τραγῳδοποιῶν φασὶν εἰσαγαγεῖν τὸν Μίνω τῷ Γλαύκῳ κατασκευάζοντα τάφον· πυθόμενον δὲ, ὅτι πανταχοῦ ἑκατόμπεδος εἴη, εἰπεῖν, μικρόν γ' ἔλεξας βασιλεικοῦ σηκὸν τάφου, διπλάσιον ἔστω. τοῦ δὲ τοῦ κύβου μὴ σφαλῇς.* quae sequuntur verba sunt *Eratosthenis*, quibus, ut et illis, versuum speciem indidit *Jac. Nic. Loënsis* Miscell. Epiphyll. III, c. 1. Duo Tragici versus sic videntur scribendi,

Μικρόν γ' ἔλεξας βασιλικοῦ σηκὸν τάφου·
Διπλάσιος ἔστω· τοῦ κύβου δὲ μὴ σφαλῇς.

c Ex *Euripidis Rhadamantho* versum paene integrum praebet Grammat. *Sangerman. Ruhnkenii*: *Ἐξαιρεῖν, ἀντὶ τοῦ ἀναιρεῖν* (leg. *ἀφαιρεῖν J. P.*) *Εὐριπίδης δὲ Ῥαδαμάνθυϊ. Οὐ-*

δεὶς γάρ ἡμᾶς ἐξαιρήσεται, ἀντὶ τοῦ ἀφαιρήσεται. Probabiliter, αὐτὸν inserto, versum explevit *Jo. Piersonus:*

Οὐδεὶς γάρ ἡμᾶς αὐτὸν ἐξαιρήσεται.

Sic verbum etiam illud cum duplici accusativo construit *Euripides* Med. v. 793, Alc. v. 70, 848, Iphig. Aul. v. 972, Heraclid. 977. Ad exemplum *Homeri* frequentius ἀφελέσθαι hunc in modum adhibent veteres: vid. *Herodot.* P. 620, 38, et nota; ut et *Wesselingii* in P. 470, 89. Praeter *Sophoclem* Phil. v. 376, 930, *Eurip.* Hec. 284, Alc. 45, Androm. 325, et eiusdem dramatis v. 772, si pro Τιμὰ scribatur,

Τιμὰν καὶ κλέος
Οὔτοι λείψανα τῶν ἀγαθῶν
Ἀνδρῶν ἀφαιρεῖται χρόνος.

Idem ille *Sangerm.* Grammaticus *MS.* ex *Euripidis* Syleo servavit ista: 204 a

Βαυβῶμεν εἰσελθόντες· ἀπόμορξαι σέθεν
Τὰ δάκρυα.

Domum ingressi cubitum eamus: absterge tuas lacrymas: sic enim pro Βαβῶμεν scripserim, et Βαυβᾷν pro lectione Codicis, Βαβᾷν ἀντὶ τοῦ καθεύδειν. Εὐριπίδης Συλεῖ, Βαβῶμεν etc. — Κάνθαρος Μηδείᾳ, Βαβήσομεν. Praeter *Hesychium*, praebet Βαυβᾷν ex *Aristophane* Grammatico inter alias καινοφώνους λέξεις *Eustathius* in *Hom.* Od. Ξ, p. 546, 3.

Ex eodem dramate, nisi fallor, Satyrico, dictum quoddam iocosum exhibet *Eustath.* in Il. *A*, p. 80, 52, a se repertum in Arte Grammatica *Georgii Choerobosci:* Φέρει δὲ καὶ χρῆσιν τῆς λέξεως (εἶα) κειμένην, φησὶ, παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Συλεῖ ταύτην,

εἶα δὴ, φίλον ξύλον
Ἔκτεινέ μοι σεαυτὸ, καὶ γίνου θρασύ. b

Per ξύλον hoc in loco forte quis Herculis notius gestamen, *clavam*, τὸ ῥόπαλον intelligat: quam clavam qui primus finxit gestantem *Stesichorus* dixisse videtur,

Ξύλον τ' ἔχοντα καὶ λεοντῆν καὶ βέλη·

vocem ultimam vulgatae τόξα substituendam suspicabatur Doctiss. *Jo. Luzacius* apud *Athen.* XII, p. 512. F. *Eustath.* Il. *X*, p. 1384, 12. Adiecta vero, φίλον ξύλον, Ἔκτεινέ μοι σεαυτό· quin imo τὸ, γίνου θρασὺ, aliud ῥόπαλον, sive *telum* demonstrant, τὸ δεῖνα, δόρυ quoque dictum, ut *Aristophani*, sic Diogeni; quo Hercules ἐν μιᾷ νυκτὶ τὰς Θεστίου πεντή-

κοντα θυγατέρας, ut loquitur modeste *Gregorius Nazianzenus*
c T. 1, p. 81. D. memor Theocritei fortasse (nam sancti Patres isti qui vocantur, et coelestes animae, *ἀνθρώπινα δεδράκασιν*, et humane loqui debuerunt,) ex Eid. 1, 105,

Οὐ λέγεται τὰν Κύπριν ὁ βωκόλος.

Ipsa Venus *Aristophanis* Lysistratae dicitur v. 553, *ἐντέξαι τετανὸν τερπνὸν τοῖς ἀνδράσι καὶ ῥοπαλισμούς*. hoc itaque Her-
205 culis *telum*, quo semper armatus, antequam in coelum abi-
a ret, strenue pugnavit *Ὀρθαγόρας*, potuit ut *ξύλον* sic et *ῥόπαλον* vocari. Multa dici possent, quae nec severissimi Catones suum usum habere negarent, siquidem forte meminissent ܩܝܣܐ, עץ, *ξύλον*, in Orientalibus sic linguis adhiberi, et Magni interpretis *Iobi* XXIV, 20, — p. 689, b. Velint autem, nolint, Curii, *aliter haec sacra non constant.*

Ex *Euripidis* Stheneboea supersunt aliquot fragmenta pervenusta, de quibus singulis nonnulla dici possent. Vnicum, sed omnium, me quidem iudice, elegantissimum nunc tantum pertractabo; ubi primum ista proposuero ex *Athen.* x, p. 427. E. de Stheneboea, quem mortuum putabat, Bellerophontem tamen amante:

Πεσὸν δέ νιν λέληθεν οὐδὲν ἐκ χερὸς,
Ἀλλ' εὐθὺς αὐδᾷ, τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

b Docte *Casaubonus* explicuit Animadvers. p. 722. Huc spectat *Aristoph.* in Thesm. v. 410,

Ἀνὴρ ἐρωτᾷ· τῷ κατέαγεν ἡ χύτρα;
Οὐκ ἔσθ' ὅπως οὐ τῷ Κορινθίῳ ξένῳ.

Illic vellem *Scholia* nobis legerentur, aut apud 4) *Suidam*: *Cratini* versus,

Ἴησι λάσαγας τῷ Κορινθίῳ πέει,

---

4) Ex *Suida* multa poterunt colligi, in Scholiis ad istam olim Comoediam lecta; quae *Scholia* forsan ex antiquo nobis Codice aliquando prodibunt in lucem: in hoc enim unico propemodum genere Grammatico monumentorum veterum multa latent in Bibliothecis, cum Editores primi librorum meliora haberent peragenda, iure neglecta; quae nunc tamen nollem ab elegantiarum veterum cupidis quibusdam fastidiose reiicerentur, Poëtas persiculatius tractantibus instrumenta pernecessaria.

partem facit loci, quem cum *Hesychii* nota *Io. Piersonus* emendavit in *Moer.* p. 253, 254.

In his, quae dedit ex Excerptis *Grotii* p. 401,

Μουσικὴν δ' ἄρα c
Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ἦν τὸ πρὶν,
Συνετόν τε ποιεῖ, κἂν ῥάθυμος ἦν τὸ πρὶν.

Si nolebat *Barnesius* vera monentem tantae vir auctoritatis tum iuvenem sequi *Bentlejum*, turpe saltem vitium, *κἂν — ἦν*, scribendo *ᾖ*, cum sui ordinis populari haud paulo doctiore, *Th. Gatakero* A. M. P. p. 527, corrigere potuerat, et abiicere horum versuum tertium, quo priorum venustas defor- 206
matur: sed talis suspicio nunquam *Barnesiis* venit in mentem. a
Comparat *Gatakerus* senarium, quem *Apostolii* (xx, 92,) fide credidit *Euripidis* esse; niti poterat auctoritate *Stobaei* p. 200, 42, qui dat ex *Euripidis* Telepho, *Οὐ γάρ τ' Ὀδυσσεὺς*, sive, *Οὐ γὰρ Ὀδ.* ut est in *MS.* Cod. Leid. scribi malim:

Οὐκ ἄρ' Ὀδυσσεύς ἐστιν αἱμύλος μόνος,
Χρεία διδάσκει, κἂν βραδύς τις ᾖ, σοφόν.

Quod apud *Suidam* legitur in v. *Χρεία*.

Χρεία διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ, σοφόν.

suspicatur Cl. *Toupius* Emend. III, p. 321, ex *Menandri* 5) dramate ductum, cui nomen fuerit *Καρχηδόνιος*. Illinc non vidit *Gatakerus*, in altero *Euripidis* loco, non *Μουσικὴν*, b
sed scribendum *Μουσικὸν*, quod ubi primus monuit perspicacissimus ille *R. Bentlej.* in Epist. ad *Mill.* p. 21, praeter alia, „Legent, inquit, qui sapient, *μουσικὸν*, non *μουσικήν*. „*Μουσικὸν διδάσκει*, i. e. *ποιητὴν ἀποδείκνυσι*, *poëtam reddit*: Quasi hoc senario Latine dixeris:

---

5) *Menandri* certe latet apud *Suidam* comoedia et alibi, et c
in v. *Ἀντάλλαγον*, — *Μένανδρος Κανηφόρῳ· Ἐδεῖτο χρῆσαι τὴν σεαυτῆς θυγατέρα ἀντάλλαγον χήραν. Ἐκοῦσα ἡ ἀδελφὴ*, etc. quae nimis sunt vitiosa. Sed in istis corrigi facile poterit:

Ἐδεῖτο χρῆσαι τὴν σεαυτῆς θυγατέρα
Ἀντάλλαγον.

ἐν Χήρᾳ, Ἐκοῦσ' ἀδελφὴ etc. conf. *Suidas* in *Ἀποκρίθητι· Ἀπόστα· Αἴρειν· Ζάκορος.* etc.

„*Amor poëtam vel facit vel invenit.*"

Observatio *Bentleji* minime vulgaris manet eadem, sive legatur μουσικὸν, seu, quod *Euripidem* arbitror dedisse:

ποιητὴν δ' ἄρα
Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν.

Quod *Grotius* aliique dedere, μουσικὴν δ' ἄρα — semel apud *Plutarchum* Sympos. 1, 5, p. 622. c. alterum legitur apud
c eumdem bis. In Erotico *Plutarchi* reperiuntur ista p. 762. B. ἐπεὶ, καίπερ ὢν ἐρωτικὸς, ὁ Εὐριπίδης τὸ σμικρότατον ἀπεθαύμασεν, ἐπεὶ (f. leg. εἰπὼν)

ποιητὴν ἄρα
Ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν.

συνετόν τε γὰρ ποιεῖ, κἂν ῥάθυμος ᾖ τὸ πρὶν, καὶ ἀνδρεῖον, ᾗ λέλεκται, τὸν ἄτολμον. Ex verbis *Plutarchi Grotius* nobis hic quoque versum efformavit,

207 Συνετόν τε ποιεῖ, κἂν ῥάθυμος ᾖ τὸ πρίν.

a quem de hoc loco, tanquam indignum *Euripide*, Criticis furcillis deturbabimus. Eadem *Euripidis* latent in *Plutarchi* mendosis de Pyth. Orac. p. 405. F. ὁ δ' Εὐριπίδης ἐπιὼν διδάσκειν ποιητὴν, ὡς ἔρως κἂν ἄμουσος ᾖ τοπρὶν ἐννοῆσαι. ὅτι etc. in variis lectionibus posita, διδάσκει μουσικὴν ἔρως, virorum doctorum παραδιορθώσεις, vulgatis quaedam sunt ex Ed. Bas. meliora. Scripserat hic *Plutarchus*, ut puto, ὁ δ' Εὐριπίδης, εἰπὼν, ποιητὴν ὡς ἔρως διδάσκει, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρὶν, ἐνενόησε, ὅτι ποιητικὴν καὶ μουσικὴν ἔρως δύναμιν οὐκ ἐντίθησιν, ἐνυπάρχουσαν δὲ κινεῖ. Primus, opinor, *Euripidis* non nominati dictum ut testimonium adhibuit in Symposio *Plato* p. 196. D. E. πρῶτον μὲν ποιητὴς ὁ θεὸς σοφὸς οὕτως, ὥστε καὶ ἄλλον ποιῆσαι· πᾶς γοῦν ποιητὴς γίγνεται,

b κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρὶν,

οὗ ἂν Ἔρως ἅψηται, ᾧ δὴ πρέπει ἡμᾶς μαρτυρίῳ χρῆσθαι ὅτι ποιητὴς ὁ Ἔρως ἀγαθὸς etc. Nemo nunc, opinor, dubitabit, quin, aeque ac *Plutarchus*, *Plato*, legerit ποιητὴν in hoc *Euripidis* dicto; cuius ubi partem adhibet *Aristophanes* Vesp. v. 1069,

[Ῥᾳδίως ἐγὼ διδάξω,] κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρὶν,

in *Scholiis*, ὁ στίχος esse dicitur ἐκ Σθενεβοίας Εὐριπίδου. docenti nos Grammatico, unde locus insignis sit translatus,

peccatum condonat *Bentlejus* in Epist. p. 20. Dictum *Euripidis* bis expressit *Aristides*; cuius T. I, p. 55, Bacchus

Ποιεῖ χορευτὴν, κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρίν.

Incolis Romae, p. 345, Graeculus adulatur tanquam τοιούτοις ἀνδράσιν, ὑφ᾽ ὧν τις, c

κἂν ἄμουσος ᾖ τὸ πρὶν,

κατ᾽ Εὐριπίδην, ἐμμελής τε καὶ δεξιὸς εὐθὺς γίγνεται, καὶ δύναται λέγειν καὶ περὶ τῶν μειζόνων ἢ κατ᾽ αὐτόν. neque hic *Canterum* latuit; latuit omnes in *Longino* dictum illud ante, quam in perverse scriptis, κἂν ἄλλοις ὅσον, detexisset *Boivinius Longini* manum κἂν ἄμουσος ᾖ. Sect. XXXIX, Ed. *Toll.* p. 208, αὐλὸς — βάσιν ἐνδούς τινα, (ῥυθμοῦ vocem hic 208 omissam maluissem; nisi *Ruhnkenio* videretur in εὔρυθμον a mutanda,) πρὸς ταύτην ἀναγκάζει βαίνειν ἐν ῥυθμῷ, καὶ συνεξομοιοῦσθαι τῷ μέλει τὸν ἀκροατὴν, κἂν ἄμουσος ᾖ παντάπασι. Correctionem loci, iam ante depravati quam Codices scriberentur superstites, eximiam *Toupium*, cuius ingeniosissimi Critici *Longinum* legere vehementer desideramus, arbitror in contextum recepturum, veritatis paene vi coactum; experturum in illa quoque quod scribit *Longinus* VII, 4.

CAPVT XX.

In quatuor Tragoediarum fragmenta. b

Sisyphi nomine Tragoediam Critias, drama Satyr. scripsit Eurip. Ex talibus rara cur legantur prolata. Prologi forte fragm. Telephus Euripidis Comico vexata, etiam iniuste. Sublimia quaedam dicta, quorum vis in propriis Magnorum virorum sita nominibus. Hypsipyles eruitur venustum fragm. de infante Ophelte in gramine ludente. Quibus versibus matrem, infante necato, soletur Amphiaraus Tragicus. Redintegratur fragm. vitiosissimum apud Galenum. Ἀετοῖς, *pinnaculis templorum fastigatis, in-*

sculptas imagines fuisse. Statuarii quidam veteres. De Smilide Aegineta, cuius nomen redditur Pausaniae, paulo plura notantur. Ex
c *Euripidis Phryxo reliquiae.* Ἄνδρες αἱ πόλεις, οὐ τείχη, *sententia variis adhibita.* Σιροὶ *foveae cavatae, sive Thracum granaria.*

Ex *Critiae* Sisypho duo nobis et quadraginta versus *Sextus Empiricus* servavit; quorum duo primi tanquam *Euripidis* prostant apud illum, qui sub nomine *Plutarchi* de Placitis scripsit Philosophorum; huius auctoritate totum fragmentum
209 retulit ad *Euripidis* Sisyphum *Grotius*. Longam hic ea de re
a disputationem ingredi commodum nunc non est: mihi versus isti non videntur *Euripidis*, quem tamen edidisse drama novi Satyricum sub nomine Sisyphi, quod partem fecit Tetralogiae in scenam commissae Ol. xci, 1. testis est *Aelianus* V. H. ii, c. 8, isthoc anno superatum a Xenocle, quum docuisset Alexandrum, Palamedem, Troadas, et Sisyphum Satyricum.

Istiusmodi fabulae iocosae, quibus probabiliter plebs Attica multo magis delectabatur, quam heroicorum dramatum severitate, nihil admodum continebant ad virtutis commendationem aut mores formandos. Nihil itaque, quod meminerim, *Stobaeus* ex *Euripidis* excerpsit Cyclope, nihil ex Autolyco, nihil ex Sisypho; nihil etiam ex Syleo, quod ego quoque Satyricum fuisse drama suspicor. Ex *Sophoclis* Sa-
b tyricis fabulis, Andromeda, Amyco, Amphiarao, Hercule, 1) Inacho, Nausicaa, ne unicus quidem versus in Edito *Stobaei* reperietur Florilegio.

---

1) Duo tamen ex *Sophoclis* Inacho versus praebet Stobaeanus Codex *MS.* Leid. de quo supra dicebam: ubi enim p. 307, 31. *Grot.* p. 178, *Sophoclis* tantum nomen legitur, in isto Cod. adscriptum, Σοφοκλέους ἐν Ἰνάχῳ,

Ἐπῄνεσ'· ἴσθι δ', ὥσπερ ἡ παροιμία,
Ἐκ κάρτα βαιῶν γνωτὸς ἂν γένοιτ' ἀνήρ.

quae dramati congruunt Satyrico, ut et quae supersunt reliqua: vid. *T. H.* ad *Schol.* in *Aristoph. II.* p. 248.

Ex *Euripidis* Sisypho nominatim nihil enotatum nostris in libris inveni nisi vocem *Hesychio*; ob formam autem loquendi duo versus in *Suidae* Lexico: *Hesychio* ad Ἑλίσσων, πλέκων, ψευδόμενος, οὐκ ἐπὶ εὐθείας λέγων· laudatur Εὐριπίδης Σισύφῳ. in eius etiam Oreste v. 890, Talthybius dicitur καλῶς κακοὺς λόγους ἑλίσσων· sic enim scribendum puto pro καλεῖς. Duo versus ex Sisypho praebet *Suidas*, emendate scriptos, *Etymologo* adiutore, in notis in *Eurip*. Phoen. p. 287. Paullulum diversa quae placuit *Heathio*, mihi quoque nunc lectio placet,

Χαίρω σέ γ', ὦ βέλτιστον Ἀλκμήνης τέκος,
Ἐλθόντα, τὸν δὲ μιαρὸν ἐξολωλότα.

quae retractata *Toupio* suspicor placitura prae suis Emend. in c
Suid. III, p. 310.

Solus nobis *Dicaearchus*, in Βίῳ Ἑλλάδος p. 22, hos quatuor versus custodivit *Euripidis*:

Ἕλλην γὰρ, ὡς λέγουσι, γίνεται Διός·
Τοῦ δ' Αἴολος παῖς· Αἰόλου δὲ Σίσυφος,
Ἀθάμας τε, Κριθεύς θ', ὅς τ' ἐπ' Ἀλφειοῦ ῥοαῖς 210
Θεοῦ μανεὶς ἔῤῥιψε, Σαλμωνεύς, φλόγα. a

Non tantum non leguntur hi versus in superstite dramate *Euripidis*, sed nec perditorum ulli congruere mihi videntur praeterquam Sisypho; qui ex fratris inimici Salmonei filia Tyro divinitus iussus duo filios procreavit: videntur itaque ex *Euripidis* Sisyphi Prologo repetiti. *Grotio* praetermissos versus *Heathius* tamen ut ex incerto dramate sumtos proposuit p. 189.

Ad *Telephi* reliquias idem *Heathius* ex *Aristophane* fragmenta quaedam retulit, quae *Scholiastarum* beneficio novimus ex isto dramate petita. Quaecunque praebet *Aristophanes* continua dari mallem, quam diversis in locis distracta legi. Dedit inter illa quoque versum *Heath*. ex *Schol*. in Ἀχ. 453,

Τί δ' ὦ τάλας σὺ τῷδε πείθεσθαι μέλλεις; b

ubi vox ultima, quae versum vitiat, in legitimam θέλεις facile poterat commutari; ad ultimum etiam istorum versuum ex *Aristoph*. Ἀυσ. 707,

Ἄνασσα πράγους τοῦδε καὶ βουλεύματος,

adiici qui sequitur 710,

Τί μοι σκυθρωπὸς ἐξελήλυθας δόμων;

ut *Euripideus:* sed *Euripidis* dicendi χαρακτὴρ illic etiam in vicinis quibusdam adparet: *Scholia* vulgatis meliora plura nobis, opinor, monstrarent. Cum ceteris etiam *Heathius* omisit ex Telepho versum, quem dat *Plutarch.* T. II, p. 46. F, οὐ μόνον, ὡς Εὐριπίδης φησὶ, τὸ Τηλέφου τραῦμα

c Πριστοῖσι λόγχης θέλγεται ῥινήμασιν,

ἀλλὰ καὶ τὸν ἐκ φιλοσοφίας ἐμφυόμενον εὐφυέσι νέοις δηγμὸν αὐτὸς ὁ τρώσας λόγος ἰᾶται. Vsus his fuit *Ti. H.* in *Luciani* T. I, p. 82. Est illud distichon in epigramm. *Anthologiae MS.* non invenustum:

Τήλεφον ὁ τρώσας καὶ ἀκέσσατο· μὴ σύγε κούρη
Εἰς ἐμὲ δυσμενέων γίνεο πικροτέρη.

horum sunt in Latinis Poëtis multa similia, quaedam etiam in Antholog. Latina, quam Clar. Nostri *P. Burmanni Sec.* legimus beneficio.

Omnium *Euripidis* Tragoediarum maxime Telephum vexavit *Aristophanes*, cui tale fuit ingenium, ut minime mirarer, si nonnulla vituperaverit, quae castigatis etiam ingeniis placuerint. *Scholiasta*, καὶ ταῦτα, ait, ἐκ Τηλέφου Εὐριπίδου, in Ἀχ. v. 554,

211 Ταῦτ᾽ οἶδ᾽ ὅτι ἂν ἐδρᾶτε· τὸν δὲ Τήλεφον
a Οὐκ οἰόμεσθα;

nempe δράσειν· Telephi verba fuisse cum Ulysse loquentis liquet ex *Scholiis* in *Aristid. Jebb.* T. II, p. 16, Τὸν δὲ Τήλεφον οὐκ οἴει] Τίς τῶν ποιητῶν εἰσάγει τὸν Τήλεφον ἐλέγχοντα τὸν Ὀδυσσέα ἐκ τῶν αὐτοῦ λόγων, οὓς πρὸς τὸν Τήλεφον εἶπε. mihi Telephi dictum videtur egregium, et quodammodo comparandum cum Iphicratis dicto superbiam sumentis quaesitam meritis sanequam magnifico, quod nobis cum aliis quibusdam viri Magni dictis *Aristides* T. III, p. 657. proditionis accusatus ab Aristophonte, oratione ad adversarium conversa, σὺ δ᾽ αὐτὸς, inquiebat, εἰ κύριος ἦσθα τῶν νεῶν, πότερον προὔδωκας ἂν, ἢ οὔ; ἐπειδὴ ἀπέφησεν ὁ Ἀριστοφῶν, „εἶτα „σὺ μὲν οὐκ ἂν προὔδωκας, ὢν Ἀριστοφῶν· Ἰφικράτης δὲ „προὔδωκεν;" *Siccine vero? tu, qui es Aristophon, tu quidem*
b *non prodidisses naves; et prodidisset illas Iphicrates?* Dantur hic illic similia quaedam; nihil tamen me legere recordor huic dicto nisi longo intervallo proximum, quod mihi quidem videtur Demosthenae δεινότητος· et fertur dictum *Demosthenis* apud *Lucian.* T. III, p. 525, ἐπείσθην ἂν τούτοις Ἀρχίας ὤν· ἐπεὶ δὲ Δημοσθένης εἰμὶ etc. cuius simile Macedonis

Alexandri ad Parmenionem apud *Diodorum Siculum* T. II, p. 206, 96. *Plutarch.* T. I, p. 681. F. olim lectum apud *Longinum* IX, 8. Versus fuit in *Euripidis* Telepho,

Ἕλληνες ὄντες βαρβάροις δουλεύσομεν;

quem versum comparat *Clemens Alex.* Strom. VI, p. 746, 9, cum his ex oratione *Thrasymachi* pro Larissaeis: *Ἀρχελάῳ δουλεύσομεν Ἕλληνες ὄντες βαρβάρῳ·* meas aures oratoris periodus numerosior accideret, litera si producta sic pronunciaretur, *Ἀρχελάῳ δουλεύσομεν; Archelao serviremus? qui sumus Hellenes, barbaro?* Oratoris Attici commodum recordor, ubi ore loquitur *Herodoti* P. 579, 78, *Συρηκοσίοισι, ἐόντες Ἀθηναῖοι, συγχωρήσωμεν τῆς ἡγεμονίης;* duabus literis ablatis suam me vim arbitror dicto restituisse. Atticis ingeniis iucundam sententiam *Euripidis* Iphig. in Aul. v. 1400, c

Βαρβάρων δ' Ἕλληνας ἄρχειν εἰκὸς, ἀλλ' οὐ βαρβάρους.

Demosth. expressit Olynth. III, p. 25, §. 33, *ὑπήκουε δὲ ὁ ταύτην τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς* (Perdiccas Macedo,) *ὥσπέρ ἐστι προσῆκον βάρβαρον Ἕλλησι.*

Multo rarius, quam *Telephum Euripidis*, attigit *Aristophanes* eximium *Hypsipyles* drama, cum Antiopa commissum et Phoenissis. Hinc suspicor sumptum elegans fragmentum, quo canebat chorus Hypsipyles alumnum Opheltem, Lycurgi filiolum et Eurydices, dum nutrix infantis Hypsipyle sitientibus Danais aquae fontem monstrabat, suosque casus narrabat,

Lascivum, et prono vexantem gramina cursu, 212

ut canit *Statius* Theb. V, 612, cuius sunt ista de puerilibus a actis in cespite flores inter aggestos locati Opheltae pervenusta IV, V, 786,

At puer in gremio vernae telluris, et alto
Gramine, nunc faciles sternit procursibus herbas,
In vultum nitens; caram modo lactis egeno
Nutricem clangore ciens, iterumque renidens,
Et teneris meditans verba illuctantia labris,
Miratur nemorum strepitus, aut obvia carpit.

Archemorus, *obvia carpens*, his verbis Tragici veteris non nominati bis pingitur *Plutarcho* T. II, p. 93. C. et p. 661. F.

[ὁ τῆς Ὑψιπύλης τρόφιμος] b

Εἰς τὸν λειμῶνα καθίσας
Ἔδρεπεν ἕτερον ἐφ' ἑτέρῳ
Αἰρόμενος ἄγρευμ' ἀνθέων,

Ἀδομένα ψυχᾷ,
Τὸ νήπιον ἄπληστον ἔχων.

Eadem utrobique leguntur, nisi quod in altero loco sit ἄχρηστον ἔχων· *Grotius*, una alterave voce frustra mutata, in Exc. p. 463, ut incerti posita Tragici, sic Latina fecit:

In prato residens puer
Nunc hunc nunc alium cupit
Florem carpere: gaudio
c *Mens perfunditur: innocens*
Fxpleri studium nequit.

Cui quidem ista conveniant, Hypsipyles drama, qui mihi innotuerit, nemo scripsit praeter *Euripidem*; huic idcirco restituamus dramatis fragmentum. Aliud habet insigne fragmentum Tragoediae *Plutarchus*, quam aliunde novimus Hypsipylen *Euripidae* fuisse: octo versibus ista praemittuntur apud *Plutarch.* in Consolat. Apollon. p. 110. F. οὐ φαύλως γὰρ ἂν δόξειεν ὁ παρὰ τῷ ποιητῇ Ἀμφιάρεως παραμυθεῖσθαι τὴν Ἀρχεμόρου μητέρα δυσχεραίνουσαν ὅτι νήπιος ὢν ὁ παῖς καὶ ἄγαν ἄωρος ἐτελεύτησε· φησὶ γὰρ οὕτως,

Ἔφυ μὲν οὐδεὶς ὅστις οὐ πονεῖ etc.

In *Statii* Carmine narratur Eurydice

Foemineos coetus plangentiaque agmina ducens,

213 v, 652, et quibus illa modis immaturam filioli mortem sit lamentata vi, 138—184. Sed illam de septem ducibus nemo consolatur: tumultum sedat Amphiaraus v, 699. Lycurgum v, 46,

a

solatur Adrastus
Alloquiis genitorem ultro, nunc fata recensens
Resque hominum duras, et inexorabile pensum;
Nunc aliam prolem, mansuraque numine dextro
Pignora.

Archemori matrem in *Euripidis* Hypsipyle his verbis solabatur Amphiaraus, hic una alterave vocula emendatius scriptis, quam alibi reperientur:

Ἄ γ' οὖν παραινῶ, ταῦτά μοι δέξαι, γύναι.
b Ἔφυ μὲν οὐδεὶς, ὅστις οὐ πονεῖ, βροτῶν,
Θάπτει τε τέκνα, χ' ἅτερ' αὖ κτᾶται νέα,
Αὐτός τε θνήσκει. κᾆτα δ' ἄχθονται βροτοὶ
Εἰς γῆν φέροντες γῆν. ἀναγκαίως δ' ἔχει
Βίον θερίζειν, ὥστε κάρπιμον στάχυν·

Καὶ τὸν μὲν εἶναι, τὸν δὲ μή. τί ταῦτα δεῖ
Στένειν, ἅπερ δεῖ κατὰ φύσιν διεκπερᾶν;
Δεινὸν γὰρ οὐδὲν τῶν ἀναγκαίων βροτοῖς.

Quales in *Stobaeo* suo p. 449 dederat *Grotius*, novem versus repraesentavit *Barnesius*, orsus a vitiosa voce *Ἐγῶν*· illic legerat *ἔγ' οὖν*, operarum peccatum: tres horum versuum *Heathius* exhibuit melius scriptos ex *Plutarcho*. Praeter primum et ultimum, septem reliquos ex *Euripidis* dedit Hypsipyle *Stobaeus Gesn.* p. 568, 10. *Plutarchus* octo T. II, p. 110, 11. paene sex, sed hos inter solus primum *Clemens Alex.* c Strom. IV, p. 588. Horum quinque, de quorum ad consolandum usu a Chrysippo Carneades dissentiebat, Latinos fecit *Cicero* III, c. 25. Locum notissimum, uno alterove versu adnotato, sibi revocavit in memoriam *M. Antonin.* VII, 40. XI, 6. Imperatoris Philosophi verba tractans *Leopardus* Em. XVI, c. 23, ad Latina *Ciceronis* dudum ante *Davisium* Graecos adiecit *Euripidis*, accuratius tamen *Davisio* scriptos et *Gatakero*.

Ex *Euripidis* Hypsipyle voces enotantur *Harpocrationi*, *Hesychio*; in inedito quoque Libello *Grammatici Sangerm.* *Ἐκδημία*, et *Νεαρὸς*, *ἀντὶ τοῦ νέος*· ex veteribus Grammaticis apud *Eustath.* in Il. *N*, p. 940, 46. *Σᾶ* pro *σῶα*· ubi ad istam formam versus adfertur ex Hypsipyle, praetermissus et aliis et *Grotio*:

Εὔφημα, καὶ σᾶ, καὶ κατεσφραγισμένα.

Eustathii observatis utenti *Piersono* ad Moer. p. 348, iure 214 merito suspectum erat in hoc senario vocabulum *Εὔφημα*, a scripserat, ut puto, *Euripides*:

Εὔσημα, καὶ σᾶ, καὶ κατεσφραγισμένα.

Quae velut ex *Euripidis* Hypsipyle valde vitiata prostant apud *Galenum* Operum T. V, p. 615, 20; *ἰδοὺ πρὸς αἰθέρα ἐξαμιλλῆσαι κόραι γραπτοὺς οἷσι προσβλέπον τύπους*· quaeque primum nullo tentamine sananda videbantur, cum amici Clarissimi monitu rectractassem, quid sibi vellent adparuit. *Hippocratis ἀέτωμα οἴκου* postquam exposuisset *Galenus*, causam quoque, cur *domus fastigium* sic adpellassent *οἱ παλαιοὶ*, haec subiunguntur: *δε τὸν δὲ καὶ οἶδε* (*ἀετὸν δὲ καὶ οἶδε*, nempe *οἱ παλαιοὶ*, recte corrigit *Foesius* in v. *Ἀέτωμα*,) *καθάπερ καὶ ὁ Πίνδαρος*, (hoc ulcus satius erit non attigisse) — *καὶ Εὐριπίδης ἐν Ὑψιπύλῃ φησὶν*, *ἰδοὺ* etc. Sic primum verba vulgata ponam, ut constet hic senarios latere: b

Ἰδοὺ πρὸς αἰθέρ' ἐξαμιλλῆσαι κόραι
Γραπτοὺς . . . οἶσι προσβλέπειν τύπους.

Cur autem Euripidea protulit *Galenus?* ut aedificiorum fastigium, *Hippocrati* *ἀέτωμα* dictum, veteribus etiam dictum fuisse doceret *ἀετόν.* Sed *ἀετοῦ*, vel *ἀετῶν*, nulla fit in Euripideis istis mentio: *οἶσι*, literis quae praecesserant extritis, remansit ex *ἀετοῖσι*, vel *αἰετοῖσι.* Probabiliter, ut equidem puto, nunc *Euripidis* versus integritati suae restituo sic scriptos:

Ἰδοὺ, πρὸς αἰθέρ' ἐξαμιλλῶνται κόραι
Γραπτοὺς ἐν αἰετοῖσι προσβλέπειν τύπους.

c *En, coelum versus spectantes puellae pictas* (sive *sculptas*) *in*
(*templi*) *fastigiis imagines intueri certatim connituntur.* De
primo versu nulla erit, opinor, dubitatio, cum singula sint
Euripidea. *picturae* Tragico sunt *γραφαὶ*, et *γραπτοὶ τύποι*,
imagines pictae: γλυπτοὺς, *sculptas*, in templorum quis forte
fastigiis maluerit. *Aquilae* Poëtis etiam Atticis sunt *αἰετοί.*
Templorum praesertim *fastigia*, sive *pinnacula fastigata* (*J.*
F. Gronov. in *Livii* I, c. 38. f.) *Ἀετοὺς* fuisse, et cur ita
215 fuerint dicta docuerunt *P. Leopardus* Emend. v, c. 2, *A.*
a *Foesius* Oecon. *Hipp.* in v. et, in primis lectu dignissima animadversione,
P. Scriverius in *Martial.* x, ep. XIX. Sed,
quod ne ex horum quidem liquet observatis, in templorum
istis pinnaculis triangularibus *τύπους* fuisse *γραπτοὺς*, sive
γλυπτοὺς, hoc variis nos exemplis thesaurus antiquitatum docebit
Pausaniae, L. VI, p. 500. m. VIII, p. 693. m. f. IX,
p. 732. f. praesertim L. v, p. 399 et 400, ubi enarrat imagines
insculptas in Olympici templi *τοῖς ἀετοῖς* et cuius fuerint
statuarii *τὰ ἔμπροσθεν τῶν ἀετῶν·* cuiusque *τὰ ὄπισθεν*
αὐτῶν. quae visebantur in parte fastigii postica, opera fuisse
dicuntur *Alcamenis* aetate Phidiae clari, atque ad illius praestantiam
proximi; quae in antica parte, opera fuisse *Paeonii*
Mendaei. *Paeonius* ille, ex urbe Thraciae Mende natus, cum
aliis omissus est in *Francisci Junii*, vitiis saepe decepti, Catalogo
veterum Artificum utilissimo: memoratur tamen, qui
b nullus fuit, *Mendaeus* statuarius; ex *Pausaniae* v, p. 446, 4.
ἔργον ibi dicitur *Μενδαίου Παιωνίου.* qua ratione 2) eidem
τέχνη Ἀργείου Γλαύκου, p. 447. *ἔργα Αἰγινήτου Σίμωνος.*

---

2) Talis scribendi ratio, Grammaticis usitatissima, turpem, praeter ceteros, errorem peperit apud *Suidam* in *Ἀνανεοῦσθαι·* — pro, *καὶ Πλούταρχος Κρατῖνος·* scribendum, *καὶ Πλούτοις Κρατῖνος·* Comoediarum sic nomina

Sed, praeter ceteros Aeginetas statuarios, antiquissimus ex
isthac insula memoratur *Smilis*, Euclidae Filius. De hoc *Smi-
lide*, qui dicitur aequalis fuisse Daedalo, sed multo minus
nobilitatus, cum dixisset *Pausanias* L. VII, p. 531, subdit
p. 532, *nusquam illum videri peregrinatum*, ὅτι μὴ παρὰ Σα-
μίους καὶ ἐς τὴν Ἠλείαν. Samiae Iunonis illum signum effin-
xisse et aliunde noveramus; sed quo tandem argumento con-
fecit *Pausanias* in Elide versatum Aeginetam illum Smilida?
In Eliacis quidem *Pausaniae* nusquam illius nomen invenietur;
ab erudito tamen scriptore semel illic positum sub duabus li-
teris depravatis huc usque latuit. L. V, c. XVII initio, signa
templi Iunonis enarrans, τὰς, inquit, καθημένας ἐπὶ θρόνων
Ὥρας ἐποίησεν Αἰγινήτης Ἔμιλος. hic Σμίλις reponatur, ve-
rum nomen; et ex Indice in *Pausaniam*, et ex *Iunii* Catologo
eiiciatur *Emilus*. Quod vere vidit, ante *Wesselingium* in Pro- c
bab. p. 312, *Franc. Iunius* in *Euclides* et in *Smilis*, in loco
Clementis Alex. legendum Σμίλιδι Εὐκλείδου, miror non ani-
madversum *R. Bentlejo* in *Callimachi* Fragm. CV. Istius epi-
grammatis primum hic distichon ponam, prout voce mutata
iam olim emendandum censui:

Οὔπω Σμίλιδος ἔργον ἔυξοον, ἀλλ', ἐπὶ βαθμοῦ
Δηναίον, γλυφάνῳ ἄξοος ἦσθα σανίς.

Illud nobis epigramma qui servavit *Plutarchus* in *Eusebii* Praep. 216
Ev. III, p. 99. A. turpi menda liberabitur, si pro vulgatis, a
Ἡ δὲ τῶν ξοάνων (id est ἐξεσμένων, λιθίνων ἢ ἐλεφαντί-
νων,) ποίησις ἀρχαῖον ἔοικεν εἶναι· scribatur, ἀρχαῖον οὐκ
ἔοικεν εἶναι. quam lectionem sequentia postulant *Plutarchi*
quaeque praecedunt *Eusebii* verba. Sed, ne quid de Smilide
relinquam intentatum, scribi non potuisse ab *Athenagora*, Le-
gat. p. 61, ἡ ἐν Σάμῳ Ἥρα καὶ ἐν Ἄργει Σμίλιδος χεῖρες·
sed scribi debuisse suspicor, Σμίλιδος χειρὸς, vel χειρῶν,
nempe, ἔργα εἰσί. Scriptor Libri *Sapientiae Salomon.* XIII,
10, ἐκάλεσαν θεοὺς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων — ἢ λίθον ἄχρη-
στον χειρὸς ἔργον ἀρχαίας. — Sed redeundum est ad *Euri-
pidis* ex Tragoediis perditis reliquias.

Phryxi dramatis emendati si fuit initium, quod dicitur in
Scholiis ad *Aristoph.* Ran. v. 1256, ex prioris esse videntur

---

nominibus Comicorum saepe praemittuntur apud *Suidam*:
Δραπέτισι Κρατῖνος, in v. Ἀνεικάσασθε. Δουλοδιδασ-
κάλῳ Φερεκράτης, in v. Ἀναψηφίσασθαι. Λημνίαις Ἀρι-
στοφάνης, in Ἀπεχρήσατο. etc.

Editionis Prologo, quae dat *Scholiastes* in *Eurip.* Phoeniss. v. 6. — In Ed. *Barnesii* versuum e Phryxo tertius ex *Ety-*
b *mol.* p. 410, 44. — versus 4 cum duobus seqq. ex *Iustino M.* p. 41. D. sunt Euripidei; sequentes, ex eodem descripti, partim tantum. Huic ῥήσει subiectus v. 17,

Λάτρις πενέστης ἀμὸς ἀρχαίων δόμων,

ex Phryxo citatur *Athenaeo* VI, p. 264. C. hinc *Eustathio* in *Hom.* Il. *Π*, p. 1120, 22. Thessalis, ut notum est, quos bello captos sibi servire cogebant, proprie πενέσται dicebantur: πενεστῶν τῶν ἐκ Θετταλίας mentionem faciunt *Aristoph.* Vesp. v. 1264. *Xenophon* Ἑλλ. II, p. 273, 42. VI, p. 340, 4. *Theopompus Athenaei* VI, p. 259. F. p. 265. B. etc. — isti versui subiecti:

Ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φῂς· ἀνέρος οὐκ ἄξιον
Δειλὸν κεκλῆσθαι, καὶ νοσεῖν αἰσχρὰν νόσον.

c sic scripti *Stobaeo Gesn.* p. 95, 5. *Grot.* p. 50, forsan aliis videbuntur sincere scripti, mihi quoque viderentur ista sana Ἀνὴρ δ' ὃς εἶναι φῂς, — si legerentur alibi: ut ἀνὴρ εἶναι φῂς, multa Graecis ad eamdem rationem dicuntur: proximum accedit hoc Ganymedis ad Iovem *Luciani* T. I, p. 209, *Σὺ, ὦ βέλτιστε φῂς εἶναι, ὃς πρώην κατέχεας ἡμῶν τὴν πολλὴν χάλαζαν;* sed cum sequentibus ista stare posse nego; scribendumque arbitror, una ferme tantum litera mutata:

Ἀνέρα δέ σ' εἶναι φῂς; ἀνέρος οὐκ ἄξιον etc.

haec adhibens vir Doctiss. ἀνέρος pro ἀνδρὸς ponendum putabat Iphig. Aul. v. 1224, ubi nunc forte placebit coniectura nostratis *Piersoni.* — Versum qui sequitur, ex *Stobaeo Grotii* sumptum p. 162. in *Stob. Gesn.* p. 239, 27,

Αἱ γὰρ πόλεις εἴσ' ἄνδρες, οὐκ ἐρημία.

217 dubites utrum hunc quoque versum respexerit *Aristides* T. II,
a p. 332, dum laudat τὸ πάλαι (imo τὸ παλαιὸν) τοῦτο, ὡς ἄρα οὐ τείχη, etc. — *αἱ πόλεις εἶεν, ἀλλ' ἄνδρες αὐτοῖς εἰδότες θαῤῥεῖν;* scribendum ἀλλ' ἄνδρες αὐτοὶ εἰδότες θ. *Thucyd.* p. 498, 31, *αὐτοί τε πόλις ἐστε.* ad Rhodios *Aristides* urbe eversa terrae motu T. II, p. 371, *οὐχ οἰκίαι — ἡ πόλις — ἀλλ' ἄνδρες χρῆσθαι τοῖς ἀεὶ παροῦσι δυνάμενοι.* Recte *Canterus* attulit versum *Alcaei*,

Ἄνδρες γὰρ πόλεως πύργος ἀρήϊοι·

repetitum ex *Scholiis* in *Aesch.* Pers. v. 349. Si meminisset *Scholiorum* in *Sophoclis* Oed. Tyr. v. 56, ubi praeter frag-

mentum *Alcaei* haec leguntur ut verba *Demosthenis*, "*Ἄνδρες γὰρ πόλεις, καὶ οὐ τείχη*, huius forsan etiam dictum Sophistam in animo habuisse censuisset: Decent ista verba Demosthenem, in cuius tamen orationibus illa non arbitror inveniri. quae supersunt: reperiuntur apud illum, quem sibi *Demosthenes* b
ut exemplar imitandum praefixerat, *Thucydidem*, qui dat ista Niciae VII, c. 77. f. *ἄνδρες γὰρ πόλις, καὶ οὐ τείχη, οὐδὲ νῆες ἀνδρῶν κεναί.* ubi nonnulla notat *Jos. Wasse.* dicti primum auctorem laudat *Aristides* T. III, p. 339, ubi vere dicitur re ipsa Themistocles demonstrasse *ἀληθῆ τὸν λόγον ὄντα, ὃν πάλαι μὲν Ἀλκαῖος ὁ ποιητὴς εἶπεν, ὕστερον δὲ οἱ πολλοὶ* (scribendum *ὕ. δὲ πολλοὶ*, nam *οἱ πολλοὶ* sunt *vulgus*) *παραλαβόντες ἐχρήσαντο, ὡς ἄρα οὐ λίθοι — αἱ πόλεις εἶεν, ἀλλ', ὅπου ποτ' ἂν ὦσιν ἄνδρες αὐτοὺς σώζειν εἰδότες, ἐνταῦθα καὶ τείχη καὶ πόλεις.*

Quod reliquis subiungitur Phryxi dramatis fragmentum,

ἀνοῖξαι μὲν σιροὺς οὐκ ἠξίου·

petitum est ex *Etymologico M.* p. 714, 20. *Draco Stratonicensis* in libello de metris, quem sibi descripsit ineditum *Ruhnkenius* Noster: *Σιροὶ, οἱ Ἀττικοὶ ἐκτείνοντες* (L. *ὀξύνοντες*) c
τὸ ὄνομα τὸ ῑ βραχύνουσιν· ἡ δὲ συνήθεια ἐκτείνει. εὑρίσκεται δὲ καὶ (nempe *βραχὺ*) *παρ' Εὐριπίδῃ ἐν Φρίξῳ, — ἀνοῖξαι δὲ* (sic *MS.* Cod.) *σιροὺς οὐκ ἠξίου.* Ex *Etymologico MS. Leidensi* versum saltem implere poterimus: ista dat liber editus in *Σιροὶ* — *Ἀμμώνιος ἱστορεῖ ὡς οἱ Ἀττικοὶ, ὀξύνοντες τὸ ὄνομα, τὸ ῑ βραχύνουσι.* quae sequuntur sic in libro scripto iuvenis meliora legi: *καὶ ἡ μὲν τριβὴ τῆς ἀναγνώσεως ἐκτείνει αὐτό· εὑρίσκεται δὲ καὶ βραχὺ, ὡς Εὐριπίδης ἐν Φρίξῳ, Καὶ μῶν ἀνοῖξαι μὲν σιροὺς οὐκ ἠξίου.* In ista versus sede *Καὶ μῶν* non convenit: corrigo:

Καὶ νῷν ἀνοῖξαι μὲν σιροὺς οὐκ ἠξίου.

Et nobis quidem aperire granaria recusabat: Καὶ νῷν sic inchoat in *Eurip.* Oreste versum 1128. Vocem *σιροὺς*, quam ab Atticis corripi recte tradit *Ammonius*, sic adhibuit in Epigrammate *Eratosthenes* perinsigni, quo suam figuram, qua 218
cubi duplicationem demonstravit, Regi dedicavit Ptolemaeo a
apud *Eutocium* in *Archimed.* p. 22, initium tantum adscribam:

Εἰ κύβον ἐξ ὀλίγου διπλάσιον, ὦ 'γαθὲ, τεύχειν
Φράζεαι, τὴν στερεὴν πᾶσαν ἐς ἄλλο φύσιν
Εὖ μεταμορφῶσαι. τὸ δέ τοι πάρα, κἂν σύ γε μάνδρην,
Ἢ σιρὸν, ἢ κοίλου φρέατος εὐρὺ κύτος.

nempe τεύχειν φράζῃ vel νοήσῃς· vocem σειρὸν, in σωρὸν male mutatam, emendate scriptam iam exhibuit *Jo. Fellus*, ubi hanc edidit *Eratosthenis* Epistolam. Corripit et vocem adhibitam suo significatu nativo *Anaxandrides* in Protesilao, iocose traducens epulum Iphicratis nuptiale in Thracia apud Cotyn, *Athen.* IV, p. 131. c. narrat Comicus, illum in dotem
b accepisse praeter cetera,

Κέγχρων τε χύτραν, βολβῶν τε σιρὸν
Δωδεκάπηχυν,
Καὶ πουλυπόδων ἑκατόμβην.

sic arbitror ista scribenda, et ne βολβοὺς quidem aut πολύποδας memorari absque aceto, tanquam βρώματα quae *Menander* vocabat ὑποβινητιῶντα; quibus miles Atticus indigeret, ad viraginem Threïssam exsaturandam. In his primum *Casaubonus* scribendum coniecerat βολβῶν σειρὰν· legat quis eius Animadvers. IV, c. 3, et fatebitur hunc etiam utilem nobis errorem viri magni; quem illinc postea recte *foveae* retraxerunt *in usum granarii cavatae*, dictae Graecis σιροὶ, *siri* Latinis, quarum praesertim in Thracia fuit usus: τῶν μελινῶν καὶ τῶν ὀλυρῶν τῶν ἐν ταῖς Θρᾳκίοις σιροῖς meminit *Demosthenes* in
c Oratione quae olim dicebatur octava Philippicarum p. 60. §. 56. Illinc corrigendum suspicor locum *Xenophontis* in *K. A.* VII, p. 240, 13. De his Thracum *granariis* sive *siris* egerunt *H. Valesius* in *Harpocr.* ad v. Μελίνη p. 125, *P. Wesseling.* in *Diodori Siculi* T. II, p. 351. *Victorius* et *Schoettgenius* in *Varron.* de R. R. I, c. 57.

219
a

CAPVT XXI.

In fragmenta dramatum incertorum.

Timor expellit memoriam. Ipsi hoc evenit Demostheni. Λόγων ἀγών. τἀπὸ, τἀγέννητα. *Loca Tragic. et Comic. quae latent apud Plutarch. T.* I, *cuius emendantur et alia quaedam. Menandrea Tolluntur in altum etc. Locus ex Iphig. Aul. Mars optimum quemque metit,* ἀμᾶν φιλεῖ.
b *Hoc in Aeschyli repositum trochaico.* Πάτερ *in*

fine senariorum. Omissa multa Barnesio. Μεταβολὴ πάντων γλυκὺ, Euripidis sententia ab incerto Comico refutata, cuius versus aliquot eruuntur ex Schol. MSS. in Eurip. Medicus cunctator secanti saepe praeferendus. Μέλλειν. Aeschyleum, μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς. Θυμὸς, excandescentia. Vitae miseris etiam inest dira cupido. Θνατοῖς οὐδὲν γλυκερώτερον αὐγᾶς in lapide scriptum; rarius etiam illud κάλων τείνας οὔριον εὐφροσύνα, explanatur. Ἐφεῖναι et δοῦναι ἡδονῇ. De vento secundo locutiones. Locus ex Oreste. Pedem laxare. Στάλα et στήλη in lapidibus scripta. Exhibetur ex lapide egregii Poëtae Epigramma.

Attingam etiam incertarum *Euripidis* Tragoediarum fragmenta nonnulla, quae multo plura supersunt quam a *Grotio* fuere Latinis numeris reddita, aut a *Barnesio* vel *Heathio* indicata. Sed omissa proferre, Editoris erit officium, si quem aliquando nanciscatur suorum dramatum *Euripides*, qualem hac qua vivimus aetate desideraremus. In his quem sequamur ordinem quum nihil referat, sequemur Editionis *Barnesii* ductum. P. 506 praebet ex *Stobaeo Grot.* p. 53, *Gesn.* p. 97 hanc egregiam et verissimam *Euripidis* sententiam:

> Ὁ φόβος, ὅταν τι σώματος μέλλει πέρι,
> Λέγειν καταστὰς εἰς ἀγῶν' ἐναντίον,
> Τό, τε στόμ' εἰς ἔκπληξιν ἀνθρώπων ἄγει,
> Τὸν νοῦν τ' ἀπείργει μὴ λέγειν, ἃ βούλεται.

Tribus illum verbis expressit admirabilis in talibus artifex 220
Thucydides II, c. 87, v. 41, Φόβος μνήμην ἐκπλήσσει. Thu- a
cydidéum qui effinxerint imitando, partim indicantur viro Summo *T. H.* in *Thom. Mag.* p. 287, 288. Quibus autem memoriam timor excutit, dicuntur ἐκπίπτειν. Hoc Graeculis saepius evenisse Sophistis, dum verba facerent coram Romanis Imperatoribus, haud sane mirandum est, siquidem illud evenerit *omnium suae aetatis facundissimo Theophrasto, verba ad populum Atheniensem facturo*; quin obticuerit ipse coram Philippo *Demosthenes*: vid. *Aelianus* V. H. VIII, c. 12. ibi *Scheffer. Perizon.* et *Philostratus* de V. Soph. p. 565, 614. Quam omnes experti novimus, monstrant et ista veritatem

sententiae, verbis *Euripidis* eleganter expressae; cuius versum secundum una voce mutata legi malim:

Λόγων καταστὰς εἰς ἀγῶν᾽ ἐναντίον.

Vulgatum *Λέγειν* tuiturus diu frustra requiret exemplum si-
b millimum, quale hoc esse nego *Stobaeo* servatum ibidem p. 97, 28. *Hyperidis*, τὴν ἀγωνίαν τοῦ λέγειν πέδην εἶναι· ego vero λόγων ἀγῶν᾽ *Euripidi* frequens esse novi, positum in Androm. v. 233. Phoeniss. v. 591, 937, et alibi: *Herodot.* P. 704, 54. *Thucyd.* p. 210, 61. *Sophoclis* in Elec. v. 1521,

λόγων γὰρ οὐ
Νῦν ἐστιν ὡ᾽γών, ἀλλὰ σῆς ψυχῆς πέρι.

Sic et in loco, quem tractamus, *Euripidae* reliquis hi versus subiiciuntur:

221 Ὅμως δ᾽ ἀγῶνα τόνδε δεῖ μ᾽ ὑπεκδραμεῖν·
a Ψυχὴν γὰρ ἆθλα τιθεμένην ἐμὴν ὁρῶ.

de vita namque mea certamen esse video: Grotius: Cui posita merces aut mea est mors aut salus: sed *vitam positam mercedem* Graece non dixeris, opinor, ψυχὴν ἆθλα τιθεμένην: sed τεθεῖσαν vel τεθειμένην. Hoc itaque restituamus *Euripidi*:

Ψυχὴν γὰρ ἆθλα τεθειμένην ἐμὴν ὁρῶ.

Poëtarum ῥήσεις excerpenti *Stobaeo* saepe vocula visa fuit mutanda, qua connectebantur cum illis quae praecedebant; Versus inter Euripideos istos 76,

Ἐμοὶ γένοιτο πτωχός

b cum sequentibus sic legitur apud *Stob.* p. 145, 27. *Grot.* p. 183. Hoc modo scriptos exhibet omisso nomine Tragici *Plutarchus* T. II, p. 64. A,

Ἐμοὶ γὰρ εἴη πτωχός, εἰ δὲ βούλεται
Πτωχοῦ κακίων, ὅστις ὢν εὔνους ἐμοὶ
Φόβον καρελθὼν τἀπὸ καρδίας ἐρεῖ.

sic omnino scribenda syllaba τἀπὸ, ut possit produci, saepissime nostris in libris male scripta: apud eumdem *Plutar-*
222 *chum* 1) latuit idcirco *Sophoclis* versus T. II, p. 732. D. in
a

1) Sophoclea latent et Euripidea in isto secundo Volumine operum *Plutarchi* longe plurima; sed et in primo hic illic *Sophoclis*, *Euripidis*, et Comicorum nonnulla: Mar-

istis, ἅπαντα τὰ γένη τὸ πρῶτον ἦλθεν ἅπαξ. Quis dubitet *Sophoclis* esse senarium:

Ἅπαντα τἀγέννητα πρῶτον ἦλθ' ἅπαξ;

adhibitum ἐπὶ τῶν ὅτι πρότερον ἦν ἀπιστουμένων εἰ γέγονε νῦν.

---

cellum dixit et Cimonem T. I, p. 310. c. 480. E. κατὰ τὸν 220
Εὐριπίδειον Ἡρακλέα, c

Φαῦλον, ἄκομψον, τὰ μέγιστ' ἀγαθόν·

priori loco superfluum ὂν eiiciendum est; posteriori χρῆμα mutandum in σχῆμα. Ex *Euripidis* esse Licymnio versum anapaesticum novimus ex *Diog. Laërt.* III, 63, *Suida* in Ἰδέα (sic *MS.* Leid. ubi vulg. Εἰδέα·) et in φαῦλον· *Etymolog.* p. 789, 33. qui illinc facile corrigi poterunt. — Prorsus latent apud *Plutarch.* T. I, *Euripidis* senarii, p. 320. D.

Σοφὸς γὰρ ὡ 'νὴρ, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν·

et p. 444. E. versus ex eius Telepho, cuius supra non recordabar, p. 206. A.

Οὐκ ἄρ' Ὀδυσσεύς ἐστιν αἱμύλος μόνον. etc.

— *Euripideis* ex Andromache v. 598, quae respicit *Propertius* III, El. XII, 3, subiicit in Numa *Plutarchus* ista *Sophoclis* vitiose scripta I, p. 77. A. Καὶ τὰν νεοργὸν ἄσετ' ἄστολος χιτὼν etc. Redeat in suum locum Sopho- 221
clea vox νέορτος *recens orta*; vox ἄσετ' cum *Aurato* se- c
paretur in duas ἃς ἔτ'· et ex Hermione *Sophoclis* dramate hoc chori lucrabimur fragmentum:

Καὶ τὰν νέαρτον, ἃς ἔτ' ἄστολος χιτὼν
Θυραῖον ἀμφὶ μηρὸν
Πτύσσεται, Ἑρμιόναν.

Duo *Cratini* senarii latent in Solone Plut. p. 92. B.

Πρὸς τοῦ Σόλωνος, καὶ Δράκοντος, οἷσι νῦν
Φρύγουσιν ἤδη τὰς κάχρυς ταῖς κύρβεσιν.

hinc restituendi *Scholiis* in *Aristoph.* Nub. v. 447. — Ex *Eupolidis* Δήμοις Periclem facit cum Myronide loquentem *Plutarch.* I, p. 165. E. senariis, sic facile scribendis:

ΠΕΡ. Ὁ νόθος δέ μοι ζῇ; ΜΥΡ. Καὶ πάλαι γ' ἂν ἦν ἀνὴρ,
Εἰ μὴ τὸ τῆς πόρνης ὑπωῤῥώδει κακόν.

Eadem illius fuit opinio, cuius exhibet *Aristoteles* Rhetor. II, p. 102, hunc quoque versum,

Ἄπιστ' ἀληθῆ πολλὰ συμβαίνειν βροτοῖς.

A veteribus multa tamen *ἄπιστα* nobis narrantur, in quae huius aetatis homines dicerent, quae *Minutius Felix* in Oct. c. xx, p. 185, *si essent facta, fierent; quia fieri non possunt, ideo nec facta sunt.*

Vs. 80, 81, Si quis hinc auferre velit tanquam incerti
b versus, vicinos ex *Stobaeo* p. 172. 24, 25 horum loco ponere poterit Euripideos sine controversia,

Τῷ γὰρ βιαίῳ κἀγρίῳ τὸ μαλθακὸν
Ἐς ταὐτό γ' ἐλθὸν τοῦ λίαν παρείλετο.

literâ mutatâ sonum effeci suaviorem, quam in *ταυτὸν ἐλθόν.*
223 Sententiae vim auditoribus arbitror fuisse conspicuam, cum in
a *Sophoclis* perdito dramate ad Ajacis convitia responderet Nestor:

Latent *Diphili* versus in Nicia p. 523. D. et forsan *Aristophanéus* p. 524. C.

Γεροντagωγῶν, κἀναμισθαρνεῖν διδούς·

comparandus ad *Aristoph.* Equit. v. 1096. — In Periclem *Hermippi* versus anapaestici sunt acerbissimi p. 170.
222 E. sic, ut puto, disponendi,
c

Βασιλεῦ Σατύρων,
Τί ποτ' οὐκ ἐθέλεις δόρυ βαστάζειν,
Ἀλλὰ λόγους μὲν περὶ [τοῦ] πολέμου
Δεινοὺς παρέχῃ,
Ψυχὴν δὲ Τέλητος ὑπέστης;

scripserat fortasse:

Ψυχὴν δ' Ἀτέλητος ὑπέστης.

sequentia, ad eamdem rationem facile concinnanda, paulo sunt obscuriora: *Teleclidis* anap. tetrametri catalectici prorsus latent in Pericle p. 161. E. *Τηλεκλείδης παραδεδωκέναι φησὶν αὐτῷ τοὺς Ἀθηναίους,*

Πόλεών τε φόρους, αὐτάς τε πόλεις, τὰς μὲν δεῖν,
τὰς δ' ἀναλύειν·
Λάϊνα τείχη, τὰ μὲν οἰκοδομεῖν, τὰ δ' αὖτε πάλιν
καταβάλλειν·

Οὐ μέμφομαί σε· δρῶν γὰρ εὖ κακῶς λέγεις.

quem auctore suo dignum senarium etiam *Plutarcho* debemus T. II, p. 504. B, 810. B.

In vs. 85, pro *ἄνθρωπον* scribendum omnino

Κρινεῖ τίς αὐτὸν πώποτ' ἀνθρώπων μέγαν;
Ὃν, ἐξαλείφοι πρόφασις οὐ τυχοῦσ' ὅλον.

Hanc *ῥῆσιν* quae praecedunt in *Stob. Gesn.* p. 187, 21, itidem tribuuntur *Euripidi*: *Menandro* dedit *Grotius* p. 110, Codicis auctoritate Paris. motus; mihi quoque videntur Menandrea, sententiam complectentia, quam egregie tractavit *Claudianus*:

tolluntur in altum b
Ut lapsu graviore ruant:
'Επαίρεται γὰρ μεῖζον, ἵνα μεῖζον πέσῃ·

quem *Grotius* adiecit reliquis, apud *Antonium Melissam* p. 141, legitur ut *Philistionis* versus.

Σπονδὰς, δύναμιν, κράτος, εἰρήνην, πλοῦτόν τ', εὐδαιμονίαν τε.

Haec speciminis instar sufficient. — Quibus ista minus placent, quando *Plutarchi* Vol. primum est ad manum, his dabo de multis pauca melius scripta, quam vulgantur. In Romulo p. 28. C. laudatur *'Αντίγονος·* ubi scribendum *'Αντίας·* et *Valerius Antias* est intelligendus: vid. p. 25. E. 75. E. etc. — In Pericle p. 162. B. *ἅπαντα μὲν οὖν ταῦτα τῆς 'Αναξαγόρου σοφίας·* posuisse videtur, *ἀπᾴδοντα μὲν οὖν* —· verbum *ἀπᾴδειν*, eadem structura frequentatum, reddi poterit *Aeliano* in V. H. XIII, c. 1, 843, 1, pro *ἀποδεῖν*. — In Marcello *Plutarchi* p. 305. E. ubi memorantur *λογικῆς καὶ πραγματικῆς ἀποδείξεως οὐκ εὐποροῦντα προβλήματα·* nemo corrigere dubitabit *λογικῆς καὶ γραμμικῆς ἀποδ.* apud *Suidam* eadem vox in *γραμματικῇ* degeneraverat, monente *Toupio* I, p. 61. — In *Plutarchi* Cleomene p. 808. B, memorantur *δύο τῶν συντρόφων Κλεομένους, οὓς Σαμοθρᾶκας καλοῦσιν.* *Samothraces* isti nimis diu lectores fatigarunt; corrigendum est, *οὓς Μόθακας καλοῦσι.* vid. *Meursii* Misc. Lacon. II, VI, p. 130. cum scriba per errorem *μόθρακας* dedisset, sciolus egregie se facturum credidit, si *Samothracas* in hunc locum induceret.

224 Vs. 99, 100, 101, — scriptos *Grotio* p. 123 quales in
a *Stob.* legerat *Gesneri* p. 196, 32, perperam etiam apud *Theophilum Antioch.* II, p. 259, in duo trochaicos esse redigendos, quorum alter illinc esset restituendus 2) in *Euripidis* Iphig. in Aul. ante v. 395, viderunt *S. Musgravius* Exercit. in *Eurip.* I, c. IX, et *B. Heathius* in *Eurip.* p. 77. Vtrique rem arbitror non ingratam me facturum si dixero, versus praecedentis, 394, lectionem sic emendatam fuisse *Piersono* Nostrati, — *ὅρμα. μωρίᾳ δ' εἴσῃ φρενῶν Τοὺς κακῶς* — ignorabat ille versum hic interserendum, utpote qui necdum accurate tractasset Stobaeana. Videant nunc viri Doctissimi, quam bene cohaereant omnia, si sic scribantur ista:

Οὓς λαβὼν στράτευέ γ', ὅρμα· μωρίαν δ' εἴσῃ φρενῶν.
Οὐ γὰρ ἀσύνετον τὸ θεῖον, ἀλλ' ἔχει συνιέναι
b *Τοὺς κακῶς παγέντας ὅρκους καὶ κατηναγκασμένους.*

In horum primo stare non poterat *οἶμαι*, paulo ante recte adhibitum, hinc autem alienum: literis vulgatis proximum *ὅρμα* cum *στράτευε* quam apte haereat multis posset vel ex *Herodoto* solo exemplis monstrari, si quis illa requireret, cui saepe Reges dicuntur *ὁρμῆσαι στρατεύεσθαι·* hoc sic distractum *στράτευέ γ', ὅρμα·* animoso Regi videtur inprimis congruum.

Sed, ut hic latebant, saepe trochaici versus latent apud *Athenaeum*, *Plutarchum*, aliosque, *Sophoclei* in *Schol.* ad *Apollon. Rhod.* IV, 223, *ἐν τοῖς Σκύθαις ὁ Σοφοκλῆς ἑτερομήτορα τῆς Μηδείας* (conf. *Schol.* in *Apollon.* III, 242.) *τὸν Ἄψυρτον λέγει. οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς κοίτης ἔβλαστον. ἀλλ'*

---

2) Ex *Suida* in *Χιάζειν* versus, qui probabiliter excidit, restitui poterit in *Aristophanis* Nubibus, quam suspicionem miror Clar. *Toupio* non incidisse, dum tractabat *Suidae* locum Emend. III, p. 315. Inserto versu, quem praebet *Suidas*, sic egregie cohaerent Aristophanei anapaestici Nubib. v. 966,

Εἰ δέ τις αὐτῶν βωμολοχεύσαιτ', ἢ κάμψειέν τινα καμπήν,
[Αὐτὸς δείξας, ἔν θ' ἁρμονίαις Χιάζων ἢ Σιφνιάζων,]
Οἵας οἱ νῦν τὰς κατὰ Φρῦνιν ταύτας τὰς δυσκολοκάμπτους·
Ἐπετρίβετο τυπτόμενος πολλὰς, ὡς τὰς μούσας ἀφανίζων.

etc. senarios hinc efficere tentabat Clar. *Heathius* in *Soph.* Fragm. p. 104. Vna voce κοίτης eiecta, quam Grammaticus adiecerat, aut ex vicinia repetitam librarius, restitui facile poterunt *Sophoclis* trochaici:

Οὐ γὰρ ἐκ μιᾶς ἔβλαστον· ἀλλ' ὁ μὲν Νηρηΐδος c
Τέκνον ἄρτι βλαστάνεσκε, τὴν δ' Ἰδυῖα πρίν ποτε
Ὠκεανοῦ κόρη γ' ἔτικτεν.

Sophocleis Aeschyli succedat trochaicus ex *Stobaei* Florilegio. Ex *Aeschyli* Caribus p. 356, 28, quae *Gesneri* praebet Editio continuo ductu, sic *Grotius* collocavit, p. 199,

Ἀλλ' Ἄρης φιλεῖ 225
Ἀεὶ τὰ λῷστα πάντα τ' ἀνθρώπων στρατοῦ. a

Stanlejus eadem dedit, et haec Latina: *verum Mars amat semper viros praecipuos exercitus.* Siccine vero amat illos Ἄρης, qui secundum *Sophoclem Plutarchi* T. II, p. 23. B. 757. B. coecus,

Συὸς προσώπῳ πάντα τυρβάζει κακά;

amabat, opinor, Ὡς λύκοι ἄρνα φιλοῦσ'· at cur, obsecro, dicitur *amare semper*

τὰ λῷστα πάντα τ' ἀνθρώπων στρατοῦ·

(aut πάντα γ' ἀνθρώπων, ut emendandum putabat *Pauwius*:) *optima omnia hominum exercitus:* an ut ne ranarum aut murium intelligeremus exercitum; aut ne crederemus illum, insignem Συὸς προσώπῳ, suo genere contentum? Redeat vox b ἀνθρώπων in suum compendium ἀνων. Alicubi μῶν in *Euripidis* versu mutatum fuit in νῷν. hic ἀνων mutetur in ἀμῶν. *metens:* de Marte homicida, qui *demetit* ense suo *praestantissimos quosque*, dici certe potuit: χαίρει γ' ἀεὶ τὰ λῷστα πάντ' ἀμῶν στρατοῦ. Sed φιλεῖ requirit ἀμᾶν· hoc itaque restituamus, et suum *Aeschylo* versum trochaicum:

Ἀλλ' Ἄρης φιλεῖ γ' ἀεὶ τὰ λῷστα πάντ' ἀμᾶν στρατοῦ.

Sed amat metere semper Mars optimos quosque ex exercitu: metere, sicut *Claudius*, *Horatii* Carm. IV, Od. XIV, 31,

Primosque et extremos metendo
Stravit humum.

L. II, Epist. II, 178, *metit Orcus Grandia cum parvis:* c plura dedit in eam rem *N. Heins.* in *Ovid.* Met. V, v. 104. Ajax *Philostrati* p. 690, 1, τοὺς τὰ πλήθη ἀποκτείνοντας θε-

ϱιστὰς ἡγεῖτο μέγα μηδὲν ἀμῶντας. *Pausan.* p. 612. f. ἔμελλεν ὁ δαίμων καὶ τὸ γένος τὸ Κασσάνδϱου κακῶς ἐξαμήσειν. *Sophoclis* chorus de Antigone moritura Antig. v. 610, νὶν φοινία θεῶν τῶν Νεϱτέϱων ἀμᾷ κόπις· (ut vulgatam vocem κόνις
226 recte corrigit *Reiskius*:) *illam Deorum inferorum saevus ensis*
d *demetit*, quam in aedibus Oedipi dixerat ultimam ϱίζαν. proprie Medea ϱιζῶν — τομὰς — Χαλκέοις ἤμα δϱεπάναις, in *Sophoolis* Ῥιζοτόμοις, teste *Macrobio* Saturn. v, c. 19. p. 511. Sed neque verbum, opinor, in controversiam cadet, nec ipsa sententia dubitabitur an Marti, sive bello, conveniat:

Τοὺς εὐγενεῖς γὰϱ κἀγαθοὺς, ὦ παῖ, φιλεῖ
Ἄϱης ἀναιϱεῖν·

solet interficere: Sophoclis est ex Phrygibus apud *Stob.* p. 96, 53. ubi vulgantur Ἄϱης συναίϱειν. apud eumdem p. 356, 25, *Sophoclis* est e Scyriis versus:

Φιλεῖ γὰϱ ἄνδϱας πόλεμος ἀγϱεύειν νέους.

In Philoct. 436,

b πόλεμος οὐδέν' ἄνδϱ' ἑκὼν
Αἱϱεῖ πονηϱὸν, ἀλλὰ τοὺς χϱηστοὺς ἀεί.

Apud *Stobaeum* quoque sunt ex Temenidis versus *Euripidis* p. 351, 40, [vulgatis videtur praefigendum

Καὶ γὰϱ] φιλεῖ τοι πόλεμος οὐ πάντ' εὐτυχεῖν,
Ἐσθλῶν δὲ χαίϱει πτώμασιν νεανιῶν.

Vacare, fateor, culpa potueram, quam deprecor. Nimis diu me versus *Aeschyli* detinuit.

Quem in his excerpendis ad manum habuit *Barnesius*, post versum 111, praeter ceteros, undecim in una pag. *Stobaeani* Florileg. (240, 12 etc. 29—31.) *Grot.* p. 165 reliquit intactos. Postquam posuisset ex *Stob.* *Grot.* p. 171, (*Gesn.*
c 276, 38,)

ἄϱχεσθαι χϱεὼν
Κακοὺς ὑπ' ἐσθλῷν, καὶ κλύειν τῷν κϱεσσόνων.

ubi scribi debuerat κϱεισσόνων· ex p. 185 *Grotii* posuit ista:

Ἡ γὰϱ τυϱαννὶς πάντοθεν τοξεύεται
Δεινοῖς ἐϱῶσιν, οὓς φυλακτέον πέϱι.

ut ille dederat, pro ἧς φυλακτέον π. *Gesneri* p. 343, 31. Neutrum Graecum arbitror, genuinum autem quod prostat in *Herodoti Wess.* P. 223,

Δεινῶς ἐϱῶσιν, οὓς φυλακτέον, πάτεϱ.

in fine versuum *πάτερ* etiam in fragmentis invenietur Tragoediarum Aeoli v. 47, Alcmaeonis v. 22. Danaës v. 124. ad *οὓς φυλακτέον* unius adscribam *Andocidis* c. Alcibiad. verba 227
ex p. 32, 12, *ἔστι δὲ σωφρόνων ἀνδρῶν φυλάττεσθαι πολιτῶν* a
τοὺς ὑπεραυξομένους, ἐνθυμουμένους (*Markland.* in *Lys.* P. 180, 9) *ὑπὸ τῶν τοιούτων τὰς τυραννίδας καθισταμένας.*

Quae in Ed. *Gesn.* p. 324. 41. *Grot.* p. 183. ut *Euripidis*, sed loco legebantur ex Plisthene subiecta, more suo retulit *B.* ad istius dramatis reliquias: atque ita subiecta versibus ex Heraclidis *Gesn.* p. 307, 1, *Grot.* p. 177, praetermisit, suspicatus, opinor, in isto dramate reperiri: hic etiam fefellit illum opinio. Sunt ex perdito dramate versus *Euripidis*:

Ἐγὼ γὰρ ὅστις, μὴ δίκαιος ὢν ἀνὴρ,
Βωμὸν προσίζει, τὸν νόμον χαίρειν ἐῶν,
Πρὸς τὴν δίκην ἄγοιμ' ἂν, οὐ τρέσας θεούς.
Κακὸν γὰρ ἄνδρα χρὴ κακῶς πάσχειν ἀεί.

Eadem ratio, cur hos omiserit amanuensis *Barnesii*, in p. 361. b
Grot. Gesn. p. 498, 14. quorum primum commode restituit *Jo. Piersonus* Verisim. p. 138.

Τὸν σὸν δὲ παῖδα σωφρονοῦντ' ἐπίσταμαι,
Χρηστοῖς θ' ὁμιλοῦντα, εὐσεβεῖν τ' ἠσκηκότα.
Πῶς οὖν ἂν ἐκ τοιοῦδε σώματος κακὸς
Γένοιτ' ἄν; οὐδεὶς τοῦτό μ' ἂν πίθοι ποτέ.

In horum versuum tertio *σώματος* mutandum videtur in *σχήματος*.

Πῶς οὖν ἂν ἐκ τοιοῦδε σχήματος κακὸς
Γένοιτ' ἄν;

ut sensus sit, *οὕτως ἐσχηματισμένος*, *istis ornatus virtutibus quomodo tandem malus fieret?* vid. *T. H.* in *Luciani* somni- c
um p. 11. a. Sed omissos in Editione *Barnesii* versus *Euripidis*, qui mihi plurimi sunt ad manum ex quibusvis scriptoribus, hic non conquiram.

Insignis ista *ῥῆσις* ex *Stobaeo* p. 355, 20, vitio vacabit si scribatur v. 120.

Ὁρᾷς τὸν εὐτράπεζον ὡς ἡδὺς βίος,
Ὅ, τ' ὄλβος, ἔξωθ' εἴ τις ἐστὶ πραγμάτων.

pro *ἔξωθεν τίς*. — Vitiosum dedit versum 131, *Grotium* sequutus:

Ἐγὼ γὰρ ἃ 'χω λέκτρα, τάδε καλῶς ἔχειν.

nisi quod ille scripserit *ἃ ἔχω*, minus vitiose, memorans in notis lectionem a se mutatam in Ed. *Gesn.* p. 429, 20,

'Εγὼ γὰρ ἕξω λέκτρα αὐτοῖς καλῶς ἔχειν,
Δίκαιόν ἐστιν, οἷσι συγγηράσομαι.

228 hinc legitimam facile formabimus; in *γὰρ ἕξω* latet *παρέξω*.
a monstrat ipsa sententia patris, ut puto, cum filia loquentis, *Euripidem* dedisse:

A. *'Εγὼ παρέξω λέκτρα σοὶ καλῶς ἔχειν.*
B. *Δίκαιόν ἐστιν, οἷσι ξυγγηράσομαι.*

eadem structura Noster ista posuit in Iphig. in Aul. v. 936,

οὐ γὰρ ἐμπλέκειν πλοκὰς
'Εγὼ παρέξω σῷ πόσει τοὐμὸν δέμας.

Omissos ne memorem, ab illo facile detegendos, qui hoc sibi crediderit negotii datum; incuriae Barnesianae specimen inter istos, P. 508, versus praebet 147, omnis sensus inanis. Duo leguntur in *Stobaeo Gesn.* p. 454, 10, *Grot.* p. 335,

b *Ὅστις δὲ τοὺς τεκόντας ἐν βίῳ σέβει,*
Ὅδ' ἐστὶ καὶ ζῶν καὶ θανὼν θεοῖς φίλος.

non enim ex Heraclidis esse sed incerto dramate monuit *Grotius*: sequentes illic duo sunt ex isto dramate; qui sequitur ex incerto; quo pro *Καὶ* nihil interest utrum *χρὴ* scribatur, an

Δεῖ τοῖς τεκοῦσιν ἀξίαν τιμὴν νέμειν.

adiici poterit ex pagina sequente 455, 11. *Grot.* p. 339,

Δίκαια τοὺς τεκόντας ὠφελεῖν τέκνα.

In his, post versum 164, omissus, legitur apud *Stobaeum* versus p. 507, 28,

c *Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν, κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.*

Grotius in suo Florileg. p. 377. alterum huic praefixit ex *Plutarch.* T. II, p. 20. D. utrumque dedit et in Exc. ex *Eurip.* p. 421. Restituenda vox est a viro summo mutata:

A. *Χρυσοῦ σε πλήθει, τούσδε δ' οὐ χαίρειν χρεών;*
B. *Σκαιὸν τὸ πλουτεῖν, κἄλλο μηδὲν εἰδέναι.*

atque in alium longe sensum accipienda sententia: *Tene decet auri copia laetari, hos autem dedecet?* quin imo his nocerent divitiae *ἄλλο μηδὲν εἰδόσι.* Eadem *Stobaei* pag. v. 44, versum dat *Euripidis*, qui huc debuerat referri,

Πολλῶν τὰ χρήματ' αἴτι' ἀνθρώποις κακῶν.

Pag. autem 531, 41, tres velut ex Iphig. quos vidit *Grotius* 229
ex incerto dramate petitos, hos nempe: a

Πολλαί γε πολλοῖς εἰσι συμφοραὶ βροτοῖς,
Μορφαῖς δὲ διαφέρουσιν· ἕνα δ' ἄνευ τύχης
Μόλις ποτ' ἐξεύροι τις ἀνθρώπου βίον.

versu secundo *Grotius* ἐνδ' in ἕνα δ' egregie mutavit. sunt et ex incerta Tragoedia versus *Euripidis,* quos dat *Stobaeus Gesn.* p. 558, 18. *Grot.* p. 427,

Κεκλημένῳ δὲ φωτὶ μακαρίῳ ποτὲ
Αἱ μεταβολαὶ λυπηρόν· ᾧ δ' ἀεὶ κακῶς
Ἔστ', οὐδὲν ἀλγεῖ συγγενῶς δύστηνος ὤν.

Hac sententia correxisse forsan videbitur alteram suam *Euri-* b
pides, in Oreste saltem aegrotante, (Orest. v. 234,) si non in universum, veram

Μεταβολὴ πάντων γλυκύ.

Eustath. in Od. *Α*, p. 38, 50, *οὔτε ἡ ὑπερβολὴ ἀεὶ καλίζεται, οὔτε μεταβολὴ πάντων ἡδὺ ἐξ ἀνάγκης κατ' Εὐριπίδην.* idem ad ista in Il. *Ρ*, p. 1124, 43, *δῆλον γάρ*, ait, *ὡς γλυκὺ ἔστιν ἡ μεταβολὴ οὐχ ἁπλῶς, ἀλλ' ἡ τῶν κακῶν.* Atque ita in *Scholiis* ad *Eurip.* Orest. v. 234, *προσυπακουστέον* (*MS.*) *τὸ κακῶν.* quod additur, *κεκωμῴδηται δὲ ὁ στίχος*, forsan referri potuisset ad *Antiphanis* locum apud *Athen.* x, p. 446. A. ubi vid. Animadv. *Casaub.* x, c. xiii. nisi pro vulgatis *φήσει μὲν γάρ τις* etc. haec multo mihi meliora Codex praeberet *Augustanus MS.* *Φησὶ γὰρ ὁ Κωμικὸς, ὁ πρῶτος εἰπὼν μεταβολὴ πάντων γλυκὺ οὐχ ὑγιαίνει δέ ποτε· ἐκ μὲν γὰρ κόπου* (vel *κόπων*) *γλυκίαι* (sic *MS.*) *ἀνάπαυσις, ἐξ ἀλουσίας δὲ ὕδωρ καὶ τὰ τοιαῦτα. ἂν δὲ ἐκ πλουσίου πτωχὸς γένηται,* c
μεταβολὴ μὲν, ἡδὺ δὲ οὔ. ὥστε οὐχὶ πάντων ἡ μεταβολὴ γλυκεῖα. sic in librum ista meum ex *Augustano* transscripsit *Georg. Tryllitschius.* Ex his sex versus incerti *Comici*, si verba nonnihil adiuventur, hi poterunt effingi:

Ὁ πρῶτος εἰπὼν, μεταβολὴ πάντων γλυκύ,
Οὐ δῆθ' ὑγιαίνει, δέσποτ'· ἐκ μὲν γὰρ κόπων
Γλυκεῖ' ἀνάπαυσις, ἐξ ἀλουσίας δ' ὕδωρ,
Καὶ τἄλλα δὴ τοιαῦτά γ'· ἂν δ' ἐκ πλουσίου
Πτωχὸς γένηται, μεταβολὴ μὲν, ἡδὺ δ' οὔ·
Ὥστ' οὐχὶ πάντων μεταβολὴ γλυκεῖα δή.

Versu secundo τὸ δέσποτα non male videor restituisse pro δέ- 230
ποτε· ut servum Comicus fecerit irridentem Euripidea: δή- a

ποτ᾽ isti versus sedi non conveniebat; eius initio scribi quoque poterit: *Οὔ τοι γ᾽ ὑγιαίνει·* sic *Aristoph.* Pluto v. 364, *Οὔ τοι, μὰ τὴν Δήμητρ᾽, ὑγιαίνειν μοι δοκεῖς.* sic saepe loquutus v. 507, 1061, 1067, Nub. 1278, etc.

Ad haec et similia Poëta noster Philosophus multa, opinor, dixisset; cuius hoc etiam est sapientissimum dictum *Plutarcho* saepe laudatum aliisque:

Οὐκ ἂν γένοιτο χωρὶς ἐσθλὰ καὶ κακὰ,
Ἀλλ᾽ ἔστι τις σύγκρασις ὥστ᾽ ἔχειν καλῶς.

forsan dixerit *Euripides*, qualia multa *Maximus Tyr.* Diss. quinta, ubi praeter alia §. 6, *ποθεῖ*, inquit, *ἄνθρωπος καὶ νύκτα μεθ᾽ ἥλιον, καὶ λιμὸν μετὰ κόρον, καὶ δίψαν μετὰ μέ-*
b *θην· κἂν ἀφέλῃς αὐτοῦ τὴν μεταβολὴν, λύπην τὴν ἡδονὴν ποιεῖς.* sed laudare dictum *Euripidis* dignatus est *Aristoteles*, loco quem indicat *Ti. Hemsterhus.* in *Lucian.* p. 435, 25.

Inter versus Barnesianos, 166, aliique, alibi iam sunt emendati.

Vs. 170,

Μέλλοντ᾽ ἰατρὸς τῇ νόσῳ διδοὺς χρόνον·

defendi poterit ut recte sic scriptus in *Stob.* Flor. *Gesn.* p. 551, 7. *Grotii* p. 422. Sed nemo negabit scribi quoque potuisse:

Μέλλων γ᾽ ἰατρὸς, τῇ νόσῳ διδοὺς χρόνον,
Ἰάσατ᾽ ἤδη μᾶλλον, ἢ τεμὼν χρόα.

mihi quidem perplacet *Μέλλων γ᾽ ἰατρὸς, medicus qui quidem* prudenter *cunctatur, τῇ νόσῳ διδοὺς χρόνον, suos morbo dies relinquens*, atque exspectans *τὴν κρίσιμον·* tempus illud
c intermedium ducendo, medicus ille cunctator *sanare* certius *saepe solet, quam si remediis morbum irritaret:*

Ἰάσατ᾽ ἤδη μᾶλλον, ἢ τεμὼν χρόα.

hanc aoristi vim non attendebat Cl. *Heathius.* In his *μέλλων* esset ut apud *Thucyd.* p. 56, 82, *τὸ βραδὺ καὶ μέλλον, ὃ μέμφονται.* in *Eurip.* Orest. v. 420. *Μέλλει τὸ θεῖον.* in Cresphonte: *Χρῆν καὶ σὲ μέλλειν.* *Xenoph.* Ἑλλ. ΙΙ, p. 270, 15, *οὐ γὰρ ἔτι ἐνεχώρει μέλλειν.* Sed saepe medico quiescere non licet, *ἡνίκ᾽ ἂν ὀξὺς ὁ καιρὸς ὢν διαμέλλειν μὴ διδῷ*, *Longin.* π. Ὕ. XXVII, 2.

Vs. 180, 181, apud *Stobaeum* quidem p. 570, 17, leguntur ut Euripidei; mihi vero gravitate digni videntur *Aeschyli*, cui tribuuntur a *Plutarcho* T. II, p. 115. F. ex utriusque scriptura haec mihi legitima videtur:

Ἀνδρῶν γάρ ἐστιν ἐνδίκων τε καὶ σοφῶν, 231
Κἀν τοῖσι δεινοῖς μὴ τεθυμῶσθαι θεοῖς. a

Iracundia exardescere θυμοῦσθαι dicebatur veteribus, non θυμεῖσθαι, *Aeschylo* in *Aristoph.* Ran. v. 1038, Θυμοῦμαι μὲν τῇ ξυντυχίᾳ. *Soph.* Oed. T. v. 352, Θυμοῦ δι' ὀργῆς ἥτις ἀγριωτάτη. *Herodotus* P. 529, 64, ἐθυμώθη ὁ Ξέρξης καὶ ἀμείβετο· quod etiam recipi debuerat ex Codd. In *Aristoph*, Ran. v. 592 scribendum: Οἶδ', οἶδ', ὅτι θυμοῖ, pro θυμεῖ. Non θύμωσις, quod vulgatur, sed scripsisse videtur *Cicero* Tusc. IV, c. 9, *ut — Excandescentia sit ira nascens, — quae* θυμὸς *Graece dicitur:* Vocem θύμωσις illic iam displicuisse video *H. Stephano* Th. Gr. L. T. I, p. 1598. A, conf. *Menag.* et *Kühn.* in *Diogen. Laërt.* VII, 114. In hac quidem voce non aberrans a veritate *Plato* Cratylo p. 419. E. Θυμός. ait, ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχοι ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα.

Versum 185, in Ed. *Gesneri* p. 581, 28, valde vitiatum, egregie *Grotius* edidit emendatum p. 468. in vicino versu, quo b posuit ἐξαίρου, pro ἐξ ᾅδου, latet adhuc veritas. Qui hic, ut apud *Stobaeum*, proximi praecedunt:

Πτηνὰς διώκεις, ὦ τέκνον, τὰς ἐλπίδας,
Οὐχ ἡ τύχη σε· τῆς τύχης δ' οὐχ εἷς τρόπος.

obversati videntur *Horatio* Carm. III, Od. 29, v. 53, ubi

Fortuna —
Ludum insolentem ludere pertinax —
Laudo manentem: si celeres quatit
Pennas; resigno, quae dedit.

Versum 188, et sequentes decem quae macula deformat, tolli non poterat, nisi veteri lectione adhibita quae prostat c apud *Stobaeum* p. 608, 44, ὦ δαιμόνων, cuius loco Κακοδαίμονος posuit *Grotius* p. 499, scribi debebat,

Εὐδαιμονῶν ταῖς συμφοραῖς ἐλοιδόρουν.

centies a librariis ευ et α permutata sunt: κατ' εὐφύλλους ἀνὰ κήπους legitur in loco *Strattidis* apud *Athen.* II, p. 69. A. pro καταφύλλους ἀνὰ κήπους. κατάφυλλος dictum ut κατάδενδρος, κατάτυρος etc. Qui frequenter hoc vitium praeter ceteros attigit *D'Orvillius* in *Charit.* p. 241, multis ibi pertractat locum *Herodoti* IV, c. 191, quo, litera tantum detracta, θηρία κατάψευστα scribendum vidit *Gisbertus Koenius*, quem Academiae Frisiacae nuper adeo datum dignissimum Doctorem, aliquando proximum speraveram accessurum ad prae-

stantiam *Piersoni* mei, ante diem anno huius seculi LIX, ae-
232 tatis XXIX rapti. Sed et *Koenium*, qui annum vix tricesi-
a mum excesserat, invida mors extinxit huius anni (MDCCLXVII) mense Aprili, *Gregorii* de Dialectis edito libello duraturum nomen inter harum literarum amatores adeptum.

Quae mortales tenet etiam miserrimos vivendi divinitus insita voluptas his in versibus eleganter et vere Tragico fuit expressa:

> ὦ φιλόζωοι βροτοὶ,
> Οἳ τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν
> Ποθοῦσ', ἔχοντες μυρίων ἄχθος κακῶν·
> Οὕτως ἔρως βροτοῖσιν ἔγκειται βίου.

Seneca in Agamemn. v. 589,

> *Heu quam dulce malum mortalibus additum,*
> *Vitae dirus amor! cum pateat malis*
> b *Effugium, et miseros libera mors vocet,*
> *Portus aeterna placidus quiete.*

Tibullus II, El. VII, 1,

> *credula vitam*
> *Spes fovet, et melius cras fore semper ait.*
> τὴν ἐπιστείχουσαν ἡμέραν ἰδεῖν Ποθοῦσ'·

Lucretius III, 1090,

> *Quae mala nos subigit vitaï tanta cupido?*

Virgil. Aen. VI, 721,

> *quae lucis miseris tam dira cupido?*

Aen. XII, 646,

> *Usque adeone mori miserum est?*

c Hac, qua fruimur, luce nihil esse mortalibus iucundius dixerat etiam *Auctor* epigrammatis in sepulcrum cuiusdam ante diem raptae Cleopatrae, quod ex antiquo lapide *Th. Reinesius* exhibet Inscript. Classe XVII, 36, p. 824. Primus erat epigrammatis versus,

> Στὰς ξένε, τάνδ' ἄθρησον ἐπὶ στάλᾳ Κλεοπάτραν.

sed ista quam dicebam sententia latet in versu septimo, sic vulgato:

> *ΚΑΙ ΓΝΟΥΣ ΩΣ ΘΑΝΑΤΟΙΟ ΟΥΔΕΝ ΓΛΥΚΕΡΩ-ΤΕΡΟΝ ΑΥΤΑΣ*
> *ΖΗΘΙ ΚΑΛΟΝ ΤΕΙΝΑΣ ΟΥΡΙΟΝ ΕΥΦΡΟ-ΣΥΝΑΝ.*

ex his non mirum est Latina prodiisse, quae neminem opinor intellecturum:

Et cognoscens quod morte nihil dulcius splendore:
Vive bonum tendens ventum secundum prudentiam.

In talibus, qualia centena prostant in Inscriptionibus, nihil 233
aliud Latina monstrant, nisi, quod absque illis non igno- a
raretur, Graeca Editori non intellecta fuisse. *Reinesius*, (cuius tamen ista Latina non sunt:) „Septimo, ait, versu, ne sen„sus contrarius emergat, muto θανάτοιο in βιότοιο. Octavo, „κάλων. Πάντα κάλων κινεῖν, apud Lucian. *extr. Scytha.*" mihi quidem ea vis videtur, et θνατοις in θνατοιο hinc in θανατοιο multo facilius mutatum: Latinum *splendore* monstrat ex lapide descriptum αὐγᾶς. Sed illud πάντα κάλων κινεῖν nobis non explicat secundum versum, cuius formulam minime vulgatam nihil hic vetat pertractasse: sic distichon illud arbitror scribendum:

Καὶ γνοὺς, ὡς θνατοῖς οὐδὲν γλυκερώτερον αὐγᾶς,
Ζῆθι, κάλων τείνας οὔριον εὐφροσύνᾳ.

sic autem Latine reddendum: *Atque, ubi cognoveris, nihil* b
hac luce dulcius esse mortalibus, vive, cursu secundo plenisque velis veram animi voluptatem persequutus.

Non sane *vela* Graecis erant κάλωες· sed non ante torti *funes rudentes* moti tendebantur, quam quum vela ventis darentur; quique vento secundo velisque adeo plenissimis navigabant, omni fune contento navigabant, πάντα κάλων τείναντες. Ex his, opinor, paucis figuratae locutiones pleraeque poterunt intelligi. Doctus epigrammatis Scriptor contractam adhibuit: — κάλων τείνας οὔριον εὐφροσύνᾳ tantumdem significat, ac si dixisset: κάλων τείνας, οὐρίᾳ ἐφεὶς εὐφροσύνᾳ· sive potius κάλων τείνας, οὐρίῳ δρόμῳ, ἐφεὶς ἑαυτὸν εὐφροσύνᾳ, *ut fune contento cursuque* usus intelligatur *secundo, qui totum se dat honestae voluptati.* Qui se voluptati dederant dicebantur in *Euripidis* Oeneo, ἀφέντες ἡδονῇ· eadem ellipsi, qua de Prodice *Philostratus* et *Isaeo,*
ἡδοναῖς ἐδεδώκει, p. 496, et 512. de Laïo *Tragicus* in Phoen. c
v. 21, Ὁ δ' ἡδονῇ δοὺς· quod sane nollem Clar. *Marklando* de menda fuisset suspectum in Ed. Clar. *Joann. Burtoni* p. 63. Nunc verba spectentur *Platonis*, quae scriptor forsan epigrammatis habebat in animo, ex Protagora T. I, p. 338. A, ubi verba facturis auctor est Hippias, Socrati quidem ἐφεῖναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας τοῖς λόγοις· contra Protagorae, μὴ πάντα κάλων ἐκτείναντα, οὐρίᾳ ἐφέντα, φεύγειν εἰς τὸ πέλα-

γος τῶν λόγων· *ne omni fune contento, vento secundo vela dans, orationis se in magnum aequor immitteret: Ovidii* Pythagoras, *magno*, ait, *feror aequore, plenaque ventis Vela dedi*, Metam. xv, 176. Est et in Dialogo Sisypho locus, illinc nunc non explicandus. Locutiones, πάντα κινεῖν κάλων, et Euripideam ἐξιέναι πάντα κάλων sive κάλως, tractarunt *P. Leopardus* Em. x, c. viii, et *L. Kusterus* in *Arist.* Equit. v. 753. *Platonis* attigit verba Clar. *Abreschius* in Au-
234 ctario Dilucid. *Thucyd.* p. 404. *Platonis* mentem clarius ex-
a plicant ista *Philonis Iudaei* de Legat. ad Cajum p. 1017. E. quibus calumniator πάντα δὴ κάλων ἀνασείων, ὡς οἱ πνεῦμα δεξιὸν κατ' οἰάκων ἔχοντες, ἐφέρετο πλησίστιος οὐριοδρομῶν. *Platonis* οὐρίᾳ ἐφέντες hic sunt οἱ πνεῦμα δεξιὸν κατ' οἰάκων ἔχοντες· *accipientes ventum a tergo*, ut loquitur *Ovidius* Met. xii, 37. Πρύμνηθεν οὖρον dixit *Euripides* in Troasin v. 20. *Thucydides* ii, c. 97, ἣν κατὰ πρύμναν ἱστῆται τὸ πνεῦμα, *si ventus navi fuerit secundus*: ὅδ' ἐπείγει γὰρ κατὰ πρύμναν, *Sophocli* Philoct. v. 1447, (conf. Clar. *D. Ruhnkenius* Epist. Crit. i, p. 16, 17.) cui *ventum adversum* dici πνεῦμα τοὐκ πρώρας recte vidit Cl. *D'Orvillius* in *Chariton.* p. 115, sed non vidit corruptum illic esse verbum ἀγῇ· quod, ab ἄγνυσθαι *frangi* derivans, interpretatur *fuerit fractus* ventus adversus: Καταγῇ hoc ferme sensu legerat vir Doctissimus apud *Aristophanem* semel, et apud *Platonem*; ἀγῇ forte nusquam; nusquam saltem apud Tragicos, nedum hoc sensu: laudat *D'Orvillius Hesychium* in Ἄγη. Quid *Hesychius* itaque nobis narrabit? Ἄγη, inquit, θάμβος, ἔκπληξις, μίασμα. ἔστι
b δὲ καὶ ἀντὶ τοῦ κατεαγῆναι, ὡς τὸ,

Πᾶν δέ οἱ ἐν χείρεσσιν ἄγη ξίφος.

παρὰ δὲ Τραγικοῖς, τιμή, σεβασμός. ultima virum eruditissimum ab errore revocare debuerant; monstrant enim priorem istum usum non esse ex Lexico Tragico: sunt ex Homerico, sic emendanda: Ἄγη — ἔστι καὶ ἀντὶ τοῦ κατεάγη, ὡς τὸ,

Νῦν δέ μοι ἐν χείρεσσιν ἄγη ξίφος.

sic olim in Codicibus scriptis lectum; quod et ex tribus enotatum in Edit. *Barnes. Hom.* Il. Γ, 367, ubi rectius vulgatur ἐν χείρεσσ' ἐάγη. *Hesych.* Ἐάγη, κατεάγη. etc. At hoc quidem dubio vacat; neque minus in *Sophoclis* Philoct. v. 641, non ἀγῇ, sed legendum, quod etiam vidit *Jo. Pierson* Verisim. p. 63, ἀνῇ, *remiserit*:

ἐπειδὰν πνεῦμα τοὐκ πρώρας ἀνῇ,
Τότε στελοῦμεν· νῦν γὰρ ἀντιοστατεῖ.

Herodot. IV, p. 347, 28, οὐ γὰρ ἀνίει τὸ πνεῦμα. de morbi vel doloris violentia remissa, in *Sophoclis* dramate v. 761, ἕως ἀνῇ Τὸ πῆμα τοῦτο τῆς νόσου τὸ νῦν παρόν. *Eurip.* Oreste v. 227, ὅταν ἀνῇ νόσος. idem illud legitur in eiusdem dramatis eleganti loco, quem partim ex *Stobaeo* ponam melius paulo scriptum quam vulgatur v. 695,

Ὅταν γὰρ ἡβᾷ δῆμος εἰς ὀργὴν πεσὼν,
Ὅμοιος ὥστε πῦρ κατασβέσαι λάβρον.
Εἰ δ' ἡσύχως τις αὐτὸν ἐντείνοντι μὲν
Χαλῶν ὑπείκοι, καιρὸν εὐλαβούμενος,
Ἴσως ἂν ἐκπνεύσει· ὅταν δ' ἀνῇ πνοὰς,
Τύχοις ἂν αὐτοῦ ῥαδίως ὅσον θέλεις.

Latinis ista numeris, praeter *Grotium*, expressit *Nic. Abramus* in Orat. *Ciceronis* de Provinciis Consul. c. XV. accedant 235
ex Oreste qui paulo leguntur inferius duo versus: a

Καὶ ναῦς γὰρ, ἐνταθεῖσα πρὸς βίαν ποδὶ,
Ἔβαψεν· ἔστη δ' αὖθις, ἢν χαλᾷ πόδα.

et ex Antigone *Soph.* v. 726,

ναὸς ὅστις ἐγκρατὴς πόδα
Τείνας ὑπείκει μηδὲν, ὑπτίοις κάτω
Στρέψας τὸ λοιπὸν σέλμασιν ναυτίλλεται.

De veli nauticis pedibus sint omnia pervulgata; qui de illis egerunt, hos spectantem *Aristophanem* non tamen animadverterunt in Lysistrata scripsisse, ut emendandum arbitror, v. 173,

Οὐχ ἃς πόδας γ' ἔχοντι ταὶ τριήρεες. b

(conf. *Etymolog.* in *Ἀταλάντη* et *Ποδορῥώη*.) neque locum *Epicratis* Comici, quem ex *Athenaei* Epitome *MS. Casaubonus* dedit Anim. XI, c. 4, p. 782 f. cuius ultima vulgantur illic: *ἐντρεπῆ τε τὸν κόντον ποου, καὶ τοὺς κάλους ἔκλυε καὶ χάλα πόδας.* Sic corrigenda videntur:

ἐντρεπῆ τε τὸν κόντον ποιοῦ,
Καὶ τοὺς κάλως ἔκλυε, καὶ χάλα πόδα.

contum compone; solve rudentes et pedem laxa. Huic contrarium *κάλων τείνας* dixit auctor epigrammatis apud *Reinesium* p. 824, quod integrum si ad finem huius capitis adscripsero, credo equidem illis rem me non ingratam facturum, qui versiculos e lapidibus paucos non postponunt illis, quos multo plures in libris habemus chartaceis. In epigrammatis primo versu, pro *ΕΠΙΣΤΑΜΑΙ*, *Reinesius* op- c

time correxit ἐπὶ στάλᾳ· — τάνδ' ἄθρησον ἐπὶ στάλᾳ Κλεοπάτραν. forma vocis insolentior neminem offendet, qui legerit στάλαν λιθίναν, et στάλας λιθίνας τρεῖς, in aliis lapidibus Doricis, Inscriptione Corcyraea, quam dedit Ven. *Montfauç.* Diar. Ital. p. 421. Foedere Cretensi apud *Gruter.* p. DV, v. 4. ubi exhibet illud *Chishullus* in Antiq. Asiat. p. 133, non debuisset omittere fracti lapidis reliquias: forma vocis usitata turpiter vitiata legitur in *Gruteri* Thes. p. 1073, 4, *ΕΤΗΛΛΗΝ.* Dubium enim non est quin tabula praebuerit *ΣΤΗΛΗΝ* λαϊνέην, *lapideam columnam;* quam illic Aesculapio dedicat sanitati restitutus. Nostrum epigramma columnae insculptum erat sepulcri Cleopatrae, pro more veterum, cuius *Plato* iam meminit IX de LL. pag. 873. D. XII, p. 958. E. ubi mensuram praescribit non λιθίνοις tantum ἐπιστήμασι (sepulcro στήλην ἐπιστῆσαι est apud *Lucian.* T. III, p. 538.) sed et ipsis epigrammasin in laudem de-
236 functorum, quae noluit esse πλείω τέτταρων ἡρωϊκῶν στίχων.
a Vsus, ut puto, *Platonis* scriptis satis familiariter Epigrammatis Auctor apud *Reines.* p. 824, ista dederat in honorem Cleopatrae non invenusta disticha:

Στὰς, ξένε, τάνδ' ἄθρησον ἐπὶ στάλᾳ Κλεοπάτραν,
Ἂν φθόνος εἰς ἀΐδαν, οὐ χρόνος, ἤγαγετο.
Μορφᾶς ἃ πρωτεῖον ἔχειν δωρήσατο Κύπρις,
Ἔργα δ' Ἀθαναία τερπνὰ σαοφροσύνας.
Μοῦσα δὲ καὶ σοφίαν, καὶ πακτίδα τὰν φιλέραστον,
Συμφώνως ἐρατοῖς μιξαμένα μέλεσιν.
Καὶ γνοὺς, ὡς θνατοῖς οὐδὲν γλυκερώτερον αὐγᾶς,
Ζῆθι, κάλων τείνας οὔριον εὐφροσύνᾳ.

. . . .

. . . .

b *Εἰ καὶ σοῦ κεύθει κάλλος νέον, ὦ Κλεοπάτρα,*
Τύμβος, καὶ φροῦδον σῶμα λέλογχε κόνις,
Ἀλλ' ἀρετὰ βιοτᾶς αἰὲν ζωοῖσι μέτεστι,
Ψυχᾶς μαννύουσ' εὐκλεᾶ εὐφροσύναν.

Hoc epigramma sic emendatum cum *Joanni* nostro *Luzacio* dedissem, Romani iuris et Graece supra aetatem perdocto, Latinis numeris illigandum, quae mihi tradidit de Graecis Latina digna sane visa sunt, quae iuvenibus Batavis in exemplum proponerentur: sunt autem haec:

Hospes siste gradum; Cleopatram in marmore cernas,
Quam non abripuit tempus, at invidia.
Cypria cui tribuit praestanti excellere forma;
Artes quam docuit blanda Minerva bonas,

Dotibus instruxit cantus cum pectine Musa, c
Cordaque iucundo tincta lepore dedit.
Quumque scias homini vitae nil gratius aura,
Hanc carpas. Puppim vela rudente vehant,
Gaudia quem tendant. . . . .

. . . .

. . . . *Tua sed quamvis Cleopatra,*
Formosae et iuvenis pulvis hic ossa tegat;
Semper erit vivis praesens virtutis imago,
Mentis quae dotes indicet usque tuae.

CAPVT XXII. 237 a

In fragmenta dramatum incertorum.

Sanguine iuncti, οἱ ὁμόθεν ὄντες. *Suam cuique mentem secundum Eurip. esse Deum. Ex Dione tragoediae fragmentum. Mari navigantes* σώζει ξύλον τριδάκτυλον. *Anacharsidis dictum. in Philetae versu vis ventorum* μένος. *Ne nave quidem fracta spe nautas destitui.* Ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖσθαι. *Amor honestus,* παίδευμα σοφίας, *alumnus sapientiae,* ἀρετῆς ὑπάρχει, *inchoat virtutem. De hoc amore quaedam Euripidis, pro-* b *bantis moderata. Eius aliquot trochaici, quibus uxorem* φίλανδρον *describit. Alia quaedam illius ex Clemente Alex. Matris querela, quae vitam* ἄπαιδα *praefert liberis. Locus ex Iphig. Taur. De usu accentuum in Graecis. Attica suppletur* βραχυλογία. *Euripidis anapaesti ex Dionys. Halic.* Φίλε θυμὲ *in versu f. Alcaei. Non* Περαιτέρω τὸ κάλλος ἢ μέσως *vel* ἢ 'ν μέσῳ λαβεῖν.

Incertae Tragoediae quod nobis ultimum dedit fragmentum *Barnesius*, vs. 205 — 208, ex *Stobaeo Grotii* p. 517, dedit quoque viri Magni coniectura deformatum; cuius loco

pristinam ex *Stobaeo Gesneri* (p. 621, 7.) scripturam recte monuit *Heathius* revocandam: mihi quoque scripsisse vide-
c tur *Euripides:*

Σπάνιον ἄρ' ἦν θανοῦσιν ἀσφαλεῖς φίλοι,
Κἂν ὁμόθεν ὦσι· τὸ γὰρ ἔχειν πλέον κρατεῖ
Τῆς εὐσεβείας. ἡ δ' ἐν ὀφθαλμοῖς χάρις
'Απόλωλ', ὅταν τις ἐκ δόμων ἔλθῃ θανών.

ultimum illud est *Scaligeri*, sic defectum supplentis; et, ne cui suspectum sit illud de mortuo dictum *ἐκ δόμων ἔλθῃ*, vel *ἐξέλθῃ δόμων·* inspiciat *Euripidis* Alcest. v. 767, Phoen. v. 1733. Miror *Grotio* non intellectam formulam *Κἂν ὁμόθεν ὦσι, tametsi sint* vel *iisdem parentibus*, vel *eodem genere prognati:* nam *fratrum quoque gratia rara est.* Cyrus moriturus apud *Xenophontem K. Π.* p. 139, 28, filio Cambysi, si quem sibi vellet adiungere, fratrem fratri commendat; neminem enim amiciorem inventurum Cambysen *τοῦ ὁμόθεν γενομένου.* *Eurip.* Oreste v. 486, *'Ελληνικόν τοι, τὸν ὁμό-*
238 *θεν τιμᾶν ἀεί.* *Soph.* Elec. v. 157, *Οἷς ὁμόθεν εἶ, καὶ γονᾷ*
a *ξύναιμος, quibus es sanguine coniuncta.* Illud fragmentum qui sequuntur e perditis Tragoediis ducenti versus, omnes labore *Grotii* collecti sunt, atque ex Excerptis viri Summi descripti, non quo ordine *Grotius* fragmenta posuerat p. 421—435, sed ordine quacunque tandem de causa perturbato: *Barnesii* cura triginta circiter versus accesserunt ad Grotiana fragmenta; quorum nec sedes fuit indicata, neque lectiones antiquae memorantur. Quorumdam autem sedes difficulter investigabitur. Vs. 226,

'Ο νοῦς γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἐν ἑκάστῳ θεός.

Mortalium cuique sua mens est Deus.

Dubito legaturne usquam alibi plenus iste senarius quam in
b Excerptis *Grotii* p. 429. Sententiam novimus *Euripidis*, quam sic, opinor, explevit *Grotius:* neque enim hunc versum, quem legerat apud *Grotium*, invenit apud *Theonem Sophistam* *Gatakerus*, ut videretur ex eius in *M. Antonin.* commentario XII, 26, sed ista tantum p. 79, *Εὐριπίδης ὁ ποιητὴς τὸν νοῦν ἡμῶν ἑκάστου ἔφησεν εἶναι θεόν.* In Aegypto fertur Alexander Psammonis illud maxime probasse dictum, *ὅτι πάντες ἄνθρωποι βασιλεύονται ὑπὸ θεοῦ· τὸ γὰρ ἄρχον ἐν ἑκάστῳ καὶ κρατοῦν θεῖόν ἐστιν·* ut scribit *Plutarchus* in Alexandro T. I, p. 680. F. a quo T. II, p. 999. D. *Menandro* tribuuntur ista: *'Ο νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός.* ut mirum non sit ista scripsisse *Nemesium* de Nat. hom. p. 169, *Εὐ-*

ριπίδης καὶ Μένανδρος ἐν ἐνίοις τὸν νοῦν ἐν ἑκάστῳ φασὶ προνοεῖν ἑκάστου, θεὸν δὲ μηδενός. sic enim pro *μηδένα* videtur legendum. In *Schol.* ad *Pindari* Nem. VI, 7, similes Diis esse dicimur *κατὰ νοῦν. Θεῖος γάρ τις ἐν ἡμῖν κατὰ τὸν Εὐριπίδην·* scribendum, *Θεὸς γάρ τις ἐν ἡμῖν· Cicero* Tuscul. I, c. 26, *animus, ut ego dico, divinus, est, ut Euripides dicere audet, Deus:* sic ista videntur interpungenda. Praeter cetera, *Theonis* illic verba dedit etiam *Davisius*, alieniora *Bouhierius*. c

In versum 250,

Σμικραῖς δ' ἐπιτρέπουσιν αὐτοὺς ἐλπίσιν,

quem habet *Grotius* p. 421, paucis e *Plutarcho* sumtis T. II, p. 390. c. subiectum; In istum, inquam, vs. *Heathius* p. 185, „Hunc, ait, versum apud Dionem Prus. Orat. LXIV „praecedit alter cuius metrum ita Gatakerus A. P. p. 505. „restituit,

„*Ποντου περωντες ἀωρι κυματ' εὐρεως.*"

Ista verborum ingrata *σύνθεσις* non est Euripidea; melior erui facile poterit ex his *Dionis* verbis p. 594. c. *Εὐριπίδης τὸν ναύτην μέμφεται, Ἀωρὶ πόντου κύματ' εὐρέως περῶντα· καὶ διὰ τῶν ἑξῆς ἐπιτιμᾷ λέγων ὅτι,*

Σμικραῖς ἐπιτρέπουσιν αὐτοὺς ἐλπίσιν.

Hinc primum liquet, hunc versum aliorum aliquot inter- 239
vallo tantum fuisse proximum reliquis; deinde, non sic *Eu-* a
ripidis fuisse verba collocata, sed hunc potius in modum scripta,

[ἀλλὰ] *μέμφομαι*
Τὸν ναυβάτην, ἀωρὶ κύματ' εὐρέος
Πόντου περῶντα.

Haec nonnullis Euripidea videbuntur; neque tamen mirabor si non videbuntur aliis. Illorum cupidus, videor et Euripidea detexisse proximis in verbis *Dionis: ὦ παῖ Μνησαρχίδου ποιητὴς μόνον* (sive *μὲν*) *ἦσθα, σοφὸς δὲ οὐδαμῶς. οὐδὲ γὰρ πίττῃ τὴν ψυχὴν οὔτε σχοινίοις ἐπιτρέπουσιν, οὔτε τριδάκτυλον αὐτοὺς σώζει ξύλον πεύκινον.* Dicere quidem vix ausim, *Euripidis* versum videri:

[*ἀλλά νιν μόνον*] b
Τριδάκτυλον σώζει τὸ πεύκινον ξύλον.

sive hunc,

Τὸ πεύκινον σώζει τριδάκτυλον ξύλον.

Ab *Euripide* tamen sumsisse *Dionem* arbitror τριδάκτυλον ξύλον· qua trium tantum digitorum tabula fragili navigantes dixerit a morte remotos: Mardonium ad Graecos dicentem facit in Aristide *Plutarchus* p. 324 c. Νενικήκατε θαλασσίοις ξύλοις χερσαίους ἀνθρώπους. — Senario conveniebat τριδάκτυλον ξύλον, non τετραδάκτυλον· tantundem abesse navigantes a morte dixerat Anacharsis: rem satis notam ex *Diogene Laërt.* I, 104, f. et aliunde, quia paulo aliter tradit, ineditum Grammatici *Scholion* adponam ex *Homeri* Cod. *MS. Leid.* in Il. Ο, 628, Τυτθὸν] Ὀλίγον. βραχὺ γάρ ἐστι τὸ διεῖργον αὐτοὺς τοῦ θανάτου διάστημα. Πρῶτος δὲ τοῦτο
c εἶπεν Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης, ὅς, προέμενος τινὰς τῶν ναυτῶν, (ἠρώτησε videtur omissum,) πόσον ἀπέχομεν τοῦ ὕδατος, καὶ μαθὼν, ὥστε (L. ὡς) τέσσαρας δακτύλους, τοσοῦτον, ἔφη, καὶ τοῦ θανάτου. καὶ Ἄρατος, ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον: *Aratea* Phaenom. v. 299,

ὀλίγον δὲ διὰ ξύλον ἄϊδ' ἐρύκει.

attulit *Longinus* π. Ὕ. x, 9, ut ostenderet, quantum absint ab imagine *Homeri*, *cuius nautis tremor alligat artus*, quando πάρεστιν

Αἰψηρῶν ἀνέμων μοῦνον ὁρᾶν τὸ μένος·

ut scripserat *Philetas*, non ὁρᾶν τέμενος, quod post *Gesnerum Grotius* dedit in *Stobaeo* suo p. 227, quodque praebet Cod. *MS.* Leid. χειμῶνος ἄγριον μένος est in *Eurip.* Heraclid. v. 429. *Homerea* miratur ista praesertim *Longinus*,

τυτθὸν γὰρ ὑπ' ἐκ θανάτοιο φέρονται·

240 *tantillum enim a morte* rate vecti, *quantum fluctibus absunt.*
a *Libanius* in Progymn. T. I, pag. 124, c. οἱ πλωτῆρες, ait, πλησίον ἔχοντες τὸν θάνατον πλέουσι, λεπτὴν ἔχοντες εἰς σωτηρίαν ἐλπίδα, τὰ ξύλα, ἐφ' ὧν φέρονται. *Euripidis* senario,

Σμικραῖς δ' ἐπιτρέπουσιν αὐτοὺς ἐλπίσιν,

similem *Sophoclis* e Scyriis sententiam exhibet *Stobaei* Tit. περὶ ναυτιλίας p. 376, 31, *Grot.* p. 225, qua ποντοναῦται

Λεπτῆς ἐπιῤῥοπῆσιν ἐμπολὰς μακρὰς
Ἀεὶ παραῤῥίπτοντες οἱ πολύφθοροι
Ἴσως ἂν ἢ 'κέρδηναν, ἢ διώλεσαν.

Sic *Gesnero* vulgata, Ἧς ὡς ἂν κέρδανον, corrigo: *Grotius* dederat, Ἕως ἂν ἢ κέρδανον, hoc non bene cohaeret cum παραῤῥίπτοντες, quod explanavit Clar. *Abreschius* Addend.

in Dilucid. *Thucyd.* p. 828. Sed, ne nave quidem fracta b
nautas omni spe destitui, dixisse suspicor eumdem *Sopho-*
clem; huius certe, vel alterius Tragici, verba prorsus in his
latuisse apud *Plutarchum* T. II, p. 1103. E. καί τοι νεὼς
μὲν ἐκπεσὼν ἐπιβάτης διαλυθείσης ἐλπίδος ὀχεῖται τινὸς, ὡς
γῇ προσέξων τὸ σῶμα καὶ διανηξόμενος. Hic id unum mihi
detur, vocum Poëtae loco duo nunc interpretamenta legi,
pro *Βάτης*] ἐπιβάτης· pro *Λυθείσης*], διαλυθείσης. quorum
hoc de navis tabulis huc illuc disiectis usitatius, illud de
vectore. Facile tum restitui poterit fragmentum Tragoediae,
ni fallor, *Sophoclis:*

καί τοι νεὼς μὲν ἐκπεσὼν
Βάτης λυθείσης ἐλπίδος ὀχεῖται τινὸς,
Ὡς γῇ προσέξων σῶμα.

huius est interpretatio, quod additur, καὶ διανηξόμενος. Ve-
nustum illud ἐλπίδος ὀχεῖται τινὸς, pro ὑπ' ἐλπίδος, vel po-
tius ἐπ' ἐλπίδος ὀχεῖται. *Aristophanis* ex Equit. v. 1241, *Λεπτή* c
τις ἐλπίς ἐστ', ἐφ' ἧς ὀχούμεθα· turpiter distractus prostat
in libello Biblioth. *Coislin.* p. 457, *Λεπτῆτις.* ἐλπίς. ἐφ' ἧς
ὀχούμεθα. *Eurip.* Or. v. 68, ἐπ' ἀσθενοῦς Ῥώμης ὀχούμεθ'.
istius locutionis elegantiam attigit *Ti. Hemsterhusius* in *Lu-*
cian. T. I, p. 30, 21.

Pag. 511, undecim nobis versus offert anapaesticos ex
Chori cantico in honorem Amoris, quos ex *Athenaei* XIII,
p. 561. A. *Grotius* dedit in Exc. p. 421. Vt vera sit *Grotii*
sententia, *Ad virtutem sapere egregius Dat doctor Amor;*
non illa tamen Euripideam satis exprimit accurate, in his ali-
ter, ac solent, distinctis, facile quaerendam;

Παίδευμα δ' Ἔρως, σοφίας, ἀρετῆς
Πλεῖστον ὑπάρχει.

Amor, alumnus sapientiae, plerumque virtutem inchoat; at-
que adeo ad virtutem viam demonstrat. Saepe quidem ma- 241
lorum dicuntur auctores κακῶν vel ἀδίκων ἔργων ὑπάρξαι· a
ut in *Eurip.* Phoeniss. v. 1576, sed frequenter etiam aucto-
res primi beneficiorum dicuntur εὐεργεσίας ὑπάρξαι vel ἐλευ-
θερίας, vel cuiuscunque boni, quod grati memorem animum
postulet: apud *Andociden* p. 18, 34, *Isocratem* p. 307. D.
Demosth. p. 260, §. 512. p. 286, §. 79. *Dionem Chrys.* p.
314. C. *Gul. Budaeum* C. L. G. p. 135. Amor sapienter πε-
παιδευμένος, *sapientiae* velut *alumnus*, eleganter hic dici-
tur παίδευμα σοφίας, more *Euripidis;* sensu non nihil di-
verso Hylas illius fuit παίδευμα, Ὅς μιν πάντ' ἐδίδαξε, κα-

τῆρ ὡσεὶ φίλον υἷα. *Eurip.* Elec. 886, ἀνδρὸς εὐσεβεστάτου Παίδευμα Πυλάδῃ. Hippol. v. 11, Ἱππόλυτος, ἁγνοῦ Πιτθέως παιδεύματα. cuius pater fuerat *virgo pii Lycomedis*, *Stat.* Achill. II, 199, *Sophocli* dicitur Philoct. v. 243, (Ὦ) τοῦ γέροντος θρέμμα Λυκομήδους. per contemtum quemdam Aegyptii *Niligenae Platoni* θρέμματα Νείλου vocantur de LL.
b XII, p. 953. E. et θρέμματα dicere quoque potuisset *Euripides*, quae vocabat in Aeolo, Χθονίων τ' ἀερίων τε παιδεύματα. conf. locus Comici *Nausicratis* tractatus Clar. *Jo. Toupio* Emend. in *Suid.* III, p. 223. sumsit ab *Euripide* χθόνια γῆς παιδεύματα *Lucianus* in Iovem Trag. T. II, p. 643. — Qui *Platonis* scripta legerunt aliorumque ex eadem palaestra, hi multa possunt de Amore φιλολογεῖν· honestum amorem et virtutis etiam alumnum saepe commendavit *Euripides*, cuius pauca ponam dicta; alterum ex *Plutarchi* T. II, p. 11. E.

Ἀλλ' ἔστι δή τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρως,
Ψυχῆς δικαίας, σώφρονός τε, κἀγαθῆς.

omissum, ni fallor, *Grotio* ceterisque: homo amabilis *Aeschines* Orator c. Tim. p. 21, 27, Εὐριπίδης, inquit, ἕν τι τῶν καλλίστων ὑπολαμβάνων εἶναι τὸ σωφρόνως ἐρᾶν, ἐν εὐχῆς
c μέρει τὸν ἔρωτα ποιούμενος λέγει που,

Ὁ δ' εἰς τὸ σῶφρον ἐπ' ἀρετήν τ' ἄγων ἔρως
Ζηλωτὸς ἀνθρώποισιν, ὧν εἴην ἐγώ.

Amor ἀρετῆς πλεῖστον ὑπάρχων, hic dicitur ἐπ' ἀρετὴν ἄγων ἔρως; cuius se Theagenes et Charicleam σώματα dicebat, σωφρονοῦντος ἔρωτος, αἰχμάλωτα, *Heliodoro* IV, p. 194. Cuius supra dedi versum primum, hic totum canticum adscribam, specimen egregium suavitatis et facilitatis Euripideae:

Παίδευμα δ', Ἔρως, σοφίας, ἀρετῆς
Πλεῖστον ὑπάρχει, καὶ προσομιλεῖν
Οὗτος ὁ δαίμων
Πάντων ἥδιστος ἔφυ θνητοῖς·
242 Καὶ γὰρ, ἄλυπον τέρψιν τιν' ἔχων,
a Εἰς ἐλπίδ' ἄγει.
Τοῖς δ' ἀτελέστοις τῶν τοῦδε πόνων
Μήτε συνείην, χωρίς τ' ἀγρίων
Ναίοιμι τρόπων.
Τὸ δ' ἐρᾶν προλέγω τοῖσι νέοισιν
Μήποτε φεύγειν,
Χρῆσθαι δ' ὀρθῶς, ὅταν ἔλθῃ.

Nam bonum est pauxillum amare sane, insane non bonum est: quae *Plauti* sententia Circul. I, Sc. III, 20, eadem erat

Euripidis, moderatam Venerem desiderantis. Hic quoque miseros iudicabat, in quos *tota rueret Venus*; felicem contra cui *placidus leniter* afflaret *Amor*. Perditae spectabat *Plutarchus* Tragoediae locum, ista scribens T. II, pag. 132. A. b
πρὸς τὸν οἶνον, ἅπερ Εὐριπίδης πρὸς τὴν Ἀφροδίτην, διαλεκτέον,

Εἴης μοι μέτριον δέπας, εἴης,
Μήδ' ἀπολείποις.

δέπας esse videtur a *Plutarcho*; scribi potuit ab *Euripide*

Εἴης μοι μετρία θεὸς αἰεί,

Eurip. Iphig. in Aul. v. 543, Μάκαρες, οἳ μετρίας θεοῦ Μετά τε σωφροσύνας μετέσχον Λέκτρων Ἀφροδίτας, etc. Med. v. 630, εἰ δ' ἅλις ἔλθοι Κύπρις, οὐκ ἄλλα θεὸς Εὔχαρις οὕτω. *Grotius*, in *Stobaeo* suo p. 239, ista Latina fecit, *Dulce et salubre quae modum novit Venus*, de his *Euripideis* ex Antigone,

Ἢν δ' εὖ προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν. c

quae mihi quidem illud significare non posse videntur, atque in alium sensum accipienda: praecedunt enim ista:

Ἀνδρὸς δ' ὁρῶντος ἐς Κύπριν νεανίου
Ἀφύλακτος ἡ τήρησις

ut illic pro ἐρῶντος pereleganter emendavit *S. Musgravius* in Exercit. p. 100, haec fortasse non male succederent,

Ἢν δ' οὐ προσῆται, Κύπριν ἥδιστον λαβεῖν.

Quod si non admiserit, vel *admittere recusaverit*, nolentis *flore frui iucundissimum*; Vt sensus non multum sit dissimilis istius versus:

Γλυκεῖ' ὀπώρα φύλακος ἐκλελοιπότος.

Diversissimi generis Trochaicos, prout illos *Grotius* interpolavit in Exc. p. 423, 425, exhibet *Barnes* p. 512, 243 a
nisi quod ista [Οὐδέν ἐστί μοι Πικρὸν] ὃ περὶ σοῦ φορήσω· *nil erit pro te grave*, *Nil acerbum*, quae *Grotius* addidisse se fatetur versui explendo, mutari siverit in ὃ παρὰ σοῦ φ. Vtrumque satis erit iis monstrasse qui Graece docti harum rerum gustum habent. Duo quoque versus *Grotius* hinc distractos in suam certe sedem non restituit. Reiectis emblematis facile redibunt emendatiora quaedam, partim ex *Clemente Alex.* cui soli debet istos versus *Grotius*, Strom. IV, p. 620, 621; sic ibi *Clemens*: Φίλανδρον μετὰ σεμνότητος ὑπογράφει γυναῖκα Εὐριπίδης παραινῶν,

Εὖ λέγειν δ', ὅταν τι λέξῃ, χρὴ δοκεῖν, κἂν μὴ λέγῃ,
Κἀκπονεῖν, ἃ ᾿ν τῷ ξυνόντι πρὸς χάριν μέλλῃ λέγειν.

b Ex eadem *Clementis* pag. petita quoque sunt sequentia, atque ex eadem scena dramatis:

Ἡδὺ δ', ἢν κακόν τι πράξῃ, συσκυθρωπάζειν πόσει
Ἄλοχον, ἐν κοινῷ δὲ λύπης θ' ἡδονῆς τ' ἔχειν μέρος.

His ista proxima subiunguntur apud *Clementem*: τό, τε πρᾶον καὶ φιλόστοργον ὧδέ πως ὑποδεικνύειν· κἂν ταῖς συμφοραῖς ἐπιφέρει,

Σοὶ δ' ἔγωγε καὶ νοσοῦντι συννοσοῦσ' ἀνέξομαι,
Καὶ κακῶν τῶν σῶν συνοίσω.

καί,

οὐδέν ἐστί μοι
Πικρόν· μετὰ γὰρ τῶν φίλων εὐτυχεῖν τι χρή
Τί γὰρ δὴ φίλον ἄλλο πλὴν τόδε.

c Attendenti primum apparebit verba quaedam apud *Clementem* loco suo mota; neque enim cohaerere ὑποδεικνύειν et κἂν ταῖς συμφοραῖς ἐπιφέρει. deinde, verba Poëtae, κἂν ταῖς συμφοραῖς, *Clementem* iunxisse more suo cum ἐπιφέρει· tandem, *Clementem* scripsisse primum ista: τό, τε πρᾶον καὶ φιλόστοργον ὧδέ πως ὑποδεικνύει,

Σοὶ δ' ἔγωγε . . . .
Καὶ κακῶν . . . . πικρόν.

his subiunxisse,

Κἂν ταῖς συμφοραῖς, ἐπιφέρει, . . . μετὰ τῶν φίλων
Εὐτυχεῖν . . . .

Nunc concinnari poterunt *disiecti membra Poëtae*. atque hi quatuor erunt *Euripide*, nisi egregie fallor, digni trochaici:

244 Σοὶ δ' ἔγωγε καὶ νοσοῦντι συννοσοῦσ' ἀνέξομαι,
a Καὶ κακῶν τῶν σῶν συνοίσειν οὐδέν ἐστί μοι πικρόν.
Κἂν [τε] ταῖσι συμφοραῖσι [δυστυχεῖν] μετὰ τῶν φίλων,
Εὐτυχεῖν τε χρή· τί γὰρ δὴ τὸ φίλον ἄλλο, πλὴν τόδε;

duo horum medii sic fuerant a *Grotio* facti:

Καὶ κακῶν τῶν σῶν ἀνοίσω· καὶ [γὰρ] οὐδέν ἐστί μοι
Πικρόν, [ὃ περὶ σοῦ φορήσω. δυστυχεῖν] μετὰ τῶν φίλων

In istorum secundum, verbis ultimis a me revocatis, pro συνοίσω, recipi debebat συνοίσειν, veteri more positum pro συμφέρειν· quo sensu nempe Medea dicitur in cognomine

Trag. v. 13, πάντα συμφέρουσ' Ἰάσονι. *Antiphon* vid. pag.
122, 21. et *Thom. M.* in Συμφορά. Συνοίσειν adhibitum
Xenophonti saltem et *Isocrati*. *Hesychius:* Συνοίσειν, συνεισ-
ενεγκεῖν. Ex Lexico *Rhetor.* Biblioth. *Coislin.* p. 493 vul- b
gatum, Συνοίσειν, τὸ εἰς αὐτὸ (L. ταὐτὸ) συμφέρειν, Τα-
ραντῖνοι. excidit, opinor, Comici nomen, et legendum: Ἄλε-
ξις Ταραντίνοις. alibi plus semel istud citatur *Alexidis* dra-
ma; his etiam in Excerptis Grammaticis *Montfauconi* p. 482,
Κάθου, Ἄλεξις Ταραντίνοις. ibidem legitur, Καθίσω, καθε-
δοῦμαι. ἀπολέγων διαμαρτανούσῃ· ubi suspicarer in ἀπολ.
latere nomen Ἀπολλόδωρος, cuius dramata memorantur Ἀπο-
λείπουσα, Ἀποκαρτερῶν· Ἀποτυγχάνων etc. nisi legisset in
Cod. MS. *Clar. Ruhnkenius* ἀπολέγει. et corrigendum putaret,
Εὔπολις λέγει.

Ex eadem forte dramatis incerti scena petiti sex tro-
chaici, qui paucis interiectis sequuntur apud *Clementem* p.
621, hinc apud *Grotium* et *Barnes.*, P. 512, hic etiam, pau-
cis emendatius scriptis, adponentur:

Οὐδεμίαν γ' ὤνησε κάλλος εἰς πόσιν ξυνάορον·
Ἡ 'ρετὴ δ' ὤνησε πολλάς· πᾶσα γὰρ ἀγαθὴ γυνή, c
Ἥ τις ἀνδρὶ συντέτηκε, σωφρονεῖν ἐπίσταται·
Πρῶτα μὲν γε τοῦθ' ὑπάρχει, κἂν ἄμορφος ᾖ πόσις,
Χρὴ δοκεῖν εὔμορφον εἶναι τῇγε νοῦν κεκτημένῃ·
Οὐ γὰρ ὀφθαλμὸς τὸ κρῖνόν ἐστιν, ἀλλὰ νοῦς, . . .

γύναι versui visum fuerat explendo paene necessarium ad
Phoen. p. 209; quod quidem omnes anteponent viri Magni
supplementis, Οὐ γὰρ ὀφθαλμὸς τὸ [μορφὴν] κρῖνόν ἐστιν,
ἀλλ' [ὁ] νοῦς. Clar. *Heathius* ad meam coniecturam, *de hu-
iusmodi*, inquit, *coniecturis non nisi perquam incerte statui
potest.* huius observati veracissimi, neque adeo tamen ignoti
studiosis harum literarum, non semper vir Doctissimus fuit
recordatus. In istis Euripideis materfamilias locuta, mulier
certe, quod liquet ex *Clemente*, consilia novae nuptae de-
disse videtur, qualia dat in Epistola Dorica *Melissa* Cleare- 245
tae; et qualia in *Euripidis* cognomine dramate Andromache a
Hermionae; quorumque ipsa in se fuerat utilitatem experta:
legantur in *Euripidis* Troasin uxoris optimae mores expicti
v. 640—651. In eius Androm. leguntur ista v. 206, οὐ τὸ
κάλλος, ὦ γύναι, Ἀλλ' αἱ 'ρεταὶ τέρπουσι τοὺς ξυνευνέτας.
v. 212, Χρὴν γὰρ γυναῖκα, κἂν κακῷ πόσει δοθῇ, Στέργειν,
ἅμιλλάν τ' οὐκ ἔχειν φρονήματος. v. 228, Μὴ τὴν τεκοῦσαν
τῇ φιλανδρίᾳ, γύναι, etc. addam et ista Hermionae v. 236,
Ὁ νοῦς ὁ σός μοι μὴ ξυνοικοίη, γύναι. Si ne nunc quidem

vocula *γύναι*, quae necessario debuit omitti *Clementi*, *Heathio* placet, neque etiam aliis eius Popularibus, alteri spatium vacuum relinquamus, nunquam nobis rediturae.

Trochaicos istos praecedit apud *Grotium* et *Barnesium Euripidis* praeceptum medicis datum, quod cum *Hippocratis* sententia comparans *Clemens Alex.* Strom. VI, p. 749, dixisse propterea scribit *Euripidem* ἐν ἑξαμέτρῳ χρήσει, prout
b emendat *Ti. H.* in *Aristoph.* Plut. p. 227. Ab omissis pendere potuit in Euripideis ἰατρεύειν· quae sic, una tantum inserta litera, legi desiderem:

ὅσον δ' ἰατρεύειν καλῶς,
Πρὸς τὰς διαίτας τῶν ἐνοικούντων πόλιν,
Τήν γῆν τ', ἰδόντας τὰς νόσους σκοπεῖν χρεών.

simile praeceptum ex *Eurip.* Bellerophonte servatum *Stobaeo* p. 539, 48. *Grot.* p. 418. comparavit *Gatakerus* A. M. P. c. x, pag. 519. In istis ex incerto dramate litera ne quem offendat saepius producta, versus faciet *Euripidis*, qui velut proverbialis adhibetur *Eustathio* in Il. *Δ*, p. 840, 30,

Ἄλλων ἰατρὸς αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.

c Ex eiusdem *Clementis* L. III Strom. p. 520, dedit nobis et *Barnesio* (v. 334—340) *Grotius* matris Euripideae querelam, vitam ἄπαιδα foecundo matrimonio praeferentis. Tractavit eumdem locum *Euripides* in Medea v. 1090—1104, in Alcesti v. 882—888, in Oenomai ῥήσει quam inde servavit *Stobaeus* Tit. 76, *Grot.* p. 329. ceterorum *Euripidis* nihil illic attulit. Quos habet ex Tragoedia *Clemens*, sententia, praeter verborum compositionem, monstrat Euripideos esse, sunt autem hi versus:

Ἔπειτα παῖδας σὺν πικραῖς ἀλγηδόσι
Τίκτω· τεκοῦσα δ', ἢν μὲν ἄφρονας τέκω,
Στένω ματαίως, εἰσορῶσα μὲν κακοὺς·
Χρηστοὺς δ', ἀπολέσασ'· ἢν δὲ καὶ σεσωσμένους,
246 Τήκω τάλαιναν καρδίαν ὀῤῥωδίᾳ.
a Τί τοῦτο δὴ τὸ χρηστόν; οὐκ ἀρκεῖ μίαν
Ψυχὴν πολεύειν, κἀπὶ τῇδ' ἔχειν πόνους;

Melius ista nunc distincta quam ante, voculas aliquot ex *Clemente* receperunt, partim etiam *Heathio* probatas; cuius tamen in ultimo horum versuum coniecturam Grotianae postposui. Legitur apud *Clem.* οὐκ ἀρκεῖ μίαν Ψυχὴν ἀπολύειν· corrigit *Heathius* ἀπολαύειν, interpretatur, *unius vitae fructus percipere.* Latina miror, et invectum anapaestum, quem

toties ista sede deturbavit: sed forsan *αυ* in *ἀπολαύειν*, ipso iudice, corripi poterat, ut *ευ* corripit 1) in *γενοίμην*. *Grotii*

---

1) In *Eurip.* Iphig. in Taur. v. 952, ad *Δαιτὸς γενοίμην·* Clar. *Heath.* „*Quid obsecro est γίνεσθαι δαιτὸς καὶ πώ-* „*ματος. Procul dubio reponendum est γενοίμην.*" Hic enim rei metricae peritus, pro iambo, spondeum admisit in secundam senarii sedem; aut diphthongum *ου* statuit ab Attico posse Poëta corripi, ut *οι* nonnunquam corripitur; neutrum doctis ille suis popularibus aut auribus Batavis adprobabit. Scripserat *Euripides*, ut vulgatur: *ὅπως Δαιτὸς γενοίμην πώματός τ' αὐτῶν δίχα·* 246
ut ab ipsorum convivio separatus essem: *δίχα γενέσθαι*, c
ut *Euripidis*, phrasis est *Thucydidea* I, p. 42, 12. p. 78, 81. VI, p. 442, 70. *Thucydides* autem Atticismi regula. *Xenophontis* Cyrus *K. Π.* VIII, p. 140, 10, *ἡ ψυχὴ ἐπειδὰν τοῦ — σώματος δίχα γένηται*, *mens cum a corpore fuerit separata.* Matris caede contaminato quid Athenis evenerit Oresti narrant *Athenaeus* ex Atthide *Phanodemi*, X, p. 437. C. et *Plutarch.* T. II, p. 613. B. emendatus *A. Schotto* Observ. Human. V, c. 29. conf. *Jo. Meurs.* de Reg. Athen. III, c. 8. et *Th. Stanlej.* in *Aesch.* Choëph. v. 289. — Magis adhuc insolens, praeter cetera, visum fuisset Atticis auribus in scena *εἴωθμεν*, quod, pro *ἔοιγμεν*, in Heraclid. v. 681, legi forsan potuisse suspicabatur Clar. *Heath.* qui moleste non feret, quod in Adnot. in Hippol. quae dederat accentibus destituta, iisdem instruxerim. Ipse vocibus in alium a se sensum acceptis, ad mentem lectori declarandam, accentus imponere nonnunquam se coactum sensit: in Alcesti v. 504, *συμβαλῶν* corrigens pro *συμβαλών*. v. 565, *τῳ*, pro *τῷ*. v. 921, *εἰμεν*, pro *εἰμέν·* Androm. v. 1036, *ἀν'* pro *ἄν*. Iphig. Aul. v. 62, *συναμυνεῖν*, pro *συναμύνειν*. v. 995, et alibi, *'ταὐτὰ* pro *ταῦτα*. Heraclid. v. 198, *κρινοῦσι*, pro *κρίνουσι*. v. 690, *προσ-* 247
τιθεὶς, pro *προστίθεις*. Helenae v. 1248, *χρόνια*, pro c
χρονία. Ionis v. 236, *τᾶςδ' ἐρωτᾷς*, pro *τάςδ' ἐρῶτα*. v. 578, *ἀναμένει*, pro *ἀναμενεῖ*. v. 711, *κύρει*, pro *κυρεῖ*. Elec. v. 873, *νυν*, pro *νῦν*. v. 625, *πορσυνῶν*, pro *πόρσυν' ὡς*. In his, et in centenis similibus vim vocum Lectori soli monstrant accentus. — Quid itaque? an accentus libris Graecis Poëtarum saltem atque Oratorum sunt eiiciendi, qui certe, quod nemo, credo, diffitebi-

placet ψυχὴν πολεύειν. *Hesychius*: Πολεύειν, τρέφειν, οἰκεῖν, περιέχειν, θεραπεύειν, περιάγειν. unum hinc auferatur οἰκεῖν, *Homeri* spectans πολεύειν in Od. Χ, 223, *versari*; reliqua huic loco satis congruunt: quique terram *versat* aratro πο-
b λεύων dicitur *Sophocli* Antig. v. 348. — Quae medio horum versuum locum invenit, interpretibus certe non intellecta βραχυλογία, posita distinctione nunc quidem facile patebit attendenti: Plena forma loquendi scriberentur ista hunc in mo-
247 dum: *Τεκοῦσα δὲ παῖδας χρηστοὺς, τούτους ἀπολέσασα στένω·*
a *ἐὰν δὲ καὶ τοὺς χρηστοὺς σεσωσμένους εἰσορῶ, Τήκω τάλαιναν καρδίαν ὀῤῥωδίᾳ·* metu nempe *μὴ πάθωσί τι*, ut loquitur in Oenomai dramatis fragmento. Edaces parentum sollicitudines duobus versibus expressit in Med. v. 1100 scribens,

Κατατρυχομένους τὸν ἅπαντα χρόνον,
Πρῶτον μὲν ὅπως θρέψωσι καλῶς,
Βίοτόν θ᾽ ὁπόθεν λείψουσι τέκνοις.

Istius quam dicebam Atticae βραχυλογίας exempla simillima *Sophocles* quidem et *Euripides* perpauca subministrabunt: non illud diversissimum, quod ex iocoso dramate *Euripidis* Scirone praebet *Pollux* IX, 75,

Καὶ τὰς μὲν ἄξῃ, πῶλον ἢν δίδως ἕνα,
Τὰς δὲ, ξυνωρίδ᾽· αἳ δὲ κἀπὶ τεσσάρων
b *Φοιτῶσιν ἵππων ἀργυρῶν.*

praeter *Thucydidea*, proximum hoc accedit *Demosthenis* de falsa legat. p. 240, §. 331, *Νῦν δ᾽ ἃ μὲν ἦν πλεύσασι σῶσαι, βαδίζειν κελεύων ἀπολώλεκεν οὗτος· ἃ δ᾽ εἰποῦσι τἀληθῆ, ψευδόμενος.* plene dixisset: *ἃ δ᾽ ἦν εἰποῦσι τἀληθῆ σῶσαι, ψευδόμενος ἀπολώλεκεν.*

Ex proximis versibus unum omiserunt: quinque debuerant ex *Clementis* L. III Strom. p. 521 hac ratione scribi:

Ὦ δυστυχεῖν φὺς καὶ κακῶς πεπραγέναι·
Ἄνθρωπος ἐγένου, καὶ τὸ δυστυχὲς βίου

---

tur, versuum et periodorum modulo nocent? Quinimo sunt ad significatuum diversitatem determinandam pernecessarii; quod in istis suis correctionibus sensisse virum Doctissimum opinor. Accentibus, quam occupant, sede relictis, sic tamen statuo, ne unicum quidem versum Poëtae, et ne unicam quidem Oratoris periodum legi debere secundum accentus.

Ἐκεῖθεν ἔλαβες, ὅθεν ἅπαντ' ἐνήρξατο
Τρέφειν ὅδ' αἰθὴρ, ἐνδιδοὺς θνητοῖς πνοάς.
Μή νυν τὰ θνητὰ θνητὸς ὢν ἀγνωμόνει.

Quos ex *Grotio* praebet *Barnes* vs. 355, etc. leguntur apud *Dionys. Halicarn.* de Compos. verbor. p. 8. apud eumdem *Dionysium* omiserunt *Euripidis* ista p. 55, 25, *Ὦ βασιλεῦ χώρας τῆς πολυβόλου Κισσεῦ, πεδίον πυρὶ μαρμαίρει*, quae b
una litera transposita, prima praetermissa, sic videntur scribenda:

Βασιλεῦ χώρας τῆς πολυόλβου,
Κισσεῦ, πεδίον πυρὶ μαρμαίρει.

Sed, altero loco *Dionysii* positis si voculam liceret interiicere commodam, paulo melius fortasse sic possent illa disponi:

Μή μοι λεπτῶν θίγγανε μύθων,
Ψυχή [γε φίλη,] τί περισσὰ φρονεῖς;
Εἰ μὴ μέλλεις
Σεμνύνεσθαι παρ' ὁμοίοις.

hoc si minus placet, non displicebit, opinor, Homericum c
φίλε θυμὲ, *Theognidi* aliisque adhibitum, in his apud *Athenaeum* IX, p. 388. E. F. *αἰεί μ' ὦ φίλε οὐ με τανύπτερος ὡς ὄκα πορφυρίς*. *Alcaei*, cuius alia quaedam his olim ad avis *πορφυρίδος* nomen firmandum praefixa nobis perierint, verba fuisse suspicor:

Αἴρεις μ', ὦ φίλε θυμὲ, τανύπτερος ὡς ὄκα πορφυρίς.

Anime mi, effers me, sicut alis extensis porphyris evolat in altum.

Quam dederat *Grotius* pag. 433, vocem non Graecam *περάτερον* [*κάλλος*] admisit *Barn.* in v. 385. alia tribuit *Barnesio* vir Clar. Ista sunt in *Galeni* Protrept. p. 3, 9, *Corporis olim forma stulte superbi, quum evanuit illa*, *τῷ γήρᾳ* 249
λοιδοροῦνται, (sic legendum, non *λοιδοροῦντας*) *δέον ἑαυτοῖς*, a
καὶ τὸν Εὐριπίδην ἐπαινοῦσι λέγοντα, οὐ γὰρ ἀφελὲς εἶναι περαιτέρω τὸ κάλλος ἢ μέσω λαβεῖν, hinc ista mihi videntur *Euripidis*:

οὐ γάρ ἐστιν ἀσφαλὲς,
Περαιτέρω τὸ κάλλος ἢ μέσως λαβεῖν.

fac de uxore loquutum; sensus erit, *non esse tutum uxorem sibi sumere, cuius forma prae quotidianis nimis excellat*: utraque vox est Euripidea: *μέσως* legitur in eius Hec. v. 1120, Androm. v. 873, Herc. v. 58. *ἢ* v. *μέσῳ* vel *μέσον* aeque

commodum esset: *μέσον κάλλος* esset *media forma*, seu *me-
diocris pulcritudo*: *Περαιτέρω*, id est *πλέον*, legitur in *Eurip.*
Phoen. 1675, Androm. 270, Iphig. in Taur. 247. *Thucyd.*
p. 216, 17, *οὐδὲν (δεινὸν) ὅτι οὐ ξυνέβη, καὶ ἔτι περαι-*
b *τέρω*, *cuncta fuere, et alia amplius, Sallustius.* habet et in
Trachin. v. 676, *Sophocles.*

Sophoclis esse versus, quos dedit *Barnes.* ut Euripideos,
vs. 422—425, recte monuit *Heathius*; non animadverterat
Sophocli quoque tributos a *Plutarcho* T. II, p. 89. A. ubi
φιλεῖ γάρ, inquit, *ὁ τοιοῦτος, κατὰ τὸν Σοφοκλέα*,

[Φιλεῖ δὲ πολλὴν] γλῶσσαν ἐκχέας μάτην
Ἄκων ἀκούειν οὓς ἑκὼν εἴπῃ λόγους.

quam lectionem praetulissem *Stobaeanae*, *οὓς ἑκὼν εἶπεν κα-
κῶς*, nisi veram servasset *Clemens Alex.* Paedag. II, p. 181,
12, — *Φιλεῖ* —

Ἄκων ἀκούειν, ἅπερ ἑκὼν εἶπεν κακῶς.

c Praeivit in his *Hesiodus* Ἔ. κ. Ἡ. v. 721. — *Aristides* T. III,
p. 726, *ὁποῖ' ἄττ' ἂν εἴποις, τοιαῦτ' ἂν ἀκούσεσθαι* (Leg.
τοιαῦτ' ἀντακούσεσθαι· et vid. *Iobi* XI, 2.) *χρὴ προσδοκᾶν.*
Euripidea, seu *Menandri* similia, *Terentio* (Andr. V, IV, 17.)
non ignota fuere scribenti,

Si mihi perget quae volt dicere, ea quae non volt audiet.

---

250 # CAPVT XXIII.

a De eloquentiae abusu in Attica Republica.

*Euripides morum erat magister. Eloquentia cur
unis Athenis tot oratores valuerint. Illam alibi
in Graecia fuisse neglectam. Abusus eloquen-
tiae Ciceroni agnitus, et Quinctiliano. Secun-
dum illos etiam Athenas perdidit. De demago-
gis atque oratoribus disputatur. Omnes Δημα-
γωγοὺς fuisse ῥήτορας· non contra. Δημαγωγοῦ
honesta principum in civitate virorum olim ad-
b pellatio. Locus tractatur Eupolidis nunc pri-*

mum editus. Postea sic dicti quicunque gererent et quomodocunque remp. aliis etiam adpellationibus designati. Corruptis moribus Demagogi pessimi fuerunt adulatores, ornate dicentes speciosa. Euripides illos et abusum damnat eloquentiae. A demagogis diversi ῥήτορες, in tribunalibus bonorum accusatores et malorum patroni, flagitia verborum obscurantes ornamentis, Athenis venales. Mercenariis patronis exemplo suo praeivit Antiphon. Socrate fingit Aristophanes indigna. In hos etiam rabulas Euripidis quaedam, cui vindicatur ex Clemente dictum. Εὐγλωσσία adversarium in foro vel quomodocunque Νικᾶν· cui contrarium ἡττᾶσθαι. Εὔγλωσσος· εὐεπής, εὐέπεια.

Socratis exemplum sequutus, isthac iam aetate corruptos c
civium suorum mores emendare studuit *Euripides*, ἄξιος ὡς ἀληθῶς Σωκρατικῆς διατριβῆς, ut vere *Clementi* dicitur *Alex.* in Protrept. p. 65, 12. si praestare non adeo potuit, facere tamen conatus est, quod Poëtam decere dicit *Agathon* in *Aristoph.* Ran. v. 1041. Pro istius aevi licentia malos cives nominatim insectabatur *Aristophanes*, quorumdam etiam optimorum irrisor maledicentissimus. Humanitatis amans, *Euripides* sub heroicis personis, antiquis certe, vitia civitatis Atticae plurima modeste notavit; nullum frequentius, quam bonis civibus et civitati perniciosum eloquentiae studium. Vim ornate dicendi florente Republica rebus omnibus paene anteponebant Athenienses, quique illa pollerent, omni honoris genere cumulabant; ut minime mirandum sit, Athenis, vigente libertate, tot oratores eminentissimos prodiisse, paene nullos extra Athenarum ambitum. Hanc in rem dignissima 251
lectu sub finem Libri primi Hist. Rom. scribit *Vellejus Pa-* a
terculus. In nonnullis Graeciae civitatibus facultatem bene dicendi nec profiteri licebat neque exercere. Cretensium hac de re legem, expressam *Lycurgo* Spartano, memorat ex Academicorum scriptis *Clitomachi* et *Charmidae Sextus Empiricus* 'Αντιῤῥ. ΙΙ περὶ ῥητορικῆς, (§. 20, 21,) quo libro protulit pleraque *Sextus*, quae dicta fuerant in abusum eloquentiae, Romanorum etiam disertissimis agnitum, *Ciceroni* et *Quinctiliano*. Cicero de Off. II, c. 14, *quid est tam inhu-*

manum, inquit, *quam eloquentiam, a natura ad salutem hominum — datam, ad bonorum pestem perniciemque convertere.* Idem *Cicero* apud *Ammian. Marcellin.* XXX, c. IV, *Mihi*, ait, *hoc plus mali facere videtur, qui oratione, quam qui pretio iudicem corrumpit: quod pecunia corrumpere prudentem nemo potest; dicendo potest. Quinctilianus* I. O. XII,
b c. 1, *si vis*, ait, *illa dicendi malitiam instruxerit, nihil — publicis privatisque rebus perniciosius eloquentia.* Quae scribit eam in rem plura *Quinctilianus*, illa pleraque congruunt Atticis huius aetatis oratoribus, sive populo quid suaderent dissuaderentve; seu sceleratis nebulonibus causas orantes patrocinarentur; aut innocentes in iudicio capitis arcesserent, omnibus certe modis vexarent immeritos. His *rerum natura* (verba sunt *Quinctiliani*,) *non parens, sed noverca, facultatem dicendi, sociam scelerum, adversam innocentiae, hostem veritatis* invenisse dicenda est. Nihil horum in Atticos oratores dixit *Cicero*, nihil adeo *Quinctilianus*; ea tamen uterque, ex quibus ista conficias. *Cicero* pro L. Flacco, c. VII, *illa*, inquit, *vetus* [Graecia] *quae quondam opibus, imperio, gloria floruit, hoc uno malo concidit, libertate immoderata ac licentia concionum.* Concionum temeritas concionantibus est imputanda; a quorum ore pendebant in theatro homines imperiti, rerum saltem publicarum *rudes ignarique*: atque
c hinc malorum repetit originem *Quinctil.* Declam. CCLXVIII, p. 509, *Civitatum status scimus ab oratoribus esse conversos: sive illam Atheniensium civitatem, quondam late principem, intueri placeat, accisas eius vires animadvertemus vitio concionantium.* De temporibus etiam vigentis adhuc Reipublicae dici potuit, quod scribit de recentioribus *Livius* XXXI, c. 44, *nec unquam ibi desunt linguae promtae ad plebem concitandam: quod genus, cum in omnibus liberis civitatibus, tum praecipue Athenis, ubi oratio plurimum pollet, favore multitudinis alitur.* Illic *Dukero*, eximio sane viro, laudatus *H. Stephanus*, Dialogo de Graecorum moribus, *linguas promtas ad plebem concitandam* potius τὰς τῶν δημαγωγῶν fuisse censet, quam τὰς τῶν ῥητόρων. Hoc idcirco miror, quod mihi liquet ex isthoc etiam libello, ad hanc partem Atticae Reipublicae non indiligenter attendisse hominem inter paucos Linguae rerumque Graecarum peritissimum, *Henr. Stephanum.* Non omnes quidem Ῥήτορες Athenis erant δη-
252 μαγωγοί, sed omnes δημαγωγοί, ut erant, dicebantur etiam
a ῥήτορες. Recte *Gallius* N. A. III, c. XIII, *Is Callistratus*, (inquit, quem sectari coeperit *Demosthenes*,) *Athenis orator in republica fuit: illi δημαγωγοὺς appellant.* Vbi ῥήτο-

ρες aliquot ἔνδοξοι καὶ μεγάλοι, qui ante claruerint, quam ipse ad rempublicam accesserit, memorantur *Demostheni* de Cor. pag. 177, primus comparet *Καλλίστρατος ἐκεῖνος*. Hi quidem boni consiliarii populum utiliter ducebant, erantque adeo optimi *δημαγωγοί*· nec enim natura sua nomen illud odiosum est, sed honesta primum fuit magnorum in civitate virorum appellatio; qui, sapienter populares, moribus nondum corruptis, speciosis utilia praeferenti populo placebant. Tales fuere Solon, 1) Miltiades, Aristides, Themistocles,

---

1) *Eupolis* in Comoedia quadam sua (*ἐν Δήμοις*, ut suspicor ob narrata *Plutarcho* in Pericle p. 153. E. conf. *Eupolidéa Stobaei* p. 239, 49 etc.) Miltiadem et Periclem excitabat ab inferis, qui imperium abrogarent sui temporis Imperatoribus, adolescentulis luxuriosis, quique virtutes Imperatorias non in mente haberent, sed in pedum malleolis repositas. Ad ista *Aristidae* T. III, p. 374, *τῶν Κωμικῶν τις ἐποίησε τέτταρας τῶν προστατῶν ἀνεστῶτας*· haec leguntur in *Scholiis* ineditis, quae Clar. *Petri Burmanni Secundi* perinsignem ornant Bibliothecam, quaeque dignissimi Possessoris mecum humanitas communicavit: *Εὔπολις ἐποίησεν ἀναστάντα τὸν Μιλτιάδην, καὶ Ἀριστείδην, καὶ Γέλωνα*, (corrigo, *Σόλωνα*,) *καὶ Περικλέα. ἐν τούτοις οὖν ἔνεισι δύο φησὶ Περικλῆς καὶ Μιλτιάδης. λέγει δὲ Εὔπολις οὕτως, Καὶ μηκέτι ἄναξ Μιλτιάδου καὶ Περικλεεῖ, ἐάσα τ' ἄρχειν μειράκια κινούμενα Ἐν τοῖσι σφυροῖσιν ἕλκοντα τὴν στρατηγίαν.* *Eupolidis* sic mihi scribendi videntur versus: c

Καὶ μηκέτ', ὦ 'ναξ Μιλτίαδες, καὶ Περίκλεες,
Ἐάσατ' ἄρχειν μειράκια κινούμενα,
Ἐν τοῖς σφυροῖς ἕλκοντα τὴν στρατηγίαν.

Sensum arbitror expressisse me Comici paulo superius; et verbis minus invidiosis turpe vitium obvolvisse notatum Comico, dum *μειράκια* dixit *κινούμενα*· quo sensu *Euripidis* Macareus apud *Aristophanem*, *ἐκίνει Ἀδελφὸς* — *τὴν ὁμομητρίαν ἀδελφήν.* Respexisse mihi videtur in his *Eupolis Archilochi* Trochaicos,

Οὐ φιλέω μέγαν στρατηγὸν, οὐδὲ διαπεπλιγμένον,
Οὐδὲ βοστρύχοισι γαῦρον, οὐδ' ὑπεξυρημένον,
Ἀλλά μοι μικρός τις εἴη, καὶ περὶ κνήμας ἰδεῖν
Ῥοικὸς, ἀσφαλέως βεβηκὼς ποσσὶ, καρδίης πλέως.

Pericles, alii, populares iisdem, et Senatores, et Impera-
tores optimi, *προστάται τῆς πόλεως καὶ στρατηγοί*. quam in
rem legi poterunt *Isocrates* pag. 170. c. 262. c. d. *Demosth.*
(usus Editione sum Parisina *Benenati*) pag. 24, §. 30, 31.
b *Aeschines* c. Tim. pag. 4, 23. Talis ad exemplum Solonis,
Aristidae, Periclis, fuit apud Athenienses Phocion, pace rec-
253 tor civitatis prudentissimus, bello quinque et quadraginta vi-
a cibus designatus Imperator: vid. *Plutarchi* Phocion p. 744. f.
745. a. Talis apud Romanos M. Cato, quo, teste *Cicerone*
de Orat. III, c. 33, *nemo apud populum fortior, nemo me-
lior senator: idem facile optimus Imperator.* Notatu dignis-
sima verba sunt *Solonis* apud *Diogen. Laërt.* I, 64, *τὸ θεῖον
καὶ οἱ νομοθέται οὐ καθ᾽ ἑαυτὰ δύνανται ὀνῆσαι τὰς πόλεις,
οἱ δὲ ἀεὶ τὸ πλῆθος ἄγοντες* (atque adeo *οἱ δημαγωγοὶ*) *ὅπως
ἂν γνώμης ἔχωσιν· οὕτω δὴ καὶ τὸ θεῖον καὶ οἱ νόμοι, εὖ
μὲν ἀγόντων, εἰσὶν ὠφέλιμοι, κακῶς δὲ ἀγόντων, οὐδὲν ὠφε-
λοῦσιν.* dicti veritatem Attica demonstrat historia: salutares
ante, post mortem Periclis nihil amplius civitati profuere *So-
lonis* leges, mutandarum legum libidine, quae demagogos
agitabat, morumque depravatione in contemptionem adduc-
tae. Honestam olim bonorum civium adpellationem fuisse
δημαγωγοῦ monstrant vel *Aristophanis* ex Equit. ista v. 191,

b *Ἡ δημαγωγία γὰρ οὐ πρὸς μουσικοῦ*
Ἔτ᾽ ἐστὶν ἀνδρὸς, οὐδὲ χρηστοῦ τοὺς τρόπους·

254 olim itaque fuerat. Pericles, bonis omnibus laudatus, *δημα-*
a *γωγὸς Isocrati* p. 184. d. *Princeps* ille *consilii publici*, dicitur
ἄγων τὴν πολιτείαν Thucydidi p. 82, 11. *Plutarcho* in Nicia

---

* Haec nobis *Archilochi* servarunt *Dion Chrys.* Or. 33,
p. 399. et *Galenus* in *Hippocrat.* T. v, p. 630, 30. et
618, 8. quibus formam indidit trochaicorum *D. Heinsius*
Lect. *Theocr.* c. 8, p. 323. in una voce errantem cor-
rigit *T. H.* in *Hesych.* T. I, p. 959. Hi autem *Eupo-
lidis* versus *Hegesippo* mihi videntur obversati, seu qui-
cunque orationem inter *Demostheneas* scripsit de Halo-
neso, cum haec in ultima scriberet oratione p. 53, §. 53,
*εἴπερ ὑμεῖς τὸν ἐγκέφαλον ἐν τοῖς κροτάφοις καὶ μὴ ἐν
ταῖς πτέρναις καταπεπατημένον φορεῖτε.* de quibus, *Lon-
gino* quoque tractatis, Sect. 38, 1, *Hermogeni* p. 294,
A. Dounaeo in *Demosth.* p. 74, 75, dici possent, quae
huius esse loci non viderentur.

p. 524. D. ἀπό τε ἀρετῆς καὶ λόγου δυνάμεως τὴν πόλιν ἄγων. Ἔπαινος ῥήτορος καὶ δημαγωγοῦ legi poterit apud *Pollucem* IV, 34.

Moribus mutatis, ut erant bonis civibus invisi plerique qui male rempublicam gerebant, debuit etiam odiosum fieri nomen *Δημαγωγῶν*. Sic tamen omnes, sive bene rem administrarent, seu male, dicebantur Athenis, qui verba faciebant in concione populi, οἱ λέγοντες *Demostheni*, οἱ λέγοντες ἐν τῷ δήμῳ *Lysiae*, qui decreta condebant; qui foedus, bellum, pacem vel suadebant vel dissuadebant; quique adeo in universum personam gerebant συμβούλων, ut dicuntur saepe *Dinarcho* c. Dem. p. 99, 22. p. 102, 36, 39. haberi volebant populares, et *consiliarii*; dici amabant et *patroni civium*, προστάται, *Aristoph. Ελρ.* v. 683. *Ἐκκ.* v. 176. *Thucyd.* VIII, c. 65. Qui gerebat rempublicam, λέγων καὶ γράφων *Demostheni* de Cor. p. 150, §. 151, *Plutarcho* in Phocione p. 744 F. 751. A. est γράφων ψηφίσματα· in Alcib. *Plutarchi* p. 200. B. ἔγραψε τῶν ῥητόρων Δημόστρατος καὶ εἶπεν. ubi de se *Critias* ad Alcibiadem p. 209. F. b

– Γνώμην δ', ἥ σε κατήγαγ' ἐγὼ ταύτην ἐν ἅπασιν
Εἶπον, καὶ γράψας τοὔργον ἔδρασα τόδε.

Οἱ λέγοντες καὶ τὰ ψηφίσματα γράφοντες demagogi sunt apud *Athen.* XII, p. 532. c. in verbis *Theopompi*, qui partem historiae Philippicae dicavit moribus enarrandis τῶν Ἀθήνησι δημαγωγῶν, *Athen.* IV, p. 166. D. in qua certe parte potuit ingenio *Theopompus* obsequi. Vbique δημαγωγοὶ dicti, dicuntur et ῥήτορες καὶ δημαγωγοὶ, *Isocrati* p. 185. B. Duas proponit in *Hesychio* coniecturas Clar. *Jo. Toupius* Emend. III, p. 279, quarum alteram iam dederat *Jo. Meursius*, altera vereor ut probari possit. Dicuntur οἱ δημαγωγοῦντες ῥήτορες, *Sexto Empir.* p. 297. saepenumero simpliciter ῥήτορες, *Aristophani*, *Andocidae*, *Lysiae*, ceterisque; dicuntur et πολιτευόμενοι· sive τὰ κοινὰ vel τὰ πολιτικὰ vel τὰ τῆς πόλεως πράττοντες· scripsisse *Lysias* videtur p. 118, 10, παρασκευάζεται τὰ πολιτικὰ πράττειν καὶ ἤδη δημηγορεῖ· conf. 307, 15. 309, 13. 423, 6. *Demosth.* p. 221, §. 192. cui p. 144. §. 104. iunguntur πολιτεύεσθαι καὶ δημηγορεῖν. *Andocides* c. Alcib. p. 32. A. στρατεύονται μὲν οἱ πρεσβύτεροι, δημηγοροῦσι δὲ οἱ νεώτεροι. *Callistratum* τὸν δημηγόρον Iphicrates adiungebat sibi, teste *Xenoph.* Ἑλλ. VII, p. 344, 34. c

Cum *Solonis* leges nihil amplius proficiebant, hi demagogi blanda oratione decipientes adulabantur populo: vere *Sextus*

Empir. Ἀντιῤῥ. II, §. 41, ὁ δημαγωγὸς, inquit, κακοδιδασκαλεῖ τοὺς πολλοὺς τὰ κεχαρισμένα λέγων, καὶ διαβολαῖς αὐτοὺς
255 ἐξαλλοτριοῖ πρὸς τοὺς ἀρίστους. Pravae huius δημαγωγίας tem-
a poribus antiquissimis Theseo Rege iam praebuerat exemplum Menestheus Petei filius, πρῶτος (ὥς φασιν) ἀνθρώπων ἐπιθέμενος τῷ δημαγωγεῖν, καὶ πρὸς χάριν ὄχλῳ διαλέγεσθαι, ut scribit *Plutarch.* in Theseo p. 15. B. *Aristophanis* et Oratorum dicta de demagogis proferri possent plurima; sed nostro nunc sufficiet instituto dixisse, praesertim his temporibus demagogo, qui populo placeret, vim ornate dicendi fuisse necessariam. Duas sibi res confidentiam et vocem defuisse confitetur *Isocrates* quominus ad rempublicam accesserit Orat. ad Philipp. p. 98. C. πρὸς μὲν τὸ πολιτεύεσθαι πάντων ἀφυέστατος ἐγενόμην τῶν πολιτῶν· οὔτε γὰρ φωνὴν ἔσχον ἱκανὴν οὔτε τόλμαν etc. et in Panathen. p. 234. E. Legitur in *Ciceronis* Catone Maj. c. V, [*Isocrates*] *eum librum, qui Panathenaicus inscribitur, quarto et nonagesimo anno scripsisse dicitur. Ciceronem* vero hoc in loco posuisse, non quod vulgatur, sed, *scripsisse se dicit*, quod et in uno Cod. Palatino repertum fuit, liquebit
b *Isocratem* comparanti p. 288. E. Neque vox tantum sonora, verum eloquentia requirebatur in demagogo, qua mellitos verborum globulos in aures animosque auditorum insinuaret. *Aristoph.* Equit. v. 215,

τὸν δῆμον αἰεὶ προσποιοῦ,
Ὑπογλυκαίνων ῥηματίοις μαγειρικοῖς,
Τὰ δ' ἄλλα σοι πρόσεστι δημαγωγικὰ,
Φωνὴ μιαρὰ, γέγονας κακὸς, ἀγοραῖος εἶ.

Qui haec et centena similia Comicorum non illibenter audiebant, quos habebant despicatui, iisdem utebatur populus, ἐπιθυμῶν προπηλακίζειν τοὺς ἐν ἀξιώματι καὶ συκοφαντεῖν· ut de Hyperbolo loquens in Alcibiade scribit *Plutarch.* p. 197. A, Semper autem populo in concione placebant οἱ λόγῳ τέρποντες ῥήτορες, ut Cleoni dicuntur *Thucydidae* III, c. 40, qui tribuit ipsis τὸ εὖ εἰπεῖν, ipsemet hac re populo commendabilis
c et impudentissima confidentia. *Andocidae* dicitur Alcibiades τοὺς μὲν λόγους δημαγωγοῦ, τὰ δὲ ἔργα τυράννου παρέχων. *Isocrates* Or. de Pace p. 159. D. αὐτοὶ, inquit, πεποιήκατε τοὺς ῥήτορας μελετᾶν καὶ φιλοσοφεῖν οὐ τὰ μέλλοντα τῇ πόλει συνοίσειν, ἀλλ' ὅπως ἀρέσκοντας ὑμῖν λόγους ἐροῦσιν. Haec et similia qui habuerit in numerato, ne dubitabit quidem, quin sui temporis demagogos, atque hanc Atticae civitatis pestem saepenumero suis in tragoediis respexerit *Euripides*; velut in his, quae facit Hecubam ad Ulyssem dicentem in Hec. v. 253,

Ἀχάριστον ὑμῶν σπέρμ', ὅσοι δημηγόρους
Ζηλοῦτε τιμάς, μηδὲ γινώσκοισθέ μοι·
Οἳ τοὺς φίλους βλάπτοντες οὐ φροντίζετε,
Ἣν τοῖσι πολλοῖς πρὸς χάριν λέγητέ τι.

Vbi nuncium facit in Oreste narrantem quid evenerit in Argiva 256
populi concione, post primum oratorem illic v. 900, a

ἀνίσταται
Ἀνήρ τις ἀθυρόγλωσσος, ἰσχύων, θράσει,
Θορύβῳ τε πίσυνος, κἀμαθεῖ παῤῥησίᾳ,
Πιθανὸς ἔτ' ἀστοὺς (sic l.) *περιβαλεῖν κακῷ τινι.*
Ὅταν γὰρ ἡδὺς τοῖς λόγοις, φρονῶν κακῶς,
Πείθῃ τὸ πλῆθος, τῇ πόλει κακὸν μέγα.
Ὅσοι δὲ σὺν νῷ χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεὶ,
Κἂν μὴ παραυτίκ', αὖθίς εἰσι χρήσιμοι.

his ultimis utilia speciosis praeferentes populo commendatos voluit; quumque supra dixisset Orestes v. 770,

Δεινὸν οἱ πολλοὶ, κακούργους ὅταν ἔχωσι προστάτας· b

subiicit Pylades,

Ἀλλ' ὅταν χρηστοὺς λάβωσι, χρηστὰ βουλεύουσ' ἀεί.

In his Cleone non meliorem Cleophontem demagogum obversatum Tragico, quod suspicatur *Scholiastes*, verisimile reddit quod ex *Philochoro* nobis narrat, firmatum a *Diodoro Siculo* XIII, c. 53. ubi de homine seditioso notatis a *Wesselingio* multa possent addi. Perniciosam hanc civitati facundiam non dubito quin respexerit dum ista scribebat sub Phaedrae persona Tragicus noster in Hippol. v. 486,

Τοῦτ' ἔσθ' ὃ θνητῶν εὖ πόλεις οἰκουμένας
Δόμους τ' ἀπόλλυσ', οἱ καλοὶ λίαν λόγοι.
Οὐ γάρ τι τοῖσιν ὠσὶ τερπνὰ δεῖ λέγειν, c
Ἀλλ' ἐξ ὅτου τις εὐκλεὴς γενήσεται.

istorum versuum loco suspicor in Editione prima dramatis lectos, quos nobis adservavit *Stobaeus*:

Φεῦ, φεῦ, τὸ μὴ τὰ πράγματ' ἀνθρώποις ἔχειν
Φωνὴν, ἵν' ἦσαν μηδὲν οἱ δεινοὶ λέγειν.
Νῦν δ' εὐρόοισι στόμασι τἀληθέστατα
Κλέπτουσιν, ὥστε μὴ δοκεῖν ἃ χρὴ δοκεῖν.

sic istos versus esse scribendos alibi iam fuit monitum.

Quos habet ex eius Archelao *Stobaeus Gesneri* p. 215, 5, pro λέγε, scribendo λέγ' εὖ, facile sanari poterunt:

257 Ἁπλοῦς ὁ μῦθος, μὴ λέγ' εὖ· τὸ γὰρ λέγειν
a Εὖ δεινόν ἐστιν, εἰ φέροι τινὰ βλάβην.

Huc etiam spectasse dictum videtur in Troasin v. 967, sic, ni fallor, emaculandum:

Πειθὼ διαφθερεῖ σε τῆσδ', ἐπεὶ λέγει
Καλῶς κακοῦργος οὖσα. δεινὸν οὖν τόδε.

Vulgatur, *Πειθὼ διαφθείρουσα τῆσδ'*. In Bacchabus quae dicit in Penthea Tiresias conveniunt in malos demagogos Atticos v. 268,

Σὺ δ' εὔτροχον μὲν γλῶσσαν ὡς φρονῶν ἔχεις,
Ἐν τοῖς λόγοισι δ' οὐκ ἔνεισί σοι φρένες.
b Θρασὺς δὲ δυνατὸς, καὶ λέγειν οἷός τ' ἀνὴρ
Κακὸς πολίτης γίγνεται, νοῦν οὐκ ἔχων.

Sed nusquam hoc malorum civium genus clarius expinxit quam sub persona Thebani praeconis in Supplicibus v. 412 et seqq. civitas, inquit, a qua missus huc venio,

Ἑνὸς πρὸς ἀνδρὸς, οὐκ ὄχλῳ κρατύνεται.
Οὐδ' ἔστιν αὐτὴν ὅστις, ἐκχαυνῶν λόγοις,
Πρὸς κέρδος ἴδιον ἄλλοτ' ἄλλοσε στρέφει·
Οὐδ' αὐτίχ' ἡδὺς, καὶ διδοὺς πολλὴν χάριν,
Εἰσαῦτις ἔβλαψ', εἶτα διαβολαῖς νέαις,
Κλέψας τὰ πρόσθε σφάλματ', ἐξέδυ δίκης.

Ista nobis ratione locum emendavit *Jer. Marklandus*, quem,
c in Atticis quoque Scriptoribus exercitatissimum Criticum, latere veritas non poterat. „His, inquit, versibus describit Euripi- „des, sub persona Praeconis Thebani, mores Rhetorum et „δημαγωγῶν sui temporis."

Hi Demagogi saepe bonos cives accusabant in iudicio; sed et a demagogis diversi rabulae, sive *ῥήτορες*, in tribunalibus dominabantur: hoc quoque genus pessimorum civium notavit *Euripides*, qui sua vi dicendi turpiter abutebantur ad iudices corrumpendos; sive ipsi pro se verba facientes scelera sua speciosis argumentis defenderent, seu patrocinarentur aliis, qui quidem essent indigni patrocinio: nam *nocentem aliquando, modo ne nefarium impiumque, defendere — patitur consuetudo, fert etiam humanitas,* iudice *Cicerone* de Off. II, c. 14. Indignabatur *Euripides*, insontes in iudicio toties vexari; iusti-

tiam et leges perversis interpretamentis violari; resque turpissimas orationis ornamentis velari; non adeo, quamvis hoc quoque noluerit, *pulcra vocabula pigris Praetendi vitiis*, ut 258
loquitur *Claudianus* in Eutrop. II, v. 206, *verbisque decoris* a
Obvolvi *vitium*, ut *Horatius* Serm. II, Ecl. VII, 41. Hoc qui faciebant Ὀνόματι περιπέττουσι τὴν μοχθηρίαν, in *Aristoph.* Pluto v. 159. Ssd in Atticos istos orafores potius congruit illud *Musonii* apud *Stobaeum* p. 597, 54, τὰ δεινὰ καλλωπίζουσί τε καὶ ἐπισκιάζουσιν ἑτέροις ὀνόμασιν, et *S. Joannis Chrysost.* T. III, p. 27. B. στωμυλία ῥητόρων τοῖς κατευγλωττισμένοις λόγοις ὑποκλέπτουσα τὴν ἀλήθειαν. In iudicio saepenumero,

Καὶ τὰν ἀλάθειαν τὸ δοκεῖν βιάζεται·

quae *Simonidis* sententia turpiter vitiata in *Scholiis* ad *Eurip.* Orest. v. 225, sincere scripta prostat ad v. 780. Scripsisse mihi *Menander* videtur,

Τὸ ψεῦδος ἰσχὺν τῆς ἀληθείας ἔχει
Ἐνίοτε μείζω, καὶ πιθανωτέραν ὄχλου.

non quod vulgatur in *Stobaei* Titulo XII Florileg. περὶ ψεύδους· Τὸ πιθανὸν ἰσχὺν — *Dinarchus* c. Demosth. p. 97, 1, b
εἶτ' οὐ δεινὸν ὅτι — ἴσχυσεν ἂν τὸ ψεῦδος τῆς ἀληθείας μᾶλλον, v. 6, νῦν τὰ νόμιμα — καὶ τὰ δίκαια καὶ τἀληθῆ ἀσθενέστερα γενήσεται τῶν Δημοσθένους λόγων; καὶ ἰσχύσει μᾶλλον τῆς ἀληθείας ἡ — διαβολή; *Aeschines* c. Ctesiph. p. 55, 21, εὕρηνται κρείττονες λόγοι τῶν νόμων, p. 67, 2, dicitur ipsi *Demosthenes* καλλίστοις ὀνόμασιν αἰσχίστας πράξεις γράφων.

Ob scelera periclitantibus quam facile fuerint patroni venales Athenis, ex variis liquet *Aristophanis* e Nubibus dictis: vid. v. 1034, et seqq. ubi se gloriatur Ἄδικος,

Αἱρούμενον τοὺς ἥττονας λόγους ἔπειτα νικᾶν.

illic v. 444 et seqq. rabulis istis dignae leguntur adpellationes. Pluti versus est 379,

Τὸ στόμ' ἐπιβύσας κέρμασιν τῶν ῥητόρων. c

Lycurgus c. Leocratem p. 167, 23, ἐκπέπληγμαι, inquit, μάλιστα ἐπὶ τοῖς — μισθοῦ συναπολογουμένοις ἀεὶ τοῖς κρινομένοις. Ceteris patronis mercenariis exemplum iam praebuit *Antiphon*, cuius quidem, teste *Philostrato*, p. 499, *Comici* meminerunt ὡς δεινοῦ τὰ δικανικά, καὶ λόγους κατὰ τοῦ δι-

καλου ξυγκειμένους ἀποδιδομένου πολλῶν χρημάτων αὐτοῖς μάλιστα τοῖς κινδυνεύουσι. nec frustra populo suspectum *Antiphontem* fuisse διὰ δόξαν δεινότητος quod scribit *Thucyd.* VIII, c. 68, eventus docuit. Illud minime protritum est, quod in Prooemio librorum de Vitis *Soph.* narrat *Philostratus* p. 483, f. Sophistas, tribunalibus exclusos Athenis, ὡς ἀδίκῳ λόγῳ τοῦ δικαίου κρατοῦντας καὶ ἰσχύοντας παρὰ τὸ εὐθύ. Romae quidem notum est quid legato Atheniensium Carneade audito censuerit *Cato* censorius. Sed mendacissima malevolentia Strepsiadi dat
259 in Nubibus suis *Aristophanes* magistrum Socratem, unum om-
a nium maxime alienum ab oratoriis artibus. Is causae suae fretus iustitia ad iudices initio *Platonis* Apologiae, *ex me, inquit, audietis πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν, οὐ μέν τοι — κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων, ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν, οὐδὲ κεκοσμημένους.*

Nunc ponam Euripidea quaedam, quibus malos Oratores, *καλλιεπουμένους*, sive *καλλιλεκτοῦντας*, respexisse videtur, speciosa oratione ius et leges violantes. In eius Hecuba cum sceleri suo Polydorus honestam causam praetexuerat, illamque verbis ornatissimis commendaverat, ad iudicem Hecuba v. 1194,

Ἀγάμεμνον, ἀνθρώποισιν οὐκ ἐχρῆν ποτὲ
Τῶν πραγμάτων τὴν γλῶσσαν ἰσχύειν πλέον·
Ἀλλ', εἴτε χρήστ' ἔδρασε, χρήστ' ἔδει λέγειν.
b *Εἴτ' αὖ πονηρὰ, τοὺς λόγους εἶναι σαθροὺς,*
Καὶ μὴ δύνασθαι τἄδικ' εὖ λέγειν ποτέ.
Σοφοὶ μὲν οὖν εἰσ' οἱ τάδ' ἠκριβωκότες,
Ἀλλ' οὐ δύναιντ' ἂν διὰ τέλους εἶναι σοφοί.

ultimum sic versum exhibet Cod. *MS.* Leid. sequentem 1201 (ed. *King.*) si Codicibus abesset, nemo, credo, requireret.

Ad Eteoclis impiam orationem sui muneris memor Chorus in Phoeniss. v. 529,

Οὐκ εὖ λέγειν χρὴ μὴ 'πὶ τοῖς ἔργοις καλοῖς,
Οὐ γὰρ καλὸν τοῦτ', ἀλλὰ τῇ δίκῃ πικρόν.

In Ione senex v. 832,

c *Οἴμοι, κακούργους ἄνδρας ὡς ἀεὶ στυγῶ,*
Οἳ, συντιθέντες τἄδικ', εἶτα μηχαναῖς
Κοσμοῦσι.

Suam, ut saepe, sententiam *Euripides* Medeae tribuit, in Med. v. 579,

Ἡ πολλὰ πολλοῖς εἰμι διάφορος βροτῶν·
Ἐμοὶ γὰρ ὅστις, ἄδικος ὢν, σοφὸς λέγειν

Πέφυκε, πλείστην ζημίαν ὀφλισκάνει.
Γλώσσῃ γὰρ αὐχῶν τἄδικ' εὖ περιστελεῖν
Τολμᾷ πανουργεῖν. ἔστι δ' οὐκ ἄγαν σοφός.

Haec qui legerit non dubitaturum confido, quin sint *Euripidis* ex perdito dramate versus, quos ex Tragoediâ servavit *Clemens Alex.* Strom. I, p. 340, 341, quosque *Grotius* ut incerti 260
Tragici in Excerptis. Sic versus isti leguntur apud *Clementem* a
minus emendate scripti:

Ὦ παῖ, γένοιντ' ἂν εὖ λεγόμενοι οἱ λόγοι
Ψευδεῖς· ἐπῶν δὲ κάλλεσιν νικῷεν ἂν
Τἀληθές· ἀλλ' οὐ τοῦτο τἀκριβέστατον,
Ἀλλ' ἡ φύσις καὶ τοὐρθόν· ὃς δ' εὐγλωσσίαν
Εἰ καὶ σοφὸς μὲν, ἀλλά γε τὰ πράγματα
Κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

Primorum versuum deteriorem vulgata lectionem dedit *Grotius*, veram, ut arbitror, aut verae proximam *Marklandus* in *Eurip.* Suppl. v. 109, nam virum arbitror humanissimum suae hanc etiam praelaturum:

Ὦ παῖ, γένοιντ' ἂν οἱ λελεγμένοι λόγοι b
Ψευδεῖς·

propter haec *Euripidis* in Suppl. v. 333, *Ἐμοὶ λόγοι μὲν, μῆτερ, οἱ λελεγμένοι Ὀρθῶς ἔχουσ'.* Iphig. in Aul. v. 402, *Οἶδ' αὖ διάφοροι τῶν πάρος λελεγμένων Μύθων.* etc. — Vltima recte constituit, ante *Grotium*, *Sylburgius*,

ἀλλ' ἐγὼ τὰ πράγματα
Κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

in hanc sententiam *Thucydides* III, c. 67, [*ἔργων*] *ἀγαθῶν μὲν ὄντων, βραχεῖα ἡ ἐπαγγελία ἀρκεῖ· ἁμαρτανομένων δὲ λόγοι ἔπεσι κοσμηθέντες προκαλύμματα γίγνονται. ἀλλ' ἢν ἡγεμόνες* etc. — *ἧσσόν τις ἐπ' ἀδίκοις ἔργοις λόγους καλοὺς ζητήσει.* De armis Achillis iudicaturos iubet Ajax *Antisthenis* p. 181, 28, *μὴ εἰς τοὺς λόγους σκοπεῖν, περὶ ἀρετῆς κρίνοντας, ἀλλ' εἰς τὰ ἔργα μᾶλλον.* (*τἄργα σκοπεῖν. Sophocles.*) et Palamedes *Gorgiae* p. 191, 18. *Dion Chrys.* Or. LXIX, p. c
622. A. *ἄτοπον*, inquit, *ἀπὸ* (sic scribendum pro *ὑπὸ*) *τῶν λόγων μᾶλλον, οὓς λέγοι τις, ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων εἰδέναι καὶ τεκμαίρεσθαι τὸν ἑκάστου βίον.*

Sed in istis *Euripidis* versibus vitiosa,

ὃς δ' εὐγλωσσίαν
Εἰ καὶ σοφὸς μὲν

minus attendenti videri poterit recte *Grotius* sanasse, corrigendo,

ὃς δ' εὐγλωσσίαν
Ἀσκεῖ, σοφὸς μὲν

qui quidem verbi noverit ἀσκεῖν usum, et meminerit, *Isocra-*
261 *tis* esse phrasin, τὴν δεινότητα τὴν ἐν λόγοις ἀσκεῖν. ego tamen
a iam dudum plane mihi persuasi, in vitiatis εὐγλωσσίαν εἰ καὶ
latere voces sinceras, εὐγλωσσίᾳ νικᾷ. atque adeo *Euripidem*
hic scripsisse:

ὃς δ' εὐγλωσσίᾳ
Νικᾷ, σοφὸς μὲν, ἀλλ' ἐγὼ τὰ πράγματα
Κρείσσω νομίζω τῶν λόγων ἀεί ποτε.

qui facundia dicendi victor est in iudicio, huius ille quidem rei peritus est; sed facta verbis semper equidem anteponenda iudico.

Qui sententiis iudicum liberabatur etiam in foro Νικᾶν, qui causa cadebat dicebatur ἡσσᾶσθαι. Scripserat *Isaeus*, non quae vulgantur in eius Orat. de Agniae Hered. p. 86, 3, τὸν μὲν νικᾶσθαι, τὸν δὲ ἡττᾶν· quorum hoc illis ne usitatum quidem; sed scripserat, τὸν μὲν ἡττᾶσθαι, τὸν δὲ νικᾶν. quod harum rerum scientes verum esse fatebuntur; aliis nunc com-
b mode demonstrari non potest, ubi sufficient Euripidea quaedam
emendationi versus Euripidei firmandae. In Oreste legitur v. 942,

Ἀλλ' οὐκ ἔπειθ' ὅμιλον, εὖ δοκῶν λέγειν,
Νικᾷ δ' ἐκεῖνος ὁ κακὸς ἐν πλήθει λέγων.

Vbi praecesserant in Supplicibus ista v. 433,

Γεγραμμένων δὲ τῶν νόμων ὅ, τ' ἀσθενὴς
Ὁ πλούσιός τε τὴν δίκην ἴσην ἔχει.

sequitur v. 437,

Νικᾷ δ' ὁ μείων τὸν μέγαν δίκαι' ἔχων.

Vbi vulgatur in Hecubae v. 292,

Τὸ δ' ἀξίωμα, κἂν κακῶς λέγῃς, τὸ σὸν
c Πείσει.

A. Gellius praebet τὸ σὸν Νικᾷ, N. A. XI, c. 4. In *Aristoph.* Ran. v. 1521,

Ἔκρινα νικᾶν Αἰσχύλον·

ut de Alcibiade, qui tantum valuit dicendo, *ut nemo ei potuerit resistere*, *Andocides* p. 31, 42. *iudices*, inquit, νικᾶν

ἔκριναν αὐτόν. Incertum scripseritne *Comicus* in Vesp. v. 579, δίκην νικᾷ, an δίκῃ νικᾷ. nam in Equit. v. 93 — νικῶσι δίκας. alibi legitur usitatior structura, qua hic in Euripideis εὐγλωσσίᾳ νικᾷ. In Equit. *Aristophanis* v. 833, Ζηλῶ σε τῆς εὐγλωττίας, *Laudo linguae tuae volubilitatem*, qui quidem Reipublicae sis praefuturus. Suaviloqui Nestoris eloquentiam τὸ Νεστόρειον εὔγλωσσον μέλος vocat *Eurip.* ap. *Athen.* initio L. XV, quocum dicto comparari possunt *Eurip.* Alcest. v. 357. Iphig. in Aul. 1211. Εὔγλωσσος est εὐεπής, εὐγλωσσία dicitur et εὐέπεια· quorum hoc *Procopio* restitui debet in *Iesaiae* 262
XLVIII, 20, p. 492. *per* Σειρῆνας παρίστησι τῶν ἔξω τινὰς σο- a
φοὺς ἔπεια (imo εὐεπείᾳ) κεκοσμημένους, πρὸς θεὸν ἐπιστρέψοντας. illud, ni fallor, scripserat *Menander*, si *Menandri* sunt versus apud *Stobaeum* p. 217, 23,

> Αἰσχρόν γ' ὅταν τις, εὐεπὴς γλώσσῃ φυεὶς,
> Γλώσσῃ ματαίους ἐξακοντίσῃ λόγους.

pro vulgato ἐπὶ, ἤπιος edidit, p. 145, *Grotius*.

CAPVT XXIV.

De Phoenicis Euripidei dramatis argumento.

Phoenicis Euripidei unde erui possit argumentum, b
viris doctis incognitum. De Phoenice iuvenilia Homero narrata, in versibus etiam Aristarcho male reiectis. Homerei loci monstratur elegantia. Iuvenis Phoenicis πταῖσμα. *Secundum Eustath. Euripidi fingi Phoenicem* ἄπταιστον, *immunem omnis culpae; qualis laudatori Sophistae fingitur Agesilaus* ἀναμάρτητος. Ἄπταιστοι *quinam Iudaeis Hellenistis. De Eustathio, qui in Homerum raro loca profert librorum S. S. Enniani Phoenicis de Graecis facti versus. Amyntorides Homereus et Euripideus moribus pinguntur diversis. Ex Hieronymo de Poëtis et aliunde Dramatis firmatur argumentum. Ad illud accommo-*

dantur fragmenta quaedam. De rei moribus iu-
c *dici potius spectandis quam accusantis testibus. Non omnibus laudatum dictum, Patriam esse ubicunque bene sit. Πικρὸν νέᾳ γυναικὶ γέρων. ΙΔ. ΔΙ. ΑΙ. et M. permutantur a librariis. Δμὼς vox etiam Euripidea. Vxoribus ancillari pecuniosis pauperes, vetulos iuvenibus. Seni coelibi prolem desideranti datum a Deo Delphico, docti Poëtae ministerio, consilium non absurdum, Ἰστοβοῆϊ γέροντι νέαν ποτίβαλλε κορώνην.*

Admirator *Homeri Sophocles* in argumentis ex isto fonte petitis si saepenumero fuit ausus, Cyclicos veteres aliosque sequutus, ab *Homero* tradere diversissima, de *Euripide* hoc mi-
263 nus est mirandum. Quid in multis novaverint Tragici plene
a cognosceremus, ut arbitror, si pervenissent ad nos *Asclepiadis* Τραγῳδούμενα, et librorum *Hieronymi Rhodii* de Poëtis ea pars, qua de Tragicis egerat. Sed, vel ex reliquiarum antiquitatis lenta comparatione multa possunt detegi. Praebeat hanc in rem ultimum nobis exemplum *Euripidis Phoenix*. Ex ista Tragoedia Graeci tantum versus pauci supersunt; et de his, quos *Barnesius* dedit, aliquot videntur eiiciendi; quorum loco decem ex *Ennii* Phoenice superstites collocari poterunt, de Graecis conversi.

Nihil admodum his inesse fateor ex Phoenice notis reliquiis, ex quo conficias argumentum dramatis. Aliunde tamen illud erui poterit; inter se comparatis *Aeschine* contra Timarch. p. 21, 32, *Suida* in Ἀναγυράσιος et *Eustathio* in *Hom.* Il. *I*, p. 667, 35. Adhibuit *Eustathii* verba, sed in his ceterisque longius a vero aberravit, *Hieron. Columna* ad *Ennii* fragm. p. 276. Ad verba *Eustathii*, καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοίνικι ἄπτι-
b στον τὸν Ἥρωα συντηρεῖ· »hoc est, ait, et in Phoenice Euripides indivisum (ab Achille scilicet) conservat heroem. »Hunc, — cum matris Hippodamiae precibus impulsus Clytiam »patris pellicem stuprasset, cumque id rescisset Amyntor, »odiosum atque invisum iam inde habuit.« Non mirum profecto patri Phoenicem odiosum fuisse, si patris filius pellicem stupravit.

Error est in his *Columnae* verbis non unus: ἄπτιστος hoc sensu non potuit ab *Eustathio* poni, Graecis inusitatum. Phoenix in *Euripidis* dramate nihil habuit commune cum

Achille, quippe qui Peleo nondum esset natus, cum evenirent isthoc in dramate narrata. Secundum *Homerum* quidem, matris non iniustis precibus expugnatus, Amyntorides ad patri dilectam puellam paulo propius accessit, *ἄσσον ἦλθε Κλυτίας*, non ut cupidinem expleret; sed ut illa, suum iuvenis experta vigorem, senilem patris aversaretur amplexum, suaeque adeo matri minus esset odiosa. Pondus illa iuvenile non experta e
Phoenicis, *ἄπειρος* et prorsus *ἀταυρώτη*, potuerat forsan Amyntoris esse contenta *συγκλίνῃ 'πικουρίᾳ*· sed *ἥτις ἀνδρὸς ἦν γεγευμένη* vetulum profecto debuit *ἀθερίζειν*. Amyntor *Homeri*, puellam ubi sensit doctiorem quam ante, facile suspicatus palaestram, in qua fuerat exercita; filio diras imprecatus eam vovet partem infructuosam, qua in se peccaverat. Cum non irrita caderent vota; (malis enim precibus 1) parentum Dii libenter morem gerebant istarum regionum) hanc indigna- 264
tus Phoenix sibi factam contumeliam, accensus ira, impium a
facinus videtur meditatus in patrem, quod Deus benignior avertit. Iisdem in aedibus cum irato patre versari postea noluit Phoenix; seque contulit exul ad amicum aequalem Pelea, qui partem regionis primum dedit, postea filium ipsi commisit regendum. Haec sua iuvenis peccata narrat Achilli, non ille severus minoris castigator, *Homeri* Phoenix Amyntorides.

Prorsus hinc diversam in suo Phoenicis dramate scenam instruxit *Euripides*; tametsi rem narraverit eodem articulo temporis, quo contigere *Homero* tradita, atque inter eosdem gestam. Sed ab *Homero* nondum ausim secedere, ne quis haec mea conferens ad illius carmina finxisse me dicat quae ne *Homerus* quidem confinxerit; humanum *Homero* iuvenis commemorari Phoenicis peccatum, at nullum facinus impium, quod fuerit in patrem meditatus. Haec itaque legat Homeréi Phoenicis: b

Τὸν μὲν ἐγὼ βούλευσα κατακτάμεν ὀξέϊ χαλκῷ·
Ἀλλά τις ἀθανάτων παῦσεν χόλον, ὅς ῥ' ἐνὶ θυμῷ
Δήμου θῆκε φάτιν, καὶ ὀνείδεα πόλλ' ἀνθρώπων·
Ὡς μὴ πατροφόνος μετ' Ἀχαιοῖσιν καλεοίμην.

---

1) Nollem his exemplis etiam Amyntoris et Thesei *Platonem* usum L. XI. de LL. p. 931. B. De his antiquis Patrum imprecationibus exstant observata quaedam Clariss. *Claudii Francisci Fraguierii* in Hist. Acad. Reg. Inscript. T. V. p. 24, et seqq.

Per multa secula, fateor, hi versus abfuere ab oratione Phoenicis in Il. *I*; ab *Aristarcho*, ne lecti nocerent iuvenibus, eiecti carminibus *Homeri*: hoc nos docet *Plutarchus* T. II, p. 26. F. 27. A. et simul quam apte fuerint ab *Homero* atque utiliter, secus ac Grammaticus arbitrabatur, scripti: quod plenius demonstrat *Plutarchus* de Adulat. et Amici discr. p. 72. B. Laudo *Jo. Henr. Lederlinum*, cuius, narrante *Steph. Berglero*, consilio versus isti sunt in Editionem *Wetstenianam* recepti; *Barnesium* quoque, qui sedem illis in Edit. Cantabrigiensi restituit, ut arbitror, suam post versum 457 Iliadis
c *'Ιῶτα*. Locorum *Plutarchi* viris doctis prior tantum innotuisse videtur. Hoc exemplo disci poterit, quanta fuerint etiam in *Homeri* poëmatis grassati licentia; ut minime mirandum sit si postea idem in aliis multo frequentius fecerint. Praebebit aliud exemplum haec eadem historia.

Superius a me narratis conveniunt plerisque versus *Homeri* ex Il. *I*, 448, etc. Qui mea legunt patienter ne hic quidem Phoenicis *Homerici* versus aliquot elegantissimos relegere recusabunt:

Φεύγων νείκεα πατρὸς Ἀμύντορος Ὀρμενίδαο,
Ὅς μοι παλλακίδος πέρι χώσατο καλλικόμοιο,
Τὴν αὐτὸς φιλέεσκεν, ἀτιμάζεσκε δ' ἄκοιτιν,
Μητέρ' ἐμήν· ἡ δ' αἰὲν ἐμὲ λισσέσκετο γούνων
Παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα.
Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα. πατὴρ δ' ἐμὸς αὐτίκ' ὀϊσθεὶς,
445 *Πολλὰ κατηρᾶτο, στυγερὰς δ' ἐπεκέκλετ' Ἐριννῦς,*
a *Μή ποτε γούνασιν οἷσιν ἐφέσσεσθαι φίλον υἱὸν*
Ἐξ ἐμέθεν γεγαῶτα. θεοὶ δ' ἐτέλειον ἐπαρὰς,
Ζεύς τε καταχθόνιος, καὶ ἐπαινὴ Περσεφόνεια.

ultimo horum versuum proximos quatuor illos Poëta subiecerat, quos *Aristarchus* inconsiderate voluit eiectos quam occupabant sede.

In his suavissimus senex suam quidem iuvenis in amatore patre, patre tamen, irritando culpam fatetur; atque adeo sibi puellaeque, quam pellicis loco Pater haberat, *πραχθῆναι*, quae *Theocriti* Simaethae (Eid. II, 143) videbantur *τὰ μέγιστα*. Iuvenile peccatum Poëta verbis quantum potuit imminuit aptissimis. Vxorem Amyntor *ἀτιμάζεσκε*· haec, optimi iuvenis mater, non tantum *λισσέσκετο*, sed filium *αἰὲν λισσέσκετο γούνων*· et quid adeo obsecrabat mater Phoenicem? non ut in eodem
b cum patre se inquinaret volutabro; non *μιγῆναι*, sed *Παλλακίδι προμιγῆναι*· antequam adeo senex, qui sibi pellicem destinaverat, cum ea rem habuisset: *ἵν' ἐχθήρειε γέροντα*. Eu-

stathius veterum Criticorum exhibet observationem non ineptam, qua nititur quod dicebam de verbo *προμιγῆναι· τὴν Κλυτίαν Ἀμύντωρ* (p. 667, 3) *οὔπω μὲν ἔγνω, καθὰ οἱ παλαιοὶ φασὶν, εἰς τοῦτο δὲ ἀνέτρεφε. διὸ οὐδὲ μιγῆναι φησὶν ὁ Φοῖνιξ τῇ παλλακίδι, ἀλλὰ προμιγῆναι, ἤτοι πρὸ ἐκείνου μιγῆναι, ἵνα ἐχθήρειε τὸν γέροντα.* Matris, non iniusta petentis, expugnatum se Phoenix fatetur precibus fecisse, quod illa tam *cupienter cupierat:*

Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα·

Hoc si peccatum erat in patrem, et *πταῖσμα* iuvenile Phoenicis, hominum ille more fecit; *πολλὰ γὰρ πταίομεν ἅπαντες, Jacobus* inquit in Epist. III, 2.

Ἄνθρωπος ὢν ἔπταικε·

Liceat mihi verba hic adhibere *Comici* veteris sensu diverso posita apud *Stobaeum* p. 530, 9. ut vel hinc intelligantur *Columnae* non intellecta *Eustathii* verba, de *Euripidis* Phoenice p. 667, 35, *καὶ Εὐριπίδης δὲ ἐν Φοίνικι ἄπταιστον* (sic vulgatur) *τὸν Ἥρωα συντηρεῖ.*

Sed valde notabilia sunt quae haec verba proxima praecedunt apud *Eustathium.* Vt praeceptor Achillis vitiis etiam iuvenilibus caruisse censeretur, *Nyssaeënsis Aristodemus*, Rhetor et Grammaticus, Homerea sic *μετέγραψεν*, ut dixisse videretur,

Τῇ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρεξα· sive potius, *οὐδ' ἔρξα.*

atque adeo negaret se fecisse, quod fatetur. Qui hoc tradit
apud *Eustathium Apion* laudatores mutati versus *Aristodemum*
ait invenisse: *εὐδοκιμήσας ἐτιμήθη, ὡς εὐσεβῆ ποιήσας τὸν
Ἥρωα.* miror quod addit de *Sosiphane*, fortasse Tragico: *πρὸς
δὲ αὐτοῦ Σωσιφάνης τὴν τοιαύτην εὗρε γραφήν.* minime mi- 266
ror ista: *καὶ Εὐριπίδης δὲ ἐν Φοίνικι ἄπταιστον τὸν Ἥρωα* a
συντηρεῖ. Euripides in Phoenice heroa suum *servat* sic *lapsus
et offensionis immunem*, ut nullius insimulari possit culpae,
atque adeo omni careat reprehensione: haec mihi vocis *ἀπταίστως* isto loco vis esse videtur: Iudaeis Graeciensibus, Sacrisque Scriptoribus nostris, quos tamen nominatim nusquam 2)

2) Partim verum est, quod in Gnomolog. Homerica p. 278 scribit *Jacobus Duportus:* «Eustathius, — in tam vastis «Commentariis (in Homerum) Sacros Scriptores raro ad-

memorat in suis ad *Homerum* commentariis *Eustathius*, supra captum seculi sui perdoctus ille antiquitatis admirator, Iudaeis, inquam, Graecè loquentibus ἄπταιστοι sunt paene iidem qui dicuntur illis ἀπρόσκοποι, ἀπρόσκοπον συνείδησιν ἔχοντες· et μηδενὶ σκανδάλου ἀφορμὴν παρέχοντες. In Epistola *Iudae* §. 24, φυλάξαι ἀπταίστως· *Vulgatus* reddidit *conservare sine peccato*: huc spectat in *Glossario Gr. Lat.* Ἄπταιστος, *Inpeccatus*, *irreprehensibilis*. Qui sub nomine *Xenophontis* Agesilaum laudavit, talem illum finxit. In Ed. *Hutchinsoni* p. 80,
b ἀναμάρτητος inquit, ἐτελεύτησε, quem *Xenophon* in Hellenicis ut virum egregium miratus, hominis tamen atque Imperatoris
267 peccata commemorare non praetermisit: ut unum de multis
a attingam, vid. Ἑλλ. L. v, p. 333, 29, quaeque illic sequuntur et p. 334.

Talem quoque fecit in hoc suo dramate Phoenicem Amyntoriden *Euripides*, non qualem se *Homeri* senex iuvenem fuisse

---

«modum citat; Sacram Scripturam, quod sciò, nunquam.» — Illud ubi merito miratum *Duportum* dixerat *J. A. Fabricius* B. G. L. II, c. III, 10, quam huius dat silentii vir eximius rationem vereor ut illis sit adprobaturus, qui commentarios *Eustathii* legerunt. Per Sacros Scriptores, dum Sacram Scripturam distinguit, *Duportus* Ecclesiasticos
266 voluit intellectos. Verissimum autem est, in tam vasto
a opere *Homeri* commentatorem, quo centenos laudat Scriptores Profanos, ne unicum quidem nominatim citasse Scriptorem Sacrum libri Novi Foederis aut Antiqui; neque etiam nominatim ullum veterem Scriptorem Ecclesiasticum. Quinimo ne narrata quidem in libris nostris Sacris attigit, ubi commoda se praeberet occasio. Haec quamvis vera sint; parce quidem, nonnunquam tamen verba quaedam profert de libris Sacris petita. Ex libris N. F. sunt quae praebet in Il. *Γ*, p. 289, 39 [κονιάω — ἐξ οὗ] τοῖχος κεκονιαμένος. in Il. *E*, p. 443, 63 [ὅπισθεν καὶ τὸ,] βάλε σεαυτὸν κάτω. Antiqui Foederis loca quaedam obscurius designata reperientur in *Hom.* Il. *B*, p. 178, 48. p. 234. 21, τὸ αἷμα σταφυλῆς τὸν οἶνον λέγειν, ἐντεῦθεν ἤρτηται. Il. *Γ*, . . . φῶς ἀναβαλέσθαι ἱματίου δίκην. [*Psalmi* CIII, 2, verba proferuntur et in *Schol. ad Theocrit.* VI, 21.] Il. *Z*, p. 486, 20. ὁ ὡς ἄνθος ἀγροῦ θάλλειν γνωματεύων τὰ ἡμέτερα. in Il. *I*, p. 698, 33. ὡς ἐν τῷ, σελήνην καὶ ἀστέρας, ἃ σὺ ἐθε-

fatebatur, iuvenilia passum atque ἀνθρώπινα ἁμαρτόντα. Habuit hac etiam in re probabiliter *Euripides Pherecyden*, aut *Hellanicum*, vel *Pisandrum*, vel *Epicum* ex Cyclo, quem imitaretur; neque ab *Aristophane*, nec ab aliis propterea reprehensus. Τὸν ἄπταιστον, Phoenicem, opinor, *Euripidis* ipsum, audiamus *Ennii* verbis loquentem, servatis ex huius Phoenice *A. Gellio* N. A. VII, c. 17,

Sed virum vera virtute vivere animatum addecet;
Fortiterque eum vacare adversus adversarios:
Ea libertas est, qui pectus purum et firmum gestitat;
Aliae res obnoxiosae nocte in obscura latent. b

Hos quoque versus ex Phoenice, *Columnae* collectos et *Scri-* 268
verio, ipsius arbitror heroïs esse Phoenicis, atque ex eadem a
oratione:

Saeviter suspicionem ferre falsam, futilum est.

μελίσσας" eadem ex *Ps.* VIII, 4, praebet in Il. *Ξ*, p. 977, 28. in Il. *Φ*, p. 1342, 36. ὡς ἐν τῷ, ἀνῆκεν ἡ γῆ βοτάνας, ex *Genes.* I, 12. Libri *Iobi* Scriptor ipsi dici videtur in Il. *Φ*, p. 1316, 30, τὶς τῶν θείων καὶ πάνυ μεγάλων, qui ἐν οἰκείῳ λόγῳ meminerit Σειρίου καὶ Ὠρίωνος. et designari *Iobi* XXXVIII, 31, ubi nostris in libris Graecis Πλειάδος fit et Ὠρίωνος mentio. — Sed disciplinae, quam vir eruditissimus profitebatur, alia
quoque in istis ad *Homerum* commentariis quaedam indi- 267
cia reperientur in Il. *Α*, p. 86, 13. p. 94, 40. *Δ*, p. 357, 3. c
Θ, p. 595, 30. *Μ*, p. 867, 18. in Odyss. *Θ*, p. 323, 11. *Ι*, p. 340, 4. *Λ*, p. 416, 37. In Il. *Α*, p. 73, 25, οἱ τῆς ἡμετέρας, ait, θείας αὐλῆς Μέροπας τοὺς ἀνθρώπους ἐπικληθῆναι φασὶν ἀπὸ τοῦ μερισμοῦ — τῆς ὀπός, ὃν ἔπαθον μετὰ τὸν τῆς Χαλάνης πύργον, διαμερισθέντες ἁπανταχοῦ τῆς γῆς. hanc tamen locum observatum quoque *Duporto* fuisse liquet ex ipsius in *Theophr.* Praelect. p. 225. Qui dicitur ipsi in Od. *Χ*, p. 785, 15, σοφὸς πάμμεγας καὶ ἱερός, *Gregorius* est Nazianzi Episcopus, cuius ex altera in *Iulianum* Oratione verba cum Eustathianis attulit *P. Leopardus* Emend. X, c. IX, f. Sed Imperatoris ille *Iuliani* scripta libentius legit quam *Gregorii*, certe saepius ipsi citatur *Iulianus*, semper tamen, opinor, adpellatione, qua οἱ τῆς θείας αὐλῆς fuerant usi, τοῦ παραβάτου.

Vt quod factum est futile, amici, nos feramus fortiter.

Plus miser sim, si scelestim faxim: quod dicam fore —

b Vltimi trochaici pendet a perditis sententia: fac amicos, quos ex *Homero* quoque liquet habuisse iuvenem fidelissimos, auctores ipsi fuisse, ut quomodocunque vindictam de patre sumeret iniusto: respondere potuit:

Plus miser sim, si scelestim faxim,

Innoxium pater ira coecus coecaverat: fortiter tulit calamitatem:

Vt quod factum est futile, amici, nos feramus fortiter.

Falsam suspicionem non ille *saeviter*, sed tulit, ut,

qui pectus purum et firmum gestitat,

atque adeo velut ἄπταιστος.

c Nihil est horum, quod non scenae conveniat *Euripidis*, eumdem in hac historia sequuti, quem *Apollodorus* III, p. 191, ubi Φοῖνιξ, inquit, ὁ Ἀμύντορος — *ὑπὸ τοῦ πατρὸς ἐτυφλώθη, καταψευσαμένης* (αὐτοῦ videtur inserendum) *φθορὰν Κλυτίας τῆς τοῦ πατρὸς παλλακίδος.* illic etiam oculorum aciem Phoenici dicitur restituisse Chiron; et *sanavit*, ipso *Propertio* teste,

Phoenicis Chiron lumina Phillyrides.

II El. I, 62. Sed hoc nihil ad Euripideum huius diei Phoenicem, qui, iam exul abiturus ab iniusto patre, ut erat, veste lacera coecus in scenam prodiit: *Euripides Aristophanis*, Ἀχ. v. 417, 420, *Τὰ ποῖα τρύχη; — Τὰ τοῦ τυφλοῦ Φοίνικος;* absurdum est *Joannis Tzetzae* commentum ad *Lycophr.* Alex. in v. 421,

Τὸν πατρὶ πλεῖστον ἐστυγημένον βροτῶν.

269 Ne ceteros nominem, *Homeri* Phoenici, qui culpam iuvenia lem confitetur senex, pater diras fuerat imprecatus. *Euripidis* Phoenix, prorsus insons et ἄπταιστος, ob falsam suspicionem ab Amyntore patre fuit excoecatus: ob poenam, quam memorat Homericam, nihil est cur censeremus de Phoenice dicta in Or. XXVII, p. 362. C. D. *Themistium* ex *Euripidis* perdita sumsisse Tragoedia: non is unicus est error *Jo. Harduini* in istum *Themistii* locum. Periit Hippolytus *Credulitate patris, sceleratae fraude novercae.* Eadem saepe fuit mutatis nominibus fabula. Pellex Amyntoris, a Phoenice iuvene secundum *Euri-*

pidem passa repulsam, credulum senem falsis facile criminibus
impulit, ut castum iuvenem coecaret. — Pellex hoc in dra-
mate quomodo dicta sit, ista monstrant *Hesychii*: *Ἀμνήστευ-
τος γυνὴ, ἡ παλλακή. Εὐριπίδης Φοίνικι.* hinc nonnihil di-
versa, quae *Sophoclis* ex Phoenice, multo rarius laudato dra-
mate, memoratur *Φορβὰς γυνὴ*, *Eustathio* in *Hom.* Il. *Π*,
p. 1117, 12.

In *Ἀνάγυρον κινεῖν*, et in *Ἀναγυράσιος δαίμων*, alia nar- b
rant Paroemiographi: nova quaedam traduntur ex *MS.* Cod.
Biblioth. *Coislin.* p. 604, Nro. 6. sed qui fecit ista Latina non
intellexit Graecam phrasin *αἰτίαν ἔχοντα ἐξυβρίζειν· parvamque
insulam sterilem, λυπρὸν νησίδιον,* convertit in insulam *Lypron*,
omnibus aliis inauditam. Solus *Suidas* in *Ἀναγυράσιος* testem
laudans idoneum egregia nobis tradidit, atque ad Phoenicis Eu-
ripidei argumentum demonstrandum utilissima: memoratur illic
etiam *Ἀνάγυρος ἥρως*, cuius nomen pro *ἄνθρωπος* (*ἄνος*)
ἥρως reddi poterit *Zenobio* Cent. II, Pr. 55. Istius Anagyri
rusticus ex isto demo dicitur lucum violasse, qui propterea,
ut erant heroës isti facile irritabiles, *τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐπέμηνε
τὴν παλλακήν· ἥτις, μὴ δυναμένη συμπεῖσαι τὸν παῖδα, διέβα-
λεν ὡς ἀσελγῆ τῷ πατρί.* *ὁ δὲ*, inquit, *ἐπήρωσεν αὐτὸν καὶ ἐγ-
κατῳκοδόμησεν. ἐπὶ τούτοις καὶ ὁ πατὴρ ἑαυτὸν ἀνήρτησεν·
ἡ δὲ παλλακὴ εἰς φρέαρ ἑαυτὴν ἔῤῥιψεν.* his ista subdit *Sui-* c
das: *Ἱστορεῖ δὲ Ἱερώνυμος ἐν τῷ περὶ Τραγῳδοποιῶν, ἀπει-
κάζων τούτοις τὸν Εὐριπίδου Φοίνικα.* In his *ἐγκατῳκοδό-
μησεν*, id est, *καθεῖρξεν εἰς οἴκημα*, *Erasmo* non intellectum,
transsumsit *Hieronymus* ab *Aeschine* contra Timarch. p. 26, 7,
(Ed. *Taylori* p. 78, 3,) crudelissimum Atheniensis Hippome-
nis innominati facinus narrante: *Kustero* notata dedit et plura
H. Vales. in *Harpocr.* p. 106. conf. *Duker.* in *Thucyd.* p. 216,
217. Cui sua *Suidas* debet, *Hieronymum* si quis aliunde ha-
bet incognitum, ut habebat *Erasmus* in Adag. *Anagyrum com-
moves*, adeat *Jo. Jonsium* de Script. Hist. Phil. II. c. 3, §. 6.

Nulla remanebit amplius super *Euripidis* Phoenice dubi-
tatio, haec ubi fuerint Oratoris *Aeschinis* rite spectata ex
eadem Orat. c. Tim. p. 21, Ed. Cl. *Taylori* p. 66. Primum
illic de virtutis amore duo versus exhibet *Euripidis* (ex eius
Oedipo petitos) qui dicitur ipsi *οὐθενὸς ἧττον σοφὸς τῶν
ποιητῶν*. Paulo post, *πάλιν*, inquit, *ὁ αὐτὸς ποιητὴς ἐν τῷ* 270
Φοίνικι ἀποφαίνεται (infra legitur recte, v. 43, *γνώμας* — a
ἀποφαίνεται· hic requiri videtur, *φαίνεται* — *ἀπολογούμε-
νος·*) *ὑπὲρ τῆς γεγενημένης αὐτῷ πρὸς τὸν πατέρα διαβολῆς
ἀπολογούμενος, καὶ ἀποδείξων τοὺς ἀνθρώπους μὴ ἐξ ὑποψίας*

μηδὲ ἐκ διαβολῆς ἀλλ' ἐκ τοῦ βίου τὰς κρίσεις ποιεῖσθαι. Sequuntur tum novem versus *Euripidis*, in dramate ab amico pro Phoenice dicti, quos, una alterave voce mutata, hic etiam ponam:

Ἤδη δὲ πολλῶν ᾑρέθην λόγων κριτὴς,
Καὶ πόλλ', ἁμιλληθέντα μαρτύρων ὕπο,
'Εναντί' ἔγνων, συμφορᾶς μιᾶς ὕπερ·
Κἀγὼ μὲν οὕτω, χ' ὥστις ἔστ' ἀνὴρ σοφὸς,
Λογίζομαι τἀληθὲς, εἰς ἀνδρὸς φύσιν
Σκοπῶν, δίαιταν ἥντιν' ἐμπορεύεται.
Ὅστις δ' ὁμιλῶν ἥδεται κακοῖς ἀνὴρ,
b *Οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γινώσκων ὅτι*
Τοιοῦτός ἐσθ' οἷοισπερ ἥδεται ξυνών.

Latina sunt *Grotii*, propter quae *Barnesii* laudat *sagacitatem* Clar. *Jo. Taylor* in *Aeschin.* p. 104. Versu tertio vulgatur *Τἀναντί' ἔγνων σ. μ. πέρι* vel *πάρα*· sequenti, *οὕτως, ὅστις*· *χ' ὥστις* est in Ione v. 786. *Aeschini* respondens *Demosthenes* Or. de falsa legat. *Τὰ ἰαμβεῖα ἐκ Φοίνικος Εὐριπίδου*, tres saltem ultimos ex istis versibus acriter in adversarium retorquet p. 252; adhibitos *Diodor. Sic.* XII, c. XIV, ad *Charondae* quam dicebat *κακομιλίας δίκην*. Praeter *Plinium* IV Epist. 27, laudatum *Gatakero* in *Antonin.* III, 4, ultima transtulit in contrarium sensum *Libanius* Epist. 430, *Ὅστις γὰρ ὁμιλῶν Εὐριπίδῃ ἥδεται*· scripsisse videtur: *Ὅστις δ' ὁμιλῶν (κατ' Εὐριπίδην) ἥδεται Θεμιστίῳ, Οὐ πώποτ' ἠρώτησα, γιγνώσκων ὅτι τοῦ ζῆν ὡς ἄριστα ποιεῖται λόγον.*

c Quae cum istis novem versibus posuit in Exc. e Phoenice *Grotius* p. 415 versum efficiunt trochaicum:

Τἀφανῆ τεκμηρίοισιν εἰκότως ἁλίσκεται.

Clemens ista servavit *Alexandr.* et similis sententiae multa Strom. VI, p. 747, 4. a *Clemente* sumsit cum vicinis *Theodoretus* Therap. VI, in fine: sed apud hunc perperam scribitur, *ἐν Φοινίσσαις*· ubi vulgari debebat *ἐν Φοίνικι*. sic loco ex Phoenice, quem dat *Stobaeus* p. 222, 39, in Codice *MS.* Leid. adscribitur, *Εὐριπίδου Φοινίσσαις*.

Quae versibus ab *Aeschine* custoditis subiecta sunt in Editione *Barnesii*:

Ἅπας μὲν ἀὴρ αἰετῷ περάσιμος·
Ἅπασα δὲ χθὼν ἀνδρὶ γενναίῳ πόλις.

nihil habebat causae *Barnesius* cur huc referret: In *Grotii Sto-*
271 *baeo* Tit. XL, p. 158, loco subiiciuntur ex *Euripidis* Phoenis
a

sis; in *Stobaeo Gesn.* p. 234, 39, versus isti duo leguntur a *Musonio* laudati. Sententia, quae potuit et in Phoenice locum invenire, Philosophis placuit et Poëtis: vid. *Gataker.* in *M. Antonin.* VI, 44. Eleganter Athenienses aetate Themistoclis *πατρίδα* dicuntur *τὴν ἐλευθερίαν νομίσαντες*, *Isocrati* in Archid. p. 124. D. Patriam esse reputantes, ubicunque bene sit, *μὴ τὴν πόλιν, ἀλλὰ τὴν οὐσίαν πατρίδα αὑτοῖς ἡγεῖσθαι*, *Lysiae* dicuntur in Orat. XXXI, p. 487. b. explanavit *Lysiae* mentem eleganter *M. A. Muretus* V. L. II, c. 3.

In istis ex *Euripidis* Phoenice *Stobaei Gesn.* p. 226, 31, *Grot.* p. 155,

Σὺ δ' ὦ πατρῴα χθὼν ἐμὴ γενητόρων.

tormento forte quodam adhibito defendi poterit *ἐμή*· mihi leve vitium videtur sic corrigendum, ut scribatur:

Σὺ δ' ὦ πατρῴα χθὼν ἐμῶν γεννητόρων b
Χαῖρ'· ἀνδρὶ γάρ τοι, κἂν ὑπερβάλλῃ κακοῖς,
Οὐκ ἔστι τοῦ θρέψαντος ἥδιον πέδον.

et, ne dubitemus, ex Cod. Paris. *MS.* *ἐμῶν* enotavit in margine libri sui *Grotius*, quem servat Bibl. Lugd. Bat.

In senem amatorem et suspicacem Amyntora dici potuit in Phoenice versus e *Stobaeo Gesn.* 592, 17,

Ὦ γῆρας, οἷον ἔχουσιν εἶ κακόν.

ubi scribi poterit et *τοῖς σ' ἔχουσιν*, ut placebat *Marklando* in Suppl. v. 1108.

Occasione pessimae pellicis, cuius fraudulenta libidine Phoenix a patre fuit oculorum lumine privatus, potuit osor mulierum *Euripides* ingenio suo morem gerere; atque in ista c oratione versum etiam collocare, quem habet ex illius Phoenice *Stobaeus Gesn.* p. 434, 26, paulo aliter scriptum quam *Grot.* p. 312, et forte rectius,

Γυνή τε πάντως ἀγριώτατον κακόν.

qualia multa dixit in mulieres praeter ceteros *ὁ μισογύνης Euripidis Hippolytus*; cui dramati simillimum fuit quod ad rei summam Phoenicis argumentum: bene proinde iunguntur *Arriano* Diss. *Epict.* I, c. 28, p. 149, *ποία τραγῳδία ἄλλην ἀρχὴν ἔχει; — Φοῖνιξ [τί ἐστι;] τὸ φαινόμενον. Ἱππόλυτος; τὸ φαινόμενον.*

Mirarer, cum toties pudicus laudetur Hippolytus, tam raram Euripidei factam Phoenicis mentionem, nisi dixisset apud *Homerum*:

Τῇ πιθόμην, καὶ ἔρεξα·

272 atque in his etiam praevalere debuerit omnibus aliorum narra-
a tionibus auctoritas *Homeri*.

Sed non erant omnino versus hic a me praetermittendi, quos ex Phoenice petitos quatuor continuos exhibet Editio *Barnesii*. Sub titulo *Stobaei*, *Ὅτι ἐν τοῖς γάμοις τὰς τῶν συναπτομένων ἡλικίας χρὴ σκοπεῖν*, primum p. 429, *Grot.* p. 293, tres versus isti locantur ut ex *Eurip.* Phoenice; quos valde vitiatos reliquit *Grotius*, quales invenerat in Edd. et Codd. *MSS.*

Μοχθηρόν ἐστιν ἀνδρὶ πρεσβύτῃ τέκνα
Δίδωσιν ὅστις. οὐκέθ' ὡραῖος γαμεῖ.
Δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

sub finem Tituli versus legitur itidem ex Phoenice:

b *Πικρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ.*

Senex maritus foeminae ingratissimus.

Talis in hoc dramate pellici iuvenculae videri debuit Amyntor, Phoenicis etiam iuvenis amore percussae secundum *Euripidem*. Neque ignorabat Homerica materfamilias Hippodamia, suum vetulum despicatui futurum pellici, *tauri ruentis in Venerem* si semel illa *pondus* tolerasset; idcirco filium orabat iuvenem Phoenicem,

Παλλακίδι προμιγῆναι, ἵν' ἐχθήρειε γέροντα.

ad quem versum *Eustathius* in Il. *I*, p. 667, 1, *ἀφίσταται γὰρ*, inquit, *γέροντος νέα γυνή, πειραθεῖσα ἡβῶντος* (et *σφριγῶντος*) *ἀνδρός*.

c *Γυναικί τ' ἐχθρὸν χρῆμα πρεσβύτης ἀνήρ,*

Euripidis ex Danaë versus iste legitur ibidem apud *Stobaeum*; alterum ex Phoenice, voce mutata, transsumsit in perditam nobis comoediam *Aristophanes*, si huius est versus,

Αἰσχρὸν νέᾳ γυναικὶ πρεσβύτης ἀνήρ,

273 ut esse dicitur *Clementi Alex.* Strom. VI, p. 747, 12; qui
a *Theognidis* sententiam nobilem v. 458—460, multo rectius, quod fecit *Athenaeus* XIII, p. 560 A, et hunc sequutus *Jo. Taylor* Lect. *Lys.* c. 2, comparasset cum *Theophili* Comici versibus ex Neoptolemo, qui quidem ex Theognideis accurate sunt expressi:

Οὐ σύμφορον νέα 'στὶ πρεσβύτῃ γυνή.
Ὥσπερ γὰρ ἄκατος οὐδὲ μικρὸν πείθεται

Ἐνὶ πηδαλίῳ· τὸ πεῖσμ᾽ ἀποῤῥήξασα δὲ
Ἐκ νυκτὸς ἕτερον λιμέν᾽ ἔχουσ᾽ ἐξευρέθη.

in *συμφέρον* literam mutavi; vocemque *τὸ πεῖσμ᾽*, in *τὰ δέσμ᾽* immutatam *Grotio* p. 707, restitui.

Sed quid reliquis versibus faciemus velut ex Phoenice prolatis? Primi sententia, si separetur a reliquis, in universum b
sumta, falsa est; nec cum vicinis iungi potest. *τέκνα Δίδωσιν ὅστις* absurdum est. Laudo *Heathtum*, qui monuerit primum a reliquis separandum: in altero pro *Δίδωσιν* corrigere tentat *Δείλαιος*· huic ille pro suo candore meam anteponet coniecturam legentis ex literarum ductu (nam 3) *ΙΔ* et *Μ* saepe fefellere librarios, *ἐστιν* uno ductu scribentes,) *Δμώς ἐστιν, ὅστις* —

Primo versui de tribus hanc restituo sententiam:

Μοχθηρόν ἐστιν ἀνδρὶ πρεσβύτῃ νέα [Γυνὴ]

ex *τῃ νέα* ubi natum esset *τέκνα*, versus alterius omitti debuit initium. Sequentis loci, qui potuit alibi in Phoenice poni, haec mihi scriptio pro *Δίδωσιν* legitima videtur:

Δμώς ἐστιν, ὅστις οὐκ εὖθ᾽ ὡραῖος γαμεῖ·
Δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

horum versuum secundus ut *Euripidis* legitur in *Aristoph.* c
Thesm. 420. Huius *dominae* meus ille *Δμὼς* apte, ni fallor, respondet. Vox est Homerica *Δμώς*, non illa tamen evitata *Xenophonti*, neque Tragicis; in *Euripidis* una quoque Tragoedia Electra saepe repetita vss. 628, 631, 799, 814, 822, 844. 851, 960. *Δμωῒς* legitur in Euripideis, quae nusquam alibi reperiri suspicor, quam in *Alexandri Rhetoris* libello (p. 28,) sic fere emendata *Laur. Normanno* p. 175,

---

3) Literae *ΙΔ. ΔΙ. ΑΙ.* et *Μ*, a librariis permutatae, frequenter errores pepererunt: in verbis *Perictiones* apud *Stobaeum* p. 487, 48, pro *ἠμφιάσθαι εἵματα*, male vulgatur *ἢ διαφᾶσθαι εἵματα*. ut alterius generis quid adiiciam, legitur in Evangelio *Marci* VIII, 1. vox *παμπόλλου*· Graecis quidem *πάμπολυς* adhibetur; sed nusquam alibi quum occurrat in N. F. aut in Antiqui Foederis Alex. Vers. Codicum *MSS.* lectio, *πάλιν πολλοῦ ὄχλου ὄντος*, caput *Marci* VI, 34, comparanti fortasse genuina videbitur.

274 ᾽Αλλ᾽ ἥδε μ᾽ ἐξέσωσεν· ἔστι δέ μοι τροφὸς,
a Μήτηρ, ἀδελφὴ, δμωῒς, ἄγκυρα, στέγη.

Commodnm recordor, in hoc ipso dramate, Phoenice, vocem adhibitam *Euripidi:* haec nobis valde vitiata (quod multis evenit in isto libello Tragoediarum fragmentis) prostant in *Erotiani* Lexico *Hippocrat.* *Διϊπετὴς ὁ γόνος*] *᾽Αντὶ τοῦ διαυγὴς καὶ καθαρός. ὡς καὶ Εὐριπίδης ἐν Φοίνικι,* (sic Clar. *Jo. Alberti* ad *Hesych. I*, p. 993, 8) *λέγων, Δμωσὶ δ᾽ ἐμοῖσιν εἶπον ὡς ταυτηρίαις πυρίδες καὶ διιπέτη κτεῖναι.* Quando per duo secula nihil opis allatum est ex Codicibus, et *φαγέδαιναν* licet medicis *ἀποκόψαι·* in hoc quoque cancro vix medicabili licebit adhibere medicinam periculosam. Quid si dixerit Amyntor in Phoenice?

Δμωσὶν δ᾽ ἐμοῖσιν εἶπον, ὡς καυτήρια
b *᾽Ες πῦρ ἔδει καὶ [ταῦτα] δὴ διϊπετῆ*
Θεῖναι.

Voluitne ferro candente oculos exurere filio saevus ille senex furiis amoris accensus? quo coecatus mulieri servae Rex tum temporis *ancillabatur* Amyntor, *Ὁ τῆς γυναικὸς* (vid. *Eurip.* Elec. v. 931) velut *Δμώς*, — ut Comico *Titinnio dotibus deleniti* dicebantur *uxoribus ancillari*, praesertim si vetulis nupserant mulieribus; *Ἢν γὰρ, πένης ὢν*, nempe *γαμῇ*, secundum Comicum *Anaxandriden* apud *Stobaeum* p. 419, 26,

Ἢν γὰρ, πένης ὢν, τὴν γυναῖκα, χρήματα
Λαβὼν, ἔχει δέσποιναν, οὐ γυναῖκ᾽ ἔτι,
Ἧς ἐστι δοῦλος.

Eadem est ex *Euripidis* Melanippe sententia. Ex eius Phaë-
c thonte quae veteres *Homeri* dederant interpretes ista nobis servavit *Eustathius* in Od. *N*, p. 502, 33,

Ἐλεύθερος δ᾽ ὢν δοῦλός ἐστι τοῦ λέχους,
Πεπραμένον τὸ σῶμα τῆς φερνῆς ἔχων.

Vltima non intellecta latent apud *Plutarchum* T. II, p. 498. A. Veterum sapientum simillima prostant ea de re monita Cleobuli, Pittaci, *Ocelli Lucani*, *Callicratidae*; ceterorumque: *Callicratidae Laconis* ista: *ἁ τῷ πλούτῳ καὶ τῷ γένει καθυπερέχοισα τἀνδρὸς ἄρχειν προαιρέεται·* addit *Ocellus*, *παρὰ τὸν τᾶς φύσιος νόμον.* Ad ultima Euripidea videbuntur aptiora *Plautini* verba Megadori Aulul. III, v, 60,

Nam quae indotata est, ea in potestate est viri:
Dotatae mactant et malo et damno viros.

sed et hinc nostra distant ex Phoenice: 275

> Δμώς ἐστιν, ὅστις οὐκ ἔθ' ὡραῖος γαμεῖ· a
> Δέσποινα γὰρ γέροντι νυμφίῳ γυνή.

Vt ut autem haec vera sint, et severa legantur in istiusmodi nuptias dicta, ex. gr. *Plutarchi* in Solone p. 89. D. E. minime tamen absurdum erat Dei Delphici consilium Ergino datum, seni coelibi, Παίδων τ' ἐραστῇ, quo sensu se fuisse dicebat Iphis in *Eurip.* Suppl. v. 1088. Consilium illud divinum, praeter *Pausan.* IX, p. 785, nobis exhibet *Oenomaus Eusebii*, Praep. Evang. V, p. 215, his suavissimis versibus expressum:

> Ἐργῖνε Κλυμένοιο πάϊ Πρεσβωνιάδαο,
> Ὄψ' ἦλθες γενεὴν διζήμενος, ἀλλὰ καὶ ἔμπης
> Ἱστοβοῆϊ γέροντι νέαν ποτίβαλλε κορώνην.

Oenomaus infrequens ille Deorum cultor, nimis paene severe, b ore suo liberrimo, Γέροντι, inquit, νέαν συνοικεῖν (imo συνοικίζειν,) εἰ παίδων ἐπιθυμεῖ, οὐ μάντεως οὐδὲ τοῦτο, ἀλλὰ φύσιν ἐπισταμένου. quasi vero non multa Dii hominesque dederint divini, quae absque ope coelesti *fruges consumere nati* forsan adinvenissent. Cuiuscunque sint isti versus Poëtae, Delphico sacrario inservientis; istiusmodi ingeniorum, ut habemus nonnulla, vellem plurima ad nos oracula pervenissent. Probabiliter Deum ille suum *virilitatem* et *mulieris naturam* facit nominibus designantem non ex humana petitis dialecto, sed quibus eam in rem nemo mortalium, tametsi multa sanequam excogitaverint, ante fuisset usus, tanquam ex Deorum dialecto; quam ab humana diversam multis docet exemplis Diogenes *Dionis Chrys.* p. 149, et noveramus ex testimoniis *Homeri*, *Pherecydae*, *Epicharmi*, *Sannyrionis*, *Philoxeni*, *Platonis*, aliorumque, quorum primus ut multa sic sibi quoque c licere credidit Διαστὶ διαλέγεσθαι, ut scribit *Dion* p. 157, B, sed si, Διαστὶ loquuta, interpres Apollinis Delphici versum dederit,

> Ἱστοβοῆϊ γέροντι νέαν ποτίβαλλε κορώνην.

dolendum est voces divinas tam diu turpiter latuisse depravatas in his apud *Diogenianum* Cent. II, Prov. 72, Ἀεὶ γέροντι νέαν ἐπιβάλλειν κούρην] Τοῖς πρεσβυτέροις νέαν συνευνάζειν. Illinc in *Suidae* Lexicon corrupta transierunt; ad veram rationem nostri versus redintegrata iam dudum in Epist. Critica II, p. 67, ab amicissimo *D. Ruhnkenio*.

---

276 a

CAPVT XXV.

sive Corollarium criticum.

*Non tamen inutilia Criticorum observata videri de
diversis modis, quibus errarint librarii. His li-
teras coniungendas etiam male distrahi. Propo-
nuntur correctiones ex hoc errorum fonte. Pro
τήνδ' εἶδε scribendum τηνδὶ δὲ in Heniochi vs.
Σκηνῇ θεωρικῇ. Κώθωνα μόνωτον scripsisse Pole-
monem, non κ. μόνον τόν. Clinias minus notus
Alcibiadis frater. Senes vitae cupidos Antiphani
dictum Charontem non ἐπὶ τόπον θεῖον, sed ἐπὶ*
b *τὸ πορθμεῖον ἄγειν. Pedibus tractus. De Cha-
ronte quaedam, eiusque cymba etiam ex Minyade.
Redditum εὐπλοῶμεν Luciano, pro εὖ πάθωμεν.
Κλῖναι χρυσαῖ. Νηδὺν αἰσχρῶν matrem dictam.
Ὀλιγηπελέες ἀοιδαὶ Callimacho dicti videntur ve-
teres in Delum hymni, non λίην πολέες. Petri τὰ
παλαιὰ ἀτακτήματα dixerat Clemens Alex. non
τὰ παλαιὰ τὰ κτήματα. Iudaei Babylone στραγ-
γαλώμενοι Africano. Plutarcho τὸ Μενάνδρειον
restitutum, pro τὸ μὲν ἀνδρεῖον· alibi reperiri
contrarium vitium. Τὸ λογικὸν in mente ὕπατον
dixisse Timaeum. Quaedam ex Archimede, Eu-
tocio, aliis. Πόσον παρέσῃ; in epigramm. Re-
stituuntur οὖθαρ Aeschylo; Ἀμφιαραϊάδῃ in ora-
culo; τὸ τῶν λόγων νᾶμα, Philoni Iud. Ἱστᾶν,
appendere ad libram, Dioni Chrys. Quaedam
Luciano, Aeliano, Philostrato. Ἑρμοῦ νᾶμα
Pausaniae. Ἠπιόνης nomen, matris Asclepia-*
c *darum, Aristidae; quod et adfirmatur: filiae
nomen latere in nomine ignoti Grammatici. Re-
stituuntur tandem Thucydidi καλλιεπεῖσθαι· Xe-
nophonti Ποτειδὰν et alia Dorica; nomen etiam*

Ἀλξωνέων· alibi ἐξ *Οἴαυ· Antiphonti* τὰ τιμιώτατα τοῖς ἀνθρώποις· *Lycurgi Tyrtaeo* ἐρατῆς ἥβης ἄνθος. *Andocidi Agyrrhius non* ἄρχων, εἷς, *sed dictus fuerat* ἀρχώνης τῆς πεντηκοστῆς *Isaeo, pro* ἑξάκις, *restitutum* ἐξ Ἄκης, *ex urbe Ace.*

Qui Critici libertatem legibus velut certis terminis idcirco nolunt circumscriptam, quod vim cogitandi necare videntur, quodque regulis serviliter addicti rari veritatem detegunt abstrusam, eruendam ex sola vi sententiae probe perspecta; vera tamen omnes esse fatebuntur, quae suo more scripsit *M.* 277
A. Muretus in Variarum Lectionum Libri XV capite sexto de- a
cimo. Centum minimum diversis modis peccarunt librarii veteres, quos omnes in numerato habuisse magnam adfert vitia librorum antiquorum sanaturis utilitatem. Prae ceteris omnibus peccarunt triplici modo; semel tantum scribentes literas quae fuerant bis ponendae; separanda coniungentes; distrahentes literas, quas coniungere debuerant. Qui multos de reliquis attigerunt, hunc etiam emendandi fontem aperuere *P. Leopardus*, *Jos. Scaliger*, in Graecis praesertim Scriptoribus *Is. Casaubonus.* In uno hoc, si quis ita velit, coniecturali genere studiorum, hac tamen parte (parva magnis liceat componere,) Mathematicos imitamur. Quotquot enim has humanas literas tractamus, pro suo quisque ingenii modulo, tamen eamdem omnes viam insistimus, quam primi nobis monstrarunt post renatas in Italia literas artis huius Musicae cultores: ut
minime mirandum sit, ex iisdem etiam errorum fontibus re- b
centiores Criticos, quique hac nobiscum aetate vivunt, optimas quemque suas derivasse coniecturas. Paucis forte poteram exemplis novis centum diversos errorum fontes iuvenibus harum rerum studiosis demonstrare; triplicem autem istum, quem dicebam, errandi modum permultis. Vnum inprimis attingam hoc capite, quo literae coniungendae male distractae, vel iam olim a librariis, aut a primis librorum Editoribus, voces nobis pepererunt ab Auctorum veterum mente alienissimas.

Ex hoc fonte variis in locis huius etiam Diatribes Euripideos versus sanavi; ex Meleagro (cap. XIIII,) pro ἐσθλὸν ἀμφοῖν ἔκγονον, corrigens, ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον. eodem cap. pro παρ' ἐκ Περσῶν, in *Aeschyli* versu παρεκπεσών. in *Euripidis* ex *Inone* (c. XVII,) pro Ἰδοῦσ' ἀδινοῦς σ. —

'Ἰδοῦσα δ' Ἰνοῦς συμφοράν· c. XIX, ex εἴς δή που nomen
c feci *Οἰδίπου*. Euripidea, c. XXIII, restitui,

ὃς δ' Εὐγλωσσίᾳ Νικᾷ·

pro vulgatis apud *Clementem Alexandrinum*,

ὃς δ' εὐγλωσσίαν. Εἰ καὶ

Duplex illic error erat; nam vitiosa quoque pronunciatio pro νικᾷ dederat νεικᾷ. Duplex idemque obtinet in *Heniochi* Comici versu apud *Stobaeum* Florileg. Ed. *Gesn.* p. 241, 19, quem Codex *MS.* Leid. non aliter exhibet ac vulgatur,

Τὸ χωρίον μὲν γὰρ τόδ' ἐστὶ πᾶν κύκλῳ
'Ολυμπία. τήνδ' εἶδε τὴν σκηνὴν ἐκεῖ,
Σκηνὴν ὁρᾷν θεωρικὴν νομίζεται.

278 *Grotius* ultimum illud in νόμιζέ σε recte, ni fallor, mutavit p.
a 169, cui εἶδε est *aspice*. Corrige,

'Ολυμπία· τηνδὶ δὲ τὴν σκηνὴν ἐκεῖ
Σκηνὴν ὁρᾷν θεωρικὴν νόμιζέ σε.

paulo post, 'Ελευθέρι' ἀφίκοντο θύσουσαι· *Hocce vero tentorium illic* (quod digito demonstrabat) *puta te tentorium videre legatorum*, quos nempe mittebant civitates ad ludos solemnes. *Grotium* dedisse miror *scenam spectacularem*: ut noster σκηνὴν, θεωρικὴν κίστην (τῶν ἐπὶ τὰς θεωρίας στελλομένων, *Schol.* in *Aristoph.* 'Αχ. v. 108) dixit *Pollux* x, 165. Ad quatuor inprimis ludos Θεωροὺς quem in finem miserint Athenienses, velut κοινωνοῦντας θυσιῶν τε καὶ ἀγώνων τοῖς θεοῖς, et quales ex sua civitate mitti voluerit, insignis docet *Platonis* locus de LL. XII, p. 950. E. Has etiam diversis locis memorans θεωρίας, *Demosthenes* oraculum exhibet Dodonaei
b Iovis, quo neglecti officii accusantur Athenienses, c. Midiam p. 332, §. 95, in Or. de Cor. p. 151, §. 161, Byzantiorum decretum; quo praeter alia constituerunt ἀποστεῖλαι δὲ καὶ θεωρίας ἐς τὰς ἐν τᾷ 'Ελλάδι πανηγύριας, "Ισθμια, καὶ Νέμεα, καὶ 'Ολύμπια, καὶ Πύθια, καὶ ἀνακαρύξαι τὼς στεφάνως, οἷς ἐστεφάνωται ὁ δᾶμος ὁ 'Αθηναίων. emendata dedi, quae perverse scripta vulgantur etiam in Ed. Clar. *Taylori*.

In *Heniochi* senario necesse non erit τηνδὶ lectori commendasse: *Pherecratis* versum adscribam ex *Athen.* XI, p. 502. B. Οὗτος σὺ, ποῖ τὴν ἀργυρίδα τηνδὶ φέρεις; et ista *Diphili* ex L. x, p. 421. E. Τονδὶ δὲ ναστὸν, sic emendata praestantissimo Critico *A. Heringae* Observ. p. 279. quae prostant iisdem vitiis, Τὸν δ' εἶδεν ἀστὸν, quibus erant apud *Stobaeum Heniochi* verba deformata.

Huius etiam generis mendis *Athenaei* Deipnosophistae plu- c
rimis liberavit *Casaubonus*; de multis, quas vir Summus in-
tactas reliquit, ex hoc quoque fonte nonnullae hic tolli pote-
runt. Vulgatur in *Archedici* Comici versu, Οὐθεὶς δὲ διῃκό-
νηκεν ἐπιπονώτερον, L. vii, p. 294. c. scribendum opinor,
Οὐθεὶς δεδιῃκόνηκεν· duplici augmento; quo recentiores At-
tici delectabantur: δεδιακόνηκεν scribebant veteres ob eamdem
rationem, ob quam ἀνάλωσεν· etc. Quia *Moeris* adnotavit,
Πεπαρῴνηκεν, Ἀττικῶς· παρῴνηκεν, Ἑλληνικῶς, supra de-
disse videtur p. 121, Δεδιῃκόνηκα, Ἀ. διῃκόνηκα, Ἑ. Prae-
bet et *Hesychius* Δεδιῃκόνηκεν· et *Thucydideum* Ἐξεδιῄτητο,
ἔξω τῆς νομίμου διαίτης ἐγεγόνει, sic enim scribendnm pro
Ἐξεδιῄτει, τὸ — sed, qui me nimis diu tenerent, istiusmodi
Grammaticos hoc in capite non attingam. In *Epicharmi* versu,
non μεγαλοχὰς μονὰς, sed μεγαλοχάσμονας *Athenaeum* dedisse
L. vii, p. 315. f. liquet ex p. 327. f. — Non μετὰ νιπτρίδα,
sed μετανιπτρίδα scripserat in *Antiphanis*, vel alterius, versu 279
L. x, p. 423. d. Neque in verbis *Polemonis* L. xi, p. 484. c. a
κώθωνα μόνον τὸν ῥαβδωτὸν κρατῶν. Sed ad Bacchi sinistram
stabat *Polemoni* Satyrus manu dextra κώθωνα μόνωτον ῥαβδω-
τὸν κρατῶν· istiusmodi *pocula* μόνωτα, *unam ansam habentia*,
saepe memorantur *Athenaeo*; quin *Hesychio* tale fuisse dicitur
Κώθων. *Virgilii* Sileno,

Et gravis attrita pendebat cantharus ansa.

Literae male distractae *Niciam* nobis pepererunt apud
Athen. ubi *Platonem* insectatur xi, p. 506. d. καὶ τὸν ἀδελφὸν
δὲ τοῦ Ἀλκιβιάδου καὶ Νικίαν μαινόμενόν τε ἀποφαίνει, καὶ
τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἠλιθίους. Qui scriptum invenit *KAI* vel
KAI NIAN, egregie se facturum credidit si paulo ante lectum
nomen *NIKIAN* hic substitueret. Corrigi debuerat Κλεινίαν·
hunc enim *fratrem suum Platonis* Alcibiades in primo Alci-
biade T. ii, p. 118. e. dixit μαινόμενον ἄνθρωπον· et Peri- b
clis duo filios ἠλιθίους· ut adeo pronomini αὐτοῦ nomen illic
etiam Περικλέους videatur omnino substituendum; neque enim
adolescens Alcibiades filios habuit quos illic memoraret *Plato*;
cuius Socrates ibidem, ἐπειδὴ τοίνυν, inquit, Κλεινίας μὲν
μαίνεται, τὼ δὲ Περικλέους υἱέε ἠλιθίω ἐγενέσθην, etc. Sed ne
Pericles et Alcibiades ab instituto me abducant; unicum adhuc
proponam ex *Athenaeo Philochori* locum sic scriptum L. xv,
p. 693. e. θεσμὸς, φησὶν, ἐτέθη τότε, προσφέρεσθαι μετὰ
τὰ σιτία πᾶσιν ἀκρατούμενος ὃν γεῦμα — Ne litera quidem
mutata scribendum, ἀκράτου μὲν ὅσον γεῦμα καὶ δεῖγμα τῆς

δυνάμεως τοῦ ἀγαθοῦ θεοῦ, τὸ δὲ (hoc monstrat *μὲν* praecessisse) λοιπὸν ἤδη κεκραμένον.

Sed nihil horum comparari potest ad elegantiam correctionis, quam *Casaubonus* dedit in Animadv. xv, c. xvii. Ex Elegia *Alexandri Aetoli* versus sic literis male distractis prodierat in *Athen.* xv, p. 699, c. omni sensu vacuus:

c Ξεῖνος Μιμνέρνου δεῖ σε πόσα κρονίων.

distracta suis singula locis disponit, neque literam tamen immutat corrector felix et eruditissimus:

Ξεῖνος, Μιμνέρνου δ' εἰς ἔπος ἄκρον ἴων.

minime iactator ingenii, quales dari nollem inter illos, qui has nobiscum literas tractant, *Casaubonus* his sibi tamen placuit inventis: *si usquam*, inquit, *alibi, hic certè favit nobis Critice*, etc.

In *Stobaei* Florilegio, quod paulo ante in manus sumseram, iam alibi in nota quadam ad *Herodotum* suam εὐεστοῖ *Democrito* restitui latentem in εὖ ἐστ' οὖν· suas etiam voces aliis. Hic duo praesertim mihi loca sumam paulo plenius, aliis
280 quibusdam interiectis, tractanda. Alter est *Antiphanis* ἐν
a Διπλασίοις, cuius ista leguntur in Ed. *Gesn.* p. 608, 11. *Grot.* p. 497,

Οὐδεὶς πώποτε,
Ὦ δέσποτ', ἀπέθαν', ἀποθανεῖν πρόθυμος ὤν·
Τοὺς γλιχομένους δὲ ζῆν κατασπᾷ τοῦ σκέλους
Ἄκοντας ὁ Χάρων, ἐπὶ τόπον θεῖόν τ' ἄγει

Ne hic quidem dubium quin dederit,

ἐπὶ τὸ πορθμεῖόν τ' ἄγει,
Ἐπιζομένους καὶ πάντ' ἔχοντας ἀφθόνως.

Literas distractas, ἐπὶ τόπον θμεῖον sciolus mutavit in vulgatas, τόπον θεῖον. Dubitat vir Summus in *Lucian.* I, p. 421, an ab *Antiphane* sumserit *Lucianus* quod Cerberum dicentem facit,
b ἔτι ἐμμέλλοντα αὐτὸν δακὼν τῷ κωνείῳ κατέσπασα τοῦ ποδός· propterea minus dubitem, quod Charonti partes etiam attribuit Cerberi T. II, p. 390, ubi Demonax, Χάρων με ἔδακεν, ἔφη, velut brevi nempe me κατασπάσων τοῦ σκέλους. Quando vero dixit et a fato velut victore *pedibus tractum Lucianus* T. I, p. 746, 37, hinc opinor explicandam saepius usurpatam *Dionysio* Tyranno vocem; *qua, pedibus tractum, non insidentem equo, relinquere tyrannidem, dixerit debere*;

ut scribit *Livius* xxiv, c. xxii, 8. aliter cepit *Erasmus* in Adag. *Pedibus trahere.* Se ipse dicebat *Lucianus* Pro Mercede Cond. p. 705. πρὸς αὐτῷ ἤδη τῷ Αἰακῷ γενόμενον, καὶ μονονουχὶ τὸν ἕτερον πόδα ἐν τῷ πορθμείῳ ἔχοντα. Cymbam sic Charontis *Lucianus* decies πορθμεῖον vocat; *naulum* portitori dandum aliquoties τὰ πορθμία. in hac voce forma placuit, qua dicebantur ἐλλιμένιον· ἐμπόριον· ἐμφόρβιον· ad hanc in *Hesychio* vocem vid. *Ti. H.* Ex usu vulgari, a quo, praeter alios, *Callimachum* secedere mirum non est, recte *Cyrillus* in Lex. *MS.* Leidensis Bibl. Πορθμεῖον καὶ Πορθμίον διαφέρει. πορθμεῖον λέγεται τὸ πλοῖον· πορθμίον δὲ ὁ ναῦλος. c
ad *Suidam* in v. notat nonnulla Clar. *Toupius* iii, p. 69. et in voce Τελωνεῖον, (p. 195) a qua τελώνιον, *vectigal*, distingui potest. Capacem torvi senis cymbam *Theocritus* dixerat fortasse,

εὐρεῖαν σχεδίαν στυγνοῖο Χάροντος,

Eid. xvi, 41, ubi vulgata — στυγνοῦ Ἀχέροντος· sic recte correxisse *D. Lambinum* ad *Horat.* Carm. ii, Od. iii, in f. praeter alia, monstrat *Theocriti* Eid. xvii, v. 49, Charontem vocantis, στυγνὸν ἀεὶ πορθμῆα καμόντων, et paulo ante v. 47, Ἀχέροντα πολύστονον. Formam forte quis praeferat in *Theocrito* Graecis usitatiorem στυγνοῖο Χάρωνος. *Athenaei* xiii, p. 597, *Hermesianactem* scripsisse suspicabar v. 4,

Ἔνθα Χάρων ἀκρὴν ἕλκεται εἰς ἄκατον
Ψυχὰς οἰχομένων·

pro voce nihili ἀκοὴν, sic, inquam, ante suspicabar, quam 281
amicis meis placuisset κοινήν. De Theseo Pirithooque, quorum a
corpora viva non libenter in cymbam suam sutilem accepit Charon, ex antiquissimo Minyadis poëmate duo versus *Pausanias* custodivit x, pag. 866, qui sic scribi poterunt emendate:

Ἔνθ' οὔτοι νέα μὲν νεκυάμβατον, ἣν ὁ γεραιὸς
Πορθμεὺς ἦγε Χάρων, οὐκ ἔλλαβον ἔνδοθεν ὅρμου.

Tetrum quoque *Porthmea* dixit *Iuvenalis* Sat. iii, 267. πορθμέα νεκρῶν *Callimachus* in *Schol.* inedito *Cod. Basil. MS.* in *Homeri* Il. Χ, 67. In *Luciani* Dialogo, T. i, p. 374. Mercurius ad Charontem, (qui senior tamen *Ipse ratem conto subigit, velisque ministrat, Virg.* Aen. vi, 302,) πέτασον, inquit, τὸ ἱστίον, εὔθυνε, ὦ πορθμεῦ, τὸ πηδάλιον, εὐπλοῶμεν. sic procul dubio pro εὖ πάθωμεν legendum esse demonstrant quod ex eodem est dialogo p. 376, εὐπλοεῖτε, ὦ b

Ἑρμῆ, quodque legitur de eadem rate Charontis p. 641, 26, ἡμεῖς δ' εὐπλοῶμεν. literae ΑΟ in vicinas ΑΘ transierant.

Huius generis alia proferrem, nisi me dixissem loca daturum, in quibus literae perperam essent a se invicem distractae: haec suppeditant *Stobaei* Eclogae *Cant.* pag. 131, l. 47, κατ' αὐτὸν μεγάλου δαίμονος ὅσον τόσον καλεῖ δία. liquet, literis duabus eiectis sic reliquas olim fuisse coniunctas, μεγάλου δαίμονος ὄντος, ὃν καλεῖ Δία. verba sunt *Porphyrii* enarrantis *Apollodori* sententiam. In Florileg. *Gesneri* p. 489, 16, memorantur in verbis *Musonii*, loquentis de inutili supellectile, κλίναι μὲν ἐλεφάντιναι καὶ ἀργυραῖ. ἐν εἴδει δὲ χρυσαῖ. Corrigo, ἔνιαι δὲ χρυσαῖ. literae perverse scriptae εν ειδι male quoque fuerant distractae: χρυσαῖ κλίναι in similibus quoque dictis memorantur apud *Stobaeum* pag.
c 509, 39. 512, 17. p. 557, 50. *Plutarch.* Pompeio p. 638. F. Alexandro p. 696. c. saepius etiam apud alios. Craterum Macedona scribit ἐπὶ χρυσῆς κλίνης καθεζόμενον *Demetrius* περὶ Ἑρμ. §. 308, et Sardanapalum *Maximus Tyr.* x, §. 9, p. 113. f. *iacentem* ἐπὶ χρυσηλάτου κλίνης· sic enim scripserat, opinor, non σφυρηλάτου.

Sed Poëtae potius locum adscribam ex *Stobaei* Floril. *Groti* p. 87. Versus esse dicuntur *Lini*: videntur cuiusdam Pythagorei, quos *Lino* carmina supposuisse tradit *Iamblichus* de V. P. §. 139. Sunt autem sic *Grotio* vulgati versus de animo a faecibus expurgando agentis,

Οὗτος γάρ σε καθαρμὸς ἀναμπλακέως ὁσιεύσει,
Εἴκεν ἀληθείῃ μισεῖς ὀλοὸν γένος αὐτῶν,
Ἦδος μὲν πρώτιστ' αἰσχρῶν δώτειραν ἁπάντων,
Ἣν ἐπιθυμία ἡνιοχεῖ μαργοῖσι χαλινοῖς.

282 In primum versum pro ὄντως, δικαίως, probabiliter inter-
a pretamentis, quam vocem admisit, ἀναμπλακέως, nusquam legerat, opinor, *Grotius*. Dum vera vox alicunde nobis prodeat, Graeca saltem scribi poterit:

Οὗτος γάρ σε καθαρμὸς ἀπ' ἀτρεκέως ὁσιώσει.

id est, ἀτρεκέως ἀφοσιώσει, *verè te expiabit.* Horum versuum tertio lectores saepe credo miratos Ἦδος — δώτειραν, Ἣν — debetur et illud *Grotio*. Vetus scriptio in Ed. *Gesn.* p. 64, 8,

ἤδη * μὲν πρώτιστ'

in Poësin recepta Philos. *H. Stephani* p. 112, si paululum adiuvetur, veram dabit:

Νηδὺν μὲν πρώτιστ', αἰσχρῶν δώτειραν ἁπάντων.

literae vocis prima et ultima a reliquis male distractae pe- b
pererant ἤδη. Ex eadem schola sunt in Aureo Carmine v. 10,

κρατεῖν δ' εἰθίζεο τῶνδε,
Γαστρὸς μὲν πρώτιστα, καὶ ὕπνου, λαγνείης τε.

Palladas Antholog. I, c. 78, ep. 3,

Νηδὺν ἀναίσχυντον στιβαροῖς ἤσχυνα λογισμοῖς etc.

Euripidis est ex Autolyco versus apud *Athen.* X, p. 413: D.

Γνάθου τε δοῦλος, νηδύος θ' ἡσσημένος.

ut νηδὺν καὶ γνάθον πλῆσαι in Cyclop. v. 302. Sed *Linus* per *Νηδὺν αἰσχρῶν δώτειραν ἁπάντων*, etc. omnem intelligit c
intemperantiam, quam ἀκρασίαν Pythagorei dicebant et φιλαδονίαν, hanc foecundam vitiorum *matrem* unam de duabus adpellantes: ad illorum exemplum Zeno *omnium illam perturbationum arbitrabatur esse matrem*, ut scribit *Cicero* Academ. I, c. X, *omnium perturbationum fontem*, Tusc. Disp. IV, c. 9. Liceat ista talia, ne literarum semper dicamur venatores, hic illic interiecisse correctionibus nostris.

Sed ad institutum aptius praebebit exemplum *Callimachus*, si doctis hominibus, quod futurum auguror, coniecturam adprobare potero, qua hymno in Delum versu 28,

Εἰ δὲ λίην πολέες σε περιτροχόωσιν ἀοιδαὶ,

corrigendum suspicor, 283

Εἰ δ' ὀλιγηπελέες σε περιτροχόωσιν ἀοιδαὶ, a
Ποίῃ ἐνιπλέξω σε; τί τοι θυμῆρες ἀκοῦσαι;

Si vero carmina, quae cantantur tibi, vim habent exiguam; quomodo laudum nectam tibi coronam, quae tibi sint auditu iucundae? Recens magister Graeculus, qui nullius momenti quasdam adnotatiunculas dedit in *Callimachum*, sine teste loquens *Pindari* nobis et *Bacchylidis* narrat ut *Callimacho* designata carmina: fac horum in Delum hymnos huic innotuisse nugatori, quod vix opinor, non tamen illi dicerentur Poëtae λίην πολέες ἀοιδαί. Solius *Olenis* ille *Lycii* hymnum memorat in transcursu, νόμον *Λυκίοιο* γέροντος. *Olenis, Pamphi*, similiumque hymni antiquissimi, in sacris decan-

tati, *Callimacho* videri debuerunt *ὀλιγηπελέες ἀοιδαί*. quale historico *Livio*, XXVII, c. 37, 13, *Livii Andronici* quod-
b dam carmen videbatur sollemni pompa cantatum a virginibus; *illa*, inquit, *tempestate forsan laudabile rudibus ingeniis, nuno abhorrens et inconditum si referatur*. De voce Homerica ὀλιγηπελής nemo dubitabit quin *Callimacho* conveniat, qui τὴν εὐεστοῦν, sive τὴν εὐετηρίαν dixerit εὐηπελίαν· vid. in h. in Cerer. v. 136 Animadversio *Bentleji*, in qua magni viri levis error corrigi poterit indicatus a *T. H.* ad *Hesych.* in *Εὐηπελεῖς*· exhibetur illic epigramma *Crinagorae*, in quo τὠλιγηπελὲς ῥάκος *Εὐνικίδαο* memoratur. *Hesychius*: *Λιγηπελές*, ἢ ὀλιγηπελὲς, ἀσθενὲς, ἀγεννές. *Oppiani* verba ex *Ἁλ.* I, 767, ἀφύης ὀλιγηπελὲς ἔθνος profert Auctor *Etymol.* in *Ἀφύη*. ψυχὰν ὀλιγηπελέα dixit *Synesius* hymno III, v. 359. Rarius *Hesychii*, *Ἀνηπελία*, ἀσθένεια.

Verum ista talia me nimis diu detinerent, quique tam multa iam pertractavi Poëtarum, *Euripidis* certe loca, hu-
a ius generis aliquot correctiones proferre nunc in alios malo Scriptores, nullo ordine hic observato. — In Libello *Quis dives sit salvandus*, *Clemens Alex.* Petri cum Praeceptore suo loquentis dictum, ἡμεῖς ἀφήκαμεν πάντα etc. sic tractat p. 947, ut per τὰ πάντα neget intelligi debere τὰ κτήματα, quippe quae piscatori prope nulla fuerint: si quaeras, quid itaque per illa voluerit significatum, respondebit *Clemens*, v. 41, intelligenda Petri τὰ παλαιὰ ἀτακτήματα καὶ ψυχικὰ νοσήματα. hac ratione connecti debent literae male divulsae τὰ παλαιὰ τὰ κτήματα. contra genium sermonis Graeci positus articulus vocem mihi genuinam monstravit, a Stoïcis repetitam. — In isthoc *Clementis* libello rem pessime *Franciscus Combefisius* administravit, in dissentientes a suorum formulis, viros etiam excellentes, asperrimus monachus.

Vna litera a suo nomine distracta *Meursium*, *Menagium*,
284 *Wetstenium* Editorem decepit in Epistola *Africani* ad *Origе-*
a *nem* p. 221, et in *Origenis* Epistola qua ad illam respondet p. 241. In illa *Africani* Iudaei dicuntur apud Chaldaeus ἐν τῇ Βαβυλῶνι ἀστραγαλώμενοι, καὶ ἐν ταῖς πλατείαις ῥιπτούμενοι, utrobique interpreti, *talorum lusu distracti*. Abutentem hoc loco *Meursium* ad *Hesych. Miles.* p. 128, sequitur *Menagius* in *Diog. Laërt.* IV, 34. Scripserat *Africanus*, ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ στραγγαλώμενοι, respiciens ista libelli *Tobith* II, 3, εἷς ἐκ τοῦ γένους ἡμῶν ἐστραγγαλωμένος ἔῤῥιπται ἐν τῇ ἀγορᾷ. *strangulatus*: in usu fuere vulgari στραγγαλίσαι et

στραγγαλᾶσαι. *Ignatius* in Epist. ad Trallian. §. v, φοβοῦμαι — μήποτε — στραγγαλωθῆτε. *Hesychius* exhibet Στραγγαλοῦται. *Plutarchus* ἐστραγγάλισαν, T. II, p. 530. D. Apries *Diodori* I, p. 79, 88, στραγγαλισθεὶς ἐτελεύτησεν· sic enim scripserat, opinor, non στραγγαληθείς· sicut scripsit ἀπεστραγγάλισε T. I, p. 648, 88. ἐπὶ τὴν στραγγάλην πορευόμενος est in *Plutarchi* T. I, p. 804. A.

In *Plutarchi* qui dicitur de Placitis Philos. L. II, c. 25, b
literae male distractae pepererе voces κατὰ τὸ πυροειδὲς σῶμα· scriptum fuerat olim, κατοπτροειδὲς σῶμα· nam tale corpus *Lunam* censuisse dicitur Pythagoras in Eclog. Phys, *Stobaei* p. 59. — De Diis dixerat apud *Plutarch.* T. I, p. 156. D. Pericles, ταῖς τιμαῖς, ἃς ἔχουσιν, καὶ τοῖς ἀγαθοῖς ἃ παρέχουσιν, (vulgatur, ἅπερ ἔχουσιν,) ἀθανάτους εἶναι τεκμαιρόμεθα. — Secundum eumdem T. II, p. 1102, B. *Epicurus* θύων μὲν ὡς μαγείρῳ παρέστηκε τῷ ἱερεῖ σφάττοντι, θύσας δὲ ἄπεισι λέγων. Τὸ μὲν ἀνδρεῖον ἔθυον οὐ προσέχουσιν οὐδέν μοι θεοῖς. coalescant literae distractae: λέγων τὸ Μενάνδρειον,

Ἔθυον [γὰρ] οὐ προσέχουσιν οὐδέν μοι θεοῖς.

Alibi contrario vitio *Menandri* nomen vulgatur; etiam in Epistola, quam velut Socraticorum ultimam vulgavit *L. Allatius* p. 75, ista, οὐδὲ τῷ ἀλαζονικῷ, ἀλλά μοι δοκεῖ ἐμάντι τυχόντα Μένανδρος νέω, καὶ φυλακτικῷ etc. sic corrigi poterunt, ut legatur, οὐδὲ τῷ ἀλαζόνι εἴκω, ἀλλ' ἐμὶν δοκέω c
ἐν δέοντι, τυχόντα μὲν ἀνδρὸς νέω καὶ φυλακτικῶ ὑπεροφθέντα κακὸν ῥάψαι ἐς τὸν ὑπεροπτεύσαντα. Quando ceterorum sententia constiterit, haec quoque poterunt retractari.

Nisi fallor, ὑπάτῳ scribendum, ubi vulgatur ὑπ' αὐτῷ in *Timaei Locri* libello p. 557, 2, τἆλλα μέρεα τᾶς ψυχᾶς καὶ τῶ σώματος ὑπηρετέειν τούτῳ, καθάπερ ὑπ' αὐτῷ τῷ σκάνεος ἅπαντος. quinimo, καθάπερ ὑπάτῳ τῷ σκάνεος ἅ.., ut mentis τὸ λογικὸν dixerit ὕπατον μέρος· alias saepe *Timaeum*, nihil in istis iuvat *Plato*: Νόος ὕπατος sic dicebatur *Archytae* in fragmento libelli περὶ σοφίας apud *Iamblich.* Protrept. c. III. illinc derivatam *Platonis* ea de re sententiam *Plutarchus* explicans in *Platon.* Quaest. p. 1007. E. F. τὸ Λογιστικὸν ab illo collocari scribit εἰς τὴν τῆς ὑπάτης (χώραν·) τὸ γὰρ ἄνω καὶ πρῶτον Ὕπατον οἱ παλαιοὶ προσηγόρευον. Paulo post suum Iovi constat nomen Ὕπατος, ut in lib. de 285

Is. et Osir. pag. 127, in ὕστατος male mutatum T. II, pag. 1065. E.

Ex fonte erroris, de quo dicere coepi, saepius Pythagoreorum Doricae reliquiae, lapidumque veterum inprimis inscriptiones emendari possunt. *Perictionae*, pro γυνὰ ἱκανώσασθαι, restitui ad *Herodotum*, γυναῖκα νώσασθαι. Sed Pythagoreorum reliquiis istis, lapidumque veterum Inscriptionibus, in quibus sunt ex hoc genere permulta, tractandis suus forsan aliquando locus dabitur.

Quo errore alibi πόθ᾽ ὅλον, pro Dorico πόθοδον· — δύς ποτ᾽ ὅλον legitur initio Epistolae quam praefixit *Archimedes* operi περὶ Κωνοειδέων καὶ Σφαιροειδέων p. 47, 4. ubi scribi debet: δυσπόθοδον vel δυσπότοδον ἔχειν τι φανείσας — εὑρεσίας. Loca proprie dicebantur δυσπρόσοδα, *ad quae difficilis esset aditus*: hinc ad alia quaevis, etiam ad δυσθεώ-
b ρητα καὶ δυσσύνοπτα facta fuit translatio. Literae quoque distractae vocem nihili pepererunt in *Archimedis* Psammite p. 123, v. ult. ὅπως καὶ τῶν ἄλλων οἱ τῷ βιβλίῳ μὴ περιτεύχατ᾽ ἐς τὸ ποτὶ Ζεύξιππον γεγραμμένῳ μὴ πλανῶνται. Scripserat utique: οἱ τῷ βιβλίῳ μὴ περιτυχόντες τῷ ποτὶ Ζεύξιππον γ. *qui non inciderunt in librum, quem inscripsi Zeuxippo*: μὴ περιζητεύοντες ex coniectura non optima dedit *Jo. Wallisius*, qui Psammiten *Archimedis* edidit Operum Mathem. T. III. Qualis fuit, factus *Demosthenes* dicitur *Libanio* in Progym. p. 20. D. ἐκ τοῦ φεύγειν τὰ ῥᾷστα, ἐκ τοῦ προστετυχέναι βιβλίοις. illic vero scribendum, ἐκ τοῦ προστετηκέναι βιβλίοις, quod significat *libris affixum intabescere*.

In *Eratosthenis* Epigrammate apud *Eutocium* in *Archimed.* p. 22, legitur: Εὐ αἰὼν πτ. π. ὅτι παιδὶ συνη ων. In
c Editione quam dedit et aliorum *Eratosthenis*, et huius quoque carminis *Joann. Fellus*, legitur: Εὐ αἰὼν Πτολεμαῖε πατὴρ ὅτι παιδὶ συνήδων· sed hoc ne Graecum quidem; scripserat *Eratosthenes*:

Εὐαίων Πτολεμαῖε πατὴρ, ὅτι παιδὶ συνηβῶν
Πάνθ᾽ ὅσα καὶ Μούσαις καὶ βασιλεῦσι φίλα
Αὐτὸς ἐδωρήσω.

Vulgatur in *Scholiis* ad *Aristoph.* Acharn. v. 86, οὐδετέρως λέγεται τὸ κρίβανον, ὡς μαρτυρεῖ Φερεκράτης,

Τουτὶ τί ἐστιν, ὡς ἂν ἑκάστῳ τὸ κρίβανον.

abiecta syllaba male repetita, coeant literae in *ἀνεκὰς*,

Τουτὶ τί ἐστιν; ὡς ἀνεκὰς τὸ κρίβανον.

formula est mirantis, *τουτὶ τί ἦν;* sive *τουτὶ τί ἐστιν;* fre- 286
quens in Comoedia; quae vocem etiam *ἀνεκὰς* admisit, signi- a
ficantem *ἀνωτάτω* vel *πάνυ ἑκὰς*, ut redditur *Erotiano* in Lex.
Hipp. et in *Scholio* in *Aristoph.* Vesp. v. 18, quod ple-
nius legit *Suidas* in v. *Ἀνεκὰς*, *Eupolidis* laudans et *Cratini*
versum.

Anthologiae, quae quidem integra nondum fuit publicata, epigramma (*Philodemi*) 291, in Miscell. Lips. Nov. IX, p. 114, literae distractae partim obscurarunt: in istis

A. θέλεις ἅμα σήμερον ἡμῖν
Δειπνεῖν; B. εἰ σὺ θέλεις. A. εἴτ' ἀπό σου παρέσῃ.

scribendum enim: — *εἶτα πόσου παρέσῃ; quo mihi pretio
aderis?* eodem modo, praepositione suppressa, legitur *δραχ-
μῆς ἔχε*, *habe* puellam *drachma*, epigr. 814. p. 135, b

Δραχμῆς Εὐρώπην τὴν Ἀτθίδα, μηδὲ φοβηθεὶς
Μηδένα, μήτ' ἄλλως ἀντιλέγουσαν ἔχε.

vulgatur illic *μήτε φοβηθῇς*. conf. aliud epigramma *Philodemi* N. 819. *Athen.* XIII, p. 596. F.

In *Aeschylei* dramatis fragmento, a *Scholiaste* ad *Homer.* Od. *Λ*, 133, servato, mecum verum vidit Clar. *Heathius*; unam ille mallem vocem reliquisset intactam: ut illic legitur vulgarat *Stanlejus*,

Ἐῤῥωδιὸς γὰρ ὑψόθεν ποτώμενος
Ον θ' ὡς ἔπληξεν, ἡ δὲ νίὸς χειλώμασιν.

cum sine controversia scribi debeat versus:

Ὄνθῳ σε πλήξει, νηδύος χειλώμασιν. c

aut si quis malit *χιλώμασιν*· utrumque dat *Hesych.* *Χιλοῦσθαι* et *Χειλοῦσθαι*, *παχύνεσθαι*, *σιτίζεσθαι*. *ventris fultura te feriet: Aeschylo* dramatis *Ψυχαγωγῶν* argumentum *Homeri* praebuit *Νεκυία*· atque ista Tiresiae verba fuerunt ad Ulyssem; qui mortuus est *ἀκανθοπλὴξ* secundum *Sophoclem*, quem plerique hac in re sunt sequuti. — In *Aeschyli* Choëph. v. 530, genuinae, quae tantum coniungi debuerant, literae *οὖθαρ*, in *οὐκ ἄρ'* (ut *εἶδαρ* in *εἶδ' ἄρ'* in versu 460 *Maximi περὶ καταρχῶν*) ut puto, transiere,

Καὶ πῶς ἄτρωτον οὐκ ἄρ' ἦν ὑπὸ στυγός;

Legendum arbitror:

Καὶ πῶς ἄτρωτον οὖθαρ ἦν ὑπὸ στυγός;

287 *Et quomodo mamma, quam draco sugebat, mansit invulne-*
a *rata;* Clytaemnestrae mammam, v. 542, μασθὸν dictam, hic
non frustra, tanquam de bellua loquens, dixerat οὖθαρ.

In *Arati* vita (in Vranologio *Petavii*) *Aeschyli* versum emendavi ex eodem fonte: ut *Alcmanis* ibi vulgatis, pag. 273. c. ἐγὼ δὲ ἀεί σοι με ἐκ Διὸς ἀρχόμενα· haec adduntur, *Ego vero semper tibi me ex Iove incipiens.* Nemo mecum corrigere recusabit:

Ἐγὼ δ' ἀείσομαι ἐκ Διὸς ἀρχόμενος.

Μοῦσαν suam *Παιδικὴν* orditur *Strato*, (secundum est epigramma, *Μὴ ζήτει* etc.)

Ἐκ Διὸς ἀρχώμεσθα, καθὼς ἔκρινεν Ἄρατος,
b Ὑμῖν δ', ὦ Μοῦσαι, σήμερον οὐκ ἐνοχλῶ.

Ab Iove, Musa parens,
Carmine nostra move. Iovis est mihi saepe potestas
Dicta prius. cecini plectro graviore Gigantas;
Nunc opus est leviore lyra.

Ovid. Met. x, 148.

In Oraculis veterum de Graecis mendosis viri alias doctissimi absurda dedere Latina: in his apud *Euseb.* Praep. Ev. VI, p. 241. D. — ἄστρων ὁδὸν, εἴρειν Θ' ἕδραν· ἀμαντοσύνης. — corrige, sodes:

Σήμερον οὐκ ἐπέοικε λέγειν ἄστρων ὁδὸν ἱρήν,
Ἕδρανα μαντοσύνης γὰρ ἐν ἀστράσι νῦν πεπέδηται.

c haec ne interprete quidem egent: In Oraculo Alcmaeoni dato
p. 257. A. errorem errore cumulavit *Vigerus*, scribens primum Ἀμφὶ Ἀρκαδίῃ, *versus Arcadiam*, et in *Oenomai* verbis ἀμφὶ Ἀρκαδίης· in sua dederat Edit. *Rob. Stephanus*, Ἀμφὶ ἀρηαδίῃ, et ἀμφὶ ἀρηαδίης. In oraculo corrigendum — Ἀμφιαραϊάδῃ· — et paulo post scripserat *Oenomaus*, εἴ σέ τις ἐρωτᾷ Ἀμφιαραϊάδης. *si quis te interrogat Amphiarai filius.* Partem veri vidit *L. Holstenius* in notis ad *Porphyr.* de V. Pythag. pag. 33, verum Ἀμφιαρηδίης non fuit forma

patronymica Graeca, sed quam dicebam, *Amphiaraïades*, *Ovidio* quoque reddenda Fast. II, 43, pro *Amphiaraïdes*; ob eamdem enim rationem, indicatam quoque *R. Dawesio* Miscell. Crit. p. 173, sic scribi debuit, ob quam *Telamoniades*, *Acrisioniades*, *Anchisiades*: quod est apud *Suidam* in Ἀγχίσης, Ἀγχισίδης non fuit in usu, sed Ἀγχισιάδης. egregia dedit *G. Koenius* ad *Gregor.* de Dialect. p. 231.

Sed ecce iterum versus attigi Poëtarum, qui aliorum ex isto fonte me dixeram loca quaedam emendaturum. — *Philoni Iudaeo* de Somniis p. 1144. B, ubi literae quoque male distractae errorem pepererant, restituendum, διὰ γὰρ τούτων (*per labia*) τὸ τῶν λόγων νᾶμα φέρεται· vidit etiam Clar. *Mangey* T. I, p. 693. *Platonis* e Timaeo (p. 75. E.) τὸ τῶν λόγων νᾶμα κάλλιστον ἁπάντων ναμάτων, *Platonis* imitatoribus perplacuit. Horum quando memini, in rem quam tractamus *Dion Chrysostomus*, *Lucianus*, *Philostratus*, *Aristides*, aliique, singuli saltem unicum nobis exemplum praebeant. 288 a

In Euboica *Dion* rusticum exhibet narrantem nativa sua simplicitate, quid in concione viderit populi: P. 107. D. rogatum a Praetore, vellentne singuli τάλαντον Ἀττικὸν δοῦναι, respondisse se dicit, οὐχ ἥκιστα μὲν, τὰ κρέα ἡμεῖς· ἃ δ' ἂν ᾖ δίδομεν. sic scriptis sensus inest nullus, neque commodus emendationi *Casauboni*, οὐχ ἥδιστα μὲν — mihi scripsisse b *Dion* videtur ex mente montigenae: οὐ δῆθ' ἵσταμεν τὰ κρέα ἡμεῖς. nos *sane non solemus carnes ad libram appendere, sed damus qualescunque nobis fuerint*, sive salitae seu fumo duratae: haec enim sequuntur: ἔστι δὲ ὀλίγα ἐν ἁλσί, τἄλλα δ' ἐν τῷ καπνῷ ξηρά. sic emendatis rustica videtur inesse ἀφέλεια· quid auri essent et argenti τάλαντα rusticus ignorans, carnium quas noverat *libras* τάλαντα dictas, duas requiri credidit, negavitque sui moris esse, carnes, quas darent petentibus, lancibus imponere ponderandas. Recte *Eustathius* in Il. *M*, p. 875, 50. Σταθμὸς, inquit, παρὰ τὴν στάσιν· ἱστᾷ γὰρ ἐν ἰσότητι τὰς ὁλκάς. Qui lances aequato sustinebat examine, cuiuscunque rei pondus ad libram aestimaturus, dicebatur eximie ἱστᾶν, etiam veteribus, *Herodoto* II, P. 135, 89. *Platoni* de Rep. X, p. 602. D. in Timaeo p. 63. B. *Xenophonti* K. Π. p. 125, 27. ipse quoque *Dion Chrys.* dixit p. 217. A. ἱστάντα ἐπὶ πλάστιγγος. *Hermias* Irris. Gentil. p. 228, 5, ζυγῷ τὸν κόσμον ἱστάς. Interpres *Iobi* XXXI, 6, ἱστῇ με ἐν ζυγῷ δικαίῳ. sed usus in li- c

bris Sacris ex *Bossii* Animadv. ad *Suidam* pag. 140, *Elsneri* Obs. in A. A. VII, 60, et aliunde quibusvis notus est.

In Operum *Luciani* duobus voluminibus, nec mirum, centena reliquere corrigenda; illud etiam T. III, p. 20, μὴ μελλήσας λέγε ὅ, ττικεν ἐπὶ κε ῥῆμα γλῶτταν ἔλθῃ. *Solanum* miror non vidisse literas ferme tantum coniungendas, ὅ, ττι κεν ἐπ' ἀκαιρίμαν γλῶτταν ἔλθῃ· noverat enim aliunde *Solanus Aeschyli* dictum; saepius a librariis depravatum illud iam ostenderant *P. Victorius* V. L. XI, c. XVI, et *Paul. Leopardus* Em. VII, c. 21. — Ex Poëta Dorico sumtum putat a *Luciano Gesnerus* T. III, p. 129, ἔαδε μηνίειν· sed non bene profecto cohaererent ἐξετάσας ἔαδε· aut ἔαδε μηνίειν·
289 emenda, sodes, vitiosa hunc in modum, ἐχαλέπαινε καὶ βοῆς
a ἐνεπίμπλα τὰ βασίλεια· excandescenti convenit indignantique Regi: de Regibus etiam iratis χαλεπαίνειν legitur apud *Aelian.* V. H. XII, c. 54. IV Maccab. IX, 10. quin et apud *Lucian.* T. III, p. 532, 38. de aliis saepius adhibitum.

In Heroicis *Philostrati* p. 740, 8. ex Cod. Barocc. ἐπὶ κέρδει ἂν dedit *Olearius*; iunctis ego literis scriberem: τὰς δὲ ἐκβολὰς τῶν λόγων μὴ λῆρον, ἀλλ' ἐπικερδείαν (vel potius ἐπικέρδεια) ἡγώμεθα τῆς ἐμπορίας ταύτης· sermones κερδαλέους, digressiones reputaret ἐπικέρδεια, quod ad lucrum illud insuper adiiceretur: eiusdem *Philostrati* Proclus p. 603, 31, quas accipiebat ex Aegypto merces aliis dabat vendendas, οὐδὲ ἐραστὴς τοῦ πλείονος, οὐδὲ ἐπικέρδια μαστεύων, ἢ τόκους, ἀλλ' αὐτὸ ἀγαπῶν τὸ ἀρχαῖον· hic etiam ἐπικέρδεια scribendum. Est ea vis praepositionis in vocibus etiam rarissimis, ἐπίβοιον· et ἐπώνιον· quas ex Oratoribus nobis ser-
b vavit *Harpocration*: Ἐπώνια, inquiunt Grammatici, τέλος ἐστὶ τὸ ἐπὶ τῇ ὠνῇ διδόμενον. — Apud *Euseb.* in Hieroclem c. 28, pag. 450, edidit *Olearius*, ὡς σεμνά γε — τοῦ θείου (*divini illius viri*) τὰ σπουδῆς ἄξια ἐρωτήματα· pro vulgatis τοῦ Διός, in τοὖνδρός, sive potius τἀνδρὸς mutandis; sic praeter ceteros scribere solet in isthoc etiam libello *Eusebius* cap. 31. f. c. 45. i. c. 48. f.

In *Aeliani* de N. A. VII, hoc capitis est 29 initium; Ἴδιον δὲ ἄρα τῆς τῶν κυνῶν εἰς τοὺς τρέφοντας εὐνοίας καὶ ἐκεῖνο μαρτυρεῖ. Ὁ Κολοφώνιος ἀνὴρ etc. ubi scribi debuerat, καὶ ἐκεῖνο μαρτύριον. Κολοφώνιος ἀνὴρ — Leve vitium, quo nullum in hoc genere frequentius, relictum quoque fuit XII, c. 35, οἱ κύνες — συμμετῴκισαν τῷ Ξανθίπ-

πῳ· scribendum enim συμμετρωκίσαντο Ξανθίππῳ. contra apud *Diogen. Laërt.* III, 23, scribendum, Χαβρίᾳ συνεῖπε τῷ στρατηγῷ, (pro συνείπετο τῷ) *Chabriae fuit advocatus.* In c
eiusdem *Aeliani* L. XII, c. 45, in Arionis hymno, circa finem Φῶτες δόλιοι conveniunt, non Φῶτες δ' ἔλιοι· neque illic Delphines Nereïdum dicti videntur Ἔναλα θρέμματα, sed Ἔναλ' ἀθύρματα. marinas cicadas ἄθυρμα Περσέως dicebant Seriphii secundum *Aelian.* XIII, c. 26. cui ἄθυρμα hoc sensu frequentatum monuit *Ti. H.* ad *Thomam M.* in Ἄθυρμα κρεῖττον ἢ παίγνιον. De Diis loquentes adhibent in eumdem paene sensum ἀνάθημα, *Pausanias* VII, p. 579. f. Ἐν Φαραῖς δὲ καὶ ὕδωρ ἱερόν ἐστι τοῦ Ἑρμοῦ. Ἅμα μὲν τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα· τοὺς δὲ ἰχθῦς οὐχ αἱροῦσιν ἐξ αὐτῆς, ἀνάθημα εἶναι τοῦ θεοῦ νομίζοντες. *Hama* fonti nomen esse non potuit. Probabiliter nomine repetito videbor correxisse: τοῦ Ἑρμοῦ. Ἑρμοῦ νᾶμα μὲν τῇ πηγῇ τὸ ὄνομα. *fons* vel *scaturigo Mercurii.* L. VIII, *Pausaniae* p. 660. m. πηγὴ memoratur Ὀλυμπιὰς καλουμένη, τὸν ἕτερον τῶν ἐνιαυτῶν οὐκ ἀποῤῥέουσα. Vt sua nomini ratio constet, scribendum arbitror τὸν έ τῶν ἐνιαυτῶν, *anno quoque quinto.* Nisi fallor, 290
γὰρ in τρίτος, δεύτερος in δὲ transiit apud *Diodor. Siculum* a
L. III. p. 187, 76, καὶ ὁ τρίτος δὲ Πτολεμαῖος· legendumque, καὶ γὰρ ὁ δεύτερος Πτολεμαῖος, ex pag. 202, 49, et aliunde.

Quorumvis errorum exempla unus etiam *Pausanias* facile praebuerit; illius quoque quem hoc capite coeperam tractandum. P. 221 recte *Kühnius* voces εἶναι καὶ mutavit in εἵνεκα, sic enim more *Pausaniae* scribendum, non ἕνεκα. Ex eodem more corrigendum 1, p. 93, ἀπόσων θέας εἴργονται *quorumcunque visu arcentur*; ubi vulgatur ὅπως ὤν. Apud illum nomina propria permulta vitiose scribuntur, quae vel vere correcta hinc tamen aliena viderentur.

Aristidae potius restituam Ἠπιόνης nomen matris Asclepiadarum Asclepiadas laudanti T. I, pag. 82, (ed. *Jebb.* p. 46, 3.) velut felices etiam ob sorores; οἷς Ἰασώ τε καὶ b
Πανάκεια καὶ Αἴγλη σύνεστι καὶ Ὑγίεια, ἡ πάντων ἀντίῤῥοπος ἠπίων· ἧς δὴ παῖδες ἐπώνυμοι· *Canter. et Hygiaea, quae omnibus par est medicis, et liberis nomen dat:* in his quid verum esset latuit et eximium *Jo. Matth. Gesnerum*, in Comment. Societ. Scient. Gotting. T. II, p. 289. Literae, in duas voces, ἠπίων· ἧς, male distractae, coalescant in unum maternum nomen Ἠπιόνης· et scribatur in posterum Ἠπιό-

νης δὴ παῖδες ἐπώνυμοι· dicanturque Machaonis et Podalirii sorores *a leni matris nomine* *'Ηπιόνης suum certe* singulae *trahentes*, *'Ιασὼ*, *Πανάκεια*, *Αἴγλη* et *'Υγίεια*, *Hygia*, sive *salus omnibus rebus aequiparanda*. De nomine suo *mitis* *'Ηπιόνη*, suam artem, qua facile prodesse noverat vulneratis, *ἐπὶ τ' ἤπια φάρμακα θεῖναι*, docuerat ipsa Praxagoram medicum secundum epigramma *Crinagorae* Anthol. IV, c. 7, XI, *quaenam vulneribus imponenda sint*

c *Φάρμακα, πρηείης οἶσθα παρ' 'Ηπιόνης.*

Idem *Crinagoras* in Antholog. *MS.* puellae vovet utero laboranti partus dolores

'Ωδῖνας — — ἐλθεῖν
Πρηείας, μαλακαῖς χερσὶ σὺν 'Ηπιόνης.

totum dabit epigramma Vannus Critica p. 191. Quae filias peperit Aesculapio tam salutiferas filiosque suis et posterorum humanissimis virtutibus adeo claros, matrem miror *'Ηπιόνην* in transcursu tantum memoratam *Thomae Reinesio*, et *Jo. Henr. Meibomio* in Iusiur. *Hippocr.* c. V, §. 15. c. VI, §. 3. laudatis *Hemsterhusio* de filiabus agenti ad *Schol.*
291 in *Aristoph.* Plut. pag. 214. 232. et seqq. Illam Epidaurii
a quidem ut Dei sui maritam venerabantur: *τέμενος* erat Epidauriis *'Ασκληπιοῦ, καὶ ἀγάλματα ὁ θεὸς αὐτὸς, καὶ 'Ηπιόνη· γυναῖκα δὲ εἶναι τὴν 'Ηπιόνην 'Ασκληπιοῦ φασὶ*, verba sunt *Pausaniae* II, p. 177, qui inter aliarum Dearum signa *ἄγαλμα 'Ηπιόνης* in Aesculapii luco se testatur invenisse pag. 174. Vbi matrem nominat, filiae nomen intercepit ignotus omnibus Grammaticus apud *Etymolog.* p. 434, 18, *"Ηπιος· οὕτω πρότερον ἐκαλεῖτο ὁ 'Ασκληπιὸς — ᾧ καὶ γυναῖκα παραδιδόασιν 'Ηπιόνην, ἐξ ἧς αὐτῷ γενέσθαι 'Ιάσονα, Πανάκειαν· Δεκτίων ἐν ὑπομνήματι Λυκόφρονος.* Olim filias hic memoratas suspicor *'Ιασὼ*, [*'Υγείαν*,] *Πανάκειαν*, *'Ακεσὼ*, huius autem nomen in *Δεκτίων* fuisse depravatum: primum, praeter ceteras, *'Ακεσὼ* memorat inter filias *Suidas* in *'Ηπιόνη*. deinde commentarius in *Lycophrona*, ubicunque laudatur in *Etymologico M.* absque Auctoris nomine, legitur ut hic aliquoties *ἐν ὑπομνήματι Λυκόφρονος·* tandem velut huius interpres, nusquam ignotissimus *Δεκτίων*, sed *Theon* memo-
b ratur alibi. Apud *Etymologum* in v. *Εἰνάνυχες* *Tarrhaeus* citari videtur *Sylburgio* et *Fabricio:* recte Codex *MS.* Leid. *εἰ δέ τινα ταράσσει τὸ ἐπιφέρεσθαι* etc. *Scholiastes* autem *Lycophronis*, qui cognominem marito coniugem dabat *'Ηπιό-*

νην, ista notabat ad *'Ηπίου γόνον* in Alexandra v. 1054. Ex istis *Scholiis* antiquioribus in suum *Etymologicon* multa retulisse videtur *Orus:* vid. nostrum *Etymolog.* pag. 191, 47. 298, 30. Hinc levis error natus est Clar. *J. A. Fabricii* B. G. III, c. 16, §. 8. Magna parens ipsius etiam *Hippocratis*, *'Ηπιόνη*, me, fateor, hic nimis diu detinuit. Observationem istam verbosam, dum chartae quid superest his capiendis destinatum, redimam aliquot correctionibus eiusdem plerisque generis in Scriptoribus primi ordinis.

In *Thucydidis* L. VI, c. 83, p. 430, 87, verba καὶ οὐκ ἄλλῳ ἑπόμεθα, sensus vacua, atque idcirco saepe vexata, ex Codd. Graeviano et Basileënsi literis aliter divisis hac ratione sunt emendanda: καὶ οὐ καλλιεπούμεθα, ὡς ἢ τὸν βάρ- c
βαρον μόνοι καθελόντες εἰκότως ἄρχομεν, *neque ornata nos oratione iactamus, quod merito tenemus principatum qui soli barbarum profligavimus*, etc. Rarius illud Καλλιεπεῖσθαι usurpatur a *Platone*, cuius in Apologia Socrates p. 17. B. se negat adhibiturum κεκαλλιεπημένους λόγους ῥήμασί τε καὶ ὀνόμασιν. *Scriptor* Hipparchi, *Platonis* studiosissimus, T. II, p. 225. C. τῶν σοφῶν ῥημάτων meminit, ὧν οἱ δεξιοὶ περὶ τὰς δίκας καλλιεποῦνται. *Agathon* ὁ καλλιεπὴς est in *Aristoph.* Θεσμ. v. 52.

Partem veri viderunt *H. Steph.* et *Leunclavius* in his *Xenophontis* 'Ελλην. III, p. 289, 2, quibus monstrare nititur Agesilaus, Leotychidem (ex Alcibiade conceptum) non esse fratris sui Agidis filium: ἀλλ' ὁπότε δ' ἂν ὡς μάλα σοι ψευδομένῳ κατεμήνυσεν, ἐκ τοῦ θαλάμου ἐξελάσας σεισμῷ ἐς τὸ φανερὸν τὸν σὸν πατέρα. comparantes locum *Plutarchi* in Age- 292
silao p. 597. D. ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν (vid. et Alcibiades *Plutarch.* a
p. 203. E.) corrigendum statuerunt pro vulgatis literis ἀλλ' ὁπότε δ' ἂν — proxima viri docti reliquerunt intacta: mihi primum literarum vestigia formam monstrarunt nominis Neptuni Doricam, ὁ Ποτειδᾶν, — deinde ad hoc tenue indicium suspicabar dictum hoc Agesilai formis fuisse Doricis Laconum expressum a *Xenophonte*; quem id ipsum aliquoties in historia sua Graeca fecisse recordabar. Laconica talia reperientur apud *Xenophontem*, 'Ελλ. I, p. 252, 33, 34. IV, p. 306, 19. Ναὶ τὼ σιώ etc. conf. *K. 'A.* VI, p. 230, 9. alibi formas in *Xenophonte* Laconicas scioli videntur oblitterasse, ut in Agesilai quoque verbis plerasque: illa hac mihi ratione scripta *Xenophonti*, atque adeo restituenda videntur:

ἀλλ' ὁ Ποτειδὰν ὥς μάλα σεῦ ψευδομένω κατεμάνυσεν. id est, *ἀλλ' ὁ Ποσειδῶν κατὰ σοῦ ὡς μάλα ψευδομένου ἐμήνυσεν· sed vel in primis te Neptunus arguit mendacii: μηνύειν κατά τι-*
b *νὸς*, et *καταμηνύειν τινὸς, aliquem indicio suo deferre*, dixit aliquoties, praeter ceteros, *Lysias* p. 114, 7. p. 115, 2. p. 282, 8. p. 249, 8, *δεῖ αὐτὸν ἀποδεῖξαι ὡς οὐ κατεμήνυσε τῶν ἀνδρῶν τούτων.*

In eiusdem *Xenophontis* Ἑλλην. II, p. 279, 4, qui stabant contra Thrasybulum equites *περιέτυχον δὲ καὶ τῶν ἔξω νέων τισὶν ἐς τοὺς αὐτῶν ἀγροὺς ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια πορευομένοις.* Quamvis *οἱ ἔξω* et *οἱ ἔνδον* in *Xenophonte* mihi non ignoti sint, illic tamen omnino corrigendum censeo, *τῶν Αἰξωνέων τισὶν, incidebant in quosdam Aexonensium;* qui nempe stabant a partibus Thrasybuli. Horum saepe, aliorum etiam Attices pagorum nomina prostant plurima in lapidibus, in Oratoribus antiquis, alibi quoque vitiose scripta: exemplo sint duo in *Scholiis* ad *Aristoph.* Ran. v. 504. ubi traditur *de Deo* dicendum, *τὸν ἐν Μελίτῃ· de homine* [*τὸν*] *ἐκ Με-*
c *λίτης.* adduntur ista, *ἐξ Ἰοῦς, ἐκ Κολωνῶν.* Ex Colono qui censebantur *ἐκ Κολωνοῦ* dici solebant, et *Κολωνῆθεν·* scripserat, ni fallor, *Schol. ἐξ Οἴου· ἐκ Κηδῶν.* ne nunc alia proferam, ista duo sic in eamdem rem adhibentur *Stephano Byzant.* in v. *Ἀβρότονον·* ubi *Berkelius* non est audiendus: vid. *Suidas* in *Ἐν Κλάρῳ.* Apud *Eunapium* in Maximo p. 93, 11. velut, ignoti tamen verbi, participium legitur *ἐκθεσπιῶν·* sed *ὁ ἐκ Θεσπιῶν, Thespiensis*, significatur.

Vt alia multa, haec certe mendosa sunt in *Antiphontis* Orat. de caede Herod. pag. 140, 38, *ἀραῖς τῶν·* scribamus, *Χρηστῶν δέ τοι ἐστὶν ἀνδρὸς περὶ θανάτου φεύγοντος τὰ ψευδῆ καταμαρτυρῆσαι*, ut et *χρηστοὺς* dixisse censeatur per ironiam. Quibus hoc minus placebit his tamen aliam correctionem in *Antiphonte* me sperem adprobaturum: Orat. *περὶ*
293 *τοῦ χορευτοῦ* p. 141, 32, leguntur ista: *εἴργεσθαι πόλεως,*
a *ἱερῶν, θυσιῶν, ἀγώνων, ἅπερ μέγιστα καὶ παλαιότατα τοῖς ἀνθρώποις.* Latine quidem diceremus, rebus istis nihil hominibus sanctius aut *antiquius* haberi, sive earumdem curam hominibus *antiquissimam* esse: sed istius aetatis Graecis hoc sensu non arbitror usitatum *παλαιότατα*, sed *τιμιώτατα*, quod, iisdem paene ductibus literarum constans, non dubitanter *Antiphonti* restituerem: *τὰ τιμιώτατα* talia dixere *Demosth.* pag. 176. med. *Dionys. Halic.* T. II, p. 171, 34. p. 311, 36.

μέγιστα καὶ σπουδαιότατα dixit *Lycurgus* c. Leocr. p. 166, 32. Sed *Lycurgus* in eadem Oratione nobis aptius in rem nostram praebebit exemplum, ista *Tyrtaei* p. 163, 14,

νέοισι δὲ πάντ' ἐπέοικεν,
"Οφρ' ἄρα τῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ,
'Ανδράσιν ἐν θνητοῖσιν ἰδεῖν.

Scripserat utique Tyrtaeus: b

"Οφρ' ἐρατῆς ἥβης ἀγλαὸν ἄνθος ἔχῃ,

quae praecedunt non meminerat Clar. *Taylor* sumsisse *Tyrtaeum* ex *Homeri* Il. X, 71—76. ubi et ista leguntur, *νέῳ δέ τε πάντ' ἐπέοικεν* etc. *ἐρατῆς ἥβης* sive *νεότητος* alii fecere mentionem, nemo forte frequentius *Simonide* in epigrammatis Anthol. III, c. V, 54. c. XXIII, ep. 17. c. XXXII, ep. 5, — *ἐρατῆς ἥβης πρὶν τέλος ἄκρον ἰδεῖν. Simonides* ap. *Stob.* p. 531, 2, *Θνητῶν δ' ὄφρα τις ἄνθος ἔχῃ πολυήρατον ἥβης* etc. sic *Theognis* v. 1001, v. 1127, *Solon* etc.

Licet aliunde nobis ignotum, *'Αμίαντον τὸν ἐξ Αἰγίνης Andocides* dedisse videbitur p. 9, 25. non *'Αμίαν τοῦτον ἐξ Αἰγ.* In his sequentis p. 10, 6, *τὴν δὲ κατηγορίαν ποιεῖται κατὰ ψήφισμα πρότερον γενόμενον, ὃ εἶπεν εἰς ὅτι μηδ' ἴσον,* latere nomen *'Ισοτιμίδης G. Canterus* (N. L. VIII, c. x,) et ego feliciter deteximus, ambo memores *ψηφίσματος τοῦ 'Ισοτιμίδου,* (atque adeo *ὃ εἶπεν 'Ισοτιμίδης*) memorati supra p. 2, 10. — Aegre fero, pessimum nebulonem Agyrrhium ob aliquot literas male distractas inter Archontes relatum a *Meursio* de Archont. Athen. IV, c. XX. His solis nititur *Meursius* verbis, vulgatis in eadem de Myst. Orat. *Andocidis* p. 17, 22. *'Αργύριος γὰρ* (*'Αγύῤῥιος γὰρ*) *οὑτοσὶ, ὁ καλὸς κἀγαθὸς ἄρχων, εἰς ἐγένετο τῆς πεντηκοστῆς·* voces *ἄρχων, εἰς* coëant in unam, *ἀρχώνης ἐγένετο τῆς πεντηκοστῆς τρίτον ἔτος· tertium iam annum eorum qui quinquagesimam redemere fuit princeps. Etymologus* p. 151, 19, *'Αρχώνης, ὁ ἄρχων ὠνῆς ἡςτινος οὖν·* atque ita etiam Lex. Rhetor. *MS.* 294
Agyrrhius triginta talentis redemerat quinquagesimam mercium, quae portum Athenarum inveherentur: de hoc vectigali quae permulta dici possent, praeter notata *Meursio* Att. Lect. v, c. 21, *Valesio* ad *Harp.* et de vectigalium redemtoribus, huius illa non sunt loci; ubi verba quaedam emendassem *Isaei* Orat. II, p. 46, 8, nisi, pro *ἔστι αὐτὰς γυναῖκας,* legendum *ἑστιᾶν τὰς γυναῖκας,* iam monuisset *G. Canterus* N. L. VIII, c. 14, qui tamen huic contrarium vi-

tium in seq. pag. *Isaei* 47, 9 non animadvertit: ista vulgantur: τίς γὰρ οὐκ ἀπεκείρατο ἐπειδὴ τὼ δύω ταλάντω ἑξάκις ἠλθέτον. absurdissima de his Latina prostant in Ed. Hanov. pag. 409. ἑξάκις commutetur in ἐξ Ἄκης. Ptolemaide, tum *Ace* dicta, mortuus fuerat mercator Nicostratus; illinc Athenas venere duo talenta: vid. *Harpocrat.* in Ἄκη· *H. Vales.* pag. 211. *Demosth.* pag. 681, 29, et *H. Relandi* Palaestina p. 537. — De hoc quoque genere plura supersunt; sed iam nunc vereor ne quis mihi dictum obiiciat *Corinnae*,

Τῇ χειρὶ σπείρειν, μὴδ' ὅλῳ τῷ θυλάκῳ.

I. INDEX

CAPITVM DIATRIBES.

II. INDEX
SCRIPTORVM VETERVM,

quorum in hac Diatribe loca vel emendantur vel tentantur.

III. INDEX
RERVM ET VERBORVM,
quae in hac Diatribe tractantur.

A.

B.

'Ητα.

F.

T.

V.

X. Ξ.

LIPSIAE, impressit B. G. Teubner.

